21

13.3.10

JOHANNIS DANIELIS MYLII
Vetterani Haſſi, Philoſophiæ & Medicinæ
Doctoris,

OPERIS MEDICO-CHYMICI,

Continentis tres Tractatus ſiue Baſilicas:

Quorum prior inſcribitur BASILICA MEDICA,
Secundus BASILICA CHYMICA,
Tertius BASILICA PHILOSOPHICA,

INDEX GEMINVS LVCVLENTISSIMVS:

EX QVIBVS PRIOR OMNIVM ET ſingulorum, quæ in eo continentur, Capitum ſummam: Poſterior Res & Verba memorabilia exhibet.

ATENEO VENETO
VENEZIA

FRANCOFVRTI,
Proſtat apud LUCAM IENNISIUM

ANNO CIↃ IↃC XXX.

Nobiliß. Clariß. & Doctiß. Viri Johannis Danielis Mylij Phil. & Med. Doct.

Præstantissimum Opus Medico-Chymicum LEGENTI.

QVem quæris bone vir? Medicum? tibi sistitur ecce,
Talis, cui vel vix anteferendus erit
Ipse Theophrastus, vix doctus & ipse Galenus:
Hoc gaudeto ergo (nam tibi tanta refert,
Quæ multis, mirum! locuples natura negauit)
Et solide doctis annumerato viris.
Vin' similis reddaris ei? superest tibi tantum,
Vnum sæpe legas hunc relegasq; librum.

Iohan-Petrus Cuntsman, Phil. St.
Neostadio-Palatinus.

Ad

Ad Lectorem Beneuolum

Præfatio prior.

MIraris forsan, B.L. queîs motus, huic iam penè distractæ & diuenditæ primæ Editioni operis Medico-Chymici, amodò Indicem, & non potius cum de nouo excusa, apponendum curarim, id, si hæc exulcerata, damnosa, & omni fere negotiationi viam obstruentia tempora, per tot annos vigentia, in mentem modo reuocaueris, facile condonabis, cum enim de anno in annum, imo indies lætam, iucundam, & satis diu exulantem pacem, qua florente prior hæc Editio, cui ob tunc temporis instantes nundinas index iste adiici nequiit, penitus distrahi potuisset, vel adhuc dum posset, expectarem, vndique in hoc etiam præsens vsque tempus, ære cieri viros, ad agmen concurri, & crepantia arma non modo non deponi, sed firmius etiam manibus attineri conspicor, non diutius quod tuo studio inseruire putaui, subtrahere tibi potui, minus volui. Accipe ergo, quem diligentissime conscribendum curaui, *Indicem locupletißimum*, copiosæ &

vbertim à Clariſs. & Doctiſs. D. Iohanne Daniele Mylio tractatæ materiæ ſufficienter ſatisfacienti; quem, ſpe illa obfirmatus, fore vt primam hanc Editionem (quod modo monui) citius diuenderem, ſecundæ reſeruaui. In quo, cum, quæ monenda ſunt, occurrant, conſultius nobis viſum fuit, ipſi Indici, quo te etiam ablegatum volumus, præfigere. Cæterum & in ipſa operis huiuſce compactione, quæ obſeruanda, ſeſe offerunt. Opus iſtud, cum propter ingruentes tunc temporis nundinas, diuerſis in typographiis impreſſũ fuerit, librorum quandam diuiſionem, inter quos tertius Tractatus III. Septimus Tractatus II. paſſus eſt, illos nimirum titulo nouo inveſtiendo, nouo paginarum numero, & ſignatura inchoando, quod cum facile compactorem librorum ancipitem reddat, ita vt hac diuulſione, opus minus commodum Emptori ſit, nos malo præuenientes, omne dubium, hoc ordine, tibi ſeruando præſcripto, remouere voluimus. Eſt (more decenti) primipilus, *Tractatus* I. cum tribus ſuis inſequentibus libris, quorum 1. Phyſiologiam, 2. Pathologiam, 3. Therapeuticam tractat. Hunc inſequitur *Tractatus* II. cum libris ſeptem: Ex quibus 1. Anatomiam Auri, 2. Argenti & Mercurii, 3. Iouis & Martis, 4. Gemmas, 5. Mineralia, 6. Vegetabilia, 7. Animalia, tractat. Agmen claudit *Tractatus* III. tres promens libros: Quorum prior Philoſophorum ac Sapientũ antiquorum

tiquorum consilia super Lapidem Philosophorum, seu Medicinam Vniuersalem, continet: alter, Chymicorum vasa & Fornaces describit; postremus Philosophorum quædam obscura explicat. Et hæc sunt, Beneuole Lector, quæ paucis monere voluimus, ipsi in Editione insequenti, prima hac diuendita emendaturi, & ordine tuo studio accommodatiori, Deo dante, in lucem daturi. Interim hoc nostro perneccssario labore, tuo cum bono, fruere, & Vale.

Eidem Lectori B. Præfatio altera.

IN *Præfationibus, cuique Tractatui, quorum tres sunt, præfixis, cum plurima, certe notatu digniſsima, occurrant, quæ ob omiſsionem numerorum in paginis, aliâs cõticenda fuiſsent, nos ſtudio tuo deeſse nolentes, hoc, quo in inquirendo vti potes, ordine vſi ſumus:* I. *præf.* præfationem: II. partem *eiusdem* præfationis (*quoquo operis huius Tractatu in partes certas diuiſo*) *in fronte cuiusque paginæ occurrentem:* III. Tractatum, *vno, geminato, aut triplicato* I. *Et* IV. literas, *quibus paginæ vniuscuiusque philyræ conſignatæ ſunt: Tandem* V. Columnam, *paginâ quauis duabus diſtinctâ, quacunque in voce, ordine prænominato, poſuimus. In reliquis, quæ non Præfatio, ſed ipſe Contextus, numeris ſuis in apice cuiusvis paginæ diſtinctus, continet, primus numerus Tractatum, eumque vel primum, ſecundum, & tertium; Secundus librum cuiusuis tractatus; Tertius paginam denotat. Voculam,* ibid. *magna ex parte tractatum innuentem, ſæpius à nobis repetitam (quod ſorte tibi vſus neſcio nauſeam pareret) hac de cauſa ſcias factum, ne diutius, ex quo trium illorum Tractatuum conſigna-*

consignata deprompta sint, inquirendo tempus frustra insumas, potius vero, quod metam nobis posuimus, ea quæ studio tuo prosunt, extemplo, & nullo quasi labore, invenias. Insuper, quæ morbis, e.g. Apoplexiæ, Hepatis intemperiei, &c. conueniant, non sub morbi incipienti litera, sed remediis, e.g. Electuariis, Pilulis, Pulueribus, &c. morbis iisdem conscriptis, reperies: Vbi tamen, cum ex Tractatu II. omnia desumta sint, tractatum omittere, & numerum tantum paginæ ponere voluimus. Et sic, Lector Beneuole, habes, quæ paucis, vnicè tibi & studiis tuis, bene volentes, & inseruientes, monere voluimus, ne quidquam eorum, quæ ad indagandum, & citius, quæ scire volueris, inveniendum, omissum esse videatur. Vale.

INDEX

INDEX

Omnium & ſingulorum, quæ in hoc Opere Medico-Chymico *Johannis Danielis Mylij D. continentur, Capitum ſummam exhibens: Et primo quidem*

TRACT. I. LIB. I.

Caput I.

De Medicina, eiuſq; Partibus, p. 1.
II. De Elementis p. 3.
III. De Temperamentis p. 8.
IV. De Humoribus, p. 16.
V. De Partibus, p. 25.
VI. De oſſibus, p. 28.
VII. De Cartilaginibus, p. 33.
VIII. De Ligamentis ſeu vinculis p. 35.
IX. De Tendine & Muſculis. p. 39. & 40.
X. De Fibris ſeu Villis, p. 42.
XI. De Membranis, p. 44.
XII. De Cute p. 47.
XIII. De Carne, p. 49.
XIV. De Vena, p. 51.
XV. De Arteria, p. 53.
XVI. De Neruis, p. 55.
XVII. De Spiritibus, & Calido innato, p. 56.
XVIII. De Animæ Eſſentia, eiuſq; proprietatibus, p. 60.
XIX. De Facultate Naturali, p. 67.
XX. De Facultate Auctrice, p. 76.
XXI. De Facultate Procreatrice p. 77.
XXII. De Facultate Animali, p. 81.
XXIII. De Facultate Motiua, p. 84.
XXIV. De Facultate principe, p. 85.
XXV. De Phantaſia & Memoria. p. 86.
XXVI. De Facultate Intellectiua, p. 89.
XXVII. De Facultate vitali, p. 93.

Eiuſd. Tract. I. Lib. II.

Caput. I.

De Morbo eiuſq; differentiis, ex ſententia Galeni, omniumque fere Medicorum, p. 96.
II. De Morbis Accidentalibus, p. 97.
III. De Morbis Totius ſubſtantiæ, p. 102.
IV. De Morbis Organicis, p. 103. & De Morborum Symptomatibus, p. 104.
V. De Cauſis Morborum internis & externis p. 106.

VI. De

CAPITVM.

VI. De Humoribus contra naturam p. 108.
VII. De Morbis Intemperiei p. 110.
VIII. De Morbis & symptomatibus ventriculi p. 112.
IX. De affectibus Intestinorum, & Mesenterii p. 117.
X. De Affectibus Hepatis, p. 125.
XI. De Affectibus Vesicæ, Fellis ac Lienis p. 134.
XII. De Affectibus Renum, Vesicæ, & Membrorum genitalium p. 137.
XIII. De Vitiis Cordis p. 141.
XIV. De Affectibus Pulmonum, p. 145.
XV. De vitiis Linguæ p. 147.
XVI. De affectibus Cerebri p. 150.
XVII. De Vitiis Oculorum p. 159.
XVIII. De Aurium affectibus p. 161.
XIX. De Narium affectibus p. 162.
XX. De Morborum signis p. 162.
XXI. De Pulsu p. 170.
XXII. De Crisi p. 172.
XXIII. De Vrinis p. 174.
XXIV. De Febrib⁹ in genere p. 177.
XXV. De Peste p. 178.

Tract. I. Lib. III. Part. I.

Caput I.

De Sex Rebus non naturalibus in genere p. 185.
II. De Aere & vento p. 188.
III. De Cibo ac Potu p. 201.
IV. De Vigilia & somno p. 224.
V. De Exercitio, & Quiete p. 245.
VI. De Repletione, & Inanitione, p. 274.
VII. De Perturbationibus Animi, p. 282.

Lib. III. Part. II.

Caput I.

De Φαρμακευτικῇ in genere p. 369.
II. De Medendi methodo, & Indicationibus p. 371.
III. De differentia Medicamentorum, & Alimentorum, eorumq; Facultatibus p. 377.
IV. De modo indagandi & explorandi Vires Medicamentorum deque Medicamentorum differentia respectu materiæ p. 389.
V. De compositione Medicamentorum, eiusq; causis, modo componendi, ac differentiis compositorum p. 394.
VI. De purgatione, qua ratione, & quibus perficiatur, deinde quæ naturæ purgationes ferant, & quos humores purgare oporteat; Item quoties purgandum, p. 402.

Tract. II. Lib. I.

Cap. I.

De Metallorum generatione & Auri calcinatione p. 1.
II. De Præcipitatione Solis p. 7.
III. De Stratificatione p. 28.
IV. De Fumigatione p. eadem.
V. De Cœmentatione p. 30.

VI. De Gradationibus p. 37.
VII. De aliis Auri Purgationibus & Præparationibus p. 43.
VIII. De Extractione Tincturæ, Essentiæ Vitrioli, Sulphuris ac Florum ex sole p. 45.
IX. De solutione solis p. 68.
X. De oleo cõficiẽdo ex auro, p. 94.
XI. De Panacæis seu Magisteriis compositis p. 116.
XII. De Laudanis, p. 161.
XIII. De Mercurio solis p. 164

Tract. II. Libr. II. Part. I.

Caput I.

De Metallis, iisque perfectis & imperfectis p. 1.
II. De Argento siue Luna, eiusque calcinatione p. 9.
III. De Lunæ Præcipitatione p. 18.
IV. De Lunæ Stratificatione, Fumigatione & Reuerberatione p. 29.
V. De Lunæ cœmentatione, seu artificiosa & particulari transmutatione p. 31.
VI. De Gradatione Lunæ p. 41.
VII. De Fixatione p. 49.
VIII. De aliis Argenti præparationibus & purgationibus p. 56.
IX. De Extractione Animæ, Sulphuris, Vitrioli, Salis, Florum ac vitri ex Luna p. 58.
X. De Lunæ seu Argenti solutione p. 67.
XI. De Oleo Lunæ p. 77.
XII. De Magisteriis compositis ex Luna p. 83.
XIII. De Mercurio Lunæ p. 93.

Tract. eiusd. Lib. eiusd. Part. II.

Caput I.

De Mercurio p. 99.
II. De Purgatione Mercurii p. 109.
III. De Mercurii Præcipitatione, p. 115.
IV. De Mercurio vitæ p. 138.
V. De Mercurii sublimatione p. 145.
VI. De Mercurii Essentia siue extractione p. 153.
VII. De Mercurii oleis & aquis solutiuis p. 156.
VIII. De Mercurii fixatione, eiusq; Cinabari, atque coagulatione p. 162.
IX. De variis variorum Medicorum ac Chirurgorum ex Mercurio præparationibus, Turpetis ac Medicamenti p. 176.

Tract. II. Lib. III. Part. I.

Cap. I.

De Ioue, seu de stanno, eius definitione, natura ac proprietate p. 206.
II. De Iouis Calcinatione ac Præparatione p. 216.
III. De ☉ Essentia Iouis seu Stannii p. 221.
IV. De Oleo Iouis p. 222.
V. De Vitriolo, Vitro, & Mercurio ex Ioue p. 223.

Eiusd. Tract. & Eiusd. Libr. Part. II.

Caput I.

De Ferro, eius definitione, natura, atq; proprietate p. 225.

II. De

CAPITVM.

II. De Mortificatione Metallorum, Calcinatione, item & Præparatione Martis seu Ferri p. 232.
III. De Q. Essentia, & solutione Martis seu Ferri, p. 246.
IV. De Vitriolo seu sale, & Balsamo Martis p. 250.
V. De Oleo Martis, p. 254.
VI. De Martis mutatione in Venerem p. 257.
VII. De vario vsu Ferri, tam antiquorum quam recentiorum Medicorum p. 262.
Eiusdem Tract. & libri Partis III.
Cap. I.
De eius Definitione, Natura, ac Proprietate p. 268.
II. De Veneris Præparatione atque Calcinatione p. 274.
III. De Vitriolo Veneris, eiusque Spiritu & Oleo p. 282.
IV. De Tinctura, siue Q. Essentia, Flore, Sale, Balsamo, Vitro, ac Mercurio Veneris p. 288.
V. De Medicamentis cum ære, & venere præparatis ac mixtis, secundum mentē antiquorū p. 291.
Eiusd. Tract. & Libri Part. IV.
Cap. I.
De Saturno, seu Plumbo, & quidem hoc capite, de eius Natura, ac proprietate p. 297.
II. De Plumbi Præparatione, ac Calcinatione p. 306.
III. De Plumbi solutione in Medicinam p. 309.
IV. De Medicamentis cum Plumbo præparatis ac mixtis, secundum mentem antiquorum p. 320.
Tract. II. Libr. IV.
Caput I.
De Gemmis in genere p. 330.
II. De Smaragdo p. 335.
III. De Sapphyro p. 342.
IV. De Rubinis p. 345.
V. De Hyacintho p. 348.
VI. De Granato p. 352.
VII. De Iaspide p. 354.
VIII. De Topazio p. 355.
IX. De Adamante p. 356.
X. De Amethysto p. 358.
XI. De Sardoniche p. 359.
XII. De Achate p. 360.
XIII. De Turchoide, ibid. & 361.
XIV. De Lapide Lazuli p. 361.
XV. De Lapide Armenio p. 364.
XVI. De Chalcedonio p. 365.
XVII. De Hæmatite, p. 366.
XVIII. De Magnete p. 376.
XIX. De Berillo p. 387.
XX. De Amiantho & Asbesto p. 389
XXI. De Ætite p. ead.
XXII. De Perlis siue Margaritis p. 391.
XXIII. De Chrystallo p. 408.
XXIV. De Lapide Bezoar p. 428.
XXV. De Corallis p. 424.
XXVI. De Lapide Iudaico, Lyncis, Spongiæ & Smiride p. 453.
XXVII. De Lapide Asio, Phrygio, Samio & Thyite p. 459.
XXVIII. De Chrysolitho, Corneolo, Selenite, Ostracite, Memphite, Thracio, Arabico, Galactite, Melite, Ophite, & Augite p. 460.

XXIX. De variis adhuc gemmis in Medicina vsitatis p. 462.
XXX. De Vnicornu, & Terris nobilioribus energia & virtute correspondentes p. 466.

Tract. II. Libri V. De Mineralibus.

Cap. I.

De Antimonio p. 494.
II. De Vitriolo p. 539.
III. De Sulphure p. 655.
IV. De Sale p. 705.
V. De Arsenico p. 732.
VI. De Alumine p. 757.
VII. De Sale Ammoniaco p. 766.
VIII. De Sale Nitri p. 771.
IX. De Sale Gemmæ p. 778.
X. De Tartaro p. 782.
XI. De Excrementis Metallorum, p. 802.

Tract. II. Libr. VI. de Vegetabilibus.

Cap. I.

De Aqua p. 824.
II. De Vino p. 864.
III. De Aceto & Omphacio p. 913.
IV. De Saccharo & Melle p. 930.
V. De Absynthio & Althea p. 953.
VI. De Anagallide, Anetho, Angelica, & Apio p. 963.
VII. De Artemisia, Asaro, Agno Casto, & Aro p. 970.
VIII. De Amomo, Anomi, Anso, & Anemone p. 977.
IX. De Argemone, Adonio, Ambrosia satiua, Ammioselino, Alchimilla, Anthera, Ægopodio, Asparago, Arundine, Anserina, Agerato, Aquilina, Adiantho, & Abrotano p. 987.
X. De Aristolochia, Aloe, Allio, Adiantho, Androsæmo, Borragine, & Bugloss o p. 996.
XI. De Beta, Brassica, Betonica, Bulbo, Botry, Bulboçast, Betula, Buxo, Bryonia, & Buphthalmo p. 1012.
XII. De Chamæmelo, cuscuta, calamo odorato, & Chamæpithi, Cerefolio, Caucali, Consolida, Cyanocrithmo, Chrysanthemo, & Catariee p. 1023.
XIII. De Chamædry, Caryophyllata, Carthamo, Centaurio & Chelidonio p. 1033.
XIV. De Calamintha, Coniza, Coronopo, Cyclamino, Carduo ben. Cardiaca, ac Cynera p. 1044.
XV. De Chameleone, Capparis & Cumini speciebus p. 1052.
XVI. De Caro, Croco, Ceruicaria, Cucumere syluestri, Digitali, Dracontio, Dauco, Doronico, Dentaria, & Dipsaco p. 1058.
XVII. De herbis calidis, vt Dictamno, Eupatorio, Euphoboseo, Eryngio, Euphragia, & Equiseto p. 1068.
XVIII. De Elleboro, Fœnugræco, Fœniculo, Fragaria, Ferula, Frumento

mento Amyleo, Turcico & Indico p. 1077.
XIX. De Filipẽdula, Fumaria, Gentiana, Guaiaco, Gingidio, Galbanifera, Gallio, Geranio & Glycirrhiza p. 1113.
XX. De Genista, Hypericone, Harmula, herba Sophiæ, Helleborine, & Heliochrysop. 1119.
XXI. De Hippoſelino, herba, Kunigundi, Hedera, Helenio, Hyſſopo, Iunipero, Imperatoria, & Iacea p. 1147.
XXII. De Iunco, Linaria, Lupulo, Lauro, Lilio, Libanoti, Liguſtico, Lolio, Laſerpitio, Lepidio, & Melilotop. 1153.
XXIII. De Melanthio, Molugine, Melampyro, Milio ſyluatico, Morſu Diaboli, Molobathro, Meliſſophyllo, Marrubio, & Mercuriali p. 1166.
XXIV. De Myrrhide, Meu, Mentha, Maiorana, Millefolio, Narciſſo, Nardo, Naſturtio, & Ocymo p. 1174.
XXV. De Ononide, Origano, Olſenicho, Oreoſelino, Oryſa, Pimpinella, & Peucedano, p. 1190.
XXVI. De Polio, Periclymeno, Petroſelyno, Panace, Phu, Pœonia, & Pulegio p. 1196.
XXVII. De Porro, Parthenio, Piloſella, Polytricho, Pyrethro, Phalaride, Paſtinaca, & Pulſatilla p. 1203.
XXVIII. De Perſicaria, Pſyllio, Quercu, Quinquefolio, & Ranunculo p. 1209.
XXIX. De Rosmarino, Reſta bouis, Reſeda, Ruta, Scolopendrio & Symphito p. 1232.
XXX. De Sinapi, Sambuco, Saxifragia, & Scilla p. 1242.
XXXI. De Saturcia, Scabioſa, Saluia, Stœchade, Sabina, Sanicula, & Scordio p. 1262.
XXXII. De Siſone, Spõdylio, Scandice, Seſeli, Sideritis, Stone, Stœbe, Serratula, Secala, Schœnantho, Siſero & Smirnio p. 1271.
XXXIII. De Serpillo, Siſymbrio, Struthio, Tuſſilagine, Formentilla, Thymo & Trifolio p. 1276.
XXXIV. De Trichomane, Tapſia barbata, Tanaceto, Tragoſelino, & Tithymallo p. 1284.
XXXV. De Verbenaca, Valeriana, Zea, Zeopyro, & Vrtica p. 1294.
XXXVI. De Herbis refrigerantibus, vt Achillea, Burſa Paſtoris, Atriplice, Bitocicuta, & Chondrilla p. 1299.
XXXVII. De Cichorio, Cucumere Dente leonis, Coriandro & flore Africano p. 1304.
XXXVIII. De Gramine Holoſtio, Herba Iacobæa, Hypochœri, Hyoſeri, Hieracio, Hyacintho & Hauena p. 1314.
XXXIX. De Hyoſciamo, Intybo, Hordeo, Lente paluſtri, Lactuca & Malua p. 1321.
XL. De Myrto, Milio, Mandragora Nymphea, Oxalide, Plantagine, & Polygono p. 1332.

XLI. De Palmonaria, Panico, Portulaca, Papauere & Rosis p. 1347.
XLII. De Senecione, Sanguisorba, Soncho, Solano, Serpentaria, Tamarisco, Semperuiuo & Violis, p. 1367.
XLIII. De Simplicibus purgantibus: vt Cassia, Rhabarbaro, Manna, Scammonio, & Agarico p. 1378.
XLIV. De Turpeto, Mechoacanna, Sena, Polypodio, Laureola, Ricino, & Mezereone p. 1400.
XLV. De Colocynthide, Iride, Soldanella, & Lathyri p. 1406.
XLVI. De Fructibus: vt Pruno syluestri ac terrestri, Tamarind. Myrobalanis & Hermodactylis p. 1427.
XLVII. De Persica, Cydonio, Pyro Ceraso, & varii generis pomis ac moro p. 1438.
XLVIII. De variis nucibus, Ribes, Berber. Amygdalis, comis & passulis p. 1454.

Tract. II. Libri VII. De Animalibus.

Cap. I.

De Medicamentis ex Microcosmi sanguine, cerebro atque aliis p. 1.
II. De Cranio humano, lacte, secundina, & ossibus p. 13.
III. De Mumia, & Vrina humana p. 25.
IV. De Ceruo, Tauro, Equo, sue & Capra, p. 43.
V. De Castore, Cane, Asino & Cato p. 55.
VI. De Oue, Leone, Vrso, Camelo, Vulpe, Elephante, Lepore, Caprea, Dama, Lupo, Lutra, Mustela, Sciuro, Rana, Glire, Bufone, Talpa, Mure, Erinaceo, &c. p. 63.
VII. De omnis generis animantibus, viperis, serpentibus, formicis, &c. p. 70.
VIII. De Carnibus, & Animalium partibus p. 80.
IX. De Auibus, earumq; carnibus p. 103.
X. De Piscibus p. 129.

Tract. III. Libr. I.

Cap. I.

De Lapide Philosophorum p. 1.
II. Qua via matrix parata, possit ad opus applicari, vt inde fiat elixir magnum p. 19.
III. De Compositione Elixiris rubei p. 21.
IV. De præparatione solis ad rubeum Elixir, quomodo virtute cæmenti color augeatur p. 22.
V. De Præparatione Lunæ, qua via ponderosa fiat, resonans in sono instar auri p. 23.
VI. De Compositione & Perfectione Lapidis p. 24.
VII. Quo-

VII. Quomodo argentum viuum sublimetur ad præsens opus rubei Elixiris p. 24.
VIII. De Compositione Lapidis albi, qui omnia metalla in lunam transmutat p. 25.
IX. De Argento viuo, quomodo in aurum & Lunam transmutari possit p. 26.
X. De Luto præparando, vt duret tam in aqua quam igni p. 26.

Tract. III. Libr. II.

Cap. I.

De Alchimia p. 185.
II. De Furnis probatotiis, seu docimasticis p. 190.
III. De Furnis apertis ventosis p. 194
IV. De Furnis Cæmentatoriis p. 215.
V. De Furnis Reuerberatoriis p. 218.
VI. De Furno Vesicæ, & Catinario p. 224.
VII. De Furnis Balnei p. 228.
VIII. De Furnis descensoriis p. 237.
IX. De Athanore p. 244.
X. De Furnis Accdiæ p. 252.

Tractatus III. Lib. III.

De Philosophorum obscuris Notulis Septem, per integrum librum explicatis.

FINIS.

INDEX

INDEX

RES AC VERBA MEMORABILIA, in hoc Opere Medico-Chymico contenta, nobisque noratu digna visa, locupletissime exhibens.

A

Abluentia remedia I. l. 3. p. 383.
Abrotonum, herba II. l. 6. p. 994.
varia eius nomina, ibid.
genera, ibid.
Abscessus vnde oriatur I. l. 2. p. 135.
in eo tria spectantur, ibid. 173.
Absorbentia quæ I. l. 3. p. 384.
Absynthij species quot II. l. 6 p. 953.
succus, ibid. p 957.
syrupus, ibid.
vinum, ibid.
extractum, ibid. p. 958.
conserua, ibid.
aquæ, ibid.
sal, ibid.
oleum, ibid. p. 959.
Absynthium latinis, quomodo Græcis, & alijs dicatur II. l. 6. p. 953.
aromaticum, suauem admodum, acrem & amarum possidet qualitatem, ibid.
Ponticum quale, ibid.
de eo qua medicamenta parentur, ibid. & seqq.
Accipenser, piscis, II. l. 7. p. 131.
Accipiter, auis, II. l. 7. p. 120.
Accipitraria ars, genus venationis I. l. 3. p. 265.
Acedia furnus, vide Furnus
Aceti vis II. l. 6. p. 913.
virtutes, ibid p. 914.
præparatio extemporanea, ibi. p 926.
Acetum II. l. 6. p. 913.
contra pestem quomodo præparetur ibid. p 921.
theriacale, ibid. p. 927.
destillatum, vomitorium, ibid. p. 927.
alkalisatum, ibid. p. 928.
stillatitium simplex in quem modum conficiatur, ibid p. 929.
Achates vnde dicatur II. l. 4 p. 360.
nomen lapilli preti si ibid.
dictus interdum Corallochates, & quare ibid.
eius vires, ibid.
Achercheden Auicenna Vnicornu vocat II. l. 4. p. 467.

INDEX RERVM ET VERBORVM.

Achillea, herba à quo inuenta, II.l.6. p.1299.
eius vſus ibid.
Aconcia, venenata animalia, II.l.7.p.77.
Acus piſcis maris, II.l.7.p.134.
Adamas lapis pretioſus II.l.4.p.356.
vnde generetur ibid.p.357.
reliquis gemmis duritiem aufert ibid.
eius liquor gemmas omnes indurat ibid.p.358.
aqua hunc lapidem ſoluens, ibid.
Adami ſuperbia & poſterorum punita I.l.3.p.291.
Adeps deſcribitur ſecundum Galenum II.l.7.p.97.
eſt facultatis humectatoriæ ibid.p.98.
Adianthum, herba, II.l.6.p.992.
eius varia nomina ibid.
vſus ibid.p.993.
de eo quæ conficiantur decocta, ibid.
item Syrupi, ibid.p.994. electuaria, ibid.
Adonium II.l.6.p.987.
eius genera quæ ibid.
quam habeat vim in Medicina, ibid.
Adrianus Imperator venationi ſumme deditus I.l.3.p.164.
Ægithus auis nomen II.l.7.p.119.
Ægopodium quomodo Herbarij vocent II.l.6.p.988.
eius vſus intra, & extra corpus ibid & ſeq.
in Ægro conſideranda quæ I.l.3.p.394.
ſub Æquinoctio verno medicari periculoſum. I.l.3 p.191.
Aer primum humidum I.l.1.p.7.
cur humidior dicatur aqua ibid.
agit vel occulta aut manifeſta qualitate I.l.2.p.106.
corpus conſeruat I.l.3.p.185.
immutat ibid. 186. & 199.
ſpiritualis ſubiectus variis mutationibus ibid. 188.
Aerem alium corrigi poſſe, aliũ non I.l.3. p.200.
Aeris ad conſeruationem corporis vtilitas I.l.1.p.71.
corruptio duplex I.l.2.p.180.
conſtitutionẽ quæ mutent ib, l.3.p.186.
Æs Veneri perſimile in pr.p.2.t.II.lit.Yy.
viride pulchrum alteque gradatum Saphyricum dat vitriolum II.l.2. p.31.
viride duobus modis præparatur II.l.3. p.281.
Medici ſuum quomodo præparent, ibid.
Alchimicum quomodo ibid.
אהיה, *nomen Dei apud Hebræos, in pr. part.1, tr.II.lit.dd.*
Ætas prima *puerilis ad quem annum protrahatur I.lib.1.p.13.*
conſtat differentia quadruplici ibid.
ſecunda, *pubertas, dicitur & quare, ib,*
tertia, *adoleſcentia, intra quem annũ hæc incipiat & finiatur ibid.*
quarta *inuenum, ſub quibus illa annis contineatur ibid.*
quinta *conſtans & media, quorum annorum illa ibid.*
ſexta, *à quibus illa incipiat, & deſinat ibid.*
Ætatis hominis cum luna conditio II.l.6. p.1091.
Ætatis morborum cognitio Medico neceſſaria, II.l.6.p.1091.

INDEX RERVM

Ætites Latinis Aquilinus & quare II.l.4. p. 389.
eius vires ibid.
in Affecta parte 5. considerantur I. l. 3. p.394.
Affectus definitur I. l.1 p.84.
ex his quæ iuuent seu conseruent naturam ibid.
eorum præcipuæ species ibid.
Agaricus II.l.6.p.1389.
laudatur quod ex larice decerpitur, ibid.
vsus eius apud Medicos summus, ibid. & seq.
Ageratum herba, II l.6.p.990.
eius varia nomina, ibid.
Agnus castus, seu vitex, II.l. 6.p.975.
eius vsus, ibid.
Ahenum Chymicorũ quale III. l.2.p.281.
Ἀμάτωσις secunda ciborum concoctio I.l.1.p.69.
Alauda II.l.7.p.113.
Albertus Magnus III.l.1.p.119.
Alchemilla, II.l.6 p.988.
eius vsus, ibid.
Alchymia versatur circa materiam triplicem II. l. 2.p.1.
quid sit III.l.2.p.185.
eadem secundum Libauium quomodo definiatur ibid. itẽ alios, ibid. & seq.
eius derivatio varia ibid.
in ea, circa quæ occupata esse debet, tria considerandasunt, ibid. p.187.
quem ignem requirat ibid.p.188.
locum, p.189.
quam formam, ibid.
materiam, ibid.
quæ vasa ibid.
quales furnos p.180. & seq.
Alchymiæ ars perfecta & infallibilis descripta III.l.1.p.46.
Alectorius, lapis, vbi inueniatur II.l. 4.p. 405.
Alembicus quale vas Chymicis III.l. 2.p. 264.
rostratus quale, ibid.
cœcus item, ibid.
Alimenta corpus nutriunt I. l.2.pag.180. & 186.
sunt duplicia I.l.3.p. 186.
ledunt tripliciter ibid.
Alimentum I.l. 3.p.177.
immutat qualitate, quantitate & substantia I.l.2.p.106.
Alkohol Philosophus spiritus vini est rectificatus dephlegmatusque II.l.1.p. 4.
vini, ibid. 9.
Allium, II.l.6.p.1007.
eius genera tria, ibid.
vsus Medicamentosus, ibid.
Alosa, sive Trissa, piscis, II.l.7.p.142.
Aloes, II.l.6.p.998.
eius medicinalis vsus, ibid. & seqq.
Aluei varii generis Chymicis in vsu III. l. 2.p.270.
Alui stercorale profluuium I.l.2.p.122.
fluxus purulentus ibid. 123.
Alumen Germanis, Italis &c. quomodo dicatur II.l.5.p.757.
eius, secundum Dioscoridem, genera tria, ibid.
adulteratur lapide Amiantho, sed gustu cognoscitur, ibid.
compositum ibid.p.760.
Aluminis definitio, III.l.5.p.758.
Phlegma, ibid.
saccharum, ibid.

vsus,

vſus, ac vires, ibid. p. 759. & 760. 761. & 762. vſque ad 767.
excoctio, ibid.
præparatio, ibid. p. 760. & 761.
purgatio, ibid. ſpiritus, ibid.
Amalgamatio metallorum calcinatio propria II. l. 1. p. 5.
Amatricana conſtantia ſumma I. l. 3. p.
Ambroſia ſatiua, II. l. 6. p. 987. (361.
eius vſus eſt externus, ibid.
Amethiſtus ab effectu nomen ſortitus II. l. 4 p. 348.
eius ſpecies 5. ibid.
vires ac doſis, ibid. p. 359. (389.
Amianthes lapis, vbi naſcatur II. l. 4. p.
Amigd. lis temperamentum calidum II. l. 6. p. 1469.
amaris purulentũ pectus purgatur, ibi.
Ammi II. l. 6. p. 987.
Ammioſelinum II. l. 6 p. 988.
eius qualitas & vſus, ibid.
Amomum inter exoticas & incognitas ſtirpes numeratur II. l. 8. p. 977.
eius vſus ibid. & ſeq.
Amor, vt Circe hominem in pecus, ita virtutem in vitium vertit I. l. 3. p. 298
exillo quot & quãti prodeãt morbi, ib.
Salomonis illegitimus ibid. 299.
illi quæſcripta remedia ibid. 317.
inſanus I. l. 2. p. 252.
Amphisbæna, II. l. 7. p. 77.
Amuleta Arſenicalia, II. l. 5. p. 754.
Amygdalus, II. l. 6. p. 1462.
eſt differentiæ duplicis, ibid.
cœlo gaudet calidiore, ibid.
Amyleum Frumentum, vide Frumentũ.
Anagallis II l. 6. p. 963.
eius genera duo, ibid.
cui rei medeatur, ibid p. 964.
Anas, II l. 7. p. 110.
generis eſt duplicis, ibid.
eius vſus medicinalis exiguus, ibid.
Anaxagoras Clazomenius an Chymiæ peritus III. l. 7. p. 4.
Androſæmon herba, II. l. 6. p. 1007.
eius vſus ibid.
Angelica, II. l. 6. p. 966.
eius ſpecies, ibid.
cui rei inſeruiat, ibid.
de ea pluuis multis experimentis probatus, ibid. p. 967.
Angelicus ſiue Intellectualis mundus vide Mundus.
Angelorum ſeu Intelligentiarum creatio, inpr part. 3. tr. II. lit. rr. col. 8.
illorum vocabulum nomen eſt officii ib.
natura eorundem in qua à noſtra diſtincta ibid.
iidem quando ſint creati, multi diſputant quia eorum creatio non extat in Moyſe ibid. ſſ. col. 2.
bonorum ordo dicitur Hierarchia cæleſtis, & eſt triplex, ibid. col. 4.
malorum lapſus ibid. lit. ſſ. 3.
illorum ſc. bonorũ auxilium eſt in miniſterio & puritate verbi ib. tt. col. 7.
adſunt gubernatoribus ibid.
ab iis multa corporalia beneficia præſtita extant ibid. col. 8.
eorundem caſtrametatio ibid.
lætitia ſuper reſipiſcentibus ib. uu. col. 2.
de iis D. D. *Patrum verba ibid.*
apud homines eorundem apparitiones ibid. uu. 2.
adminiſtrant Ieſu Chriſto poſt tentationem ibid.
lapſus I. l. 3. p. 288.

Anemone II. l. 6. p. 985.
secundum Dioscoridem generum duorum, ibid.
Anguis queis sibi ad exuuium abÿciendum mederi perhibeatur in praef. tr. I. lit. a. col. 3.
Ani tres musculi, I. l. 2. p. 124.
Symptomata ibid.
Conuulsio ibid.
Inflammatio ibid.
Vlcus ibid.
Rhagades ibid.
Ficus ibid.
Anima species infima creaturarum I. l. 1. p. 60.
ventus ac spiritus ibid
est essentia in se viuens ibid.
actus corporis ibid. sub fin.
numerus seipsum monens ibid.
ex terra & igne ibid. 61.
vapor & humidum primigenium ibid.
eius consideratio duplex ibid.
imaginis diuinæ exemplar ibid. 61.
forma hominis essentialis ibid. 62.
immortalis quia ipsa vita, ibid.
sui ipsius reminiscentia ibid. sub fin.
à corpore est separabilis potentialiter & actualiter ibid. 63.
eius locus paradisus ibid. 64.
cum corpore considerata duplex ibid.
ratione voluntatis est libera ad bonum vel malum ibid. sub fin.
comparatur nautæ qui bene scit gubernare nauem ibid. 65.
differentiam facit à brutis ibid.
ab ea vis sentiendi, mouendi & intelligendi ibid.
inest corpori secundum facultates ibid. est vna in quouis viuente ibid. 66.
comparatur cum tribus mundi ætatibus ibid.
Animalia & vegetabilia habent animam I. l. 1. p. 65.
Animalia sunt triplicia, Terrestria, aerea, seu volatilia & Aquatilia II. l. 2. p. 1.
Animi perturbationis definitio I. l. 3. p. 282.
causæ illius morbi vt & aliorum sunt externæ & internæ ibid. p. 283. & 285.
remedia illius ibid. 284. & 315.
effectus quinam euellendi ibid. 287.
quatuor passiones quæ, ibid. 288.
afflictiuera solamina ibid. 354.
Animus ab anima I. l. 1. p. 61.
Anisi Confectio II. l. 6. p. 984.
Anisum, II. l. 6. p. 980.
vires eius intrinsecæ, & extrinsecæ II. l. 6. p. 981.
de eo quæ olea conficiantur, ibid. p. 982.
Anni 4. tempora varia, cum sideribus introeunt in hæc inferiora corporea mutationes I. l. 3. p. 189.
Anodyna communiter omnia quæ dolorem tollunt I. l. 3. p. 381.
Ἀνοία, latinis amentia, I. l. 2. p. 152.
causa eius proxima ibid.
Anser II. l. 7. p. 109.
caro eius substantia crassa ibid.
domesticus per totam Galliam familiarissimus ibid.
Anserina, herbæ species, II. l. 6. p. 990.
eius natura & vsus ibid.

Antbera II. *l.* 6. *p.* 988.
quem ſibi in Medicina ſuum vendicet, ibid.
Antidotus Galeni lætificans in præf. p. 5. *t.* II. *lit. aaa. col.* 6.
Priſciani contra multos morbos ibid. lit. fff.
Adami Lonizeri II. *l.* 4. *p.* 479.
Nicomedis regis contra venena, ibid. & l. 5. *p.* 725.
Thoracica maior pro ditioribus ibi. l. 5. *p.* 702.
minor pro gregariis, ibid.
hepatica ibid. p. 703.
Icteri nigri II. *l.* 6. *p.* 925.
Cephalica maior, II. *l.* 7. *p.* 19.
contra omnis generis venena, p. 851.
Antigoni Modeſtia, l. l. 3. *p.* 327.
Antigonus per morbum ſapere diſcit l. l. 3. *p.* 339.
Antimonij regulus II. *l.* 1. *p.* 11.
generatio II. *lib.* 5. (ex quo libro & tractatu ſequentia omnia, ne voculam *ibid. tr. & lib.* innuentem toties repetere opus ſit, deprompta ſunt) *p.* 497.
ſunt perfecta & imperfecta, ibid.
facultas qua, p. 497.
vires omnes imperſcrutabiles, ibid.
virtutis præparatio, ibid.
doſis, ibid.
calcinatio, 499.
tinctura, 500. *eius doſis*
vſus, &
vires, ibid.
fuſio, 503.
vitrum vulgare, 504.
ſal, ibid.
infuſio Bezoartica, ibid. eius doſis, ibi.
vitrum cum auro, ibid.
Electuarium eius Crollianum, 507.
eius, vires & doſis, ibid.
ſyrupus, p. 511. *eius doſis. ibid. &* 512.
vitri illius correctio, p. 512.
vitrum eius ex minera p. 513.
extractio, ibid.
Regulus per ſe, p. 514.
Regulus ſtellatus, ibid. flores eius, ibid.
diaphoreticum eius, 516.
diaphoreticum eiusdem cum auro, p. 517.
cum luna, 518.
ex Regulo, ibid.
florum eius correctio, 519. *eorundem vſus, vires, & doſis, ibid.*
tinctura ac quinta eſſentia eius, 525.
eius vires, ibid.
ſulphur, 526.
Balſamus, ibid.
panacea, 543.
antid. panchreſtos, 545.
antid. pantagagos, 546.
Ξηρὸν φελ℞, *ibid.*
Λυσιπύρε℞, 550.
Θεόδο℞. *ibid.*
Θεόπεμπτ℞, 551.
Παναίρε℞, 552.
Πολύχρεστος, *ibid.*
Ἰσόχρυσ℞, 553.
Λυσίπον℞, 554.
Antimonium aliquando ſol & plumbum appellatur Philoſophorũ II. *l.* 5. *p.* 494.

quid sit, ibid. p. 495.
auri examẽ est & suppliciũ, ib p. 496.
Ἀναψία, proprie cruditas, quando nihil cibi transmutatur à ventriculo I. l. 2. p. 114.
Aphronitrum vnde II. l. 5. p. 771.
Apicii Romani ingluuies I. l. 3. p. 223.
Apis & quibusdã Apes, II. l. 7 p. 124.
Apium, II. l. 6. p. 967. (p. 968.
eius bonos maximis fuit in Græcia, ibi.
quam in Medicina vim habeat ibid.
Apnœa duplex I. l. 2. p. 145.
Apoplectici II. l. 6. p. 1097.
Ἀποφλεγματισμοὶ I. l. 3. p. 387
Apoplexia definitur I. l. 2 p. 154.
Apoplexiæ quæ inseruiant quære sub vv. Electuario, Rotulæ, Aquæ, &c. vbi omnia notauimus, & idẽ in reliquus morbis obseruari volumus.
Apophysis I. l. 1. p. 30.
Apophyseon vsus I. l. 1. p. 30.
Apozema solutiuum, II. l. 6 p. 841.
in digerendis humoribus, ibid.
in conuulsionibus, ibid.
Appetẽtia canina quæ dicatur I. l. 2. p. 113.
in appetentia animali ventriculi 5. consequuntur I. l. 2. p. 113.
Appetitus sensitiuus definitur I. l. 1. p. 83.
eius obiectum bonum ibid.
ex eo tanquam eius actus prodeunt passiones & affectus ibid.
gradus eius tres ibid.
Appetitus in homine triplex, I. l. 3. p. 287.
sensitiuus, ibid.
concupiscendi sex species, ibid.
irascendi, ibid. 288.
Appropriata I. l. 3. p. 388.
Apri quem sibi in morbis medeantur, in præf. tr. 1. lit. a. col. 3.
Aqua, pistiu, II. l. 7. p. 232.
Aqua I. l. 3. p. 215.
eius vsus ibid.
differentia ibid. & seq.
vitali facultate caret ibid. 217.
Aqua ad Melancholiam Sauanarolæ, in præf. p. 5. t. II. lit. bbb.
solis ibid. col. 2.
vitæ apoplectica Andernaci ibid. col. 4.
item alia vitæ eiusdem ibid. & tr. 1. l. 5. p. 639.
picarum ibid. col. 5.
prophthisicis & Hecticis ibid. col. 8.
caponis in omnibus cordis affectibus ibid. lit. ccc. col. 4.
vitæ contra Pestem ibid. lit. ddd. col. 3.
aurea solaris ibid. col. 5.
fortis soluit tantum lunam II. 7.
Regis tantum soluit aurum ibid. & 11.
fortis ex vitriolo & sale nitro ibid. 10.
vitæ mirabilis II. l. 4. p. 482.
ad vlcera corrodentia & sordida Fiorouanti ibid.
capillos renasci prohibens ibid.
benedicta Rulandi ibid. l. 5. p. 508.
Quercetani ibid. p. 511.
terra sancta, ibid. 510.
vitrioli, ibid. p. 597.
ex sulphure, ibid.
faciem iuuenilem reddens, ibid. p. 698.
ad vlcera pudendi, II. l. 5. p. 761.
ad faciei ruborem, ibid.
ad vlcera sordida, ibid.
dentes albos reddens, 763. 769. 766. 781. & 888.
ad faciem decorandam, 764. 765. 781.
rubra ad faciem ibid. & 765.

Podagrica Quercetani, p.766.
capillos renasci prohibens, *ibid.*
ad vlcera corrodentia, p.769.
capillos croceo afficiens colore, p.776.
ad Impetiginem, 780.
capillos denigrans, p.781.
Antipodagrica, p.792.
Theriacalis Caphurata, p.794.
ad hydropem, *ibid.*
ad rubedinem oculorum, 815.
ad oculorum dolores, *ibid.*
cicerum, p.832.
mulsa, p.836.
ad iuuentutem conseruandam, p. 882.
vitæ pretiosissima, *ibid & seqq.*
vitæ contra pestem, p.883. *& seq.*
Aqua diuersa ratione & elementum & alimentum, II.*l.*5.p.825.
omnibus elementis secundum Philosophos quosdem antiquior, *ibid.*
est animaliū & hominum potus, *ibid.*
fontana optima vt sit quas conditiones obtinere debeat, *ibid.*p.828.
pluuialis cruda, *inutilis ibid.*229.
pluuia destillata, *ibid.*
destillata Glaciei Martialis, *ibid.*pag. 830.
decocta, *ibid.*
panata, *ibid* p.831.
saccharata, *ibid.*
hordei, *ibid.l.*6.p.831.
ad morbum Gallicum II.*l.*5.p.694.
ad phthisin & vlcera pulmonum eiusdem, *ibid.*p.703.
ad faciem pro leprosis, *ibid.*p.724.
capillos renasci faciens, *ibid.*p.728.
faciem dealbans, *ibid.*
ad Impetigines faciei, *ibid.*
vsualis ad oculos, II.*l.*6.p.885.
stillatitia Arthritidi vtilis, *ibid.*
visum conseruans, p.886.
faciem decorans, II.*l.*6.p.888.
cicatrices dealbans, *ibid.*
Theriacalis, p.891. *&* 899.
ad venena erodentia, p.1337.
ad oculorum vlcera, p.1436.
epileptica, II.*l.*7.p.19.
Aquæ pluuiæ I.*l.*3.p.214.
niueales, *ibid.*
fontanæ, *ibid.*
ex montibus labentes ibid.
fluuialis mixta natura II.*l.*5 p.878.
vtilitas, *ibid.*
abusus, *ibid.*p.829.
præparatio Chymica, *ibid.*p.831.
vsus eius varius & multiplex ibid. I.6. *& seqq.* vsque ad 865.
puteales II.*l.*5.p.829.
palustres, *ibid.*
cisterniola, *ibid.*
niuosa, *ibid.*p.830.
*Aquarium luna suscipiente quid faciendum in pr.p.*4.*t.*II. *lit.xx. col.* 6.
*Aquatilia & volatilia quinto die à Deo creata in præf.part.*2.*tr.*II. *lit.qq. col.*3.
Aquila, *auis*, II.*l.*7.p.121.
apud Medicos quo in vsu, *ibid.*
Aquilina, *herba*, II.*l.*6.p.990.
Arabicus lapis miraculoso ebori similis est II.*l.* 4.p.462.
eius cinis dentifricio optimus, *ibid.*
Arborū & plātarū mors vnde I.*l.*3.p.192.
Archetypus mundus vide Mundus.
Arcturus aerem turbat I.*l.*3.p.191.
Arcubalistæ præstantissimi I.*l.*3.p.258.

Ardea, Ardeola II. l. 7. p. 117
victum quærit ex piscibus, ibid.
Argemone, II. l. 6. p. 987.
eius genera tria, ibid.
Argentum vinum quare nulli Planetæ adhæreat in pr. p. 2. t. II. lit. yy.
Argentum quid II. l. 2. p. 9.
vnde proueniat ibid.
inter metalla solùm splendorem emittere videtur translucidum ibid. 10.
comparatur Lunæ ibid.
naturalis eius complexio ibid. & 11. 12. *&* 13.
Auxiliatur membris Spiritualibus. ib.
gradum perfectionis secundum inter metalla obtinet ibid.
definitio eius secundum Libauium ibi.
quibus adscribatur ibid.
perfectum minus dicitur à Philosophis ibid. 11.
effectus eius similis effectui hyacinthi ibid.
Calcinationis eius modi varij, de quibus ordine agitur ibid. & seqq. vsq; ad p. 18.
Præcipitationes eiusdem à pag. 18. *vsq; ad* 29.
Stratificationis item
fumigationis, &
Reuerberationis modi ibid. & seq.
Cementatio seu artificiosa & particularis transmutatio eius II. *l.* 2. *p.* 31. *vsq; ad p.* 41.
gradationes ibid. à p. 41. *vsq; 49.*
Fixationes ibid. à p. 49. *vsq; ad* 56.
præparationes & purgationes aliæ eiusdem ibid à p. 56. *vsq; ad* 58.
extractiones Animæ
Sulphuris,
Vitrioli,
Salis,
Florum ac Vitri ex eadem ibid. à pag. 58. *vsq; ad* 67.
solutiones eiusdem ibid. à p. 67. *vsque ad* 71.
olea ex illo conficienda ibid. pag. 77. *vsque ad* 83.
magisteria composita ex illo ibid. p. 83. *vsque ad* 93.
eius Mercurius quomodo conficiatur ibid. p. 93. *vsque ad fin. t.* II. *lib.* 2.
Argentum viuum Græcis quomodo dicatur II. *l.* 2. *p.* 99.
Chymicis quomodo, item & Germanis ibid.
est materia omnium metallorum ad quorum substantiam requiritur ib.
eius definitio secundum Libauium ibid. 100. *item alios ibid. & seqq.*
non conficitur ex minio ibid. 104.
medico vsui ob venenum nõ admodum aptum ibid. 105.
duplex est ibid.
eius Purgationes II. *l.* 2. *p.* 109. *& seqq. vsque ad* 155.
Præcipitationes ibid. à pag. 115. *vsque ad* 136.
quæ plura de eo dicenda vide sub voce Mercurius, *luculentius tradita.*
Argentum viuum quomodo sublimetur ad opus rubei Elixiris III. *l.* 1. *p.* 14.
idem in aurum & lunam quomodo transmutari possit ibid. p. 26.

Arietis signum cum luna tenet, quæ peragenda, in pr. p. 4. t. II. lit. xx. col. 2.
Aristippus exemplum mansuetudinis I. l. 3. p. 327.
eius responsum elegans ibid. 337.
Aristolochia, herba, II. l. 6 p. 996.
quæ eius nomina alia, ibid.
quot species eiusdem, ibid.
quæ de eo medicamenta conficiantur ibid.
Aristoteles somnolentiæ osor I. l. 3 p. 232.
Ἀχμοΐα, species συναρθρώσεως I. l. 1. p. 31.
Ars suppeditat varia diureticorum & exercitiorum genera I. l. 3. p. 276.
Arsenici calx II. l. 5 p. 746.
flos, ibid.
Butyrum, ibid. p. 747. & 749.
Qu. Essentia, ibid.
sal ibid.
Oleum, ibid.
præparatio ad vlcera cancrosa, scirrhosa, maligna, hypersarcomata, ibid p. 748.
ad cancrum, ibid. p. 749.
ad fistulas, cancrum, vlcera, &c. ibid. p. 753.
Arsenicum, Græcis, Gallis, &c. & aliis nationibus quomodo dictum, II. l. 5. p. 732.
eius genera duo apud Dioscoridem ibi. hoc in libro quot, ibid. p. 735.
vnde fiat, ibid.
quæ eius virtutes, ibid. & seqq.
differt ab auripigmento, ibid. p. 743.
Arsenicus quid II. l. 5. p. 741.
eius præparatio triplex: in Mumiam, Balsamum, & liquorem, ibid. & seq.
Artemisia II. l. 6. p. 970.
vnde sibi nomen sumserit, ibid.
eius genera, ibid. & seqq.
de eo qui conficiatur syrupus, ibid. p. 972.
Arteria quare dicatur sic I. l. 2. p. 142.
Magna consideratur dupliciter I. l. 1 p. 53.
eius Rami ibid. p. 54.
aspera 6. medii ventris organum l. 2. p. 147.
Arteriæ nomine tria vasa insigniantur I. l. 1. p. 53.
Arteriarum vsus I. l. 1. p. 54.
Articulatio triplex I. l. 1. p. 30.
stricta consistit in tribus speciebus, ibid. 31.
neutra, ibid.
Articulationis & symphyseos natura I. l. 1. p. 30.
Artulanus, II. l. 7. p. 113.
optima est vindemiarum tempore, ibi.
Arum & Arisarum eodem communi nomine, II. l. 6. p. 976.
eius species, ibid. p. 977.
Arundo herba cum suo vsu II. l. 6. p. 989.
Asarum herba, II. l. 6. p. 373.
eius in medicina vsus, ibid. p. 974. & 975.
Asbestos, gemma coloris ferrei II. l. 4. p. 389.
Ασκίτης species hydropis I. l. 2. p. 129.
Asellus, siue, salpa, II. l. 7. p. 134.

piſcis ſucci craſsi, viſcidi, duri, ac difficilis concoctionis, ibid.
Aſinus, II.l.7.p.62.
de eo quæ partes Medicis in vſum cedant, ibid.
Aſius lapis ab Aſſo Troadis promontorio dictus II.l.4.p.459.
Aſparagus II.l.6.p.989.
generum quot 5.p.ſeq.
quem vſum habeat, ibid.
Aſpis, II.l.7.p.77.
Aſthma pulmonum effectus I.l.2.p.145.
Aſthmatis cura ficca Paracelſi I.l.5.pag. 704.
Aſtrologia quare Medicis neceſſaria in præf.p.4.t.II.lit.xx.col.7.
Aſtronomia Medico neceſſaria I.l.3.pag. 190.
Aſtrorum & ſtellarum virtutes I.l.3.pag. 189.
Aſtrum gerit maſculinum & fœmininum ſemen elementorum, exinde per ſublimationem Archæi fit Chryſtallus, qui habet naturam aquæ, cum qua ignis & ſulphur redigenda ſunt in gratiam, III.l.3.p.8.
Athanor, & Philoſophicus & arcanus dictus, furnus qualis III.l.2.p.244. & ſeqq.
Athanoris vſus III.l.1.p.16.
Athenodori conſilium Imperatori datum I.l.3.p.331.
Athleta vnde dicti I.l.3.p.248.
Atriplex, herba, cum ſua vi & vſu II. l.6.p.1300.
Atrophia vnde oriatur I.l.2.p.131.
aliæ partis, alia totius corporis ibid.
cauſa ibid.
Attagen, II.l.7.p.110.
caro eius ad coquendum facilis, ibid.
Attenuantia & diſcutientia I.l.3.p.382.
Attrahentia I.l.3.p.382.
occulta qualitatis ibid.
manifeſtæ qualitatis, ibid.
Auari qualem diætam teneant I.l.3.pag. 291.
in illos punitio diuina ibid. 292.
Auaritia radix omnium malorum I.l.3. p.291.
Augites ſeu callais, lapis vbi naſcatur II. l.4.p.462.
Auguſtinus quid ſciolo graues de Deo quæſtiones mouenti reſponderit in præf.part.1.tr.II.lit.cc.
Aurata, priſcis, II.l.7.p.132.
Aureæ Alexandrinæ, in præf.p.5.tr.II.lit. aaa.col.6.
Aures 4 organum ſupremi ventris I.l.2. p.161.
in illis quæ oſſicula præcipua occurrant, ibid.
affectus illarum varij ibid.
Aureus ramus Vergilij III.l.1.p.180.
Aurifabri in quem modum faciant amalgama cum quo pocula deaurare ſciunt. II.p.5.
Auripigmentum vide Arſenicum.
Aurium ſordes in conglutinandis vulneribus vſum præſtant inſignem, II.l. 7.p.12.
Aurum quomodo ſolem ſequatur in pr.p. 2.t.II.lit.xx.col.8.
Proximè Dei gerit imaginem in præf. p.4.t.II.lit.yy.col.5.

Aurum quomodo Lunæ tribuatur in pr.pa.2.t.II.lit.xx col.8.
Aurum ex ſumme corroborantibus primum eſt in præf.par. 5.t.II.lit. Zz. col.4.
hominis partes tanquam Microcoſmi ideam, optime exprimit tam animam quam corpus ibid. col. 7.
illius vſum multi externe, non vero interne norunt ibid.
in illo eſt omnium magiſteriorum reſeruaculum ibid.
quinta illius eſſentia reſiſtit ſolis & reliquorum Planetarum operationibus ibid. col. 8.
illi quæ vires infuſæ ibid.
in illo omnia ſunt vnum, atque illud tripliciter conſideratur ibid. aaa.
illius deſinitio ibid. col 2. & lit. fff. col. 7.
antidotos ingreditur ibid. col. 5.
eius ſumma & ineffabilis vis in præf. p. 5. t. II. lit. fff. col. 2.
item calcinatio tr. II. l. 1. p. 1.
à fluxu præcauendum in calcinatione II. p. 5.
eius doſis ſecundum artifices varios etiam varia conſtat in amalgamando ibid. 6.
terreſtre agit deorſum ibid.
iuſtiſſimæ repercuſſionis auri proba II. l. 1. p. 8.
per antimonium fuſum II. l. 1. p. 11.
Aurum vitæ II. l. 1. p. 23.
eiuſdem alia præparatio ibid. & ſeqq.
vitæ eſt geminum ibid. 26. aliud ibid.
eiuſdem variæ purgationes & præparationes II. l. 1. p. 43.
extractiones eius ibid. à pag. 46. vſq; ad 68.
Solutiones eiuſdem ibid. à pag. 68. vſq; ad 93.
ex illo quæ olea conficiantur ibid. à p. 94. vſq; ad 116.
eſt metallum perfectum II. l. 2. p. 6.
ſecundum Paracelſum eius definitio ibid.
eſt triplex in eſſentia ſecundum eundem Paracelſum ibid.
quæ præterea huic voci deeſſe putabis, ſupplebit vox, Col.
Auſter vnde humiditatem ſuam acquirat l. l. 3. p. 195.
Autor Dialogi Germanici inter Aurum & Lapidem de Chymia quæ ſcripſerit III. l. 3. p. 6.
Authoris Roſarij minoris de Chymia ſententia III. l. 3. p. 7.

B.

Baculus ferreus inſtrumentum Chymicis quale III. l. 2. p. 269.
Balena, piſces marini ingentis magnitudinis II. l. 7. p. 136.
Balneum in morbo Gallico & articulorum dolore II. l. 5. p. 696.
Theophraſti Paracelſi, ibid. p. 724.
ad dolorem, ibid. p. 725.
podagricum, ibid.
corpus reddens venuſtum, II. l. 5. p. 728.
cutim detergens, II. l. 5. p. 762.
ad fœtorem pedum, ibid.
laſſitudinem, p. 835.
cutis vitia, ibid.

mundans, ibid.
ad intemperiem calidam, p.850.
ad paralyticos, ibid.
calefaciens, ac conceptionem adiuuans, ibid.
ad inflammationem, cum fluxus adest, ibid.
emolliens, p.860.
ad inflammationem & duritiem membrorum, ibid.
ad cutis affectus, ibid.
odoriferum pro nobilioribus fœminis ad cutis vitia, p.862.
ad contractos neruos, p.887.
ad præduram prætumidam q3 scabiem, p.1159.
Balsamum Vitriolatum II. l. 5. p. 616.
podagricum 643.
sulphuris, ibid. 700. & 705.
ad morbos diuersos, II. l. 6. p. 890.
Christi, p.891.
ad paralysin, p.1424.
podagricum cum Ossibus humanis, II. l. 7. p. 23.
mumiæ, p. 27.
optimum p. 33.
vulnerarium, p. 35.
perpetuum quid II. l. 6. p. 1093.
Barbarum Magnum Galeni, II. l. 6. pag. 762.
Barkaran Arabes nonnulli Vnicornu vocant II. l. 4. p. 467.
Basiliscus, animal venenatum, II. l. 7. pag. 77.
Basis dicitur per similitudinem ædificij in compositione Medicamentorum pars principalis vt radix & domicilium curationis I. l. 3. p. 396.
simplex duobus modis dicitur, ibid.
composita itidem duobus, ibid.
eius varietas, ibid.
eandem corrigentia, ibid. item dirigentia & conseruantia, ibid. & 398.
eiusdem proportio ibid.
Bechica quæ sint I. l. 3. p. 387.
Berberis horridus est spinis frutex, II. l. 6. p. 1461.
eius nomina alia, ibid.
Berillus gemma ex India II. l. 4. p. 387.
eius vires & vsus, ibid.
Bestiæ sexto die à Deo creatæ, præf. part. 2. tr. II. lit. rr.
Beta nomen plantæ, II. l. 6. p. 1012.
genera eius duo, ibid.
Betonica, plantæ nomen, II. lib. 6. p. 1016.
quem vsum præstet in Medicina, ibid. & seqq.
Betula, II. l. 6. p. 1020.
lignum eius cuius vsus, ibid.
Bezar vocabulum Indicum ac corruptum: II. l. 4. p. 418.
ab hoc lapide nomen inuenerunt medicamenta venenis resistentia, quæ per excellentiam Bezardica dicuntur, ibid.
adulterinus, ibid. p. 417.
eius vsus, ibid. p. 418. & 422.
dosis, ibid.
Bilis species impropriæ: pallida & rubra: I. l. 2. p. 110.
non naturalis atræ 3. species ibid.
eius deprauata euacuatio I. l. 2. p. 135.

Blitum, cum ſuis nominibus, generibus, ac vſu, II. *l.* 6 *p.* 1301. *& ſeqq.*
Bœoti ſimiles Thracibus I. *l.* 3 *p.* 199.
Bolus Armena II. *l.* 4. *p.* 484.
Bonitas creatoris noſtri ex quibus maxime colligenda in præf. part. 2. *lit. nn. col.* 8. *tr.* II.
in Bononiæ antiquo Monumento de lapide philoſophorum quæ reperta III. *l.* 1. *p.* 113.
Boreas ventus I. *l.* 3. *p* 196. *&* 197.
Borrago, plantæ nomen, II. *l.* 6. *p.* 1007.
eius vſus, ibid.
de eo quæ præparentur medicamina, II. *l.* 6. *p.* 1010.
Botrys, II. *l.* 6. *p.* 1019.
eius vſus, ibid.
Βραδυπεψία concoctionis imminutio & tarditas I. *l.* 2. *p.* 114.
Braſarium genus panis I. *l.* 3 *p.* 202.
Braſſica, vulgo caulis, II. *l.* 6. *p.* 1013.
eius genera, ibid.
vſus, ibid. & ſeqq.
Brathus ſylueſtris, herba, II. *l.* 6. *p.* 1269.
das Brennen auff dem Teſt III. *l.* 2 *p.* 200.
vnter der Muffel / *ibid.*
für dem Balg / oder Gebläß / *ibid.*
ohne Gebläß vnter der Muffel / *ibid.*
Bryonia, II. *l.* 6. *p.* 1020.
eius ſpecies duæ, ibid.
vſus, ibid. & ſeq.
Bubalus animal boni ſimile II. *l.* 7 *p.* 51.
Bubulcum ad eiulandum mouerit, in præf. tr. I. *lit.* 6. *col.* 3.
Bufo, anis, II. *l.* 7. *p.* 122.
Bugloſſum, plantæ nomen, II. *l.* 6. *p.* 1011.
Bulbocaſtanum, II. *l.* 6. *p.* 1019.
eius qualitas, & vſus, ibid.
Bulbus, II. *l.* 6 *p.* 1018.
quotuplex, ibid.
quem vſum præſtet, ibid. & ſeq.
Buphtalmum, II. *l.* 6. *p.* 1022.
eius genera quinq;, ibid.
ad quod inſeruiat, ibid, p. 1023.
Burdus piſcis immenſæ craſſitiei, II. *l.* 7. *p.* 134.
Burſa Paſtoris, herba, II. *l.* 6. *p.* 1299.
eius nomina, genera, & vſus, ibid.
Butyrum quid ſit, II. *l.* 7 *p.* 95.
eius vſus, ibid. & ſeq.
Buxus, plantæ nomen, II. *l.* 6 *p.* 1019.
eius in medicina vſus, ibid. p. 1020.

C.

Caballiſtæ, quibus Deũ ſignificare voluerint in præf. part. 1. *tr.* II. *lit. dd.*
Cacochymia proprie quid I. *l.* 2. *p.* 169.
Cacotrophia, deprauata nutritio I. *l.* 2. *p.* 130.
Cæcitas I. *l.* 2. *p.* 160.
Calamintha vnde dicta, II. *l.* 6. *p.* 1044.
eius genera, ibid.
ſyrupus de eo confectus, ibid. item alia medicamenta ibid. & ſeqq.
Calamus odoratus, II. *l.* 6. *p.* 1027.
eius varia nomina, ibid.
vnde aduehatur, ibid.
cũius vſus, ibid.

Calchantum è metallis ſulphuris ratione elicitur II. *l.*2. *p.*3.
Calcinatio alia actualis, alia potentialis II.*l.*1.*p.*4.
eius 4. *modi apud Philoſophos ibid.*
illius modus probabilior ad omne aurum potabile II. *l.*1.*p.*9.
Calcinatio auri II. *l.* 1.*p.*1.
argenti, varia, II.*l.*2.*p.*11. *vſque ad* 18.
argenti viui II.*l.*2.*p.*145 *vſque ad* 151.
ſtanni II.*l.*3. *p.* 216. *vſque ad* 221.
ferri II.*l.* 3. *p.* 232.
Cupri II. *l.*3.*p.*276.
Plumbi, II. *l.*3.*p.*307.
Calculos diſſoluentia I.*l.*3.*p.* 386.
Calidi innati fons & natura I. *l.*1.*p.*58.
coniunctim tribus continetur ibid.
qualiter mutetur ibid.
Caligula Imperatoris timor ob auditum tonitru I. *l.* 3.*p.*337.
Calor generaliter & ſpecialiter dignoſcitur I.*l.*1 *p.*5.
illius lima ſiccitas ibid. 7.
Calorem natiuum quæ debilitent I.*l.* 2.*p.*153.
*Coloris inſiti beneficio omnia viuunt.*I.*l.*1. *p.*56.
Calua quibus oſſibus conſtet I.*l.*1.*p.*32.
Calx in genere, II. *l.*1.*p.*4.
ſubtiliſſima Philoſophis eſt Alkohol ibid.
eius rectificatio ibid. 6.
ſolubilis verum reductilis II. *lib.* 1. *p.*8.
Camelus, II.*l.*7.*p.*65.
quas partes Medicis facientes continet, ibid.
Cancer I. *l.* 2.*p.*160.
Cancri, II.*l.*7.*p.*139.
ſunt generum diuerſorum, ibid.
medicinali in vſu, ibid.
*in Cancri ſigno luna verſante quæ agenda in pr.p.*2.*t.*II. *lit.xx.* 2.
*Cancrorum eſus ceruos à Phalangio percuſſos iuuare perhibetur, præf.*11.*l. lit.a. col.*2.*&* 3.
Canis, II.*l.*7 *p.*61.
eorum genera varia, ibid.
de eo quæ Medicis in vſum cedant, ibid.
Canis rabioſi morſui quæ remedeantur I.*l.* 3.*p.* 240.
Cantharides ex genere ſunt ſcarabeorum, II.*l.*7.*p.*124.
earum in Medicina vſus multus, ibid.
calidæ ſunt & ſiccæ in primo gradu, ibid.
quomodo perimantur, ibid.
quibus morbis medeantur, ibid.
Capillorum humanorum vſus qui II. *l.* 7. *p.* 12.
Capparis, II.*l.*6 *p.*1054.
vbi naſci ſoleat, ibid.
quem vſum in medicina habeat, ibid.
Capra, ſeu Capella, II.*l.* 7.*p.*52.
*Caprea.*II.*l.*7.*p.*67.
quæ ægris conducentia ſecum gerat ibi.
*Capricorni ſignum luna poſſidente quæ facienda in pr.p.*2.*t.*II.*lit.xx.*3.

Caprimulgus, auis montana, II. *l.* 7. *pag.* 119.
Cardiaca; II. *l.* 6. *p.* 105©.
nomen habet ab effectu, ibid.
vſus cuius, ibid. p. 1932.
Carduelis vnde nomen ſumſerit, II. *l.* 7. *p.* 117.
Carduus benedictus planta ſpinoſa, II. *l.* 6. *p.* 1050.
eius tum vſus, tum temperamentum, ibid.
Carnes non omnes animalium omnium nutriunt, ſed Medicis in vſum cedunt, II. *l.* 7. *p.* 80.
pinguiores macilentas bonitate ſubſtantiæ, & ſaporis ſuauitate ſuperant, ibid. p. 87.
variant ſecundum regiones, ibid.
quæ frequenter in vſu, ibid. p. 82.
Carnis vſus generalis triplex I. *l.* 1. *p.* 49.
agninæ qualitas, II. *l.* 7. *p.* 83.
Caro quadruplex, I. *l.* 1. *p.* 49.
proprie dicta quid, ibid.
viſcerum ab Eraſiſtrato quomodo dicta, ibid.
Lienis expurgat fœculentum ſanguinem, ibid.
pulmonum acrem cordi præparat, ibid. 50.
Linguæ ad parenchymata refertur, ibid
glanduloſa, I. *l.* 1. *p.* 50.
eius generis caro duplex, ibid.
alia humidior, alia ſiccior II. *lib.* 7. *p.* 81.
Carolus Magnus amore effaſcinatus I. *l.* 3 *p.* 303.
Carotidum interceptio I. *l.* 2. *p.* 156.
Carpo, piſcis, II. *l.* 7. *p.* 146.
Carthamus, ſeplaſiariis Crocus ſylueſtris, II. *l.* 6. *p.* 1035.
eius genera, ibid.
Cartilaginis definitio I. *l.* 1. *p.* 33.
Cartilaginum temperies I. *l.* 1. *p.* 33.
earum materia ibid.
cauſa efficiens, ibid.
communis, quæ triplex, ibid.
peculiaris, ibid.
differentiæ, ibid. 34.
diuiſio ibid. & 35.
Carni Hepatis tribuitur δυνάμεως, I. *l.* 1. *p.* 49.
pulmonum tribuitur ſeti attractio & ſecretio, ibid. 50.
Carum, II. *l.* 6. *p.* 1058.
eius nomina varia, ibid.
vſus apud Medicos, ibid. p. 1059.
Carus, I. *l.* 2. *p.* 155.
eius cauſa, ibid.
Caryophyllata, II. *l.* 6. *p.* 1034.
eius genera varia, ibid.
Caſeus deſcribitur, II. *l.* 7. *p.* 92.
qui optimus, & reliquis anteferendus ibid.
qualis fugiendus, ibid. & ſeqq.
Caſſandri timor maximus vnde I. *l.* 3. *pag.* 336.
Caſſia triplex, II. *l.* 6. *p.* 1378.
optima, & vera quæ ibid.
quem Medicis in vſum cedat, p. ſeq. & alijs multis.

Cassia extracta sine foliis sena II. l. 6. p. 1380.
extracta cum foliis Sena, ibid.
communis extracta, p. 1381.
Castor, animal terra & aqua viuens II. l. 7. p. 55.
de eo qua Medicus suo vsui applicet ibid. & seqq.
Catus II. l. 7. p. 63.
qua partes Medicis seruientes contineat, ibid.
Catalepsis I. l. 2. p. 156.
ambiguum vocabulum, ibid.
Cataphora pigra I. l. 2. p. 154.
Cataplasma ad sanguinis eruptionem II. l. 4. p. 490.
ad hydropem, ibid. l. 5. p. 698.
Catarrhus I. l. 2. p. 158.
quatuor in fluxu considerantur, ibid.
mater multorum morborum, ibid.
Catillus Cinereus vas Chymicis quale III. l. 2. p. 262.
Catinus arenarius vas Chymicis quale III. l. 2. p. 263.
Caucalis, II. l. 6. p. 1030.
quæ eius nomina, & genera, ibid.
quis vsus internus, & externus, ibid.
Caymanum lapis II. l. 4. p. 464.
quibus sit conueniens, ibid.
Cementationes auri II. l. 1. p. 30. & seqq.
argenti II. l. 2 p. 31. vsque ad p. 41.
Centaurium vnde nomen trahat II. l. 6. p. 1038.
eius genera, & vsus ibid. & seq.
Cera, II. l. 7. p. 100.
qua optima, ibid.
qualem in Medicina vsum præstet, ibid. & seqq.
Cerasa II. l. 6. p. 1445.
eorum multæ varietates, ibid.
laudabilem suppeditant succum corpori, ibid.
Cerastes, II. l. 7. p. 77.
Ceratum santalinum, II. l. 5. p. 819.
Oxycroceum, p. 1060.
Oesypi p. 1061.
Ceraunocryson Diaphoreticum Solis calcem vocat Beguinus II. l. 1 p. 8.
Cerebri præparatio quintuplex II. lib. 7. p. 12.
Cerebrum I. l. 2. p. 150.
supremi ventris organum præcipuum, ibid.
est domicilium sapientiæ, &c. ibid.
functiones ab illo tres, ibid.
eius intemperies differt secundum magis & minus, ibid.
affectus eius ibid. 151.
intemperies eius æqualis & inæqualis ibid.
Cereolum, II. l. 6. p. 1030.
eius genera, ibid.
vsus, ibid.
Ceromatistæ I. l. 3. p. 250.
Cerui sagittis petiti dictamno herba sibi medentur in præf. tr. I. lit. a. col. 2. à phalangio percussi cancrorum esu, ibid.
Ceruicaria vnde nomen sumserit II. l. 6. p. 1060.
eius species, ibid.
Ceruorum cornu frigidum est & siccum. II. l. 7. p. 43. qui reliquarum in eo partium vsus vide, ibid. & seqq. pp. vsque ad 49.

Cerussa

Ceruſſa, II. l. 3. p. 300.
eius præparatio duplex, & pertinet 1. ad medicinam, 2. ad Alchymiam, ibid. p. 302.
Ceruus animal velociſſimum II. l. 7. p. 43.
à poetis quomodo cognominetur, ibid.
Cetus & Cete, piſcis marinus miræ magnitudinis, II. l. 7. p. 136.
Chalcedonium è Corbunculorum generibus II. l. 4. p. 365.
eius color, ac vires, ibid.
Chaldæi per quæ rei eſſentiam ſignificare voluerint, in præf. part. 1. tr. II. lit. dd.
Chamælea, & Thymelæa cognatæ ſunt & natura & effigie ſtirpes, II. l. 6. p. 1415.
Chamæleon vnde nomen ſumſerit, II. l. 6. p. 1052.
eius genera, ibid. & ſeq.
vſus p. 1054.
Chamæleontis & naturæ hominis collatio inter ſeſe, in præf. tr. I. lit. a. col. 5.
Chamæmelum, II. 6. p. 1023.
cuius vſus ſit, ibid.
Chamedrys, II. l. 6. p. 1033.
eſt duplex, ibid.
vulgaris etiam duplex, ibid.
eius vires, ibid.
Chamepitys, II. l. 6. p. 1029.
quot eius differentiæ, ibid.
quis vſus eiusdem, ibid.
Charadrius, II. l. 7. p. 118.
Ictericieam aſpicientes à morbo curari perhibentur, ibid.
Chelidonium, II. lib. 6. p. 1041.
vnde nomen ſecundum quoſdam habeat ibid.
quæ eius genera, & vſus, ibid. & ſeqq.
quantum oculis conducat, palam ſit ab hirundinibus, eâ pullorum oculis vexatis ſuccurrentes, in præf. tr. I. lit. a. col. 3. eſt contra peſtem, II. l. 4. p. 621.
Chelidonius, lapis vbi inueniatur II. l. 4. p. 465.
Cherſydros, animal venenatum, II. l. 7. p. 77.
Cholera quid? I. l. 3. p. 280.
eſt duplex I. l. 2. p. 116.
Chondrilla, herba cum variis ſuis nominibus, generibus & vſu Medicinali, II. l. 6. p. 1303.
Chorea S. Viti I. l. 2. p. 152.
Chronici morbi lenie purgandi II. l. 6. p. 1095.
Chryſanthemum, II. l. 6. p. 1032.
quis eius vſus, ibid.
Chryſippi mors I. l. 3. p. 332.
Chryſolampis, lapis, vbi inueniatur II. l. 4. p. 466.
Chryſolithus gemma Indica II. l. 4. p. 461.
eius vires, ibid.
Chryſtalli ſal, oleum Magiſterium, & tinctura II. l. 4. p. 412.
Chryſtallus II. l. 4. p. 408.
eſt humidus, ibid, 409.
continet in ſe 4. elementa ibid.
omnes colores poſſidet, ibid.
quomodo gignatur, ibid.
Χύλωσις I. ciborum concoctio I. l. 1. p. 69.
Chymicum inſtrumentum eſt ignis III. l. 2. p. 187.
Chymicus locus qui III. l. 2. p. 1029.

Chymoſeos & coctionis excrementa, I. l. 1. p. 23.
Cibandi modus, I. l. 3. p. 376.
tempus, ibid.
Ciborum concoctiones, I. l. 1. p. 68. & ſeqq.
Cibus vt corpus conſeruet qualis eſſe debeat I. l. 1. p. 71.
Cichorium, herba, cum nominibus, generibus, & vſu medicinali vario, II. l. 6. p. 1304. & ſeq.
Ciconia herba, II. l. 7. p. 117.
cuius apud Medicos vſus, ibid.
Ciconia origano ſibi ad curam proſpicere dicitur, in praf. tr. 1. lit. a. col. 3.
Cicuta, herba, cum ſuo temperamento, & viribus, II. l. 6. p. 1302.
Cinclus, auis nomen, II. l. 7. p. 119.
Cinerum maius ſeu focus argenti à plumbo ſegregandi, quod Germani vocant abtreiben III. l. 2. p. 207.
Cinnabrium quod apud pharmacopolas proſtat, vnde ſit confectum II. l. 2. p. 104.
aliud, minerale dictum, ibid.
Circias ventus I. l. 3. p. 199.
Circulatorium Chymicis vas quale ſit, III. l. 2. p. 258.
Circulus quale ſit Chymicis inſtrumentum III. l. 2. p. 270.
Citria condita, II. l. 6. p. 1451.
Claretum Euonymi II. l. 4. p. 485.
cum melle, II. l. 6. p. 870.
aliud cum melle & ſaccharo, p. 871.
laxatiuum, ibid. cum duob. aliis, ibid.
purgans, ibid.
in Melancholia, p. 896.
Clareta varia, varie pro diuerſis curationis ſcopis præparantur II. l. 6. p. 868.
in ſuppreſſione menſium, II. lib. 6. pag. 897.
pro Epilepticis, p. 1201.
Clyſter ad Colicum dolorem, II. l. 6. p. 962. & 983.
ad odorem nephriticum, ibid.
ad paſſionem Iliacam, ibid.
ad ſcirrhum vteri, p. 963.
ad morbos capitis frigidos & inteſtinorum, p. 1174.
ad flatus vteri, ibid.
ad tympaniten, p. 1237.
conſolidans vlcera Inteſtinorum pag. 1241.
aſtringens & conſolidans, p. 1287.
ad Lienteriam & Diarrhœam, ibid.
ad vermes cum febri, p. 1325.
refrigerans, p. 1331.
emolliens, ibid.
ad dolorem colicum. p. 1333.
ad bilem contemperandam II. l. 5. pag. 729.
emolliens, ibid.
ad Aſcitem, ibid.
ad Anaſarcam, ibid. p. 730.
purgans pituitam, ibid.
glutinatorius II. l. 6. p. 1345.
conſolidans, ibid.
ad paſſionem Iliacam, p. 1377.
Coagulum quid ſit, II. l. 7. p. 97.
Coccognidium cum nitro & aceto in balneo affrictum ſudores confeſtim ciet, II. l. 6. p. 1416.
Cochleæ, II. l. 7. p. 137.
aliæ ſunt marinæ, aliæ fluuiatiles, aliæ terreſtres, ibid.

Cochleare Chymicis quale instrumentum III. l. 2. p. 270.
Cœcias alio nomine quomodo dicatur I. l. 3. p. 196.
Cœlestis Hierarchia, vide Hierarchia.
Cœliaca affectio I. l. 2. p. 122.
differt à Lienteria ibid.
Cœlum à Deo esse creatum quæ loci in sacris literis perhibeant, in præf. part. 2. tr. II. lit. aa. 3.
Cœmentatio operatio metallorum propria, qua vitia & impuritates metallorum auferuntur II. l. 1. p. 30.
materiæ quibus perficiatur, quæ sint, ibid.
hac florenos Rhenenses in aurum Vngaricum gradari posse sunt qui putant ibid. 32.
Cœnomanus in fronte cornu crassissimum habebat II. l. 4. p. 467.
Cognitio sui ipsius, & cogniti probè despectio, pars Philosophiæ omnium pulchrior, & homine dignior, in præf. tr. I. lit. a. col. 1.
Colica sive colicus I. l. 2. p. 119.
ex veneno vel medicamento ibid.
Colocynthidis ex regionibus peregrinis aduectæ vsus noxius, II. l. 6. p. 1417.
vsus eius apud Medicos maximus, ibid. & seqq.
Coluber idem quod serpens, vide serpens.
Columbæ ægrotantibus adversantur II. l. 7. p. 103.
præ cæteris optimæ, ibid. & seq.
quem vsum conferant in re medicinali, ibid. p. 105.
Columbarum natura est calidissima II. l. 7. p. 103.
earum vsus immodicus lepram gignere perhibetur, ibid.
Comprimentia remedia I. l. 3. p. 383.
Concentus seu Harmonia Mistionis I l. 1. p. 8.
Conceptionis quinque gradus I. l. 1. pag. 80.
eadem quando incipiat ibid.
Concha, vas quale III. l. 2. p. 268.
Conchæ in quibus differant à cochleis, II. l. 7. p. 137.
Concoctio 1. Χύλωσις I. l. 1. p. 68.
2. αἱμάτωσις, ibid. 69.
3. ὁμοίωσις, ibid.
4. Somnus & vigilia, ibid. 70.
5. Motus & quies, ibid.
6. Animi pathemata, ibid.
Concoctionis excrementa inutilia, I. l. 1. p. 24.
illius necessitas, ibid.
Condensantia I. l. 3. p. 382.
Conditum cardiacum Fernelij, in præf. p. 5. t. II. lit. ccc. col. 2.
ad omnes vires roborandas ibid. col. 7.
in synocho putri ibid. lit. ddd. col. 6.
ad cordis roborationem ibid. lit. eee. de pomis, II. l. 6. p. 1449.
pro ventriculo laxo, p. 1451.
Confectio Alkermes, in præf. p. 5. t. II. lit. aaa. col. 7.
de Hyacintho ibid.
cordialis Alexandri Benedicti ibid. col. 8.
pinicata confortans in præf. p. 5. t. II. lit. ddd.
hamech maior, p. 1392.
minor, p. 1393.

Citri, II. l. 6. p. 1451.
ex auellanis, p. 1456.
Amigd. dulcium, p 1465.
contra vermes, II. l. 7. p. 47.
Coniſterium apud Chymicos quid III. l. 2. p. 189.
Conſolida regia, herba, II. l. 6. p. 1030.
eius genera, nomina, & vſus, ibid. & ſeq.
Contagium I. l. 2. p. 182.
in illo tria neceſſaria I. l. 2. p. 182.
Contagioſi morbi I. l. 2. p. 178.
Conuiuia ſumptuoſa Imperatorum aliquot I. l. 3. p. 224.
Conuulſio gr. τετανὸς I. l. 2. p. 157. eſt duplex, ibid.
Conuulſio canina I. l. 2. p. 158.
Cor humanum calcinatum cui rei præſtet II. l. 7. p. 42.
Cor primum viuens & vltimum moriens I. l. 2. p. 141.
eius ſubſtantia ibid.
ventriculi ibid.
ventriculorum eius vaſa ibid.
vitia eiusdem ibid. 142.
eius intemperies eſt vel ex affectu primario, vel ſecundario, vel per conſenſum, ibid. 144.
Coralli qui optimi II. l. 4. p. 426.
quibus malis aduerſentur, ibid.
in mari naſcuntur Africo II. l. 4. p. 424.
Corallorum genera quæ, II. l. 4. pag. 425.
virtus, ibid.
ſalis vis & natura II. l. 4. p. 434.
doſis, ibid.
ſyrupus, ibid. p. 435.
ſpiritus. ibid. p. 436.
Corallus quid II. l. 4. p. 424.
eius generatio & natura, ibid.
Cordis læſæ functiones ab externo errore I. l. 2. p. 145.
Coriandrum, II. l. 6. p. 1312.
eius vis, ibid.
Corna fructus qualis, II. l. 6 p. 1461.
Corneæ vlceræ I. l. 2. p. 160.
earum variæ differentiæ, ibid.
4. ſpecies eius rupturæ, ibid.
Corneolus, II. l. 4. p. 461.
eius vires, ibid.
Cornix II. l. 7. p. 117.
Coronopus quæ gerat nomina, II. l. 6. pag. 1048.
quot eius genera, & qui vſus, ibid. & ſeq.
Cornus, II. l. 7. p. 116.
Corpora quædam facile inquinantur, quædam non I. l. 2. p. 182.
Corporis humani tres principes partes I. l. 1 p. 26.
eiusdem ignobiles, ibid.
ſimilares, & diſſimilares ibid.
Corpus humanum duplicitèr conſideratur ibid. 26.
viuens in tria diuiditur ibid.
à Medicis in tres cauitates ſeu ventres diſtinguitur I. l. 2. p. 112.
ab alimentis nutritur I. l. 2. p. 180.
medicamenta alterant, ibid.
venena corrumpunt, ibid.
Corroborantia remedia, I. l. 3. p. 382.
Coſtarum 7. veræ, & 5. ſpuriæ I. l. 1. p. 32.

Coturnix, II. l. 7. p. 110.
vnde nomen acceperit, ibid.
Cranij humani summa in curanda Epilepsia vis, II. l. 7. p. 13.
ex eo quæ olea, essentiæ, pulueres, & Tragenæ confi. iantur, ibid & seqq.
M. Crassimors I. l. 3. p. 364.
Craticula instrumentum Chymicis quale III. l. 2. p. 269.
Creatio mundi, vide Mundi creatio.
Creatio quod sit actio vnius & solius Dei, ex quibus pateat testimoniis in præf. lit. oo part. 2. tr. II.
intelligentiarum seu Angelorum, in præf p. 3. tr. II. lit. rr. col 8.
in Creationis beneficio secundum Bernhardum septem considerandæ, in præf. part. 2. tr. II. lit. nn. col. 7.
in illius descriptione quibus differentiis vtatur S. Scriptura, in præf. part. 2. tr. II. lit. oo.
eiusdem vniuersa machina secundum Caballistas in tres orbes diuisa ibid. lit. rr. col. 4.
Creatoris nostri summa beneficentia vnde sit conspicienda, in præf. part. 2. tr. II lit. nn. col. 8.
Creatura omnis tribus vocibus nobis loquitur, in præf. tr. I. lit. b. col. 2.
ex omni (creatura) num nostra opinione vel fœdissimis vel minimis, possimus quærere aliquam vtilitatem ibid. col. 3.
de illa tria quædam maximè nobis scienda vult Augustinus & quæ, in præf. part. 2. tr. II. lit nn. col. 7.
illas Deus non nouit quia sunt. sed ideo creaturæ sunt quia nouit eas, ibid.
in illis si quid erratum cogitamus, inde est quod non congruis sedibus ea quærimus, ibid.
ea à Deo potenter creantur, ibid. col. 8.
Creaturæ significatio, in præf. part. 2. lit. oo. tr. II.
Cremor hordei, II. l. 5. p. 831.
Tartari: II. l. 5 p. 789.
Crisis definitur I. l. 2. p. 172.
perfecta & imperfecta, salubris & lethalis, ad melius, ad deterius, ibid.
Crithmus, II. l. 6. p. 1032.
eius nomina & vsus ibid.
Criticis diebus quæ considerentur I. lib. 2. p. 173.
Crocus, II. l. 6. p. 1059.
præstantissimus vnde adueniat, ibid.
quem vsum in Medicina præstet, ibid. & seqq.
Saturni II. l. 3. p. 303.
Cræsus quomodo supplicium euaserit I. l. 3. p. 363.
Crucibulum vas Chymicis quale III. l. 2. p. 262.
eius species testæ sunt ibid. 263.
Cuculus, II. l. 7. p. 123.
Cucumeres, vnde dicti. II. l. 6. p. 1309.
eius genera, & vsus, ibid. & seqq.
Cucumis sylueſtris II. l. 6 p. 1061.
eius nomina, & vsus, ibid.
Cucurbita vnde dicta, II. l. 6. p. 1306.
eius nomina, & vsus Medicinalis, ibid. & seq.
Cucurbita vas Chymicorum quale III. l. 2. p. 267.
Cucurbitularum vsus I. l. 3. p. 427.

Cuminum II.l.6.p.1056.
eius nomina varia, ibid.
genera, ibid.
vsus medicinalis, ibid. & seqq.
Cuniculæ pastus testudinibus aduersus serpentes inseruire dicitur in præf tr.I. lit.a.col.3.
Cuniza quomodo Latinis dicatur, II.l.6. p.1047.
eius genera, ibid.
vsus, p.1048. eod.tr.
Cupido idem est quod mas III. *l.5.p.180.*
Cuprum seu Venus, II.l.3.p.268.
eius definitio, natura, & proprietas, ibid. & seqq.
vnde generetur ibid.p.273.
ex illo aurum, ibid.
eius vena ibid.p.274.
purgatio ibid.p. 275.
calcinatio ibid.p.276.
tinctura, ibid.
vitriolum, fit duob. modis, ibid. p.280.
balsamum ibid p.281.
olea ibid.p. 282.
Tinctura, seu quinta essentia, ibid. p.288.
medicamenta cum cupro & are præparata & mixta secundum mentem antiquorum, ibid. p.291.
Curruum vsus l.3.p.260.
Curuca auis nomen, II.l.7.p.119.
Cuscuta, II.l.6.p.1026.
ad quod inseruiat, ibid.
Cuticula à cute differentia triplex I. *lib.* 1. p. 48.
vsus eius quintuplex, ibid.
Cutis definitur I.l.1.p.47.
dicitur membrana ratione coloris, ibi.
eius foramina alia finita, alia infinita, ibid.
differentiæ I.l.1.p.47.
vsus quatruplex ibid. 48.
extremum eius Cuticula, ibid.
de homine quem vsum præstet II.l.7. p. 42.
Cyanus herba, II.l.6.p.1031.
nomina eius,
genera, & vsus, ibid.
Cyclaminus vnde nomen habeat II.l.6.p. 1048.
aliis nationibus quomodo dicatur, ibid.
quot eius genera & qui vsus, ibid.
Cydonia malus II.l.6.p.1426.
eius genera ibid.
Cygnus II.l.7.p.117.
Cynanthropia I.l.2.p.152.
Cynara, II.l.6 p.1052.
eius duæ differentiæ ibid.
cui rei inseruiat, ibid.
Cyrus venationi deditus, I.l.3 p.262.

D.

Dama, II.l.7.p.67.
ex ea quæ sibi in vsum Medici eligant, ibid.
Dæmonum distinctio in pr.p.2.tr.II.lit.ff. col.6.
earundem varia nomina ibid.
dicuntur cœlestes, terrestres, aquatiles &c. & quare ibid.
illorum ordo qui sibi cultum vsurparunt ibid.col.8. & seqq.

ab iis duobus modis petimur ibid. t. II. col. 8.
expelluntur per Christum ibid. uu. col. 2. Item per Apostolos ibid.
Dauci nomina varia, II. l. 6. p. 1064.
sub se plantas eiusdem nominis quod contineat, ibid.
quæ sint vires eius, ibid. p. 165.
Deambulationis locus destinatus qualis esse debeat I l. 3. p. 269.
Decoctum ad firmandos dentes & gingiuas consolidandas, II. l. 5. p. 763.
ptisanæ hordei, p 832.
commune refrigerans, p. 833.
Cephalicum calefaciens, ibid.
Cordiale, ibid & 1012.
pectorale, ibid.
flatus pellens, p. 834.
commune magistrale, ad medicamenta maceranda, ibid.
Adianthi, p. 993.
pituitam educens p. 1036.
ligni Guaiaci, p. 1121.
bilem educens, p. 1129.
Stœchados, p. 1268.
Epithymi, ibid.
Thymi, p. 1282.
atram bilem vacuans, ibid.
apertiua lenitiua maior, p. 1325.
fructuum, p. 1390.
mixtum, educens humores, ibid.
sennæ, D. Gereonis, p. 1407.
menstrua prouocans, p. 1424.
Definitio auri in præf. p. 5. t. II, col. 2. & lit. fff. col. 7.
argenti II. l. 2. p. 9.
argenti viui II. l. 2. p. 100.
stanni II. l. 3. p. 209. 210. & seqq.
ferri II. l. 3. p. 225.
cupri II. l. 3. p. 268.
Plumbi, II. l. 3. p. 301.
Deglutitionis symptoma I. l. 2. p. 114.
Dei definitio ibid. lit. dd. col. 3 item aliæ aliorum eiusdem ibid. & seqq.
eiusdem varia nomina ibid. dd. & multis inseqq.
is dicitur à Thalete Milesio omnium antiquissimum in præf. partis 1. tr. II. lit. cc.
de eodem cum sciolus quidam graues quæstiones mouisset, quid Augustinus responderit, ibid.
Deiectionis symptomata tria, I. l. 2. p. 120.
in illa quatuor considerantur, ibid.
tardæ quæ causæ, ibid.
paucæ quæ, ibid.
copiosæ triplices causæ, ibid.
assiduæ, tres, ibid. 131.
Deleteria I. l. 3. p. 377.
Delirium duplex I. l. 2. p. 151.
Delphines pisces marini ingentis magnitudinis, II. l. 7. p. 136.
Democritus inter Græcos præ ceteris Chymiæ artifex excellentissimus III. l. 3. pag. 4.
Dens Leonis, herba, II. l. 6. p. 1312.
eius nomina, & genera, ibid.
Dentaria, II. l. 6. p. 1066.
eius genera quinque, ibid.
vis, ibid.
Dentifricium ad candorem dentibus conciliandum II. l. 5. p. 727.
Deobstruentiæ remedia I. l. 3. p. 383.
Destillatio extractio dicitur humida II. l. 1. p. 45.
eius modi nonnulli ibid.

Destructio vera auri Philosophica, est genuina naturalis constructio solis magnifica III.*l.*3.*p.*7.
Detergentia remedia I.*l.* 3.*p.* 383.
Diabolus vide Dæmon.
Diacalaminthon Galeni, II.*l.*6.*p.*1046.
alia, ibid.
Diacassia sub nomine Cassiæ condita, II.*l.* 6.*p.*1381.
magistralis, ibid.
Mesuæ, ibid.
cum Manna, ibid.
Diacitonium simplex, II.*l.*6.*p.* 1441.
compositum, ibid.
è succo citoniorum, p. 1442.
*purgans, p.*1443.
Diacyminum Nicolai, II.*l.*6.*p.*1057.
item & Mesuæ, ibid.
Dialogi Germanici inter Aurum & Lapidem author, quæ scripserit de Chymia III.*l.*3 *p.*6.
Diamorum vsitatum, II.*l.*6.*p.*1453.
simplex, ibid.
compositum, ibid.
Mesuæ, ibid.
Diaphoretica simpliciter quæ I.*l.* 3.*pag.* 331.
Diaphoreticum antimonii cum auro II.*l.* 5.*p.* 517.
cum luna, 518.
ex Regulo, ibid.
Diaphragma I.*l.* 2.*p.*141.
Diaprunum simplex, II.*l.*6.*p.*1428.
*compositum lenitiuum, p.*1429.
solutiuum, p. 1430.
Diarrhœa duplex, I.*l.*2 *p.*121.
in illa sex notanda ibid.
communior duplex, ibid.
symptomatica, ibid.
biliosa, Melancholica, pituitosa, ibid.
συνεκτικὴ ibid. 122.
Diastole I.*l.*1.*p.*94.
*Diathameron, in præf.p.*5.*t.*II.*lit.aaa. col.*6.
Diauldromi qui dicti I.*l.*3.*p.*248.
Dictamnus, II.*l.*6.*p.*1068.
eius varia nomina, ibid.
*genera, ibid.p.*1069.
vera vnde proueniat, ibid.
*eius summa vtilitas probatur à ceruis, qui illa sagittis petiti, se curare sueuere, in præf.tr.*1.*lit.a.col.*2.
*Dies in sacris literis multifariam acceptus, ambigueque sumptus, paucis declaratur in præf.part.*2.*tract.*II.*lit.qq.*
Digitalis vnde nomen habeat II. *lib.* 6. *p.*1063.
eius nomina, qualitas & vires, ibid.
Διυρητικὰ I.*l.*3.*p.*386.
Dipsacon, II.*l.*6.*p.*1067.
Dipsas, II.*l.*7.*p.*77.
Διαφθορὰ corruptio illorum vnde eueniat I.*l.*2.*p.*114.
Dispnæa pulmonum affectus I.*l.* 2.*p.*145.
Dissolutio, vide solutio.
Dolor definitur, I.*l.*2.*p.*164.
*illius causa, ibid.*165.
morbeus, ibid.
mordicans, exasperans, item alij plures ibid.
Domini Episcopi de Ponderibus peritia de Chymia III.*l.* 3 *p.* 7.
Domitianus artis sagittandi peritissimus I.*l.* 3.*p.* 259.

Dormitatores I.l.3 p.233.
Doronicum II.l.6.p.1065.
eius radices cuius vsus sint ibid.
Draco vernæ nauseæ quibus succurrat, in præf.tr.I.lit.a.col.3.
Dracocenchrynes Æscalatus, animal venenatum II.l.7.p.77.
Dracontium magnum, seu dracunculus maior vnde nomen sumserit, II.l.6. p.1063.
eius secundum Dioscoridem genera duo, ibid.p.1064.
facultas quæ ei adscribatur, ibid.
Dryinas, animal venenatum, II.l.7.pag. 77.
dicitur Chelydrus vel Hydrus, ibid.
Dura Mater I.l.2.p.159.
Dyoptra quale Chymicis sit instrumentum III.l.2.p.270.
Dyota, vas Chymicis quale dicatur III.l. 2.p.258.
Dysenteria I.l.2.p.122.
eius materia, ibid.
epidemica, ibid.
illa & Tenesmus tripliciter differunt, ibid.p.123.
Dysenteriæ gradus tres, I.l.2.p.122.
notha species tres, ibid.

E.

EBrietas olim damnata, I.l.3.p.278.
Ebrietatis extremæ monstrum I.l.3. p.223.
Ecclesiastica Hierarchia, vide Hierarchia.
ein Einguß/apud Chymicos, III.lib.2. p.262.
Elaphoboscum, II.l.6.p.1072.
eius nomina græca, & latina, ibid.
genera, ibid.p.1073.
vsus, ibid.
Electuarium de gemmis calidum, in præf. p.5.tr.II.lit.aaa.col.7.
aliud de gemmis frigidum ibid.col.8.
mitigans dolorem in phrenesi ibid.lit. bbb.
ad memoriam ibid.col.2.
contra Apoplexiam ibid.col.5.
Epilepsiam ibid.col.6.
cordiale roborans cor ac vires ibid.col. 8.cui & alia subjiciantur ibid.& seqq.
aliud in spirituum euanida vi, Heurnij, ibid.lit.ccc.col.3.
ad virtutem debilem restaurandam, Fiorouanti, ibid.
confortans mineram omnium virtutum ibid.
liberantis confortans ibid.col.5.
in syncope ibid.col.6.
contra pestem in præf.p.5.t.II.lit.ddd. 3.& II.l.4.p.486.487.& 699.
contra stomachi ardorem ibid.
pro dysenteria, ibid.
antimoniatum Paracelsi, II.l.5.p.508. à pr.
sulphuratum Fiorouanti ibid.695.
confortans stomachum, eiusdem, ibid. p.696.
sulphuratum ibid.p.701.
ad ventriculum corroborandum, II.l. 6.p.1178.
ad memoriam, p.1180.
hydragogum, II.l.5.p.780.

astringens, 817.
de succo rosarum, p. 818.
de psyllio, *ibid.*
frigidum secundum Cophonem, *ibid.*
pro splene, p. 969.
ad vteri dolores, p. 975.
ad Ictterum, p. 994.
fortiter pituitam purgans, p. 1036.
de Eupatorio, p. 1072.
ad vrinas & menses mouendos, pag. 1074.
ad Venerem, *ibid.*
de baccis Lauri II. *l.* 6. *p.* 1238.
Consolida maioris, p. 1241.
Alsebram, *id est*, *Esulæ Mesuæ*, p. 1293.
de baccis Myrti p. 1333.
Diacoccugnidium, p. 1390.
soluens ventrem, *ibid.*
purgans, p. 1394.
lenitiuum antinephriticum, p. 1413.
pro iis quibus semen est acre, p. 1457.
Regium, *p. ead.*
Elementorum speculum qua in forma componatur III. *l.* 1. *p.* 46.
Elementa à Medico quomodo considerentur l. 1. *p.* 4.
ab illis, *non à principiis Medicus suam artem exorditur ibid.*
considerantur dupliciter ibid.
vt partes mixti quomodo, *dicantur ibid.* 5.
sunt quatuor ibid.
illis an duæ summa qualitates insint I. *l.* 1. *p.* 7.
alia sunt vtilia, *alia inutilia*, *ibid.* 13.
vtilia tria, *ibid illorum* (vtilium) *rationes triplices ibid.* 24.
Elementaris ignis vide Ignis.
Elementaris mundus vide Mundus.
Elementi definitio generalis & specialis I. *l.* 1. *p.* 4.
Elephantiasis I. *l.* 2. *p.* 132.
est duplex ibid. 133.
Elephas, II. *l.* 7. *p.* 66.
qua medicorum de eo vsui cedant ibid.
Elixir cordiale magnum in praf. p. 5. *tr.* II. *lit. eee. col.* 6.
vita, *Libauij*, *ibid. col.* 7.
instaurans ex Capo Libauij, *ibid.*
salis, *Paracelsi*, *ibid.*
Dornei ibid.
Balsami ibid.
Paracelsi aliquot ibid. & *seq.*
catarrhosum II. *l.* 4. *p.* 483.
ad febres ibid. l. 5. *p.* 643.
pestilentiale, 673. *eius vsus*, *ac vires*, *ibid.*
ad Gallica vlcera, *ibid. p.* 704.
Balsami Apoplectici, *ibid.*
Balsameum ad vulnera capitis ibid. p. 705.
ad Nucham in Paralysi, III. *l.* 5. *p.* 796.
vitæ Thadæi Florentini, p. 882.
Elixiris rubei compositio III. *l.* 1. *p.* 21.
Elleborus, II. *l.* 6. *p.* 1077.
est generum duorum, *ibid.*
quis vsus eius medicinalis, *ibid. p.* 1078 & *seqq. aliquot.*
albus duas sub se continet differentias, *ibid. p. ead.*
integre curat Apoplexiam, 1092.
niger quomodo præparetur, *ibid.*
foliorum nigri præparatio, *ibid. pag.* 1099.

Elopes, animal venenatum, II.l.7 p.77.
Embrocha ad lethargum II.l. 6.p.856.
in initio Inflammationum p.857.
ad Phrenetidem in principio, ibid.
ad conciliandum somnum, ibid.
Empetron, vnde dictum II.l.6.p.1074.
eius qualitas & vsus, ibid. & 1075.
Ἐμπυημάτων quæ gignant I.l.2.p.115.
Emplastrum sulphuratum II.l.5.p.697.
ad hydropem Medici Patauini ibid. & sub fin.
diasulphuris Martini Rulandi, ibid.
insigne ad vulnera, ibid p.698.
ad dolorem iunctur arum & podagræ ibid p.726.
discutiens, ibid.
abstergens purgansque ibid.p.753.
ad materiam concoquendam & pus mouendum, II.l.6.p.1108.
diachylon, II.l.5.p.807.
neruinum, ibid.
commune ad duritiẽ & dolores iecoris, splenis &c.p. 809.
contra vermes, p.960.
Emplastica I.l.3.p.384.
eorum materia duplex ibid.
Empyema exquisitum I.l.2.p.146.
Encrasicholi piscium genus, II.l.7.p.133.
stimulant appetitum, ibid.
Endemij morbi qui dicantur I.l. 2.p.178.
Endymionis somnus I.l.3.p.232.
Enema ad bilem Andernaci, II.l.6.p.851.
Epar concupiscentiæ sedes in præf.p.3.t.II. lit.uu.
Ephemerum, II.l.6.p.1436.
Epidemij morbi qui dicantur I.l.2.p.178.
Epilepsia vnde dicatur I.l.2.p.154. sub fin.
est triplex ibid.
Epimenidis somnus I.l.3 p.234.
Epiphyseon vsus quadruplex I.l.1.p.29.
Epiphysis I.l.1.p.29.
Episcopus Moguntinus à muribus deuoratus I.l.3.p.294.
Epithema ad capitis dolores à frigore, II.l. 6.p.835.& 856.
ad Hecticam febrem, ibid.
ad Hepatis obstructionem & calorem Andernaei, ibid.
ad dolorem stomachi ex frigido, pag. 887.
Ἐπυλοπικὰ I.l.3.p.385.
vnde oriantur ibid.399.
Equisetum II.l.6.p.1076.
eius nomina genera, & vsus, ibid. & seq.
Equus, II.l.7 p.51.
quæ medicinalibus seruientia de se pariat, ibid.
Erasistrati prudentia I.l.3.p.305.
Ergastulum locus fornacum, qui recipit materiam elaborandam cum suis vasis inseruientibus III.l.2.p.189.
Erinaceus, II.l.7.p.68.
quæ vsui Medicorum de eo cedant ibid.
Errhinum purgans pituitam, II.l.6.pag. 853.& 964.
pituitam detergens, ibid.p.854.
ad vlcera narium detergenda & exicanda, ibid.
ad ventriculum pituitosum, p.887.
ad sanguinem reprimendum, p.999. & 1345.
ad oris fœtorem, p.1333.& 1345.
Eryngium, II.l.6.p.1073.
quem in Medicina vsum habeat, ibid.

Ἐγκαρπια I. l. 3. p. 385.
Essentia solis extractiones aliquot II. l. 1. p. 46. & 47. & seqq. vsque ad 68.
Euacuantia alia specifica forma, alia manifesta I. l. 3. p. 383.
Euacuatio arte promouenda I. l. 3. p. 275.
Eupatorium, II. l. 6. p. 1069.
vnde nomen trahat, ibid.
eius vsus medicinalis, ibid. p. 1070. & 1071.
Euphrasia, II. l. 6. p. 1075.
eius species, &
vsus medicinalis, ibid. & seqq.
Euriali amor qualis I. l. 3. p. 301.
Eurus ventus I. l. 3. p. 196.
ab Excernendi modo iudicium I. l. 2. pag. 164.
Excrementa hominum salutaris medicina Pantheris aduersus aconitum, in præf. tr. I. lit. a. col. 3.
Metallorum II. l. 5. p. 802.
Excrementorum generatio I. l. 1. p. 24.
eadē qualiter ad corporis conseruationem requirantur I. l. 1. p. 73.
quomodo nos alterent I. l. 2. p. 107. & 186.
Exercitia violenta I. l. 3. p. 267.
mediocria, ibid.
parua, ibid.
propria nobilium iuuenum militum ibid. 268.
Exercitii effectus I. l. p. 245.
Exercitiorum variæ differentiæ diuisæ in 3. species I. l. 3. p. 246.
locus, ibid.
tempus, ibid.
illorum duo præcipua capita ibid 247.
violentorum differentia ibid. 267.
tempus idoneum, ibid. 270.
Existentia omnia constant ex elementis tanquam propriis mediis, per quæ astra & influentiæ nos ambiunt & peruagantur III. l. 1. p. 182.
Exputitio cruenta I. l. 2. p. 146.
Extractio in genere definitur II. l. 1. p. 45.
est humida vel sicca ibid.
humida dicitur destillatio ibid.
sicca dicitur sublimatio, ibid.
Extractiones essentiæ solis II. l. 1. p. 46. & 47. & seqq. vsque ad 68.
auri II. l. 1. à p. 46. vsque ad 68.
argenti II. l. 2. à p. 58. vsque ad 67.
argenti viui, II. l. 2. p. 153. & seqq. vsq; ad 156.
Stanni II. l. 3. p. 221. & 222.
Ferri II. l. 3. p. 246.
Cupri, II. l. 3. p. 288.
Extractum in Icteritia & Hepatis obstructionibus II. l. 6. p. 903. & 904.
ad alienem & matricem, ibid.
Asthmaticum, p. 904.
Capitale, ibid.
ex semine Cnici & aliis, p. 1037.
Helleborinigri, p. 1088.
Iuniperi, p. 1151.
Symphiti, p. 1241.
Scyllæ, p. 1252.
Esulæ, p. 1293.
Rhabarbari, p. 1384. & aliter 1385. & 1386.
Scammonij, p. 1394.
rad. Mechoacan. p. 1405.
cholagogum, p. 1409.

F.

FAbricij *insignis constantia* I. l. 3. pag. 358.
Facultas naturalis *triplex*, I. l. 1 p. 67.
nutrix *quadruplex*, *ibid.*
auctrix, *ibid.* 76. *eiusdem definitio*, *ibid.*
procreatrix *ibid.* 77. *eius definitio*, *ibid. sub illa duæ aliæ facultates continentur ibid.* 80.
animalis *ibid* 81. *eius secundum Medicos definitio ibid. eius functio communior. ibid. eius origo, & domicilium, ibid.*
sensitiuæ *facultatis proprium Munus ibid*, 82. *quatuor requirit ibid. eius domicilium ibid.*
motiua *definitur* I. *l.* 1. *pag.* 84. *est omnibus totius corporis musculis insita, ibid. tribus organis opus habet. ibid.* 85.
principes *definitur ibid.* 85.
intellectiua *definitur* I. *l.* 1. *p.* 89.
vitalis *definitur ibid.* 93. *non est eadem cum naturali propter diuersitatem ibid. eius functio præcipua est vita ibid.*
Facultates diuersa sunt vnius animæ I. *l.* 1. *p.* 66.
physicæ triplices in genere ibid.
Ethicæ tres ibid. 67.
Facultatum Naturalium Principium I. *l.* 1. *p.* 8.
Falco, II. *l.* 7. *p.* 120.
quas partes Medicorum vsui facientes habeat ibid.
Falconaria ars genus quoddam venationis, I. *l.* 3. *p.* 265.
Fœmina mas orbatus & occasionatus dicitur I. *l.* 1. *p.* 78.
Febris, I. *l.* 2. *p.* 177.
eius definitio, ibid.
differentia ibid.
calor triplex, ibid.
putrida ex humoribus putrescentibus ibid. 179.
simplex triplex, I. *l.* 2. *p.* 177.
putrida duplex, ibid.
continua quadruplex, ibid.
intermittens triplex, ibid.
simplex intermittens triplex, ibid.
intermittens composita, ibid.
pestilens, ibid.
Feles II. *l.* 7. *p.* 63.
quæ partes eius apud Medicos in vsu, ibid.
Felicitatæ, viduæ Romanæ, summa constantia I. *l.* 3. *p.* 358.
Fermentatio in Medicamentorum compositione quid I. *l.* 3 *p.* 398.
eius vis, ibid. 399.
Fermentatio in pane concinnando necessaria I. *l.* 3. *p.* 204.
Ferrum II. *l.* 3. *p.* 225.
Ferri definitio,
natura, &
proprietas, ibid. & seqq.
mortificatio, calcinatio, & præparatio, ibid. p. 232.
essentia & solutio, ibid. p. 246.
vitriolum, seu sal, & balsamum, ibid. p. 250.
olea, ibid. p. 254.
mutatio in venerem, ibid. p. 257.

varius vſus tam antiquorum quam recentiorum Medicorum ibid. pag. 262.
ſua ſiccitate Martem ſequitur in pr. p. 4. t. II. lit. yy.
Ferula II. l. 6. p. 1112.
quæ eius vis, ibid.
Fibræ partes ſimilares I. l. 1. p. 42.
earum vſus duplex I. l. 1. p. 42.
differentia quadruplex ibid. 43.
Ficedula vnde nomen habeat, II. l. 7. p. 112.
magna copia ſunt in Gallia Narbonenſi ibid.
Filipendula, II. l. 6. p. 1113.
eius nomina apud alias nationes, ibid.
genera varia, ibid.
vſus, p. ſeq.
Filius Dei ſecunda perſona Diuinitatis in præf. part. 1. tr. II. lit. ff. col. 3. dicitur λόγος ibid. item
dicitur εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, id eſt, imago Dei, ibid. item
ἀπαύγασμα τῆς δόξης ibid. item aliis nominibus ibid. & ſeqq.
eidem quas appellationes ſcriptura tribuat ibid. gg.
quæ itidem eidem nomina tribuantur, & ſoli naturæ diuinæ conueniant ibid. gg. 3.
dicitur aperte & eſt Deus ibid. gg. 3.
Iehouah ibid.
eſt coæternus patri ibid. hh. 2.
coæqualis ibid.
conſubſtantialis ibid. hh. 3.
appellationes officiorum quæ vtrique eius naturæ communes ſunt, quæ teſtimonia in ſcriptura conſiderent ibid. ii.
eius aduentus duplex ibid. ii. 3.
natiuitas ibid.
paßio ſacra & prophana ibid. kk. 2.
aſcenſio ad cœlos ibid. ll.
de eo quæ aperta in ſcriptura extent teſtimonia, in præf. part. 2. tr. II. lit. oo.
Fiſtulæ vrinariæ morbi I. l. 2. p. 140.
Cauſæ 4. ibid.
Fixationes argenti II. l. 2. p. 49. vſque ad 56.
argenti viui à p. 162. vſque ad 176.
Fixationis furnus & fixatio quomodo inſtituatur II. l. 1. p. 177.
Fixum reddendum volatile, & volatile fixum, ſuis tamen imbibitionibus cum Mercuriali aqua non fixa III. l. 3. p. 7.
Flatus in ventriculo vnde oriantur I. l. 2. p. 115.
Flores Rubei, II. l. 5 p. 522.
eorum doſis ac vires ibid.
oleum ex illis, p. 523.
Butyri antimonii, ibid. eorundem vſus, & vires. ibid.
æris quomodo fiant II. l. 1. p. 31.
Florum antimonii correctio II. l. 5. p. 514.
eius, vſus, vires, & doſis ibid.
Flos Aphricanus, II. l. 6. p. 1313.
eius nomina & genera, ibid.
Fomentum ad menſtrua prouocanda, II. l. 6. p. 854.
ad vrinæ retentionem & calculum, ibid. emolliens ac diſcutiens Heurnii, ibid.
relaxans, p. 855.
diſcutiens Oedemata, ibid.
ad lienem induratum, ibid.

ad dolorem pleuritium, ibid.
ad dolorem lateris ibid.
ad dolorem Colicum, ibid.
ad dolorem nephriticum, ibid.
ad ventriculum roborandum, p. 886.
pro stomacho eructuoso, ibid.
resoluens ac flatus discutiens. p. 1331.
Focus *apud Chymicos est pars fornacis, quæ recipit ignem III. l. 2. p. 189.*
Fœniculum, II. l. 6. p. 1109.
eius differentiæ tres, ibid.
ad quod inseruiat, ibid.
aquaticum, ibid. p. 1110.
eius succum anguis sibi ad abiiciendum exuuium reseruare dicitur in præf. tr. I. lit. a. col. 3.
Fœnumgræcum, II. l. 6. p. 1107.
varia eius nomina, ibid.
Fœtus *tribus inuolucris seu membranis circumdatur I. l. 1. p. 80.*
ita dici quando incipiat, ibid.
eius nutrimentum ibid. 81.
dieb. 45 formatur ibid.
Fontina *Bernhardi III. l. 1. p. 134.*
Forfex *Chymicis duplex III. l. 2. p. 269.*
Forma *Chymiæ, III. l. 2. p. 189.*
Formica, II. l. 7. p. 79.
Medicis quem conferat vsum, ibid.
Fornax *omnis vel actu, vel potentia tres habet partes III. l. 2 p. 189.*
Fortuna *quomodo legentibus obsit in præf. tr. I. lit. a. col. 3.*
Fragaria, II. l. 6. p. 1111.
alia eius nomina, ibid.
quot eius genera, & vis, ibid. & seq.
Franciscus *Picus Mirãdulanus, de Chymia quæ scripserit III. l. 3. p. 4.*
Frigidi *intemperati quatuor notæ I. l. 1. p. 15.*
Frigilla, II. l. 7. p. 118.
vnde sic dicta, ibid.
Frisch Ofen */apud Chymicos* III. *lib. 2. p. 206.*
Fructuum *domicilium est terra III. lib. 1. p. 181.*
Frumentum *Amyleum II. l. 6. p. 1112.*
Turcicum, ibid.
Indicum, ibid. p. 1112.
Fucus, *piscis*, II. l. 7. p. 136.
Fulgur *est natura auri II. l. 1. p. 3.*
Fulica, *auis nomen*, II. l. 7. p. 119.
Fumaria, II. l. 6. p. 1114.
varia nomina & genera, ibid.
vsus medicinalis. ibid.
bulbosa, ibid. pag. 1115. eius secundum Authores aliquos differentiæ II. ibid. & seq. quem in medicina vsum habeat, ibid.
Fumigatio *calcinationis species II. lib. 1. p. 28.*
Functiones *vitales ex pulsu, naturales ex concoctione dignoscuntur I. lib. 2. p. 164.*
Furni *ascensorii, & inter illos notandi III. l. 2. p. 230.*
descensorii p. 231. & 237 cum seqq.
Furnus *est vel apertus, vel tectus III. l. 2. p. 190.*
apertus duplex, ibid.
probatorius, siue docimasticus, ibid.
ventosus, seu anemia, p. 194.
apertus, & ventosus, p. 197.
crematorius ibid. & seqq.
vstorius argenti, p. 200.

Carnorum qui, p.201.
æris excoquendi, segregandi, ac perficiendi p.203. & *seqq.*
aliquando duplici instruitur foco pag. 205.
segregatorius, p.107.
testorius, aut vstulatorius p.207.
æris regularis, seu ad regulam excoquendi, aut perfectorius æris, pag. 207.
argenti à plumbo segregandi, p.207.
fundi vitri & massæ gemmeæ p. 208.
concameratus, & arcuatus, ibid.
Noricus, p.211.
crudus, p. 213.
heterophimotus, ibid.
cæmentatorius, p. 215.
reberberatorius, p. 218.
vesicæ, & catinarius, p. 224.
balnei, p.228.
Acediæ, siue Incuriæ, p.252.
fixationis & fixatio quomodo instituatur II. *l.* 1. *p.*177.

G.

GAlactites lapis à lacteo humore nomen trahit II. *l.*4. *p.*462.
eius vsus, ibid.
Galaxia vide, Morochrus.
Gahrherdt *apud* Chymicos III. *l.*2. *pag.* 207.
Galbanifera, II. *l.* 6. *p.*1125.
nomen eius hodie, & apud antiquos quod, ibid.
quam qualitatem, & vsum tam internum quam externum habeat, ibid.
Gallina qua ægrotantibus paranda & quæ non II. *l.*7. *p.*103.
Gallinago auis Attageni similis II. *l.* 7. *p.* 108.
Gallium, II. *l.*6. *p.*1126.
eius nomina, genera, & vsus, ibid.
Gallorum caro quam præstans, II. *lib.* 7. *p.*106.
vsus illorum in medicina, ibid. & *seq.*
Gallus II, *l.*7. *p.*106.
Indicus, ibid.
Gargarismus ad oris vlcera exiccanda II. *l.*5. *p* 762.
ad inflammatas tonsillas per initia exhibendum p. 852.
ad detersionem pituitæ, quæ partibus oris adhæret, ibid.
ad oris inflammationem, p.853.
ad Anginam, ibid. & 1345.
ad dolorem dentium in principio, ibid.
in inflammatione tonsillarum ibid.
ad dolorem dentium fluxione iam facta, ibid.
ad inflammatas tonsillas, II. *l.*6. *p.*923.
item aliquot alia, *pag. seq.* (206.
GarOfen / *apud Chymicos* III. *l.* 2. *p.*
Gaudium Græcis quomodo dicatur I. *l.*3. *p.*331.
eius differentiæ, ibid. & *seq.*
causæ, ibid. 332.
ex morte Tyrannorum, ibid.
Gemma lapis est quilibet virtutes in medicina habens II. *l.*4. *p.*330.
Gemmæ vocantur lapilli pretiosi propter raritatem, elegantiam, pulchritudinem ac vires insignes II. *l.* 4. *pag.* 330.

earum natura II. *l.* 4. *p.* 330.
generatio, ibid. p. 331.
origo, ibid.
mortificatio, ibid. p. 332.
præparatio quadruplex, ibid.
ab elementis separatio, ibid.
magisterium, ibid. 333.
extractio in quinta essentia, ibid. pag. 334.
tinctura, II. *l.* 4. *p.* 339.
oleum, ibid.
quinta essentia ibid. p. 340.
solutio ibid. p. 341.
præparatio à diaphaneitate, ibid. 410.
Geminorum signum luna tenente quæ faciendain pr. p. 4. *t.* II. *lit. xx. col.* 2.
Generatio metallorum vide Metallum.
Generatio quinq; in se actiones communiter continet I. l. 1. *p.* 77.
Generationis vocabulum dupliciter sumitur I. l. 1 *p.* 77.
eius causa efficiens ibid.
secunda ibid.
Genista, II. *l.* 6. *p.* 1129.
quot eius genera, nomina, & qui vsus, ibid.
Genitalium membrorum virilium & muliebrium vitia I. l. 2. *p.* 140.
alia sunt morbi, alia symptomata morborum ibid.
Gentiana II. *l.* 6. *p.* 1117.
vnde nomen trahat, ibid.
vsus eius apud Medicos, ibid. & seqq.
Geodes lapis vbi nascatur II. *l.* 4. *p.* 464.
eius vsus, ibid.
Geranium, II. *l.* 6. *p.* 1126.
eius genera 13. *ibid.*
ein Gießbuckel/ *apud Chymicos,* III. *l.* 2. *p.* 262.
Gingidium II. *l.* 6. *p.* 1125.
eius apud alias nationes nomen, ibid.
quam qualitatem habeat, ibid. p. 1125.
Gira Sola, quibusdam lapis Solaris, alijs Leucopetalos II. *l.* 4. *p.* 466.
Glandulæ proprie sic dictæ quem vsum præstent I. l. 1. *p.* 50.
Glandulosa caro vide Caro.
Glaßkopff/ *quid Chymicis* III. *l.* 2. *pag.* 202.
ein Glaßschahle/ *vas Chymicis quale* III. *l.* 2. *p.* 268.
Glizirrhiza, II. *l.* 6. *p.* 1128.
eius nomen, temperamentum, & vsus, ibid.
Γλῶττις, *lingula, I. l* 2. *p.* 147.
Glutinantia remedia I. lib. 3. *p.* 385. *vnde, ibid. p.* 399.
Glycymela, II. *l.* 6. *p.* 1446.
Gnidium & Coccognidium, II. *l.* 6. *pag.* 1416.
Γόμφωσις *species articulationis strictæ, I. l.* 1. *p.* 31.
Gott/ *in præf. part.* 1. *tr.* II. *lit. dd.*
Gradatio definitur II. *l.* 1. *p.* 37.
Gradationes auri II. *l.* 1. *p.* 37. *& seqq.*
argenti II. *l.* 2. *pag.* 41. *vsque* 56.
Gramen, II. *l.* 6 *p.* 1314.
eius genera varia, ibid. & seqq.
Granathorum species duæ II. *l.* 4. *p.* 352.
virtutes ibid.
vsus, vires, ac dosis ibid. p. 353.
eorum apud Germanos & Italos nomina II. *l.* 4. *p.* 352.

Grus, II. l. 7. p. 114.
Medicis est vtilis, ibid.
Guaiacum, II. l. 6. p. 1118.
eius nomen & vsus varius apud Medicos ibid. & seqq.
Gula & ingluuies quanta pariat mala I. l. 3. p. 277.

H.

Habermuß / I. l. 3. p. 205.
Hæmatites vnde nomen trahat II. lib. 4. p. 366.
è Iaspidum genere est ibid.
quæ sint eius vires, ibid.
ad quæ inseruiat, ibid. & seqq.
Hæmorrhoides I. l. 2. p. 125.
Hæmorrhois, serpentum species, II. lib. 7. p. 77.
Halec, inter optimos & delicatissimos pisces marinos recensetur, II. lib. 7. p. 133.
Harmula herba, nomen, II. l. 6. p. 1141.
eius nomina, qualitas, & vsus, ibid.
Hauena, II. l. 6. p. 1138.
eius & nomina, & vsus, II. l. 6. p. 1320.
Haustus vide potio.
Hectica febris duplex I. l. 2. p. 177.
Hedera vnde dicta, II. l. 6. p. 1145.
eius genera quot, qui vsus, & quæ qualitates, ibid. & seqq.
Hedera apris medicina in morbis grauibus in præf. tr. I. lit. a. col. 3.
Helenium, II. l. 6. p. 1145.
alijs quomodo dicatur, ibid.
quæ eius qualitates, & qui vsus, ibid. & seqq.
Heliochrysum, herba, II. l. 6. p. 1141.
vsus eius est internus & externus, ibid.
vim habet exiccandi, & aliquantulum adstringendi, ibid.
Helleborine herba, II. l. 6. p. 1141.
commendatur contra venena, & hepatis affectus, ibid.
Henrici IV. Regis Francia magnanimitas I. l. 3. p. 265.
Hepar hominis cui inseruiat læsæ parti in corpore humano II. l. 7. p. 42.
Hepatici I. l. 2. p. 127.
Hepatis scirrhus duplex I. l. 2. p. 128.
functionum illius læsio per consensum partium aliarum, ibid.
Hepatis affectus I. l. 2. p. 125.
venarum illius obstructio ibid. & *obstructionis causæ* ibid.
tumores varij illius ibid. 127.
inflammatio, ibid.
Herba Iacobæa, II. l. 6. p. 1318.
Kunigundis II. l. 6. p. 1142.
eius apud alios nationes nomina, ibid.
qualitatem quam, & quem vsum habeat ibid.
sophiæ, II. l. 6. p. 1141.
generum est duum, vsus interni & externi ibid.
Herculis amor immodicus I. l. 3. p. 300.
Hermedromi I. l. 3. p. 248.
Hermodactylus planta, II. l. 6. p. 1436.
Hiera picra composita Mesuæ, II. lib. 6. p. 1001.
Hermetis cum Dracunculo, ibid.
Ruffi, p. 1002.
Hiera diacolocynthidos, II. lib. 6. p. 1418.
fortissima Galeni, ibid.

Hiera composita Galeni, II.l.6.p.1418.
Diacolocynthidos, *ibid.*
fortissima Galeni, *ibid.*
Hierarchia cœlestis angelorum bonorum ordo dicitur, *in præf. part. 3. tr. II. lit. ff. col. 4.*
ea est triplex supercœlestis, *cœlestis*, *& terrestris ibid.*
cœlestis tres classes & nouem ordines habet ibid. & seq.
tres à Deo Hierarchiæ vt Ecclesiæ, *Politiæ & œconomiæ*, *constituuntur ibid. ff. col. 8. vbi simul quid in triplici sciendum*, *describitur ibid. & seqq.*
Hippocratis summa prudentia ac solertia I. *lib. 3. p. 304.*
Hippolapathum II.l.6.p.1341.
eius genera ibid.
Hippomarathrum, II.l.6.p.1142.
eius genera, *vis & vsus*, *ibid.*
Hipposelinum, II.l.6.p.1141.
qualitas eius & vsus, *ibid. & seq.*
Hirudo instrumentum ad sanguinis missionem aptum I.l.3.p.425.
Hirundo, II.l.7.p.114.
Medicis in vsum cedit, *ibid. & seq.*
Hirundines pullorum oculis vexatis chelidonia sibi medentur in pr. tr. I. lit. a. col. 3.
Historia de Bubulco bufonem conspiciens, & propterea exclamans & eiulans, *in præf. tr. I. lit. b. col. 3.*
Historia de quodam qui nasum vrnæ magnitudinis se habere putabat, I.l.3. p.368.
alia de alio qui se à serpente in ventriculo torqueri credebat ibid.
Hædus, II.l.7.p.52.
quæ de eo vsui sint Medicis, *ibid.*
Holostium Cariophyllæum, II.l.6.p.1317.
eius genera, *nomina*, *& vsus*, *ibid.*
Hominum duo existunt genera in præf. p. 3. t. II. lit. tt. 3.
Homo omni animali quare sapientior, *in præf. tr. I. lit. a. col. 5. & 6 item quare stultior*, *ibid.*
non se ipsum cognoscens rapitur cæco sui amore, *ibid.*
qui Deum ignorat, *à Deo ignoratur*, *& qui relinquit Dei notitiam*, *à Deo relinquitur ibid.*
ipsi quæ regula quotidie perpendenda, *in præf. lit. b. col. 2.*
in eo quomodo secundum Philosophum tum creatorem ipsum, *tum vniuersam creaturam deprehendamus ibid. b. col. 5.*
quæ ipsi doctrinæ præter scientias naturaliter ab eo inuentas, *sit necessaria*, *ibid. col. 7.*
temperatus ex substantia tribus dignoscitur modis I. l. 1. p. 15.
quare â DEO post reliqua factus in præf. tr. I. lit. a. col. 1. & b. col. 1.
sexto die non immediate ex nihilo sed de terra à DEO creatus in præf. p. II. t. 2. lit. rr.
est vnus cum cœlesti parente per omnia in præf. p. II. t. 4. lit. yy. col. 8.
in illo tres mundi reperiuntur ibid. lit. xx. dicitur Quartus Mundus & quare, *ibid.*
Hordeum, II.l.6.p.1325.
eius nomina, *& genera*, *ibid.*

Hortulanus in Tabulam Hermetis III. l.1.p.144.
Humidum primigeneum quod sit, vbi sit, & quale sit, I.l.1.p.57.
Humor naturalis alimentarius vel excrementitius I.l.1.p.17.
contra naturam ibid.
omnis vel à colore remisso, intenso vel moderato ibid. 20.
Humores quadruplices I.l.1.p.16.
respondent quatuor elementis ibid.
quatenus sint partes corporis & quatenus non, ibid.
*quatuor humores num simul nutriant, an vero solus sanguis ibid.*17.
*in venis tripliciter ibid.*18.
*omnes an eodem fiant calore ibid.*20.
eorum differentia ibid.
contra naturam l.2.p.108.
humorum non naturalium differentia ibid.
Humoris nomen dupliciter consideratur I.l.1.p.15.
Humoristarum error, II.l.6.p.1094.
Humorum in caput ascendentium differentia I.l.2.p.158.
terminus & locus à quo defluant, ibid.
in Purgationibus, praparatio duplex I.l.3.p.406.
Husopiscis Danubij II.l.7.p.136.
Hyacintho quam proprietatem adscribat Auicenna II.l.2.p.11.
vnde nomen trahat II.l.4.p.348.
eius genera tria ibid.
species 2. ibid.
virtutes, ibid.
Syrupus, ibid. p.436.
Hydrargyri praecipitationis modi varij II.l.2.p.136.137.& 138.
Hydromel compositum, II.l.6.p.836.
cum succo ceraso rum ad sitim sedandam p. 838.
antiepilepticum, p.839.
specificum in Paralysi, ibid.
Hydropisis quid, II.l.6.p.1098.
quibus viis euacuetur, ibid.
Hydrops I.l.2.p.g.129.*latinis intercus*, *ibid.*
eius 3. species, ibid.
Hydroticum Quercetani, II.l.6 p.840.
Hyosciamus, II.l.6.p.1321.
eius nomina, ibid.
genera, ibid.
vsus apud Medicos, ibid. & seqq.
Hyoseris II.l.6.p.1318.
eius genera & vsus ibid.
Hypatia adolescentis se perdite adamantis, amorem quomodo delerit I. *lib.* 3.p.318.
Hypericum, II.l.6.p.1130.
eius qualitas, & vsus apud Medicos, ibid. & seq.
Hypocbœris, II.l.6.p.1318.
eius nomina, ibid.
Hyporchemata I.l.3.p.253.
Hyssopi genera duo, II.l.6.p.1146.
vsus apud Medicos varius ibid. & seq.

I.

Iacea, II.l.6.p.1153.
sex eius genera, ibid.
vsus eius apud Medicos tam ab intra, quam ad dxtra, ibid.

Tactus vel disci vel iaculi I.l.3.p.257.
eius inuentor ibid.
Tassidis nominæ apud varias nationes II. l.4.p.354.
eiusdem vires,
vsus, ac
dosis ibid.
Tetterus morbus regius I.l.2.p.130.
*Tehouah, in præf.part.*1.*tr.*II *lit.dd.*
Ignis Elementaris, neque calefacit, neque videtur duobus modis I.l.1.p.6.
Ignis est materialis & essentialis III.*lib.*2. p.188.
materialis, duplex, ibid.
siccus, duplex, ibid.
siccus nudus, trium est graduum ibid.
siccus cum medio qui, ibid.
humidus, duplex ibid.
Essentialis qui ibid.
Iliaca passio siue volvulus I.l.2.pag.119.
causæ illius ibid.
Imaginatio per se, ratiocinatio per accidens deprauatur, I.l.2.p.151.
Imperatoria, II.l.6.p.1152.
genera eius duo, ibid.
vsum quem apud Medicos habeat, ibid.
*Imprudentia definitur in præf tr.*I. *lit.d. col.*3.
Inanitio spirituum vnde I.l 3.p.279.
*remedia contra illam ibid.*281.
Incrassantia I.l.3.p.382.
Indicans quid I.l.3.p.373.
Indicatio quid ibid.
in illa considerantur, Indicans & Indicatum ibid.
Indicatio curatiua I.l.3.p.374.
in illa 7. *sunt considerandæ ibid.*
earum à parte affecta 5. *ibid.*
conseruatiua, ibid. 375. *& desiderat quinq; ibid.*
Indicatum quid I.l.3.p 373.
Infundibulum Chymicis vas quale III.l 2. p.281.
Infusio ad bilem, II.l.6.p.834.*&* 1384.
*in febribus ardentibus Heurnij,*835.
*pro vino Hippocratico,*p.873.
*purgans,*p.901.*cum aliis* 121.*ibid. & seqq.*
*Hieræ simplicis,*p.1000.
*ad atram bilem,*p.1283.*&* 1408.
*ad pituitam,*p.1377.
Ingluuiei exemplum monstrosum I. *l.* 3.p. 223.
eadem quanta mala pariat ibid 277.
Iniectio in vterum menses prouocans, II.*l.* 6.p.852.
in vesicam ad vlcus, ibid.
Insessus ad anum prolapsum II.l.6.p.857.
ad nimium vteri florem, & ani Hæmorrhoidas, ibid.
ad Hæmorrhoidas, ibid.
ad ani exitum, ibid.
ad Tenesmum, ibid.
*ad prouocanda menstrua,*p.858.
ad tumores ac dolores naturalium, ibid.
menses ciens, ibid.
ad Renes inflammatos, ibid.
ad calculosos, ibid.
ad calculum, Fuchsii, ibid.
ad vteri dolores & profocationes, pag. 859.
dolores colicos mitigans, ibid.
*ad fluorem albi,*p.887.
ad colicum & nephriticum dolorem p.1192.

ad Colicam passionem II. l. 5. p. 694.
Instrumentum primum Therapeutices, tractans sex Res Non-Naturales I. l. 3. p. 185.
secundum, Medicamentorum materiam atque Methodum exhibens ibid. 369.
Instrumentorum, quibus operationes per Medicum absoluuntur, materia est triplex I. l. 3. p. 372.
Intellectualis siue Angelicus mundus vide Mundus.
Intellectus lux & ratio cognitionis I. l. 1. p. 62. *omnis à mente ibid.* 67.
versatur circa ens, quod late patet, vt sub illo etiam intelligatur, quicquid extra & in ipsa rerum natura sit ibid. 89.
Intelligentiarum, seu Angelorum creatio, pr. p. 3. tr. II. lit. rr. col. 8.
Intemperiem calidam quæ producant I. l. 2 p. 111.
frigidam quæ ibid.
humidam, item &
siccam ibid.
Intemperies simplex quotuplex I. l. 2. pag. 110. *sub fin.*
composita quotuplex ibid. p. 111.
cum affluxis & sine affluxis ibid.
æqualis & inæqualis ibid.
Intestina diuiduntur in gracilia & crassa I. l. 2. p. 117.
gracilia 3. *ibid.*
crassa 3. *ibid.*
læduntur tribus modis, ibid.
Intestinorum munus I. l. 2 p. 117.
morbi in confirmatione vel sunt in cauitate, vel superficie ibid. & 118.
morbi communes ibid.
læsa functio ibid. 119.
Intybus, II. l. 6. p. 1323.
eius nomina ibid.
genera, ibid.
vsus Medicinalis, ibid. & seq.
Inuidia inexcusabilis I. l. 3 p. 294.
Inuidus cum Timone Atheniensi comparatur I. l. 3 p. 296.
similis Prometheo ibid.
Iohannes Euangelista ab Auicenna primus Chymiæ peritus recensetur III. l. 3. p. 2.
Iohannis de Aquino peritia de Chymia III. l. 3. p. 7.
Ioui qui morbi subiaceant in corpore humano in pr. p. 4. tr. II. *lit. yy.*
Ira I. l. 3. p. 319.
Iræ vlciscendi instrumenta I. l. 3. p. 322.
duæ species ibid. 321.
incommoda quot & quanta ibid. 324.
remedium, patientia ibid. p. 327.
Iris lilium, II. l. 6. p. 1422.
eius species, ibid. & pp. seqq.
vsus, ibid.
Irrigatio ad morbos capitis frigidos, II. l. 6. p. 856.
calefaciens caput, ibid.
Iudicium à modo excernendi I. l. 2. p. 164.
à situ, ibid.
ex doloris proprietate, ibid.
ex propriis accidentibus, ibid. 165.
ex consensu partium, ibid.
Iulapium violatum, II. l. 6. p. 1377.
in palpitatione cordis, in praf. p. 5. tr. II. *lit. ccc. col.* 5.
in syncope ibid. col. 6.

in calore flagrante Italis vsitatus pag. 834.
*pro tussi p.*842.
*Iumenta & reptilia sexto die à Deo creata in præf.part.*2.*tr.*II.*lit.rr.*
*Iuncus,*II.*l.*6.*p.*1153.
eius species 7.*ibid.*
*vsum confert varium,ibid. p.*1154.
*Iuniperus,*II.*l.*6.*p.* 1148.
quot genera eius, ibid.
quem vsum præstet, ibid. & seq.
Iuuenis nobilis Gallus amore deperiit I.*l.*3. *pag.*301.

K.

KEm *vnicornu Hebræis dicitur* II. *l.* 4. *p.*467.
ein Kolben *vas quale Chymicis,* III. *l.* 2. *p.*267.
Κῶμα *duplex* I.*l.*2.*p.*154.
sominolentum ibid. eo qui laborent ibid.

L.

LAc *Amygdalarum dulcium,* II.*l.*6.*p.* 1466.
*virgineum, Augustani,*II.*l.*5.*p.*762.
*humanum omnium dulcissimum est maximeque nutrix,*II.*l.*7.*p.*20.
*medetur inflammationibus oculorum & mammarum ibid.p.*21.
eius butyrum oculorum suffusiones tollit, & ab eisdem præseruat, ibid.
Lac *& semen promouentia* I.*l.* 3.*p.*386.
Laconicarum mulierum virtutes I. *lib.* 3. *p.*359.
*Lactuca,*II.*l.*6.*p.*1326.
*Lactucæ syluestris succus quam vtilis sit Draconi ad vernam nauseam in præf.tr.*I.*lit.a.col.*3.
Lampetra, & Lambipetra, II.*l.*7.*p.*143.
*Lanæ non tam hominibus vestes ex illis conficientibus, quam Medicis, medicamina ex ijsdem præparantibus, in vsum cedunt.*II.*l.* 7.*p.*102.
*Lapathum,*II.*l.*6.*p.*1341.
Lapides pretiosi qui II.*l.*4.*p.*335.
*illorum cum cœlestibus sideribus concordantia ibid.p.*338.
Lapidis Philosophorum compositio II.*l.*1. *p.*183.
Armenii nomen vnde II.*l.*4.*p.*364.
eiusdem vires, ac dosis,ibid.
Lazuli nomen apud Græcos, &c. II.*l.*4. *p.*361.
*eius vsus, ac vires, ibid. item dosis ibid.p.*362.*& seq.*
reliqui qui sint, vide sub incipiente cuiusuis litera, exempli gr. Lapis Nephriticus sub voce, Nephriticus, &c.
Lapis Philosophorum qui secundum arcanum existit, operationes in alia forma perficit III.*l.*1.*p.*97.
eius efficaciæ enumeratio & constellatio cum cæteris metallis ibid. pag. 84.
Philosophorum vnde componatur III. *l.*1.*p.*1.
super illum Philosophorum ac sapientum antiquorum sunt LIII. *Consilia*

lia. Quæ cùm integrum librum conficiant quin hic ordine apponam, facere non potui. *Et est ex his* I. *Consilium ibid. p.*7. II. *p.* 12. III. *p.* 13. *eius praxis ibid.* IV. *p.*18 *æiusdem compositio & perfectio ibid. p.*24. *albus qui omnia metalla in lunam transmutat ibid. p.*25. V. *de Lapide Philosophorum consilium p.*27. *& seqq. multis.* VI. *p.*40. VII. *p.* 43. VIII. *pag.*46. *& seqq. multis.* IX. *p.*65. X. *pag.*67. XI. *p.*69. XII. *p.*75. *& seqq. multis.* XIII. *p.*80. *& seqq.* XIV. *p.*82. XV. *p.*83. XVI. *p.*84. XVII. *pag.* 90. *& seq.* XVIII. *p.* 95. XIX. *p.* 97. XX. *pag.*100. XXI. *pag.* 103. XXII. *p.* 104. *& seqq.* XXIII. *p.* 110. XXIV. *p.*113. XXV. *pag.*115. XXVI. *p.* 119. XXVII. *pag.*122. XXVIII. *p.*126. XXIX. *pag.*127. XXX. *pag.*129. XXXI. *pag.* 134. XXXII. *p.*137. XXXIII. *p.*138. XXXIV. *p.*141. XXXV. *p.*144. XXXVI. *p.*145. XXXVII. *pag.* 149. XXXVIII. *pag.* 150. XXXIX. *p.*153. XL. *p.*154. XLI. *p.*156. XLII. *p.*158. XLIII. *p.*160. XLIV. *p.*164. XLV. *pag.* 168. *&* 169. XLVI. *p.* 170. XLVII. *pag.* 172. XLVIII. *p.*173. XLIX. *pag.* 174. L. *p.*176. LI. *p.*178. LII. *pag.* 180 LIII. *p.*181.

Lapis Iudaicus, II. l. 4. *p.*453.
Lyncis, ibid.
spongiæ, ibid. eius calcinatio, ibid. pag. 456 *salis ex illo lapide dosis, ibid.*

Larinx tribus cartilaginibus constat I. l. 2. *p.* 147.
Lathyris, II. l. 6. *p.*1426.
Laudana solis II. l. 1. *à pag.* 161. *vsque ad* 164.
*Laudanum opiatum Banisteri in præf. p.*5. *tr. II. lit. ddd. col.*8.
aliud Paracelsi in fluxu ventris desperato, ibid. lit. eee. Theophrasti, ibid. item & alia aliorum, ibid. & pag. seqq.
Laureola planta sylvestris, II. l. 6. *p.*1414.
Lauretus, piscis, II. l. 7. *p.*146.
Laurus, II. l. 6. *p.*1156.
quæ nomina, genera, qui vsus eius, & quæ olea ex eo destillentur, ibid. p. 1157.
Legentium studiis quæ potissimum obsint, in præf. tr. 1. *lit. d. col.*3.
Leo, II. l. 7. *p.*65.
qui eius vsus medicinalis, ibid.
*Leonis signum luna possidente quæ peragenda in pr. p.*4. *t. II. lit. xx.*2.
Lepidium, II. l. 6. *p.*1163.
genera est duum, ibid.
*vsus est varij, ibid. p.*1164.
Lepra, I. l. 2. *p.*132.
Lepus, II. l. 7. *p.* 66.
quas partes Medicis seruientes secum reconditas habeat, ibid.
Lethargus duplex I. l. 2. *p.*155.
Leucographida, vide Morochtus.
Leucopetalos lapis vide Gira.
Lex sit scripta in corde I. l. 1. *p.*64.
Libanotis, II. l. 6. *p.*1160.
quot generum sit, ibid.
*cuius apud Medicos vsus, ibid. p.*1161.

Liber

Liber Pandora de Chymia III. lib. 3. pag. 8.
Libra post virginem lunam suscipiente quid portendat in pr. p. 4. t. II. xx. col. 4.
Libyes, animalia venenata, II. l. 7 pag. 77.
Lienis affectus I. l. 2. p. lib. 135. & sunt.
Intemperies ibid.
obstructio, tumor, & inflatio ibid.
inflammatio ibid. 136.
scirrhus duplex ibid.
Lienteria proprie dicta I. l. 2. p. 122.
Ligamentorum differentiæ, I. l. 1. p. 35.
ortus ibid. p. 36.
vsus varius, ibid.
diuisio, ibid.
Ligusticum II. l. 6. p. 1161.
nominum & generum quot, & quarum qualitatum ibid & seq.
adulterinum, ibid. p. 1162.
eius etiam tam internus, quam externus vsus, ibid.
Lilium, II. l. 6. p. 1058.
quæ eius nomina, quæ qualitas, & qui apud Medicos vsus, ibid. & seqq.
Limax, II. l. 7 p. 80.
quem in Medicina vsum præstet, ibid.
Limus terræ quid, II l. 6. p. 1133.
Linaria. II. l. 6. p. 1154.
vnde dicta sit, ibid.
quot eius species, &
qui vsus, ibid. p. 1155.
Lingua septimum medii ventrii organum I. l. 2. p. 147.
Linimentum Quercetani ad partes conuulsas ratione nervi vulnerati II. l. 5. p. 696.
ad clarificandos, & candidos reddendos capillos, ibid. p. 698.
ad ossa corrupta II. l. 5. p. 794. in modum lactis virginalis ad ornatum faciei, p. 808.
Liquor vitrioli acidi, II. l. 5. 597.
alius, 601.
vitrioli diaphoreticus, eod. tr. & lib. 5. p. 609.
vitrioli cordialis, ibid. p. 610.
cephalicus, ibid. p. 611.
contra pleuresin ibid. p. 617.
prunellæ, ibid. p. 620.
contra arenam, ibid.
ex medulla hominis & sanguinis emanans, omnibus ex animalibus prouenientibus præferendus, II. lib. 7. p. 42.
Lythargyrus seu lithargyrium, quomodo aliis nationibus dicatur, II. l. 5. pag. 802.
ex illo balsamus ibid. p. 804.
vnguentum, ibid. p. 805.
eiusdem præparatio simplex II. l. 5. pag. 893.
vires, ibid.
vsus in vulneribus, ibid. 804.
in Icteritia rubea, ibid.
in cancro, ibid.
in fistulis, ibid.
vsus internus, ibid. p. 305.
medicinalis, ibid. & seqq. multis.
Liuia ob filij mortem nimis luctuosa per Arium Philosophum restituitur I. l. 3. p. 353.
Lixiuium capillos nigros reddens, II. lib. 5. p. 781. & 808.

capillos croceos efficiens. ibid.
capillos flauos, lucidos, longosque reddens, simulque memoriam iuuans, ibid.
ad Achoras, p. 860.
pediculos ibid.
roborans cerebrum, neruos, oculos, sensusque reliquos, ibid.
confortans memoriam ac cerebrum, ibid.
ad affectus frigidos, ibid. p. 861.
ad destillationem sistendam II. l. 6 pag. 861.
ad Asthma, ibid.
Memoriam, ibid.
Somnum, ibid.
Lassitudinem, p. 862.
capillos augens. p. 864.
ad Melancholiam, insaniam, ac vigilias, p. 887.
aquas ducens, quod in potu exhibetur, ibid.
Loch ad sputum sanguinis cum albumine oui II. l. 4. p. 479.
ad acres & erodentes destillationes ibid. p. 486.
de Altheæ Quercetani, ibid. l. 5. p. 791.
passulatum eiusdem ibid.
ad caliditatem & asperitatem pectoris, & ad tussim calidam Mesue, ibid. p. 930.
ad phthisim, ibid. p. 189.
de Carthamo Mesue, p. 1036.
ad Asthma, p. 1108.
de prasio, II. l. 6. p. 1173.
abstergens & concoquens, ibid.
de psyllio, II. l. 9. p. 1226.
ad sputum sanguinis p. 1241.
è succo Scillæ, p. 1292.
de scilla compositum, ibid.
de pino, p. 1457.
de Amygdalis p. 1464.
abstergens & concoquens, ibid. & 1469.
de Eruo, p. 1465.
passularum, p 1469.
de pulmone vulpis, II. l. 7. p. 66.
Locus Chymicus qui, III. l. 2. p. 189. est duplex, ibid.
Locustæ II. l. 7. p. 139.
earum caro dura est, ibid.
vsus creber fastidium parit, ibid.
Loligo piscis similis sepiæ, II. l. 7. p. 135.
Lolium, II. l. 6. p. 1164.
nominum & generum apud varios, variorum, ibid & seq.
Loquelæ imminutæ & debilis causæ I. l. 2. p. 148.
Lubricantia I. l. 3. p. 383.
Lucis substantia secundum Augustinum quid, impræs. part. 2. tr. II. lit. pp. col. 7.
de eadem aliorum complurium mens quæ sit. ibid. & seqq.
Lucius, piscis, II. l. 7. p. 145.
Lucius Vitellius Imperator libertinam quandam deperijt I. l. 3. p. 300.
Luctæ causæ I. l. 3. p. 247.
Luctus I. l. 3. p. 342.
Græcorum, Romanorum, aliorum q. ibid. sub. fin.
in eo vestimenta qualia ibid. 344.
Iacobi Patriarchæ qualis ibid. p. 345.

Ludorum

Ludorum varia genera I.l.3 p.261.
Lues venerea I.l. 2.p.133.
Lullii Documentum qua ratione radicem artis ab Arnoldo acceperit III. l. 1. p.160.
Lumbrici, II.l.7. p.80.
quæ de iis Medicamina præpareutur ibid.
Luminaria magna quarto die à Deo creata, in præf. part. 2. tr. II. lit. gg. col. 8.
Luna per signa ad microcosmum ex mente vulgarium Astronomorum examinatur & explicatur in præf. p. 4. t. II à lit. xx. col. 2 vsque ad yy.
quos sibi morbos vendicet ibid. lit. yy. col. 2.
eius regeneratio est transmutatoria II. l. 1. p. 2. *plura vide in voce* Argentum *loco cuius vsurpatur.*
ei diuersæ proprietates secundum 4. ipsius septenarios I.l.3.p.189.
eiusdem præparatio qua via ponderosa fiat resonans in sono instar auri III.l.1 p.23.
Lupulus, II.l.6.p.1155.
alijs quomodo dicatur, ibid.
quot eius nomina, ibid.
quem vsum præstet, ibid.p.1156.
Lupus animal rapacissimum II.l.6.p.67.
qua Medicina facientia secum ferat, ibid.
Lupus piscis, II.l.7.p.145.
Lutra II.l.7.p.68.
Lutum vt duret tam in aqua quam igni quomodo præparandum III. lib. 1. p.26.
Luxus amoris alimentum I.l.3.p.317.
Lycurgi lex pro iuuentute educanda, I.l.3. p.268.
Lynx II.l.7.p.68.
eius vrina cui rei inseruiat, ibid.

M.

Machina vniuersæ creationis secundum Cabballistas Hebræorum in tres orbes, sc. Elementarem, intellectualem, & Archetypum, est diuisa in præf. part. 2. tr. II. lit. rr. col. 4.
Machinæ vniuersalis subiectum, seu materia prima Philosophorum quæ, in præf. part. 2. tr. II. lit. pp. 2.
Macies corporis tribus oritur modis I.l. 2. p.131.
Magisteria composita ex Sole II. lib. 1. p.116.
ex Luna II.l.2.p.83. *& seqq.*
Magisterium Tartari, II.l.6.p.789.
Iniectio in vterum ad suffocationem eius, p.886.
Magnes vnde sit dictus II.l.4.p.376.
eius vires ibid. p.377.
transmutatio ibid.p.380.
præparatio,
vsus, ac
vires, ibid.p.381.
extractio, ibid.p.382.
Manna, ibid.p.384.
Maiorana, herba, II.l.6.p.1178.
eius species, nomina, & vsus Medicinalis ibid.
Mala Citria, II.l.6.p.1449.
Armeniaca, ibid.p.1452.

insana quare sic dicta, II.l.6.p.1336.
eorum genera, nomina & vsus ibid. & *seq.*
Malaxia appetentia qualis I.l.2.p.113.
Malobathrum, II l.6.p.1156.
ei species duæ ibid.
vsum quem conferat, ibid.
Malua, II.l.6.p.1329.
eius genera, & vsus, ibid.
Malum II.l.6.p.1446.
Cytrium, ibid.p.1449.
Mammæ lac perficiunt I.l.1.p.51.
Mandragora, II.l.6.p.1335.
eius nomina, genera, & vsus, ibid.
Mania I.l.2.p.152.
eius accidentia, ibid.
Manna, II.l.6.p.1389.
præstantissima quæ putetur, ibid.
eius genera, & vsus Medicinalis, ibid. pag 1390.
Marasmus duplex I.l.2.p.144.
Marcia ex filii morte quanta tristitia I.l.3.p.354.
Margaritæ prægrandes latinis vniones dicuntur II.l.4.p.391.
vbi potissimum inueniantur, ibid.
earum vires, ibid.p.392.
Marrubium herba, II.l.6.p.1171.
eius genera, nomina varia, & vsus apud Medicos, ibid. & *seq.*
Mars quos sub dominio morbos habeat in præf.p.4.t.II.lit.yy.col.2.
Mas & fœmina inter herbas quid, II.l.6.p.1090.
Materia Alchymia, vt inde Medicamenta eliciat, triplex est. II.l.2.p.1.
Materia Chymicorum, III.l.2.p.189.
Materiæ primæ seu vniuersalis machinæ subiectum secundum Philosophos describitur, in præf.part.2.tr.II. lit pp.col.2.
ex Matre Perlarum quæ conficiantur medicamenta II.l.4.p.397.
Matrix parata, qua via possit ad opus applicari, vt inde fiat Elixir magnū III.l.1.p.19.
Maxilla vtraq; quibus constet ossibus I.l.1.p.32.
Meatus corporis varii per quos excrementa purgantur I.l.3.p.274.
Mechoacanna, II.l.6.p.1405.
apud Medicos quo in vsu, ibid.
Medendi methodus I. *lib.* 3.*pag.* 371. & 373.
Mediastini gemini panniculi thoracem secundum longitudinem diuidentes I.l.2.p.141.
Medicamenta corpus alterant I.l.2.p.180.
interna & externa I.l.3.p.400.
assumentia, ibid.
ingerentia, ibid.401.
composita vnde nomen sortiantur ibid.
varie nominantur ibid.
purgantia duplicia ibid.402.
facultates ad sex classes eorum rediguntur I.l.3.p.370.
iuem gradus 4.I.l.3.p.379. *in his gradibus tria considerandæ*, ibid.
facultates secundæ in specie ibid. & *earum facultatum subdiuisio* ibid.
ea indagandi modus duplex I.l.3.*pag.* 389.
eadem componere quid: ibid.394.

in illorum

in illorum compositione tres causæ I. l. 3. p. 394.
sunt & in iisdem componendis sex alia probe considerandæ ibid. 395.
duo requisita in modo componendi eadem ibid. 396.
est in eorum compositione vna pars principalis radix & domicilium curationis, & dicitur per similitudinem basis ibid 397.
eorundem compositio secundum qualitates primas ibid. 398.
obseruanda in eorum mixtione secundum qualitates occultas ibid. 399.
Medicamentorum compositorum diuisio duplex I. l 3. p. 400.
internorum formæ ibid.
item externorum formæ ibid. 401.
purgantium differentiæ ibid. 402.
formæ ibid. 404.
Medicamentum proprie I. l. 3. p. 377.
eius facultas per se considerata ibid. 378. *item qualitas & quantitas*, ibid. *& per accidens* ibid. *duplex*, ibid. 379.
intemperatum quadruplex ibid.
quid: illud componere, ibid. 394.
quale in cura hepatis II. l. 5. p. 795.
in Icteritia, ibid.
in Pleuresi, ibid.
Medici officium quod sit I. l. 3. p. 286. 370. 372 & II. l. 6. p. 1215.
doctrina ex luce naturali petenda, ibid.
Medicina donum Dei altissimi in præf. tr. I. lit. c. col. 3.
non ab ethnicis sed solo deo data, ibid.
ei coniuncta est Geographia, & quare ibid. col. 7.
est totius naturæ vera mumia ibid. lit. d. col. 3.
eius subiectum est corpus humanum I. l. 1 p. 1.
finis eiusdem ibid.
tres Medicinæ partes ibid. 3.
hæc vox vocabulum an proprie ad partem curatiuam pertineat I. lib. 1. p. 3.
nihil quam voluntas Dei II. lib. 6. pag. 1132.
vniuersalis III. l. 1. p. 115.
eius munus triplex I. l. 3. p. 373.
Medico quibus de causis Astrologia necessaria in præf. p. 4. t. II. lit. xx. col. 7.
Medicus spiritualis, in præf. tract. II. lit. aa. corporalis ibid.
Medicus nasci debet in præf. tr. I. lit. c. col. 4. talis qui vere dicatur ibid. lit. c. col. 7. *& seqq.*
ab elementis, non à principiis suam exorditur artem I. l. 1. p. 4.
eius labor primus in causarum affectis ibid. 5.
Medulla II. l. 7. p. 98.
quam vim habeat, ibid.
Melampyrum, II. l. 6. p. 116.
Melancholia secundum substantiam, quantitatem & qualitatem examinatur I. l. 1. p. 17. *& lib. 2. p. 152. &* II. l. 4. p. 477.
eius varii effectus I. l. 3. p. 366.
Melancholici pars maior in humano corpore quam sanguinis ibid. 19.
Melancholiæ constantia I. l 3. p. 361.
Melanthium II. l. 6. p. 1166.

generum, nominum, & virium multiplicium, ibid. p. 1167.

Melicratum pretiosissimum, II. lib. 6. pag. 838.

Melilotus, II. l. 6. p. 1164.

generis, nominis, & vsus multiplicis, ibid.

Melis II. l. 7 p. 68.

quæ vsui humano scientia secum gerat ibid.

Melissophyllon, herba II. l. 6. p. 1169.

eius genera, varia nomina, & vsus Medicinalis ibid. & seqq.

Melites lapis in omnibus Galactitæ similis II. l. 4 p. 462.

Membra genitalia vide Genitalium.

Membrana definitur, I. l. 1. p. 44.

est nomen substantiæ, ibid.

diuiditur dupliciter, ibid.

quæ ratione vocetur tunica, ibid. 45.

succingens, ibid.

Membranæ sparsæ per corpus externum atque internum I. l. 1 p. 45.

legitimæ, ibid. 45.

tres fœtum inuoluentes ibid. 46.

particulares suis partibus cohærent. ibid.

Membranarum materia I. l. 1. p. 44.

officium ibid.

vsus triplex ibid. 45.

differentia ibid.

illegitimarum genera tria ibid. 46.

enumeratio ibid.

Memoria definitur I. l. 1. p. 87.

eius actus duo ibid.

abolita, siue oblivio I. l. 2. p. 153.

Memphites lapis in Ægypto ad vrbem Memphim inuenitur II. l. 4. p. 462.

Meninges supremi ventris secundum organum I. l. 2. p. 159.

dicuntur vulgo Matres, Dura & Pia, ib.

Mens I. l. 2. p. 87.

eius sedes ibid.

functio ibid. 89.

operationes & actiones ratione obiectorum ibid. item ratione finis ibid.

Menses mouentia I. l. 3. p. 386.

causæ cur sistantur, ibid.

Menstrui definitio I. l. 1. p. 22. hac (definitio) sex generalia indicat ibid. & seq.

Menstruum solis II. l. 1 p. 10.

Menta, herba vnde dicta, II. l. 6. p. 1175.

eius genera duo, ibid.

vsus apud Medicos varius, ibid. pag. 1176. & 1177.

Mercurialis, herba, II. l. 6. p. 1173.

sic dicitur, quasi à Mercurio inuenta, ibid. varia habet nomina genera, & vsum apud Medicos, ibid. & seq.

Mercurii sublimatio ad Elixir solare III. l. 1. p. 43.

Mercurius quos sibi morbos vendicet in præf. p. 4. t. II. lit. yy col. 2.

est metallum apertum II. l. 1. p. 2.

est mater metallorum ibid. 3.

ex illo omnia ibid.

frigidus est & humidus ibid.

illius astrum omnia metalla in Mercurium transmutat ibid. 4.

eius dosis & auri secundum varios artifices etiam variat in amalgamando ibid. 6.

ſublimatus eleuatur à Sole II. *l.* 1. *p.* 9.
ſolis qualiter præparandus II. *l.* 1. *à p.* 164. *vſque ad* 177.
ſolis & Lunæ, qua via in verum augmentum ac Tincturam poßit reduci. II. *l.* 1. *p.* 175.
ex (Mercurio) *Lunæ & Solis Medicina* II. *l.* 1. *p.* 180.
de (Mercurio) *corporis tinctura vniuerſalis ex monaſterio prouenta* II. *l.* 1. *p.* 181.
(Mercurii) *corporis ſublimatio* II. *l.* 1. *p.* 181.
dicitur mater Metallorum II. *l.* 2. *p.* 3.
in eo repræſentantur quatuor elementa ibid.
fluidus atq; viuus quod ſemper maneat vnde efficiatur ibid. 8.
Lunæ quot modis conficiatur II. *lib.* 2. *pag.* 93. *vſque ad fin. tract.* II. *col.* 2.
varie variorum authorum de (Mercurio) *vitæ ſententiæ.* II. *lib.* 2. *pag.* 130. *cum ſeqq.*
ſublimatio eius ibid. pag. 145. *& ſeqq. vſque ad* 151.
eiuſdem eſſentiæ ſine extractiones ibid. à p. 153. *vſque ad* 156.
Olea & aquæ ſolutiuæ eius ibid. à pag. 156. *vſque* 162.
de fixatione eius,
Cinnabari, atque.
Coagulatione *à p.* 162. *vſque ad* 176.
varie variorum Medicorum ac Chirurgorum ex eo (Mercurio) *præparationibus turpetis ac Medicamentis à p.* 176. *vſque ad finem libri ſecundi.*
vide, quæ huic voci deeſſe putas, in voce Argentũ viuũ, *pro quo ſumitur.*
Mergus, II. *l.* 7. *p.* 121.
Merluccus, piſcis, II. *l.* 7. *p.* 133.
Merops auis, II. *l.* 7. *p.* 119.
Merula, II. *l.* 7. *p.* 112.
quem Medicis in vſum cedat, ibid.
Meſenterii officium I. *l.* 2. *p.* 125.
Metallum nullum inuenitur abſq; ſale II. *l.* 1. *p.* 4.
deſinitur II. *l.* 2. *p.* 1. *&* 2.
Metalla perfecta & imperfecta, II. *l. b.* 2. *p.* 1.
dicuntur illa conſtitui vi virtutis ſeminariæ metallorum ibid. 2.
vnde gignantur ibid. 3.
perfecta quæ II. *l.* 2. *p.* 6.
Metallorum excrementa II. *l.* 5. *p.* 802.
Metus I. *l.* 3. *p.* 334.
antidotum aduerſus illum ibid. 339.
vide timor.
Mezereon II. *l.* 1. *p.* 1415.
Michael Pſellus de Chymia quid ſcripſerit III. *l.* 3. *p.* 5.
Microcoſmus in tres ventres ab Anatomicis diſtinguitur I. *l.* 1. *p.* 112.
Milium, II. *l.* 6. *p.* 1334.
eius nomina, vſus & efficacia, ibid.
Milium ſyluaticum, II. *l.* 6. *p.* 1166.
generis eſt duplicis, ibid.
Millefolium II. *l.* 6. *p.* 1180.
eius apud alias nationes nomina ibid.
genera, & vſus Medicinalis, ibid.
Milus, auis, II. *l.* 7. *p* 120.
Mineralia qua ſint II. *l.* 2. *p.* 1.

Minera-

Minerarum mutationes quæ nobis ostendant II. l. 2. p. 4.
Minij ex plumbo præparatio, II. l. 3. p. 303.
Miques partis genus l. l. 3. p. 202.
Mistionis cementus seu Harmonia l. l. 1. p. 8.
Mithridates Rex Ponti venationi summe deditus l. l. 3. p. 264.
Mitra Citoniorum simplex, II. lib. 6. pag. 14; 6. *aromatica*, ibid.
Mixta reficcata l. l. 1. p. 7.
non reficcata ibid.
Mixti finis l. l. 1. p. 8.
forma ibid.
Molugo, II. l. 6. p. 1166.
generum est duum, & vsus ad scabiem ibid.
Moluri, venenata animalia, II. l. 7. p. 77.
Monoceros, latinis *Vnicornu*, *ab Indis & Gallis, &c. quomodo vocetur* II. l. 4. p. 467.
Morbi definitio l. l. 2. p. 96.
eiusdem differentiæ ibid.
accidentales ibid. 97. *sub fin.*
intemperiei ibid. l. 2. p. 110. *sub. fin.*
principium triplex ibid. 167.
incrementum,
status, seu vigor, &
declinatio, ibid.
Pandemij vide Pandemii.
Sporades vide Sporades.
Endemij vide Endemii.
Epidemi vide Epidemii.
Contagiosi vide Contagiosi.
Morborum symptomata l. l. 2. p. 104.
causæ interne & externæ ibid. 106.
eorum signa vide sub voce signa.
tempora vniuersalia & particularia ibid. 166.
ex illis quæ vtilitas l. l. 3. p. 338.
Morbus est duplex, II. l. 6. p. 1093.
nullus solitarius, II. l. 6. p. 1102.
Caducus,
Herculeus,
Lunaticus,
sonticus l. l. 2. p. 155.
Morochtus lapis in Ægypto nascitur II. l. 4. p. 464.
dicitur aliquibus Galaxia, aut Leucographida ibid.
Morselli in phthisi, in præf. p. 5, t. II. lit. bbb. col. 8.
confortantes ibid. *lit. ccc. col. 2.*
in palpitatione cordis ibid. *col. 5.*
præcipua membra fouentes & nonnihil purgantes ibid. *lit. ddd.*
obstructioni hepatis inseruientes ibid.
Morsus Diaboli II. l. 6. p. 1166.
nomen ipsi multiplex. ibid.
vsus est tam internus quam externus, ibid.
Mortariolum Chymicorum II. l. 2. pag. 270.
Mortuorum honor qualis esse debeat l. l. 3. p. 345.
Morus, II. l. 6. p. 1452.
eius species, ibid.
Medicinalis vsus, ibid.
Motus duplex l. l. 2. p. 186.
à contrario in contrarium non fit l. l. 1. p. 21.
quare sit corpori necessarius l. l. 1 p. 75.
ab illo duplex procedit effectus ibid.

inducit

inducit temperiem calidam vel frigidam ibid. l. 2. p. 107.
ein Muffel apud Chymicos quid III. l. 2. p. 263.
Mulieres grauidæ an sanguinem tuto mittere possint I. l. p. 429.
Mulierum Laconicarum virtutes I. lib. 3. p. 359.
Mulus, animal quadruplex II. l. 7. p. 63.
de eo quæ partes Medicis vsui sint ibid.
Mulus, piscis, II. l. 7. p. 132.
Mumia vox qualis, II. l. 7. p 25.
eius nomina reliqua, ibid.
vbi reperiatur, ibid.
quem vsum conferat, ibid. pag. 27. & seqq.
quæ medicamenta ex ea conficiantur ibid. p. 30. & seqq. vsque ad 37.
Mundus secundum Xenophontem quomodo describitur in præf. part. 2. l. II. lit. oo. 2. item secundum Aristot. Plat. Democrit. Chaldæos Diod. Siculum, S. Scripturam, imo & alios, quid, ibid. & seqq.
accipitur significatione ambigua ibid. col. 6.
est conditus ex nulla præexistente materia ibid..
tripliciter sc. pro Elementari, Intellectuali, & Archetypo, sumitur ibid. lit. rr. c. l. 4.
magnus cum paruo per omnia vnus, in præf. p. 4 t. II. lit. yy. col. 7.
Musculi in genere & specie considerantur I. l. 1. p. 40.
in genere, substantia, partes & officium, ibid.
in specie singulorum, numerus & actio, ibid.
capitis, palpebrarum, oculorum, maxillarum, in labris, & narium, ibid. & 41.
extra caput, ibid.
ad Truncum, ibid.
artuum, alii ad brachia, alii ad pedes ibid.
pedis ibid. 42.
Musica vis quanta I. l. 3. p. 365.
Mustela, II. l. 7. p. 68.
quæ de ea Medicis inseruiant, ibid.
in murium venatu quibus sibi prospiciat in præf. tr. 1. lit. a. col. 3.
Muræna piscis, II. l. 7. p. 144.
fluuiatilis, ibid
Muræna piscis II. l. 7. p. 144.
Myagri coronati, II. l. 7. p. 77.
Myenis lapis vbi inueniatur II. l. 4. p. 465.
Myrobalani numero quinque II. l. 6. p. 1432. & seq. aliquot.
Myrrhis, herba, II. l. 6. p. 1174.
eius apud alias nationes nomina, genera & vsus medicinalis, ibid.
Myrtus, II. l. 6. p. 1332.
eius apud Medicos vsus, ibid. & seq.

N.

Narcissus candidus est ac luteus, II. l. 6. p. 1180.
eius genera, & vsus Medicinalis. ibid.
Narcotica quæ I. l. 3. p. 381.
Nardi sunt plura genera II. l. 6. p. 118.
Nares 5. organum supremi ventris I. l. 2. p. 162.
earum vlcus ibid.

Nasturtium vnde dictum II. *l.* 6. *p.* 1187.
eius genera, nomina, & vsus Medicinalis, ibid. & seqq.
Natandi exercitium, I. l. 3. *p.* 265.
vtilitas, ibid. 266.
Natura duce non aberratur, in præf. tr. I. *lit. c. col.* 1.
Naturalium Facultatum principium I. *l.* 1. *p.* 8.
Negligentia definitur in præf. tr. I. *lit. d. col.* 3.
Nephriticus lapis II. *l.* 4. *p.* 462.
eius vsus, ibid.
Nephritis calculus renum I. *l.* 2. *p.* 138.
eius causa, ibid.
Neruæ Imperatoris mors I. *l.* 3. *p.* 324.
Nerui molles ac duri I. *l.* 1. *p.* 55.
cani ac solidi ibid. sub fin.
pro illis vtilissimus balsamus II. *lib.* 7. *p.* 42.
Neruorum quod genera I. *l.* 1. *p.* 55.
Nervus quid significet I. *l.* 1. *p.* 55.
Neuthaquid II. *l.* 5. *p.* 594.
vitrioli in illa præparatio, p. 595. *eod. tr. & lib.*
ex Nihilo omnia fuctain pr. part. 2. *tr.* II. *lit nn. col.* 7.
Nisus, auis, II. *l.* 7. *p.* 119.
Nitrum III. *l.* 1. *p.* 14.
Noctua, II. *l.* 7. *p.* 123.
Nortonus quomodo ab alio artifice artem Philosophicam acceperit III. *lib.* 1. *p.* 156.
eiusdem de tribus Alchymistis colloquium p. 154.
Rythmi eiusdem p. 150.
Nox verbo Dei creata, in præf. part. 2. *tr.* II. *lit. qq. col.* 2.
Numero duplici omnia subjecienda II. *l.* 6. *p.* 1098.
Nutrimentum I. *l.* 3. *p.* 377.
Nutritionis organa quæ I. *lib.* 1. *pag.* 98. & 78.
Nux euglans, II. *l.* 6. *p.* 1454.
eius nomina, ibid.
vsus apud Medicos, ibid. & seq.

O.

Obauditio vnde oriatur I. *l.* 2. *p.* 161.
Obex quale apud Chymicos instrumentum III. *l.* 2. *p.* 269.
Obliuio abdita aut deperdita I. *l.* 2. *p.* 153.
Obmutescentia ex quatuor causis oritur I. *l.* 2. *p.* 148.
Oculi terrium Organum supremi ventris I. *l.* 2. *p.* 159.
in illis Tunicæ numerantur 6. *ibid.*
Humores tres, ibid.
Oculi totius Morbi I. *l.* 2. *p.* 160.
Oculus Catti laudatissimus lapis, in Zeilan inuenitur II. *l.* 4. *p.* 464.
Octauia ad vitæ finem filij funera deflet. I. *l.* 3. *p.* 353.
Oeconomica Hierarchia vide Hierarchia.
Oleæ ex auro quæ conficiantur II. *l.* 1. *à p.* 94. *vsque ad pag.* 116.
ex argento II. *l.* 2. *p.* 77. *vsque ad* 83.
argento viuo II. *l.* 2. *à p.* 156. *vsque ad* 162. *stanno* II. *l.* 3. *pag.* 222. & 223.
ex Ioue II. *l.* 3. *p.* 222. & *seq.*
Cupro II. *l.* 3 *p.* 282.
Ferro, II. *l.* 3. *p.* 254.
Luna, II. *l.* 2. *p.* 77.
fuliginis II. *l.* 5. *p.* 595.

ſalis viridis, ibid. p. 719.
Oleaſter, II. l. 6. p. 1460.
Oleum adſcabiem expertum Arnoldi Villanouani II. l. 5. p. 694.
ſulphuris, Braſſauolæ, ibid. 700.
ad podagram, ibid.
ſalis dulce II. l. 5 p. 724.
ex baccis Iuniperi, II. l. 6 p. 1129.
ex lignis Iuniperi, ibid.
laurinum p. 1157.
ſampſucchinum, p. 1179.
ſambuccinum, p. 1246.
cuiusdam Eremitæ, p. 1265.
Mandragoræ, p. 1337.
Nenuphatis citrini, p. 1340.
Ricinum, p. 1415.
Amygdalarum dulcium, p. 1466.
ex aluaria, II. l. 7. p. 16.
cranii humani ibid.
ex oſſibus humanis, p. 23.
ad paralyſin, p. 34.
ex cornibus cerui, p. 46.
Tartari, II. l. 5, p. 788.
tingens capillos rubros, 795.
Lithargyri p. 809.
Anethinum, p. 965.
Cucinum, p. 1035.
de Capparibus, p. 1055.
Cumini, p. 1056.
Crocinum, p. 1060.
Gentianæ p. 1118.
Medicinale, p. 1131.
vulnerarium, ibid.
hyperici, p. 1139.
vitrioli rubeum II. l. 1. p. 11.
Olfactus leſio I. l. 2. p. 162.
Oliuæ, II. l. 6. p. 1460.
eorum genera, ibid.
vſus apud Medicos, ibid.
Olor, II. l. 7. p. 117.
Olſenichum, herba, II. l. 6. p. 1193.
eius vis, ibid.
Opoiorois, tertia ciborum concoctio I. l. 1. p. 69.
Omphacium quid, II. lib. 6. pag. 929.
Græcis, Gallis &c. & nationibus aliis quomodo dicatur, ibid.
ſumitur per os, ibid.
optimum quod, ibid.
Oniſcus, II. l. 7. p. 80.
quem Medicis vſum conferat, ibid.
Onix cum ſardonide & ſarda magnam habet affinitatem II. l. 4. p. 359.
Ononis, herba, II. l. 6. p. 1190.
eius genera & vſus, ibid.
Operationes Lunæ in 12. ſignis Zodiacis ex vulgarium Aſtrologorum mente in præf. p. 41. II. lit. xx. col. 6.
Ophitis lapidis varii colores, II. l. 4. p. 462.
eius vſus, ibid.
Opticorum Neruorum affectus I. lib. 2. p. 159.
Ordo præpoſterus in ventriculo vnde oriatur I. l. 2. p. 115.
Oreoſelinum, herba, II. l. 6. p. 1193.
eius nomina, genera, & vis, ibid.
Organi naturam quatuor conſtituunt, I. l. 1. p. 28.
eorum quatuor ordines ſecundum Galenum ibid.
in eo quatuor partium genera ibid.
Origanus, II. l. 6. p. 1190.
eius apud alias nationes, nomina, ibid
genera, & vſus Medicinales, ibid. & ſeqq.

Orionis & hyadum in ipsorum coniunctione proprietates, l.l.3.p.190.
Orpheus Chymiæ peritus III l.3.p.4 & 5.
Ορθόπνοια difficultas respirandi I.lib.2.p.145.
Oryssa, II.l.6.p.1193.
eius vsus varius ac multiplex, ibid.
Ossis definitio I.l.1.p.28.
innominati tres partes ibid.p.32.
Ossium humanorum vsus in Medicina, II.l.7.p.23.
forma I.l.1.p.28.
materia ibid.
causa efficiens, ibid.29.
differentiæ, ibid.
cohærentia, ibid.
accidentia, ibid.
partes, ibid.
cauitates ibid.30.
omnium enumeratio, ibid.31.
Ostracites testæ similitudinem habet II.l.4.p.461.
Ostreæ II.l.7.p.138.
minores censentur optimæ, ibid.
Ὀπαλγία vnde oriatur I.l.2 p.161.
Otij effectus I.3.p.27.
Quæ animalium partes non sunt, sed ijs quæ adnascuntur respondent, II.l.7.p.125.
quem in finem facta, ibid.
quæ pennis vestiuntur volatilia ea pariunt, ibid.
habent differentias tres, ibid.
Optima quæ, ibid.
dicuntur bonum ingenium facere, ibid.
ex eorum vitellis Oleum exprimitur, ibid.p.127.
inter alimenta ὐγχυμα γεύνιμα recensentur, ibid.
eorum præparatio, ibid.p.128.
Ouis, II.l.7.p.63.
quæ partes de ea Medicis vsui veniant, ibid.
Ouum Philosophorum, III.l.2.p.259.
Oxalis, inter rumicis seu lapathi genera numeratur, II.l.6.p.1341.
eius genera, ibid.
Oximel simplex duobus modis parari potest II.l.6.p.915.
ex tempore quomodo componatur ibid.p.916.
cephalicum, ibid.
pectorale, ibid.p.917.
de peto purgatorium mirabile, ibid.
accõmodatum humoribus serosis euacuandis ibid.p.918.
benedictum ibid.p.919.
diureticum, ibid.p.920. & 923.
simplex Mesue, ibid.
compositum, ibid. & 923.
vacuans melancholiam, ibid.p.923.
ex Calaminthæ, II.l.6.p.1046.
elleboratum maius Iuliani purgans phlegma & melancholiam, pag.1084.
elleboratum minus, ibid.
scylliticum simplex, p.1249.
Oxylapathum, II.l.6.p.1342.
eius vsus ibid. & seq.
Ozæna narium affectus qualis I.l.2.pag.162.

D. Palinge-

P.

Palingenii versus super lapidem Philosophorum III.l.1.p.159.
Palpebrarum morbi I.l.2 p.160.
Palpitatio cordis legitima & illegitima I. l.2.p.142. & 143.
Palumbus, Palumba, & Palumbes, II.l.7. p.105.
illius sanguis oculis rubentibus vtilis ibid.
aduersatur agrotantibus II. lib. 7.pag. 103.
Palupadium, II.l.6 p.1206.
eius nomina, & vsus, ibid.
Panacea solaris, seu Magisterium restaurans corpus humanum pag.II.lib.1. p.116.
aliæ pluresibid. & seqq. vsque ad 161.
antimonialis, II.l. 5.p.513.
vitrioli. ibid.p.633.
Panax, herba, II.l.6.p. 1198.
eius genera & vis, ibid.
Pancratium I. l.3.p. 251.
eius inuentor, ibid.
Pandemij morbi qui dicantur I. lib 2.pag. 178.
Panicum, II.l. 6.p. 1317
eius nomina genera, & vsus, ibid. & seq.
Panis & frugum ex quibus panis conficitur, variæ differentiæ, I.l.3.p.202.
triplex genus ex milio ibid.
triplex illum coquendi modus, ibid. 203.
optimus quis, ibid.
Romanus qualis fuerit ibid. 204.
furfuraceus omnium deterrimus ibid.
in illius confectione magisterium Chymicum ibid. 206.
quæ necessaria requirat ibid. 207.
Panis ad Tabem II.l.6 p.1465.
Marsicus, ibid.
Panthera aduersus aconitum quibus sibi medeantur in praf.tr.1.lib.4.col.3.
Papauer satiuum, II.l.6.p.1349.
eius nomina, genera, & vsus, ibid. & seqq. multis.
Papaueris proprietas I.l.3 p.230.
Parabola senioris III.l.1, p.173.
Παραφροσύνης obauditio vnde oriatur I. lib.2. p 161.
Paralysis vnde dicta I. l.2 p.156.
eius cura qualis. II.l.6.p.1105.
Paraphrenitis deliriuum moderatum I.l.2. p.151.
Pars vna altera calidior I. l. 1.p.11.
frigidior, ibid.
siccior, & humidior ibid. 12.
eius definitio ibid.25.
coheret totiduplicater, ibid.
in qualibet tria spectantur, ibid.
Parthenium, II.l. 6.p.1204.
eius nomina, genera & vis, ibid.
Partis similaris substantia vel humores secundarii, I.l.1 p.57.
Partium singularium Temperies I. l. 1. p. 11. & 12.
Passer II.l.7.p. 116.
eius caro calida est, & ad venerem incitans, ibid.
excrementa eiusdem ad rugas faciem valent, ibid.

Passulæ purgantes, II.l.6.p.1469.
Pastillus calefaciens, ad vitia ventris ex frigore, II.l.6.p.1380. *vide etiam* Trochisci.
Pastinaca erratica, II.l.6.p.1208.
eius nomina genera, & vsus, *ibid.*
satiua, II.l.6.p 1208.
eius genera, nomina & vs, *ibid.*
Pater est prima persona Deitatis in præf. part.1.tr.11.lit.ff.3.
de eo quæ manifesta in scriptura extent testimonia in præf.part.2.tr. II.lit.oo.
Παθολογικὴ secunda pars Medicinæ, quomodo subdiuidatur, I.l.1.p.3.
Pauo vnde nomen sumserit, II.l.7.p.103.
Pelecanus quale Chymicis vas dicatur III.l.2.p.258.
Penis vnde constet I.l.1.p.79.
Pensus menses sistens II.l.4.p.491.
Pepon, II.l.6.p.1311.
gignit in corpore humorem noxium, *ibid.*
vsum habet in Medicina aliquem, *ibid.*
Perchymenon frutex II.l.6.p.1197.
eius genera, & vis, *ibid.*
Perdix, II.l.7.p.110.
dicitur alio nomine Cacabus, *ibid.*
quem Medicis in vsum cedat, *ibid.*
Perforata, herbæ nomen II.l.6.p.1131.
quem vsum præstet, *ibid. & seqq. multis.*
Periclis summa patientia I.l.3.p 329.
Peripneumonia duplex I.l.2.p.146.
Perlæ artificiales II.l.4.p.397.
Perlarum sal II.l.4.p.393.
Magisterium, *ibid. eius vires, vsus, ac dosis*, *ibid.p.395.*
Oleum, *ibid. eius dosis*, *ibid.p.397.*
Tinctura, *ibid. eius dosis ibid.*
Calcinatio, *ibid.p 394.*
Syrupus, *ibid.p.436.*
Persica Malus, II.l.6.p.1436.
eius species, *ibid.*
quem Medicis in vsum cedat, *ibid. & seq.*
Persicaria, II.l.6.p.1209.
sanat mala vlcera, *ibid.*
Persicariæ præstantia, II.l.6.p.1210.
vsus quis, *ibid.*
operatio est naturalis, *ibid.*
consensus cum carne læsa, *ibid.p.1211.*
vsus medicinalis, *ibid.p.1212. & seqq. multis.*
signatæ, *ibid.p.1217.*
de Personis singulis diuinitatis quæ manifesta testimonia extstent in scriptura, *in præf.part.2.tr.11.lit.oo.*
Perturbationes animi I.lib.3.p.282. *vide plura in voce*, Animi.
vehementes corpori nociuæ I. lib.1. p.75.
nascuntur ex opinione boni & mali ibid.76.
Pes diuiditur in Femor, tibiam & extremum pedem I.l.1 p.32.
eius tres partes ibid.
Pestem quæ concomitentur febres I. lib.2. p.179.
eam ex fame, cibis corruptis, & putridis aquis secutam compertum est ibid.181.
illius tres particulatim causæ statuuntur, *ibid.*
Pestis definitio I.l.2.p 178.
in illa requisita ibid.

eiusdem concomitantia ibid. 179.
causa immediata ibid.
fomes corpus est I.l.2.p.182.
Theophrasto quadruplex, ibid.
vnde eius differentiæ ibid. 183.
eius sedes in corde 2. *modis fit, ibid.* 184.
simpliciter I.l.2.p.179.
in genere ibid.
seminarium, seu causa, ibid. 180.
Petroselinum, II.l.6.p.1197.
eius vis, ibid.
Petroselini radix & folia quam vim habeant medicinalem, II.l.6.p.969.
Peucedanum, herba, II.l.6.p.1193.
eius vis, ibid.
Phalaris, dicitur ab herbariis gramen Canariense, II.l.6.p.1207.
Phantasia est facultas animæ sensitiuæ species à sensibus perceptas repræsentans &c. I.l.1.p.86.
mouetur à sensu communi ibid.
in homine media est inter sensum & intellectum, mentique proxime inseruit, ibid.
Pharmacum, I.l.3.p.214
Pharmaceutica Instrumenta sunt simplicia & composita I.l.3.p.369.
in Pharmacis occulta substantia proprietate euacuantibus, 4. *consideranda* I.l.3.p.403.
Phasianus vnde nomen habeat, II.l.7.*pag.* 113.
Phiala, vas Chymicis quale III.l.2.p.258.
Philippi Regis Macedonum clementia I.l.3.p.328.
Philomela, II.l.7.p.117.
vnde sic dicta, ibid.
Philosophi ignoti de Chymia verba III.l.3.p.8.
Philosophis quatuor modi calcinationis II.l.1.p.4.
Philosophorum obscura 160. *figuris explicata* III.l.3.p.1.
Phlebotomia quid I.l.3.p.407.
inter illam & purgationem differentia, ibid. 408.
proprie triplex, ibid. 409.
simpliciter reuacuans, ibid.
euacuans à parte, ibid.
reuellens, ibid.
derivans ibid. 410. *& eius derivationis vsus, ibid.*
rectitudo temere in illa non negligenda, ibid 412.
quibus conueniat ibid. 406.
ad illam perficiendam aer qualis requiratur ibid. 419.
ab illa qui abstinere debeant ibid.
quantum in illa sanguinis euacuari debeat, ibid.
alia perfecta, alia vtilis sed imperfecta ibid. 420.
requiritur gratia euacuationis simpliciter, aut reuulsionis aut derivationis I.l.3.p.422.
quo instituì debeat tempore ibid. 423.
quomodo fiat ibid.
eius finis duplex I.l.3.p.409.
Phrenitis I.l.2.p.151.
ortus eius ibid.
hactica, & tumultuosa ibid.
Phrygius lapis nomen vnde sumserit, II.l.4.p.460.
Physicæ facultates triplicis in genere I.l.1.p.66.
Φυσιολογικὴ *pars* 1. *Medicinæ, quas complectatur Res*, I.l.1.p.3.

Phu, herba, II. l. 6. p. 1199.
eius nomina, genera, & vis, ibid.
Pia Mater I. l. 2. p. 159.
Pica, II. l. 7. p. 116.
vocem æmulatur humanam, ibid.
apud Medicos quo in vsu, ibid.
Picus, auis II. l. 7. p. 121.
Pila ludus I. l. 3. p. 260.
Piloſella, herba II. l. 6. p. 1205.
eius genera, nomina apud alias natio-
nes, & vſus medicinalis, ibid. & ſeq.
Pilulæ aureæ ſine magicæ in præf. p. 5. t. II.
lit. ccc. col. 7.
opthalmicæ ibid.
hydropicæ ibid. lit. ddd. col. 2.
in dolore iſchiatico ibid.
podagrico ibid.
Hypoglottides Andernaci II. l. 4. pag.
480.
ad fluxionem tenuem ibid. p. 481.
peſtilentiales, ibid.
ſtypticæ Arnoldi Villanouani II. l. 4.
p. 490.
Bechicæ ibid.
magiſtrales contra peſtem, ibid.
Arthriticæ, ibid.
ad dolorem capitis ex phlegmate &
Melancholia, ibid. l. 5. p. 726.
contra venena, II. l. 5. p. 781.
capitales, ibid.
ſtomachicæ, ibid.
Arthriticæ ac Colicæ, 782.
Tartareæ Melanagogæ, 793.
ad iecoris obſtructionem, p. 969.
ex ſex rebus, p. 1000.
de octo rebus, ibid.
contra fluxum capitis experta, ibid.
Panchymagogæ, p 1004.
Aureæ, p. 1006.
Arabicæ, ibid.
contra vermes, ibid.
Phlegmagogæ p. 1007.
Colicæ, II. l. 6. p. 1038.
ad ſplenem fortiores, p. 1055.
ex Halicacabo p. 1072.
ad Quartanam p. 1118.
probatæ contra fluxum ventris, pag.
1241.
contra Catarrhum, p. 1268.
podagricæ, p. 1399.
Cochiæ p. 1404.
hieræ cum agarico ibid.
ex Turbith, ibid.
ex Colocynthide, p. 1420.
Angelicæ, p. 1421.
Magiſtrales, ibid.
ſtomachicæ II. l. 6. p. 1435.
aggregatiuæ maiores, ibid.
minores, ibid.
de hermodactylis, p. 1437.
Arthreticæ, ibid.
Pimander III. l. 1. p. 121.
Pimpinella, herba, II l. 6. p. 1193.
eius genera, & vis ibid.
Pinguedo humana ad quæ inſeruiat II. l. 7.
p. 41.
Piſces luna tenente quæ facienda in pr. p. 4.
t. II. lit. xx. col. 6.
Piſcium vberior eſt copia, quam quadru-
pedum, reptilium, & volucrum,
ibid.
omnium natura eſt frigida & humi-
da, ibid.
quorum vſus in morbis permittatur,
ibid.

marino-

marinorum optimi qui, ibid. p. 131.
Pituita secundum substantiam, quantitatem, & qualitates examinatur I. l. 1. p. 17.
ante sanguinem in stomacho quomodo generari dicatur ibid. 20.
est duplex, ibid. 25.
Pituitæ ratione qualitatis tres species I. l. 2. p. 109.
Plachmahl in Chymia III. l. 2. p. 162.
Planetæ numero septem in pr. p. 4. t. II. lit. xx. col. 6.
eæ quando cum septem metallis vniuntur actionibus & coloribus, sic etiam septem principaliora membra microcosmi pro ratione Planetarum adnumerantur ibid. lit. yy.
eadem quomodo morbis correspondeant ibid.
iisdem & horæ attributæ sunt, à quibus dies nominantur ibid. yy. col. 3.
quæ alia iisdem subjiciantur ibid. col. 4.
Plantago, II. l. 6. p. 1343.
eius nomina, genera, & apud Medicos vsus, ibid. & seqq.
Plantarum mors vnde I. l. 3. p. 192.
Platonis summa moderatio I. l. 3. p. 326.
Pleiadum proprietates I. l. 3. p. 190.
Plenitudo duplex I. l 3 p. 408.
Plethora quid I. l. 2. p. 169.
humorum quantitate nocentium dispositio dicitur I. l 3. p. 408.
est duplex, ibid.
simplex est duplex, ibid.
ratione corporis affecti est vniuersalis & particularis ibid.
πλεύρα tunica succingens inter costas I. l. 2. p. 141.
Pleuritis notha triplex I. l. 2. p. 146.
Plumbago, II. l. 3. p. 299.
Plumbum seu Saturnus, II. l. 3. p. 297.
eius natura, & proprietas, ibid. & seq.
vsus, ibid.
ablutio, ibid. p. 298.
vstio, ibid.
recrementum ibid. p. 299.
definitio, ibid. p. 301.
4. colores, ibid.
vires, ibid. p. 303.
mutatio in aurum, ibid. p. 305.
stannum, ibid. p. 306.
vena, ibid.
frigiditate Saturno concordat in pr. p. 4. t. II. lit. yy.
Plumbi purgatio II. l. 3. p. 306.
granulatio, eod. tr. II. (vt & sequentia omnia, ne idem toties repetam) p. 307.
calcinatio, ibid.
solutio, p. 309.
liquor, ibid.
oleum per descensum, ibid. & 310.
spiritus, ibid. & 314.
saccharum, 312.
balsamus ibid. & 318.
butyrum seu mel saturni p. 315.
vires & vsus p. 316.
vitriolum, p. 317.
sal. p. 318.
Mercurius p. 319.
medicamenta cum illo præparata ac mixta secundum mentem antiquorum ibid. p. 320.

Pluuia I. l.3. p.214.
Podagra est duplex II. l.6. p.1095.
eius cura est purgatio ibid. p.1105.
Podagra incipientis & leuis cura, II. lib.7. p.18.
confirmata, ibid.
Paeonia, herba, II. l.6. p.1199.
eius vis, ibid.
Politica Hierarchia vide Hierarchia.
Po'ium, II. l.6. p.1196.
eius genera & vis, ibid.
Polycratis miserabilis interitus I. lib.3. p.363.
Polygonum herba, II. l. 6. p.1346.
eius nomina genera, & Medicinalis vsus, ibid. & seqq.
Polypodium cur sic dicatur, II. l. 6. p.1411.
eius nomina, ibid.
quem Medicis in vsum cedat, ibid. & seq.
Polypus affectus narium vnde oriatur I. l. 2. p.162.
Pompeius magnanimus ac fortis I. l.3 pag. 26.
Pomum II. l.6. p.1446.
cuius apud Medicos vsus, ibid. & seq.
Porrum, planta, II. l. 6. p 1203.
eius differentia, & vires, ibid.
Portulaca, II. l. 6 p. 1348.
eius nomina, species, & vsus Medicinalis, ibid. & seq.
Potio Muscata maior, Nicolai, in prof. p. 5. 1. II. lit. ccc. col. 2.
alia, Arnoldi Villanouani ibid.
Paracelsi in Ictiritia II. l. 4 p. 484.
Quercetani, vulneribus ventriculi inferioris conducens ibid. p. 485.
purgatoria II. l. 6. p. 924.
maciem inducens II. l. 6. p. 891.
in Ictiritia p. 897.
calculo renum p. 898.
purgans, p. 900. & 1390.
vulneraria, ibid. & 973. & 1040. & 1451. & II. l. 7. p. 33.
Practica in quibus consistat I. lib. 1. p. 2.
Praecipitatus solis II. l. 1. p. 11. & seqq.
Lunae a pag. 18. 11. li. l. 2. vsq; ad 29.
Mercury II. l. 2. ap. 115. vsq; ad 136.
Praecipitatus auri Diaphoreticus cum regulo antimonij & Mercurio viuo II. l. 1. p. 11.
alius cum Mercurio & antimonio, ibid. 12.
Bezoarticus Solis, cum oleo antimonij ibid. 13.
Solis cum Mercurio praestans ibid. 15.
alius miraculosus ibid. 17.
fixus ibid.
cum Mercurio & Luna, ibid. 18.
cum aqua Mercuriali fixus, ibid. 19.
cum Mercurio sublimato & Cinnabari factitio, ibid. 20.
cum Luna, ibid. 21.
cum Mercurio, ibid.
solis probe muniendus à frigore II. l. 1. p. 5.
in eius praecipitatione 4. notanda II. l. 1. pag. 7.
Prasica mulieres quae funeri praerant I. l. 3. p. 343.
Praeseruatiuum iuuentutis Paracelsi, II. l 5. p. 795.
Principia, etsi in Medicorum scholis heterogenea sint tamen in hoc libro examinantur quid sint, I. l. 1. p. 3.

Principium Naturalium Facultatum l.1. c.p.8.
illud & Elementum in quo differant l.1.c.p.4.
de Primo mobili, seu sole, & reliquis Planetis vide praf part 4. tr.11. lit. uu. col. 6.
Primum Calidum quid dicatur l.1.c.p.5.
probatur de illo quod sit ignis elementaris ibid. 6.
Frigidum *quid dicatur* l.1.c.p. 6.
de illo quæ Peripateticorum sententia ibid.
humidum, *est aer* l.1.c.p.7.
siccum, *terra* l.1.c.p.7 *cur siccior igne, ibid.*
Propolis, quid & vnde componatur, II.l. 7.p.100.
Pruna, II.l.6.p.1428.
eorum ad Medicinam vsus, ibid. & seqq.
Prunus sylvestris, II.l.6.p.1427.
Psyche idem est quod fœmina Philosophis III.l.c.p.180.
Psittacus, II.l.7.p.117.
Psyllobrum Galeni cum aliis tribus, II.l. 5.p. 755.
Heraclidæ Tarentini, ibid.
Fumanelli, pilos auferens & cutim tenuans, ibid. p. 756. eiusdem aliud, ibid.
Alexij, ibid.
Bayri, ibid.
Ptisana est potus familiaris multis agrotis II.l.5.p.831.
Puerilis ætas sanguinis missiones aut nullas aut exiguas sustinet l.l. 13.pag. 418.
Pugillatus, Pugil. I.l.3 p.251.
Pulegium, herba, II.l.6.p. 1201.
eius nomina, genera, & vis, ibid. & seq.
Pulmo cui læsæ parti corporis humani inseruiat. II.l.7.p.42.
Pulmonaria herba generum trium, II.l. 6.p.1347.
eius genera. ibid.
Pulmonum affectus l.l.2.p.145.
*illo exulcerato exsiccatio cordis consequitur ibid.*147.
Puls ad vermes, II.l.6.p.961.
Pulsio est functio cordis arteriarumq; systole & diastole, l.l.1.p. 94.
Pulsus quid l.l. 2.p.170.
eius instrumenta, ibid.
differentiæ, ibid.
*causæ, ibid.*171.
Pulueres cæmentarii II.l.1.p.36.
Pulvis Bezoarticus contra pestem in præf. p.5 t.II. lit. aaa. col. 8. & lit. ddd. col. 4.
Cratonis ad vertiginem ibid. bbb..
alius ad Melancholiam ibid. & col. 2.
Apoplexiam ibid. col. 3.
Epilepsiam ibid. col. 5. item alius ibid. & col. 6. eiusd. lit. alij plures, item tr. II.l.5.p.612.
cardialis alius Sylvii ibid. lit. ccc.
in Palpitatione cordis ibid. col. 6.
dysenteria ibid. lit. ddd. col. 2.
contra venena ibid. col. 3.
Alexipharmacus ibid. col. 5.
pueris lue Venerea infestis ibid. col. 6.
aureus Banisteri ibid.

auri Diaphoreticum cum regulo antimonii & Mercurio vivo II. *lib.* 1. *p.* 11.
solis cum aqua Mercuriali fixus II. *l.* 1. *p.* 19.
alius, alias aurum vita nuncupatus ibid. 21.
incarnans & sanguinem restringens Ioannis de Vigo. II. *l.* 4. *p.* 478.
contra pestem ibid. p. 486. *&* 695.
Bezoarticus ibid.
Electuarii de Bolo, ibid.
præseruatiuus ibid. 695.
Paracelsi in hydrope, ibid. p. 488.
constrictiuus, ibid p. 489.
cardiacus, II. *l.* 5. *p.* 614.
regeneratiuus, ibid. 615.
rubeus Cæsaris, contra pestem, ibid. p. 694.
contra scabiem ibid. 695.
insignis dealbans, ibid. p. 727. *&* 729.
suppositorius, II. *l.* 5. *p.* 760.
ad strumam, ibid.
Panchymagogus, 793.
Melanagogus ibid.
purgatorius conducens ad omnes morbos frigidos cerebri, ibid.
contra calculum, p. 970.
ad mensium prouocationem. p. 974.
vrinas mouens, p. 975.
ad iuuandam concoctionem, p. 983.
contra lumbricos, p. 1040.
sternutationem prouocans, pag. 1086. *& 1180.*
ad nasalia, ibid.
ad capitis dolorem à vaporibus II. *l.* 6. *p.* 1340.
Rhabarbari purgans p. 1384.
laxatiuus magistralis, pag. 1401. *& 1408.*
solutiuus pro tribus, ibid.
purgatorius, ibid & 1408.
leniter purgans, p. 1408.
sena præparata, ibid.
impinguans, p. 1465.
manus dealbans, II. *l.* 5. *p.* 765.
calefaciens & siccans caput, II. *lib.* 7. *p.* 17.
contra morbum caducum, Regis Daniæ, ibid.
epilepticus alius, ibid.
ad capitis dolorem, p. 20.
contra casum, p. 27.
contra lumbricos, p. 45.
contra calculum, p. 48.
de Purgandi ratione partes doctrinæ I. l. 3 *p.* 402.
Methodus quinq; requirit, ibid.
Purgantia humores varie euacuant I. l. 3. *p.* 399.
singulos humores, blande, modice ac valide I. l. 3. *p.* 403.
à determinatis partibus ibid.
interna & externa ibid. 404.
Purgantium Medicamentorum differentia I. l. 3. *p.* 402.
Purgatio quid I. l. 3. *p.* 402.
in illa considerantur Medicamenta purgantia duplicia, triplicia quadruplicia, & pharmaca, ibid. per συμπαθειαν ibid 404.
an & quibus conueniat, ibid.
quando & quando non conueniat ibid.

Purgationes & præparationes auri II. *l.* 2. *p.* 43.
argenti II. *l.* 2. *p.* 56. *& seqq. vsque ad* 58.
argenti viui II. *l.* 2. *p.* 109. *& seqq. vsq; ad* 155.
Cupri II. *l.* 3. *p.* 275.
Plumbi II. *l.* 3. *p.* 306.
Purgationis differentiæ I. *l.* 3. *p.* 404.
Purgatiuæ indicationes I. *l.* 3. *p.* 405.
Pyramis vas metallicum quale III. *lib.* 2. *p.* 262.
Pyrethrum II. *l.* 6. *p.* 1206.
eius nomina, & vis, ibid.
Pyrotica I. *l.* 3 *p. p.* 384.
Pyrrhica saltatio I. *l.* 3. *p.* 253.
Pyrus arbor, II. *l.* 6. *p.* 1443.
Pythagoras Chymiæ deditus dicitur à quibusdam III. *l.* 3. *p.* 3.
Pyxis cæmentatoria vas quale Chymicis III. *l.* 2. *p.* 263.

Q.

QVadrupedum caro quæ præstantior præreliquis II. *l.* 7. *p.* 82.
ex ijsdem quæ omasa & alias partes præ ceteris humano vsui aptiores habeant, ibid. p. 86.
lac eorundem optimum quod, ibid. & seq.
Qualitates duæ summæ an insint singulis elementis I. *l.* 1. *p.* 7.
primæ, ibid.
secundæ, ibid.
Quartationem vocant vulgares Chymici auri solutionem II. *l.* 1. *p.* 7.
Quies quare corpori necessaria I. *l.* 1. *p.* 77. *& l.* 3. *p.* 187.
Quietis effectus I. *l.* 3. *p.* 271.
vtilitas ibid. 272.
Quinquefolium, II, *l.* 6. *p.* 1228.

R.

RAdius, piscis, II. *l.* 7. *p.* 132.
Raimundi Lullii amor erga mulierẽ qualiter extinctus I. *l.* 3. *p.* 318.
Rana, II. *l.* 7. *p.* 68.
Ranunculus, II. *l.* 6. *p.* 1219.
eius nomina, genera, & vis, ibid. & seq.
ῥαφὴ species articulationis I. *l.* 1. *p.* 31.
Realgaris flos II. *l.* 5. *p.* 746.
Mumiæ, ibid p. 747.
Receptaculum vas quale III. *l.* 2. *p.* 268.
Regeneratio metallorum II. *l.* 1. *p.* 2.
Regina cur Candidæ vocentur I. *l.* 3. *p.* 344.
Registra Chymicis quæ, III. *l.* 2. *p.* 190.
Regulus Antimonij II. *l.* 1. *p.* 11.
Reem vnicornu Hebræis dicitur II. *l.* 4. *p.* 467.
Remedia sunt duplicia I. *l.* 3. *p.* 369.
in ijs considerandæ differentiæ ac facultates ibid. 370.
Reminiscentia I. *l.* 1. *p.* 87.
ad eam quid requiratur ibid.
Renes I. *l.* 2. *p.* 137.
eorum symptomata, ibid.
intemperies à causis externis & internis ibid.
inflammatio ibid.
Res Nõ-Naturales 6. I. *l.* 1. *p* 2. *& l.* 3. *p.* 185.
Repellentia remedia I. *l.* 3. *p.* 382.

Repletio quid & vbi I.l.3.p.274.
græcè quomodo dicta, ibid.
Repletionis incommoda I. l.3. p.274.
remedium, sobrietas ibid. 276.
monstra ibid. 279.
Reptilia sexto die à Deo creata, in pr. p.2. tr.II. lit.rr.
Reseda. II.l.6.p.1235.
Res non-Naturales quæ I l.1.p.2.
Respiratio I.l. 1.p.95.
in illa quatuor respirationes ibid.
Retenta & Excreta qualiter ad corporis, sanationem conducant I.l.1.p.73.
quomodo nos alterent l. 2. p.107.
Retinaculum apud Chymicos instrumentum quale III. l.2.p.171.
Retorta vas quale Chymicu, III. lib. 2. p.268.
Reunionis consideratio I.l.3.p.409.
vsus ibid. 410.
in localibus tria requiruntur ibid. 413.
Rhabarbarum, II.l.6.p.1382.
cum Rhapontico vnum ac idem esse multi putant, ibid.
nomen vnde habeat, ibid.
optimum quod, ibid.
eius vsus Medicinalis, ibid.p.1383.vsq; ad 1388.
Rhombus, piscis, II.l.7.p.132.
Richardus Anglicus de lapide Philosophorum III. l.1.p.145.
Ricinus vnde dicatur, II.l.6.p.1414.
eius nomina, ibid.
quo in vsu apud Medicos, ibid.
Risus Sardonicus I.l.2.p.158.
Rob de Ribes simplex, II.l.6.p.1459.
compositum, ibid.
de cornis, p.1462.
Rogatianus luxuriæ inimicus ac vsor I.l.3. p.277.
Roma per leporem capta I.l.3.p.335.
Romani quare olim diei initia à media nocte duxerint I.l. 3.p.233.
Rosarius de Saturno III.l.1 p.169.
idem ex Rhasi p.179.
Rosini cum Euchario colloquium III. l. 1. p. 174.
Rosmarinus hortensis coronarius, II. lib.6. p.1232.
eius nomina, ibid.
vsus Medicinalis, ibid & seq.
Rotulæ Apoplecticæ deauratæ D. I Volffii, in præf.p.5.t.II.lit.bbb.col.3.
Rubellio piscis, II.l.7 p.132.
Rubini generatio II.l.4.p.345.
vsus, ac
dosis ibid.p.347.
Rubinorum genera tria II.l.4.p.346.
virtutes ibid.p.347.
Rubinus quid II.l.4.p.345.
Rubrificantia quæ.I.l.3.p.385.
Rusticola, II.l.7.p.113.
caro eius dura, viscosa, & concoctu difficilis ibid.
minor, ibid.
Ruta, II.l.6.p.1235.
eius genera, nomina, & vsus Medicinalis, ibid. & seqq. multis.
mustela in murium venatu ad confirmandum conducens in præf. tr.I. lit. a.col.3.
Rutabulum Chymicis quale instrumentum III.l.2.p.269.

S.

Sabina, herba, II.l.6.p.1268.
Sacchari Candi conficiendi ratio, II.l. 6.p.932.
ex Saccharo quintam essentiam extrahēdi summum arcanum, II.l.2.p.71.
à principalibus fœcibus quomodo repurgari possit ibid.72.
Saccharum Græcis, Gallis &c. & alijs quomodo dicatur II.l.6. p.950.
genera eius septem ab authoribus describuntur ibid.
Sacculus sine scutum pro corde contra pestem, II.l.4.p.491.
ad destillationem roborans & siccans, ibid.l.5.p.727.
ad Catarrhos inhibendos ibid. p 727.
Sagittarium luna possidente quæ per agenda in præf.p.4.t.II.lit.xx. col.3.
Sagittatores peritissimi I.l.3. p. 259.
Sal Græcis, Gallis, &c. & alijs nationibus quomodo dicatur, II.l.5.p.705.
nativus, ibid.
factitius, ibid.
ad vlcera ibid.p.712.
ad defluxiones, ibid.
reuerberandum ibid.p.713.
volatile, III.l.1.p.15.
fixum, ibid.
est corpus II.l.1.p.3.
item totalis conservatio microcosmi ibid.
illius calcinatio ibid.4.
decrepidatum II.l.1.p.9.
contra calculum II.l.4.p.457.
Sal vitrioli II.l.5.p.603. 634. 642.
Ammoniacus, II.l.5.p.766.
vbi crescat, ibid.
fixus, ibid.p.768.
cum illo aquæ regiæ fortificantur, ibid.
antimonij cum eodem sublimatio, ibid. p.769.
ex illo aquæ soluentes, ibid.
prunellæ II.l.5.p.773.
eius vires, & dosis, ibid.
petræ venalitius quomodo soluatur, ibid.p.774.
Hypericonis, II.l.6.p.1140.
è baccis Iuniperi p.1352.
polypodii, p.1412.
Salis vires, II.l.5.p.706.
de eo antiquorum opinio, ibid.
Oleum, ibid.p.707. est generis varij; ibid.
Balsamus, ibid.
definitio, ibid.p.709.
proprietates, ibid.
correctiones, ibid.p.711.
facultas, ibid.p.714.
Christalli dulces, ibid. p.718.
Spiritus, ibid.p.719.
calx ibid.p.721.
viridis oleum, ibid.p.722.
Tinctura, ibid.
præparatio, ibid.p.723.
extractio eius secundum Paracelsum, ibid.p.731.
Elixir eiusdem apud eundem, ibid.
Ammoniaci sublimatio. II.l.5.p.767.
aqua, ibid.
aqueo dorifera, ibid. pag. 769.

Nitri duo genera, II.l.5.p.771.
eius purgatio, ibid.
vires, ibid.
chrysalli, ibid.
vsus, ac dosis, ibid.p.775.
spiritus, ibid.
oleum arcanum, ibid. & seq.
præparatio in pleuresi & vlceribus, ibid.
Gemmæ, II.l.5.p.778.
eius spiritus, ibid.
oleum ibid.
Quintessentia, ibid.
virtutes, ibid.
præparationes, ibid.
gemmarum præparatio II.l. 4.p.339.
dosis ibid.
Salivæ humanæ vsus qui II.l.7.p.12.
Salium trium coniunctio III.l.1.p.16.
factitiorum genera, I.l.5.p.706.
Salmo, piscis II.l.7.p.142.
Salpa vide Asellus.
Saltatio Theatrica I.l.3.p.253.
eius differentiæ ibid.
Saltatoriæ artis inuentores, I.l.3.p.251.
Saltus, seu Saltatio I.l.3.p.251.
Saluia, herba, II.l.6.p.1264.
eius nomina, genera, & vsus, ibid. & seqq.
Sambucus, II.l.6.p.1244.
eius genera, nomina, & vires medicinales ibid. & seqq.
Samius lapis in terra Samia inuenitur II.l.4.p.460.
Sanguinis missio quibus conueniat I.lib.3.p.416.
in illa si vires non satis firmæ, quid faciendum, ibid.
quantum euacuari velit, ibid.419.
fit per hirudines, scarificationes, aut cum cucurbitulis ibid.425.
Sandaraci apud Chymicos quid III.l.2.p.263.
Sanguis secundum substantiam, quantitatem & qualitatem examinatur I.l.1.p.17.
in hac voce varii authores dissident ibid.19.
quomodo solus nutrire dicatur ibid.21.
ad illius elaborationem requiruntur 4 facultates I.l.2.p.125.
Sanguinis fluxus tres I.l.2.p.122.
humani oleum II.l.7.p.3.
quinta essentia, ibid.
sal, ibid.p.7.
balsamus, ibid p.9.
menstrui, qui apud lenissima prostibula vsus, ibid. p.10.
Sanguificatio abolita, I.l.2.p.126.
diminuta, ibid.
depranata, ibid.
Sanguisorba generum duum, II.l.6.pag.p.1368.
Sanicula, vnde dicta. II.l.6.p.1269.
eius nomina, genera, & vsus, ibid. & seqq.
Sapientiæ inenarrabilis vtilitas in præf.t.I.lit.b.col.7.
ad illam parandam quæ præcipue necessaria ibid. lit.c.col.2.
inimicus solus ignorans II.l.6.p.1219.
Sapor I.l.3.p.390.
est octuplex
Sapphyri virtutes II.l.4.p.342.
generatio, ibid.p.343.

vires,

vires, ibid.
vsus, ac
dosis ibid p. 344.
syrupus, ibid. p. 436.
Sapphyrus apud alias nationes quod nomen sibi vendicet II. l. 4. p. 342.
quid sit ibid p. 343.
Sarcoticum vnde oriatur I. l. 3. p. 399.
Sardæ vulgo halecibus anteferuntur, II. l. 7. p. 133.
Sarda nomen pretiosi lapidis II. l. 4. p. 359.
Selenites, alias Aphroselinos, germanice vnser Frawen Eyß / *II. l. 4. p. 461.*
Sardonis lapis pretiosus II. l. 4. p. 359.
vnde nomen habeat ibid.
eius vires ibid. p. 360.
Satan vide Dæmon.
Satanæ astutia I. l. 3. p. 237.
Satureiæ genera duo, II. l. 6. p. 1262.
eius nomina & vsus, ibid.
Saturno qui morbi subjaceant in præf. p. 4. t. II. lit. yy.
Saxifragiæ nomen pluribus herbis tribuitur, II. l. 6. p. 1147.
Saul Rex à melancholia per Dauidem liberatur I. l. 3. p. 366.
Scabiosa, herba, II. l. 6. p. 1263.
eius nomine, genera, & vires, ibid.
Scabies simplex I. l. 2. p. 132.
Scammonii nomine quid intelligatur, II. l. 6. p. 1391.
locus, vbi nasci solet, ibid.
quo apud Medicos in vsu, ibid. p. 1392. & seqq.
præparatio eiusdem, ibid. p. 1396.
Scandix, herba, II. l. 6. p. 1272.
eius genera, & vis, ibid.
Scarificatio quando & quibus in locis fieri debeat I. l. 3. p. 426.
illius vsus aut sine, aut cum cucurbitulis ibid. 427.
Sceletirben I. l. 2. p. 131.
Schistos lapis, i. e. fissilis, II. l. 4. p. 463.
gignitur in Hispania, ibid.
eius vsus, ibid.
Schmelßoffen / *III. l. 2. p. 206.*
Schœnanthum, II. l. 6. p. 1274.
eius nomina, genera, & vsus, ibid.
Schurl *quid apud Chymicos III. lib. 2. p. 202.*
Scilla, II. l. 6. p. 1248.
eius nomina, genera, & vires Medicinales, ibid. & seqq. multis.
Scirrhus vnde oriatur I. l. 2. p. 125.
Sciurus, II. l. 7. p. 68.
Scombrus, piscis, II. l. 7. p. 32.
Scopeliani summa vigilantia I. lib. 3. pag. 232.
Scorbutus I. l. 2. p. 130.
in Scorpionem luna migrante quid faciendum, in præf. pag. 4. tr. II. lit. xx. col. 4.
Scroto vterus correspondet I. l. 1. p. 78.
Scrotum cui rei inseruiat, II. l. 7. p. 42.
Scytale, animal venenatum, II. l. 7. p. 77.
Secale, II. l. 6. p. 1274.
eius vsus, ibid.
Secundinarum vsus, II. l. 7. p. 21.
Seyger Offen *Chymicorum III. lib. 2. p. 207.*
Seyger Trog *quid apud Chymicos III. l. 2. p. 270.*
Semiramidis sepulchri inscriptio in præf. p. 4. t. II. lit. aaa.

Semperuiuum, II l. 6. p. 1374.
eius genera tria, ibid.
Sena II. l. 6. p. 1405.
eius apud Medicos vsus ibid.
Senecio, II. l. 6. p. 1367.
eius & nomina, & genera, ibid.
Senectutis defensiuum quid, II. l. 6. pag. 1093.
Senes qua ratione dicantur sicci & humidi I. l. 1. p 19.
in Sensatione duo sunt, sc. Repræsentatio & reiperceptio I. l. 1. p. 82.
Sensibilium siue obiectorum genera quæ I. l. 1. p. 82.
Sensibus omnibus quæ cõmunia I. l. 1. p. 83.
Sensitiuus appetitus vide Appetitus.
Sensus Philosophis duplices I. l. 1. p. 83.
communis definitur I. l. 1. p. 86.
est quasi interstitium & externorum & internorum sensuum speciesq; ab externis recipit & reliquis internis communicat, ibid. comparatur centro circuli, ibid
eius officia ibid.
Sensuum externorum symptomata I. l. 2. p. 154.
Separatorium, vas quale III. l. 2. p. 268.
Sepedon, serpentium species, II. l. 7. p. 77.
Sepia piscis non nisi arefacta & exsiccata in vsum cedit, II. l. 7. p. 135.
Sepultura Patribus olim honorifica I. l. 3. p. 346.
Serpens, II. l. 7. p. 77.
nomen generale ad ea, quæ terra absq; pedibus repunt, ibid.
eius species varia, ibid.
quem vsum in Medicina conferat, ibid. & seqq.
Serpentaria, II. l. 6. p. 1371.
eius genera, & vsus, ibid & seq.
Serpillum, II. l. 6 p. 1276.
eius genera, nomina & vsus, ibid.
Serratula, herba trium generum II. l. 6. p. 1274.
eius vsus, ibid.
Seseli, II. l. 6. p. 1272.
eius nomina, & genera, ibid. & seq.
Sex Res Non-Naturales I. l. 3. p. 185.
Sexus temperamentum I. l. 1. p. 15.
Sibilus vnde oriatur I. l. 2. p. 161.
Siccitas lima caloris I. l. 1. p. 7.
Sideritis, II. l. 6. p. 1273.
eius nomina genera & vsus, ibid.
Signaturæ vsus & necessitas, II. lib. 6. pag. 1215.
Signa morborum ab excretis I. l. 2. p. 166.
à natura loci, ibid.
ex doloris proprietate, ibid.
ex morbis accidentibus ibid.
propria morbi calidi, ibid. 168.
frigidi, humidi & sicci ibid.
morborum organicorum ibid.
apertionis & angustiæ meatuum ibid. sub fin.
figuræ viriatæ ibid. 169.
morborum in latitudine ibid.
in numero & situ ibid.
critica ibid. 171. *eaque tum antecedentia, tum consequentia, ibid.*
vniuersalia excretionis, ibid.
consequentia critica ibid. 173.
Signum est iudicium sensile quod in morbi ignoti & latentis cognitionem nos deducit I. l. 2. p. 162. & 163.

pro varia consideratione varie differt ibid.
sunt alia diagnostica, prognostica, & anamnestica, ibid.
item propria & communia, ibid.
sunt item pathognomica, συνεπόμενα, epigenomena, & epiphænomena ibid.
in partibus affectis quæ, ibid. vide & sub voce iudicium.
Similares & dissimilares partes corporis humani I.l.1.p.26.
Simplicium in mixtis actio I.l.3.p.398.
eorundem secundum qualitates secundas aut tertias miscendi ratio ibid. 399.
Sinapi, II.l.6.p.1242.
Singultus I.l.2.p.116.
causa ibid.
Σηπτικὰ I.l 3.p.385.
Siserum, II.l.6 p.1274.
eius nomina, & vis, ibid.
Sison, II.l.6.p.1274.
eius nomina, & vis, ibid.
Sisymbrium, II.l.6.p.1277.
eius genera, nomina, & vsus Medicinalis, ibid.
Sium, II.l.6.p.1273.
eius nomina, genera, & vsus, ibid.
Smaragdus ab alijs nationibus quomodo dicatur II.l.4.p.315.
eius species duodecim ibid. p.336.
virtutes ibid. p.337.
quid & vnde ibid.
primum ens eiusdem ibid. p.341.
Smegma moschatum, II.l.5.p.770.
Smyris, dicitur & Smiril, lapis est duritia proximus Adamanti II.l.4.p.459.
Smirnium II.l.6.p.1275.
eius nomina, ibid.
vis, ibid.
Sobrietas repletionis remedium I.lib.3.p.276.
vitam longam & sanam conseruat ibid.
Sobrietatis insignis exempla quædam I.l.3.p.277.
Socratis summa continentia I.lib.3.pag.325.
Sol quasi rex & gubernator stellarum in cœlestem regionem positus in præf. p.4.t.II.lit.uu.col.6.
ad illum Planetæ omnes referuntur ibid.
in illo omnes naturæ vires quasi in receptaculo & fonte perenni reconditæ sunt ibid. col.8.
percurrit vnius anni spatio duodecim signa Zodiaci, diebus vero 30. signū vnum, ibid.lit.xx.col.2.
quos sibi Morbos vendicet in præf.p.4.tr.II.lit.yy.
viuus est astrum auri essentiale in suo sale naturali admirabile III. *lib.3.p.7.*
Solanum, II.l.6.p.1369.
eius nomina genera, & vis, ibid. & seq.
Soldanella, II.l.6.p.1425.
eius Temperamentum, ibid.
vsus, ibid.p.1426.
Solis vis & efficacia I.l.3.p.192.
Solis, puta auri, calcinatio per amalgamationem II.l.1.p.5.

eius præcipitatus probe muniendus à frigore ibid.
illius calx non repercussiuus ibid. 8.
eiusdem essentiæ extractiones aliquot p.46. & 47. vsque ad 68.
solutiones II. l.1. à pag. 68. vsque ad 94.
olea, II.l.1. à pag. 94. vsque ad 116.
Laudana, II. l.1. à pag. 161. vsque ad 165.
eius Mercurius quomodo præparandus II.l.1. à p. 164. vsque ad 177.
præparatio ad rubeum elixir, quomodo virtute cæmenti color augeatur III. l. 1. p. 22.
Solon luctus abusum reprehendit I.lib.3.p. 344.
laudat verum ibid. 345.
in Solstitio æstiuo mutatio temporis I. l.3. p.191.
Solutio in genere quid II.l.1.p.68.
eadem strictè & Philosophice sumta quid, ibid.
eiusdem modi plurimi, ead. p. 94.
Solutiones auri II. l.1. à p. 68. vsq; ad 73.
argenti II. l. 2. à p. 67. vsque ad 71.
ferri II.l.3.p.246.
Plumbi II.l.3.p.309.
Somni quantitas I. l. 3.p.232.
qualitas ibid. 234.
accidentia ibid.
ministri ibid. 235.
in Somniis diuinis quid obseruandum I. l. 3.p.236.
Somnia ad interiores sensus pertinent I.l. 1.p. 91.
sunt apud Philosophos quadruplicia ib.
alia ex corporis dispositione, alia ex iis quæ agimus ibid.p.92.
Diabolica I. l. 3.p.236.
sunt duplicia ibid. 237.
naturalia I. l. 3.p.243.
Somniorum variæ causæ externæ I.lib.3.p. 243.
ad molesta & inquieta, remedia ibid. 244.
Somnium Olympiæ & Philippi Regis Macedoniæ I.l.3.p. 242.
Antigoni, ibid.
Octauii & Actiæ parentum, Augusti Cæs. ibid.
Theodosii notatu dignum ibid. 243.
ad Somnum remedia I. l. 3.p.227.
eiusdem quantæ vtilitates ibid. 229.
Somnus ad concoctionem quomodo faciat I.l.1.p.74. & l.3.p.186.
est quies primi sensorii ibid.
secundum Galenum dicitur frater Mortis, ibid.
ex illo morbi frigidi & humidi ibid.l.2. p. 106.
à poetis quam laudem reportet, ibid.
durnus quibus & quando sit concedendus ibid.230.
quibus interdicendus ibid.
Endymionis ibid. 232.
Epimenidis ibid. 234.
naturalis vel præternaturalis I. lib. 2. p.154.
Sonchus, II.l.6.p. 1368.
eius nomina, genera, & vsus apud Medicos ibid.
Sonitus vnde oriatur I.l.2.p.161.
Sordes aurium, vide Aurium.

Spaht/Chymicis quid, III.l.2.p.202.
Spasmus Cynicus I.l.2.p.159.
Spectrum quid, II.l.4.p.426.
Speculum Elementorum quomodo componatur III.l.1.p.46.
Spermatica vasa duplicia I.l.1.p.70.
Spermatis humani vsus II.l.7.p.25.
Spina 4.partes I.l.1.p.32.
Spiritus naturalis generatio l.1 p.59.
est duplex, ibid.
animalis, ibid. is pro diuersitate instrumentorum diuersa accipit nomina ibid.
à Partibus 3. in testes deriuat facultates I.l.1.p.22.
is & calor pro diuersitate partium similarium differunt I.l.1.p.59.
sanctus tertia persona Diuinitatis in pr. part.1.tr.II.lis.ff.3.& ibid.lit.ll.2.
eius definitio ibid.
idem in nobis monet, mouet ac docet ibid.
in columba & igne apparuit, quia omne cor, quid eius gratia tangitur, & mansuetudinis lenitate tranquillum, & Zelo iustitiæ fit accensum, ibid.ll.3.
dicitur spiritus septupliciter, ibid.
donorum diuinorum distributor, ibid.mm.
piorum dux, ibid.
sigillum, ibid.
Testis Christi, ibid.
virtus, ex alto, ibid.
vnctio, ibid.
veritas, ibid.
Spiritus gratiæ, ibid.
Gratiæ & precum, ibid.
sanctificationis, ibid.
sapientiæ, intelligentiæ, consilij, fortitudinis, scientiæ & timoris ibid.
quid significet ibid.
aquæ nomine signatus, ibid.mm.2.
ignis ibid.
eius epitheta, ibid. & seqq.
officia, ibid.nn.
eundem esse ὁμοούσιον probatur, ibid. mm.
de eo quæ extent testimonia in scriptura, in præf.part.2.tr.II.lit.oo.
Spirituum necessitas I.l.1.p.56.
substantia ibid.
vsus duplex ibid.
subsistentia ibid.sub fin.
illorum & caloris natura ibid.57.
differentia eorundem iuxta substantiam ibid.60.
Spleißherdt/apud Chymicos III.lib.2. p.206.
Spondylium, II.l.6.p.1272.
eius genera, & vsus, ibid.
Sporades morbi qui dicantur I.l.2.p.178.
Stadiodromi qui dicti I.l.3.p.248.
Stannum aliquibus plumbum candidum dictum, quomodo Græcis dicatur II. l.3.p.206.
est metallum imperfectum, ibid. 207.
varie definitur, ibid.209.& 210.& seq.
in ignem illatum liquescit sine ignitione ibid.213.
eius calcinatio ibid.216.vsq; ad 221.
quinta essentia ibid.221.
olea ibid.p.222.& 223.

quare Ioui assignemus in præf. p. 4. tr.
II *lit. xx. col. 8.*
Stellarum & Astrorum virtutes I. *lib. 2. p. 189.*
Stæsima I. *l. 3. p. 253.*
Stercora quorundam animantium in Medicina vsum conferunt, II. *l. 7. p. 99.*
Stœbe duorum generum, II. *l. 6. p. 1274.*
eius vis ac efficacia, ibid.
Stœchas, herba, II. *l. 6. p. 1266.*
eius, nomina, & genera, ibid.
vsus Medicinalis, ibid. & seq.
Stratificatio calcinationis species II. *lib. 1. p. 28.*
à camentatione nihil differt, ibid.
Strepitus vnde I. *l. 2. p. 161.*
Struthiocamelus, II. *l. 7 p. 122.*
Struthium, II. *l. 6. p. 1278.*
eius vis, ibid.
Stupefacientia I. *l. 3. p. 378.*
Sturgus, piscis optimus, II. *l. 7. p. 142.*
Στυφὶ *Persis Deus in præf. part. 1. tract.* II. *lit. dd.*
Subiectum vniuersalis machinæ, seu materia prima Philosophorum descripta, in præf. part. 2. tract. II. lit. pp. col. 2.
Subsolanus ventus I. *l. 3. p. 196.*
Substantia tripliciter considerantur excrementa I. *l. 2. p. 164.*
Sudor in homine non malus, II. *l. 7. p. 4.*
Sudoriferum singulare ad vehementem corporis concussionem II. *l. lib. 7. p. 35.*
Suffimentum ad vlcera pulmonis II. *lib. 5. p. 755.*
Suffusio vera ac notha I. *l. 2. p. 160.*
Sulphur vulgi non est sulphur Philosophi, II. *l. 1. p. 2.*
est anima ibid. 3.
Philosophorum pater est metallorum ibid.
Balsamus rerum & totius sanitatis ibid.
vitrioli quomodo conficiatur II. *l. 1. p. 116. &* II. *l. 5. p. 603.*
Philosophorum, II. *l. 1. p. 182.*
pater metallorum II. *l. 2. p. 3.*
repræsentantur in eo quatuor elementa ibid.
reperitur in omni fodina ibid. 4.
apud Græcos, Gallos, &c. & alias nationes quomodo dicatur, II. *lib. 5.* (ad hos numeros, in seqq. quę ibidem extant, & propterea crebram repetitionem nobis nauseabundam reddunt, te remittimus) *p. 655.*
eius vires secundum Paracelsum, pag. 656.
embryonatum, p. 659.
Minerale, 665. & 669.
Metallicum, 667.
Sulphuris genera II. *l. 5. p. 657.*
Alchymisticæ virtutes, 668.
Flores, 574. 680. 686. & 692.
oleum acidum, 680. 685.
Tinctura 681. 687. 690.
Spiritus, ibid.
balsamus, ibid.
oleum vitriolatum, 685.
terebinthinatum, ibid.
liquor, p. 687.

Q. essentia, 688. 691.
sal, 689. 690.
Magisterium 692.
præparatio in peste & pleuresi, 689.
in Apostematibus acutis 693.
in Asthmate, *ibid.*
in conseruatione sanitatis, 694.
vsus aperitur, *ibid.* & *seqq. multis.*
Superbia Adami & posterorum punita I. *l.* 3. *p.* 28.
Supercæléstis Hierarchia vide Hierarchia.
Suppuratoria I. *l.* 3. *p.* 384.
Surditas oritur 5. *modis* I. *l.* 2. *p.* 161.
Sus, II. *l.* 7 *p.* 51.
caro eius qualis, *ibid. p.* 52.
de eo quæ partes medicinæ vsum perbibeant, *ibid.*
Sydera omnia attractiua sunt, II. *lib.* 6. *p.* 1218.
Syderum inferiorum ad superiora attractio qualis sit, II. *l.* 6 *p.* 1218.
Συμφύσεως *natura in quo consistat* I. *lib.* 1. *p.* 31.
eius tres differentiæ ibid.
Symphitum, II. *l.* 6. *p.* 1239.
Symptoma affectus corporis viuentis præter naturam, morbum vmbræ ritum consequens I. *l.* 2. *p.* 104.
consistit in tribus ibid.
læsa appetentia ibid. 105.
in qualitate mutata ibid.
in excrementorum immoderatione ibid.
Συναρθρώσεως *tres species* I. *l.* 1. *p.* 31.
Syrupus de Olibano Rhasis, II. *l.* 5. *p.* 821.
cordialis in præf. p. 5. *t.* II. *lit. bbb. col.* 8.
acetosus simplex II. *l.* 6. *p.* 921.
compositus, *ibid. p.* 922.
cum radicibus, *ibid.*
Diarrhodon, *ibid.*
de succis herbarum cum aromatibus, *ibid.*
de quinque radicibus, *ibid.*
de Agresta Mesues, *ibid. p.* 929.
de Glycirrhiza, II. *l.* 6. *p.* 1128.
alterans pituitam, *ibid.*
ad tympanitem, *p.* 1172.
de præsio, *ibid.*
solutiuus, II. *l.* 5. *p.* 780.
præparans humores, *p.* 841.
pectoralis in crassis humoribus, *p.* 843.
Bechicus, *ibid.*
in phthisi, *ibid.*
in Empyemate, *ibid.*
magistralis in phthisi, *p.* 844.
in vertigine & mensium retentione ibid.
ad hepatis refrigerium, *ibid.*
magistralis in obstructione hepatis, *ibid.*
in hepatis intemperie ac imbecillitate, *ibid.*
in inflammatione hepatis, II. *l.* 6. *pag.* 845.
laxatiuus compositus in inflammatione hepatis, *p.* 846.
in Ictericia alteratiuus & confortatiuus, *ibid.*
humores præparans in Ictericia, *ibid.*
magistralis in scirrho Hepatis, *p.* 847.
in inflammatione Renum, *ibid.*

diure-

diureticus, ibid.
in exulceratione Renum, ibid.
in mictione cruenta, ibid.
ciens vrinas, p.848.
in dolore coxendico, ibid.
in fluxu chyloso ex obstructione venarum mesaraicarum, ibid.
in lue venerea, p.849.
in erysipelate, ibid.
leniens in febri ardente ibid.
in febri quotidiana intermittente ibid.
in quartana intermittente pura, pag. 850.
purgans in mala dispositione, ibid.
in obstructione hepatis, ibid.
in phthisi secretus, p.851.
Antepilepticus, p.895.
de Arthemisia, p.973.
capillorum Veneris simplex, p.994.
compositus, ibid.
magistralis, ibid.
de succo Borraginis, II.l.6.p.1010.
Buglossa, p.1011.
purgans Melancholiam, p.1012.
alterans bilem atram, ibid.
diasereos, p.1036.
Diacnicus p.1037.
de Calamintha, p.1045.
ad Epilepsiam Cratonis, p.1051.
de Eupatorio, p 1071.
Hepaticus ad humores mixtos, pag. 1071.
de Hyssopo, p.1147.
de Mentha p.1177.
è scabiosæ succo, p.1264.
splenicus, p.1282.
ad Ascitem, II.l.6.p.1295.
compositus aquas ducens, ibid.
de Endiuia compositus, p.1314.
de Bizantiis compositus, p.1325.
de succo Myrtillorum, p.1334.
Myrtinus compositus, ibid.
de Nymphæa compositus, p.1339.
infusionis violarum, p.1376.
de succo violarum, ibid.
Violarum, p.1377.
contra pleuresin & peripneumoniam, phthisicos & hecticos, ibid.
de Rhabarbaro solutiuus, pag. 1383.
de polypodio fortis, p.1412.
de hermodactylis, p.1437.
de pomis, p.1447.
è pomis Regis saporis, p.1448.
ad atram bilem, p. ead.
Systole I.l.1.p.94.

T.

Tabula ferrea quale Chymicis sit instrumentum III.l.2.p.270.
Tabulæ ad Lepram, in præf.p.5.t.II.lit. ddd.
pretiosæ epilepticæ, II.l.7.p.20.
Diacnicum, II.l.6.p.1034.
purgantes humores mixtos, ibid.
Diacymini, p.1057.
ex Electuario de succo Rosarum, pag. 1366.
confortantes & exiccantes stomachum, ibid.
ad bilem, p.1388. & 1391.
Diaturbith cum Rhabarbaro, ibid.

Talpa, II. l. 7. p. 68.
quæ ad Medicorum vsum secum gestet, ibid.
Tamariscus, II. l. 6. p. 1371.
eius genera, & vsus. ibid.
Tapsia Barbata; II. l. 6. p. 1285.
eius nomina, genera, & vsus Medicinales ibid. *& seqq. multis.*
Tarda, atis, II. l. 7. p. 174.
Tartarus II l. 5. p. 782.
vitriolatus ibid. p. 785.
eius vires, p. 787.
vitriolatus Grollianus, ibid. p. 786.
Taurus masculus ex bonum genere, II. l. 7. p. 49.
partes eius ad medicinam conducentes quæ, ibid. *& seq.*
Tegula fornicata vas apud Chymicos quale III. l. 2. p. 263.
Temperamenti mutatio varia secundum varias qualitates I. l. 3. p. 188.
Temperamentorum Definitiones I. lib. 1. p. 8.
Diuisiones ibid. 9.
Temperamentum duplex, I. l. 1. p. 9.
ad iustitiam quod, ibid.
intemperatum duplex, ibid.
salubre duplex ibid.
eius iudex tactus ibid. 11.
per ætates mutatur ibid. 12. *&* 13.
nullum est sanguineum, pituitosum, Biliosum, vel Melancholicum ibid.
cerebri quadrupliciter consideratur ibid. 14.
sexus ibid. 15.
Humorum ibid. 19.
Temperies partium singularium I. lib. 1. p. 11.
est quadruplex ibid.
Temporis obseruatio à stellis petita I. lib 3. p. 192.
Tenda definitur I. l. 1. p. 19.
vnde dicatur, ibid.
ossibus Musculos connectit ibid.
Terra primum siccum I. l. 1. p. 7.
cur siccior igne ibid.
de Terra à Deo creata quæ loci Biblici, in *præf. part.* 2. *tr.* II. *lit. qq. col.* 6.
Terrestris Hierarchia, vide Hierarchia.
Terror Panicus I. l. 3. p. 335.
Testes quomodo sanguinem in semen conuertant I. l. 1. p. 21. *&* 51.
in illas spiritus à 3. *partibus deriuat facultates* ibid. *à pr.*
viriles differunt à mulicbribus, ibid.
vtrq. sexui duo I. l. 1. p. 78.
Testudinibus quid ad vires aduersus serpentes resumendas inseruiat, in pr. tr. I. *lit. a. col.* 3.
Testudo, II. l. 7. p. 137.
genus eorum triplex, ibid.
Thales percontatus quid esset Deus, quid responderit, in præf. part. 1. *tr.* II. *lit. cc.*
idem interrogatus quid esset pulcherrimum quid responderit, in præf. part. 1. *tr.* II. *lit. oo. col.* 2.
Theophrasti scientia vnde acquisita, II. l. 6. p. 1216.
Theorica definitio I. l. 1. p. 2.
Therapeutices instrumentum primum,

sex Res Non-Naturales continens l.l.3.p.185.

eiusdem instrumentum secundum l.l. 3.p.369. & tract. de Medicamentorum materia atque methodo, ibid.

Oregudeana tertia pars Medicinæ quæ complectatur sub se l.l.1.p.3.

Herr Offen/ *apud Chymicos III. lib. 2. p. 217.*

Thomas Aquinas III.l.1.p.158.

Thoracis Rami dexter & sinister l.lib.1. p.64.

Thraces crassi cerebri & labilis memoriæ l.l.3.p.199.

eur sapientes habiti ibid. 344.

Thracius lapis in Scithia nascitur II.l.4. p.462.

eius vsus, ibid.

Thunnus, II.l.7.p.134.

immensæ crassitiei piscis, ibid.

Thutiæ præparatio II.l.5.p.812.

vires, ibid. & seqq. multis.

præparationes, ibid.

Thyites lapis in Æthiopia gignitur II.l.4. p.460.

Thymelæa frutex, II.l.6.p.1416.

à nonnullis cneorum, & cnestron male dicitur, ibid.

eius vis, ibid.

Thymelæa & Chamælea cognata naturæ & effigie stirpes, II.l.6.p.1415.

Thymi quid sint l.l.2.p.124.

Thymus herba, II.l.6.p.1280.

vnde dicatur ibid.

eius nomina, & vsus, ibid. & seqq.

Tiburonum lapis vnde nomen habeat II.l. 4.p.463.

pulvis ex illo Nephriticis vtilissimus, ibid.

Timor l.l.3.p.334.

vnde nascatur, ibid.

ex illo quot oriatur morbus ibid.338.

ille & Tristitia partes externas refrigerant. & nativum calorem obruunt, l.l.1.p.75.

Tinctura Melissæ Banisteri in præf.p.5.tr. II.lit.ddd.col.8.

Baccarum Iuniperi ad Colicam, & alios effectus ibid.lit.eee.

in omnibus morbis pestilentialibus II. l.4.p.487.

mumiæ liquidæ, II.l.7.p.28.

recentis ibid.

Tincturæ solis extractiones II.l.1.à p.46. ad 68.

Tinnitus vnde oriatur l.l.2.p 161.

Tithymalus, II.l.6.p.1290.

eius differentiæ 3. ibid.

Tormentillæ, II.l.6 p.1280.

eius nomina, genera, & vsus, ibid.

Topazius, nomen lapidis II.l.4.p.355.

eius vires, ac vsus ibid.p.355.

Tragæa laxativa, II.l.6 p.1293.

nobilis pro stomacho, p.1457.

epileptica, p.18.

Treibherdt/ *apud Chymicos, III. lib.2. p.207.*

Treibscherbe/ *apud Chymicos, III. lib.2. p.263.*

Tremor quid I.l. 2.p.157.
eius cauſa, ibid.
Trichomanes herba, II.l.6.p.1284.
Triſolium nomen pluribus tribuitur herbis II.l.6 p. 1283.
eius ſpecies,ibid & vſus pag ſeq.
Trinitas adiuma in quibus apparent octo Scholaſticorum regula,in præf part. 1.tr.II. lit. ff.
quomodo deſiniatur à Theologis noſtris ibid ff.3.
Trinitatis opera alia ſunt ad Extra, & alia ad intra ibid.ff. 2.
Tripes ferreus Chymicis quale vas III. l. 2. p. 264.
Tripudium Caſtoris I.l. 3.p.253.
Triſtitia deſcriptio I.l.3.p.340.
*eſt duplex ibid.*341.
eius cauſa ibid. 347.
exempla ibid. 350. & 351.
curatio generalis ibid. 352. & 362.
Triſtitia cum timore calorem ad interiora revocat, & propterea calorem nativum obruit I. l.1.p.75.
Tritici tres ſpecies I.l.3 p.199.
Triticum,II.l. 6 p.1289.
eius nomina,genera, ibid.
Tritorium, vas quale, III.lib. 2.pag. 268.
Trochiſci Epileptici D. Eraſti in præf.p.5. tr.II.lit.aaa.col. 6.
item Langii ibid.
de terra ſigillata Meſue, II. lib. 4. p. 481.
de Albekengi ibid.
contra aerem peſtilentem II. lib. 4. P.491.
*de Agno Caſto, p.*976.
de Capparibus Meſuæ ibid
*de Eupatorio, p.*1070.
*Alhandel. p.*1421.
de ſpodio,II l.5.p. 820.
ſantalorum, ibid.
de Camphora, ibid.
*diarrhodon Meſuæ, ibid.p,*811.
de Berberis, ibid.
Trunci diuiſio in ſpinam,coſtas & os innominatum I.l.1.p.32.
Turbith,II.l.6.p.1400.
de eo variorum authorum varia opinio,ibid.
Medicis vſum confert maximum, ibid. & ſeqq.vſq; ad 1405.
album leniter deorſum purgans II.l.2. p.176.
*Diaphoreticum ibid.p.*177.178.179. 181.
*purgans ibid.p.*178.
*rubrum contra omnis generis ſcabies, vlcera,omnesq; ex lue venerea morbos ibid.p.*179.
album minerale,ibid.
*Iouis ad luem veneream ibid.p.*180.
citrinum, ibid.
*Coſmeticum ibid. p.*181.
*Turchois gemma vbi naſcatur II.lib.4. p.*360.
*eius genera duo, ibid.p.*361.
vires ibid.
Turcicum Frumentum vide Frumentum.
Turdus,III.l.7.p.112.
Turtur ex genere eſt columbarum, II.l.7. p.106.

p.106.
qua humano corpori seruientia gestent.ibid.
Tussilago.herba.II.l.6.p.1279.
eius nomina,genera,& vsus, ibid.
Tussis triplex I.l.2.p.145.
Tympanites species hydropis I. l. 2.p.130.
Typhlopes, venenata animalia,II. lib. 7. p.77.

V.

VAlentiniani Imperatoris mors I.l.3. p.324.
Valeriana,herba,II.l.6.p.1295.
eius vis,ibid.
apud Medicos quo in vsu, ibid.
Vas Chymicis est iste locus,qui rē Chymice tractandam proxime continet III. l.2.p.258.
quod igni admoueatur, & quod non ibid.
aliud vitreum,aliud minerale,ibid.
vitreum quod, ibid.
circulatorium quod,ibid.
minerale quod, ibid.p.281.
Vasa spermatica duplicia I. lib. 1. p.78.
qua Chymicis vsitata, III.l.2.p.89.
Vegetabilia quæ II.l. 2.p.1.
ea & animalia habent animam I. l. 1. p.65.
Vena considerator vt pars similaris & dissimilaris I. l.1.p.51.
arteriosa cum aorta continuitatem habet ibid.52.
cana I.l. 2.p.142.
arterialis, ibid.
aorta ibid.
quibus secanda I. l. 3.p. 417. 418. & seq.
ex illa quantum sanguinis mitti possit, ibid.
Venæ conspicuæque I.l.3.p.411.
sectio quo plurimum perficiatur I.l.3. p.416.
Venarum nomine duo sunt vasa I. lib. 3. p.411.
Venatio I.l.3.p.261.
proprie conuenit viris,ibid.264.
Venationis exercitium speculum belli I.l. 3.p.262.
Venena corpus corrumpunt I. lib. 2. pag. 180.
sunt duplicia I.l.3.p.277.
eius contraria alexipharmaca, ibid. 388.
Venosa quare dicatur I.l.2.p.142.
Venerea cupido est basis & origo aliarum affectionum I.l.3.p. 298.
Venerei amoris fructus I.l. 3.p.297.
Venti definitio I.l.3.p.194.
idem vnde oriatur ibid. 195.
eius generatio vnde demonstretur vulgare exemplum ibid.
salubriores & insalubriores I.l.1.pag. 197.
Ventorum nomina, numerus & situs I.l. 3.p.195.& 196.
de ijs simul spirantibus obseruatio ibid. 197

eorum

eorum vsus & vtilitas ibid.
Ventriculi fibræ triplices I. l. 2. p. 112.
temperamentum ibid.
læsæ facultas ibid.
morbus compositionis ibid.
in eius animali appetentia 5. consequuntur ibid. 113.
facultas eius retentrix laditur triplicitèr, ibid. 114.
fluctuationes ibid.
retentio debilis, item deprauata, ibid.
cruditas ibid.
compressio orificii eiusdem. ibid.
infimi organa ibid. 117.
medii ibid. p. 141.
supremi ibid. 150.
Ventris infimi organa præcipue nouem I. l. 2. p. 112.
Venus quibus Morbis dominatur in præf. p. 4. tr. II. lit. yy.
Verbenaca herba duum generum, II. lib. 6. p. 1294.
eius nomina, genera, & vsus apud Medicos, ead. & seq.
Vermium genera varia, II. l. 6 p. 1134.
sub Vere aquimoltio medicari periculosum I. l. 2. p. 191.
Vertigo I. l. 2. p. 152.
eius varia nomina ibid.
species eiusdem ibid.
Vesica Chymicis quale vas III. l. 2. pag. 281.
Vesicæ morbi I. l. 2. p. 138.
variæ species angustia ceruicis illius ibid. 139.
calculi, ibid.
exulceratio ibid. sub fin.
fellis functio I. l. 2. p. 134.
Vesicatoria I. l. 3. p. 385.
Veternus I. l. 1. p. 155.
Victus quantitas I. l. 3. p. 376.
qualitas ibid.
Vigiliæ I. l. 3. p. 226.
Vigiliæ per se sunt functiones primi sensus I. l. 1. p. 74.
sunt causæ morborum vel per se, vel per accidens I. l. 1. 2. p. 167. & 187.
Vigiliarum immodicarum causa I. lib. 3. p. 227.
Villæ vide Fibræ.
Vincentius Monachus Bellouacensis Chymiæ peritus perhibetur III. lib. 3. p. 7.
Vinculum cum idem cum ligamento sit, de eo quæ scitu digna, vide sub voce Ligamentum.
Vini bonitas in quo consistat I. l. 3. p. 109.
Vini spiritus destillatio II. l. 6. p. 905.
vsus ad Eff. metallorum vegetabilium, ibid. p. 907.
ab intus quomodo detur, ibid.
ab extra quomodo, ibid
magisterium ibid.
Q. Essentia, ibid p. 909.
Vinorum variæ differentiæ I. l. 3 p. 208.
Vinum frequentius & vtilius hominum pars pro potu vtitur II. lib. 6. pag. 864.
cor hominis recreat ac reficit, ibid. pag. 865.
ex simplici fiunt medicamentosa, com-

posita variis ex rebus, remedia item confortantia, ibid. & seqq. vsque ad pag. 868.
bugloſſatum, II. l. 6. p. 879.
anisi ad tolicum dolorem ex flatu profectum, ibid.
paſſulatum admirabile ad virium restaurationem in senibus, ibid.
Diaphoreticum, p. 880.
ad confortandam memoriam, p. 895.
purgatorium, ibid.
valens in Tußi, p. 896.
conducens in Palpitatione cordis, ibid.
purgatorium in Epilepſia, p. 1201.
ſcyllitieum, p. 1250.
ſaluiatum, p. 1265.
Stœchadites, p. 1268.
Cydonites, p. 1441.
pro senibus, p. 1468.
purgans, II. l. 6. p. 871.
Hippocraticum laxatiuum, p. 872.
ad calculum, ibid.
Palmeum Dioſcoridis, ibid.
Oenanthinum, ibid.
ad memoriam & obliuionem, ibid.
Hippocraticum Alex. Benedicti, pag. 873.
pro senibus, ibid.
Antiepilepticum, ibid.
Antapoplecticum, ibid.
Antiparalyticum, ibid.
Ophthalmicum, 874.
Chalybeatum, ibid. item aliud, ibid. & 895.
Antinephriticum, p. 875.
Catholicum purgans facilis præparationis ibid.
purgans facilimæ præparationis.
Anthoſatum & Iuniperinum cordis & cerebri faculiatibus succurrens, 878.
Euphragiæ & Fœniculi pro oculorum acie & corroboratione, ibid.
Viola, II. l. 6. p. 1375.
eius genera, & vſus Medicinalis ibid. & seqq.
Vipera, II. l. 7. p. 68.
de ea quæ remedia parentur, ibid. & seqq.
Vires in sanguinis miſsione ſi non satis firmæ sint quid agendum I. lib. 3. pag. 416.
ea à quo opprimantur ibid. 417.
in quibus consistant, ibid.
variant res naturales, non naturales, & præternaturales, ibid.
Viri sanguinis euacuationem melius ferunt quam mulieres I. l. 3. p. 418.
Virginis signum cum luna tenuerit, quæ conducere putentur impr. p. 4. t. II. lit. xx. col. 4.
Vis conseruans & procreans I. l. 1. p. 65.
Vita fons anima I. l. 1. p. 65.
ex vita hac discessus est transmutatio mali in bonum I. l. 1. p. 63. *ſub fin.*
Vitex, vide Agnus castus.
Vitrioli oleum rubeum II. l. 1. p. 11.
Vitriolum Græcis, Latinis &c. quomodo dicatur II. l. 5. (eundem hunc numerum in seqq. ne vocem *ibid.* ad nauseam repetamus, obserua.) *p.* 559.

eius genera multa p.560.
ex eo varia, & egregia remedia proficiuntur, p.561.
remedia ex eo educta propria & specifica sunt cerebri ac renum aegritudinibus, ibid.
eius vsus quare respuatur, p.573.
species eius fa. p.580.
quas in medicina virtutes habeat, pag. 581.
rectificatum purgans, p.605.
regeneratum, p.607.
vomitiuum, p.635.
purgans, ibid.
Vitrioli aqua in corporis & Chirurgicis morbis II. l.5. (cosd. num. & in seqq. quæ ex eod. tr. & lib. excerpta, obserua) p.583.
rubri olea p.587.
de albo & viridi eius oleo p.589.
de alio eiusdem oleo in Alchymia vsurpando, similiter etiam de crudo, pag. 590.
vires eius qua, 593.
præparatio ad caducum, ibid. item suffocationem vterinam, ibid. ad guttam & Siphitam, ibid.
albi vires qua, p.594.
eiusd. ad oculorum dolores præparatio, ibid.
in Neutha præparatio, p.595.
Ros eius, id est, spiritus humidus pag. 596.
aqua, & liquor, p.597.
sal, p.603.634.642. & 654.
terra, p.605.
spiritus, 632.
calcinatio, p.614.
Vitriolum ad Epilepsiam p.638.
antipilepticum Theophr. p.639.
plegma acidum acromatisatum purgans, p.637.
spiritus, ibid. & p.651.
præparatio eius ad suffocationem pag. 639.
item præparatio alia in Gutta, Apoplexia, & lethargo, p.640.
oleum eius viride per descensum, ibid.
sulphur, ibid. p.646.
arcanum, 641.
præparatio ad phthisin, p.642.
spiritus odoriferus, ibid.
oleum subviride, p.642.
spiritus viridis p.645.
oleum viride, ibid.
dulce, p.646. & sub fin.
Vbicunque, ibid.
Spiritus Philosophicus, ibid.
purificatio p.650.
calx, ibid.
flos, ibid.
dulcedo, p.654.
stanni quomodo fiat II. l.3. p.223.
Vitrum Iouis quomodo conficiatur II. l.3. p.224.
Viua, piscis paruus, II. l.7. p.132.
Vnguentum desiccatiuum rubrum II. l.4. p.480.
repellens & sanguinem cohibens ibid. & 489.
de sterore cani ibid.
de sterore taurino ibid.

vulnerarium Theophrasti Paracelsi, ibid. p. 488.
ad sanguinis eruptionem Rondeletij, ibid.
ad Lienteriam, ibid.
ad phthisin, ibid.
cicatricem ducens, ibid.
contra Ramicem, siue rupturam, ibid.
ad oculorum lacrymas ibid. p. 491.
mammillas paruas conseruans, ibid. p. 492.
duriores reddens, ibid.
saturninum vitriolatum, ibid. lib. 5. p. 627.
Bernardinum, ibid. p. 696.
D. Geronis de sapone, *ad dolores iumentarum pro pauperibus*, ibid.
ad vulnera venenata Quercetani ibid. & seq. *aliud eiusdem*, ibid. p. 647.
attrahens venenum ex muliebribus, ibid.
sulphuratum, ibid.
dealbans capillos, ibid. p. 698.
ad Achoras ibid. p. 699.
ad impetiginem aliqua ibid.
ad contracturas Paracelsi, ibid. pag. 701. 704.
scabiei inseruiens, ibid. p. 725. eod. tr. & lib. p. 729.
capillos faciens aureos, lib. 5. p. 728.
crispos, ibid.
ad furfures capitis, ibid.
ad impetigines, ibid. p. 729.
ad vngues excorticatos, ibid.
ad polypos exedendos ibid. p. 753.
capillos crescere non permittens, ibid. p. 755.
ad pediculos Galeni, ibid. p. 756.
ad faciei ruborem, ibid.
vngues cadere faciens, ibid.
ad psoram, p. 1152.
ad delenda vestigia morbillorum in puero, p. 1159.
anodynum, ibid.
ad iuuandam concoctionem, p. 1178.
ad superpurgationem menstruorum lib. 5 p. 762.
Epulot cum, ibid.
ad furfures p. 777.
pediculos, ibid.
varos callosos, ibid.
capillos faciens aureos p. 795.
rubros, ibid.
cosmeticum, p. 796.
ad pruritum, p. 806.
venenata vulnera, ibid.
Epuloticum, ibid.
ad scissuras manuum, p. 809.
refrigerans vulnera sclopetaria, pag. 814.
ad oculos, p. 815.
ad inflammationem oculorum, ibid.
ad oculorum lacrymas, ibid.
sarcoticum, p. 823.
de Artanita maius, p. 1049.
contra vermes, lib. 7. p. 46.
ad Varos in facie, lib. 5. p. 765.
ad scabiem ac pituitam salsam, ibid.
mammillas paruas conseruans, ibid.
hepar calefaciens, p. 960.

detergens

*detergens. p.*1044.
*ſarcoticum, p.*1424.
*ad ventriculum calefaciendum, & conſtringendum, p.*1443.
Vnguium humanorum raſura ad vomitum ciendum vtilis II. *lib.* 7. *pag.* 13.
Vnicornu, Græcis Monoceros, ab Indis Gallis, &c. quomodo vocetur II. *l.* 4. *p.*467.
ab Authoribus varie deſcribitur, ibid.
eius vſus, magnificus, expertus ac virtuoſus abunde probatur, ibid. & ſeqq.
Vniones, vide, Margaritæ.
Volatilia & aquatilia quinto die à Deo creata, in præf part. 2. *tr.* II. *lit. qq. col.* 8.
Volatilium omnium carnes, vtpote aeriæ naturæ, minus nutriunt quam quadrupedum II. *l.* 7. *p.*103.
quorum carnes præ cæteris eligendæ, ibid.
Voluntas mentis conſilia approbat & improbat I. l. 1. *p.*88.
eius actiones propriæ ibid. 91.
Voluntatis actiones elicitæ & imperatæ I. l. 1. *p.*91.
eius imperium duplex ibid.
Volvulus vide Iliaca.
Vomitorium II. *l.* 6. *p.* 924.
aliud Andreæ, & Nicolai, II. *l.* 6. *pag.* 1287. *&* 1288.
Vomitus naturalis & ſymptomaticus I. l. 2. *p.*115.
eius cauſæ, ibid.
ein Vorlage/ *vas Chymicis quale* III. 1. 2. *p.*268.
Vox tremula I. l. 2. *p.*148.
*vnde formetur ibid. p.*149.
eam quæ lædant ibid.
pauca, aſpera, clangoſa, ibid.
Vreterum morbi I. l. 2. *p.*138.
Vrina deſcribitur II. *l.* 7. *p.*99.
humana omnium aliarum eſt imbecillima ibid.
quadrupliciter conſideratur I. lib. 2. *p.* 174.
eius contenta ibid. p. 176.
ſubſtantia eius triplex ibid.
Vrina vſus II. *l.* 7. *p.*37. *& ſeqq.*
Vrinariæ fiſtulæ morbi I. l. 2. *p.*140.
cauſæ 4. *ibid.*
Vrſus, II. *l.* 7. *p.*65.
quæ partes de eo Medicorum vſui inſerviant, ibid.
Vrtica, II. *l.* 6. *p.*1296.
eius ſpecies variæ, ibid & ſeqq.
Vterus ſcroto correſpondet I. l. 1. *p.* 78.
Vulpes II. *l.* 7. *p.*66.
quæ Medicis ſeruientia ſecum recondat, ibid.
Vultur, auis, II. *l.* 7. *p.*120.
qui eius apud Medicos vſus, ibid.

W.

Wenceslai Bohemiæ Regis mors I. l. 3. *p.*324.
Wetrapfannlein / *apud Chymicos* III. 1, 2. *p.*202.

JOANNIS DANIELIS MYLII
Vetterani Haßi M. C.

Tractatus III.

Seu

BASILICA PHILOSOPHICA

CONTINENS LIB. III.

1. *Horum prior continet Philosophorum ac sapientum antiquorum Consilia super Lapidem Philosophorum seu Medicinam vniuersalem.*
2. *Liber describit Chymicorum vasa & fornaces.*
3. *Liber explicat quædam Philosophorum obscura.*

FRANCOFVRTI apud LVCAM IENNIS.

M. DC. XVIII.

NOBILITATE GENERIS VIRTV-
tumq; & dignitatum amplitudine con-
ſpicuis Viris:

NOBILISSIMO, AMPLIS-SIMO, EXCELLENTISSIMO-QVE VIRO DOMINICO PORSIO, ILLV-

STRIS AC GENEROSISSIMI DOMINI Dn. ALBERTI Iohannis, L. Baronis à Smirzitz, Domini in Skal, Dymakur, Nachod & Koſtelerz ad Hercyniam ſyluam, inter Ordines & Dynaſtas Regni Bohemici præcipui &c. Conſiliario & Archi-Præfecto Grauiſſimo:

NEC NON NOBILISSIMIS EXCELLEN-

TISSIMIS, AVTHORITATEQVE SPECTATISSIMIS Viris, Dn. IOANNI IACOBO, & IOANNI PORSIO, Fratribus Germanis, ciuitatis Francofurtenſis, ciuibus Nobilibus, luminibus, atque patronis venerandis.

Iohannes Daniel Mylius W. M. C. S. P. D.

CVM tanta ſit antiquorum ac ſapientum librorum copia, vt oneri magis quam emolumento eſſe Philoſophicæ ſapientiæ ſtudioſis videantur: Dubitari poteſt non immerito, vtrum plura ſcripta edere in hoc tempore expe-

diat,nec ne,Amplissime D.Doctor,vosque Viri Nobilissimi,Excellentissimique. Et si autem fatendum est,multa nõdum satis adhuc explicata esse,in omni Doctrina: Magis tamen in eam sententiam inclino, vt existimem,non laborandum esse docentibus , vt libros nouis accessionibus augeant, sed vt scriptos & editos à maioribus fide bona custodiant, curaq; ac diligentia conueniente Tyronibus inculcent.

Non enim hi sumus,qui aut inuenire meliora,aut augere ab alijs vtiliter inuenta possimus : sed tanquam intellectus patientes, (cum Aristotele) vel discipulorum more,præceptorum viæ insistere atq; ingredi nos potius decet, & acceptam ab ijs, tanquam per manus doctrinam,probe,pie, integre, inuiolate, lotis manibus,propagare.

Intra has metas si labor noster in docendo coerceretur : minus turbarentur discentium ingenia, & vsum maiorem,absque vlla dubitatione, doctrina nostra ad Ecclesiam & Rempubl.afferret.

Hoc me conatum esse in hoc Tractatu ingenue protestor. Non enim aliud mihi propositum fuit quicquam,quam vt doctrinam præceptorum,ac sapientum antiquorum, quam in libris suis ambigue & fusius aliquanto declarant atq; tractant , breuius & per consilia explicarem,quo ad captum condiscipulorum nostrorum ars philosophiæ magis directa, ac commodataque videretur.

Siue

Siue igitur nouum hunc tractatum, siue alio quocunque nomine appellandum aliquis censuerit, ego cum Basil. Philosoph. esse volo, inseruiturā filijs scientiæ penitus confido. Tractamus sane de arte quapiam, laicis inimica, & in Dei potentia reseruata, de scientia, quæ est, non nisi de occultis Philosophorū: De Medicina super omnes alias Medicinas & mundi diuitias, de Thesauro incōparabili, & miraculo vniuersæ Naturæ; habet virtutē efficacem super omnes alias Medicorum Medicinas omnem sanandi infirmitatem, tam in calidis, quā in frigidis ægritudinib. eo quod est occultæ & subtilis Naturæ: Conseruat sanitatem, roborat firmitatem & virtutem, venenum declinat à corde, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit & vlceratum consolidat, sanguinem mundificat, contenta in spiritualibus purgat & ea munda conseruat, & si ægritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die, si vnius anni, in duodecim diebus: si vero fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediate.

Sed obijcere quis posset nobis, an non Jesus Christus solus nobis sufficiens sit Medicamē & Alexipharmacum? Imo, ille Animę & corporis restaurator est: sed hæc nostra medicina est lucis, diui parentis, Idæa: Nostra prima perfectio: Nostra Tinctura & quinta Essentia, noster Balsamus, & vita naturalis, hac co-

 gnita,

gnita, primam clauem & ſcalam diuinæ ſapientiæ & imaginis redinueſtiſti.

Quid itaque cauſæ huius Myſterij occulti obſcuritas? Triſtis & Lachrymoſa mutatio gloriæ: Homo cum in honore eſſet non intellexit: in quo honore? Habitabat in Paradiſo, & in loco voluptatis conuerſatio eius: nihil moleſtiæ nec indigentiæ ſentiebat, odoriferis ſtipatis malis, fulcitus floribus, gloria & honore coronatus, & cõſtitutus ſuper opera manuum plaſmatoris. Magis autem ob inſigne diuinę ſimilitudinis prȩcellebat & erat illi ſors, & ſocietas cum plebe Angelorum, & cum omni militia cœleſtis exercitus. Mutauit iſtam gloriam, (inquit Bernhardus ſuper Cantic. Serm. 35.) in ſimilitudinem vituli comedentis fœnum. Heu triſtis & lachrymoſa mutatio; vt Homo Paradiſi Accola, Terræ Dominus, cœli ciuis, domeſticus Domini Sabaoth, frater beatorum ſpirituum, & cœleſtium virtutum cohæres, repentina ſe conuerſione inuenit, & propter infirmitatem iacentem in ſtabulo, & propter pecorinam ſimilitudinem indigentem fœno, & propter indomitam feritatem alligatum præſepio, ſicut ſcriptum eſt: In chamo & fræno maxillas eorum conſtringe, &c. Vide Hominem prius quatuor virtutibus amictum: quid huic deerat, quem miſericordia cuſtodiebat, veritas docebat, iuſtitia rege-

regebat, pax fouebat &c. de his in sequentibus p'uries.

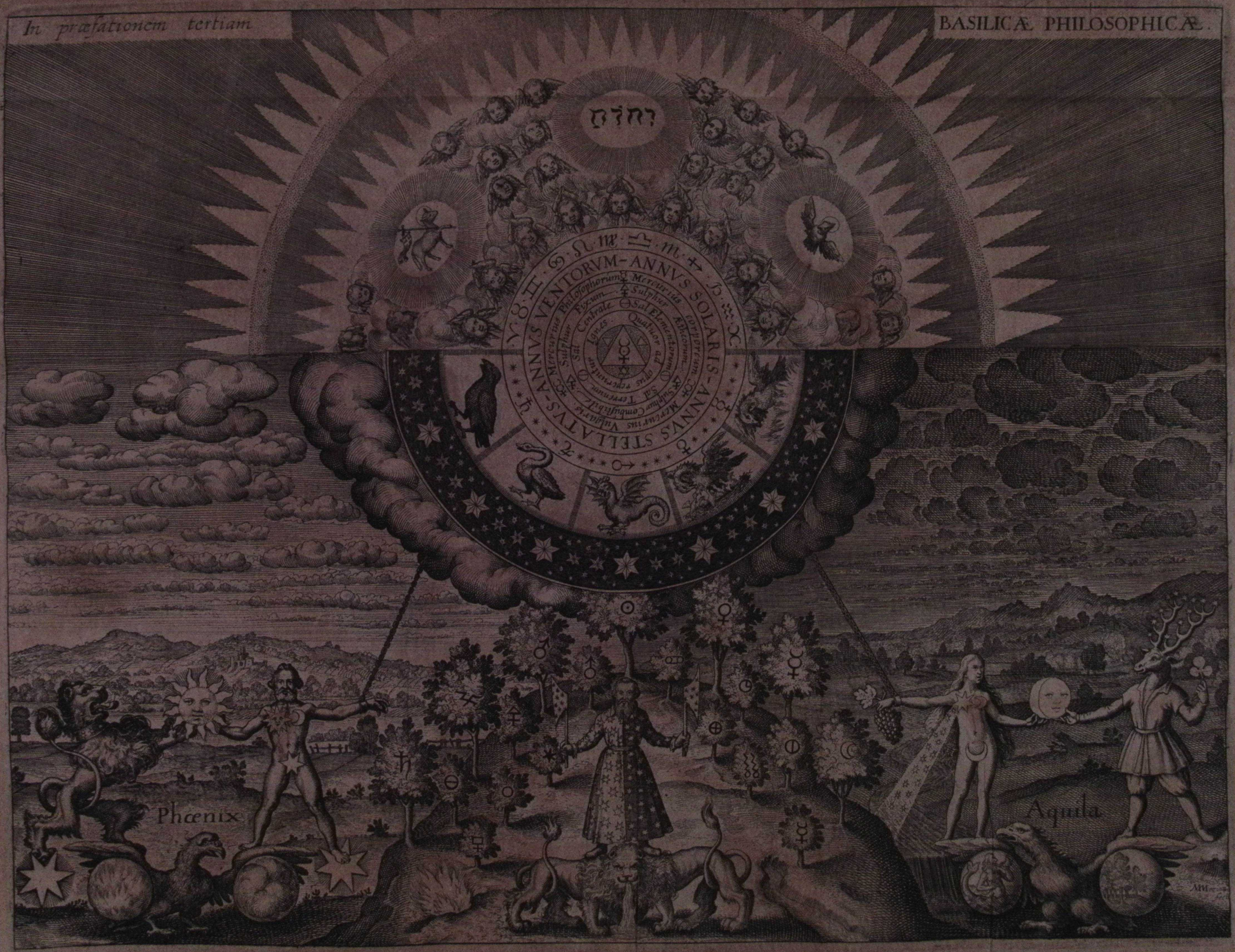
Cum autem huic editioni, mihi patronus aliquis incumbat deligendus: Ad te Vir Nobilissime, Amplissime, Ad vos & Nobilissimos, Excellentissimosque viros, me conuerto, in Vestra Amplitudine, Authoritate, Honore atque dignitate, hanc meam Basilicam Philosophicam, pacifice, Amicissimeque delitescere volo, à vobisque, Nobiles Excellentissimi optimique, summa contentione hoc peto & quæso, vt in optimam partem accipiatis. Quod si hac in parte, pro innata vestra benignitate, votime mei compotem feceritis: satis vberem laborum meorum fructum percepisse, & immortali gaudio ac beneficio me affectum iudicabo.

Deinde & me vna suscipite, rogo, in vestrum & fauorem recipite. Viue ac vale nunc vir Nobilissime, Amplissime Commilito olim amatissime, viuite ac valete & vos viri Nobilissimi, præstantissimi, atque Excellentissimi, olim Discipuli mei Charissimi, valete omnes diu incolumes, pro gloria Dei, pro salute patriæ, piorum atque pauperum; iterum viuite omnes in Nestoreos annos, Amen. Septimo die Martij ex Musæo meo, Anno 1618.

Amplitudin. Vest.

Obseruantißimus
Iohan-Daniel Mylius Wetter. Med. Hypp.
& Chym. Cand.

ARCHETYPVS
DEVS
IEHOVA
Bonum
Infinitum
I
Mercurius
ANGELICVM ÆTHER
Bonum
COELVM
REGIONES ELEMENTARES
Finitum
Angeli
Stellæ
6
HOMO
4
Meteora
Bestiæ
Aues
Pisces
AER
TERRA
AQVA
Sulphur
Lapides
Plantæ
Metalla
Sal
3
5
2
Ignis:
Procellæ
Inane: Tenebræ: Abyssus
CHAOS
LIMVS
LIMVS
Malum
SATANAS
INFERNVM

יחזח
ANNVS VENTORVM-ANNVS SOLARIS-ANNVS STELLATVS-ANNVS
Mercurius Philosophorum
Sulphur Fixum
Sal Centrale
Sulphur Ignis
Quatuor Elementorum
Sal Terrenum
Mercurius Vulgi
Sulphur Combustibile
Mercurius corporeum
Sulphur Metallorum
Phœnix
Aquila

PRÆFATIO IN TERTIVM
Tractatum Basilicæ Philosophicæ.

MAgna sane admiratione & prudentia dictum constat, à veteribus rerum consultissimis, vniuersalem Medicinam, esse vitam rerum naturalium: Lucis cœlestis Idæam: Primum perfectissimum: Quinta Essentia & Tinctura Microcosmi: Catholicon Physicorum: Balsamum perpetuum; defensiuum senectutis: Ignis in curatione morborum inuisibilis non vrens: Anima creaturarum omnium: conseruatio quatuor qualitatum corporis humani: Conseruatio, (instar cœli) vniuersi: Infundibulum & impressio Elementorum, firmamenti ac Planetarum: Influxus totius cæli: Theatrum secretorum luminis naturæ totius: Speculum, Mysteriorum Dei: Thesaurus & miraculum vniuersæ naturæ: subiectum & instrumentum omnium virtutum naturalium & transnaturalium: Filius Solis ac Lunæ: Habitaculum omnium formarum metallicarum, mineralium & vegetabilium à Deo sub Lunæ globo creaturarum: spiritus vitæ, penetrans omnes alios spiritus *Senior*: *Ars enim illa in Dei potentia reseruata, quæ Laicis est inimica. Vnde Geber, non ergo hæc scientia pauperi & egenti conuenit, sed potius est illis inimica. 2. Politicorum dicit Philosophus: Impossibile est indigentem Philosophari.*

Arnoldus de Villanoua: Quicunq; ad hanc scientiã vult peruenire, & non est Philosophus, fatuus est: quia hæc scientia non est, nisi de occultis Philosophorũ.

Habet virtutem efficacem super omnes alias Medicorum Medicinas omnem sanandi infirmitatem, tam in calidis, quam in frigidis ægritudinibus, eo quod est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem, roborat firmitatem & virtutem, & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem, venenum declinat à corde, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit & vlceratum consolidat, sanguinem mundificat, contenta in spiritualibus purgat & ea munda conseruat, & si ægritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die, si vnius anni, in duodecim diebus: si vero fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediate. Hæc Medicina super omnes alias Medicinas & mundi diuitias, est oppido perquirenda, quia qui habet ipsam habet incomparabilem Thesaurum. Rosar. lib. 2. cap. 31.

ſpiritus cum ſpiritu corporis noſtri plane vnus & idem : Vitæ noſtræ nectar ac radicalis humor : Vinculum corporis & animæ, imo & centrum totius vniuerſi &c. Hoc eſt illud opus, (D. Crollius ſympatriota mihi ac conterraneus in Præfatione) ſub Virginis Philoſophicæ veſtimento reconditum, quod nec frater fratrem docere voluit, hoc eſt illud in mentis memoriæque Theſauris ſecretiſſimis repoſitum & ſepultum ſecretum, ſuper quo iurauerunt occultiores ſagaci ingenij ſubtilitate genuini Philoſophi (qui maledictionem Dei Sophorumq; poſteris relictam execrationem veriti, de induſtria ſunt ſcabri & ſalebroſi, ne quibuslibet abſtruſiores ſuos ſenſus proderent, & nobiliſſimam huius ſcientiæ gemmam porcis & ſuibus proijcerent) quod non indicarent in aliquo libro : neque aliquis eorum in ſinu cordis hanc cognitionem ſeruantium illam patefacit, niſi intellectum habentibus allegorice : Ea ſiquidem facultas Philoſophis conceſſa, vt quia rerum Domini facti ſunt, etiam nomina ad arbitrium diſpenſare poſſint, & ſuos partus pro libitu veſtire : Licet egregie & ſumma cum ingenuitate veri Philoſophi ſeſe mutuo, vnum eundemque molientes, colentes agrum, perceperunt ſemper, ſicuti in præceptis illorum, tanquam in ſpeculo, ſagacis ingenij viris à Deo ad eiuſmodi myſteria electis, dignis & in arte iuratis innotuit, ſatis: attribuerunt autem illud Deo glorioſo, vt pro ſuo beneplacito inſpiraret cui vellet, & prohiberet à quo vellet : affirmantes nihilominus ſancte, neminem ad optatum finem, (poſthabitis omnibus particularibus virtute tingendi naturaliter proſus deſtitutis, niſi è primo fonte progrediantur) poſſe peruenire, antequam per circularem Elementorum rotam actis & naturæ beneficio ad Hexagoni formam Solis pinguedo ſeu ſanguis & Lunariæ Ros in vnum coniungantur corpus, quod niſi Deus altiſſimus voluerit, nunquam fiet, qui vnus ſingulare hoc ſpiritus ſancti donum, & impretiabile pretium, & cui & quando viſum eſt, ex ſpeciali miſericordia benigne impertitur : & cui non vult aliquid de ſuis Theſauris largiri, is technis quibuſcunque adhibitis, inuito Deo nil abſtulerit vnquam : Spiritus enim ex gratia procedit, qui, quos vult inſpirat. Igitur non volentis, neque currentis, ſed eſt Dei miſerentis. Rom. 9. Non poteſt homo accipere à ſe quicquam, niſi fuerit ei datum de cœlo Ioan. 3. ſufficit tibi gratia mea 2. Cor. 12. Unicuique autem noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti. Epheſ. 4.

Ioan. 3. ait Saluator Chriſtus: Spiritus vbi vult ſpirat, & vocem eius audis, ſed neſcis vnde veniat & quo va-

Gratia

TRACTAT. III.

Gratia autem Dei ſum id quod ſum, & gratia eius in me vacua non fuit ſed abundantius illis omnibus laboraui. Non ego autem, ſed Gratia Dei mecum 1. Cor. 15. Gratiæ in nobis non ſunt negligendæ 1. Tim. 4. v. 14. Gratiam & gloriam dabit Dominus Pſal. 83. Oculi tui vias domini cuſtodiant, vt addatur gratia capiti tuo Prouerb. 12 Fulgentius ait ad Theodorum Senatorem: Cum oculus factus eſt, vt videre lumen poſſit, ſed videre non poteſt niſi ſe illi Lumen infuderit: Ita bonum quod facis gratiæ adſcribendum. Nam quod videt oculus, beneficium eſt luminis: quo ſi careret, cœcus remanebit in tenebris. Gregor. lib. 8. moral. ait: Dum nos gratia Diuini reſpectus illuminat, cuncta mentis noſtræ nobis abſcondita manifeſtat. Bernhard. ſuper Cantic. Serm. 54. Gratia Balſamum puriſſimum eſt, & ideo purum, ſolidum & profundum vas requirit. D. Bernh. Epiſtola vltima: Ut Heliſei farinula potum dulcorat: ſic gratia ſpiritus labores alleuat. Auguſtinus libro de Baptiſmo paruulorum: Dei gratia cur ad iſtum veniat, ad illum non veniat: occulta cauſa eſſe poteſt, iniuſta non poteſt, &c. de his plura vide in 4. Præfat. de prouidentia.

dat: ſic & omnis qui natus eſt è ſpiritu.

1. Cor. 2. ait diuus Paulus. Quis hominum quod facis ait ea, quæ ſunt hominis niſi ſpiritus hominis qui eſt in eo? ſic & ea quæ ſunt Dei, nemo nouit niſi

Porro quod ad ſummam illam vniuerſalem Medicinam attinet *ſpiritus Dei.* Philoſophicam Auctuarius dicit; non legitur à Diuina munificentia *Chryſoſt. in* maius emanaſſe donum Sapientiæ: Nec anima rationali excepta, qua *7. Matt.* poſt Deum in cælo & terra nil admirabilius penſiculari poteſt, ſublimius, nobilius ac præſtantius ſub cælo datum hominibus, quam hoc *Hom. 20. ſi-* ſecretiſſimum ſecretorum Arcanorum Arcanum, in quo cum ad Pla- *cut non eſt poſſibile, vt* netas inferioris Aſtronomiæ, quorum imperfectiones & ſordes for- *ex ſola plu-* tiſſima ſua impreſſione penetrando euaneſcere facit (omnem enim *via fructifi-*

Sul- *cetur terra, niſi ſtauerit ſuper eam ventus: ſic non eſt poſſibile vt ſola Doctrina corrigat hominem, niſi cooperatus fuerit ſpiritus ſanctus in corde ipſius.*

Beda Homil. 9. in Lucam. Nulla in diſcendo mora eſt, vbi ſpiritus ſanctus Doctor adeſt. Auguſt. lib. 15. de Trinit. cap. 19. ſicut corpus carnis nihil aliud eſt quam caro: ſic donum S. Sancti nihil aliud eſt quam S. Sanctus Idem in Epiſt. ſanctum ſemper onus in me ſpira, vt cogitem: compelle vt faciã: ſuade vt te diligã: confirma me, vt te teneam: cuſtodi me ne te perdã &c.

Scias Frater quod hoc noſtrum magiſterium de Lapide ſecreto, & officium honoratum, eſt ſecretum ſecretorum Dei, quod celauit ſuo populo, nec voluit vllis reuelare, niſi illis, qui fideliter tanquam ſi ij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt: Qui enim ſecretum Dei poſtulat, neceſſe eſt ei hoc ſecretum magiſterij plus quam aliud.

Sulphureitatem extraneam & immundam terreſtreitatem à metallicis & humanis corporibus ſegregat) tum etiam ad ſanitatem laborantem & deperditam humani corporis, igneo ſuo vigore reſtituendam ac conſeruandam, mira imo omnia fiant, vt nunc præter infinita alia vſum taceam magicum & ſupercæleſtem, poſtquam finita Radiorum Solis & Lunæ Influentia Gonetica & quarta ſupra ſuam Natiuam Terram reuolutione, omni creata poteſtate Influentiali tam in Elementali mundo, quam cœleſti aut ſupercæleſti abſolutiſſime dotatum ſit: Mirabilium omnium mirabiliſſimum, ſiquidem Deus in ſuis operib⁹ mirabilis, etiam ſua dona mirabilia, in mirabilibus hominibus conſueuit occultare. Omnis antiquitas, ait Pius Crollius, omnis etiam omnium gentium & linguarum in Doctrinæ huius traditione veritas, conſenſus doctiſſimorum omnium illorum, qui in omni ſæculo ſumma cum admiratione multorum & laude vixerunt, hoc ita ſe habere teſtatur: Hoc inſuper præter ocularem multorum ſæculi noſtri inſpectationem ac certificationem ex ſcriptis illorum, tot Hieroglyphicis, Magicis & Methamaticis velamentis, tanta & tam certa Philoſophicæ veritatis ſerie contextis ſtatuere haud difficile eſt.

Et dixit quidam ſapiens: Non eſt ſibi datum à Deo hoc Magiſterium ſolum pro tua audacia, fortitudine & calliditate, ſine omni labore. Nam labo-

Quis igitur non admiretur & amplectatur tantum Dei ſummi donum, pretium ſtudij, operæ & virtutis immortale, quod depulſo ſenio reiuueneſcentiam, perpetuam ſanitatem, ac ſine proximi detrimento victum & amictum honeſtum non per vſuram & fraudem, nec falſis mercemonijs, nec per oppreſſionem pauperum (vt iam diuites mundi ditantur) ſed per induſtriam operis & manuum laborem, Pijs à natura & inſtitutione dignificatis pollicetur Philoſophis? abſit itaque vt Priſcorum Exemplo neglecto, talia Dei magnifacienda magnalia, & ſtupendas Naturæ vires offuſcare, aut negare velim (qui enim ſpernit ſcientiam, ſpernit illum iuxta hanc artem veriſſimam Deus glorioſus & ſublimis) aut quod peius, ſicuti plurimi faciunt, tanquam otioſorum hominum ſpeculationes, aut inania inſanæ, delirantiſque mentis ſomnia ac commenta calumniari, qui tamen apud ſapientes ſaltem iudicij ſui imbecillitatem produnt, & inſcitiæ ſuæ teſtes publicos aduocant: Calumniantes ergo & ignorantes, quos & Fatuos Philoſophi vocant, ab hiſce tam

diui-

diuinis epulis arcendi, vt & delinantes suis phantasticis somnijs penitus relinquendi.

Est autem hæc Medicina, Balsamum, Sulphur & oleum vitale, quod instar nectaris viuifici totam prouinciam corporis irrigat, immortalemque animam, cum mortali corpore mirabili nexu ita iungit & vnit, vt non nisi rupto hoc vinculo ab eodem recedere, & euolare post prædestinatas temporum periodos possit.

Comparatur autem hæc diuina nostra artificiosissima sapientia non inepte sed verissime & essentialiter cum principio & Ente primitiuæ Mumiæ Balsamicæ, seu Humido radicali; Hermetici enim nostri, veluti & nos mystico sensu eam vocamus Balsamum, Mumiam, vitale embryonatum & incombustibile Sulphur, Radicale semen, spiritum innatum, quintam Essentiam, Arcanum, Florem cheironium, Lilium, Internum Archeum, Solem & Cœlum, mannam Materiam perlatam, fontem Actionum vitalium Auctorem fœcunditatis, & quid non? Imo principium, Radix, Fundamentum, totius Rector, Monarcha & Oeconomus, Mechanicus naturæ, quæ pro infinita artium, scientiarum, rationum seminalium, donorum, prædestinationum, Tincturarum & confluentiarum varietate ac robore septem membra principaliora in Microcosmo confortat ac restaurat, hominemque edoctum reddit: à naturæ liturgia definitis & congruentibus, Elementa repugnantia concordi mixtionis lege (ex igne enim aqua facit Azothum, Mercuriale illud sapientum ens primum) ligat, digestisque tandem temporibus, corruptis ac consumptis prædictis Elementis, ipsa integer & superstes remanet.

rant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus: Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis vouannam luit exhibere.

Hæc Philosophiæ occultamitate nerua & hæc margarita vnica pretiosissima omnem existimationem excedit.

Sum-

Non datur alicui aditus, nisi per reuelationem Diuinam aut per vocem viuentis seu ostensibilem doctrinam: Nulla etiam eius rei perfectio, absque diuinitatis auxilio & demonstratione.

Deus etiam non omnibus vult hanc scientiam manifestare, propter euitationem scandalorum.

Vnica & vera via ad hanc est, imo ad omnia secreta, vt secundum Saluatoris præceptum ad Deum omnis boni authorem recurramus.

Lullius; Consideret artifex naturales virtutes lapidum Philosophorum, quæ vires sunt ignis naturalis & contra naturam, quæ & quales sunt in toto cursu naturæ, & quis cuiuslibet fuerit amicus vel inimicus, vt demonstrativa & infallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noscat disponere:

Summatim & veriſſime dico nullus Balſamus ſiue corporalis ſiue eſſentialis, nullum matrimonium microcoſmi cum microcoſmo, nulla rei conſeruatio, nutritio, generatio, conſtitutio & formatio, nullum ſemen, Virtus, Sapientia, Anima, Vita, Natura, Tinctura, Radix, Elementum, Stella, Animale, Vegetabile, Minerale, ne Sol quidem aut Luna, Balſamica ac ſpirituali hac Manna carere poteſt, imo omnia corruptibilia eius eſſentia conſeruantur ad ſuum prædeſtinatum ac deſtinatum terminum. Morienus dicit, quod hæc ſcientia abſtrahat hominem ab huius mundi calamitate, & ad cognitionem aliorum bonorum, quæ poſt hanc vitam ſperanda ſunt, mentem eius reducit: Quod quomodo fiat, operæ pretium erit conſiderare: Nam 1. quia Dijs his ſacris initiatus eſt, omnes illas curas inanes victus & amictus abijcit; atque ſic quaſi de nouo natus ſibi videtur; quæ propter caduca bona, at homini in hac vita neceſſaria, peccata cumulentur, fraudes excogitentur, facinora perpetrentur, mendacia, furta, ſacrilegia, periuria, latrocinia, cædes, lites, inimicitiæ, & quicquid eſt reliquorum enormium vitiorum, committantur & fiant, totus hic mundꝰ clamat, omnes anguli ſunt teſtes, & cuiuslibet conſcientia in pectore annotatum gerit: vt non fruſtra noſtri Theologi pro concionibus, continuis admonitionibus, obteſtationibus, execrationibus & deteſtationibus hanc in mundo verſantium & multas vanitates præter neceſſaria quæ-

fallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noſcat diſponere: nam natura naturam complectitur propriam, & amicabilius magis gaudet in ea, quam extranea. Studium amouet ignorantiam & reducit humanum intellectum ad veram cognitionem, & ad cuiuslibet rei ſcientiam &c. qui autem ſtudere abhorruerint, & tamen laborare voluerint, videant an ars ipſa naturæ ſit imitatio, quam ars ipſius emendare debet: Quoniam impoßibile eſt ei ſecreta Philoſophorum ad perfectum finem præparare. De his ſapientes dicunt, quod ij tranſeunt ad practicam ſicut aſinus ad cœnam, neſcientes, ad quid roſtrum porrigant niſi in quantum ſenſus exteriores ſine intellectu per viſum & guſtum ad pabulum adducit. Sic ipſi aſini ſine bonis veris principijs & fructuoſis ſtudijs ac ſine naturarum cognitione, quærunt perficere opera naturæ & ſecretum totius Philoſophiæ ac opus optimum quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperibus, & corpus humanum incolume conſeruat, præbens ei ſanitatem &c. Et ideo omnes artis huius apicem diligentes, ſtudijs conentur inſiſtere, & ex libris haurire veritatem, & non ex mendoſis, neq; fabulis fictis &c.

quærentium, ſtultitiam & inanitatem perſequantur, ex animisque hominum & vſu abdicare & eijcere conentur. 2. Omnes neruos intendit, & huic curæ inprimis vacat, vt ſe Deo non ingratum (quem ſi dixeris omnia vitia dixeris) ſed gratiſſimum opere, prece, moribus, actionibus, miſericordia, eleemoſyna, alijsque pijs, Deo placentibus, ſeruitijs præſtat & exhibeat: Quæ huc ſpectant, cum innumera ſint, quilibet ipſe conſiderabit. 3. Ad ſeriam meditationem cœleſtium bonorum ſe accingit, hac occaſione, quod omnipotentiam & præſentiam Dei viui ex effectu operis Chymici, ſuæ cauſæ correſpondente, alijsq; circumſtantijs, præter aſſiduam verbi Diuini lectionem & repetitionem, ſenſibiliter intelligat & ſpeculetur: Atque ſic ex ijs, quæ ſunt ante oculos recordatur eius, quem non videt corporaliter. nempe Deum, à quo hoc munere in ſui memoriam & honorem donatus eſt: Præſentaneam inſuper imaginem in hoc terreno ſpeculo, Tinctura Philoſophica, animaduertit cœleſtium, nempe Diuinæ Trinitatis, Reſurrectionis noſtrorum corporum, animæque in ea reuerſionem, & multorum aliorum, de quibus Philoſophi, vt Bonus Ferrar: & alij meminerunt: Dei quoque prouidentiam admirandam, qua ſibi electis ſuccurrit, agnoſcit, nec non quomodo illud arte producatur, quod toti mundo impoſſibile videtur. Quare ſacra namque ac Diuina hæc non Sophiſtarum ſed Philoſophorum ars atque ſcientia, male & perperam ab ignaris falſi damnata (ſiquidem inter omnes artes tam liberales quam illiberales ſeu mechanicas nulla tot impoſtoribus ſcateat vt hæc) merito ob admiranda quæ complectitur arcana veneranda eſt, & omnibus alijs ſcientijs terrenis anteferenda, à veris Medicis, qui ſpiritu Diuinæ ſapientiæ illuſtrati honeſto victu & amictu contenti & inſtructi (Impoſſibile enim eſt indigentem aut non liberum Philoſophari) Deum ad Salomonis Exemplum non pro opibus largiendis, ſed pro ſapientia impetranda (vt aperiatur illis Diuinæ cognitionis armarium) veneratione religioſa precantur: & qui felicitatem ſuam cœlo & Dei omnium bonorum largitoris ſaltem amore metiuntur: quos inſuper amor ſecretorum, & naturæ iuxta Diuinam gratiam promouet & ſtimulat ad perſcrutandum: & qui deſiderio ſcientiæ conſequendæ, abſque vana ſpe lucri aut inanis gloriæ affectatione nullum ſubire manuum laborem, honeſtum, diuturnum & poſſibilem in Dei timore recuſant: & tantis denique donis abſque malignitatis intentione

Fili, ſcito, quod iſtam ſcientiam habere non potes, quouſq; mentē tuam Deo purifices, & ſciat Deus te habere certū animum ac rectum, at tunc munDomino ri te faciet.

Nostri quidem Antecessores huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant grauissimis sophisticis circumtecta, sed omnia tamen veridica & sæpius comprobata: quod totum egisse arbitrabantur propter stultorum insipientiam; vt dicta sua non intelligerent, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicarentur: Si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc Magisterio retrahere, sed debet suam fidem & suam spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assidue hoc efflagitare, quatenus illud Diuinum & admirabile opus possit perficere. Verum hæc ars non inuenitur nisi per continuum studium & Philosophorum dictorum cognitionem, aut per fidelem scientem informationem.

tione neglecto aridæ sitis humanæ fonte, humilime cum metu & tremore vti ad finem magistro naturæ debitum, laudē scilicet & honorē Dei, & suam proximique egeni vtilitatem constanti taciturnitate, sine superbia omnium hominum invidiam irritante cupiunt: His inquam deauratæ doctrinæ filijs (quorum Aurum est omnipotens Deus) maximum illud & omnibus diuitijs anteponendum bonum, propter hominum sanitatem merito, & iure inuestigandum est, relicta prouincia metallica illis, qui fame impia, & sitibundo insaturabiliq; diteſcendi desiderio, æqui & iniqui neglecto discrimine, dies noctesq; horrende & corporis & animæ suæ periculo diuexantur. de his canit Prophisticis certius:

Aurum omnes victa iam pietate colunt.
Auro pulsa fides, Auro venalia iura,
Aurum Lex sequitur: Mox sine lege pudor.

Verum nullius rei auarum oportet esse Philosophum, præterquam sapientiæ, quæ est circa res Diuinas: Ideo verus Philosophus nunquā diuitias quæsiuit, nec appetijt, sed potius in naturæ Mysterijs delectatus est, siquidem adeptus, non vnius regni tantum, sed totius fere mundi valorem in crumena sua circumferre, & in Deo & cum Deo legitime ceu totius mundi Dominus omnia possidere possit, totique creaturæ in Dei timore & seruitio imperare. At donum istud, neque per iram, neque per vim intentatam, sed per altissimi inspirationem vel immediatam, vel per expertam Præceptoris sapientis in hac arte demonstrationem acquiritur ocularem. Hoc ita se habere extra omnem controuersiam, nemo non fatetur recte Philosophantium.

Morieni instructiones hæ sunt: Hæc enim res (inquit ad Calidem Ægypti Regem de arte inquirentem) quam iam diu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur: Accipitur enim per patientiam & humilitatem & amorem certum ac perfectissimum.

Confert

Confert enim DEVS hanc diuinam & puram scientiam suis fi- delibus & seruis, illis scilicet, quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine: Quæ cum alicui ex suis fidelibus collata fuerit, decet ipsum prius prænidere, cui postea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & demonstrat: decet igitur omnipotenti DEO esse in omnibus humiles & omnino subiectos. Paulò post: *Omnipotens DEVS Dominus* omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinē transmutare, id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit; Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à DEO super eos constitutus est: Præparat enim Deus Dominus ex seruis suis quos vult, & eligit (vide prooemium præfat. 2. in Basil. chym.) vt hanc scientiam diuinam homini cælatam cœlestis, cuquærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Hæc diuinus magis quam humanus, aut potius Theologus quam Philosophus Morienus Seræus. Quibus sanè verbis nihil ad prouidentiam Dei omnipotentis demonstrandam, accommodatius dici aut cogitari potest. Hortulanus super epistolam Hermetis ait: Solus ille, qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. & Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere di-

Quēadmodum enim bonus pater familias sortea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & demonstrat: decet igitur omnipotenti DEO esse in omnibus humiles & omnino subiectos. Paulò post: Omnipotens DEVS Dominus omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinē transmutare, id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit; Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à DEO super eos constitutus est: Præparat enim Deus Dominus ex seruis suis quos vult, & eligit (vide prooemium præfat. 2. in Basil. chym.) vt hanc scientiam diuinam homini cælatam cœlestis, cuquærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Hæc diuinus magis quam humanus, aut potius Theologus quam Philosophus Morienus Seræus. Quibus sanè verbis nihil ad prouidentiam Dei omnipotentis demonstrandam, accommodatius dici aut cogitari potest. Hortulanus super epistolam Hermetis ait: Solus ille, qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. & Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere di-

bonus pater familias sortea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & demonstrat: decet igitur omnipotenti DEO esse in omnibus humiles & omnino subiectos. Paulò post: Omnipotens DEVS Dominus omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinē transmutare, id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit; Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à DEO super eos constitutus est: Præparat enim Deus Dominus ex seruis suis quos vult, & eligit (vide prooemium præfat. 2. in Basil. chym.) vt hanc scientiam diuinam homini cælatam cœlestis, cuquærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Hæc diuinus magis quam humanus, aut potius Theologus quam Philosophus Morienus Seræus. Quibus sanè verbis nihil ad prouidentiam Dei omnipotentis demonstrandam, accommodatius dici aut cogitari potest. Hortulanus super epistolam Hermetis ait: Solus ille, qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. & Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere di-

Quēadmodum enim bonus pater familias sortea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & demonstrat: decet igitur omnipotenti DEO esse in omnibus humiles & omnino subiectos. Paulò post: Omnipotens DEVS Dominus omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinē transmutare, id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit; Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à DEO super eos constitutus est: Præparat enim Deus Dominus ex seruis suis quos vult, & eligit (vide prooemium præfat. 2. in Basil. chym.) vt hanc scientiam diuinam homini cælatam cœlestis, cuquærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Hæc diuinus magis quam humanus, aut potius Theologus quam Philosophus Morienus Seræus. Quibus sanè verbis nihil ad prouidentiam Dei omnipotentis demonstrandam, accommodatius dici aut cogitari potest. Hortulanus super epistolam Hermetis ait: Solus ille, qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. & Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere di-

Quēadmodum enim bonus pater familias sortea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & demonstrat: decet igitur omnipotenti DEO esse in omnibus humiles & omnino subiectos. Paulò post: Omnipotens DEVS Dominus omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinē transmutare, id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit; Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à DEO super eos constitutus est: Præparat enim Deus Dominus ex seruis suis quos vult, & eligit (vide prooemium præfat. 2. in Basil. chym.) vt hanc scientiam diuinam homini cælatam cœlestis, cuquærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Hæc diuinus magis quam humanus, aut potius Theologus quam Philosophus Morienus Seræus. Quibus sanè verbis nihil ad prouidentiam Dei omnipotentis demonstrandam, accommodatius dici aut cogitari potest. Hortulanus super epistolam Hermetis ait: Solus ille, qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. & Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere di-

gnis & indignis abſcondere: Et ſic de virtute intentionis ſemper dixerunt vera, ſed de virtute ſermonis non, & dixerunt ſic lapidē Philoſophorum fieri ex ouo; quia in ouo tria ſunt ſimilia tribus, quæ ſunt egregium lapidem, &c. Roſarius Philoſophorum dicit, Lapis noſter eſt cōfectio ipſius magiſterii, & aſſimilatur ordine creationi hominis: Nam primum eſt coitus, ſecundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum ſequitur nutrimentum: ô chariſſime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Alius Philoſophus dicit: In corporibus mineralibus, ad inſtar operis naturæ, conati ſunt Alchymiſtæ, facere breui tempore, quod natura facit in annis mille: Vnde & docuerunt rē quandam facere, quæ corpora, ſuper quibus proiicitur, tranſmutat: Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur Lapis, non lapis; Lapis, quia teritur: non lapis, quia funditur. & curnit in igne, abſque euaporatione, ſicut aurum: Nec eſt alia res, cui proprietas illa conuenit. Eſt autem huius rei prima & principalis ſubſtantia, cuius materia eſt vna, & de ea eſt vnum; & cum ea fit, neque aliquid ſibi additur vel minuitur. Multiplicia quidem ſunt eius radicis nomina, ſed ſi ea, etiam ſupra dicta, recto ordine inſpexeris, vnam eius radicem & ſubſtantiam & materiam inuenies. Hoc magiſterium, ait Damiſtarum, tin Philoſophus, vnum habet nomen proprium, & hoc proprium &c. ſibi

Ingenium huius breuitatis ſupplet eſt aqua-litus, & virtus terra ſulphurea, cuius prim° & principalis inuentor eſt Hermes Triſmegiſt° pater alchymiſtarum,

Nutrix eius terra eſt, cū conſtet, in illa eſſe realiter virtutem lapidis integram, ſed non integrabitur, niſi argētum viuum fuerit redactum in eandem: Et ideo ſubiungit, quod cum à terra aſcendit in cœlum, & iterum deſcenderit in terram, tunc vim recipiet ſuperiorum ac inferiorum, &c. Alii appellauerunt hanc terram Leonem viridē fortem in prælio; alii draconem deuorantem, congelantē vel mortificantem caudam ſuam, id eſt, ſuum argentū viuum: Alii appellauerunt illam locum deſertum, quando populata eſt à ſuis ſpiritibus: Alij venenum, quia interficiens eſt: alij arborem, quia fructum eſt gerens: alij Hyle occultum, quia totius naturæ eſt fundamentum, & ſubiectum omnium Elementorum. Lullius.

Alio loco dicit: Hæc autem eſt aqua vitæ, lac virginis, ſanguis reincrudatus, menſtruum dealbatum, nutrimentum infantū, cibus cordis, quæ narium, venenum viuentium cibus mortuorum, & argentum viuum Philoſophorum à fœculentia terrea per ſublimationem depuratum. Paganus dicit, qui argentum viuum à corporibus extractum taliter commiſcere nouerit, & corporibus amicari, ſciet vnum ex ſecretis maximū, & viam principalem perfectionis: Nullus autem commiſcere ipſum corporibus poterit ſine cognitione huius magiſterij: propterea Philoſophi dicunt: Nemo vtetur ipſo ſine magiſterio.

ſibi deputatur, ſic etiam vnam habet diſpoſitionem, atque etiam viam linearem, & hoc modo licet ſapientes eius nomina & ſua dicta mutarunt, tamen noluerunt, niſi rem vnam intelligere & vnam diſpoſitionem. Sapientes qui ante nos fuerunt, multas nominauerunt confectiones, & multa pondera, & multos colores, & ſic ſuper vulgus dicta ſua allegorizauerunt: neque tamen ſunt mentiti, ſed locuti ſunt, vt eis bonum videbatur, & vt ipſi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alios lateret. Scias, inquit Roſar. Philoſoph. quod talis per Deum conſueuit eſſe modus Philoſophorum ſemper ſcilicet, quod in paſſu certiſſimo claudicare, & rem quaſi dictam quandoque per typos & figuram, & quandoque per verba metaphorica, & quandoque per falſam & alienam practicam occultare, & vbi ſe verum dixiſſe ſentiebant, ſe nunc ſimilitudinariè locutos fuiſſe dicebant. Vnde Geber *dicit*: *Vbicunque apertè locuti ſumus, ibi nihil diximus, ſed vbi ſub ænigmate aliquid poſuimus & figuris, ibi veritatem occultauimus.*

Auicenna dicit: *Si aurum & argentum non viderem, dicerem, quod non eſt magiſterium; ſed quia video, ſcio magiſterium eſſe verum.* Alio loco dicit: Aquila volans per aëreni, & bufo gradiens per terram, eſt magiſterium. Idem: Res, cuius caput eſt rubeum, oculi nigri, & pedes albi, eſt magiſterium. Morienus ait de pretio materiæ Philoſophicæ: Sapientes diſpoſuerunt & dixerunt: Quod ſi hoc quod quæris in ſterquilinio inueneris, illud accipe: ſi vero in ſterquilinio non inueneris, tolle manum à marſupio. Omnis enim res, quæ magno emitur pretio, in huiuſmodi artificio mendax & inutilis reperitur. Nonnullus inter Philoſophos ſic ait: Omnis ſapientia mundi huius circa tria iſta verſatur, ſcilicet, circa adligamentum animæ corporalis cum anima corporali: & animæ ſpiritualis cum anima corporali, & ſpiritualis cum ſpirituali: ſed adligamentum animæ corporalis cum corporali propinquius eſt & facilius, quam ſpiritualis cum ſpirituali: de iſto enim tertio pauca ſcribere voluerunt ſapientes antiqui, dixerunt enim, nullum ad ipſius ſcientiam poſſe pertingere, niſi fuerit natura ſua diuina & ſpiritualis ſua natiuitas: Etenim poſtea dixerunt communiter ſapientes omnes antiqui ſine diuerſitate; Quod illud, quod eſt ſuperius, eſt ſicut illud, quod eſt inferius, & è conuerſo:

uerso: Et omne subtile est ex grossis, & grossuum ex subtili: sub his sanè subtilis inuentio chymica emicat, ast mystico habet opus iudicio.

Colloquiũ duorũ Philosophorũ: Quidnam tibi igitur totam Democriti Abderitæ sapientiam breuiter reuelabimus, ni adhũ intus in adytis relinquemus? Sed posi: Tibi enim præstantiora concredita sunt, actu de cœlo Deum deducis, & eruehis animam ac

Rosar. Philosoph. adducit Salomon (cap. 7.) Hanc scientiam pro luce habere proposuit, & omnem pulchritudinem & salutem. In cõparatione illius lapidis pretiosi non comparauit illum: Quoniam omne aurum tanquam arena exigua est, veluti lutum æstimabitur argentum in conspectu eius: melior enim est acquisitio eius negotiatione argenti & auri purissimi: Fructus illius pretiosior est cunctis opibus huius mundi, & omnia, quæ in mundo desiderantur, huic non valent compararі: Longitudo dierum, & sanitas in dextera eius, in sinistra vero eius gloria & diuitiæ infinitæ: Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non despectæ, & semitæ eius moderatæ, & non festinæ, sed cum laboris diuini instãtia: Lignum vitæ est his, qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens: Beati qui tenuerint eam, quia scientia Dei nunquam peribit, (teste choro Philosoph.) Qui hanc scientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & sempiternus. Ex sapientia itaque diuitias immensas Salomon acquisiuit, & quomodo testantur historiæ sacræ. His omissis, vnam alteramque definitionem nostræ materiæ ex libris Philosophorum adducemus, quo propior nobis ad hoc magisterium pateat scopus.

Thomas de Aquino inquit: Est autem materia lapidis aqua grossa: Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam: Et credas pretiosiores esse lapides, qui proceduntab animalibus quam alii. Aristoteles 3. Meteor. ad finem; Metallorum, inquit,

mentem, quæ in materia est, & applicas rei exempta à materia: Ego vero humi iaceo, ac natura contemplator sum, nec dum retuli me ad rerum non adspectabilium speculationem: Quoniam nondum mihi acutius lumen factum est: Nosti igitur, quid faciemus, inquit, Mihi quidem terræ adita concredita sunt; Tu verò illa cœlestia es consecutus: Impertiamus ergo inuicem res, quas habemus: Tu mihi egregia spectacula: Ego verò tibi naturales effectus: Sed viden' quid ego tibi fecerim: Cum enim auri fontes aperuerim, nec Atho concussi, nec Langeuni commoui, nec venas quasdam subterraneas recluſi, sed lapides inter se conterens, & herbas quasdam miscens, ingenuè tibi ac vtiliter aurum valdè pretiosum elaboraui, &c. Hæc à Democrito prædicantur inter fontem magisteriy sapientiss. & non impiè.

propinqua materia ſunt ſulphur & argentum viuum, ſicut Alchymiſtæ dicunt, ita quod in locis lapidoſis terræ per virtutem mineralem generatur ſulphur & argentum viuum; Deinde ex ipſis generantur diuerſa metalla, ſecundum diuerſam commixtionem eorum: Vnde etiam ipſi Alchymiſtæ per veram artem Alchymię, ſed tamen difficilem, propter occultas operationes virtutis cœleſtis, quæ mineralis dicitur, quæ ex eo, quod ſunt occultæ, à nobis imitari poſſunt per prædicta principia, vel per principiata ab ipſis, faciunt aliquando veram generationem metallorum. Porro quæſt. 96. art. 2. ait: Quod ſi ſimpliciter adhibeantur res naturales ad aliquos effectus producendos, ad quos putantur naturalem habere virtutem, non eſt ſuperſtitioſum & illicitum iis rebus vel effectibus vti. Si autem (Thomas 2. lib. 2. part. quæſt. 77. art. 2.) per Alchemiam fieret aurum, non eſſet illicitum pro vero vendere, quia nihil prohibet artem vti aliquibus naturalibus cauſis ad producendum veros & naturales effectus: ſicut Auguſtinus dicit in lib. 3. de Trinit. cap. 8. quæ arte Dæmonum fiunt. Idem Ariſtot. princip. lib. 4. Meteor. ait, Præcipuus ſcopus Alchymiſtarum eſt, tranſmutare metalla, ſcilicet imperfecta, ſecundum veritatem & non ſophiſticè. Idem: Metalla tranſmutari poſſunt vnum in aliud, cum naturalia ſint, & ipſorum materia eadem. Iohannes quoque Euangeliſta ab Auicenna primus inter Chriſtianos Chemiæ peritus recenſetur: Dict. 1. ad fin. cap. 7. de anima. Imò & à Vincentio monacho in ſeculo naturali, &c.

Sic lapis eſt vnus, vna Medicina, quæ ſecundum Philoſophos dicitur Rebis, ex re bina, ſcilicet ex corpore, ex ſpiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errarunt. Item dicunt Philoſophi, nomia & inueniri vbique, eſſe vilis pretii, in ſterquilinio abſcondi, Adamum ſecum portaſſe in paradiſo, & volatilia ad nos detuliſſe, lapidem eſſe gratis datum, de eo ſumendum, quantum cui lubet, nec alicuius hominis veniam petendam, eſſe nigrum nigrius nigro; Item igneæ eſt naturæ lapis cœleſtis, quo vocatur Draco, & Baſilicus, magnumque magni pretii Elixir: Item, noſtrum magiſterium, non eſt niſi maſculus & fœmina, ipſorum coniunctio adueniente aqua parit coagulum & rubeam tinctiuam Phyſicam. Dicitur & eſt aqua cœleſtis, ſiue potius diuina, (inquit Philoſophus)

Roſinus ait: Ars Aſtronomia & Phyſices lemum ſecum portaſſe in paradiſo, & volatilia ad nos detuliſſe, lapidem eſſe gratis datum, de eo ſumendum, quantum cui lubet, gentib. patens eſt, Ars vero noſtra, non niſi à ſapientibus ſciri poteſt. Et ne ſtolidi & inſipien-

pientes naturā ignorantes, legere tamen scientes a.b.c. ipsis attraherent & vsurparent: quamobrē cupientes hanc scientiam oportet intellectum valdè subtiliter & ingeniosè acuere, sepe & persepius, intus & extrahante & retro volvere & revolvere dicta sapientum.

phus) quam & Democritus & Mercurius Trismegistus nouere, modo Diuinam aquam, modo Scythicum laticem appellantes, modo pneuma, hoc est spiritum, ex ætheris natura & essentia rerum quinta: Vnde aurum poculentum & Philosophorum lapis constat: Hinc & arti datum nomen, Psammurgicen, & Mysticen, & Ammophysiam, & sacram maximam vocando, symbolum Mariæ, de qua apud authores. At totum arcanum dicit esse in scientia vasis Hermetis; quia illud sit diuinum, & de sapientia Domini gentibus occultatum; Et illi, qui illud ignorant, nescunt regimen veritatis, propter vasis Hermetis ignorantiam. Alius Philosophus dicit: Sciant omnes artifices huius artis, species perfectas transmutari non posse, nec artifex transmutationem facere potest, nisi primo corpora reducere sciat in primam eorum materiam; Qualia si conuerrere sciuerit artifex, tunc indiuidua eorū de facili transmutare sciet operatione Philosophica in aliam formam, quā prius non habuerant. Alius dixit: Quod acciperem aurum vivum, & sublimarem duabus vicibus, vt facias viuum, infunde illud in sal, & mitte id in stercore humano, & maneat ibi per duos dies, & olla sit ferrea; & in hoc magisterio est sensus magnus. Anaxagoras ait: Sol noster est rubeus & ardens, qui coniunctus est animæ albæ & naturæ Lunæ, spiritus medio, quamuis totum sanè nihil

sunt dicta sapientum. Non est enim sapientum stolidè loqui, cum intellectus verborum ipsorum maximè literarum sono contrarietur; qui enim sonum verborum acceperit, & intellectum interiorum non habuerit, nihil sibi prodest, quoniam illi dicitur id quod scriptum est; Legere & non intelligere, est negligere.

Ne ergo innumeralitate nominum decipiaris, inquit Turba, mortuus cum viuis vsque: sed certo habe eum quid esse, cui nihil alienum accedit, neque infertur: Eius igitur socium inuestiga, & alienum nihil ei inferas, & sine homines multiplicare nomina, quæ nisi multiplicarentur, sapientiam nostram pueri riderent.

Alius sic: Super omne mirum, quod vno igne, & vno vase fit destillatio, sublimatio, mortificatio, calcinatio, rubificatio, fusio, &c.

Alius dicit: Sufficit lapidem in nostro vase semel ponere & claudere, quousque totum compleatur magisterium. Et alibi: Item, Lapis noster, vt dicunt Philosophi, fit ex vna re, & in vno vase, & verum dicunt.

Aristotel. Cum habueris aquam ex aere, aerem ex igne, ignem ex terra, tunc habebis plenam artem.

nihil aliud sit, præter argentum viuum Philosophorum. Geber; Iam igitur, inquit, laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & glorioſus, qui nobis omnium Medicinarum reuelauit seriem cum illius experientia, quam illius instigationis bonitate & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Alius Philosophus dicit: Ego veritatem dico, quod nihil aliud huius magisterii artifices in errores detrusit, nisi varietas, & eius nominũ multitudo. Sed si quis rectè cognouerit, quod hæc nomina non sunt, nisi colores in coniunctione apparentes, in huius magisterii via non deuiabit. Alius Philosophorum: Lapis noster lius, sine corruptione gẽneratio fieri non potest; vnde studeas in putrefactione. Idem: Habemus exemplum in ouo, quod putre- *Lullius: quo*
scit primo, & tunc gignitur pullus, qui post totum corruptum est *frigefacto,*
animal viuens. Primum regimen est Saturni, putrefacere & Soli *inueniet ar*
imponere. Compositio verò fit ex quatuor noctibus. Belinus, sci- *tista infan-*
tote, quod pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem *tem nostrũ*
potentiam, & induit me vestimento gloriæ, & totus mundus me *rotundum,*
quæsiit, & currit post me: Ego enim sum maximus; iam sciuerunt *ad modum*
virtu- *oui, quem*

extrahat & mundet, &c. Post ortum illius corporis incipit coadiuuari in medio in forma rotunda ad modum cuiusdam rotundissimæ Lunæ, circulariter contentæ.

Alius: Fœtus extractus non nisi lacte nutritur & igne per se & paulatim, dum parvulus est, & quanto magis exuritur ossibus confortatus, in iuuentutem deducitur, in quam perueniens sibi sufficit.

Alius: Noster quidem Laton, quamuis primum sit rubeus, tamen est inutilis, &c. Si autem Laton cum sulphure comburatur. Item, quando autem Laton tam diu coquitur, &c.

Riplæus dicit: Annum insumimus antequam nostram calcem præparemus. Nam minori temporis spatio calx nostra confici non potest, fusionis capax cum colore, qui non euanescit.

Lullius: Et quando dimittit eam in speciali forma sulphuris, id est, pulueris subtilis, tunc ostendit, quod magnæ ignitionis est, nec propter hoc eum minus appretiari debes, sed fortius honorare, cum fieri possit ad simplicis ignitionis terminum per discretionem operatoris sapientis in doctrina, quam superius ars confert in substantia multiplicatiua.

virtutem meam & altitudinem; Ego enim vnicus sum, & assimilor Patri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi veritatem istam, ex gratia sua, & homines quærunt à seruis meis frustra id, quod quæritur à me, & non peruenerunt ad id, nisi per me, & terra cum omnibus viribus suis me humiliare non potest.

Inter hos ait quidam: Hic est lapis, quem assimilant sapientes artis lapidi Aquilæ. Est enim lapis Aquilæ lapis cognitus, & est lapis in eius ventre qui mouetur. Idem lapis, qui est in hoc opere necessarius, de animata re est; Hunc inuenies vbique in planitie, in montibus, & in aquis omnibus, habentque eum tàm diuites, quàm pauperes, estque simul vilissimus, carissimus, ex carne & sanguine, quam pretiosus omni cognoscenti illum. Item, Lapis proiectus est in valles, & in montibus & in aëre habitat, & in flumine pascitur, & in cacumine montium quiescit, cuius mater Virgo est, & Pater non concubuit. Item, Lapis noster quamuis ab hominibus & animalibus pedibus conteratur, tamen propter summam industriam hominis Geberi à sapientibus adamatur. Item, Hic lapis est subtus te, supra te, erga te, & circa te. Alius, Hoc magisterium ex vna primum radice procedit, quæ postmodum in plures expanditur, & iterum ad vnum reuertitur. Item, Lapillus autem dactili ex palma nutritur, & palma ex suo lapillo, ex cuius etiam radice plurimi ramuli concrescunt, qui suum numerum multiplicent & augeant propter eam. Item, Noster Lato, quamuis primum sit rubeus, tamen est inutilis, sed si post rubedinem in album vertatur, multum valebit: Et si Laton cum sulphure comburatur, & mollities super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Alius inter sapientes ait; Quod omnia harum rerum nomina & earum similitudines, nulla alia de causa antiquis vocantur, neq; variantur, nisi vt vos intelligatis, quod huius rei principium super suum finẽ restificatur, & suus finis super suum principium. Alius, Omnis res nõ est nisi de eo, & cũ eo, & quod omnis tinctura à suo simili procedit. Alius, Immunditia est in hoc lapide, propter quã ipsum homines vilipendunt, & tenẽt quod non possint eam sequestrare. Alius, quicunq; ignorat pondera, non laboret in nostris libris, quia Philosophi nil suarũ rerũ posuerunt, nec aliud occultauerunt, nisi hęc.

Exem-

TRACTAT. III.

Exemplum ſcientiæ noſtræ, ſenex ſupra mortem, in eo ſunt naturæ coniunctæ cum complemento, terra, aqua, ignis eius & aer: Et omnia hæc in Saturno; cum eo aperiuntur portæ ſcientiarum, ſicut dicit Hermes, & præcedentes ſui primi. Gumen noſtrum coagulat lac noſtrum, & lac noſtrum diſſoluit gumen noſtrum, & poſt apparebit rubedo orientalis & rubedo ſanguinis; Terra noſtra veritæs ſuum inargentum primum, & vltimo in aurum, inueteratur, & habebis ſcientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Alius Philoſophus dicit; Albo plumbo cognito reliquum nihil aliud, quam opus mulierum & ludus puerorum.

Alius ex ſapientibus ait; Multas regiones & plutimas prouincias, nec non ciuitates & caſtella, cauſa ſcientiæ, quæ vocatur Alchymia, maximo labore perluſtraui, & apud literatos viros & ſapientes de ipſa arte inquiſiui, vt eam plenius inueſtigarem; Et ad, non eſt cum ſcripta omnia perſcriberem, & in operibus ipſorum ſæpiſſimè perſudarem, non inueni tamen verum in his, quæ libri eorum affirmabant; Aſpexi ergo libros contradicentium & affirmantium, & inueni eos vacuos eſſe ab omni profectu, & ab omni bono alienos; Inueni enim multos prædiuites Canonicos, Phyſicos & illiteratos, qui pro eadem arte magnas fecerunt expenſas atq; labores, & tandem deficiebant; quoniam artem inueſtigare non valebant. Ego vero deſperaui quin facerem labores & expenſas infinitas, vigilans & de loco ad locum migrans omni tempore ac meditans, ſicut dicit Auicenna, ſi hæc res eſt, quomodo eſt? Et ſi non eſt, quomodo non eſt? tandem perſeueraui ſtudendo, meditando, laborando in operibus eiuſdem, quouſque quod quærebã, inueni, non ex mea ſcientia, ſed ex Spiritus ſancti gratia Vnde cum ſaperem & intelligerem, quod naturam ſuperaret, diligentius vigilare cœpi in decoctionibus & ſublimationibus, ſolutionibus & deſtillationibus, cerationibus & calcinationibus, atque & de accidentibus eius minimè dubitatur, nec eſt difficile cognoſcere

Albertus dicit libr. 3. capit. 1. de trãſmutatione horũ corporum metallicorum & mutatione vnius in alius, quæ eſt Alchymia. Eſt autem optimum genus huius inquiſitionis certiſſimum, quia cuiuſque rei propriã res cognoſcitur,

ccc

eodem libr. cap. 2. Prima inquit metallorum materia eſt humidum vnctuoſum ſubtile, quod eſt incorporatum terreſtri ſubtili fortiter comixto, ita quod plurimum vtriuſq; non tantum cum plurimo vtriuſq;, ſed etiam in plurimo vtriuſq;. Huic correſpondet alius dicens: Aurum non ex carnibus, oſſibus, pilis aut ligno, ſed ex ſola ſua materia proxima, in debitis locis, naturaliter prouenit; materia autem proxima eſt argentum viuum coagulatum à ſulphure.

BIBLIOTECA NAZIONALE MARCIANA VENEZIA

atque coagulationibus Alchymiæ,& in multis aliis laboribus, donec inueni, esse possibilem transmutationem in Solem & Lunam, quod multo melius est omni naturali in omni examinatione & malleatione. Bernhardus ait; Amen dico tibi, quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissoluit, nisi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quam metalla ipsa soluta possunt recongelare. Quod in aquis fortibus non contingit, sed potius est deturpatio compositi, vtpote, corporis dissoluendi; Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, quæ eis in congelationibus non permanet, & tandem Mercurius est huiusmodi, & non aquæ fortes, sed quam fatui existimant, aquã Mercurialem, lymphidam & diaphanam. Alius dicit; Nouisti omnia minetalia, quæ in fodinis crescunt. Ex illis elige id, quod tuo proposito conuenit: hinc scias, vnam esse operationem simplicem, quæ reliquas, ne requirantur, excusat. Sumes autem patrem & matrem cum fratribus & sororibus, eosque in vno colloc bis lecto, sic vt ora oribus, manus manibus, pedes pedibus iungantur; tum è vestigio monturi, ac postea cum gloria resurrecturi ac regnaturi erunt suum per omnem tribum suam. Hi sunt flores, qui inter tot carduos & tribulos absconduntur, quas luci exposuisse non absre erit.

Auicenna: Et sicut Sol magis vult, dãs fortitudinem suam vsque ad Saturnum, & deorsum vsq; ad Lunam, & ita studium est pretiosius omnibus aliis, & ideo quia omnes res cælestes sunt mixtæ cum terrestribus,

Alius Philosophus ait: Ego perlustraui multas regiones, vt certum quid de lapide Philosophorum agnoscerem, & quasi tutum mundum ambiens, deceptores falsos inueni, & non Philosophos: Semper tamen studens & multipliciter dubitans veritatem inueni. Sed cum materiam agnoscerem ducenties erraui, ante quã veram

ita amittũt suam fortitudinem desursum, deorsum: Quia fortitudo terrenorũ fuit vt ascenderet superius, & fortitudo superius fuit, vt descenderet inferius. Et sicut Sol non potest fieri, quod Saturnus currat cum Sole in eodem signo; Ita non potest fieri, quod hoc magisterium non retrahat de plumbo aurum. Sed intellige, quod volumus dicere, postquam habes rationem, quod non potest fieri, quod non sit magisterium.

Basil. Valent. Ego Saturnus, Planetarum summus in firmamento protestor hisce præ vobis Dominis omnibus, me inter vos inutilissimum & vilissimum esse infirmi & corruptibilis corporis, nigri coloris, multarum afflictionum inuritis in hac miseriarum valle obnoxium, attamen omnium vestrum probatorem, non enim permanentem habeo mansionem, atq; mecum mei similem rapio, cuius meæ miseriæ nulli causa imputanda est, nisi inconstantis Mercurio, qui mihi sua incuria & negligentia hoc malum influxit.

veram materiam, operationem & practicam inuenissem. Huic respondet alius, inquiens; Absque labore nil præclarum acquiritur. Ita enim ordinatum in totius mundi œconomia à summo illo dispensatore; Panis, quo vita hominis carere nequit, per quot labores durissimos perficitur? Ita vinum, cereuisia, panni, metalla, & omnia homini perneccssaria, diuersis præparationibus non sine manuum labore conficiuntur. Eodem modo artifices Chymici nolunt, vt quis optato fruatur artis sine absque labore & exercitio multiplici præuio: sed nemo cogitet, quod hoc prauæ eorum voluntati imputandum sit, quasi aliter quidem possent, si vellent, artem docere, aut discipulos instruere, quod illis omnino impossibile est.

Alius dicit: Aurum commune non est aurum Philosophorum. Lapis enim ab auro venenosus vermis vocitatur, Mercurius vero cõmunis ab auro pro teste adducitur, *quod nimirum ex auro* & Mercurio totum fiat opus, *sed à Lapide*, vt volatilis & inutilis rei. Lapis affirmat alius, *in* sese esse aurum Philosophicum, & non in alio, seque dominum tincturæ verè à Philosophis dici, aurum autem omnes decipere, quotquot in eo laborent. Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum Philosophorum. Alius Philosophus dicit: Ex perfecto sanè nihil fieri potest; quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutantur, sed potius corrumpuntur, &c. Alius ait; Hoc fili, noscas, quod nisi quis sciat ducere & prægnantem facere, & generare species, nil fit, nec aliquid peragitur. Si autem fecerit, maximæ dignitatis erit Eodem modo Maria Matronifica inquit, gummi cum gummi vero matrimonio, & fac illa sicut aquam currentem.

Alius ait: Omne habens calorem, habet vitam. Et propter hoc calx Alchymica dicitur habere vitam, quia illorum vitam imperfectam Philosophi studuerunt occidere, & vitam perpetuam reddere. Oportet autem eum sapienter occidere, & comburere, quia mors eam reuelabit. Conteramus autem eum post mortificationem sui primam cum eo, quo mortificatus de rebus adurentibus, vel peruiis facientibus peruium & exiccantibus, sicut est sal, alumen, atramentum, calx & aliæres, quas habet similis ignis. Fa-

ciamus ergo illud multoties, donec moriatur & mollificetur. Hinc Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotũ curari. Alius: 4. sunt elementa, ex vno fonte procedentia, eorum quædam alia ex iisdẽ conficiuntur. Et sunt ex his quædam quasi radices, & quædã quasi ex his compositæ, terra, aër; sed nostra aqua nostram rem habet superantẽ, quæ est magna, lucida & pura. Nã de grossitie aquæ terra concreatur. Geber; Quantumcunq; lapis sit mũdatus per sublimationẽ, & eius adustio sit deleta per eius olei extractionẽ, & eius fuga sit destructa per eius fixionem, nihilominus nõ funditur, nec ingreditur, nec permiscetur, sed vitrificatur. Si scis ignem, Mercurius tibi sufficit. Item frater Albertus: Ignis & Azoth tibi sufficiunt. Est autem hic ignis absq; flamma, at non sine luce; habetq; quatates 4. elementorum, quæ diutissimè absque extinctione perdurant. Hic est ignis Chemiæ, quo res suas tractabiles faciunt. Hic est Philosophiæ occultus malleus, securis, & quod mirum, aqua, pluuia, & causa sine qua non. Philosophus is est, qui comburere scit aqua, & igne lauare. Hinc Dianæ balneum, & Iunonis corona aurea. Hermes & Aristoteles de Planetis aiunt; Sol pater eius est, Luna mater existit; ergo Luna mater & ager, in quo solare debet seminari semen, & sic non indigemus alio, ex quo lapis noster & Alchymia nostra fiat, quam Solis & Lunæ.

Alius infert; Sunt duo pisces in vno mari, fera nigra in sylua, ceruus & vnicornis in nemore, hi capiendi, irretiendi & vniendi sunt; sunt item duo Leones vtriusque sexus, Lupus & Canis. Item duæ aues. Hæ inimicæ mortales in amicitiam reducendæ, & perpetuo concordiæ vinculo colligandæ sunt. Alius; Huius artis duo sunt

Lulli⁹. Ignis naturalis, in quo est virtus actiua, non sit superatus per elementalem ignẽ. Et in operatione prima suæ corruptionis obseruare debes, quod ignis contra naturã superet calorẽ

naturalem, innatum in mobili subiecto vnò gradu tantum, & non vltra illum numerum. Quia spiritus individuus, qui est speciei conseruatiuus, desiderans similem generationem recto instinctu suæ naturæ, corrumperetur per suæ destructionem essentiæ, & tunc amplius non haberet appetitum similem generationem faciendi. Quia natura exiret per corruptionem & destructionem, quæ contra naturam sunt, & terminum acciperet, & finem consummationis. Hinc Hermes c. 4. Et facite, inquit, quod fugiens non volet à non fugiente, & quod super ignem quiescat, licet sit ignis æstuans. Moneo, inquit mundus, in Turba, caueatis ne compositum fumiget & fugiat. Author. consil. Qui me miserulam offenderit, & à quiete mea dispersérit, do plagam in faciem suam, per quam fugam capiam Per hoc tangit euitare excessum caloris.

sunt lapides principaliores, albus & rubeus mirabiles naturæ: Al- Lulli⁹. *Qua*
bus in occasu Solis incipit apparere super facies aquarum, absconden- *dam elemẽ-*
dens se vsque ad mediam noctem, & postea vergit in profundum; *ta sunt, quæ*
Rubeus vero ex opposito operatur, quia incipit ascendere super *indurant,*

aquas *fixant & congelant, & quædam indurantur, fixantur, & congelantur. Et sic est duplex consideratio in arte, scilicet cõponere ex vna natura vnius metalli duos liquores contrarios in compositione vnum, qui virtutem habeat fixantem, congelantem, & indurantem; & alterum, qui sit volatilis, infixus, & mollis. Iste vero secundus liquor induratur, fixatur, & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquoribus resultat vnus lapis congelatus, fixus & indu-ratus, qui habet virtutem congelandi non congelatum, indurare mollificum, & fixare in-fixum, & mollificare durum.*

Alius Philosophus ait: Scitote, quod duodecim sunt lapides Philosophorum, in quibus ipsi posuerunt omnia secreta sua. Sed principaliter tantum sunt tres, scilicet, animalis, vegetabilis, ac mineralis. Mineralis non indiget solutione vegetabili, & ex eo fit Medicina vniuersalis. Vegetabilis non indiget nisi fermentatione ex minerali. Sed animalis indiget solutione ex vegetabili, & fermentatione ex minerali.

Alius. Nisi corpora vertantur in non corpora, nondum regula operis inuenta est, & hoc ideo, quia impossibile illam tenuissimam animam omnem in se tincturam habentem, à suo extrahi corpore, nisi prius diruatur, & in tenuem spiritum impalpabilemq; vertatur.

Alius. De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere sal, & de illo sale aqua: Et de illa aqua Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fiat aurum siue Sol.

Alius dicit: Quatuor sunt ignes necessarij in opere. Primus est ignis fimi, qui impinguat & nutrit suauiter. Secundus est calor Solis in canicularibus, hic decoquit, temperat, & facit compositionem rectam & perfectam. Tertius est carbonum, hic facit animam stillare, & calefaciendo alterat optus. Quartus est flammæ, hic figit & rubificat.

Alius dicit, quando Philosophi viderunt magisterium solutum, tum salem amoniacum nuncuparunt, sin putrefactum, dixerunt, lapis noster est pellucidus, simplex, & inuenitur in stercoribus, quando versus est in aquam, tum omnibus est obuiam, post nigredinem si redditus est albus, tum arsenicum, & lac virginis dixerunt, si ad rubedinem peruenit, sanguinem & sulphur indigitarunt rubeum.

Alius inquit Ignis fimi est agẽs in opere digestionis lapidis nostri. Nec valet ignis balnei Mariæ, quamuis etiam tẽperatissimus, vnde Alchidius inquit: Igne coquere quẽ tibi ostendã, ignis noster est rẽ abscondere, in equi humido stercore est sapientum ignis humidus & obscurus, & est calidus in secundo & humidus in primo gradu, cuius ignis propriatus est non destruere oleum. Materiam, sed augmentare propter suam temperatam humiditatem. Solus enim ille calor æqualis & tẽperat⁹, & talis est summè necessarius in generatione istius artis.

aquas in ortu Solis vsq; ad meridiem, & postea descendit in profundum. Alius Philosophus ait: Ego spiritualis sum, & in me latet sapientia abscondita, & qui me iunxerit filio vel fratri meo, viuet & gaudebit, habebitque sempiternum thesaurum, adeò vt si pasceret quotidie mille millia hominum, non indigeret. Rasis inquit: Dealba coruum tuum, si vis dealbare ipsum cum Nilo Ægypti albescit primo, tunc cum Persia in secretis, & cum hoc, & hoc apparebit rubedo, vt pauper in Eremo.

Paracelsus ait: Sublima vt electrum in albedinem exaltatæ Aquilæ conuertatur, quod paruo labore eo transfertur & transmutatur: Nullũ enim in veritate melius & totius Medicinæ fundamentum est, quam hoc electrum. Hæc Medicina est & vocatur benedicta à Deo, quæ non omnibus est reuelata. Hoc electũ impone ouo Philosophico, sigillatim stet in Athanore, donec in medio isto mari insula conspicsatur, tandem fiat vt atramentum. Hoc atramentum est auis, volans noctu sine alis, quam primus ros cœlestis in nigredinem capitis coruini transmutauit, hæc caudam pauonis assumit, deinde pennas cygni acquirit, postremo rubedinem totius mundi accipit, quæ ignea naturæ signum, cuius gratia omnia in microcosmo accidentia expellit, & emortua reuiuificat seu reuocillat. Hæc præparatio iuxta sententiam Philosophorum in vno fit vase, vna fornace, vno igne, &c. Nulla Medicina in terris huic est similis, in hoc te exerce, laudem enim & gloriam tibi pariet, & non eris putatiuus Medicus, sed sciens, proximumque tuum amare cogeris. Tale diuinum arcanum nemo absque consilio diuino percipere & intelligere potest, sicut & virtus eius ineffabilis est & infinita, in qua DEVS omnipotens cognoscitur. Scias autem circulum 7. sphærarum ter in tuo electro percurrere, &c. Idem ait: Transmutatio metallorum magnum secretum est in natura, & difficulter fieri potest multorum impedimentorum, & aduersitatum causa: Attamen non est contra naturam, neque contra Dei ordinationem, vt multi falsò loquuntur, vt verò minora metalla in Solem vel Lunam transmutentur, absque tinctura vel lapide Philosophorum illud fieri nequit. Idem, Affirmo autem in hoc minerali tres substantias & materias reperiri, nempe Mercurium, sulphur, & mineralem aquam, per quæ illud

à natura

à natura coagmentatum est, & per scientiam Spagyricam à succo proprio resoluitur, quando nondum omnino maturuit in perfecto suo autumno, sicut pyrum in arbore. Arbor pyrum abscondit. Si verò cœlestia astra & natura conueniunt, illa primum surculos emittit tempore Martii, postea gemmas protrudit, & his apertis exhibet florem, & sic consequenter vsque ad maturationem pyri arboris in autumno. Eadem etiam mineralium conditio est. Nam & ipsa similiter ex viscere terræ protruduntur, quod sedulo notandum est Alchymistis, qui thesaurum thesaurorum venantur. Hinc inde balsamus verus & genuinus, balsamus cœlestium astrorum, corpora nulla putrescere sinens, nec radicem agere permittens, lepram, podagram, hydropem curans; &c. Epitaphium sane Paracelsi multa & tanta hæc continet:

Conditur hic PHILIPPVS THEOPHRASTVS *insignis* MEDICINÆ *Doctor, qui dira illa vulnera*, LEPRAM, PODAGRAM, HYDROPISIM, *aliaque insanabilia corporis contagia, mirifica arte sustulit, ac bona sua in pauperes distribuenda collocandaque honerauit.* Anno 1541. die 24. Septembr. vitam cum morte mutauit.

PAX VIVIS, REQVIES ÆTERNA SEPVLTIS.

Multi sanè sunt, qui ignominiosè in ipsum insurgunt, astin multis falsò, hique sunt meri ignorantes veræ artis ac Medicinæ; ad nostra. Hic ille alio loco dicit: Ars hæc est: Postquam cœlum aut Saturni sphæram cum vita concurrere feceris super terram, impone Planetas omnes, vel quem, aut quos volueris, Lunæ tamen portio sit minima. Omnes currere permittas, donec cœlum Saturni penitus euanuerit: Manebunt omnes illi Planetæ mortui, cũ antiquis suis corruptibilibus corporibus, interim aliud recens perfectum, & incorruptibile corpus nacti. Illud enim corpus est spiritus cœli, denique rursus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt sicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra, quod seruat: Est enim Sol & Luna. En artem habes omnino manifestam & integram: Si nondum intelligis eam, Natutule, tum non Paracelso, sed tuæ ignorantiæ ac stoliditati imputabis. Idem: Quapropter dico, tantum rosei coloris à leone sanguinem accipite, & ex aquila gluten: quæ postquam simul coniunxeritis, iuxta veterem coagulate processum, & habebis tincturam Philoso-

losophorum, quam infiniti quæsiuerunt, inueneruntque pauciſſimi: Velis nolis tu ſophiſta, magiſterium hoc eſt in ipſa natura, magnaleque Dei ſupra naturam, atque theſaurus miſeriarum valle pretioſiſſimus. Alibi; Breuiorem viam habebis ad rubei Leonis theſaurum perueniendi, ſi concordiam Aſtronomiæ cum Alchimia didiceris, prout ea in Hermetis Apocalypſi demonſtratur. Alio loco dicit: Eſt itaque tinctura Phyſicorum vniuerſalis Medicina, morbos omnes inſtar ignis inuiſibilis, quomodocunque illi denominentur, conſumens. Doſis eius exigua eſt valdè, ſed operatio potentiſſima. Peream à me Paracelſo, curata ſanataque ſunt Lepra, Lues Venerea, Hydropiſis, Caducus, Colica, Gutta, ſimileſque morbi: item Lupus, Cancer, Noli me tangere, Fiſtulæ, nec non genus omne morborum internorum, & certius quidem, quam credibile ſit, cuius teſtimonium exhibebunt Germania, Gallia, Italia, Bohemia, Bolonia, &c. ſatis amplum. Hoc eſt catholicam Phyſicorum, propter quod vitam longam proſecuti ſunt omnes Phyſici ad reſiſtendum morbis, & per hoc vniuerſale id maximè conſecuti ſunt & efficaciſſime, iuxta ſuum arbitrium tincturam Phyſicorum nominarunt. Quid enim in Medicina maius eſſe poteſt, quam eiuſmodi corporis mundatio : t quam ab eo ſuperfluitas omnis à radice prorſum tollitur, ac t : ſmutatur? Sanato namque ſemine, perfecta ſunt omnia. Sic excellentiſſimum viri Medici fundamentum erit, regeneratio naturæ, iuuenturiſque reſtauratio. Ad iſtam regenerationem, vires atque virtutes Phyſicorum tincturæ mirabiliter inuentæ ſunt, & vſq; ad tempus à Spagyris veris vſitatæ ſecreto, nec non abſconditæ. Igitur Deus dat eam cui vult, nec ſibi per vim extorquere ſinit, ſed ſolus vult in hoc honorem habere, cuius nomen ſit benedictum in æternum, Amen.

Alius Philoſophus ſic infert de lapide: Mineralis eſt, æqualis eſt, continuus eſt, non vaporat, niſi nimium excitetur, de ſulphure participat, aliunde ſumitur, quam à materia, omnia dirui, ſoluit, & congregat, ſimiliter & congelat & calcinat, & eſt artificialis ad inueniendum, eſt compendium ſine ſumptu aliquo, ſaltem paruo. Alius ait: Tres facies, id eſt, ſpiritus vidi, ex vno patre natas, id eſt, vna progenie, quia ipſorum eſt vnum genus, quarum

vna eſt

vna est in igne, altera in aëre, tertia in aqua. Alius: Est aqua vitæ triplex, quia est vnum, in quo sunt, scilicet aër, ignis & aqua, in qua est anima exorta, quam vocant aurum, & vocant eam aquam diuinam: quas scilicet facies, pater eorum coniunxit, pater, id est, genus vnum, quia homogenea sunt.

Auicenna sic: Semina non oportet metere, donec tempus messis aduenerit. Philosophi hunc lapidem nostrum vocauerunt Salamandram; Quia sicut Salamandra solo igne nutritur & viuit, id est, perficitur, ita & noster lapis. Lullius: Sulphur nostrum habet virtutem sigillandi & formandi simile sibi, & omne quod petitur, & non retinendi in se: & ideo dicimus, quod est pater & semen masculi; per ignorantiam cuius multi deciderunt Alchymistæ fatui, & non experti, credentes sine igne naturæ fixare amalgamata. Idem; Scias, quod nihil potest nasci, *nisi ex fœmella &* masculo, nec aliquod germen generari, *nisi & calore & humiditate.* Clangorait: In summa sunt 7. *decoctiones*, scilicet quatuor ante viuificationem, *id est*, fermentationem, & postea tres, quæ designantur per septem assaturas, vt etiam dicit Philosophus: Æs nostrum corpus habet hydropicum, vt Naaman Syrus leprosum, propter quod quærit lauacrum regenerationis septies in Iordane, vt ab innatis passionibus & corruptionibus emendetur.

Flamellus: In duobus negotium hoc omne consistit, vt videlicet igne tuum sulphur penetratiuum efficias & attractiuum, quo matrem suam deuorare queat, & compleueris opus. Matrem infige ventri fœtus, quem antea peperit, tum demum sibi pater erit, ac filius ex duobus spiritus perfectus: postea tum fœtus matrem deuorat, patremque suum in vnico lacu suffocat, *in quo simul flores, lac, fructus atque sanguis inueniuntur. Idem super matrem prægnantem seruum rubicundum æqualiter conde; matrē* mortifica, manus eius ac pedes abscindens. Hinc Lullius: Oportet matrem, quæ prius generat filium, inhumari in ventre filii, & ab eo generari.

Alius dicit: Materia lapidis Philosophorum est aqua, & intelligitur de aqua illorum trium, vt probat Hortulanus. Nec debent esse plura nec pauciora; Et dicit, quod Sol est Masculus, Luna fœmina, & Mercurius sperma.

Alius Philosophus sic depingit lapidẽ Philosophicum: Aurum loquitur & dicit: Maledicantur, qui nobilissimam meam formam vilipendunt: Ego sum nobilissimum ens, & omnes influentiæ cœli in vnum conuenerunt ad meam generationem per mandata Dei potentis, & ego sum opus naturæ perfectæ, & sum natus sine adulterio, & isti phantastici & nouelli obcœcati me spurium & bastardum vocant, & me ignorant. Ego verò sum incorruptibilis, & filius Solis, & minima pars substantiæ meæ est totũ meum continens, nec in me aliquid corruptibile reperiri potest; Et tamen isti ex corruptibilibus me & substantiam meam volunt multiplicare; quomodo possunt ipsi creare filios mei similes absque consensu & consilio meo, nequaquam fiet, quousque ego semen meum igneum iactauero in sanguine meo fluente, albo & igneo. Hinc cõcluditur, ignẽ quærere ignem, & neminem inuenire Philosophorum magisterium, nisi prius calleat ignis naturam in metallo concentratam.

Alius Philosophus inquit: Per ignem verò & calorem non intelligendus elementalis & exurens, quia iste nullum viuens ex se generat; sed naturæ, virtutis, sapientiæ, quem Zoroaster ἐμπυρεύοντα & κόσμον ψυχὴν καὶ πῦρ ζωοποιὸν; Hermes Solem & animã vocat; Orpheus πανδίκτορα αἰθέρα; Anaxagoras, νοῦν καὶ φέγγος θεῖον; Heraclitus cum Philosopho 2. Meteor. 2. vitæ omniumq; causam & principium; Plato πατρικὸν λόγον; Aristoteles διαπρεπῆ τῶν καλουμένων στοιχείων καὶ ἀναλογον τῷ τῶν ἄστρων σώματι. Author definitionum Medicarum; & Cicero ex Zenone artificialem viâ ad generationem tendentem, mouentemque efficaciter ex seipso; Nostri Mercurium Alcool, vim optimam lucis, &c. alij aliter.

Riplæus dicit: Quatuor sunt ignium genera, quæ scire debes; Naturalis, innaturalis, & contra naturam, elementalisque, qui accedit lignum. His ignibus vtimur & non pluribus: Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipse est Draco, quemadmodum tibi dico violenter comburens, vt ignis inferni: Ignis naturæ

Ita aquæ & humiditatis nomine non gelida illa & zelollacea; sed cœlestis, aerea, essentificata, substantifica & primogenia venit, quam Thales rerum omnium radicem, matricem, & nutricem: Hermes Lunam; Eius discipuli salinam, virentem, mirabilem, non madefacientem manus, Azothicam, balneum Dianæ, fontinam, materiam primam, perlatam & crystallinam, chaos, ὄχημα καὶ αἰθερώδης σῶμα & πλαστικὸν λόγον, Naturæ penuarium, ex quo calor vitalis & spiritus tanquam è spermate prodeunt, vniuersumque corpus irrorant & sustentant, Hylech, aliisq; id genus pluribus nuncuparunt.

naturæ est tertium menstruum; Ille ignis naturalis ineſt cuiq; rei; Ignem occasionatum vocamus innaturalem, vt calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Absque his ignibus tu nihil perduxeris ad putrefactionem, vt possit seperari sua materia, vt simul sit proportionata ad nouam cõiunctionem. Fac igitur ignem intus in tuo vitro, qui comburat corpora efficacius, quam ignis elementalis. Hic Philosophe si Paracelsum rectè intellexeris, & me in comparatione horum amborum Philosophorum intelliges, sin minus, asinus & insipidus es, ac desine cauillari Philosophos, quoniam nõ rectè intelligis dicterium Philosophorum quod sonat, simile gaudet suo simili, verè & genuinè tibi dico, vnus est ignis omnium, in nullo autem magis conceuitatus existit, quam in filio Solis, qui Deum Trinum, vnum & ignem comburentem, simul ac naturam talem demonstrat. Ego minimus inter Philosophos, vixque dignus tali nomine, dico tibi ex Dei veritate, nisi aquam transmutare scias in ignem, & ignem in aquam, nihil quicquam verborum intelligis de Philosophorum verbis. Dicimus autem cum Gebero, quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per se, veluti si cœcus fuerit, vel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus ars hęc perficitur, tanquam naturæ ministrantibus: si verò fuerit artificis corpus debile & ægrotum, sicut febrientium vel leprosorum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis vitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senum, ad artis complementum non perueniet. Item & cum Arnoldo dicimus: In ipso ergo tria sunt inquirenda, pura subtile ingenium artificis, opera manuum & arbitrium; quod quidem requirit diuitias, sapientiam & libros. Similiter & Lullio: Et idcirco fili tibi dico, quod tria requiruntur, scilicet, ingenium subtile, naturale, non sophisticum, manuum operatio, & liberum arbitrium, & hoc requirit sapientiam, diuitias & libros: Sapientiam ad sciendum facere; Diuitias ad habendam potestatem faciendi; Libros, ad intellectum aperiendum diuersum, qui est in multis gentibus. Et Geber, oportet etiam ipsum sedulum operi vsque ad consummationem ipsius insistere, vt non opus detruncatum dimittat; Quia nec scientiam proficuam ex opere diminuto acqui-

reret, ſed potius deſperationem & damnum. Porrò ad Philoſophos: Aſtratus inquit: Qui veritatem vult aſſequi, capiat Solis humorem, & ſputum Lunæ. Author Auroræ ait: Aliqui Philoſophorum poſuerunt, eſſe totum arcanum in eo, & vocauerunt ipſum diuerſis nominibus propter naturæ ſuæ excellentiam; vnde libro Turbæ Philoſophorum ſcribitur, quia quidam ipſum vocarunt à loco, vt gummi, ſputum Lunæ, quidam à calore, vt ſanguis. Pythagoras ait: Intelligendum vobis ô Turba, quod ſulphur, & calx, & alumen, quod ex pomis & Kuhul, & ſputum Lunæ, ac ſputum combuſtibile, omnia illa ſcilicet nihil aliud eſſe, quam aquam ſulphuris, & aquam ardentem. Anaſtratus dicit: Præter hæc dico, quod nihil eſt pretioſius arena maris rubea, & eſt ſputum Lunæ, quod Solis lumini iungitur & congelatur. Belus quoque, Quidam ſputum Lunæ, quidam cor Solis eandem aquam nominauerunt. Morienus: Sume fumum album, & Leonem viridem, & almagra rubeum, & immunditiam mortui. Item, Leo viridis eſt vitrum, almagra quoque eſt Laton. Roſarius, In primo habetur, in Leone noſtro viridi vera materia; & cuius coloris ſit & vocatur Adrop, Azot, aut Duenech viride. Riplæus, Nullum corpus immundum ingreditur excepto vno, quod vulgatiter vocatur à Philoſophis Leo viridis; Epiſtola Solis; Beatus, qui cogitat in eloquio meo, nec dignitas mea ipſi negabitur, nec vileſcit per carnem infirmatus Leo. Senior; Dixit ergo Marchos matri ſuæ, quomodo venaris Leonem? & admirata eſt mater eius, & dixit: Ego reſpicio in eum, cum autem apportauero illum ſuper ignem, facit odorem, quem diligit Leo; cum vero Leo odorat lapidem illũ, venit velox, vt intret thalamũ illum vitreum, &c. Et hic lapis, quem diligit Leo, eſt fœmina, &c. Item, Leo, id eſt Sol inferius, vileſcit per carnem; hinc eſt metaphora; ſicut Leo fortis & rex animalium vileſcit per infirmam carnem ſuam, die enim quarto in quartum, quartanam naturaliter patitur. Ita Leo natura per carnem ſuam ſibi contemperaneam Lunarem vileſcit & eclipſatur. Theodor. ait; Eſt quædam ſubſtantia procedens ex minera ſua, & infra ipſam magis propinqua natura metallorum, quæ Calchantis & Azot vitreus ab aliquibus nominatur, quæ eſt terra & minera metallorum, & alio nomine vocatur Vriſius, lucens & album, in occulto rubeum, nigrum & viride publicè, habet colo-

rem

rem lacertæ venenosæ, immediatè generatus ex argento viuo, materia dicta, imprægnata ex dicto vapore calido & ſicco ſulphureo in ſua reſolutione congelata in lacertam; ex quo eſt forma & ſpecies ſpiritus fœtentis in mixtione, cuius & calor mineralis multiplicatus, qui eſt vitæ metalli. Alius Philoſophus ait, Fili, vade ad montes Indiæ, & ad ſuas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos. Roſinus: Rebis naſcitur in duobus montibus. Idem, Dant Rebis montes, Dracones, terraque fontes. Raſis, Contemplare altiſſima montana, quæ ſunt à dextris & à ſiniſtris, ac aſcende illuc, ibi lapis noſter inuenitur, & in alio monte, qui fert omne genus pigmentorum, & ſpiritus, vel ſpecies ibi ſimiliter eſt. Alius, Conſcendite alta montana arboribus conſita, quia ibi lapis noſter inuenitur, & abſconditus eſt. Hermes, Recipe lapidem nigrum, lapidem ab Montanis Indiæ, quod eſt intus, mitte foras, & quod foras eſt, mitte intus: Maria Moxſis ſoror, Accipe herbam albam, claram, honoratam, creſcentem ſuper monticulis. Auicenna, Inuenimus ſcriptum in libr. Ariſtotelis, quem fecit de lapidibus, vbi dicit; Duo lapides iacét in ſtercore vnus fœtens, & alius benè odoratus parum appretiati in cauſis gentium, ſi ſcirent gentes eorum valetudines, tenerét eos honorificè, ſed quia neſciunt eorum valetudinem, deſpiciunt & dimittunt eos ſuper ſtercora in locis fœtentibus, & qui cóiunget eos, ibi eſt magiſterium. Gratianus, Et ſi hoc in ſtercore inueneris quod tibi placet vel expedit, nihilominus tolle. Merculinus, Eſt lapis occultus, & in imo fonte ſepultus, vilis & eiectus ſimo vel ſtercore rectus. Arnoldus, Venditur palam, minimo pretio. Bernhardus, Verſatur ob oculos toti mundo, nemo tamen cognouit eorum, qui ſunt in mundo. Roſarius, Et ſi vero nomine nuncuparem, inſipientes eum eſſe non crederent. Alius, Ante confectionem nimis eſt grauis & fœtidus, & poſt confectionem eſt eius odor bonus, iuxta hoc quod ſapiens dicit: Iſta quidem aqua è corpore mortuo & iam inanimato tollit odorem: Nam & eius odor eſt malus, & odori ſepulchrorum aſſimilatur. Alius, Et eſt lapis vilis, niger & fœtens non emptus pretio. Senior, Duæ aues ſunt homogeneæ, id eſt, vnius naturæ, & ſunt lapis ſapientum, maſculus eſt, ſine alis, id eſt, non poteſt volare, quia de ſe ignis non poteſt ipſum corrumpere, nec exhalare in igne, vel nullum ſalium, vel ſpiritum aut aluminum,

nisi Aquila nostra dicta; Auis verò alata est fœmina, quæ cum corporibus corrumpentibus consumitur. Alius, Ideo tali aqua, fixamus auiculas in aëre volantes, virtute lapidis nostri. Alius ait, Nihil aliud curare, nisi quomodo duo argenta viua, scilicet fixum in ære, & volatile fugiens in Mercurio. Alius, Quod hoc sulphur, id est, argentum viuum consueuit fugere, & sublimatur, sicut vapor: Oportet enim alio argento viuo sui generis, id est, æris retinere & fugam cohibere, quod si cum albo vel rubeo sulphure sui generis non misceatur, id est, auro vel argento, procul dubio fugiet. Alius, Dico vobis veraciter, non est tinctura Veneris, nisi in ære nostro. Lullius Theodor. Fili, accipe de nostro aëre, & de terra modicũ, & perfora latus eius acuta lancea tota calida, & videbis à ventre tuo exire tantum de cholera nigra & combusta, quod habebit potentiam intoxicandi, & impotionandi totum mundum. Et natura huius rubei capitis est vna substantia multum subtilis & leuissima, & in complexione multum calida, & sicca, & acuta. Basilius, Et pro memoria hoc dico, quod si Paris nobilem Helenam absq; interpellatione tueri posset, ne generosa ciuitas Troia à Græcis amplius deleatur, & Priamus cum Menelao hinc tristitia afficiantur, tum Hector & Achilles concordes fient ad impetrandum regium sanguinem absq; bello, & possidendum Monarchiam cum nepotibus & posteris omnibus amplificãdo eorum ditiones cum magnis diuitiis. Rosar. Hoc quidem maximum est nostrum arcanum, quod inuidi Magnesiam appellarunt propter arcanum ipsum: Diligenter igitur ipsam Magnesiam in suo vase coquite, quousque totum coaguletur, & seipsum contineat. Alius, Magnesia dealbata non sinit corpora frangi, nec vmbram Veneris induci. Idem, Quæ Magnesia nisi totum compositum? Item, Magnesiæ pulcra vide, mirareq; quomodo per vnum multitudinem infert. Derdaris, Præterea scitote, quod æris corpus Magnesia regitur. Mosus, Argentum viuum cambar, est Magnesia. Pythagoras, Non igitur oportet vos illam dimittere Magnesiam absque argento viuo. Cum enim componuntur, fortissima est compositio, quæ vna est decem. Et sciendum, quod nihil aliud huius artis scientiâ, quam vapor & aquæ sublimatio, argenti viui Magnesiæque corpori coniunctio. Alius Philosophus, Sol est masculus,

Luna

Luna fœmina, & Mercurius ſperma, eaque tria vocat aquam illo- *Theodorus:*
rum trium; ſed vt ſit generatio & conceptio, oportet vt maſculus *Coque æ-*
coniungatur fœminæ, & vltra hoc requiritur ſemen. *qualiter o-*

Alius, Nihil eſt quod à Latone ſuam obſcuritatem vel ſuum *pus tuum cũ*
poſſit auferre colorem; ſed Azoc eſt quaſi eius regimentum, pri- *reſidentia,*
mum videlicet, quando decoquitur; nam & eum colorat, & al- *conſtantia,*
bum reddit, aciterum dominatur Laton Azoc, & eum rubeum *exiſtentia,*
reddit. Alius, Quod Azoc nequit ſubſtantialiter Latoni ſuum *atque com-*
auferre *pone iſtud*

ſecundum compoſitionem illorum, de quibus vult componi, ſcilicet Sol, & Luna, & Mercurius noſter. Et ſciatis, inquit alius, quod eadem ſunt quæ albant & rubificant intrinſecus & extrinſecus, ſcilicet, Sol, Luna, Mercurius: quæ tria diſſoluta & fermentata appellat argentum viuum dicens, argentum viuum habet in ſe corpus, ſpiritum & animam. Idem, vtraque Medicina incipitur cum Sole & Luna; ſed ad rubeum ſit fermentum cum Sole, ad album c Luna: Sol capitur dupliciter; vno modo pro aqua Solis, alio modo pro corpore Solis: quia aqua Solis, inquit, eſt volatilis, & corpus eius fixum, & econuerſo de Luna.

Hortulan°: Hic per ſuperius intelligitur dignius, & per inferius indignius, vt ſcilicet fiat vnũ ex illis trib°, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes ſunt æquales, & appellatur hæc coniunctio ſublimatio Philoſophorũ: & dicitur ſublimatio, exaltatio, ſiue dignificatio, quia Sol dignificatur & Mercurius. Nã cum facta eſt vnio, in tãta dignitate eſt Luna, ſicut Sol & Mercurius. Et amplius notifico, inqt Roſar. quod Draco nõ moritur, niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur, & nõ per vnum tantum, ſed per duos ſimul. Frater eſt Sol, ſoror eſt Luna.

De Dracone Theophilus in Turba: Simili modo, illa mulier fugiens generos, quibus per ſe, quamuis irata domeſtica ſit, vt non dedignetur ſe ſuperari, vt eius coniux ſuum habeat decorem, qui furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec ſuos concubitus cum ea peragat; & Deus pro voluntate filios multiplicat, cuius porro decor igne conſumitur. Termino enim finito, reuertitur ad eam. Dico etiam vobis, quod Draco ille nunquam moritur: Tamen illam mulierem ſuos interficientem coniuges Philoſophi neci dederunt. Illius enim mulieris venter plenus eſt veneno. Fodiatur igitur ſepulchrum Draconi, illicque ſepeliatur mulier cum eo, quæ illi mulieri fortiter iunctus, quanto magis eam necat, & volutatur circa eam, tanto magis corpus eius in mulieris artubus mixtum, ad mortẽ declinat, & totus vertitur in ſanguinẽ: quod cum vident Philoſophi in ſanguinem verſum, ponunt eum ad Solem, quouſq; lenitudo conſumatur, ſanguiſq; areſcat: Et tunc apparet venenũ, & occultũ manifeſtatur. In allegoriis, Sume taurũ cũ carne & ſanguine, cornibus, pedibũq; calciamentis, & verte eum in aquã, & cũ ſanguine miſce, totũq; trahe, poſtea aſſa, donec rubeſcat.

Hermes c. 4, Volens dominari, artẽq; cuſtodire, iunge bubæ aquæ, filiũ, quĩ eſt Iupiter, quod eſt occultum arcanum. Ex homine non fit, niſi quod ei ſimile eſt, vt ex Tauro idem.

auferre colorem, vel eum mutare, nisi quantum ad visum, sed Latonem ab Azoc suam auferre substantialem albedinem, quoniam ineſt ei mirabilis fortitudo, quæ ſuper omnes colores apparet. Alius: Quando lapis noſter creabitur, faciem nasci de ventre matris suæ, nec amodo aliud ponas; Quia secum defert virtutem ventris matris suæ, scilicet illam naturam sulphuream, quæ omne argentum viuum congelat. Arnoldus, Cum verò peperit filium, inquit, nutrias eum, quousque possit tolerare omnem ignem: Hinc Lullius, Fili, imprægna igitur corpus ab igne, & multiplica suam combustionem, & fortem habebis tincturam. Idem, Facigitur dealbari terram tuam, & nutri eam, si vis, quod filius patris subueniat tibi in neceſſitatibus. Et, Humiditas metallorum fixa est & permanens in igne. Ideo tali aquâ fixamus auiculas in aëre volantes virtute lapidis noſtri, qui de ipſorum ſubſtantia propria creatus est: vti & ſupra eſt dictum. Alius dicit, Aurum cum auro miſcetur, & ex vtroque filius noſter naſcitur in aëre. Riplæus, ne nimium ſtudeas perflandis carbonibus. Roſar. Conceptio & diſpenſatio fit in putredine in fundo vaſis, & generatio generatorum fit in aëre, ſcilicet in capite raſis, id eſt, alembici ſenioris, ſicut videmus Solem habentem duos radios ſuper cinere mortuo pluentes, & reuiuiſcit, quod fuerat morti deditum, ſicut mortuus poſt inopiam magnam. Hæc eſt ſoror, & hic eſt frater eius, perinduraucrunt & deſponſauerunt ſubtilitate præparationis. Sed poſtquam facta eſt conceptio, volare fecerunt, & fuerunt in domibus montium. Idem, & hinc Regem, quem nominauimus, exponam tibi per illum genitum, quem memorauerunt, qui gignitur in aëre, & fuit conceptus eius in terra vel inferius. Alius, Certum autem tempus eſt, quod ipſa (Diana) habet ad imprægnandum, pariendum, & nutriendum, ac operandum. Cum vero peperit filium (Perſeum) nutrias eum, quousque poſſit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere proiectionem de ipſo. Alius dicit: ô piſces, piſces, nō eſt hæc aqua, in qua vos nateris, quibus magis ille & Cithærone, quam Helicone liquor ſapit. Alius, In iſto liquore rectificatur magnus Draco, & proiicitur à magno deſerto Arabiæ, quia immediatè ſuffocaretur præ ſiti, & periret in mari mortuo, &c. verte ergo ipſum, & mitte in regnum Æthiopiæ, vnde aliter

natiuus

natiuus est. Agmon ait, Imberbis est, & est quoque barbatissimus; Implumis, non volans, plumis quoque præditus est & volans, & si aquam ipsum dixeris, verum dicis, si aquam negas, non falso negasti. Alius ait, Bimater est, nam noster filius habet duos patres & duas matres, & quia charè nutritus est in igne, ideo nunquam moritur.

Belgus ait: Accipe illam arborem albam, ædifica ei domum rotundam, tenebrosam, & rore circumdatam, & impone ei magnæ ætatis hominem centum annorum, & claude domũ, ne ventus aut puluis ad eos perueniat; deinde dimitte eos in sua domo 80. diebus: Dico vobis in veritate, quod senex ille non cessat comedere de fructu arboris illius, donec iuuenis fiat: O quam miranda natura, quæ illius senis animam in corpus iuuenile transformauit, & pater filius factus est: Benedictus sit DEVS CREATOR OMNIVM OPTIMVS. Alius inquit, Fuerũt qui res gestas corporũ chemicorũ mutationes & aureum vellus deniq; post tot labores captum, lapidem vocatum Philosophorum esse arbitrentur, qui fit denique post tot corporum eorum mutationes. Basilius, Nam geminus ventus venire debet, Vulturnus dictus, ac deinde simplex notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuosè spirabunt, quorum motione cessante ita vt ex aëre facta sit aqua, audacter confides, quod ex spirituali corpore fiet. Alii dicunt, De his tribus rebus fili, magnum Draconem extrahes, qui est initium radicale, & principale firmæ alterationis; Idem & hac ratione allegoricè oportet dicere, quod magnus Draco est de 4. elementis, &c. Et, In isto liquore rectificatur magnus Draco. Idem, Et in omnibus habitat Draco, scilicet ignis, in quo est lapis noster aereus, hæc proprietas est in omnibus mundi compositis. Et, In menstruali fœtenti ignis contra naturam est, qui totum lapidem nostrum in quendam Draconem transmutat, fortem, gutturosum, qui ingrossat & imprægnat matrem suam. Alius, Quia ars semper indiget calce, id est, sua terra propria, in qua virtus mineralis posita est, maximè ad Mercurium indurandum. Huic Astratus respondet: postea ponatur in locum suum, & iterum coquatur, donec lapilli in siccum vertantur; postea coquatur igne fortiori, quousque lapis durior fiat, confringatur, ac in cine-

rem conuertatur; ô quam pretiosus est cinis ille. Aziratus; Illum coquite continuè igne priore fortiore, & diruetur, confringeturque, ac in cinerem vertetur: ô quam pretiosus est cinis iste scientiæ filius, & quam pretiosum est, quod ex eo fit. Riplæus, Exicca terram, donec illa fiat calcinando, alioquin in vanum laboras. Idem, cætera est fixa, vt possit perpeti omnem violentiam; pars altera spiritualis est, sed omnia illa in vnam rem debent conuerti. Mirandulanus, Sic, inquam, nonnulli interpretantur Atrei nuncupandum agrum, arietemve, vt descriptam auri faciendi potestatem lectoribus insinuent. Nam Atrei & Pelopis opes ex metallis fuisse, scriptum reliquit Callisthenes, Olynthius, Aristotelis & discipulus & consanguineus. Idem, Nec defuêre qui Tantali quoque diuitias tuletint acceptas chemicæ compositioni descriptæ in pellibus agni; Vnde fit & Pelopis filii, & Pelopidarum regnum longè lateq; propagarum, vt hinc absonum visum non sit, quæsisse Thyestem natu minorem Pelopis agnum, hoc est, in agni pelle faciendi auri compositionem exararam, quam in arcanis habuerit natu maior Atreus, extorserit que Thyestes ab vxore fratris cognitæ stupro, ex quo & odia & cruentissimæ cœnæ Tragœdiæ. Meminerunt huius rei quanquam obscuro velamento & antiquissimi Poëtæ, & Cicero, Seneca, & Papirus. Cerus in Turba ait: Regite ipsum coquendo, donec crocus fiat excellentissimus. Ardarius: Et ecce apparebit vobis lapis Tyrius; Borates; Terite aqua sua, donec crocus fiat in colore aureo similis. Bonellus in Turba; Ista natura, cui humiditas adempta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tũ illa natura igne indiget, quousq; corpus & illius spiritus in terrã vertantur, & tunc fit puluis mortuo similis in suo tumulo. His peractis, reddit ei Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablatã, confortata est natura nostra & emendata. Oportet igitur illam rem comburere absque timore, donec cinis fiat, qui cinis aptus sit recipere spiritum, animam & tincturam infusam: Inspicite filii doctrinæ, qualiter pictores nequeunt suis coloribus pingere, quousque eos in cineres vertant & puluerisent: similiter & Philosophi suis ægrotis sæpe nequeunt Medicinas componere, nisi fractas & puluerisatas: Quod si ipsum cinerem rexeritis subtiliter, multa ab eo procedet,

Philosophus antiquus: Complexio eius temperata & natura directa in calidate frigiditate, humiditate & siccitate, nec in eo aliquid superfluum nec dimi-

eo quod

eo quod æs. vt homo, corpus habet & ſpiritum. Alius dicit: Tinctura fit à natura volantium, & illud quod firmat & fixat ipſum ſpiritum, eſt fixum, & perpetuum, & ineſtimabile, & nominatur ſulphur Philoſophorum. vel cinis extractus à cinere, vt Senior dicit: Quod fixum eſt, figit res fugitiuas. Idem, Terra fixat, aqua dealbat, aër penetrat, ignis colorat; Item: Terra ibidem relinquitur vt alia tria elementa in ea valeant radicari; ſi ipſa non eſſet, elementa fundamentum non haberent ſuperædificandum donum. Quo nouam theſaurariam. Gratianus: Ignis in aëre fit lux; ex oſſe fit calx; intendit exſiccationem illius humidi ſplendentis, vt vertatur in cinerem, de quo dicit Azinatus, & quam pretioſus eſt cinis iſte: Aer in quo fit ſpiritus. Alexander ex Perſia ſcribit, Lupum & Canem in hac Argilla eſſe educatos, tamē à Philoſopho nobis indicatur, vtrumque vnam habere originem, Lupum ſcilicet ab oriente prouenire, Canem vero ab occidēte ortum habere: de quo ſunt & ſupra: Iſte momordit illum, & iſte momordit iſtum, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt ſe ad inuicem, donec fiat ex eis toxicum & theriaca. Alius, Venite filii ſapientum, & nunc gaudebimus & delectemur ſimul, quia mors conſumpta eſt, & filius nominat, mīſterium regnat, ac rubeo ornamento ac carne indutus eſt. Et, Fili mi, ante omnia moneo te Deum timere, in quo eſt niſus tuæ diſpoſitionis. Lullius: Oportet enim matrem, quæ prius generat filium, inhumare in ventre filii, & ab eo generari. Item, Super matrem prægnantem ſeruum rubicundum æqualiter conde. Conſtringe ergo ſeruum noſtrum ſorori ſuæ odoriferæ, & inter ſe filium morigigment, qui non aſſimilabitur parentibus. Alius: Me igitur & fi-

lio corporis, dū

dominatum
inuentes
ſpiritum
aërem nu-
trire ignem.
ſicut aqua
terram, ſi-
gre terra &
aquā: Quo-
niam ſi a-
quam bene
ſolutionem
& mortua
tificatione

in terram conuertitur, & poſt medium apparent multi colores, & varii ante dealbationem, quorum omnium finis albedo, in commixtionem vero aquæ & corpus fermenti præparati corporis infiniti colores apparent, & ſic apparet, quòd vnum magiſterium eſt, ex vno & cum vno, & ſic ex quatuor, & ex tribus vnum. Item dealbatio eſt operis initium, & totius firmamentum, nec deinde in diuerſos colores variatur, præterquā in rubeum, in quo eſt vltimus finis. Alius inquit: Artifex noſtri operis primo debet lapidem ſoluere, deinde coagulare, quoniam opus noſtrum nil aliud eſt, quam facere perfectam ſolutionem & coagulationem albi. Niſi mutetur terra in aquam, nullatenus peruenitur ad perfectionem albi. Hæc ambo, ſcilicet ſolutio corporis & coagulatio ſpiritus erunt in vna operatione, & non fit vnū abſq; altero. Diſſoluere corpus, & coagulare ſpiritus, eſt op⁹ maturare.

lio meo coniuncto, nil melius aut venerabilius in mundo fieri potest. Idem, Me igitur meæ matri & suo pectori iunge; Quia suam substantiam facio continere: Noli ergo alienum nobis introducere, nec ab opere cessare. Nam omnis natura cum sua adunatur socia, & per eam perficitur; Mater me genuit, & per me gignitur ipsa; Ipsa enim primo dominabatur mihi; De cætero autem dominabor illi, quia persequutor matris meæ factus sum; priusquam ab ipsa accepi volatum; Ipsa tamen meliori, quo potest modo, sicut mater pia vouet & nutrit filium, quem genuit, donec ad statum peruenero perfectum. Idem, Liga ergo mulieris lactantis manus, vt non fugiat Gabricum, id est, virum, apponite sibi filium, quem genuit, vt lactet eum; quoniam cum mulier mortua fuerit, erit bufo grossus de lacte. Flamellus, Tum fœtus matrem deuorat parremque suum. Et, Matrem infige ventri sui fœtus, quem antea peperit, tum demum sibi pater erit, ac filius ex duobus spiritus perfectus: Coniunge ergo seruum nostrum sorori suæ odoriferæ, & inter se filium gignent, qui non assimilabitur parentibus. Alius Philosophus, Dicitur Iuno Saturni & Opis filia, Iouisq; soror & coniunx, & ante Iouem nata eodem partu, Reginaque esse Deorum & diuitiarum Dea, partubus & matrimoniis præfecta, quæ nihil est aliud, quam aqua Mercurii, quæ Iuno nominatur: Saturni ea de causa est filia, quod ab eo & eius terra destillat ac manat: Hæc terra dat opes siue aurum chemicum, quod vna destillet Iuno & Iupiter, siue aqua Mercurii, & sal in vna parte vasculi vitrei, ac in vase relictus: Cum verò prius effluat aqua Mercurii è vasculo, nascitur Iuno ante Iouem. Alius, Rem vilem accipias, ac eam facias suos amplexari parentes, quousq; penitus crepent, & sint veluti mortui. Ibidem, Argentum viuum est causa mortis suæ, quia ipsummet se ipsum interficit, & postea occidit patrem & matrem suos, & extrahit eis animas à corporibus, & eporat omnes ipsorum humiditates. Arnoldus inquit: Quis ergo faciet talem aquam? Certè dico, quod ille, qui scit facere vitrum: Hæc enim materia nihil aliud est, quam de se ipsa vult sibi adiungi, Nam omnia, quibus indiget, in se habet. Rasis, Coopertorium equi pallium nostrum album, & equus noster Leo fortis sub palio coopertus. Bouellus: Propterea illa natura, cui humiditas ad-

empta

empta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget, quousque corpus & illius spiritus in terram vertantur, & tunc fit puluis mortuo similis in tumulo; His peractis reddit Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata confortata est natura nostra & emendata. Oportet igitur illam rem comburere absque timore, donec fiat cinis; qui cinis aptus sit recipere spiritum, animam & tincturam infusam. Alius dicit: Granum fixum est velut pomum, & Mercurius arbor; Non est igitur separandus ab arbore fructus, quia non potest aliunde nutrimentum accipere. Et mox, Quo denuo plantetur circa fructus ablationem, in fertiliorem terram atque nobiliorem, quæ plus nutrimenti dabit vno die, quam prior ager in centum annis exhibuisset, ob ventorum assiduam agitationem: Altera terra, quæ Soli proxima sit, crescere, vegetareque facit arborem continuo rore, & assiduo Sole in horto Philosophico, mane, vespere, dies & noctes, ac in singulas horas absque intermissione, lucente, arborque rore dulcissimo conspergitur, ac nutritur vno anno magis, quam in priore terra decem millibus. Alius, Similiter scias, quod maior radix huius operis est in inquisitione specierum, quæ sunt meliores ad hoc magisterium: Nam vnaquæq; minera multorum est generum. Augurellus lib. 2. Thalamum Nymphæ Philosophicæ sic depingit ac describit:

Est Lucus summo secreti in vertice montis,
Fons vbi decurrit nitidis argenteus vndis,
Et specus exesum tendens aperitur in antrum:
Intus habet præstans diuino numine virgo,
Ruricula Glauram prisco quam nomine dicunt,
Hinc densos inter vepres angustus & asper,
Acclinisq; egrè perducit callis euntem.
Vestibulum ante ipsum, spelunca lauis & aqua
Planities, non ampla tamen horrentibus vmbris
Cingitur ac fluuij ripis & margine Tophi

cinis rubicundissimus *separatur terra nigra subtilissima & perlucida, quæ in fundo vasis sub dicto puluere reperitur, &c.* *Hinc inde filius noster iam regnat ac rubeo ornamento & carne indutus est: Iam filius noster genitus Rex sumit tinctu-*

igne; illum verò mare & tenebræ fugiunt, & Solis radios Draco fugit, qui foramina obseruabat, filiusque noster mortuus viuit, & Rex ab igne venit, acconiugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusque noster iam viuificatus sit ignis bellator, & tinctura supereminens.

Obducta viridi muſco, ſpiſſiq; Corymbis:
Ingreditur vero ſi quis feliciter, omnem
Continuo labem humanam, mirabile dictu,
Exuit ac pondus ſubito mortale relinquit,
Et purus penitusque leuis fit ſpiritus illi,
Quique aditus luſtret cunctos, agiliſq; feratur
Per cuneos, quibus in mediis ſedet aurea Nympha,
Aureus & circum thalamus, ſupraque renidet
Quin auri tabulæ pedibus calcantur euntum,
Atque ipſa ex auro ſplendet conflata ſupellex:
Tam niſi, ne qua tubes, in montibus antrum
Hoc pete, qui rebus tantis primordia quæris,
Quodque illic viſum fuerit pretioſius, inde
Erue, nec ſumptu, nimio nec parce labori.

Alius ait, Venite filii ſapientum, & nunc gaudebimus & delectemur ſimul, quia mors conſumpta eſt, & filius noſter iam regnat, actubeo ornamento & carne indutus eſt: Iam filius noſter genitus Rex ſumit tincturam ab igne. Alius, Nuncio ergo vobis, quod niſi me interfeceritis, intellectus veſter nō erit perfectus, & in ſorore mea Luna creſcit gradus ſapientiæ veſtræ, & nunc cum alio ex ſeruis meis, & ſi ſciretis ſecretum meum, ego ſum frumentum ſeminatum in terram puram, quod naſcens creſcit & multiplicatur, & adfert fructum ſeminanti. Ibidem, Ego enim ſum excellens, qui ex alto deprimo cuncta, & nullus ſeruorum meorum poteſt ſuper me, niſi vnus, cui datum eſt, quod contrarius eſt mihi, & ipſe deſtruit me, non tamen deſtruit naturam meam, &c. de hoc & ſupra. Verum confiteor, peccator ſum, quod cum matre mea, quæ me prius in ſuo ventre portauerat, conſueui multiplicare filios meos, & cum ipſa cōſueui delectari, & amicabiliter amplexari, vt ex ea & per eam poſſim mihi ſimiles augmētare & multiplicare, iuxta illud, pater eius Sol, mater eius Luna. Hinc alius, Oportet matrem, quæ prius generat filium, inhumari in ventre filii, & ab eo generari. Alius, Coniunctionem facito ac animam exiade, ita vt in æternum ab anima non ſeparetur. Facito nuptias, inquit Geber, ac ſponſam cum ſponſo in lecto colloca, ac lectum eius rore cœleſti irrorabis, atque ſponſa filium concipiet, is Rex

Senior, Hæc eſt virtus fœmina, quæ fœminā fouet in 9. die-

erit

erit in omnes tribus eius, omnesq; hostes eius pacem cum eo ini- *diebus, si-*
bunt, ac rubro diademate coronabitur; Rexque æternitatis per- *gnificat a-*
manebit, atque nunquam dominationem amittet. *nimã, quæ*

Alius Philosophus dicit: Quia terra nigra, in calcinatione *est virtꝰ se-*
separatur à commixto, quæ alias fuerat in toto opere inseparabi- *minis, quã*
lis propter fortissimam vnionem; & ideo necesse fuit per fortissi- *fecerunt*
mum artificium separari: Et si remanserit commixta, propter sui *masculũ, cũ*
impuritatem, impediret puræ materiæ ingressum. *coagulatur*

Alius inquit, Et si bene intelligis, hic iacet nostra tota Phi- *& figitur in*
losophia, & notandum, quod in occulto nostri lapidis est calidi- *igne, & fit*
tas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas, quare opor- *masculꝰ ca-*
tet eum manifestum occultari, & caliditas, quæ est in occulto, est *lidus, & sic-*
elementum oleum, quæ est siccum, hoc enim siccum figit sicci- *cus, per idẽ*
tas, ignis tingit, illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & *quod acqui-*
humiditas, oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigi- *situr à parte*
ditas & humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, quæ e- *ignis, & no-*
rant in occulto, illa quædam frigiditas & humiditas est fumus a- *minatur*
quosus & adustiuus; qui corrumpit & parit nigredinem, & ille la- *tũc mascu-*
pis est alterius virtutis, & naturæ in occulto: & alterius in manife- *lus, & nomi-*
sto, sed in integra commixtione & eiusdem virtutis & naturæ. Et *nant hũc a-*
sic mutatur spiritus in corpus nobilissimum, deinde fit currens & *quã coagu-*
oleum, quod est tinctura vera, multiplicatiua, consolidatiua, ca- *latã nomi-*
loratiua, declaratiua, purgatiua, & confirmatiua. Alius, Com- *ne cuiusli-*
plexio eius est temperata, & natura directa in caliditate, frigidita- *bet masculi-*
te, humiditate, & siccitate, nec in eo aliquid superfluum nec di- *Deinde de-*
minutum inuenies, aërem nutrire ignem, sicut aqua terram, fige *sponsauerũt*
terram & aquam, vt aër possit figi in aquam: Quoniam si aquam *eam, & ipse*
benè occidisti, etiam elementa occidisti, & mortua sunt. Alius *est extracta,*
Philosophus: Tota operatio nostra non est aliud nisi extractio *& ipse est*
aquæ à terra, & huius aquæ super terram dimissio, donec terra pu- *radix eius,*
trefiat. Hæc enim terra cum aqua putrefit & mundificatur: cum- *& coagula-*
mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum magisterium perficitur. *tio eius.*
Et alibi: Spiritus Domini ferebatur super aquas. Alius sic sapien-
tissimè infert; Si dextrè capis: Hic est spiritus Domini Mosaicus
incubatu suo actuans aquas. Lux primæua, qua lucent micantq;
astra, & interranea omnia vigent ac fouentur. Hæc est Zoroastri

Trias,

Trias, quæ in toto mundo lucet, cuius Monas est Princeps: Pupilla & Minerua mundi Hermetis, ob quam superius, sicut id quod inferius, & vice versa inferius, sicut id quod superius ad perpetranda miracula rei vnius in tabula smaragdina esse dicebat. Hæc est sphæra Pythagoræ, cuius centrum viget, circumferentia verò nusquam apparet: παναρμονία Empedoclis, ob quam Hippocrat. Omnia in omnibus esse affirmabat: Atomi Democriti per aërem volitantes: Ignei Dii Heraclitι: Halitus Archimedis: Auicennæ CalcoDea: Vnum omnia Parmenidis: Infinitum Melissi: παντοχῆ ν & Idea Platonica: Spiritus mundi,

Qui cœlum, ac terras, camposque liquentes
Lucentemque globum Lunæ Titaniaque astra
Intus alit.

Hæc est anima vniuersi, ob quam omnia in omnibus inueniri, in infimis suprema, in supremis infima: In cœlo terrena; sed cœlesti modo, in terra cœlestia; sed terreno modo Proclus dixerat: cuius quodammodo plena omnia Aristot. 3. de generat. animal. 11. scripserat. Hæc est natura, nihil faciens frustra, 2. Phys. 6. Deo & menti socia: potentia per vniuersum mundum penetrans, terramque omnem & mare, ætheraque & Solem & Lunam, & totum cœlum exornans. 1. de mundo cap. 6. ἡ ἐν φυτοῖς τε καὶ ζώοις, καὶ διὰ πάντων διήκουσα ἔμψυχόν τε καὶ γόνιμον οὐσία. Igneus vigor Maronis, quem portauit ventus in ventre suo, & Adam ex paradiso: Benedicta viriditas, ens seminis & virtutis, totiusque naturæ thesaurus inexplicabilis. Item, Deces omnes, quicunque aurea hesperidum poma captant, primum Leonis orientalis sanguinem, quem ex rore cœli & pinguedine terræ conceptum, in maris mediterranei riuis Vesta Neptuno obstetricans excepit capere; tàm à realgare combustibili, oceani salsedine & tartareo cœno depurare. Tandem familiari tempore prægnantem Latonam tantisper fouere, dum stupendarum virtutum geminos, masculum & fœminam excluserit. Vtrumque tunc seorsim, & pro suo quemque genio decenter educare. Ac Dianam quidem, vbi proprio in balneo crystallino lauarit, sapore sapientum dealbauerit, & lacte virgineo ad consistentem vsque ætatem enutriuerit, purpurea stola, pretiosisque carbunculis, rubinis & corallis nitentem germano suo Apollini despon-

desponderet, & connubiali fœdere iungere. Huius enim fœcundo semine ingrauidata, postquam elapso mensium curriculo ignis cum aqua in gratiam redierit, exoptatum illum tot votis, studiis & sumptibus Phœnicen, qui non sibi tantum perpetuare vitam, sed & humanam prorogare valetudinem, & omnia eorum perficere genera, vereque aurea reuocare vatis Cecula, paret. Atque hic est balsamus soterius Huech Theodoton, Elyxir vitæ, & restaurativum vniuersale, quod datum & fundatum in natura hominum bono. Verè miraculum rei vnius, theatrum secretorum, mysteriorum speculum, paradisus felicitatis, & arbor vitæ. Cuius salutifero fructu quicunque diuina benignitate particeps factus est, promulsidem quandam æternæ beatitudinis hic capit, spretisque omnibus vel minis, vel illecebris mundi, vni Deo & proximi saluti mediis tranquillus in vndis, vacare discit, ac ceu ἀναθάνειν quadam in cœlum ad Angelorum consortium euectus esset, perpetuum deuoteq; cum Cherubim & Seraphim psallit: SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS, DOMINVS DEVS ZEBAOTH, cuius glorioſum nomen benedictum in secula. Idem pergit: De vsu huius chelidoniæ importunus sim, si multum disputare velim. Quia enim ἄπυρος est, ἀνώδυνος, mitis & blandissima, quæ nec vlla qualitate exuperat, nec deficit in necessariis, eam & cuilibet, & quouis morbo tempore, statu vel genere exhibeat, licet. Quia πάνσοφος est, totiusque naturæ opes per machinam mundanam dispersas, astraliter in inuisibilibus suis thesauris concentratas continet, nulla potest esse tam rebellis aut sontica ægritudo, cui non vel vnicum pretiosissimæ istius Antidoti granum æquiualens sit, & πανάκεια εἰσελθόμενος. Hæc nempe diuina Ambrosia & nectar est cœlestium: Sanguis Gorgonius à Pallade Æsculapio communicatus: Nepenthes Helenæ ἐγχεῖον τε μεχὼν ὑπέλυσεν ἀπάντων: Molus Mercurii ad omnes morbos Vlyssi traditum, quo Phœbus Draconem extinxit, & Medæa Æsonem iuuentuti restituit: Basiliscus Philosophus, qui repentè & instar fulguris consumit, quicquid impuri vel heterogenei in microcosmo: Sol denique cœlestis, qui radium vitalem influendo organa omnia renouat, sopitamque naturam resuscitat, & balsamica sua virtute omnem putrilaginem arcet, corruptelam aufert, cruditatem maturat,

turat, inque sanitatis vigore ad fatalem vsque exodum hominem efficaciter conseruat & tuetur, &c. Posteaquam: Hoc Elixir nostrũ, vt metallorum lepram curet, & in Solis sphæram ignobiliores Planetas exaltet, prius fermentari debere auro, ad hoc vt penetret corpus metalli, & tingat in aurum. Nihil enim tingit nisi tinctum. Cæterũ fermento hoc subactum cum fuerit aqueturin Lunam ac Saturnum, vel aliud mineræ, pro rami aurei efflorescentia seminari posse, nullus dubito. Eadem projectionis ratio, eadem transmutationis efficacia. Et hinc & illinc germinat aurum. Idem aitum, idem semen, idem fructus. Igitur vt lapis metallicus omnium metallorum corpora despumatis scoriis in aurum transformat: sic animalis corpora morbosa omnemque binarii litem harmonicè componit, & sublato fomite ad cõcordiam empedocleam, seu æqualitatem Physicam, & Monadem Philosophicam pari lege reuocat, & amicè conformat. Etsi vero tantæ Gazæ inuentio non minus abdita sit, quam Motus illius Homerici, cui nigra subest radix, lactisque albedinis flos est, nec nisi Aquilinis Philosophis, qui multum in gratiæ & naturæ schola orando & laborando se exercuerunt, tãdem se offerat: præstat tamen, si non perficiendi spe, ac experiendi voluntate quousq; Dei munere datur, inuestigando contendere, quam fastidiosè, ceu quondam vulpecula noros & noctua Solem criminari. Quin si ea quæ Reipublic. magis profutura sunt, maiori studio ab hominibus exquiri debent, sanè diuina illa & sacratissima ars, quæ leuandis naturæ humanæ incommodis, penuria, insciția, & morborum iniuriis operam gratam insumit, quam maxima alacritate prosequenda fuerit. Nec enim somnolentis & oscitantibus, sed industrijs & quærentibus sese spectandum demum exhibet. Et quidem facilius, quam qui sui ingenii nequissimi sunt Doctores, vel iniquissimi naturæ contemptores. Itaque queîs de meliore luto finxit præcordia Titan, & præter expeditam iudicii bonitatem, apodicticam rerum naturalium cognitionem concessit Pyrotechnia, vnum hoc omnibus ingenii neruis agant, licet. At qui minorum gentium sumus, ita studia nostra temperare decet, vt si fortè Penelopes fauore cadere nos contingat, famularum tamen & familiarium Venerum ἀνθέρωλα experiri, iisque suauiter fruisci possimus.

Cogi-

TRACTAT. III.

Cogitemus illud Tullianum, prima sequentes honestum esse in secundis, tertiisque consistere. Nec pusillanimitate nimia, quod optimum vel difficilimum statim desperandum, nec quod ab hoc recedit, contemnendum esse. Cum in rebus præstantibus illa habeatur optima, quæ optimis sunt proxima. Et verò tantas Deus in terræ præsertim gremio recondidit pharmacoporum opes, vt si solers artifex accedat, qui ritè explicare norit, mirifica actionum fertilitate conspicuas balsamicæ scientiæ rationes in microcosmo theatro edant, vitalibusque potestatibus catholicæ Medicinæ si non æquant, attamen æmulentur, & proximè referant vires. Exempio sit Antimonium, cuius filium tam multiplici balsami virtute viget, vt plurium morborum radices penè solum exurpet. Eius arcanum, quasuis impuritates tartareas pro naturæ instinctu, modo per secessum, modo per vomitum, nunc per vrinam, nunc per poros expellit. Longè vero efficacius, ceu quædam indomiti Herculis claua eadem vitale Mercurii astrum exterminat, vt nihil dicam de reliquorum metallorum, mineralium ac gemmarum magisteriis, quibus cum omnis generis dolores sopiri, tum venena extingui, sanguinem irradiari, mumiam reficì, morborumque radices auerruncari, cottidiana fidem facit experientia; Horum omnium sufficientem tenebris demonstrationem in 2. libr. Basilicæ meæ chymicæ, de Metallis ac mineris, &c.

Quando autem hæc sapientũ scripta & hieroglyphica multis caliginosis ænigmatum obscuritatibus referta, nec nisi ab Oedipo quodam & adepto Philosopho, seu perfectissimo naturæ consultore intelligi possunt, nunc mihi non sumo explicanda: sed ad quam ipsi prouocant, suaque referunt omnia naturam, eius vt magisterio sapientum opus adumbrem, propero; Idque non eo animo, quod consummatam diuinissimæ artis gloriam mihi arrogare, vel exquisitius singula definire velimus, sed quod problematicè, & ἐν πλάτει, (coniuncta mente Philosophorum ac sapientum) proponere, & manifestare, quæ ad rem præsentem facere ratio dictitat.

Videamus itaque illud, à Philosophis suncupatum aurum Dei, plumbum sapientum, aureum istud Iasonis, vellus Amaltheæ cornu, Pandoræ pyxis, potens Ereſsum ex abyſso Moysis,

nocte Orphei, orco Hippocratis, puteo Democriti, Iliastro Paracelsi protractum, ac luci hominum expositum.

Ante diluuium Hermes testatur, hanc artem gentibus fuisse notam, & nisi hoc artificium per naturæ & artificis auxilium exstiteret verum miraculum, vix aliquis ad veritatis tutinam reuocaret, & sophiorum hanc scientiam, (non imperitorum) pro nihilo haberet. Hoc donum Dei sola illuminans gratia diuina nostrę que mentis, quærit patientem & religiosam humilitatem in nobis, oculatem nostræ naturæ nobis impertitur demonstrationem, alienos à Deo fugit, amorem erga proximum, egenum in timore Dei ad memoriam reuocat, in tacito & piè gaudenti sinu requiem postulat. Thrasones glorioſos & literatos irrisores contra suam ipsorum conscientiam irritat, scelcribus calumniis & vitiorum plenis hominibus tenebras inducit. Hæc Regia arx ac domicilium, in sanctissimæ Philosophiæ mysteriis solam D E I naturam cognoscit, perspicit, & ad hospitii leges sacras inuitat, filios scientiæ cogitatione sacra, animo diuinitatis pleno ad maiora (hoc sancto magisterio in mediocri statu consistente) rerum vix perceptibilium, attamen naturalium ac diuinorum, deducit & trahit. Sed quid de Diana triuna sine veste, & artium arte sine medio ædificio cœlesti absque foribus, & genitura absque semine loquar? En lucem illam, cuius beneficio vestem Deæ, mediatorem medii, ostium ostii, viam veritatis & linguam Philosophorum callere, videre ac persenticere disces: verum ne illotis manibus attingas, oculos mentis internæ ac spiritualis eò dirigito, ne forsitan tenebrosæ caligine suffocatus, nihil quicquam verborum, quæ aut ego aut Philosophi dicunt, cognoscas aut intelligas, si enim ante ostium pulsaueris, & lucem visurus, luce vtaris, si ambulare recta via quæris, tramite sancto innitaris, & in omnibus Christus vbi summus itineris comes sit, sic nihil quicquam secretorum inuenies, cuius ille non sit diuinus inuentor & creator. Quid ergo sit quod antecessores nostri tantopere quæsierint, hoc intellige, nihil quicquam aliud è rei veritate esse, quam ipsius naturæ, Dei ministræ, possibilitatem: illamque simplicem, vnam, veram, in suo esse integram, (quam Deus ante secula fecit, & spiritum ei inclusit) nostris ingeniis & geniis vbinis obuiam. In hac

simpli-

ſimplici natura omnes ſyuceri Philoſophi ac ſapientes vnicè, tot tanique varia ſpeculantia, verſarunt, & quamuis ingeniis, vt ex nobis vix imaginari potuerunt, attamen ſimplici naturæ via manſerunt legitimo modo quæſita, eaq; diuina annuente gratia, innenerunt. An non ipſa veritas? Natura & rerum generatio in orbe vilis ſimplex, ac ſi nullius momenti, exiſtere videtur: Hæc ratio eſt, quod ingenia Philoſophorum non ad res cognitas, ſed res admirabiles, omnipotentiæ diuinæ participes, vixque perceptibiles, fuerint intenſa & aptata: Et ſi hac via nobis imaginari poſſemus, forſitan & facilius ſuccederet, & ante oculos noſtros vera Philoſophia ac naturæ cognitio aperta iaceret, hacq; ratione verum curſum DEI miniſtræ, & Philoſophorum ſenſum proſequi poſſemus: An non natura hominum ſic comparata apud omnes ferè eſt, vt negligat quæ ſciat, & alia conſequenter quærat; quid ſi hoc Philoſophi veri naturaliſtæ! quidni multò magis ſingula ingenia, cuilibet enim homini natura ſubdita eſt, quærunt: Exemplum eſto in artifice, annon ille, cum ad ſummum ſui artificii apicem ac perfectionem deuenit, ad alia contendit, ſin minus eò abuſiuè vtitur, aut planè in deſinentiam deſinit: Tali modo & diua generoſa natura agit, vſque dum ad vltimæ ſuæ actionis terminũ, (quod Philoſophi Iliadum vocant, veluti Paracelſus hoc auro aſcribit tract. de mineral. Iliadi vero ſemen eſſe aquam, libr. 4. tract. 1.) peruenerit, poſtea ab opere ceſſat: Nam ſciendum eſt, ab initio naturæ quædam indita & recapitulata eſt promiſſio, proinde vt in ſtatu meliori orari, & per curſum integrum ad altiora & præſtantiora euehi ac peruenire poſſit, in quo requiem pleniſſimam habeat, ad quam etiam ſummis laboribus atque conatibus contendit, ſuoque nobiliſſimo fine tendit, veluti Formica ſenio confecta in ſenecture, natura creatur alis. Tali ratione & noſtra ingenia peruenta ſunt, vt iam fere ipſum Iliadum (qui naturæ vnus eſt, ipſe ſolus Deus, qui & naturæ principium eſt, ſiquidem nullum finitur initium, niſi in eo, in quo incipit) tetigerimus, videlicet in perſcrutanda Philoſophica arte, & praxi lapidis ſeu vniuerſalis Medicinæ.

Annon Chymia tot & tam varias ſubtilitates inuenit, vt vix maiores ac ſubtiliores erui & reperiri poſſint; Scias autem diffe-

rentiám inter Chymiam, & artem Philosophorum, tanquam faber ferrarius, simplici à fabro horologiorum, ambo tractant ferrum, & neuter alterius scit laborem, an hic claues alter vero clauos, ambo tamen sunt in sua arte magistri: Differentia in propatulo est, quod vnus crassius, alter subtilius, & hoc non solum, verum hic ad manualia sua, alter ad signa & cœli sydera, ac planetas, qui horis diebus, ac minutis, &c. præsunt, suas operationes refert: neque etiam tali ratione sufficienter naturam inquirit, quia hoc ita esse & accidere oportere sibi præsumit, longè enim ab interna constellatione abest. Rex Philosophorum & pater Hermes, si hodie rediuiuus existeret, subtilisque perspicuitatis & ingenii Geber, simulq; Laimundus Lullius Hispanus Philosophus profundissimus, à nostris chymistis pro discipulis potius, quam magistris, scientiæ clarissimis, haberi forent. Vnde enim tot destillationum variationes, tot circulationes, sublimationes, calcinationes, reuerberationes, solutiones, præcipitationes, extractiones, & tot alia artistarum operationum genera, quæ huius nostri seculi homines ex illorum scriptis excogitauere atque falso sumpsere atque inuenere. Summum tamen atq; vnicum laude dignissimum nobis restat, scire, ipsum Philosophum hanc artem præter alios tenuisse, Alteram vero etiam nobis non laude sed vituperio dignũ, nobis hanc artem deesse, vt verò sciamus, quod ipsi fecerunt lapidem videlicet Philosophorum, seu tincturam Physicam, hic nodus hic cuneus. Nam dum stercora ferimus, etiam ipsa metimus, qualis medicina, talis tinctura: quando illam quærimus, alia inuenimus, & nisi procreatio humana ita esset vitiata, & ius suum in eo natura teneret, iam à tramite vix non deuiaremus. Supra dixi, naturam vnicam esse, illamque integram tantum, per quam noster omniscius omnipotensque DEVS omnia facit, non quod sine illa operari nesciret, ille enim naturam & omnia fecit, propterea omnipotens rerum taliter sibi ita complacuit, & sua disposita voluntate fecit: iuxta id omne entia naturalia ex illa natura proueniunt, neque quicquam in orbe patet, quod possit existere extra naturam: Quantumuis aliquando fiant abortus & similima, non naturæ, sed vel artificis, vel loci, aut aliorum accidentium vitio euenit.

Hic

TRACTAT. III.

Hic attrige aures Pamphile: In 4. loca sola integra natura diuisa est, in quibus non singula, sed omnia perficit atque operatur, quæ visu apparent, & tamen sunt in vmbra, siquidem res potius in vmbra sunt, quam vt verè appareant: Mutatur in mare, & fœmina, & Mercurio assimilatur, quia se iungit variis locis, & secundum terræ loca bona vel mala res producit, licet non sint loca mala in terra, prout nobis videtur: Scito autem quatuor esse elementorum qualitates, quæ omnibus rebus insunt, in nulla autem concordant, semper vna excedit aliam: Sic natura non est visibilis, quare? est spiritus volatilis, vti supra dictum, qui in corporibus officium suum peragit, & locum sedemque habet ex præceptore suo Deo, agit tamen visibiliter, & nobis hoc in loco ad nil aliud conducit, quam vt eius habitationem localem sciamus ac perueſtigemus, per quam faciliorem & propinquiorem ad eam possimus pertingere aditum meatum ac viam, & vt sciamus intelligere coniunctionem homogeneum homogeneo, simile simili, rem rei, secundum, & non contra, aut præter naturæ possibilitatem, neque lignum homini misceatur, aut bos vel animal metallo, aut vegetale in minerali, seu minerale in animali, &c. sed quod libet, vnumquodque agat in suum sibi conueniens à natura simile, tali ratione omnia quæcunque desiderabis, à natura impetrabis, suumque officium lubentissimè exequetur. Hinc qualis natura, talis eiusdem erit cum ea scrutator, verax, simplex, patiens, constans, fidus, &c. & quod maximum, pius, DEVM timens, proximo non nocens, & non sibi solum, sed & aliis sapiens. Deinde naturæ inquirens, diligenter perpendendo considereret eum cũ natura propositum sit vnitum, vel concordet, & an etiam in naturæ possibilitate habeat permanentiam, quod discet ab exemplis apparentibus, ex quibus videlicet rebus quæ fiunt, quomodo & in quali vase vel instrumento natura operationem requirat: si itaque simplicissimè aliquid es facturus, sicuti natura ipsissima, sequere eam, sin verò ad altiora & præstantiora pertendis, id animaduertendo consule, in quo, & per quid possit meliorari aut euehi, semper in suo simili fiet, & gaudium honoris, vestemque Dianæ reportabis: si, exemplo esto, cupis metallum, nostro intentamento, vltra eius captum, quam natura perfecit, in præstantia, virtu-

Natura est semicum in rebus secũdum Cora, tam in ferore, quam gemmis.

virtute aut excellentia alcius prompuere, naturæ florem accipere, metallicam accipere oportrebit, & quoniam vt supra in mari & fœmina, hoc sic agito, alias nihil efficies. Si enim ex lapidibus herbam naturaliter creabis, aut ex herbis metallum, sanè frustrà & in vanum laborabis, sicuti etiam ex bestia & carne lignum non proferes nec produces. Superius dixi, Naturam in Dei voluntate & velle consistere, propterea quod ipsam creauit, & omni imposuit imaginationi, eodem modo natura perfecit sibi semen, idque in suo velle per elementa, & quamuis illa sit vnica, diuersas tamen secundum locorum proprietates res producit, absque semine vero siue spermate nihil quicquam operatur, nam naturæ instrumentum instar artificis alicuius est sperma. Verum semen vniuscuiusque rei melius & vtilius est artifici quam natura ipsa: si naturam perquisiueris sine spermate, tantum efficies, quantum aurifer auro & argento sine igne, aut agricola sine semine, quod est granum hordei, frumenti, vel id genus alii. Veluti Deus in libero hominis arbitrio, ita sola natura in spermate operatur: & hoc magnum stupendumque est miraculum, naturam non coactam, sed de seipsam, sponte obedire spernati; Ita & quæ homo vult, concedit omnia ex proprio suo velle, & neutiquam coactus. Et ideo homini dedit liberum arbitrium, siue ad bonum, siue ad malum. Sic sperma est quinta Essentia & Elixir cuiusq; rei, perfectissimaque rei digestio atque concoctio, Balsamum sulphuris, & metallorum humidum radicale. Ex quatuor elementis generatur sperma voluntate DEI & imaginatione naturæ: sicuti enim masculi sperma habet centrum feminis sui in renibus, ita quatuor incolæ seu domicilia mundi motu indesinenti sperma suum in terræ etiam centrum, à Polo Hemisphærico per qualitates suas proiiciunt, vbi mediante igne astrali concoquitur & digeritur, denique motus causa, in lucem foras emittitur: Centrum terræ est locus vacuus, in quo nihil quiescere potest. In circumferentia verò seu centri margine, quatuor elementa suas proiiciendo exercent qualitates, veluti mas semen suum emittit in vterum fœminæ, matrix verò non plus feminis recipit, quã sufficiens naturæ portio requirit, reliquum foras expellit & reiicit: Eodem planè modo in terræ centro accidit, vt vis magnetica partis alicuius loci rem ad se contrahat

traliat conuenientem sibi ad concipiendum aliquid, quod superest foras in lapides & alia excrementa eiicitur: Omnes enim res in mundo ex vno nutriuntur fonte, ex quo etiam originem habent: Exemplum præstò sit, ad manus sit vasculum plenum aquę, hoc in mensæ planæ medio collocetur, ab extra verò & circum circa ponantur res variæ, coloresq; varii, salia & id genus alia, &c. vnumquodque separatim: postmodum aqua in medium effundatur, sic videbis illam aquam hinc inde diffluere, & dum colores varios hos & illos riuulos attinget, pro diuersitate colorum se mutabit, si rubeum colorem, rubebit, si flauum, flauescet, si album, albescet, & nigrum, nigrebit, &c. si ad genus salis cerrè eius saporem induet, & sic de cæteris intelligendum est. Hic audis clarius, quod aqua non mutat loca, sed locorum diuersitas mutat aquam. Similiter è terræ centro semen vel sperma à quatuor elementis in centrum proiectum ad varia transit loca, & res naturatur ac informatur secundum naturam loci & situs; si ad locum terræ vel aquæ peruenit puræ, res inde euadit pura, sin minus, fit impura. Sperma & semen rerum omnium vnicum existit, attamen generat res varias, vti ex hoc exemplo constat: Masculi semen nobile, generationis hominis causa creatum est, nihilominus si à viro abutatur, quod constat ex eius arbitrio & voluntate, nascitur abortus siue abortitur: si enim contra grauissimam inhibitionem Dei, vir coiret cum vacca, aut alia bestia, quam facilè fieri posset, vt bestia viri conciperet naturam, quia natura non est nisi vnica, hinc non homo, sed bestia & abortus nasceretur, ratio, quia semen non inuenit sibi locum coordinatum & competentem. Sic accidit, si sperma intrat centrum, nascitur inde quod nasci debebat, sed cum iam in destinatum locum peruenit, & fit cõceptus, formam amplius non mutat, sed dum in centro adhuc est sperma, æquè facilè ex eo produci potest arbor, quam metallum, tam etiã herba, quam lapis, vnus tamen altero pretiosior, secundum loci puritatem & impuritatẽ: Sed quomodo elementa sperma generent, ita accidit; Quatuor sunt elementa, duo grauia, duo leuia, duo sicca, duo humida, sed vnum maximè siccum, & alterum maximè humidum, sunt masculina & fœminina, &c. Horum quodlibet per se est promptissimum ad producendas res sibi

vndiquaque similes in sphæra & domicilio suo, ita quod voluit Altissimus. Hæc quatuor inquieta manent, semperque inuicem sunt agentia, quodlibet vero per se suum emittit homogeneum connatum internum, in centro vero sunt conuenientia. Archæus verò naturæ seruus, spermata miscendo foras expellit & eiicit. Hactenus dictum est de natura eiusdemque scrutatoribus, item de operatione naturæ in semine, & generatione seminis ab elementis, attamen non sufficit omnia scire & intelligere quid velint Philosophi, & quoniam maximum secretum in metallis occultum, primo fiet mentio, quomodo per artem natura operetur in semine, deinde dicemus de eorum naturali in visceribus terræ generatione. Semen per se nullius est momenti, nisi vel artifex mediante arte, vel ipsissima natura in debitam homogeneam ac conuenientem sibi matricem adaptetur, quantumuis semen omne creaturam suam nobilitate superet & excellat, tamen totalis & essentialis eius vitæ constitutio consistit in matrice & loco, inde fit putrefactio spermatis vel grani, purique puncti vt in congelationem abeat, causatur, insuper propter calorem sui proprii corporis illum nutrire & crescere facit, acciditque naturaliter, non solum per menses verum per annos & vicissitudinem temporum in omnibus tribus regnis. Quod in regno minerali & vegetabili artis abbreuiatio locum habet, idem non in animali est, in minerali solummodo hoc perficit, quoniam natura non potest, in causa est aër crudus, qui sua violentia cuiusuis corporis impleuit poros, non etiam in visceribus, verum in superficie terræ, vt ex hac præfatione multifariam constat. Dilucidius sic intelligi potest, Elementa semen suum certanter inter se proiiciunt in terræ centrum, veluti renes in microcosmo, centrum motu suo remittit in matricem, si pura matrix, purum dat fœtum & vice versa, sunt autem matrices innumerabiles, quot loca, tot matrices, vna purior altera, & sic ferè in infinitum. In animalibus sunt matrices hominum, equorum, canum, vaccarum, &c. In minerali & vegetabili sunt mineralia, metalla, salia, &c.

Metalla sic produci scias; quando Elementa quatuor, suas in terræ centrum proiiciunt virtutes, Archæus naturæ seruus destillando in sublime ducit vel sublimat, idque gratia caloris & motus

motus perpetui in terræ superficiem. In terra enim vtiq; sunt pori ac in microcosmo, & ventus destillando per terræ poros in aquam seu Mercurium fit resolubilis, ex qua res nascuntur omnes. Hic subsistendum paulisper, & audiendus Paracelsus tract. 1. de mineral. Mirabili, inquit, consilio DEVS constituit, vt prima materia naturæ esset aqua, mollis, lenis, potabilis: & tamen fœtus seu fructus ipsius durus est, vt metalla lapides, quibus nihil durius. Durissimum ergo ex mollissimo, ignis ex aqua oritur præter captum hominis. Cum vero elementum aquæ matrix sit mineralium præter captum, id non est naturæ, DEVS enim miram fabulam ex matre produxit. Contemplemini hominem à matre. Quilibet sui sensus & proprietatis est, non secundum corpus, sed secundum naturam. Ita & metalla omnia secundum corpus aqua sunt: secundum proprietatem autem sunt *mineralia, lapides sunt* marcasitæ, &c. *Et ibidem dicit:* Si ergo aqua est elementum, est matrix, est semen, est radix omnium *mineralium.* Archæus autem in ea est is, qui in natura omnia disponit & ordinat, vt quoduis ad vltimam suæ naturæ materiam perducatur. De natura sumit ea homo, & ducit ad vltimam materiam suam, hoc est, vbi natura desinit, ibi homo incipit. Et materia vltima naturæ est prima hominis, dissolutioque naturæ per artem facta est vltima materia hominis. Hactenus Paracelsus. Ex his sciant filii Philosophiæ ac doctrinæ, qui Archæus in opere naturæ præualeat, vnde intelligimus, metallorum sperma non esse spermate rerum omnium, intellige vaporem sublimatum humidum: Ideoque frustra quærunt Artistæ metallorum reductionem in materiam primam, quæ tantum vapor. *Heus quid Paracelsus eodem citato loco ait:* Placuit in principio DEO, vt vnum elementum faceret aquam, cui indidit vim generationis mineralium, vt ita subinde crescerent, & sic deinceps humanis accommodarent vsibus. Aquam, inquam, tali munere destinauit, vt matrix esset metallorum ac mineralium, licet illa aqua ipsis minimè similis sit. Qua ordinatione id discriminis & prudentiæ obseruauit, vt ex vno elemento fierent metalla, gemmæ, lapides & vniuersæ mineræ, item ligna, &c. Et licet fructus dissimilis sit suæ matri: sic tamen DEVS voluit, vt quoduis fieret secundum suam naturam. Aliud est

auis in aëre, aliud piſcis in vnda. ſic neceſſe eſt hominem fieri, quod non eſt. Quicqu d in vltimam deberabit e materiam, id neceſſe eſt aliud quid fieri à ſuo principio. Principium enim nulli prodeſt. Iam vero in aqua materia ineſt prima, vt ignis, ſal & Mercurius, quæ diuerſis aliquot conſtant naturis. Hæc omnia dependent à DEI poteſtate, qui ſuam voluntatem in his completam volunt, &c. Ad noſtra: Hinc intelligere licet Philoſophos non intellexiſſe illam primam materiam, ſed ſecundam, de qua in ſequentibus conſiliis ſapientum pluries perſpicies, inprimis vero, ſi Bernhardum Treuiſanum intellexeris, hic dilucidius quamuis ænigmaticè ubi explanabit, loquitur enim philoſophicè, ſed ſolummodo cum filiis doctrinæ. Dico tibi, materiam eſſe mollem, & vbicunque ante oculos, non indigens tot ſolutionibus, circulationibus ac calcinationibus, ſed præcaueant artiſtæ à tot deſtillationum reiterationibus, in duro enim fruſtra quæritur, quod per ſe ſat ſufficienterque molle eſt. Filii artis hoc intelligere debent, ne ſyllabas pro ſenſu ſcriptorum capiant, ſed vbi natura deſinit, videlicet coram oculis noſtris perfectis corporibus, ibi arte inchoandum primum, quod noſtri operis erit initium capiendum: retrogrediamur porro ad materiam metallorum. Supra dictum eſt, res naſci ex aëre liquido vel vapore, quem elementa ſuo motu in terræ viſcera ſtillant, hic poſtquam Archæo traditur, per poros ab eo ſublimatur, vnicuique loco ſua ſagacitate tribuitur, ſicque variorum locorum diuerſitate, res naſcuntur variæ. Verum ſunt quidam in ea opinione, Saturni aliud eſſe ſemen, aliud auri, & ſic etiam de reliquis metallis, ſed nulla & vana ſunt: Vnum eſt tantum ſemen Saturni, Lunæ, Martis, auri, &c. Loci diuerſitas facit ſi rectè cupis inſtrui, & quam in Luna natura citius quam in Sole fuerit operata & deſierit, & ſic de reliquis: Quando enim vapor ille humidus ex centro terræ ſublimatur, tranſit per loca ſicca vel calida: ſi per loca pura & calida vapor tranſit, vbi parietibus ſulphuris pinguedo adhæret, tum dictus vapor, quę Philoſophi ipſorum Mercurium dicunt, applicat & accommodat ſeſe, iungiturque illi pinguedini, quam ſecum in ſublime trahit, & ſic vnctuoſitas relicto nomine vaporis, accipit nomen pinguedinis, quæ poſtea veniens ſublimando ad loca alia, quæ iam vapor

antece-

antecedens purgauit, vbi est terra subtilis, pura & humida, im- *Generatio*
plet poros eius, & iungitur illi, & sic fit Sol: Si verò pinguedo il- *Solis, Sa-*
la venit ad loca impura, frigida, fit Saturnus: Si verò talis terra *turni,&*
pura sit, & mixta sulphuri, fit Venus, &c. Quo enim magis de- *Veneris.*
purarus & purus est locus, eò pulchriora euadunt & redduntur
metalla, nam sciendum est, quod ille vapor continuè egreditur,
ex centro ad superficiem, eundo purgat loca: Exinde fit, quod
etiam hodierno die mineræ reperiantur in illis locis, vbi ante mil-
le annos nullæ sunt repertæ, nam progressu suo semper subtiliat
crudum impurum, purum successiuè secum trahens. Hæcque est
reiteratio, & castæ naturæ circulatio, producendo enim tam diu
sublimatur res nouas, donec locus optimè depuratus fuerit, quo-
que magis ac magis fit depuratio, eò nobiliores & præstantiores
fructus in lucem producit, hyeme cum aër existit frigidus, ter-
ram arctissimè constringit, inde congelatur ille vnctuosus vapor,
redeunte verò vere, vna cum terra & aqua commiscetur, & fit
magnesia ad se trahendo, recipiens similem sibi aëris Mercu-
rium, qui vitam impertit omnibus tribus Philosophorum po-
sitiuis, per radios Solis, Lunæ, ac stellarum, & sic gramen, flo-
res, herbas, arbores, & similia profert. Natura enim, ne mo-
mentum vllum otiari potest! Quando vero metalla procreen-
tur, id fit longa destillatione, quæ terram purgat, postea ac-
cessu pinguedinis ea generantur, & alio modo non proueniunt.
Lapides etiam omnis generis eadem generantur materia, secun-
dum puritatem locorum videlicet: A destillatione vaporis qua-
tuor elementorum in terræ centrum, Archæus cum foras prosul-
tare cogit & sublimat, hic per poros ad superficiem terræ impuri-
tatem secum rapit, hunc sublimatum congelat aër, & quod con-
gelauit aër crudus, creauit & posuit aër purus, fit enim ingressus
aëris in aërem, sic etiam amborum coniunctio, sic natura natu-
ram amplectatur, fiuntque petræ ac montes, secundum magni-
tudinem & diminutionem pororum, à maioribus terræ poris
transit maior quantitas aquæ, & eo melior fit loci purgatio, per
tale enim perspiraculum maior etiam permeat caliditas, eoque
citius terræ fit depuratio, & consequenter iis in locis habilius est
& commodius, vt nascantur metalla, teste ipsissima experientia,

vélati enim aurum nullibi reperitur, nisi in montibus (& aquis, de quo alibi) quod in planitie nisi raro fieri nequit, talia enim loca sæpissimè humida, non quidem vapore, sed aqua elementali, quæ secum trahit & amplectitur cum vapore illo, ita vt tam facilè ab inuicem non fiat separatio. Digerens autem & concoquens postea ignis solaris cœli, exinde Argillam efficit pinguem: In locis verò vaporosis & arenosis, secum non gerit pinguedinem, vel sulphur, ibi herbæ & gramina creantur. Reliquæ gemmæ eodem modo sic generantur, quando vapor naturæ per se ostendit ad sublimationem, non accedente pinguedine aut sulphure, cum autem peruenerit ad locum aquæ puræ salis, fiunt Adamantes, hoc vero in locis frigidissimis. Hinc scire est, spiritum aquæ facili motu caloris sublimari, econtra verò pinguedinem maiorem requiri calorem, in quæ locis calidis, & quamuis quod ex centro vno progreditur, leui congeletur frigore, & sic subsistat: sic & vapor ad loca debita ascendens congelatur in aqua limpida pura in lapides seu gemmas, idque granulatim. Colores gemmarum sic fiunt: Motu perpetuo sulphuris pinguedo abit in congelationem, postmodũ aquæ spiritus transeundo digerit, & purum reddit grana salis, vsque dum colore rubeo vel albo digesto aut concocto colorem induat, qui postmodum color cum illo spiritu subtiliato ad meliora tendit, perque tot destillationes reiteratas cum spiritu sublimatur, interim spiritus potentiam habet intrare res imperfectas, sicque fit introductio coloris, qui postmodum ex parte iungitur aquæ illi congelatæ, impletque poros eius, fixaturque cum ea fixatione indissolubili atque inseparabili. Omnis aqua quæ est sine spiritu, congelatur calore, sin verò habet spiritus, congelatio fit à frigore, & qui scit congelare aquam calido, & spiritum cum ea iungere, certè rem inueniet millies pretiosiorem auro & omni re. (Si sapis, Philosophorum ex mente perpende hos libros, & alibi oculi aperientur) Porro artifex efficiat, vt spiritus ab aqua fiat separatio, mandeturque putredini, & apparebit granum, fœcibus iam dum reiectis reduc spiritum ex alto in aquam, vt inuicem coniungantur & fixentur, & si hanc coniunctionem simul probè obseruaueris, videbis generationem coniunctionis parturam ramum dissimilem forma parentibus.

Hæc

Hæc de generatione metallorum ac gemmarum, paucis de materia prima, secunda eius denique recapitulatione faciemus & instituemus verborum sensa. Duplicem dicunt Philosophi materiam primam, sine qua tamen duplicatione nullum metallum creari potis est. Principalior, quæ prima est, hanc Philosophi Mercurium nominarunt sapientum, & est humidum caliditate aëris permixtum: hic Mercurius radiis Solis & Lunæ gubernatur in mari Philosophico: Materia secunda est terræ caliditas sicca, quam Philosophi nuncuparunt sulphur, eamque maximè occultauerunt, sigilloque silentii insignitum, vt verò paulò lucidius de illa quid constet, explicabimus ex mente Philosophorum, & inprimis locatio nostra erit de pondere, omnia enim hoc ignorato destructa iacent, & inde etiam fit, vt ex bono semine fiat abortus. Nonnulli totam substantiam corporis pro materia seu semine recipiunt, alii particulam, & hi omnes à vero genuino tramite & via recedunt ac declinant. Nam si quis mulieris manum, & viti reciperet pedem, hisque vellet creare hominem, annon impossibile! imo sane. Scito ergo, in quolibet corpore corporato est centrum, vel locus adaptatus seminis vel spermatis punctum, & vt Philosophi volunt 8200. pars, vti etiam in grano tritici, & hoc sub dio aliter sese non habet: Nam totum corpus grani in semen non fit conuersum, sed est tantum scintillula in grano necessaria, quæ à suo corpore cortice obuoluto probè custoditur, vt ab omni excessiuo caloris & frigoris fiat securè præmunita: Hic si me & Philosophos intellexeris, turus eris, non tantum ab illis, quos locus spermatis propter ignorantiam fugit, & totum granum in semen vt abeat cogere nituntur, verum etiam ab his omnibus, qui in vana & ne hili digna solutione metallorum versantur, metallaque per omnia in totum dissoluere falsò tendunt, vt postea & mutua illorum commixtione nouum, inde creent, quid? metallum, si Diis placet. Aſt vero hi, si ordinem & processum castissimæ naturæ considerare possent, toto cœlo viderent rem longè aliter esse constitutam, & à supremo Rectore ordinatam: Et hoc intelligito, ne vnicum quoddam metallum tam purum constat, quod suas non habeat impuritates, diuersimodè tamen

men apud quædam pauciores in aliis plures. Considerato naturæ puncto, sufficiet nosse Azothum & ignem, hoc tamen summè caueto, ne in metallis vulgi illud quæras, quo videlicet careant, punctum, nam aurum vulgi mortuum est, nostrum viuit vnitum suo spiritu, hoc recipe. Metallorum vita est ignis (perinde ac hominis, Paracelsus de vita longa cap. 1.) dum adhuc in suis existent mineris, & mors eorum etiam per ignem fusionis Philosophica veritate constat. Repetitionis & memoriæ gratia superaddo. Prima metallorum materia est cum aëre calido humiditas mixta, (vti supra) illa est in forma pinguis aquæ, rei vnicuique siue pura siue impuræ adhærentis & conglutinantis, vna tamen in compage abundantior ac copiosior, quam in loco & regione altera, in cuius est porositas terræ ampla & angusta. In lucem aliquando Diana cum veste incedit & prodit, idque in locis, vbi nullam habet impeditionem adhærescentiæ, & cognoscitur, quia ex tribus primis essentialiter & substantialiter constat: In materia verò metallorum vnica tantum sine coniunctione, excepta veste, vel eius vmbratilis vmbra, nempe sulphure, &c. Hæc dicta sunt de prima materia, quomodo natura sine semine res producat, seu qua via & modo natura ab elementis accipit materiam, ex qua semen sibi ad res procreandas generat. Hinc annectemus de semine, & rebus ex semine generatis. Res omnis in suo semine, cuius est particeps, multiplicatur, non tamen absque auxilio naturæ; est autem ipsissimum semen aliud nihil, quam congelatus seu coagulatus aër in aliquo corpore, seu humidus vapor, hic & nisi fecit calido etiam vapore sese resolui permitteret, nullius vnquam foret vsui. Scientiæ verò Philosophicæ inuestigatores, non erant intenti in re peruestiganda, vbi non inuenitur & inest semen; Est autem vti ex elementis productum & prolatum, triplex, ac constitut in tribus vt dictum Regnis; Semen mineralium Philosophis optimè cognitum, vegetabilium commune ac vulgare est, vt videre est in fructibus: animalium, imaginatione cognitu venit. In Regno vegetabili nobis ostenditur, quod natura illud creet ex quatuor elementis, ibi videmus, hyemem esse causam putrefactionis. Hic enim spiritus in arboribus congelat, resolutis vero calore Solis, in quo totalis essentia magnetica, omnis nimirum humidi-

miditatis attractiua, delitescit, natura caloris motu excitata, pellit subtilem aquæ vaporem ad excentrum vel circumferentiam, hinc pori arboris fiunt aperti, stillantur inde guttæ, purum ab impuro semper separando, quamuis interdum cum impuro purum congelatur, & dat flores, impurũ conuertitur in folia, spissum ac grossum abit in corticem, cortex arboris remanet fixus, folia decidunt frigore vel calore, ab obstructione porũ eius, flores in tali calore congelantur, qualis est ipse calor, & adfert fructum ac semen: veluti enim pomum, in quo est sperma, ex quo non nascitur arbor, sed in illo spermate est semen vel granum intrinsecè, ex quo etiam absque spermate nascitur arbor, nam multiplicatio fit non in spermate, sed in semine; sic clara luce oculariter videmus, naturam ex quatuor elementis creare semen, ne nos in hoc frustra occupati essemus; iam enim creatum creatore amplius non indiget: dicemus nunc de semine minerali. Metallorum vel semen minerale natura in terræ visceribus creat, propterea tale semen in rerum natura quod sit, non creditur, quia inuisibile. Verum non est mirum, quin apud ignaros dubitatio coincidere possit, verum tamen id, quod præ oculis existit, ab illis percipi non potest, multò minus id, quod inuisibiliter est absconditũ; Hic verissimè coincidit Hermetis symbolum, quod superius non est, nisi vt istud quod est inferius, & vice versa, id quod nascitur supra, nascitur ex eodẽ fonte, sicut illud quod infra in terræ visceribus. Cæterũ quid prærogationis vegetabilia præ metallis habebunt, vt DEVS illis semen inderet, hæc vero seminis priuaret & excluderet? Annon metalla eiusdem dignitatis apud DEVM, cuius & arbores? Hic statuendum est, nihil nasci vel crescere sine semine, vbi enim nullum existit semen, terra est damnata ac mortua. Necesse itaque & summè necessarium constat, vt vel quatuor elementa creent metallorum semen, vel ea in lucem producant sine semine; si absque semine, tunc producuntur imperfecta, siquidem omne quod constat, sine semine imperfectum est, ratione compositi, & qui hanc indubitatæ veritati fidem non adhibet, indignus est, vt naturæ secreta perscrutetur, nullum enim in orbe natum existens, quod destitutum sit suo semine. Sed luce meridiana clarum est, semen metallorum verè & realiter ipsis esse inditum ac insitum,

de eius generatione talis est locutio Philosophorum. Quatuor Elementa in naturæ prima operatione stillant per Archæum ministrum naturæ, in centrum terræ aquæ ponderosum vaporem, hic semen est metallorum, dicturque Mercurius propter eius fluxibilitatem, & vnusquisq; rei commixtionem & coniunctionem, non propter essentiam, sed assimilatur sulphuri propter internum calorem, & post congelationem est humidum radicale. Et quamuis metallorum corpus ex Mercurio constet, & sit procreatum, nõ tamen sequetur, Mercurium vulgi esse ipsorum semẽ, quare? quia Mercurius Philosophorum longe differt à Mercurio vulgi, hic habet semen, alter non: Illorum, qui sic opinantur, errores, ex sequenti iacebam exemplo. Manifestum in ò manifestissimum est, homines habere semen, in quo ipsorum sit & consistet multiplicatio: corpus hominis Mercurius est, seu è vero occultum delitescit in corpore, & corporis ratione quantitas in pondere exigua: qui igitur generare vult hominem, nõ Mercurium, qui corpus est, sed semen aquę vaporem congelatum accipiet, & legitima vtetur methodo in transplãtatione hominis. In regeneratione metallorum à vulgarib⁹ chymicis minus sinistrè proceditur, dum corpora metallica soluunt, corrodunt Mercurium, aurum, Lunam, Saturnũ, & cum rebus heterogeneis, aquis fortibus, ad artem non requisitis, postea coniungunt ignorantes ex humano corpore dissecto, inque scheladon redacto, non generari hominem, quia corporis corruptio & seminis destructio hoc pacto præcessit. In mare & fœmina vnaquæque res multiplicatur, vt supra dictum. Ex diuisione sexus nihil procreatur vel producitur, verum formam nouam coniunctio illius profert & producit debita.

Ideoque semina & spermata, non vero corpora accipienda: & mas viuus, cum fœmina viua coniungenda sunt simul, vt in se imaginentur sperma, ad procreandum suæ naturæ fructum. Prima materia hominis terra est, hãc nemo mortalium facere potest, multo minus ex ea creare hominem, soli Deo hoc in potestate relinquimus, sed è materia secunda, quæ iam creata est, facilè natura operante generabitur id, cuius formæ est semen, modo indebitum fuerit posita locum: Artifex nil hic scit facere, nisi vt subtile à spisso sciat separare, & in vas debitum reponere. Hoc

etiam

etiam considerandum, prout res suam habet incipientiam, ita & finem, ex vno fiunt duo, ex duobus vnum, nō vero vltrius. DEVS est vnus, ex hoc vno DEI filius est genitus: Vnus dedit duo, duo dederunt vnum Spiritum Sanctum, ab vtroque procedentem, sic factus est mundus, sic eius erit finis. Quatuor priora considera puncta, & exactissimè, in illis habes Patrem, Patrem & Filium, vltimò Spiritum Sanctum, habes quatuor elementa, habes quatuor luminaria, duo cœlestia, duo centralia: Nihil amplius est, fuit, & erit, quam in hac Figura patet. Dico tibi itaque verè, non creatur vnum ex vno, quia hoc solius DEI est proprium, sufficiat te ex duobus vnum posse creare tibi vile, & scias sperma esse multiplicatiuum, materiamque secundam non primam. Prima occultissima non perspicua in natura vel elementis, secunda interdum filiis doctrinæ obuia est. Dicendum etiam aliquid est de materiæ secundæ virtute ac operatione. Supra dictum est, naturam esse diuisam in tria Regna; inter quæ duo per se subsistere sufficienter possunt, alterum per se minimè. Minerale per se subsistere potest, quam nullus in orbe esset homo, arbor, vel herba. Vegetabile itidem, etiamsi nullum metallum nec animal esset, persistare potest, hæc duo sunt ex vno & per vnum creata. Tertium verò ex his duobus vitam habet, & sine illis esse non potest, attamen in nobilitate & præstantia duo illa prædicta excellit, sicuti etiam postremum est inter ea, iisque dominatur, quia in trino virtus ipsa semper finitur, in binario vero multiplicatur. In Regno vegetabili materia prima herba vel arbor est, hanc tu creare non potes, quia natura solummodo hoc facit: In hoc Regno materia secunda est semen, quod vides, & in hoc multiplicatur herba vel arbor. In animali Regno bestia vel homo est prima materia, quem tu eodem modo creare ignoras, sed secundam materiam, vel sperma ruinosi, in quo multiplicatur. In Regno minerali metallum creare nescis, & si quis glorietur, mendacissimus est, natura hoc facit, & quamuis secundum Philosophos primam haberes materiam, sal videlicet centrale, sine auro tamen impossibile tibi foret multiplicare: Filiis tantum doctrinæ metallorum semen est cognitum. Vegetabilium semina apparent extra renes, aër calidus eius est digestionis: Animalium semen apparet intus

& extra, digestionis eius renes viri sunt: In Mineralibus aqua est semen in centro cordis eorum & vitæ: Renes digestionis eius est ignis. Receptaculum seminis vegetabilis est terra: Receptaculum animalis seminis est matrix fœminæ: Receptaculum seminis aquæ mineralis est aër: Hæc sunt seminum receptacula, quæ corporum sunt congelationes: Ea est digestio quæ solutio: Ea putrefactio quæ destructio. Vniuscuiusque seminis virtus est, rei vnicuique se in suo Regno coniungere, quia subtile est, & nihil aliud nisi aër, qui in aqua coagulatur pinguedine: Cognoscitur autem, quia sese non miscet extra Regnum suum alicui rei, & non soluitur, sed congelatur, quia solutione non indiget, sed congelatione. Summe itaque necessarium est, vt corporum aperiantur pori, ad emissionem seminis, in cuius centro residet, quod est aër, illud quando in debitam sibi conuenientem peruenerit matricem, congelatur & congelat quod reperit purum, vel impurum puro mixtum, quamdiu in corpore semen est, corpus viuit, toto consumpto moritur corpus, omnia enim corpora post emissionem seminis debilia redduntur. Experientia testis est, homines venereos seu nimium indulgentes Veneri, debiliores fieri, ita si arbores nimios ferunt fructus, fiunt postea steriles. Semen vt antehac multoties relatum, res est inuisibilis, sed sperma est visibile, & ferè anima est, inque mortuis non inuenitur: Dupliciter autem elicitur, violenter & cum suauitate: Verum sciant filii artis in arboribus amputatis & truncis frustra id quæri, quod in viribus tantum inuenitur. Dictum hactenus est de natura, arte, corpore, semine ac spermate, item de generatione metallorum, gemmarum, de materia prima, de materia secunda, item & de virtute materiæ secundæ, consultum visum est etiam de commixtione metallorum inuicem loqui, & qualis inter se eorum sit correspondentia. Mulier non discrepat à viro, quia ex vno eodemque semine, & ex vna ambo nascuntur & proueniunt matrice, defectus autem nullus alius fuit, nisi digestio. Quanto enim purior matrix consistit in sanguine & sale, tanto purior etiam parit sobolem, videlicet ex eodem semine, Luna, cum Sole, & eadem matrice, causa verò fœmellæ est, quod matrix plus habuit de aqua; quam de digesto sanguine, secundum tempus Lunæ cœlestis. Pro maiori

intelle-

intellectu vt scias, quomodo metalla coeant, ad emittendum & recipiendum semen, cœlum ac Planetarum sphæras intuito: in 12. nostro consilio vides Saturnum esse supremum, eique succedere Iouem, huic Martem, inque medio Solem, quem sequetur Venus, hanc Mercurius, vltimo loco Luna. Consideretur iam quæso, Planetarum vires non ascendere, sed descendere, deditque hoc ipsissima experientia, quod ex Venere nõ fit Mars, verum ex Marte Venus, siquidem vna sphæra inferior, sic etiam Iupiter facilè transmutatur in Mercurium, quia ille Iupiter secundus à firmamento, & Mercurius secundus à terra, Saturnus primus è cœlo, Luna prima à terra. Sol omnibus se immiscet, sed nunquam per inferiores in meliorem & præstantiorem reddit principem. Neq; etiam te latebit, quod magna sit affinitas & correspondentia inter Saturnum & Lunam, in quorum medio Sol est constituens, veluti inter Iouem & Mercurium, in quorum medietate itidem Sol consistit: sic & cõplanè modò inter Martem & Venerem, & hi duo Solem habent intermedium. Chymistæ Martẽ in Venerem transmutare norunt, nulla adhibita operatione Solis: Eodem modo & è Ioue Mercurium: Nonnulli è Saturno Lunam conficiunt, verũ vt est certissimum, si Chymistæ hoc sapientissimè perpenderent, his omnibus metallis Solem administrare naturam, tum sanè rem inuenirent maximo thesauro pretiosiorem. Ideò dicitur & ignorari non debet, quæ metalla inuicem sint coniungenda, & quorum natura naturæ correspondeat: Hac de causa datur vnum metallum, quod illam potentiam habet, alia consumendi, & est ferè vt aqua eorum ac penè mater: vnica tantum res, humidum primigenium, seu radicale, Solis videlicet & Lunæ ei resistit, & per illud in meliorem redditur statum: Verum ad aperiendos tibi oculos, scias esse & vocari Philosophos chalybem, cum quo si aurum vndecies coire permittatur, semen emittere cogitur, debilitaturque ferè vsque ad mortem, sic conceptum profert chalybs, filiumque generat patre clariorem, si postmodum legitima accedente artis methodo semen nati in suam aptissimam & conuenientem imponatur matricem, purificat illam & facit millesies aptiorem ad pariendum fructus optimos. Verum & alius adhuc restat chalybs, qui in virtute huic assimilatur, per se à natura creatus, qui è radiis

Solaribus mirabili vi & virtute, illud scit elicere & proferre, quot tot homines quærere intenderunt, & in hoc inchoatio & principium operis nostri Philosophicum est. Præterea si quis ex his iam prolatis veritatem in dubium reuocet, copiosa Philosophorũ antiquissimorũm ratione & experientia verificata inter nostra apposita consilia, scripta euoluat, quibus vt fide dignis, in sua arte fides non est deroganda, qui verò illis fidem non habet, contra negantem principia tunc non esse disputandum, scimus: Surdis enim ac mutis nulla est loquela. Pauca adhuc de his perueſtiganda censemus, quæro ex te, an tu vel ille scias, quam prærogatiuam in hoc mundo res omnes habeant, præ vel exceptis metallis: cursola hæc per denegationem seminis à summi omnipotentis creatoris multiplicationis benedictione excludetur & carere debet? immeritò sanè, Lynceus hic nebulosis perspicit oculis, aut planè habet nullos, verum & antiquum dicterium est, ars non habet osorem, nisi ignorantem: sacræ literæ affirmant, omnibus rebus creatis statum ab initio, à condita vniuersitate mundi inditam & impertitã fuisse gratiam benedictionis; sed quid, si filii scientiæ & Philosophorum palatui syncero ac pio, non omnibus ad saporem: præterea vero si semen habent, vt omnia crescentia & creata, quis inter fatuos non credat, in suo ipsissimo proprio semine posse institui ad multiplicationem? An non natura verà est, itemq; vna, ita & Chymia vera est, item & ars vna ac vera, sed rarò verus artifex, & multi artifices. Quando natura res creat mediantibus elementis, generatur ex DEI nutu, velle & omnipotentia, & quidem ex materia prima, quam solus ille Dominus dominantium, prout & omnia sapientissima sua scientia nobis contegit: Naturæ verò secundum suum velle, dedit res creare & multiplicare ex secunda materia, hanc Philosophi Dei miracula piè inquirentes sciunt ac tenent. Quodlibet elementum in sua est sphæra, & tamen vnum ab altero esse non potest, vt vides ex titulo horum librorum, vnum ex alio viuit, & tamen coniuncta non conueniunt, verum aqua omnium elementorum est dignior, quia est mater rerum omnium, super hanc spiri-

Omnium fruituum mineralium prima materia in aqua sunt condita, Paracelsus de Mineral. tractat. 1.

Ibidem etiam terminus aqua mors mineralium.

Item libr. 4. tractat. 1. dixit, Aqua est semen Tle.

ſpiritus ignis, cauſante igne aqua fit prima materia, videlicet certatione inuicem, ſic generantur venti, vapores apti, vt per aërē crudum cum terra congelentur, qui ab initio ſeorſum ab illo fuit ſeparatus, horque ſine ceſſatione motu fit perpetuo, ignis enim ſine calore aliter non excitatur niſi motu, quod facilius videre eſt apud fabrum ferrarium, limaturam à ferro comminuendo conficere, quod catenus vehementiori motu incaleſcit, ac ſi igne incanduiſſet. Cauſa caloris eſt motus, calor mouet aquam, aquæ motus cauſat aërem omnium viuentium vitam. Supra ſufficienter dictum eſt, quomodo res creſcant, videlicet ex aqua, nam ex illius vapore ſubtiliori res ſubtiles actiues oriuntur ac proueniunt, ex oleo vero eiuſdem, res graues ac maioris pretii, ex ſale autem res prioribus longè pulchriores, vti diximus de generatione gemmarum. Quando autem vis vt natura in ſublimiorem euchatur actū gradum vel ſtatum, ſoluito corpus vtrumuis, illudque quod naturæ acceſſit heterogeneum ex terra damnata, ſegrega, purifica, coniunctio fiat puriorum cum puris, coctorum coctis, crudorum crudis, ſecundum pondus autem naturæ, non verò materiæ. Sal enim centrale de terra non plus accipit, niſi in quantum habeat opus, ſiue pura ſiue impura ſit. Pinguedo verò aquæ longè aliter ſe habet, nunquam enim habetur pura, quapropter ſcias, artem per duplicem calorem illam purgare, poſtmodum verò rurſus in vnum coniungere.

In his iam hactenus dictis, tota magiſterii veritas Philoſophiæ filiis eſt aperta tradita, vtiliſſimum vero ac conſultum ducimus, vt antequam ad ipſa variorum Philoſophorum ſcripta & conſilia accedamus, prius de Philoſophorum quibuſdam nominibus & patriis peroremus, exordiumque conſiliorum noſtrorum ſumamus.

Antiquiſſimum inter Philoſophos, ſapientiſſ. huius magiſterii dicunt eſſe *Hermetem Triſmegiſtum Ægyptium*, à Græcis ita nūcupatū, quod quaſi Dei interpretē egerit apud homines: TRISMEGISTVM verò, quia & Philoſophus, & Sacerdos, & Rex maximus fuerit, primuſque inuentor & inſtitutor legum Ægyptiorum, vnde conſultor Iſidi relictus dicitur ab Oſiride in Indias expeditionem ſuſcepturo: Sed alii, inter quos *Suidas* eſt, potius

eum

eum TRISMEGISTVM dictum volunt, quia primus ex DEI OPT. MAX. reuelatione *Mysterium Trinitatis Diuinæ* inter Ethnicos tam clarè tradidit, vt clarius alicubi inueniatur: Verba *Suidæ* citantia de *Hermete* talia sunt: *Fuit lumen intelligens*, ante lumen intelligens, & fuit semper *mens mentis* lucida: Et nihil aliud fuit huius *veritas & Spiritus* omnia continens: Extra hunc nō est DEVS, non Angelus, non essentia vlla alia: Omnium enim DOMINVS est, & PATER, & DEVS, omnia sub ipso & in ipso sunt. Obtestor te cœlum magni DEI sapiens opus, obtestor te VOCEM PATRIS, quam locutus est primum, cum omnem mundū formauit, obtestor te per VNIGENITVM SERMONEM & PATREM omnia continentem, propitius, propitius mihi esto: Hymnos conscripsit miræ pietatis plenos, quos audiemus in consilio 26. Vbi & simul eius *Tabula Smaragdina* demonstratur, profunda sapientia plenissimè referta: vixisse referunt ipsum circiter annum mundi 1956. hoc est à diluuio 300. ante natum CHRISTVM 2007. Vnde Abrahami (qui Pharaoni cuidam in Ægypto adfuit) euocationem ex Charam vrbe Mesopotamiæ 44. ferè annis antecessit; Hoc autem tempus coincidit cum ea ætate, qua Oceanus, Osiris & Isis Dii Ægyptii primi (licet fabulosè) regnasse præsupponūtur, nempe ante dynastiam Ægyptiorum, qua pastores regno præesse inceperunt, secundum Eusebii traditionem, anno mundi 2139. *Abrahamum à Chaldæis* per traditionem patrum diuersas hominique vtilissimas artes accepisse fertur, inter quas rerum naturalium scientia & Astrologica fuit doctrina, cuius arcana non vulgaria absque dubio Regem Ægyptium Pharaonem docuit, cum ipsi adfuit: Nec verò credibile est, Ægyptios ex se tot artes, quibus post celeberrimi fuerunt, primos inuenisse, sed vel Hermetem vel eius prædecessores à Chaldæis, ipsisque senioribus *à Sem filio Noha* descendentibus, quasi per manus traditas accepisse: Magia enim naturali excelluerunt non solum Babylonii, verum & Chaldæi; ac Magi antiquiores fuerunt Ægyptiis sapientibus, *teste Aristot. libr. 1. de Philosophia.*

Serenus Abbas apud Cassianum collat. 8. cap. 22. dicit: Doctrinam à DEO de cœlestibus & sublunaribus rebus *Adamum* communicasse filio suo *Seth* (quæ erat vera Theologia, Astronomia, Physica &

ca, & cognitio omnium rerum proprietatum & naturarum,) quæ eam conseruauit incorruptam, donec filii Dei (vt ait sacra scriptura) mixti sunt cum filiabus hominũ, hoc est, cum posteris Cain: Tunc ex iis orta propago sacrilega, quæ iam à Deo defecerat, instinctu Dæmonum salubrem hanc doctrinam in superstitiones Magicas, & artes noxias conuertit, succesſuque temporis vsque adeò accreuit in peius, vt omnis scopus huius artis (Magiæ scilicet naturalis) remotissimus esset à cultu diuino. Cham autem, (qui Zoroastres Bractianorum Rex creditur) cum patre Noa & fratribus diluuio seruatus, ante inundationem Magiæ artem, & septem alias liberales artes quattuordecim columnis inscripsit, septem æneis, & septem lateritijs, contra duplex Orbis excidium, quod præuiderat, vnum per aquas, alterum per ignem, atque ita semineam tam malarum quam bonarum *scientiarum transmisit* ad posteros. Zoroaster, vt tradit *author scholasticæ historiæ, scripsit vicies centum millia versuum, in quos Hermippus commentatus est, at quos Ninus maiori ex parte combussit*, vtpote de Magica illicita scripros: sic Magicas artes tam illicitas, quam licitas, quoque ante diluuium viguisse, idem Serenus Abbas antedicto loco citatur. Vnde percipitur Ægyptios, qui gloriantur sese per 20. millia annorum Astronomiæ notitiam habuisse, maximè falli suis persuasionibus, cum primitus eam ab Abrahamo, aut Nohæ nepotibus, vt fortè pleraſque alias artes sub Magia naturali seu Physica comprehensas, acceperint. Bernhardus Comes vir grauis ex aliorum cõiecturis Hermetem coæuum Mosi & Aaroni facit, dum inquit: Vixisse fertur ante legem & post, quo tempore multi sapientes viri vixerunt. Verum nos *Hermetem* his longè antiquiorem statuimus: Quia Mosis æuo Ægyptus iamdiu floruerat his artibus, quod pateret ex diuitijs & Regum luxuria, qui iam ante Pyramides extruxerant, aliaque opera stupenda perfecerant, ad quæ Israelitarum seruili opera vtebantur, vt notum est ex sacra historia. Ad hæc *Apim, Osirim, Isim & reliqua numina iam ante multa secula coluerant*: Vnde in absentia Mosis Israelitæ, cum in deserto degerent, ad hunc Apidis colendi ritum, quem in Ægypto viderant & obseruauerant, Aaronis concessu conuertuntur, facto idolo aurei vituli seu Apidis, (quod in lingua Ægyptiaca

significat bouem) quod inde Moses reuersus ex monte Sinai confregit, & in cineres combussit, quos Israëlitico populo in potu bibendos propinauit. Apertum sanè constat cultum Ægyptiorum factorum cum arte chymica, quæ in templo Vulcani (ab Apis alebatur in aureis cubilibus) exercebatur, semper coniunctum fuisse, imo in eius artis occultissimæ gratiam introductum, inde patet quod causa, vtpote Chemiæ tractatio, & hinc proueniens medicina arcanissima, prior fuerit suo effectu seu consequente, hoc est, religione ac operibus Ægyptiis hinc dependentibus. Hermetem libros cõscripsisse quamplurimos, Iamblichus in libro suo de Mysteriis recenset, vbi columnarum Mercurii mentionem facit hunc in modum: Principia quidem tota vniuersaliaque, vt narrat Seleucus, Mercurius ipse tradit viginti millibus voluminibus, vel sicut Manetheus recenset, tradidit voluminibus triginta millibus, itemque sex millibus & quingentis, atque viginti quinque, & in eis perfectè omnia demonstrauit. *Idem dicit*: Mercurium de Diis æthereis, Empyræis & cœlestibus scripsisse, ac de Empyræis libros centum, totidemque de Æthereis, mille de cœlestibus composuisse: *quorum permultos in Græcum sermonem translatos tradit his verbis*: Qui enim libri sub Mercurii titulo circumferuntur, opiniones Mercuriales continent, etsi sæpè Philosophorum Græcorum stylo loquuntur, sunt enim ex lingua Ægyptia in Græcam translati à viris Philosophiæ non imperitis. Incredibile verò & supra omnẽ fidem positum videri possit, ab vno homine tot scripta edita esse, quæ vel sola toti mundo in Philosophicis sufficerent: sed considerandum est, virum illum omnibus numeris absolutissimum hæc velut oris sui sacrificia DEO creatori consecrâsse, Hymnis & laudibus diuinis innumeris repleta, eumque absque dubio de singulis creatis singulos libros, tanquam vniuersi paginas, conscripsisse. Ex libris eius pauciſſimi adhuc supersunt, & ad nostram ætatem peruenerunt, nempe *Pimander*, *Asclepius*, *Tractatus 7. capitulorum*, *& Tabula vocata Smaragdina*: *Asclepium Asclepius ante sesqui mille annos, & amplius, Latinum reddidit*, *Pimandrum Marsilius Ficinus*, *&c.* Sunt nonnulli, qui Trismegisti vitam aut scripta euoluunt, Chymiæ tamen nullam faciunt mentionem, omniaq; ad aliam intentionem interpretantur: attamen satis patet, eum veræ Chymiæ

Prin-

Principem fuisse, si non primum inuentorem, tamen instauratorem, secundum quam Regnum Ægyptiureformauit, & nouas leges instituit. In Asclepio chymicorum Deorum, hoc est, terrenorum, post cœlestium considerationem, mentionem facit, prout manifestum, si paulò acutius introspiciatur: vbi cap. 8. causam exponit, cur solis hominibus intelligentiam & disciplinam suam *Diuinitas* sit impartiri dignata, &c. Summatim & breuibus hæc de Hermete concludimus: *Ethnicus quamuis fuit AEgyptius in tenebris gentium educatus, eius ex scriptis tamen apparet, illum à DEO singulariter illuminatum fuisse, vt illa prophetico spiritu seu instinctu diuino de DEO VNO, hominum, Angelorum & omnium creatore, Patre, Logo & Spiritu æterno, aperteque de Filio scripserit.* Antiqui Ethnici & Ægyptii illum non solum viuum summa reuerentia cultuque ipsum affecerunt, verum & *Theut*, quasi diuino Mercurii nomine appellarunt, etiam post mortem in eius honorem ciuitatem condiderunt *Hermopolim*, & primum anni mensem, qui apud Ægyptios September est, denominauerunt, hinc inde & hodierno die à Philosophis multis nuncupatur Mercurius Trismegistus, &c. Longè ac latius foret, si illa omnia, quæ adhuc de Hermete essent referenda, allegarentur, verum ad alios Philosophos nos remittimus, notq; ad reliquos chymiæ verè sapientes conuertimus, & inprimis ad Hermetis congentiles Ægyptios: huic *Turba Philosophorum attestante* sequitur *Mena*, Rex Ægypti, qui leges quasdam, Mercurii præcepto tanquam magnorum bonorum causam futuras, promulgauit.

Tertius est *Busiris*, qui Heliopolim, Solis vrbem, seu Thebas Ægypti condidit, quæ quanta fuerit & quam mirifica, videatur Theodorus Siculus: Condidit & Busirim, & in ea magnum Isidis templum.

Quartus est *Simandius*: Cuius epitaphium; Rex Regum Simandius sum, Si quis qualis fuerim, & vbi iaceam, nosse velit, meorum aliquid operum exuperet.

Quintus *Sesostris* est: Hic Memphi in Vulcani templo statuas sumptuosissimas posuit, suam & vxoris vnius lapidis, altitudine cubitorum triginta, Filiorum vero viginti. Cuius patri post natum Sosostrem in somnis Vulcanum prædixisse scribunt, infantē genitum toto orbi imperaturum; Vbi notandum, ab omnibus despe-

ctum & deiectum Vulcanum hic in Ægypto maximũ esse Deum, (scilicet Chymicæum) oracula reddere, admirandi artificii templum habere: at cur hoc, non vt coquerent cibos, sed medicinas corpori humano, æque, vt illos, necessarias. Quatuor Regibus ante currum vice equorum iunctis dicitur in summis festis vsus, dum in Vulcani templum tenderet.

Sextus dicitur *Mneu*, qui Labyrinthum condidit.

Septimus, *Chemmis*, qui Pyramidem maximam exstruxit.

Octauus, *Amasis*, qui secundam, sub quo Phœnix in Ægyptum rediit.

Nonus, *Sethon*, qui & Rex & *Vulcani sacerdos* simul extitit, de quibus summis muniis, quomodo conueniant, iudicent alii: Non absque dubio *Sethon Vulcano* liranit, tanquam inter Deos vltimo, sed primario, *qui nempe Mercurium* erudierat, vt *Mercurius* leges populo præscriberet, ex *Isidis* decreto: anno mundi 3228.

Decimus dictus *Adsar Alexandrinus*, qui Morienum artem docuit.

Vndecimus est *Calid Rex AEgypti Saracenus*, qui à Morieno doctus est, anno Christi 703. Nunc ad Ægyptiorum colonias.

Inter Fratres huius sapientiæ nonnullus syncerus Philosophus de Ægyptiorum coloniis Chymicis sic refert: A variis gentibus Colonię in diuersas orbis partes sunt sæpissimè ductæ, propter certas causas vulgo notas & politicas: At nos suspicamur præterhas, Ægyptiorum quosdã quasi priuatos homines relicta patria in alias regiones longinquas migrasse, ibique ciuitatem vel regnum suis sumptibus instituisse; & eiusmodi plerumque fuisse ex sacerdotibus oriundos, propter opera hyeroglyphica ab ipsis in Deorum aut sui honorem posita, artis illius Chymicæ, quæ in *Vulcani* templo, *Memphi* honorata & tractata fuit, non inexpertos: Ex his *Phœnices* aut eorum Principes esse primarios, iam ante alibi demõstrauimus: *Cadmi* fratrem *Phœnicem*, sororem *Europam*, Patrem *Agenorem*, auum *Belum* fuisse tradunt: *Cadmum* verò à patre emissum ad sororem (quam *Iupiter* sub forma bouis in terræ partem iam inde dictam *Europam* comportarat) quærendam, condidisse *Thebas* in *Bœotia* ad fontem, vbi socii eius à Dracone horribili alii post alios interempti essent: At hic *Typhonis* & *Echidnæ* filius, à *Cadmo* trucidatus

cidatus est, eiusque dentes pro seminio terræ insperſi, mox protulerunt *Terrigenas* armatos in *Cadmum* irruentes, quorum vnum cum lapide percussisset, aliis inde ciuile bellum mouentibus, sibique mutuas manus inferentibus, ad vnum omnes cæsi & extincti sunt: Hanc esse allegoriam, & non historiam, nemo non videt: *Cadmum fuisse virum artis auri metallorumq; fusionis peritum*, aperte traduunt: quæ nihil aliud est, quam Chemiæ descriptio, qua *Cadmus* valdè excelluit, & ex patria institutione, immensas diuitias compatauit: *Thebas* in *Bœotia* ex bouis quasi indicatione condidit, iam amissis socijs, nempe à Dracone deuoratis: Quæ omnia modũ artificij, quod calluit, demonstrant; Quis sit Draco ille *Typhonis & Echidnæ filius*, quid per dentes ipsi extractos & seminatos, indeq; armatam virorum repentinam segetem exortam intelligatur, alibi declarabitur. Quod *Europa* eius soror à *Ioue* in taurum conuerso aueĉta sit, eiusdem generis est fictio, vtribidem patet: Eius filia *Semele* ex *Ioue Dionysium* fingitur peperisse: Authore *Orpheo*, at *Iouis* fulmine matre combusto, ipsum *Iouem* suo femori immaturum insertuisse fœtum ad maturitatem vsque, qui post *Bimater* dictus: vt sub *Bacchi* seu Dionysii fabula retulimus: De *Cadmi* nuptiis cum Harmonia Martis & Veneris filia celebratis, quibus omnes Dii sua dona contulerunt, non iniuria multa scribunt: At quod tandem cum *vxore in serpentem mutatus sit, id Cadmeæ* infelicitati imputant. Sed nos scimus ita rationem suadere, vt ex duobus matrimonio vero coniunctis genuinum fiat *Mercuriale* & igne currens, serpentis instar: Notatu dignissimum est, quod in insula *Rhodo* sacerdotes, qui præessent sacris, instituerit & reliquerit, ibiq; *Mineruam Lyndiam* donis ornarit, inter quæ *antiqui operis olla fuit aerea*, hisce Phœniceis literis inscripta, TERRA RHODVS A SERPENTIBVS VASTABITVR. quæ verba merè sunt Chymica, licet nec ab historia aliena. Fratrem *Cadmi Phœnicem*, apud *Phœnices* ab eo sic denominatos, regnasse tradunt, quos primos nauigijs exteras petiuisse oras Hispaniæ, aliarumq; Regionum, vt mineras auri scrutarentur & colligerent, inquilinis adhuc non cognitas aut æstimatas, ex historiarũ monumentis patet: Post hunc *Tyrii Principes* arte Chymica celeberrimi fuerunt, contra quos Ezechielis comminatio grauissima exter, dum sub persona DEI diceret ad eos: MVLTIPLI-

CAVI IIS ARGENTVM, ET IPSI FECERVNT IDOLO SVO AVRVM: In cuius Prophetæ explicatione *Rabbini* apud Iudæos reſtantur, *Principem Tyri Chymiam exercuiſſe, ideoq; Prophetã illiexprobrare, quod eius artis fiducia Deus ſibi eſſe videretur*. Nã Propheta, vt ipſi aiunt, narrat, *quod aurum & argentum, quod in ſuis theſauris haberet, non è terra effodiſſet, non à ſubditis exegiſſet, nec è ſocijs eripuiſſet, ſed ſibi ipſe feciſſet, hac ſcilicet arte fretus, ideoq; Danielem ſapientiorem eſſe, & omnia ſecreta naturæ perluſtraſſe*. Et *Phœnicia* quoq; Beli filia *Dido* in Lybiam ſeu Africæ oram maritimam nauigaſſe traditur, ibique Carthaginem condidiſſe, Regnumq; nouum erexiſſe, cui fabulas Poëtæ aſpergunt. *De Colchis Ammianus* narrat, lib. 22. *quod ſint antiqua AEgyptiorum ſoboles, Diodorus eos AEgyptiorum Colonias* vocat, qui in Ponto habitant, fodinas metallorum ſecuti: hinc aurea illa allegoria de Aureo vellere Cochis aſſcripa eſt eam ob cauſam, quod illa regio metallis & illis minetis abundaut, quæ ad Chemiæ artẽ requiruntur: *Solis* filius in Luco *Martis* pellem ouillam à Mercurio deauratam expoſuit variis artificibus, quã tandem *Iaſon*, ideſt, Medicus ſubtili ſtratagemate, ex *Medeæ*, hoc eſt, rationis Theoreticæ conſilio, obtinuit: Primo *Draco* dentibus ſpoliandus erat (qui ſunt materia artis purificata) per offam ſoporiferam, quæ ſatis nota eſt herba colligenda Sole ingrediente in Capricornum, cum eo tempore radix eius ſit maximè efficax: Secundo hi dentes in terram propriam ſpargendi ſunt, quæ terra Aquario ſit ſubiecta, hoc eſt, aquoſa, vel aquis abundans: Tertiò Tauris terra ſubuertenda, & ſupra ſemini ſpargenda. Hinc tumultus bellicus virorum mox creſcentium, & per ſe pereuntium, atq; hic eſt meta pellis aureæ obtinente. Si qui hæc ad alia exponãt, quam natura rei & circumſtantiæ admittunt, eos *nodum in ſcirpo quærere* ſinimus, & ex aperta veritate ſibi, neſcio quas fabulas fingere. Phrygiam quoq; metallifieram fuiſſe, & Poëtarum carminibus celebratam, conſtat ex Troiæ deuaſtatione; *Ganymedis* raptus, & *Midæ* votum conuincunt (qui ambo Phryges fuerunt) artis Chymicæ ſcientiam hiſce locis non fuiſſe omninò ignotam: hinc fingitur *Iupiter Ganymedem* ſub forma aquilæ ſubuehere in cœlũ: & *Midæ*, quicquid contigerit, voto obtinuiſſe, vt id in aurum verteretur, nempe ex indulgentia Bacchi, Dei Chymici, quem hoſpitio excepiſſet.

Diodo-

TRACTAT. III.

Diodorus Siculus Danaum quoq; *Ægyptium* fuisse narrat, qui cum filiabus profectus in *Graciam*, *Argos* antiquissimam ciuitatem condidit. Sic *Belum* tradit in Babyloniam colonos adduxisse, ibique sacerdotes, quos *Babylonii Chaldæos* vocant, more *Ægyptiorum* astra obseruantes, Physicos & Astrologiæ deditos, instituisse; Hos autem duos Chymicos fuisse constat ex *Bibliis*, aliisq; allegoris, nec non ex monumentis in eorum honorem erectis, quæ suo videantur loco: *Dipedes* quoq; *Athenienſis Minerbei* pater *Ægyptius* origine, Athenienſium ciuis, & post Rex factus est, cui diuitiæ, potentiam & authoritatem, hæ regnum conciliarunt; similiter & *Erichthius* genere fuit Ægyptius, qui, vt vulgo creditur, propter frumentum ex *AEgypto Athenienſibus* allatum, Regnum apud eosdem obtinuit: hic Rex factus mysteria *Cereris Eleuſinæ* ab *AEgyptiis* translata instituit. *Eumolpides* insuper, vt *Diodorus* ait, ab *AEgyptiis* sacerdotibus traducti sunt, *Eleuſiniis* præfecti. Hinc *Athenienſes* soli ex Græcis per Isidem iurare, forma moribusq; Ægyptiis similes eorũ, quam plurima affectare, eodem teste perhibentur. Sciendum etiam est, quod Sphyngum simulacra ad altaris angulos addebant, quæ abstrusarum rerum sacrarum recõditam & profundã scientiam denotabant. Vt enim Sphynx ænigmata Thebanis proposuisse narratur omnibus fere inexplorata, sic hoc loco arcanam artis Chymicæ, sacræ habitæ, cognitionem significat. *Circa annum Christi 60. Nerone Apollonius Tyanæus*, Philosophus admirabilis tàm vitæ quam doctrinæ, postquam ex Indica peregrinatione fuisset reuersus, ad Gymnosophistas Æthiopas transiit; (inter quos tum temporis collegium Philosophiæ Magicæ floruit) qui ex *Ægypto* profectus ad *Memnonis* regionem, perlustrato *Memnonis templo*, camelis vectus in Æthiopam penetrauit. *Erat inter Gymnosophistas Nilus quidam vir grauis & prudens, cuius consilio atque hortatu reliqui sapientes Apollonium* (qui illis susceptus inuidia Euphratis iam ante factus fuerat) admiserunt. Venit igitur in eminentiorẽ collem, vbi *Thespion Gymnosophistarũ natu senior* præsidebat, sedẽs *sub vimo arbore*, *qua* (*arbor*) voce tenui & articula salutauit *Apollonium* proprio nomine: Tum communicatis inter se per aliquot dies collocutionibus, multa vtrinque disputarunt, *de rerum natura, de sacris & Magia: Nilus in Apollonii* sententiam desiuit, relictoq; Gymnosophistarũ collegio

gio illam postea secutus est. *Philostratus & Fulgosius lib.8. cap.11.* narrant, *Apollonium* adfirmasse, quod viderit in *AEthiopia Gymnosophistas*, qui effecissent arbores loquentes. Sic & *Volaterranus libr.13.c.8.* recenset, quod *Thespion* præceperit arbori, vt *Apollonium* saluraret, quod inclinato præstitit cacumine, voce distincta, sed gracili & fœminea. Tantum de *Gymnosophistis*: qui cum Chymia rerum naturalium scientiam, seu Magiam naturalem exercuerunt: Quod verò ad supernaturalia quoque, vti sunt vocales reddere arbores, diaboli opera declinauerint, id non est mirum, cum Ethnici fuerint, nec perfectam Dei veri *cognitionem habuerint*. Constat item & ex antiquorum relationibus, quod Magi apud Persas hanc artem chymicam pro sapientia & rerum naturalium perfectissima cognitione habuerint: *Cicero testatur lib. de Diuinatione, quod nemo apud Persas ad Regni moderamen admitteretur, qui artem Magicam non didicisset. Et Posidonius ex Strabone refert, apud Parthos consilium esse duplex, vnum Nobilium, alterum Magorum, & ex vtroque Reges eligi solitos. Calius Rhod. l.9. cap.23. Plinius lib.30. vult Osthanem, qui Xerxem ad bellum contra Graecos comitatus est, primo in Graeciam attulisse Magiae cognitionem, vbi ait: Osthanes ad rabiem, non auiditate modo scientiae eius Graecorum populos egit. Certè Pythagoras, Empedocles, Democritus, Plato ad hanc discendã nauigauere, exilio verius quam peregrinationibus susceptis.* Hanc reuersi prædicauere, *hanc in arcanis habuere. Et paulo post: Non leuem & Alexandri Magni temporibus auctoritatẽ addidit professioni secundus Osthanes comitatu eius exornatus. Osthanem apud Persas scripsisse quoq; Chymica, memorat. De vera Magia naturali, eius virtute, compositione & effectibus tractat Aristoteles lib. de admirandis aud. Plinius l.30.c.1.2.3. Proclus lib. de sacrificio & Magia, Augustin. l.2. de ciuit. Dei, c.4. & 5. Albertus Magnus lib.2. mineral. cap.1. 2. & 17. Francofterius lib. de Sympathia. Ficinus libr. 4. Theologiae Platonis cap.1. Cardanus libr. de subtilitate. Baptista Porta, & alij.* Ad Magiam hanc naturalem referuntur scientia Mathematica, Physica & Medicina. Chymiam complectitur Physica, quæ cum Medicina laudanda venit, quia rerum naturalium arcana docet, ex iisque elicit remedia ad conseruationem vitæ mortalium pernecessaria infinita, ac vt munera Dei non contemnenda. Verum si hodierno die ipsissima in abusu magno non esset posita, à magnis tum piis atq; doctissimis viris improbaretur. Quando verò rarissimè id accidit,

vt na-

vt naturæ secreta absque communicatione Dæmoniorum, actrisq; geniorum tractentur, hac enim curiosa rerum abstrusarum indagatione homines deceptos adducunt ita consequenter, & ad res malas peruestigandas, ad vaticinia, responsa danda de futuris ad curationem morborum per incantationes, ligaturas, characteres, & verba monstrosa à dæmonibus indicata. Hinc Magiam non dicimus præneccssariam, aut vtilem humano generi, imò & veris Christianis non temerè indicitur vitandam & detestandam. Philo lib. 2. asserit: Deprauata & adulterata est vera Magia, & ex eius corruptione descenderunt, quas proprio vocabulo malas artes dicimus, Circulatorum, Arioforumq; studia, ibullerii, nequissimorumque mancipiorum expiationes & lustrationes, profitentium mutationes amoris in odium, aut ex diuerso odio in amorem, per quasdam passiones amatorias & incantamenta idonea. Atque his dolis circumueniunt homines & ingentium malorum, atque ruinarum sunt causæ, non priuatis modo hominibus aut familiis, sed ciuitatibus, regnis & prouinciis. Quamobrē huiusmodi artes merito lege Mosaica grauissimis propositis pœnis prohibentur. Plinius libr. 30. cap. 1. affirmat, Magiam primò à Medicina fuisse natam, ac specie salutari irrepsisse, velut altiorem sapientioremque, quam Medicinam: ita blandissimis desideratissimisque addidisse vires religionis, ad quas maximè etiamnum caligat humanum genus. Atq; vt hoc quoq; suggesserit, miscuisse artes Mathematicas, nullo nō auido futura de sese sciendi, atq; ea à cœlo veriss imè peti credente. Ita possessis hominum sensibus triplici vinculo, in tantū fastigii adoleuit, vt hodiè etiam in magna parte gentium præualeat, & in oriente Regum Regibus imperet. Verum quo quæ res pretiosior & vtilior in vero suo vsu, eo pernitiosior & futilior in abusu. Nec nos dubitamus, Chymiam sub hac rerum tractatione naturalium fuisse præcipuam, sine qua finis non fuisset perfectus, imo nihili æstimata. Authoritatem enim & neruos sapientiæ ministrat, & quæ verbosa saltem iactantia sine effectu videretur, & quæ aliorum auxiliis & stipendiis potius egeret, quam quod aliis succurrere posset. Hic pro meliori intellectu paucis ex mente antiquorum syncerè philosophantium Magiam ex distinctione & definitione dilucidius perlustrabimus.

PRÆFATIO

Nomen Magię, Perſico idiomate, tantum exprimit ſapientiam, & apicem perfectioris Philoſophiæ: Nam iidem, ſunt Magi apud Perſas, ac apud Græcos Philoſophi: apud Indos Brachmates & Gymnoſophiſtæ: apud Gallos Druydæ, Bardi & Semnothei: apud Siculos Galeotæ: apud Ægyptios Sacerdotes: apud Italos Hetruſci, haruſpices: apud Latinos ſapientes: apud Cabaliſtas Prophetæ: apud Babylonios & Aſſyrios Chaldæi. Cæterum, cum ferè cuncta ſalubertatis orta initiis, peruenerint ad nimium, degenerarunt & diſcipuli aliqui à magorum & ſapientum puris putiſque inſtitutis, atq; aliquando præter modũ curioſi, vel affectata quadam ſciendi ſuperſtitione, metas veræ ſapientiæ tranſgredientes, prolapſi ſunt in vanas illas magiæ improbatæ obſeruationes, & tam celebri magiæ nomine conſpurcato, in odiũ appellatio antea honoris & præſtantiæ, conuerſa & in dedecus eſt: vt & docet Plinius lib. 30. c. 1. & alibi. Conſtat igitur, ob abuſum Magiam exoſam: at quatenus ſuis regulis continetur, cognitionẽ eſſe rerum eximiarum, diuinarum, & humanarũ, ſiue naturalium, aliamq; probam nempe naturalẽ, & diuinam: aliam improbam, nempe dęmonicam, natam ex abuſu diuinæ ſapientiæ, & ſuperſtitioſam, natam ex eiuſdem abuſu & rerum naturalium. Naturalis magia eſt, quæ ex naturis rerum, non omnibus, ſed doctioribus & peritioribus cognitis, pendentibus vel ex tota compoſiti ſubſtantia, vel certa aliorũ mixtione effectus operatur mirabiles: eſtq; Philoſophię Phyſicæ conſummatio, atq; apud vulgus inſtar miraculi. Quare hæc accipit effectus à natura, & virtute cœlorum, ſtellarum, elemẽtorum, animalium, metallorum, plantarum, lapidum: quorum ſcientia, ex Aſtrologia, Metaphyſica, Phyſica, Medicina, experiẽtia & obſeruatione. Siue ſit diuinatrix, qua futura & effectus ex cauſis naturalibus pendentes prædicat: ſiue operatrix, quæ mirabilia ignorãtibus cauſas & vires rerũ, exhibeat diuina ſapientia vel magia, quæ in virtute, in nomine & poteſtate Dei, non rebus naturalibus conſiſtit: veluti, quando Prophetæ ventura prædicunt, quãdo eo modo miracula Chriſtiani perficiunt, vel fide, vel oratione: Vnde vera Cabala, quæ non eſt ſuperſtitione Rabinorum conſpurcata, fluit, compoſita ex nominibus omnipotentis DEI, vel expreſſis in ſacra pagina, vel extractis arte aliqua, vel receptis per manus à viris ſanctis. Impro-

ba,

ba, dæmonica, vana & superstitiosa, est quæ Theurgia & γοητεία, dicitur, illaq; aut simplex inuocatione & operatione constans dæmonum: Aut composita, scilicet addito quodam fuco naturalis cuiusdã virtutis, vel veræ religionis interposito colore, vt incauti eius prætextu decipiantur, & plerunq; illa composita, est specie recti decipiens. Composita itaq; magia vanissima vtitur inuocationibus dæmonum, vel tacitis cum iisdem pactionibus, quę maximè homini Christiano, abominatio: & vt fraudes celet, addit ex 4. elemẽtis aliquid, vel terræ, vnde geomantia: vel aquę, vnde hydromantia: vel aëris, vnde aëromantia: vel ignis, vnde pyromantia. Abutitur hominibus olim eos sacrificare iubens, vt extra inspicerentur. Abutitur & hominibus, vt instrumentis suæ impietatis, per eos promente Dæmone oracula per os, per pectus, per vmbilicũ, per genitalia, vt scribit Plutarch. de cessat. orac. Iamblichus de mysteriis Ægyptiorum, Origines libr. 7. contra Celsum, Eustathius in 2. Iliad. D. Chrysost. homil. 9. in epist. ad Corin. Cæl. Rhodig. lib. 4. cap. 10. Scrutatur & magia in manu lineas, vnde nata χειρομαντία, vultus, & faciei sectiones, & proportiones, (quæ tamen, si non excedant temperamenta corporea, non omnino improbantur) hanc dicunt Physionomiam. Abutitur etiam animalibus, dũ ex auium garritu, persuadere futurorum nititur cognitionem, hanc dixere augurium, vt ait Cicero lib. 2. de diuin. vel dum diuinat, per earundem inspectionẽ, vnde haruspicium, auspicium seu οἰωνοσκοπία, Tiresiæ inuentum, secũdum Plinium lib. 7. c. 56. vel dum volatilium: iubet pastum, cantum, volatum, obseruare, ac si in illis esset diuinitas, aut futurorum notio, cum tamen, nec se, nec sibi futura, aues cognouerint. Quod & de aliis animalibus, quæ obseruantur, dictum velim. Plantas item suæ insaniæ accommodat, vt ait Plinius lib. 24. cap. 17. lapides, & metalla, vnde & λιθομαντία, quæ sit pelubus aqua plenis Dæmone inuocato, quam magiam apud Persas seruari testatur Strabo in 15. Accedit καὶ πέλεκομαντία, quæ per specula fiat, & ἀξινομαντία, quæ per secures, & alia instrumenta ferrea, si ue alligentur cribro, vnde κοσκινομαντία, siue clauis alligetur Psalmis, siue quis alio modo metallis abutatur. Horrenda & illa, quæ manes & mortuos putat se infestare & euocare: dicta νεκυομαντία, quæ habet cum dæmonibus colloquia ad aquam, vsus superstitio-

ſas & vaniſſimus transfertur characterum, ſuffumigationum, ecclesiasticarum orationum, & ſceleſtiſſimus ſit Sacramentorũ abuſus. Et in ſumma nihil ſanctum eſt, quod magis non vſurpet & polluat. Atq; idcirco in magia, frequens abuſus, non dicam vſum, dæmoniorum, veneficiorum, collyriorum, vnguẽtorum, potionum, philtrorum, alligationum, ſuſpenſionum, annulorum, imaginum, characterum, luminum, chartarum, certorum numerorum, ſonorum, ſtrufficiorum, purificationum, ſolitudinum, ſortium, ligationum, faſcinationum, cogitationum ſeu imaginationum, animi exceſſus, incantationum, adiurationum, exorciſmorum, cõſecrationum, deuotionum, ieiuniorum, ſomniorum, orationum, ceremoniarum, & coniunctionum cœleſtium, &c. His accedit nonnullus inter ſcriptores Magicos, valdè tamen ſuſpectus, qui Magiam ſic diuidit: Magia ſua prima diuiſione eſt duplex: Alia eſt Dei, quam donat creaturis lucis; Alia eſt ſimiliter Dei, ſed donum creaturarum tenebrarũ: Eaq; duplex ad finem bonũ alia, vt cum tenebrarũ Principes coguntur creaturę benefacere, Deo eos cogente. Alia ad finem malum, cum Deus ad puniẽdum malos permittit tales magicè decipi ad perniciem, vel etiam mandat tales in perniciem detrudi. Secunda diuiſio magiæ eſt, quod alia opera perficit inſtrumentis viſibilibus per viſibilia. Alia inſtrumentis inuiſibilibus per inuiſibilia. Alia commixtis tam modis quam inſtrumentis & effectibus. Tertia diuiſio eſt: Alia eſt quæ ſolius Dei inuocatione perficitur; Hæc eſt partim Prophetica & Philoſophica, partim ſicut Theophraſtica. Alia quæ per ignorantiam veri Dei cũ principibus ſpirituum agit, vt voti cõpos fiat, ſicut eſt opus Mercuriorũ. Quarta diuiſio eſt, quod alia eſt à ſummo Deo deſcendendo cum bonis Angelis loco Dei ſuam magiam exercet: Talis erat Baalim magia. Alia quæ cum Satrapis malorum ſpirituum ſuas exercet actiones, tales fuere, qui per minores gentium Deos operabantur. Quinta diuiſio eſt; Alii cum ſpiritibus apertè, & coram facie ad faciem agunt, quod paucis datur. Alii per ſomnia, aut alia ſigna agunt; Qualia veteres ex auguriis & hoſtiis captabant. Sexta diuiſio eſt, quod alii operantur per immortales creaturas. Alii per mortales Nymphas, Satyros, & ſimiles aliorum elementorum incolas, Pygmæos, &c. Septima diuiſio eſt, quod alis vltro ſpiritus inſeruiunt

ſine

ſine arte, aliis vix per artem euocati inſeruiunt. Inter has Magiæ ſpecies omnium præſtantiſſima eſt, quæ à ſolo Deo dependet. Secunda, cui vltro ſpiritus ſubtiliter ſeruiunt. Tertia quæ propria eſt Chriſtianorum, quæ à Chriſti poteſtate, quam habet in cœlo & in terra, dependet. Hæc de Magis & Magia, &c. Præterea & conſtat de collegio octodecim illorum ſapientum ac Philoſophorum, in vrbe Brachmannorum, de quibus idem perhibetur, quod horum magiſteriorū ac magnalium naturalium fuerint participes & ſciētes, de quo dicto collegio plures extant vbiuis ſcriptores, & inprimis Aurea illa Symbola, Aureæ Menſæ D. Maieri Comitis Impe-
rialis Conſiſtorii Nob. Exemp &c. Inter Hebræos experientiſſi-
mos primò enumeratur inter authores quædam mulier Maria nū- 4. *Fœminæ*
cupara, de qua dubitatur, num Moyſis fuerit ſoror, vel alia gentis *habentur*
Iudaicæ fœmina: deinde Moyſes ſuſpectus in hoc mirifico artifi- *chymicæ,*
cio nobis occurrit, dum aurum in puluerem redegit. Quod non *Maria He-*
acribus aquis, aut aliis additamentis, ſed igne factum, vt ait Scri- *brea, Cleo-*
ptura: Hinc ſuſpectus nobis venit Ioſepho, item Abrahamus, qui *patra Regi-*
Regem Ægypti obſeruationes Aſtrorum didicit, de quo Gen. 12. *na AEgypti,*
Hebræis congentiles ſunt Calid filius Iazichi, Muſa Calidis diſci- *Taplauntia*
pulus: Hamech Hebræus: Iſaac Iudæus de Morios, Iacob Alhar- *& Medea.*
rane Iudæus: Iohan. Euangeliſta ab Auicenna primus inter Chri-
ſtianos Chymiæ peritus recenſetur. Inter Chaldaicos fuere Haly, Chaldæus, Thebit, Chald, &c. Finitimi Hebræis Syri exiſtunt, certos quidem artifices nobis non miniſtrantes, eorum tamen religio plena eſt allegoris chymicis, fabuliſque obſcuris, vnde veritati conſentaneum, & eos hac arte imbutos extitiſſe. Inter Græcos enumerantur Democritus, Orpheus, Linus, Muſæus, Homerus, Vulcanus, Prometheus, Hercules, Iaſon, Chiron, Pythia, Pelopide, Pythagoras, Xamolxis, Anaxagoras, Heraclitus, Apollonius, Tyanæus, Michael Pſellus, Olympiodorus, Heliodorus, Stephanus, Zoſimus, Iſaac Monachus, Blemidas, Pelagius, Africanus, Syneſius, Theophilus, Ptolomæus, Euclides, Dardanus, Demetrius, Abugazal præceptor Platonis, Plato iunior, Hamech, Seneca, &c. Inter Romanos recenſentur Morienes Romanus, Apuleius Medaurenſis Philoſophus Platonicus & Afer, Vergilius, Ouidius, &c. Ex Arabibus ſunt Auicenna Arabs, Geber Abenhaen,

haeñ, Atrephius, Alphidius, Gilgil, Hamuel, Senior, Rhasis, Rosinus, Ruthica, Massarai, Mirigo, Malus Philosophus, Dantius, Galienus, Mahomet, Hercules, Arsicanus, Datin, Euthices, Adarmath, Azinabim, Elbo, Adcmarus, Belinus, Albugazal, Bolzain, Bendegid, Haly, Alfarabi, Abimezer. Ab Auicenna & hi veri artifices enumerantur, Iahie Abendinon, Pizagros, Nitafors, Abul, Caradisse, Iacobalmanum, Abumazar, Albateli, Alaua, Corahiua, Higer, Geben, Asles, Abuzalem filius Auicennæ, Batlamuntz, Costabenluca, Horisartes à Morieno citatur. Præterea etiam & hi citantur, vt Xebilogar, Babazuua, Ombre Abelhata, Estul, Abubacher, contra quem Auicenna disputat, Habebacar, Markos, Idrid, Mezeleme, cuius Calid meminit, Mirriganus, Rex Artus, cuius meminit Author Auroræ. Horum meminit Lullius, Adros, Cora, Kalistis, Herodi, Rasio in Maldee, Kesu, Marahti, Zeber, Abrachali, &c. Reliqui inter Arabes adnumerati sunt, Plato chymicus, Iesid, Almazarus, Galud Rex de Babylonia, Squiliatupi, Leuf, Carab, Holcot, Hemus, Mirneris, Regor, Sedacerius, Atisleus, Seneca, &c. Inter Germanos chymicos primus refertur Albertus Magnus, deinde Bernhardus Comes Treuisanus, item Basilius Valentinus Monachus, Alanus de Insulis, Isaac Holandus pater, Isaac Holandus filius, Iohannes Pontanus, Iohannes de Padua, Iodocus Greuerius presbyter, Lamspringius Nobilis, Isaac & Arnoldus, Author Rosarii magni Philosophorum, Author Dialogi Germanici inter Aurum & lapidem, Author Rythmorum Germanicorum, Philippus Theophrastus Paracelsus. Sunt & non minimæ sortis chymici Galli, quorum numerus talis constat, 1. est Arnoldus Villanouanus, 2. est Petrus de Villanoua Arnoldi frater, 3 est Vincentius Monachus, 4. Nicolaus Flamellus, 5. Dionysius Zacharias, 6. Ioannes Fernelius Ambianensis, 7. Guilielmus Parisiensis, 8. Christophorus Parisiensis, 9. Ioannes de Mehu, 10. Anonymus Philosophus Delphinus, 11. Guido de Mantanor, 12. Philippus de Rauilasco, 13. Gratianus, 14. Raymundus Massilienſis, 15. Iohannes Austri Philosophus, 16. Stephanus Philosoph⁹. A Bernhardo Comite & aliis diuersis authoribus hi etiam enumerantur, vt Magister Daulin, Evuaralii epistola, Aulphanes in Pandectis, Daniel in retractationibus, Marthoniis,

thoniis, Valerandus de Boſco, Mitneris, Iohannes de ſacro Boſco Conſtantinus, Miſerula, Ioannitius, Ephiſtus, Florus, Merculinus, &c. Itali chymiæ peritiales fuere: Thomas Aquinas, Petrus Bonus Ferrarienſis, Iohannes Aurelius Augurellus, Marcellus Palingenius, Iohannes de Rupeciſſa, Auguſtinus Pantheus Venetus, Aloyſius Marlianus, Ianus Lacinius, Iohannes Chryſippus, Fanianus, Iohannes Thebanus, Ludouicus Lazarellus, Author coniugii Maſſæ Solis & Lunæ: Author Liliieuulſi ex ſpinis: Liber de artibus Romanorum, Author ſtudii Florentini, Efferarius Monachus, Clemens de ſecretis naturæ, Gilbertus Cardinalis, Archelaus, Gallinarius, Sarni lilium, Iohannes de Aquino, &c.

Hiſpani Philoſophi Chymici tales fuêre: Raymundus Lullius Maioricanus, Author Roſarii abbreuiati Tolotanus, Prior Alexandriæ, Garſia Cardinalis, Hugo Apoſtolicus, Petrus Monachus, Durandus Monachus, Virgilius Almorrid, Dominicus Ægidius Magiſter hoſpitalis Hieroſolymitani, Antroicus Epiſcopus, Dominus Epiſcopus de ponderibus, Dominicus Apoſtolicus, qui docuit Auicennam. Horum ſequentium meminit Lullius, Epiſtola Demoſchielis Iud. Chronica Metanoſtrica, &c. Angli Philoſophi ſunt Rocherius Bacon, Hortulanus ſiue Garlandus, Iohannes Daſtinus, Richardus, Anglicus Philoſophus, Georgius Ripleus, Thomas Norronus Briſtoruienſis, Abbas Weſtmonaſterienſis, Cremerus Monachus tempore Eliſabethæ, Eduardus Kelleus, Scotus, Ægidius de Vadis, Iohannes Duns Scotus, Michael Scotus, &c. Numerantur etiam ex Vngaris inter Philoſophos Chymicos, vt Melchior Cibinenſis, Bauran, Frater Albertus Beierus, Rhodianus Philoſophus, Rachaidibi, Ariſoteles chemiſta, Arda diſcipulus Ariſotelis, Alexandri Epiſtola, Serapio, Saturni liber, Dumbeleius, Bernhardus de Grauia, Melchior Cardinalis & Epiſcopus Brixienſis, Malchaenech, Theodorus Pontius, Sorin artificium Roſ. Phil. Aranus Medianus, Rucrat, Bucas, Flaron, Claron, Pliuus, Zaib, Zubaibar, horum octo meminit Auicenna, Palmarius, author Palmarii Theoſophiæ: Idem Auicenna vult, Adamum, Noen, Iariz, Aramum, &c. fuiſſe chymicos, & naturæ metallicæ non ignaros. His addimus Anonymum Sarmatam, quem Oſualdus Crollius meus propinquus, Helio-

Hi ex parte & Chriſtiani fuere, Arabicè verò & Hiſpanicè cum Auicenna loquuntur conſueti.

De his dubitatur nũ Angli.

Heliocantharum Borealem nuncupat; reliqui Anonymi authores inter Chymicos enumerati sunt, Author Cymbali aurei, Author Rosarii minoris, Pandectæ, Codex veritatis, Veridicus summa textualis, horum quatuor meminit Bernhardus Comes, Clangor Buccinæ, Scala Philosophorum, Ludus puerorum, Aurora consurgens, hi tractatus sunt cogniti ex libris publicatis, Testamentum Pythagoræ, huius mentionem facit Bernhardus Comes, Turba Philosophorum. Est aliquot exemplarium Author ignotus, Author incertus, hi habentur in voluminibus Chymicis, Author Rosarii alterius abbreuiati, Author tractatus, Mercurius dū bibi, fugit: Author Speculi chymiæ, Author viæ vniuersalis: Author tractat. de ℥. Essentia vini, Author Lucis lucentis in tenebris, Auctor Horti diuitiarum, Auctor Processus pro tinctura, Author tract. de Lap. Philos. 12. cap. Auctor Anonymus, qui collegit concordantias, Author, qui de Aurelia variorum colorum tractatum edidit, Author Splendoris Solis, Author antiquior, qui Senioris tabulam explicauit, Allegoria, quæ asscribitur Merlino, Allegoria, quæ asscribitur Arisleo, Author Ænigmatum chymiæ, Authores in tot tomis Aurei Velleris Germanicè editis, &c. Hi fuere plerique Artifices chymici, in hoc opere & magisterio sapientum occupati & laborati, quotquot autem extiterunt, nominatim expressum non est, hoc solum volumus, vt non huius nostræ tantum artis teneatur certa antiquitas, verum etiam plenaria & sufficiens defensio, verum quo clarius ad oculum antiquissimam illam sapientiam demonstremus, ipsorum, (tum cognitorum, tum ignotorum) authorum processus loco Consiliorum apposuimus, exinde dilucidam naturam præ foribus manifestam habebis accognitam. Lege, perpende, & ora.

CONSI-

TRACTATVS III.

BASILICÆ PHILOSOPHICÆ.

PRIMVM CONSILIVM ET *Theoria de Lapide Philosophorum.*

IN NOMINE DEI PATRIS, FILII ET SPIRITVS SANCTI, AMEN.

MAteria famosa de qua tractamus, secundum quosdam Philosophos generatur ex Solo Argento viuo sine admistione Sulphuris, eo quod argentum viuum habeat in se materialiter sulphur mixtum, quod ego huius artis practicæ conditor vidi & feci. Aliqui Philosophi dicunt quod ex sola substantia argenti viui sine Sulphuris admistione substantia elicitur & generatur. Dico quod non intellexerunt de prima substantia famosa, in qua latet & habitat spiritus quintæ essentiæ, qui spiritus ab omnibus intelligentibus quæritur causa tingendi & veram ac perfectam Tincturam faciendi, sine qua perfecta & stabilis tinctura fieri non potest. Substantia prima famosa est aqua iuncta cum igne, à qua elicitur spiritus quintæ essentiæ & dicitur Lapis spiritualis si coniungatur cum terra, de qua fit mentio, & ipsa fixatur & amassatur, ac in lapidem conuertitur per magisterium huius artis

practicæ infra declarandæ. Substantia prima famosa non potest elici nisi ex duorum prædictorum argentorum viuorum & Sulphurum substantia, id est ex aqua & igne simul iunctis (quod grauissimum est) cum sint contraria, tamen possibile est simul iungi & amicari per artificium nostrum, qua amicitia facta efficitur vna Res, à qua extrahitur ipsa substantia famosa, quæ dicitur spiritus quintæ essentiæ. Ideo aqua & ignis sunt agentia in hac arte, tempore coniunctionis & amicitiæ.

Necesse est ergo ex præmissis omnibus, aquam & ignem amicari simul, qui sunt agens: & aërem cum terra, qui sunt patiens. Nam aqua iuncta cum igne est masculus, & agit in terram, quæ est Sol & Luna simul iuncti. Sol est Pater, Luna est mater in hoc opere nostro: sed pluribus rebus indigent operantes, quibus natura abundat & in omnibus sequi naturam non possunt circa creationem lapidis.

Declarando autem primum ex dictis Psalmorum dico, quod quando res prima est coniuncta, est vnum corpus, à quo exit dicta syllaba, tunc operator facit de terra in cœlum ascendere, & de cœlo in terram descendere, ita quod materia efficitur spiritualis, & de spirituali corporalis, & ita agendo & operando congelatur, fixatur, & in lapidem conuertitur tingentem, figentem & in igne permanentem & illuminantem domos lumine inextinguibili.

DECLARANDO APERTIVS.

REcipe sulphur viride fixum lucidum id est Vitriolum quod foditur seu colligitur inter duos montes, & vocatur Rebis, & habere possunt tam diuites quam pauperes, sine quo cuncta animalia viuere nequeunt, tam reptilia quam alia, & est res quam terra sterilis coagulauit, & est multorum colorum fixa, non adurens sed tingens omnia corpora, & spiritus inseparabili tinctura, & est in sui natura calida & sicca, cuius multa genera sunt, melior autem est quæ colligitur in Hispania. Ipsa enim denigrat, albificat, & rubificat corpora & spiritus auget nigrum in nigredine, album in albedine, & rubeum in rubedine. Geber vocat illam aquilam id est aquam in qua est sulphur & argentum viuum. Alij dicunt quod ipsa est composita ex Sale, Sulphure & lapide in principio suæ originis seu creationis in inferioribus terræ, & ex ea non soluitur nisi Sal solum cum sulphureitate mixta

cum

cum argento viuo, & postea coagulatur ex continua caliditate & humiditate.

Cum inceperit viam mineralem in aliquibus corporibus quod si ceperit viam terream est rubeum, siue croceum, si inceperit viam aëriam, erit viride, & est illa de qua locuti sunt Philosophi, & habet in se sulphur & argentum viuum, & ita est possibile ista duo amicari. Virtus huius est post adeptam & minute factam, vt sit impalbabilis, & postea cum aduritur cum igne temperatur, quod si comburatur, subtilitas eius augetur & substantia, & virtus sua fit fortior & subtilior. Dum post aduitionem addatur & coniungatur cum re frigida & humida, ita quod si frigidum & humidum coniungantur & componantur cum calida & sicca, absque alia discrepantia Deo concedente erit in via recta.

PRACTICA.

RES nostra vocatur sulphur viride fixum lucidum, non adurens id est Vitriolum. Recipe de ipsa re quantum vis, & ipsam in aquam claram dissolue, dissolutam per linguas vitri filtri distilla, distillatam congela, congelatam sicca, siccatam tritura & pone in vase sphœrico de vitro, id est rotundo, seu de terra intus vitreato, apto ad calcinandum claudendo cooperculum cum cucurbita luto artis ne respiret, in cooperculo vero sit paruum foramen, à quo exeant fumositates, & humiditas exhalet, aliter materia destrueretur, & hoc per duas horas ad plus. Exhalatis fumositatibus claude foramen cum argilla, & in furnello calor augeatur paulatim per 6. 8. vel 12. horas ad plus: Caue tamen à nimio calore, quia omne superfluum non est laudabile, imò destruit & comburit opus.

Quo rubefacto proijcias in suo repercussiuo qui expellet propter eius frigiditatem & humiditatem grossam substantiam, sic materiam versam ad locum doloro sum, & conseruat tincturam illius rei in esse suo & melius: Quia augmentat & subtiliat, exaltat, & in dignitate ponit, eò quoniam in eo ipsa res proiecta dissoluit eam, & subtiliat partes grossas. Quia resolutione seu dissolutione facta distilla per linguam filtri, ita quod subtilitas exeat & grossities remaneat in fundo vasis & facta destillatione congela eam suauiter, & non repente & congelatam tritura subtiliter vt sit impalpabilis super porphyrio. Et hæc est prima operatio, quæ dicitur præparatio solutiua.

Dicunt aliqui quod hoc fieri non possit, quia frigidum cum calido, quæ sunt contraria, stare non possunt simul.

SECVNDA PARS HVIVS ARTIS EST.

NAm materia desiccata & in puluerem redacta, vt supra: Eam pone in cucurbita vitrea ampla & grossa & superpone Alembicum, & aduertas, quod materia non debet occupare nisi tertiam partem cucurbitę, vt spiritus & fumositates materiæ possint ascendere ad cooperculum, & descendere per Alembicum in receptaculo, quod stare debet in patopside plena aqua frigida, & si calefieret, mutari debet, quia quando spiritus ascendunt propter intensam caliditatē quærunt frigiditatem, & locum frigidum, in quo possint quiescere quia alterati sunt à caliditate repentina, cui resistere nō possunt. His peractis claude & luta iuncturas Alembici & cucurbitæ, vt respirare nō possint fumositates, seu spiritus materiæ, non claudas tamen iuncturas inter receptaculum & canellam Alembici, nisi post exitum phlegmatis, quod cognoscitur, quando aqua exiens de canella cadendo super laminam ferri bullit quia phlegma non bullit, & est prima aqua exiens à dicta materia, & tunc iunctura claudi debet ne fumositates exeant hoc -- signo, & permitte siccari iunctura, postea auge ignē paulatim modo quo fit ad aquam fortem & cum videris Alembicum fieri de rubeo album, remoue ignem de furnello, & permitte omnia frigescere, & facta ipsa aqua, ante infrigidationem, ampullæ aufer receptaculum, in quo est aqua, & claude statim os eius ne spiritus exeant. Memento quod cucurbita in qua ponenda est materia habeat collum longum per vnum pedem, & latum, vt pollex in eo intret & receptaculum sit valde magnum & rotundum ne spiritus & fumositates possint sedere & pausare, & cucurbita frigefacta pone in eam super materiam dictam aquam stillatam, quæ dicitur quinta essentia vel spiritus quintæ essentiæ & pone dictam ampullam in loco calido & sicco inter cineres in furnello, & secundo destilla, & iterum aquam pone in cucurbita, & eam bene obtura diligenter ne spiritus exeant, quia sic facile recederent, & hic bene nota, quod bene dicunt, qui loquuntur quod opus hoc fit in eodem vase, in eodem furno, in eadem cucurbita, & cum eodem igne. Deinde pone ipsam cucurbitam cum materia

& cum aqua in balneo equino ſecundum aliquos Philoſophos, qui dicunt, quod in tali humido vires augeantur dictę materiæ & creſcant, & bene dicunt. Nam fœtus mulieris in ventre propter caliditates & humiditates creſcit. Et in ipſo fimo permitte per 4. vel 5. dies & plus vt tibi videbitur. Deinde facta humectatione ſuperpone Alembicum & claude iuncturas, & ſicca, ne ſpiritus exeant, & ſtilla vt ſupra ſeparando phlegma ab alijs ſi adfuerit, deinde vigora ignem, vt ſupra in prima operatione dictæ aquæ factum eſt & ipſam aquam extractam iterum proijce in dictam cucurbitam, & per omnia clauſis iuncturis, fac vt ſupra, iterando ter, & quater, & plus, donec collegeris multam quantitatem aquæ. In fundo cucurbitæ autem remanebit materia Rubea vt Cynabrium verum, & ſic habebis aquam deſtillatam & purificatam in calido & ſicco calore, quam probabis, ſi tingit laminam æris intus & extra, & ſi non tingit redde ad deſtillationem, donec capiat vires tingendi.

Nota, quod deſtillatio, quæ fieri debet in calido & ſicco calore, fit hoc modo: Videlicet habeas furnellum in quo ſit media olla cineribus cribratis, in quibus ſtet cucurbita, receptaculum vero ſit prope furnellum in vaſe, in quo ſit aqua frigida. Ad deſtillationem, quæ fit in calore humido & ſicco, hæc verba tibi declarare volui & ad placitum clare diducere, ne errare poſſis.

Recipe cucurbitam cum materia & aqua ſua clauſam cum Alembico deſuper lutato luto ſapientiæ & ipſam pone in cineribus cribatis & poſitis in vaſe æneo, exiſtente in balneo, faciendo ſtare receptaculum in aqua frigida vt ſupra, & aqua quæ habet calefacere cineres non bulliat, ſed ferueat, & ſis memor claudere iuncturas, ne ſpiritus exeant.

Diſtillatio ſecundum aliquos fit bis & ter & melius fit donec lamina tingatur intus & extra. Et cum habueris tincturam, recipies tunc tuum acetum acerrimum & pulcherrimum à multis quæſitum. Sed vt non erres, iſtud acetum dicitur aqua vitæ, ſeu lac virginis ſine qua nec albedo nec rubedo perfecta haberi poteſt. Et nota quod in fundo cucurbitæ remanebit rubrum.

Aliqui dicunt, quod debet ſumi cum toto ſuo ſanguine, & bene dicunt, quia in fundo remanebit vt cinabrium, quod in proiectione ſuæ aquæ ſtatim reſoluitur in aquam rubicundiſſimam.

Nota, quod tempore deſtillationis dictæ aquæ debes perquirere Solem cementatum & ſuis ſuperfluitatibus depuratum, & Lunam depuratam ſcilicet in cineritio & hæc duo limabis interim & ſeparatim, vt tempore compoſitionis acquirendæ ſint præparata.

Inuenta & rectificata dicta aqua ſtatim debet imprægnari & diuidi per hunc modum, videlicet non expectes plus vltra quam duas horas poſt deſtillationem dictæ aquæ, quia ſpiritus quintæ eſſentiæ exiſtens in dicta aqua de facili euaneſceret propter nimiam eius ſubtilitatem. Ideo Recipe hanc aquam ſtatim finitam, & eam diuide in ſex partes in 6. ampullis æqualiter ſine diſcrepantia, ita quod in tribus ampullis ponas de Luna ſupra dicta limata æqualiter ad pondus: In alijs vero tribus ampullis ponas de Sole prædicto limato æquali pondere noſtro & menſura, hoc modo, vt in qualibet ampulla ſint vnciæ tres de aqua prædicta, in qua pone paulatim drachmam vnam de dicta Luna vſque ad vnciam vnam, & vltra, ſi aqua plus poterit ſoluere, ſcilicet paulatim proba, ſi tantum poterit ſoluere, quod ſi non poterit ſoluere vnciam vnam adde aquæ, ſemper notando pondus aquæ & Lunæ. Idem facias etiam in ſolutione Solis, ſed facias quod in vna ampulla non ſit plus quam in alia, tam Solis quam Lunæ, & nota quod ſi in vnaquaq; ampulla ſint vnciæ ſex aquæ, ſint & vnciæ duæ argenti & ſimiliter Solis, ita quod nulla ſit diſcrepantia in coniunctione. Dicit enim Philoſophus, pondere numero & menſura cuncta rege, & ideo caue facta imprægnatione de Luna & Sole in ampullis prædictis bene obturatis, & pone ad collum cuiuslibet ampullæ breue in quo ſit ſcripta quantitas aquæ & materiæ ſolutæ exiſtentis in qualibet ampulla de per ſe, ne error accidat, quas ampullas pone in furnello in cineribus in calore febrili, agitando omni die pluribus vicibus dictas ampullas, vt materia citius ſoluatur, & quando materia erit ſoluta in qualibet ampulla, pone eas in cineribus non calidis, ſiue in loco non calido ita quod calor non ſit ardentalis, tamen locus ſit calidus exceptis illis duabus ampullis ſimul coniungendis quæ ſtare debent in calore febrili in dicto furnello in cineribus in vaſe exiſtentibus, quod ſit in medio balnei facti cum igne & ſitinio.

DE-

DECLARATIO OPTIMA.

NE cadas in errorem, volo tibi apertius declarare quæ ſupra dixi: Recipe aquam ſuperius declaratam cum compoſitione, & eam pone ſuper furnello in cineribus calidis non nimis, quia calor debet eſſe temperatus ne materia alteretur nimio calore, ſuper poſito Alembico cum clauſuris debitis, quando incipit deſtillare, fac quod vna gutta cadendo diſtet per 60. ictus tui digiti, & ita deſtillatio vna in ſeptem diebus, ſed quando incipit deſtillare, ſepara phlegma ab aqua forti, probando ſuper laminam ferri vt ſupra dixi.

Finita prima deſtillatione frige facta ampulla ſuper pone dictam aquam, quæ ab ea exiuit de materia fixa nigra, & illa nigredo durabit. Ideo totiens facias, & reddas ſuper materiam dictam aquam fortem, donec dicta materia tota aquam retinuerit, & talis additio ſeu deſtillatio fit de ſeptem in ſeptem dies, quod cognoſcere poteris ſi aqua fortis ſit conſumpta quando non deſtillat niſi aqua dulcis, quæ debet ad partem ſeruari. Et nota: Facta prima imbibitione magneſia denigratur & durat per 40. dies, poſtea recedet. Duæ verò partes Lunæ, quæ remanſerunt in duabus ampullis dimittantur tantum ibi, quod tale Regimen lapidis vſque ad perfectam albedinem perducatur & donec compoſitum ſit, & aqua à calore ignis ſit purificata & donec videris in fundo vaſis lapidem Xallinum, & ſi rubedo ſuper veniret ante albedinem ſiue dealbationem ſignum eſt mali regiminis. Credo quod aqua fortis non poſſit exire niſi materia ſiccetur & tunc extraxiſti materiam ignis, & poſtea redeundum eſt ad diſſolutionem & diſtillationem & congelationem & imbibitionem, vt prius, ſed caue à nimio calore. Elapſo termino 40. dierum incipit apparere viriditas & alij multi & diuerſi colores vſque ad albedinem, ſed aliqui ponunt materiam diſtillatam ad diſſoluendum in Mariæ Balneo & alembicant & faciunt vt ſupra, & hic modus mihi non placet: Quia omnis imbibitio facta tam in ſua cauda ſeu extractione de dicta materia quam de imprægnata & ad partem ſeruata debet fieri, donec materia fuerit dealbata, & tunc dicta materia in ictu oculi in aquam conuertitur, & tantum, quantum de aqua poſueris, vertetur, ſeu congelabitur in lapidem. His ſic ordinatis, capias vnam ampullam Solis & aliam Lunę & eas dimitte ſtare in cineribus calidis in calore febrili per quatuor

dies.

dies & qualibet die moue, manè, tertijs nonis, veſperis & completorio intra ad dictas ampullas, vt materia diſſoluatur, & agita cum manu, memento tenere manum ſubtus fundum ne propter pondus ampullæ frangantur & agita multum, quia materia citius diſſoluetur in aquam claram & limpidam, quibus materijs in ipſis duabus ampullis in aquam conuerſis, quod cognoſces ex earum claritate, & ſi videris materiam non eſſe conuerſam in limpidam & claram aquam permittas ſtare ſic operando, donec penitus diſſoluatur. Cum autem materia erit tota in limpidam aquam conuerſa, eas coniungas ſic: Recipe vnam cucurbitam rotundam ad modum vrinalis infra habentem collum longum ſtrictum ad modum digiti groſſi, quæ etiam ſit larga, longa, rotunda, & groſſa plus quam vrinalis, & in ea coniunge aquas duarum ampullarum id eſt Solis & Lunæ diſſolutarum & in aquam conuerſarum, & claude os cucurbitæ fortiter, vt non poſſit reſpirare & pone ad fermentandum donec aqua fuerit limpida & clara, & hoc per vnum diem naturalem & plus, ſi tibi videbitur quam pone poſtea in furnello putrefactionis in cucurbita plena cineribus, vel media, vel minus, ſi fuerit expediens, & ſuperpone Alembicum claudendo fortiter iuncturas, & pone in ignem lenem qui vocatur febrilis, & fit hoc modo: Calefacias furnum & ſubtrahe carbones & prunas, & ipſis ſubtractis facias ignem ad talem naturalem calorem cum carbone & ſpiritibus roſicum quo conficiuntur caramina minute inciſis, & caue à nimio calore. Ignis tantus & lenis ſit, vt manus tua ipſum ſufferre poſſit ſine aliqua violentia, & deſtilla aquam, quam recipe in aliam ampullam donec exeat dulcis. Demum remoue ampullam, & pone aliam, quam firmiter claude, ne ſpiritus exiens à materia recedat, ſed ſe infundat in ampullam. Memento ſemper retinere vas plenum aqua frigida, donec videris materiam exiſtentem in fundo cucurbitæ ad modum paſtæ ſeu picis, quæ aqua deſtillatione imbibas ipſam materiam de aqua, quæ ab ea exiuit reddendo ipſi materiei ipſam totam aquam, & deſtilla vt ſupra. Aduerte tamen, quod in qualibet diſtillatione diuidas phlegma ab aqua forti, & totiens ipſam diſtillationem reitera, donec materia intrauerit totam aquam fortem, & hoc fit cum pauco calore, quod non pertinet homini dicere & hæc vocatur imbibitio.

Poſt prædicta recipe ampullam, in qua eſt materia & ab ea aufer Alembicum & ſtatim claude eam, vt nullatenus reſpiret, quam pone in fimo

in fimo existente in Balneo Mariæ dimittendo ibi tantum, quoad materia resoluatur in aquam. Memento omni hebdomada fimum renouare. Et ea resoluta, ponatur dicta aqua ad congelandum in dicto calore febrili in cineribus prædicti furnelli, qua coagulatione facta, reducas ad dissoluendum in dicto furno eam dissolutam iterum congela & hoc fac ter vel quater, & quanto plus feceris materia fiet penetrabilior. Et hæc vocatur putrefactio philosophicalis, ex qua oritur multiplicatio, & secundum Alexandrum dissolutio fit in 40. diebus. Facta vltima congelatione eidem materiei addas quartam partem per respectum ad compositum.

Nota, quod Authores dicunt, quod plus potest addi quam sit quarta pars dummodo Elixir non submergatur, quia citius dealbatur. Additur enim de aqua, quæ remansit tantum in ampullis alijs, in quibus dissolutum est Sulphur album, fixum, non vrens, regimine huius operis, & superpone Alembicum dictæ cucurbitæ, in qua est dicta materia, & destilla vt supra, diuidendo semper phlegma ab aqua forti donec retinuerit totam, vel donec Magnesia fuerit dealbata, & si ista vice in ista destillatione non dealbatur, adde eidem materiei quartam partem per respectum ad compositum magnesiæ de aqua vt supra, & hoc facias à principio vsque ad finem.

Nota: Quod facta imbibitione prima statim Magnesia denigratur, quæ nigredo durabit per 40. dies, nam ista nigredo est verum signum vnionis perfectæ naturarum, & putrefactionis perfectæ, quæ natura augmentatur, nec potest destrui, nisi ex nimio calore: Et si appareret tibi rubedo ante dealbationem, signum est, quod excessisti modum ignis & ideo reuertere ad dissolutionem, congelationem, & imbibitionem, vt primo fecisti.

Nota etiam, quod elapso termino 40. dierum incipit apparere viriditas, & alij multi colores vsque ad albedinem. Item, scias, quod quando videbis materiam esse liquefactã vt ceram, scias quod omnia in vapore sunt facta, & sic aqua retinet aquam, & tantum retinebit, quantum sibi dederis & congelabitur in lapide, & hoc in paruo calore, & si nolueris vlterius procedere, necesse est lapidem fieri in suo vase, & in suo furno, quod figitur in tribus mensibus vt infra declarabitur. Nam hæc operatio est ad album, non ad Rubeum. Si volueris procedere ad rubeum. Recipe vncias sex vel minus vel plus, vt tibi videbitur, videlicet si materia tua facta ad album est. Secundo aliam

quæ remansit figere, quantum volueris vti ad album. Sed consulo melius quod semper aliquid de prima materia retineas in vna ampulla, & parcas laboribus & expensis, aliam vero fige in dicto vase & furno, & cognosces, si materia erit fixa probando hoc modo: pone puluerem super laminam ferream vel argenteam ignitam, & si liquescet & non fumat, tunc optime stat.

Ad Rubeum procedat hoc modo: Recipe vncias sex superius nominatas plus vel minus, & pone in noua ampulla forma prædicta, cum qua materia pone medietatem aquæ aureæ siue Solis, quam in ampullis conseruasti, & secundum aliquos quartam partem solummodo, & supra pone cooperculum, & iuncturas bene claude, & pone in fimo equino, vt materia resoluatur in aquam limpidam & claram, & eam resolutam pone ad distillandum, vt superius fecisti in dealbatione diuidendo semper aquam fortem à phlegmate & de aqua forti imbibe materiam toties, quod retineas totam aquam fortem, quod cognosces, quando vltimo exibit aqua dulcis.

Facta prima imbibitione de dicta aqua in qua est dicta materia imbibita, & ei superpone cooperculum claudendo firmiter, ne vlla modo respirare possit & pone in fimo equino superius declarato, vsq; dissoluatur in aquam claram & limpidam, quam postea pone ad congelandum in dicto furno in calore febrili id est in leni igne, quod non pertinet homini dicere, caue ab igne forti, quia igne temperato lapis fauetur, nimiò vero igne facile destruitur. Ipsum congelatum dissolue in dicto fimo & hoc fac quatuor vicibus ad plus, quia melius est; nam ex tali dissolutione & congelatione lapis multiplicatur. Et hæc vocatur purrefactio Philosophicalis.

Hac destillatione & congelatione facta adde ei de spermate quartam partem respectu ad pondus dictæ materiei id est de aqua imprægnata de sulphure Rubeo, & destilla eodem modo, quo supra fecisti in dealbatione, & si tibi non sufficit secunda ampulla, accipe de tertia vsque dum videris materiam rubificari ad modum sanguinis combusti, & aquam exire dulcem, vt supra in albo, & tunc perfecta est. Qua materia rubificata serua aliquam partem de ea in noua ampulla, cum qua possis semper multiplicare, ne de nouo reincipias opus: reliquam vero partem pone in furno concluso cum calore febrili. Calor vero febrilis fit hoc modo secundum Arnoldum. Calefacias

furnum

furnum, quo calefacto subtrahe ignem, & fac ignem ad retinendum dictum calorem, & hic vocatur calor febrilis, propter continuationem caloris, in quo calore stet per tres menses, quoniam materia fixabitur in eis. Tunc recipe & parum pone super laminam ignitam, si non fumat, & liquescit vt cera, bene stat.

Proiectio autem huius Medicinæ fit. Recipe de ea drachmam vnam & proijce super vncias quadraginta plumbi liquefacti bullientis & permitte simul bullire, demum extrahe, quia conuersum est in Medicinam, similiter liquefacias de alio corpore vncias quadraginta, superpone drachmam vnam huius corporis primi redacti in medicinam & fac bulliat vt supra, sed totum vertetur in materiam sed non ita fortem vt prima, recipe de hac Medicina vltima vnciam vnam & eam proijce super drachmas duas æris vel cupri fusi, & vertetur totum in Lunam vel Solem secundum sui condimentum ac fermentum. Item potest fieri proiectio super Argentum viuum hoc modo: Recipe libras decem Argenti vi bullientis & fumantis in crucibulo super ignem, & supra proijce vnciam vnam lapidis superius facti, & totum vertetur in Medicinam. Item recipe huius Medicinæ vnciam vnam & eam proijce super libras decem Argenti viui vel alterius corporis fusi & purgati & sic procedas donec vltimate habebis tuum Solem vel Lunam & quam magis lapis erit perfectus, tantò magis in longum protrahetur, & tunc vna pars cadet super mille millia. Pro humano autem corpore sumitur sic: Dissoluatur Medicina in aquam & ipsa bibatur & conseruabit semper sanitatem donec venerit vltimus finis, quem nemo præterire potest. Hic processus inuentus perhibetur ab Authore, in cœnobio vbi D. Lutherus habitauit.

SECVNDVM CONSILIVM ET THEORIA DE Lapide Philoſophorum.

REcipe de materia noſtra in pillulas redacta & in aëre exſiccata, imponantur in Retortam bene lutatam ſed melius eſt ex terra Waldenburgica, ſpiritum elicito, primum des ignem lentum poſtea fortiorem vſque ad inflammationem arenæ videbis omnium colorum ſpecies cum admiratione, permitte ſatis ſpiritus refrigerari. Illam aquam ne vilem æſtimes. Habita hac aqua fiat ſeparatio ſuæ humiditatis ſuperfluæ per Balneum Mariæ ter vel quater vſque ad remanentiam duorum digitorum: Detur locus inter fornacem, aut ſub cœlo, aut in arca cellaria, & fiat quaſi Salpetræ Chryſtallinum, & inuenies deſtillatam aquam compactam digerendo ſuo tempore, quæ aqua antea impalpabilis non madefaciens digitos nunc facta viſibilis & tangibilis, quam aquam non vilem exiſtimes.

Nam nihil operatur natura niſi influentia diuina. Cum autem non ſit noſtrum perſcrutari myſteria, tendimus cauſam forte fortuito ad aſtra, opus vt ſequitur.

Genus humanum propagatum corruptum neceſſario indiget reſtauratione, qualis ſit, ſequitur ars ſpagyrica quæ eſt ſeparatio puri ab impuro, ita conſideranda vt neglecto phlegmate in Balneo Mariæ conſideretur aſcenſio humiditatis, qua derelicta recipiatur in recipientem fumus & inuiſibilis ſpiritus qui dicitur noſter Mercurius, & eſt medium ſiue vehiculum ad introducendas tincturas.

Habito hoc ſpiritu anima conſideranda quartò & huius virtus expellatur in violentiori igne, & videbis per retortam tranſire oleum, quod animam nominamus. Cum hæc duo nobis conſiderata ſcilicet duas aquas habebimus, indigent illa corpora ingreſſione. Proinde accipiatur quarta pars ſpiritus, detur putrefactioni, donec corpus ſpirituale fiat, & pro Doſe conceſſa fiat continuatio ad placitum. Hoc eſt Philoſophorum fixum volatile facere. Quæ quidem deinde ſolutio debet paulatim ſua anima imbibi, & decoqui vſq; ad inſpiſſationem ſuæ perfectionis, hoc dicitur noſtrum quintum eſſe, vel noſtra quinta Eſſentia. Hæc quinta Eſſentia ſoluit Aurum in merum ſpiritum, vt ſtatim ſit Aurum potabile. Deinde procedi poteſt cum fermentatione, donec Elixir perfectum euadat.

TERTIVM CONSILIVM ET THEORIA ET PRAXIS DE Lapide Philosophorum.

PRimò sciendum est, terram omnium rerum seminia, vt etiam eorundem operationes & virtutes in se continere reclusas, siquidem subiectum est omnium cœlestium radiorum & influentiarum, imprægnatur etiam à reliquis Elementis & cœlis, estq; centrum & fundamentum, vti etiam mater omnium rerum, ex qua omnia nascuntur: quandoquidem pro necessitate purgata & sub Dio posita, statim à cœlestibus operationibus & virtutibus fœcundatur & imprægnatur, vt ex se ipsa omnis generis herbas, vermiculos, animalcula, & metallorum scintillulas producat. In illa enim magna sunt Arcana, & primogenitus cœlestis spiritus naturæ clam reclusus. Sciatur etiam, in illius centro latere virginalem terram, in tribus consistentem principijs hac lege naturæ si scies ab illa separare & philosophico more rursus coniungere, habebis Thesaurum maximum: sic verò clarius intellige. In supra dicta terra latent tria principia seu Salia. Primò Nitrum philosophicum, quod terra ex Sole, Luna & reliquis stellis concepit. Nam quanto calidiores Sol eiaculatur radios, tanto plus concipitur Salis Nitri centralis. Quod tamen de philosophico & non communi Nitro intelligatur. Deinde latet in virginea hac terra cœlestis inuisibilis spiritus naturæ, nempe spiritus mundi in Sale subtili. Et deniq; fixum Sal in ea est absconditum tanquam Receptaculum, corporum duorum priorum à Deo implantatorum, ita vt hæc tria Salia in dicta terra lateant. Quomodo extrahantur, postea sequetur.

PRAXIS.

REcipe veræ terræ, à Solis, Lunæ, aliarumque stellarum radijs satis imprægnatæ, diuide in duas æqualiter mensuratas partes, quod propterea fit, vt naturæ suum reddatur æquale pondus. Nam ex vna parte Nitrum philosophicum, ex altera Sal subtilis, item Sal fixus & corpus extrahitur. Hac via in pondere, si diligenter laboratur, non facile erratur, quod alias, si ex alterutra tantum parte hæc tria Salia extraherentur, facile contingeret.

I. DE NITRO.

PRimus hic labor non aliter quam per coctionem, filtrationem, euaporationem & coagulationem, vt coctores Salis nitri conficiunt, perficitur. Oportet autem summe purgari nitrum quo ad summam per artem redeat diaphanitatem, & splendore crystallum fere exuperet. Hoc facto, recipe illius reliquam terram, fac illam ter aut quater incandefieri, quo nihil humiditatis in illa remaneat, & vni parti nitri adde tres illius calcinatæ terræ partes, probe omnia permiscendo, pone illa in terream bene lutatam retortam, vna vice tamen non plures, quam sex libræ imponantur, nempe $1\frac{1}{2}$ lib. Nitri, & $4\frac{1}{2}$ lib. calcinatæ terræ, illa pro more, vt alias aquæ fortes, vel spiritus Vitrioli solent destillentur: In recipientem fundantur 2. libræ destillatæ aqueæ pluuialis, quo spiritus, qui plane rubei transeunt, reuerberentur & præcipitentur, oportetque recipientem probe esse lutatum, ne spiritus possint divaporare. Destillatione vna peracta, furnus semper frigefiat, recipiens deponatur & probe obseruetur: si retorta adhuc sit tota, potest denuò adhiberi, alias oportet ad reliquas destillationes sumere recentem retortam: omnes destillationes vna congregentur, quarum tot fiant, quot Nitri copia requirēt. Omnibus peractis recondantur congregati spiritus cum aqua in cucurbitam vitream, apponatur Alembicus bene lutatus, simul ac ponatur in Balneum Mariæ ad destillandum, reposito prius recipiente cum duab⁹ libris aquæ, illæ obseruentur, deinde aqua rursum effundatur, quo principio duæ istæ appositæ libræ aquæ in Balneo Mariæ rursum destillentur, & sic scias, quando destillatio finiri debeat, quamuis spiritus in Balneo non facile extollantur, fit tamen propter meliorem informationem. Exime postea cucurbitam cum spiritu ex Balneo, pone in arenam, appone Alembicum lutatum, subijce primò lenem, postea vehementē ignem, donec spiritus omnes transierint, oportet autem iuncturas recipientis bene obturatas esse, ne spiritus subtiles, plane rubei transeuntes, divaporent. Omnibus peractis fac frigefieri, reserua spiritus optime vitro idoneo in loco frigido, & vitrum (quo spiritus possint circulari) oportet plenum & lutatum esse.

II. DE

II. *DE SALE VOLATILI.*

REcipe ſex libras terræ, reconde in lutatam retortam, & procede omnibus deſtillationibus vt ante cum nitro & calcinata terra, & tranſibit cum ſpiritu ſubtilis Sal in fuſco vapore, ſi quid albi de Sale ſubtili in collo adhæreſcat, adde quando omne frigefactum eſt, ſpiritui. Nota in hoc opere non reponatur aqua, ſiquidem terra ſuas ſecum humiditates, in quibus ſpiritus reuerberari poſſint, habet. Talium deſtillationum oportet tot fieri, donec reliqua pars terræ omnis fuerit abſumpta, & reſeruetur reliqua terra, ſeu caput mortuum diligenter ad extractionem fixi Salis, vt ſequetur.

Recipiantur ſingulæ deſtillationes in cucurbitam vitream, appoſito Alembico lutato, fac primò phlegma in Balneo poſtea ſpiritus cum bene lutato recipiente in cineribus tranſire illi ſpiritus ad hoc opus non pertinent, reſeruentur ſingulatim, nam proſunt ad alias res, reliquum corpus, in fundo cucurbitæ reſidens, exime diligenter, reconde in cucurbitulam vitream, appone Alembicum, ſublima in foco arenæ vehementi igne, & ſublimabitur ſubtilis Sal in Alembicum inſtar niuis. In fundo remanebit leuiſſima terra, quæ reijci poteſt, Sal ſubtilis & ſublimatus adhuc ſemel per ſublimationem rectificari poteſt, ne feces quædam animaduertantur, illum Salem reſerua quoque diligenter in ſingulari vitro, bene obturato, nam ab aëre ſolueretur in aquam.

III. *DE SALE FIXO.*

REcipe priorem reliquam terram, calcina illam in aperto igne vt in cinerem degeneret, quod in 10. vel 12. horis: hoc facto, procede cum illa velut cum calida deſtillata aqua, vt alias lixiuium præparatur, & permeabit cum aqua Sal recens, procede tantiſper, donec nullus amplius Sal in terra ſentiatur, & illa terra nominata eſt terra maledicta, quæ reijcitur, aquam cum Sale filtra, quam aquam fac euaporare, & remanebit Sal in fundo, qui aliquoties ſoluatur, filtretur & euaporet, tantiſper dum reddatur cryſtallinus & diaphanus, & tunc præparatus eſt.

SEQVITVR TRIVM SALIVM *Coniunctio.*

CONiunge recentem & volatilem Salem, affunde ſenſim ſpiritum Nitri, & excipient ſe inuicem, euadentes in aquam. Hæc aqua eſt Mercurius triumphans Philoſophorum, & menſtruum vniuerſale, nam hac aqua omnia metalla & gemmæ recludi poſſunt ſiquidem pura ignea aqua eſt.

SEQVITVR COMPOSITIO VNIVERſalis operis.

SIc præparetur menſtruum philoſophorum, recipiantur illius decem partes, recondantur in cucurbitam vitream paruam, addatur pars vna laminati naturalis auri: & ſtatim aqua ſeu menſtruum Solem diſſoluet, illo totaliter ſoluto, recidet terra quædam de Sole in fundum, quando illud per noctem ſterit, philtretur ſolutio ſenſim per infundibulum in phiolam, & habeatur cura, ne quid de relicta terra vna tranſeat, ſigilla tunc phiolam Hermetice, vt moris, pone in Athanor in infimum globum.

VSVS ATHANORIS.

TRes ſunt globi in Athanore, nempe primus, maximus & totus, ſecundus ſuperius foraminoſus, quo vapor aquæ permeet, & tertius ligneus (querceus) globus, in infimo globo fit putrefactio in igne vaporis, in primo globo ſemper habeatur aqua durante putrefactione, ſi aqua tranſire velit, affundatur alia calida, & extendit ſe talis gradus putrefactionis ad dies 40. vel 45. in quo gradu ſolet apparere nigredo quædam, putrefactione expedita, tollatur ligneus globus, ſiquidem ad hoc opus amplius aqua non requiritur. In ſecundum foraminoſum globum recondatur cinis, ſuperponatur vitrum, recludatur Athanor, promoueatur lampas, quo calor talis ſit vt digitum perferre poſſit, & apparebunt intra dies 50. varij colores, & poſtremo viridis ſolus. Exime poſtea vitrum & tolle ex foraminoſo globo cum cinere, reconde in primum & maximum globum arena plenum

appone

appone claudendum vitrum, & arena materiam cooperiet, deinde reclude Athanor, subijce ignem, qui digitum non possit perferre, & apparebit intra dies 50. albedo quædam, continua istum gradum vaporis, donec materia flauescat, quod diebus quinquaginta circiter contingit, denique conuerte vitrum, subijce tamdiu ignem, donec puluis compareat rubeus, & in medio paruulum diaphanum instar pyropi perspicias granum, ad magnitudinem fere pisæ, illud bene obseruetur, quoniam Auri semen est. Rubricans puluis circumiacens potest tolli, siquidem in hoc opere non prodest, granum dictum solum retineatur-cum quo vlterius procedatur, vt sequitur

SEQVITVR SECVNDA COMPOSITIO.

REcipe rubeum granum, quod Philosophorum Aurum est, pondera iuste & adde menstruum Philosophicum in decima quantitate, reconde omnia in paruulam phiolam, relinque eum vacuam ad $\frac{2}{3}$ partes, sigilla Hermetice, procede postea in Athanore, vt sequitur. Primò pone vitrum in Athanor in querceū globū, & procede quemadmodum cum priori, & apparebit rursum intra 40. vel 50. dies nigredo. Exime vitrum, remoue querceum globum in cineribus, velut ante operatus es, reclude Athanor firmiter, & apparebunt intra centum dies omnis generis colores, denique etiam viridis. Ubi hoc obtinuisti, remoue foraminosum globum, reconde arenam in primum globum, appone vitrum, reclude Athanor, subijce rursus ignem, qui digitum tolerare possit, apparebitque in 50. dies albedo, continua ignem istum vsque ad flauedinem, quæ consequetur intra 30. dies. Pone denique vitrum inferius in arenam, subijce tantisper ignem, dum puluis pulcre rubescat & perspicax fiat, quod fere intra 40. dies contingit proba nonnihil in candenti argentea lamina, an fumet vel fluat instar ceræ, si fumat, ponatur rursus inferius in arenam, & vlterius fixetur, dum ignis capacitatem induat.

MVLTIPLICATIO.

REeipe vnam partem pulueris rubei,& decem partes menſtrui,reconde in paruam phiolam, vnientur ſtatim inuicem, ſigilla vitrum Hermetice,pone in Athanor,& apparebit in querceo globo intra triduum nigredo,poſtea in foraminoſo globo in cineribus omnes colores, vſque ad viridem, & denique in primo globo in arena etiam intra triduum rubor. Poteſt ſecunda etiam vice multiplicari,vt antea quoque factum eſt,ſimiliter tertia,& ſic deinceps ad arbitrium tuum.

FERMENTATIO.

SIc inſtituitur prior Multiplicatio, ſi ad vnam partem pulueris adduntur decem partes puri auri,in fluxu conſiſtentis,rurſum effunduntur, & tunc franguntur & in puluerem contunduntur, iam vna pars contuſi auri,ad decem partes Mercurij vulgaris, quando in crucibulo ad ignem incipit fumare,addatur & ſtatim in aurum mutabitur & tingetur,in prima multiplicatione vna pars ad decem,in ſecunda ad centum,in tertia ad mille conferuntur,& ſic ad finem.

Notandum autem eſt,ne medicina vel rubeus puluis ad Aurum omnis addatur, ſed ſemper aliquid in promtu retineatur, quo illud multiplicari poſſit,alias totum de nouo opus reiterare oportet, videlicet ſi vna vice ſuper Aurum proijciatur, & hac ratione multiplicationem amplius non admitteret tuum Elixir.

QVARTVM CONSILIVM ET THEORIA DE *Lapide Philoſophorum.*

REcipe matricem in maris littoribus creſcentem,quantum placet, tere & contunde in mortario lapideo,poſtea proſpice tibi de tribus vel quatuor patinis vitreis,in illas reconde matricem bene puluerizatam,poſtea ſuperfunde aquæ fontanæ communis tantum, vt in ea ſoluat,filtra ex patinis vitreis in alias, vſque pura & clara ſit. Hoc iterum confunde in aliud vitrum,& pone ad deſtillandum inſtar aquæ in cineribus,ſubijce ignem,donec aqua divaporarit, & matricem videas albam, eam exicca in vitro,permiſce cõfeſtim in vitro ligneo cochleari,vſque ſit exiccata,ſic & eò melior conſtabit: exemptam è vitro reconde in terreum vas rotundi in medio ventris, & pone in præcedenti furno in cineres,vehementi igne,ad præſtantiorem exſiccationem, permiſcendo ligneo cochleari, & ne vaſa rumpas, matricem ſine in cineribus refrigeſcere. Poſtea recipe vas terreum idoneum, infunde

matrem

matrem tenuiter tritam, non compresse sed spatiose, pone super candentes prunas, ne tamen fundatur, claude operculo, ne quid impuri intercidat, remoue postea sensim prunas & sine refrigescere in furno. Hoc opus septies repete, quo sæpius hoc melius, tandem fluat super prunas instar ceræ: Refrigerata semper diligenter terenda in mortario, & calcinanda in igne, vt antea. Talis præparatio Matricis opus est, quæ postea thesaurus est Auri incomparabilis, & neque rubeum neque album absque eo perfici potest. Deo sit laus & gloria, qui huius secreti inventum nobis aperuit: Qui huius matricis solutionem ac coagulationem norit, scit philosophorum Arcana intima, sed nihil in hac arte magis desideratur, quam operis regimen & cura.

CAPVT II.

Qua via Matrix parata, possit ad opus applicari, vt inde fiat Elixir magnum.

REcipe in nomine Dei matricis præparatæ quantū vis, solue ipsam in aqua forti, factum ex duabus partibus nitri & vna parte Aluminis calcinati, postea recipe etiam partem eiusdem aquæ, solue in ea Lunæ dimidiam ponderis (veluti matricis) partem, bene copellatam, affunde aquam, quantum ad solutionem opus fuerit, quæ clara & ab omnibus fecibus pura sit, confunde solutiones, & fiet aqua turbida, residebitq; in fundo albedo instar lactis coagulati, vitrum concutiendo dilue, donec materiæ inuicem bene fuerint vnitæ, pone postea vitrum ad lenes cineres, fac sua sponte destillari, donec videas viridem sine impuritate aquam, quam pure effundes & reseruabis; ad fæces remanentes, recentē superfunde aquam fortem, dilue rursus vitrum, ponendo ad calidos cineres vt quiescant, clarum effunde rursus, hoc repete tamdiu, donec omne in puram aquam euaserit, vti prius, & vera facta vnio, & res vna. Recipe iam cucurbitam, infunde aquam vnitam, applica Alembicum cum recipiente, bene obluta, lutum fac siccescere, postea pone in Balneo Mariæ, destilla saltem inde phlegma, ne vlli spiritus vna transeant (leni calore) proba gustu, vt scis, aut excipe guttas linteolo, an tingat, q̄ itidem vera huius operis proba est. Postea sine refrigescere, amoue alembicum, appone confestim Attenatoriū, (Author) ne aēr aquam attingat, quæ ita ordinata sit, vt paululum cucurbitam ingrediatur.

Hanc Medicinam ita præparatam cibes decenti & apto cibo, instar Embryonis: illius cibus autem est purissimum aurum tenuiter laminatum, pone vas in cineres, porrige cibum quantum vult capere & soluere potest, ignem rege mediocriter, si videris quod nolit amplius soluere, desine subijcere ignem, pone ad leniores cineres, sine refrigescere, si refrigeratum luta luto forti, quod in aqua durum ac solidum persistat. Hoc peracto, pone in putrefactionem per 15. dies in Balneo Mariæ. Nota verò, oportet Balneum bene esse temperatum, & in continuo & æquabili calore persistere, nam illud requirit hoc magisterium, quare consilium meum est, vt ignem struas ligno arido infra Balneum, & si ignem bene regis, habebis tuam materiam intra 15. dies putrefactam. Si verò materia tua ante non bene esset dissoluta in puram aquam, putrefacias denuò, donec plane in aquam abeat, non in illo posita est tota aptitudo secreti & huius artis. Talis dissolutio & putrefactio fit in humido & calido loco, & coagulatio in frigido & sicco, & qui illud nanciscitur, is verum operis habet principium. Omnis putrefactio semper dimidiam partem plus reddit quam prima: prima dat 7. secunda 17. tertia 28. quarta 56. & sic deinceps, quanquam materia per se coagulatur in frigido loco, tamen adhuc non est perfecta coagulatio. Vera enim coagulatio fit in cineribus, mediocri calore, quando autem cucurbitam è Balneo eximis, probe ab humiditate liberes vitrum, vt videas an lutum quodam in loco sit ab aqua læsum: Sin ita, luta de nouo, strue postea rursus lenem ignem, postea vehementiorem, vsque medicina tua sit coagulata, quod fit in 24. horis. Sin nunc vides medicinam coagulatam, sine refrigescere in cineribus in fornace & ita habes opus philosophorum. Quod, vel quam Tincturam proijcere poteris ad Venerem. Proiectio talis est. Recipe 24. lotones puri & flaui orichalci, quod præstat rubro cupro, fluat in tigillo, inter fluxionem proijce desuper vnciam vnam Lunæ finæ, commisce probe, non cum ferro sed ligno, postea adijce duos lotones tuæ Medicinæ seu Elixiris, optime miscendo, sine aliquantum destillari, denique funde in canalem, & Lunam habebis purissimam, quæ omnes sustinet fluxus & probationes, quemadmodum naturale aurum ex metallis. Mi fili, quamuis mater principium sit & principale huius artis caput, tamen summe necessarium vt bene præparetur, aliquidque constans inde efficiatur, quo lepram reliquorum metallorum tollere, vel aliquid perficere possit. Ignis sit artificiosus, sic

Sol

Sol & Luna vnita cum perfectione artis, redeunt in ſummam medicinam & verum Elixir. Hoc facto, opus eſt vt quod ante erat corpus imperfectum, reddatur per artem perfectum, & perfecto adijciatur fermentum, ſic poſtea Elixir conſtat: Deinde ſic ſequimur in hoc proceſſu, vt nimirum primò fundatur orichalcum, cui addito fermento ceu Luna, vltimo perfectificatur denique cum albo Elixirio.

CAPVT III.

De compoſitione Elixiris rubei.

REcipe in nomine Dei de mattice quantum vis, illam ſolue in Aqua forti, quantum aſſumere poteſt, vt abſq; fecibus, Aqua ſit pura & clara. Aqua v. fortis ita præparetur. Recipe 2. ℔ Vitrioli Romani, libram 1. Salis nitri, poſtea recipe aurum ſepties cæmentatum, vt ſequenti capite doceberis. In tali aqua ſolue Aurum ex dimidia cum matrice quantitate, Aurum hoc ſtatim abſq; omni labore diſſoluetur. Poſtea recipe tuum vitrum, pone ad cineres in fornacem in leni calore, donec plane reddatur clarum, vitrum ſemper oportet bene munitum eſſe alio vitro & prudenter, ſuperfunde rurſum de prius dicta aqua, dum plane diſſoluiſti, vt ſupra in vnitione albi Elixiris mentio facta eſt. Poſtea ſepara phlegma per Balneum Mariæ vel cineres, hoc peracto, ciba medicinam tuam Auro cœmentato, quantum accipere cupit in leni calore in cinerib⁹, & pone in putrefactionem per 15. dies, donec videas plane mutatam eſſe in aquam, poſtea coagula in leni cinere per 24. horas, & perfice opus, vt in albo Elixirio, ſic pars vna dabit in prima putrefactione & coagulatione ſeptem, in altera 14. & ſic deinceps ſecundum proportionem Geometricam. Hæc Medicina reſpicit tantum Argentum, quod ita præparat, vt auri pondus habeat & ſonū, vt inferius in proprio illius capite intelligetur. Recipe itaq; in nomine Domini de illa Luna 14. lotones, pone in tigillo ad fundendum, poſtea adde duos lotones Auri cœmentati ad opus idonei, vt poſtea in illius adæquatione rubei Elixiris, bene permiſceas in fluxu abſq; omni ferro, poſtea injce rubeum Elixir, bene obtura, funde in morem Aurifabrorum, & habebis optimum Aurum 24. carat, quod ſuſtinet omnes probationes, & præſtat Auro naturali montano.

CAPVT VI.

De præparatione Solis ad rubeum Elixir, quomodo virtute cementi color augeatur.

RECipe in nomine Iehouæ altissimi Auri optimi quantum vis, funde in tigillo, cum rubeo tantundem cupro, (vti Aurifabri solent tanquam dentem,) inde confice tenuia folia instar nummi, ac tantæ magnitudinis, hæc injice in rubeum forte acetum, sine consistere, postea recipe rubeos coctos lateres, à sole exsiccatos, exinde fac subtilem puluerem per cribrum, postea recipe Sal commune præparatum & semel solutum aqua communi, calcinatum & puluerisatum, in simul & Vitriolum ad rubedinem calcinatum, & sic: Recipe acetum destillatum, in eo solue Vitriolum Romanum, filtra purissime, postea recondedictum acetum in cucurbitam cum suo Alembico, pone ad cineres & destilla donec coaguletur, locato in vase apto super prunas candentes, donec rubescat, hoc viso statim confice inde subtilem puluerem per cribrum, similiter fac cum ære viridi, postea recipe Salem armoniacum, & solue in rubeo aceto nondum destillato, & itidem recipe de puluere cuiuslibet, tantum quantum alterius, humecta dicto aceto, in quo Sal armoniacus solutus est, Salis tantum sit quantum pars vna puluueris, postea fac stratum super stratum cum lamellis & puluere, & cum lapide cooperito ac lutato, sed relinquas superius paruulum foramen, alias Sale armoniaco vas frangeretur, postea pone tigillum in fornacem cæmenti per 24. horas, ignem accende absque flatu sensim & ad duas horas, postea fortifices, pargens ad constitutum tempus, sine tigillum sua sponte refrigescere, & habebis Aurum purissimum & colore præstantius. Si in fornace reuerberij hoc perfeceris, strue lenem ignem ex prumis per semihoram, postea fortifica cum ligno arido, vt flammam concipiat absque fumo, & ita cæmentes. Hoc Aurum ita septies cementatum præparata Luna (vt mox sequetur) additum, colorabit argentum instar auri, verum si argentum fluit, colorem amittit, quia Elixir non adfuit. Scias aurum debere septies cementari, & post singulam cementationem recenti rubeo cupro transponi, semper addendo recentem puluerem, nam per cementa-

tiones

ciones tingitur cuprum, remanetque nihil præter rubeus color, Aurum verò ſemper manet in ſuo pondere vt antea, & ita ſumme grauatur, vt qui non viderit, non credat fuiſſe Aurum. Ideoque recipit in illo cemento tantum ad ſe, & ſi vlterius cementatur, redditur eò præſtantius: Vide Baſilicæ noſtræ caput de cæmentis.

CAPVT V.

Depræparatione Lunæ, qua via ponderoſa fiat, reſonans in ſono inſtar auri.

RECipe in nomine Domini Lunę finę copellatę quantum vis, fluat, proijce deſuper ſulphur præparatum: Deinde fac aquam fortem ſolum ex Vitriolo, in illa ſolue Salem armoniacum, quantum ſoluere vult aqua, hanc reconde in magnum vitrum ad cineres, adijce aquæ tantum Mercurij viui, quantum adieciſti Salis armoniaci, bene permiſce, dilue vas prudenter, ne tranſeant ſpiritus, pone ad cineres, ignem accende, appone Alembicum, iuncturis bene lutatis, abſtrahe inde tuam aquam, qua abſtracta ſublimabitur Mercurius cum Sale armoniaco in Alembicum, de hoc ſublimato proijce ſuper Lunam in fluxu bis aut ter, ſemper permiſcendo, & Luna fiet ponderoſa etiam abſque ſono. Caue ferrum adhibeas, ſed ſolummodo carbonem vel lignum: pulueris pondus erit vna pars ad decem partes Lunæ, idque ter. Licet Luna aliquantum nigreſcat, noli curare, recipe & funde quarta vice in modulum inſtar dentis, frigefactum repone in aquam, quam aurifabri conficiunt ex Tartaro & Sale per horam & viciſſim realbeſcet, ſic Luna recte præparata eſt ad Tincturam rubeam.

***

CA-

CAPVT VI.

De compositione & perfectione Lapidis.

RECipe in nomine Domini tuum ante dictum rubeum Elixir, pone ad putrefactionem per 24. dies, post putrefactionem euadet Elixir in puram aquam, modo recte in Balneo rectificaueris, in hac aqua solue sublimatum, vt in sequentibus percipies, antequam Elixir ponas in putrefactionem, obseruabis illius pondus, vt postea sublimatum in iusta æqua quantitate immisceas, & caueas, ne quid inde diuaporet, vas bene recludas, permisceasque & circumagas, cauendum tamen ne vitrum frangas, nequit enim satis æstimari: & ne quid de materia pereat, quare lutabis vitrum tali luto, quod in humido loco aut Balneo nequit dissolui, alias naufragium facies, quando vitrum lutasti, fac lutum siccescere, postea pone in Balneo ad putrefaciendū per 40. dies, cauc autem vitrum recipias calefactum, ne frangatur, postea aqueam coagulare permittito in cineribus per 12. dies: Nec ante id tempus loco suo dimoueas, fieri autem potest in fornace arenæ vti dicta aqua fortis est confecta: deinde ignem strue ex scrobibus ligneis, vt instar Balnei caleat, in hoc tempore coagulabitur in magnum lapidem & thesaurum omnes diuitias mundi superantem.

CAPVT VII.

Quomodo Argentum viuum sublimetur ad præsens opus rubei Elixiris.

RECipe in nomine Dei Argenti viui libram 1. Vitrioli Romani bene puluerisati vulgaris libras 2. Salis communis libram 1. recondе in mortarium lapideum bene permiscendo, humecta deinde parum cum aceto rubro: huic materiæ immistæ adde iam Mercurium viuum optimum tere inuicem cum pistillo: hoc facto recipe vitrum sublimatorium, ingere materiam & pone in cineres ad sublimandum, extrue ignem lenem, per duodecim horas, modo vt vitrum caleфiat,

fiat,alías opus tuum peruertet,interim materia exiccatur,ſi vero videris orificium ſublimatorij albeſcere, & Argentum viuum aſcendere, tunc claude orificium goſſypio aut linteolo,poſtea fortifica ignem ad quatuor horas, tandem fortifica vehementius arido ligno, vt eijciat flammas,vltimo fortiſſime, tantum,quantum vas perferre poteſt, & Mercurius ſublimabitur ad collum ſublimatorij,ſic etiam pars reſidua manebit in fundo, quare infimam reſidentiã diligenter colligas,quia huic magis magiſque rubedo ineſt, quam in ſupremo, ſublimato niueo. Confunde igitur iam ambo,& quando ignem artificioſe rexiſti, vltra vnciam Mercurij amiſſam non perſpicies, ingere igitur ſublimatum in mortarium cum noua materia permiſtum, & reconde iterum in ſublimatorium, regeque in omnibus cum igne quemadmodum ante,illud reſerua viciſſim & addendo denuò nouam materiam, & ſublima.Hoc opus reitera ſepties & in qualibet ſublimatione quartam partem vnciæ,fixum tenes,denique reſerua,& idoneum eſt prædictum Elixir Rubeum. Nota,quod attinet Elixir album,recipe loco Vitrioli Salem,& ſublima Mercurium ſepties.

CAPVT VIII.

De compoſitione Lapidis albi,qui omnia metalla in Lunam tranſmutat.

RECipe Elixir album, pone in putrefactionem Baln. Mariæ per 24 dies,interim Elixir tuum in aquam vertitur, in illa ſolue tantum,quantum fuit Mercurij viui,ſepties de Sale communi & Sale nitri,ſublimati,proſpice ne quid divaporet de ſpiritibus, operare quemadmodum ſupra audiuiſti in præparatione magni lapidis, poſtea pone in putrefactionem per 40. dies, poſtea coagula per 12. dies in cineribus, vt ſupra dictum & factum.

CAPVT IX.

De Argento viuo, quomodo in Aurum & Lunam transmutari possit.

IN nomine Dei accipies 12. lib. argenti viui, pone in magno tigillo in furnum fusorium, vt Aurifabri habent, circumstrue prunas & parum ignis, sine prunas sponte sua accendi absque flatu, illis accensis & Mercurio accipiente fumare, injce vnciam 1. præparatæ matricis, quemadmodum in prioribus præparasti, vbi cum aqua forti comparasti, in qua voluisti Aurum vel Lunam soluere, nam hoc Sal retinet Mercurium, deinde sume dimidium lotonem fermenti, hoc est, Auri exaltati, septies cæmentatum & bene percussum, dissectum prius, postea injce in crucibulum, & amalgama bene antedicto Mercurio, noli autem attingere ferro, postea suffla fortiter, adijce dimidiam drachmam tui lapidis magni, & plane mutabitur in Aurum bonum.

CAPVT X.

De Luto præparando vt duret tam in aqua quam igni.

REcipe album ouorum, hoc percute vsq; de se reddat spumam, fac residere, & conuertetur in aquam, quam recipe, addendo duos lotones albi sulphuris, Boli armeni sesqui lotonem, sanguinis Draconis vnciam vnam, item tritum aridum fimum equinum, permisce, recondein linteolum, postea confectis linteolis luta vitrea tua vasa, in simul Alembicum & Retortam, vt aquam tolerent. Recipe terræ, qua figuli vtuntur, quantum vis, & quartam partem sanguinis Draconis, & dimidiam partem calcis viuæ, hæc omnia terantur ac pulueriscentur, in vno latere cum albo ouorum, in altero latere cum recenti sanguine tauri, adde tantum crinium quantum boli armeni, hæc omnia misce instar pultis: obline illo collum cucurbitæ, sublimaque vitrum. Nota hoc lutum idoneum est vitrum super vitrum lutandi,

sed

sed aliquanto subtilius non in crassa forma lutandum deinde exsiccandum, postea vtere illis in Balneo Mariæ vel cineribus.

CONSILIVM QVINTVM ET THEORIA DE *Lapide Philosophorum.*

QVantum ego I. de C. multiplici labore, peregrinatione & sumptu item perpetua diligenti lectione expertus, iudicij mei tenuitate attingere valeo, tantum Deo me adiuuante in lucem proferam, & quam breuissime describam. Nimirum, quod ex scriptis Philosophorum, quæ tempore meo legi & vidi, nihil aliud reperire & conijcere possim, quam quod terra, quæ mater est omnium rerum, & receptaculum cœlestium virtutum, item centrum sphærarum, ex perpetua decoctione & calore Solis aliorumque Planetarum mutetur & subtilietur, vt in naturam cuprosam aluminosam, & salinam euadat vel redigatur. Quæ terræ pars postquam ita transmutata, auxilio caloris per domicilium terræ (cuius natura est, attrahere & retorquere) ex intimis montium à terra crassa sensim extollitur, inque subtilem vaporem seu fumum transmutatur, qui ad frigidas montis fibras ascendens, ibidem adhæresçit, & resoluitur in aquam: quod αὐτοψία satis constat in compositione aquarum secretoriarum, quæ similiter ex his mineralibus medijs coquuntur & destillantur. Nonne videmus, hæc mineralia, vt Vitriolum, alumen, Sal &c. ex fundo cucurbitæ mediante artificiali calore in caput Alembici, instar subtilis fumi, adscendere & extolli: qui fumus vbi ascenderit & locum frigidum inuenerit, (Recipientem scilicet) dissoluitur in aquam claram. Qui supra dictus vapor, in lapidosis fibris & venis montis vndique diffluens substantiam argenti viui & sulphuris quærit. Postquam autem substantiam inuenit, dissoluit illam, verum non totaliter, nam crassas terreas partes relinquens non apprehendit, & quicquid ita de substantia argenti viui & sulphuris dissolutum est, per naturalem cœlestem calorem Solis & Planetarum in vaporem eleuatur, qui duplicem in se comprehendit substantiam, nempe humidam, & vnctuosam instar olei, quarum prima ex substantia argenti viui, altera vero ex substantia sulphuris existit, nam natura argenti viui est frigida & humida, substantia vero sulphuris calida & sicca, & fere vnctuosa. Adeoque comprehendit vapor hic quatuor in se qualitates, satis idoneas & aptas ad

generationem metallorum : à naturali enim calore ſubterraneo commiſcetur, deuinciturque & vnitur in ſubſtantiam dictorum mineralium per dictum modum, cum ſubſtantia Mercurij & Sulphuris, ita vt vna ſubſtantia & metallicus vapor fiant. Natura enim & proprietas caloris eſt commiſcere, conuincire, coire, quemadmodum & Galenus & Auicenna ſcribunt, quod à motione alterius ſubſtantiæ ortum ſortiantur, ita vt earum ſeparatio poſtea impoſſibilis ſit, de quo vapore ſeu naturali metallico fumo Ariſtoteles lib. 5. meteorωn ita inquit, quod humidus claudens & ſiccus incluſus vapor inuicem exaltentur, quæ dicta connitio mētallicorum mediorum & ſubſtantiæ Mercurij & ſulphuris nulla alia fit de cauſa, quam propter ſimilitudinem, quam inuicem habent, reſpectu rei ſubſtantialis ex qua exiſtunt, nam terreſtris, ſubtilis, pinguis & partim digeſtus vapor, qui in Vitriolo eſt, ille eſt ſubſtantialis materia ſulphuris, & humida pinguis ſubſtantia ſubtili terrea natura temperata, quæ in alumine, Sale & nitro eſt, illa eſt proxima materia Mercurij, quod etiam atteſtatur Albertus Magnus lib. 3. de mineralibus cap. 4. vbi ita inquit: quamobrem vnitur ſubſtantia ſubſtantiæ &c. & quando ita commiſtæ ſunt, non aliter quam ſulphur & Mercurius appellantur, nam denominatio rei pendet à potiori illius rei parte. Similiter hæc ſæpius dicta connitio mineralium mediorum cum ſubſtantia Sulphuris & Mercurij ſatis ex ſolutione ſubſtantiæ ex metallis in aqua forti perſpicitur. Nam quando argentum tam forti aqua ſoluitur, quæ ex his mineralibus medijs deſtillatur palam cernitur apparere colorem Vitrioli in ſolutione, idem cernitur etiam in deſtillatione & purgatione Auri, apparet etiam color Vitrioli, quæ omnia indicia ſunt, his metallicis corporibus naturam Vitrioli in prima radice additam & vnitam eſſe. Nam ex quo qua res naſcitur, in id diſſoluitur etiam rurſus, quamuis illa non ſit vera ſolutio corporum, quæ in hac arte requiritur, quæ modo dicta ſolutio corporum per hæc media non fieret, niſi in prima radice metallorum ſimul implantata eſſet, non enim credere poſſum aquam ex ſolo Vitriolo aut alumine coctam ſolam, dicta corpora diſſoluere poſſe: & quamuis fiat, fiet tamen rarò & difficiliter: nam corpus ex Sulphure & Mercurio natum eſt, ideoque rurſum cum Sulphure & Mercurio extingui & diſſolui oportet. Nam vt ante dictum eſt, Vitriolum nihil aliud eſt quam Sulphur, & Alumen atque Salpetræ nihil aliud quam Mercurius, reſpectu ſuarum qualitatum, quapropter videmus etiam,

etiam; quando ambæ naturæ commistæ, & aqua inde destillata est, quamlibet partem sui simile dissoluere. Quando vero hæc spiritualis materia seu metallicus vapor ex mineralibus aquis & substantia Sulphuris ac Mercurij compositus, propter continuum naturalem calorem in angustis fibris divaporat seu ascendit, nec exitum reperit, ita applicat se propter maximam sui copiam fibris, quas vbi nimis & abundantius repleuit, participat se omnibus partibus montis, vbicunque minima modo supinas, modo pronas, modo ad latera montis latere, & quando hic vapor ad latera fibrarum, aliquantum declinauit, nihilo tamen minus quærit respiraculum seu exitum pronum, quando autem nullum reperit, propterea quod montes clausi sint, cogitur in cœlesti custodia fibrarum persistere: Persistens vero in illa custodia (quia proprietas cælestium virtutum est, semper & continue in terram descendere & penetrare, & quia hæc spiritualis materia seu metallicus vapor subtilissimę est materiæ, ex sapientia naturæ apta & idonea præparata, vt dictas cælestes virtutes, nimirum Solis, Lunæ & Planetarum ad & in se recipere possit,) donatur ab illis propter similitudinem, quam inuicem habent, nobilissima matrice & generatrice virtute & potentia. Quæ virtus illorum fermentum, coagulum & alexipharmacum est, & quando huius cælestis generatricis virtutis seu influentiæ ita particeps est, eiusque proprietas & natura sit, vt propter continuum & naturalem calorem semper adscendat & propter copiam, quia non habet exitum, vt aufugere possit, iterum declinare cogitur, & ista ascensione & descensione tandem defatiscit, degeneratq; sensim propter virtutem cælestis fermenti & naturalis caloris in coagulationem, vt tandem, secundum puritatem & impuritatem Sulphuris & Mercurij (mala siquidem interdum accidentia, quæ materiam, quamuis principio puro & pulcra fuerit, corrumpere & deprauare possunt, contingere possibile est) & pro ratione mineralis loci metallum quoddam inde conficiatur, sed aliud citius quam alterum, quæ singula mala accidentia causantur, & probe hic obseruandum est, quod ex humido aqueo æs, & ex vnctuoso aut pingui, quod instar olei est metallum, quod in ære est, nascatur.

Ex quibus dictis satis iam constat, quî & vnde metalla à natura generentur, nempe ex Sulphure & Mercurio, quamuis media mineralia ad id quoque accedant. Quia autem omnia in sua substantia inuicem sunt sibi similia ratione materiæ, ideoque etiam inuicem com-

mista sunt,non aliter atque Sulphur ac Mercurius, vt ante probatum constat.Similiter apparet etiam,non solum ex his duobus,nempeSulphure & Mercurio metalla generari, sed etiamtertio, nempe cæleſti influentia Planetarum,quæ operatur & sua metalla generat, quamuis influentia in forma & non materia sit, ideoque generatur metallum ex Sulphure & Mercurio per influentiam, quæ materiam mouet ad finem & formam metalli. Porrò apparet etiam ex dictis,communem Mercurium & commune Sulphur non esse Philosophorum Mercurium & Sulphur,sed tertium quod ex ambobus generatur, quod illorum medium & substantia est. Quia verò nostrum propositum in hac arte vnicè eò directum est,vt talia metalla supra terram efficere& præparare possimus,qualia natura sub terris præparat,tandem & certò sequetur, nos supra terras illa ex ijsdem conficere debere materijs, ex quibus natura præparat sub terris, quod etiam testatur Albertus Magnus,vbi ait,in omnibus rebus chymicis nihil præstantius existere,quam quod in hunc oritur & operatur modum. Quia enim natura ex Sulphure & Mercurio,& adhuc vno, nempe cæleſtibus influentijs Planetarum operatur,& sua metalla generat, vti supra satis verborum factum est,& nos naturam in arte in omnibus si possibile,sequi oportet. Hinc viciſſim concluditur,quod talia metalla similiter ex Sulphure & Mercurio, hoc est, ex tali supra dicto vapore,qui ex horum amborum commixtione generatur,per cœleſtem influentiam seu virtutem Planetarũ, nos efficere & præparare debeamus. Quia autem cælum & planetæ talem generatricem virtutem,propter incommoditatem artificioſæ conſtellationis nobiscum communicare nequit,nosq; modo dictam cæleſtem generatricem virtutem in naturalibus metallis habemus, sed propter suam terreſtreitatem & metallicam duritiem ita inclusam,vt suam vim palam exhibere nequeat, consequetur tandem,nos oportere talia metalla dissoluere,& in primam materiam redigere,(secundum opinionem omnium Philosophorum) quæ crassus & pinguis vapor fuit, instar crassi olei, quanquam humida & vnctuosa fuit,tamen ex oleo tantum,seu pingui illius materiæ parte metallum extitit, vt supra dictum, & ex altera aquea humida parte æs. Quia verò metalla præparare & efficere animus est absque ære & lapide, sequitur quod non in humidum vnctuosum vaporem metalla resoluere debeamus,sed saltem in vnctuosum,crassum instar olei, nequit enim resolui in humidum vnctuosum vaporem, quia tantum ex

vnctuoso

vnctuoso factum est, vt modo dictum, quò ita per hanc solutionem, seu ex hoc separato metallico corpore cælestem generatricem virtutem sumere, & sæpius dicto metallico principio commiscere seu connire, & tandem talia metalla super terram, ac natura sub terra, augere possimus, mediante artificioso calore, quia artificiosus calor, vti dictũ ante, naturali similis est, quem artifex pro ratione copiose vel parce applicare potest. Nam secundum opinionem Alberti perficitars tantundem calore ignis, quantum natura calore Solis & digestionis, & quemadmodum cælum calorem applicat per Solem & mouet motrices, ex qua motione forma metalli oritur, nam quando ex occasione mineralis loci Sol in puras metallicas materias operatur, generat ex tali operatione substantiam sibi similem, quam nos Aurum vocamus, quælibet enim res parit sibi simile. Idem obseruatur in operatione Lunæ & aliorum Planetarum, & hæc virtus atque efficacia cæli appareret non solum in mineralibus, sed etiam vegetabilibus, hoc est rebus accrescentibus. Nonne videmus æstate ex operatione Solis pulcerrimos flosculos ac herbas, frumenta agri, poma iucundissima & pyra prouenire ac generari? quæ singula & operatione & motu cælestis caloris generantur. Ita dico, simili modo & forma artificem per prunas & alia media calorem applicare, & nisi materiæ talem calorem applicaret, non posset inde efficere metallum, nam materia laborabit inopia propter motum ex quo forma metalli generatur, vbi enim non est principium, ibi nec finis consequi potest. Quapropter perficit artifex sua motione in metallica materia tantum, quantum cælum sua motione. Atque ita Alchymistæ vices cæli sustinent.

Porro sciendum est, quemadmodum glacies ex aqua coagulata in aquam mediante calore iterum recedit, quæ illius propria materia fuit, & ita glacies in suam propriam materiam redigitur, cum ea commiscetur & connitur, vnde enim quid natum est in id resoluitur vicissim. Quia vero glacies ex aqua orta est, ideoque in illam rursus resoluitur. Item homo è terra natus est, ideoque in terram rursus redigitur. Ita & simili modo metallicum corpus, ex substantia Mercurij & Sulphuris natum, hoc est, supra dicto vnctuoso vapore, rursus in substantiam Mercurij & Sulphuris, seu talem vaporem, qui illius propria materia fuit, cum tali sæpius dicto vapore, ex mineralibus medijs & substantia Mercurij & Sulphuris præparato, redigitur & resoluitur. Nam hæc mineralia media, quæ substantiam Mercurij & Sulphuris extrahunt,

hunt,ceu Vitriolum & alumen,nihil aliud,sunt, (quemadmodum & ante dictum est, respectu substantialis rei,) quam Mercurius & Sulphur,ideoque dissoluunt postea commixtam substantiam Sulphuris & Mercurij rursus in substantiam Mercurij & Sulphuris, vnde & mineræ natæ sunt: vocantur autem ideò mineralia media quid in metallica generatione & compositione in & extra prima media sunt constituta,quod etiam attestatur philosophus,quando inquit, quod constans sulphur tam de imperfecto quam perfecto possit extrahi, simul cum constanti sulphure,nam huc faciunt & adiuuant purificati spiritus & mineralia media,vt opus ad perfectionem deducatur. Attestatur idem alius etiam Philosophus,vbi ait, non potest perueniri à primo ad tertium nisi per secundum. Ex quibus satis constat,ita & hoc modo ad hoc opus nihil aliud accedere & immiscerì, quam has res solas,quæ vnius naturæ & proprietatis sunt.

Nam quemadmodum fructus principio suæ generationis amariores sunt,alieni & contrarij saporis,item mali & imperfecti coloris, (quod ex sapore & alias ἀνοψίᾳ probatur,quare vlteriori probatione opus non est) quorum causa est, quod perfectam digestionem nondum sustinuerint,quando vero finem perfectæ digestionis attingunt, videmus illum amarum & syluestrem saporem vna cum imperfecto colore ex sola digestione,solis calore,transmutari, & postea iucundissimi saporis atque pulcerrimi coloris, & alias in qualitate & quantitate vndecunque perfectis redduntur. Ita etiam hæc mineralia media & spiritus, qui in principio operis plane amari & venenati sunt, postmodum per solam perfectam digestionem in arte à suo amaro sapore plane exuuntur,& in contrarium mutantur, perfectum scilicet colorem vna cum alijs probatis proprietatibus in hoc opere apparentibus & consequentibus. Nec est quod homo quisquam aut Philosophus cogitet,hæc mineralia media frustra à Deo & natura condita esse. Nam quomodocunque instituatur,oportet in hac arte media esse,quæ dissoluant & vicissim componant. Per quam sæpius dictam resolutionem impuritas corporis tollitur, inque primam materiam redigitur: ex qua reductione & sufficienti digestione cœlestis insita vis & potentia tunc exeritur,sua sponte nobis cupiens innotescere, & in resolutione hac fit mutatio omnium Elementorum, calidum enim fit frigidum &c.corpore illo iam per putrefactionem in Balneo maris vel fimo equino (putrefactio enim est solutio compositorum) ita reso-

resoluto, vt spiritus & corpus in aquam euaserint, corpus sufficienter in primam mareriam redactum est, ex qua Lapis Philosophicus primum præparetur. Et hic est Mercurius, quo de Rosarius inquit: Respice verba spiritus sancti, Mercurius est lapis, quem Philosophi colunt, hic habet quod quærimus, comprehendit in se corpus, animam & spiritum, quæ tria ad preparationem lapidis Philosophici sufficiunt, nam corpus stat, anima viuificat, spiritus tingit. Item de hoc Gèber ita inquit: quare concludimus argumento firmissimo, lapidem nostrum seu materiam lapidis nostri nihil aliud esse, quam spiritum putridum, hoc est Sulphur, & aquam viuam, quam alias dicimus aquam siccam, hoc est Mercurium, cui applicetur tertium propter abbreuiationem, nempe perfectum subtile metallum. Unde iam manifestum est, possibile esse ex solo Mercurio absque corpore, medicinam metallorum præparare, sicut & illud satis à Philosophis vrgetur, perficitur & probatur. Similiter etiam ex solo corpore absque spiritu: nam quoquo modo præparetur spiritus, sua tamen subtili natura priuari nequit, nisi per media corporis: & vice versa, præparetur etiam corpus quocunq; modo, neque tamen fluxitatem lapidis Philosophici assequi poterit, vt fluat instar ceræ: & vero necesse est medicinam fluxibilem esse, quod nullo modo fieri potest, nisi per commixtionem & compositionem corporis cum spiritu, & vice versa spiritus cum corpore, nam horum amborum compositione compensatur inopia Elementorum, tam quoad corpus quam spiritum: & tali modo redditur corporale spirituale, & spirituale corporale. Quapropter ex omnibus dictis nihil aliud concluditur, quam hos duos naturales spiritus, nimirum Sulphur & Mercurium debere recipi, & per sublimationem ab omni superfluitate & terrea impuritate purgari, siquidem non aliter purgati ac pulcerrimi resplendent crystalli, & postea dictis mineralibus & æque purgatis medijs dissolui, dissolutum pulcerrima & puriſſima calce perfecti corporis, (in primam materiam redacta) commiscери, in putrefactionem poni, (nempe in calidum Balneum seu fimum equinum, donec Elementares corporis partes vndique & perfecte dissolutæ sint, hoc est, donec integrum corpus in humidam aquam, hoc est spiritum, redactum & mutatum sit) inq; hunc modum perfici. Nam putrefactio pertinet ad summam viam huius artis, digestio autẽ ad res particulares, sicco calore indigentes. Corpore igitur dissoluto & in

ATENEO VENETO VENEZIA

primam ſuam materiam redacto, eſſe ſuum primum conſtat adeſſe. Ideoque oportet vlterius procedi,& aquam illam in quatuor partes, ſeu 4. elementa diuidi,hoc nimirum modo,vt metallaris aqua recipiatur,in Balneum ponatur,coquatur, appoſito Alembico & applicato recipiente, aquoſitas, quæ primum elementum eſt, inde deſtilletur,donec de hoc primo Elemento aquæ nihil præterea aſcendat ſeu deſtillari poſſit: poſt hæc abſtractum Elementum iterum recipiatur, & ad tria reliqua Elementa in vitro affundatur, ſed iuncturis bene lutatis,& ita rurſus inuicem inhumentur putrefiendo in Balneo, & coquendo in furno philoſophorum ſeu calido fimo equino per octiduum ponatur,poſtea exemptum detur cineribus, qui vehementiorem reddunt calorem quam aqua,Alembicus apponatur, receptaculum reponatur,iuncturis bene lutatis,vt moris,incipiatur rurſum deſtillari, & adſcendit aqua cum aëre, deſtillanturque inuicem inſtar pulcri aurei olei, ceſſante autem deſtillatione aqua tollatur, duoque hæc commixta Elementa è receptaculo eximantur,rurſus in Balneum ponantur,hinc leni calore Elementum aquæ ab aëre, hoc eſt oleo ſeparetur & deſtilletur,& reperies aquam in recipiente, aërem vero ſeu oleum in fundo inſtrumenti ex quo deſtillatio perficitur, in forma olei Solaris,quod diligenter in puro vitro reſeruandum, nam hoc eſt oleum,Sulphur,Auripigmentum,Anima,Aurum & Tinctura: ſi verò rectificetur,diceretur vnctuoſitas,oleum,adeps & butyrum, quod humida imperfecta roborat & ſolidat. Item quod lapides deteriorum colorum,ad perfectum colorem reducit. Item hoc oleum efficit ex fœmina virum,hoc eſt,ex argento aurum,ſanat etiam lepram. Porrò reſtant adhuc duo Elementa ſeparanda, quæ in deſtillatione inuicem commiſta ſunt, nempe ignis & terra, quæ tali modo ab inuicem ſeparentur: Primo recipiantur quatuor partes abſtractæ aquæ, & ad vnam partem amborum Elementorum in deſtillatione affundantur, poſtea bene obſeratæ ad inhumandum ſeu putrefaciendum in Balneũ ſeu fimum, vti ſupra, ponantur, talis enim inhumatio quæ fit intra deſtillandum,multum conducit, vt materia eo melius diſſoluatur & magis ſubtiletur,poſtea oportet vehementem ignem vt ante applicari, & deſtillabitur rubea aqua, deſtilla tantiſper donec aqua amplius non deſtilletur, & remoto igne reperies in fundo deſtillatorij nigerrimam terram,quam diligenter collectam reſerua: Poſtea rubea aqua,

cum

cum Elemento ignis commista, ab inuicem separetur, & in Balneum ponatur, Elementum aquæ ab igne abstrahatur, & remanebit ignis in fundo vitri, instar rubei olei, quod puriſſime in vitro reseruetur. Ita quatuor iam Elementa separata sunt, quorũ quodlibet singulatim rectificetur, purgetur & in quintam essentiam redigatur, nempe destillando & circulando, quo in compositione inuicem eo amicius sibi faueant. Cuius perfectæ rectificationis indicium est cryſtallina forma, indicium vero perfecte rectificatæ terræ est pulcerrimus albus color. Feces vero, quas aqua in rectificatione post se relinquit, tollantur & cum terra commisceantur, & hæc rectificata aqua est Mercurius Philosophorum. Item Sal armoniacus qui nuptias præparat. Item aqua vitæ, quæ Latonem, hoc est nigram terram abluit, & purificat. Aqua enim spiritus soluuntur, incerantur & solidantur, feces vero, quas aër in sua rectificatione post se relinquit, semper coniungantur & terræ addantur. Rectificatio terræ ita debet institui, nimirum vt nigra terra recipiatur, iucundo igne calcinetur, ita tamen vt aqua pro ratione ocularis demonstrationis sensim addatur in dosi, donec terra satis ficca & arida reddita sit, tunc teratur & denuo rectificata aqua imbibatur, siquidem rectificatio terræ tantum rectificata aqua fit, postea ponatur in lenem calorem per octiduum, donec aquam, plane ad se attraxerit, illa rursus siccata, calcinetur denuo, dicta aqua iterum imbibatur, lenî calore per octiduum decoquatur, donec aquam iterum ad se attraxerit, & imbiberit, post illam imbibitionem denuò calcinetur vt ante & hoc opus, terendo exsiccando, coquendo & calcinando tantisper continuetur & expediatur, donec terra aquæ pondus in dupla quantitate biberit: omnia enim sicca aquam desiderant, siquidem aqua, tam igni quam alijs rebus suum alimentum suppeditare potest. Et in hac rectificatione terræ cauta & diligens adhibenda est opera, ne opus illud nimio vel minimo humore in imbibitione corrumpatur. Ideoque prospiciendum, ne per coctionem plus tollatur quam dissolutio requirat: Et si econtra ne per inhumationem seu resolutionem plus addatur, quam per decoctionem fuerit consumptum: ideoque post calcinationem terræ aqua quam moderatissime affundatur, nec nimium nec minimum: si enim nimium, suffocaretur, si minimum combureretur, ideoque sciatur, quod nimirum lenis ignis in hac dispositione operis spem salutis afferet, & quia terra & imbibitio, seu

pluuia seu humor nullam humiditatem perferre potest, ideoque necesse est terram sæpius humectari & iterum exsiccari, talis enim repititio efficaciam adfert totius supplementi. Porrò notandum est, si forsan nimium de aqua super terram funderetur, ita vt plane ad se trahere seu vincere nequiret, tollatur illud. Ulterius autem quando post imbibitionem bene exsiccatum est, primum leni postea vehementiori igne calcinetur, quemadmodum Mercurius sublimatur, donec bene siccetur, vbi siccatum est, imbibitur iterum aqua, & exsiccatur etiam igne, vt ante monitum est, & hoc toties repetatur, donec aquæ imbiberit duplo plus in quantitate quam eius pondus fuit, postea iterum exsiccetur & septima parte aquæ imbibatur ac siccetur & ita tertiò calcinetur, nimirum maiore seu vehementiori igne vti ante: tandem rursum septima parte imbibatur, siccetur & calcinetur vt ante: vicissim tertia parte modo dictæ septimæ partis imbibatur, vt sit instar bene tritæ temperatæ pastæ, hinc ponatur in calidissimũ equinum fimum, quo soluatur atque in aquam euadat, bene obseruata phiola per octiduum, seu donec solutum sit, ponatur, solutio iterum solito igne, nimirum primò leni postea vehementiori coaguletur, & iterum residua aqua tertiæ partis de septima parte imbibatur & exsiccetur, exsiccatum rursus vt ante quinta sui parte bis, & similiter tertia sui parte bis imbibatur, siccetur & calcinetur, tunc vna pars terræ tali modo quinque partes aquæ imbibet. Hoc absoluto, accipietur pulcerrima & candidissima terra, quæ nullo huius mundi thesauro redimi potest. Hæc enim est auis Hermetis, & quinta essentia metallaris terræ, nam quinta essentia aquæ attrahit ad se quintam essentiam aquæ, atque hic est cinis qui ex cinere extrahitur. Item natum ens Philosophorum. Item Sulphur naturæ, ens metallicum, anima Elementorum, de qua Hermes dicit: Extrahe è radice illius vmbram & impuriratem qua circumdatur, inferens in illam Aurum, hoc est, quintam essentiam aëris cum quinta essentia terræ, mediante quinta essentia aquæ componas & commisceas. Sicuti enim Elementa mediante aqua ab inuicem separas, ita etiam necesse est, vt iterum mediante aqua congreges & connias; aqua enim medium est, quo Tincturæ, hoc est corpus & anima, seu fermentum cum alba terra componitur. Nam vtpote nonnulli philosophi factam Hermetis auem per sublimationem præpararunt, per quam subtiles partes à crassioribus separantur, nam

quod

quod ascendit, illud est efficax ac purum, illud vero quod in fundo remanet, est impurum, quod reijciatur. Ita & dicta auis Hermetis seu alba soluta terra per solutionem extrahitur & preparatur, subtiles partes soluuntur, crassæ vero separantur, vti Geber inquit: albedo quæ per sublimationem ascendit, similis est, eiusdemque naturæ ac proprietatis instar aquilæ montes supervolantis ac in suo interno residentis. Ex modo dictis constat iam, nimirum Aurum hoc, quod in albam terram per modum Philosophicum seminatum non commune, sed Aurum animæ existere, quod in rectificata aëris proprietate inclusum latitat, ideoque aër à Philosophis anima, Aurum, Tinctura, item Sulphur, oleum, adeps &c. nuncupatur: qui humida exsiccat, & lapides à calore heterogeneo elegantiori colore tingit, qui modo dictus aër ad transmutandum Aurum terræ tingendumque ordinatus est, ideoque inquit calidius, nunquam aurum posse tingi nisi Auro, Aurum enim adæquatum fermentum est. Quare si voluerimus aerem cum terra componere, quo in fine operis, albus inde euadat lapis, itemque vt omnia imperfecta corpora in perfectum & iustum argentum transmutet, oportet recipi de rectificata & calcinata terra tres partes, & de spiritu, hoc est residua aqua duas partes, & de aere sesquipartem, commistasque in phiolam recondi, leni igne coagulari, ita vt fixa inde materia efficiatur ac perficiatur. Materia ita exsiccata, videndum est an etiam in candenti cuprea lamina instar ceræ fluat, & in proprietatem argenti transmutet atque albificet. His factis, materia iterum tertia parte aquæ teratur, donec sit instar tritæ Salsæ, post in calidum fimum ponatur, vt materia dissoluatur: tandem autem dissoluta materia iterum coaguletur sicut ante, quæ solutio & coagulatio ad placitum nostrum vsurpari potest: Et his, vti dictum, omni diuina potenti gratia permissis ac perfectis, assequimur nobilem & pretiosissimum thesaurum, nempe Philosophorum lapidem ad argentum, ex tribus Elementis factum: Nam secundum opinionem Philosophorum conficitur lapis ad argentum ex tribus Elementis, nempe terra, aere & aqua: lapis vero ad Aurum ex quatuor, de quo pars vna ad centum partes calcinati & reducti cupri addita, transmutat cuprum in optimum argentum. Si vero materia, vt ante dictum, in candenti lamina fluere nolit, tunc incineretur rursum sic fixior & siccior existet materia cum dicto oleo & aqua vt ante, tandem & fluxilis redderur

vsque natura tandem sit argenti induta. Si vero ad aurum procedere velimus, pro quolibet albo Elemento rubrum ponatur, nam huic elixiri Auri adponitur elementum ignis, quod reliqua Elementa efficit rubea, vt spiritus assolet. Pondera vero Elementorum sunt duo, terræ tria, aquæ & aëris duo, $1\frac{1}{2}$. rubei Sulphuris, hoc est ignis: nam dimidij pars aquæ est pondus ignis: & notandum est, vt terra primum ponatur, siquidem fere naturæ firmamenti adæquatur, deinde aqua, aqua enim medium est inter terram & aërem, tertiò aër cum terra & aqua misceatur, siquidem medium est inter aquam & ignem, quartò ignis, & fixatur seu roboratur ignis per aerem, quemadmodum aqua per terram. Quare omnibus quatuor ita commixtis & connitis, vt fixa materia fiant, quemadmodum in alba via indicatū est, postea hac fixa materia residua aqua per solutionem & sublimationem subtiletur, & subtile solidetur, solidum iterum soluatur vt subtiletur, donec fluat instar ceræ, & omnia imperfecta corpora in perfectum Aurum transmutet. Pars vna modo præparatæ Medicinæ ad centum partes in fluxu iniecta, transmutat omne argentum in Aurum quam pulcerrimum: & hoc est secretum totius artis, ac Philosophicum Chymicorum, absconditis scriptis hactenus mirabiliter obscuratum. Hic enim est absconditus thesaurus, quem multi quærunt, pauci inuehiunt, & hic est occultus lapis qui omnes reliquos lapides vincit. Quomodo vero hic lapis in efficacia & copia augmentetur, satis aperte & copiose in aliorum Philosophorum libris traditum est, quare breuitatis ergo isto ego labore iam supersedeo.

Ex omnibus dictis facile concluditur, quid sit Philosophicus Mercurius, spiritus, anima, & corpus, similiter quid firmamentum, quid coagulum. Quia verò duplicia huius artis sunt principia, alia enim dicuntur alba operationis, qui artifex in arte vtitur & applicat, destillat & coagulat, alia autem non sunt iusta principia artis, sed tantum probationes, per quas possumus experiri, an transmutatio sit iusta seu secus.

Merito igitur aliquid de his principijs tractari oporteret: verum quia de illis sat abunde alijs in locis patet, intermittam ego, sed de primis aliquid adijciam. Sciendum est igitur, spiritus, si iustam Tincturam reddere debeant, primum oportere lauari, postea sublimari,

ince-

incerari, dissolui & in crystallinam formam redigi : sublimantur autem, vt purgentur, nam per sublimationem abstrahitur purum ab impuro. Item sublimantur etiam, vt ad Medicinam habiles & idonei fiant: corpora verò sublimantur, vt perfectam Tincturam ad se recipere possint, purgantur per acutas aquas vel calcinationem vel solutionem. Ideoque calcinantur corpora, vt à malis accidentibus, quæ spiritum corrumpunt & Tincturam impediunt, purgentur. Spiritus verò calcinantur, vt eo citius fixa & solida fiant. Corpora verò soluuntur, vt spiritibus eo melius vniri possint: Porrò calcinantur etiam corpora, vt clara aqua fiant, & coagulantur rursus ideo quia puluis melius ponderari potest quam aqua: Solutis spiritibus & calce ita in promptu existentibus, confundantur omnes in tali soluta subtili substantia, vt ex aquâ substantiæ vna res fiat, quæ persistat, penetret & transmutet. Illa verò coagulatio fiat in vase occluso in cineribus calidis, donec materia siccata fuerit, & postea parum de hoc coagulato in candentem laminam proijciatur, sique summa subtilis summam fixi ad huc superet, minus feliciter laboratum, sed in calce erratum est, quare plus de calce adhuc addatur, sub fimum ponatur ad soluendum vt ante, iterum coaguletur, & tentetur an iustum sit. Igitur inquit Rasis in libro perfecti magisterij ita: Spiritus autem non manent in igne, sed aufugiunt paulatim, nisi indissolubilibus vinculis & artificioso iudicio contineantur &c. Quos Philosophi diuturna constantia & subtili inquisitione post multos fallaces labores deprehenderunt, & posteris suis reliquerunt.

Quare æterno & misericordi Deo summa laus & honor, qui substantiam & substantiæ proprietatem ac naturam creauit, cuius similis in nullo terrarum angulo inueniri & impetrari potest.

CON-

CONSILIVM SEXTVM ET THEORIA DE *Lapide Philosophorum. è Manuscripto Gallico.*

NOta quod ars omnis & magisterium in corpore recondito in magnesia situm est, ac sine eo nihil fit. Sume igitur ad Dei gloriam in bona quantitate, hoc ac septies aut pluribus etiam vicibus, in hunc modum para. Coaptetur ante omnia in partes tenuissimas, & impalpabiles, corpus istud, ideoque soluatur secundum artem in vase vitreo. Filtretur liquor, & decoquatur: quod remanet assidua mixtione moueatur, haud attingente ferro, donec tenuissimus, æqualis, & multum exsiccatus pulus remaneat. Coquatur & ad fortem ignem hic, sed mutato vase, & adhibito altero, forti, terreo, dum caueas à fusione. Idque toties magisterium reperatur, quousque materia sit fusibilis vt cera. Huius in hunc modum præparatæ, accipe quantum vis, & in aqua forti, confecta ex partibus duabus Salis nitri, & parte vna aluminis, dissolue seorsim in vase vitreo. Isthinc, imponito in aliud vas istiusmodi aquæ quantum lubebit, ac in ea, fermenti summe depurati partem, ad superius corpus dimidium, dissolue, cum tantilla saltem, quæ ad magisterium requiratur, & non amplius. Aquæ verò eiusmodi, claræ, & pellucidæ, absque fecium residentia seorsim solutæ maneant, quo peracto, aquam secundam, in qua dissolutum fermentum est, alteri quæ corpus dissolutum continet injice, ac misce: Confestimq; ea mixtura turbida fiet, petetque illud fundum, in tantum, vt vas tantillum mouere, indeque ac cineres calidos apponere necesse sit, donec aqua viridis, & clara supernatans appareat; ab omnibus fecibus aliena; quæ lente & caute isthinc remoueri, & in aliud seorsim vas apponi debet: illiusque loco, noua altera eiusdem qualitatis super coagulum immitti, & ad cineres calidos cum aqua mixtione locari, donec omne coagulum in aquam albissimam habere possis: Fermentum videlicet cum corpore, absq; fecibus coniuncta, homogeneata, & res vna effecta.

Imponatur ergo ea homogeneatio in cucurbitam, cum Alembico bene lutato, exsiccato &c. & Balneo maris lentissime destilletur, donec phlegma ascenderit, & acidi aliquid gustare incipias: vas verò absque

absque altera ignis amotione, in præfato Balneo frigescat; ita clausum, vt nullus vapor emanare possit: Cui Medicinæ laminæ aliquot Lunares addantur, & istis illa, quantas dissoluere, ac digerere poterit, ad ignem digestionis fermentetur: à quo tandem remoue; iterumque materiam omnem per decem dies digerendam, atque putrefiendam Balneo tepido, & æquali admoue: Ita vt hic, iuxta Philosophum opereris, inquientem, quod putrefit, fit aqua vera; Eaque dissolutio calido & humido fiat. Licet autem sic soluta Medicina frigore coaguletur, haud perfecte tamen: eamque coagulationem ad cineres calidos fieri necesse est: Quæ si de nouo, ac pluries vt supra dictum est, digestionis calore dissoluatur, & postea congeletur, toties & ad infinitum pene, crescet proiectionis huius virtus. Aduertatur verò exacte ne quicquam respiret, vel effractum sit; fiatque à principio coagulationis huius, lentissimus ignis; ad quem 24. horarum spatio Medicina congelabitur: sicque habebis Elixir ad album: cuius proiectio in Venerem præcipue cadit. Ergo huius accipe vncias septem, & in tigillo liquefac ad fortem ignem, cui addatur vncia vna Lunæ repurgatæ, assidue, & absque vllius ferri contactu commixta; ac tandem huius Elixiris vnciam vnam. Notaque in omni istius & aliorum omnium proiectione, necessariam esse corporum perfectorum commixtionem, ac demum Elixiris proiectionem, illudque est quod aiunt Philosophi, tria esse necessaria.

Idem ordo qui antea descriptus est, ad Elixir rubeum, seruari debet, nisi quod fermentum rubeum, post exactam depurationem, sequenti cemento septies purificandum est; dumque materia fermentanda erit, putrefactionis tempus ad 40. (minimum) dies protrahendum, ac prout peculiari cibo Elixir album effectum est, ita & hoc, proprio etiam, & homogeneo debet enutriri. Notaque huius proiectionem, peculiarem ad Lunam esse, eadem quantitate, proportione, & admixtione fermenti seruata, quæ in Elixiri albo.

CEMENTATIO SOLARIS PRO *opere superiori.*

ACcipe Auri minerales, & tantundem Veneris nouæ: quæ simul liquefiant, & in tenuissimas adaprentur laminas, instar Aurei vnius; in aceto forti aliquantum maceratas. Hinc accipito lateres ruberrimos, bene exsiccatos & tritos: Insuper & Salis præparati quantum sufficit. Habe item Vitriolum, in hunc modum præparatum. Dissoluatur hoc in aceto forti distillato. Filtretur, ac destilletur acetum seu euaporetur; rendente Vitriolo ruberrimo, quod in puluerem tenuissimum reducatur, qui & cribretur. Accipe etiam viride æs, eodem modo præparatum ac Vitriolum, itemque subtilissime tere. Sume & Sal armoniacum, in aceto quidem sed rubro, non destillato, simpliciter dissolutum, & exsiccatum; illudque ad pondus omnium. Ex quibus omnibus simul mixtis, fiat cementum, secundum artem, ad laminas antedictas, per horas 24. ac septies cum nouis pulueribus, & Venere reiteretur. Cumque ad furnum reuerberij hoc fieri debeat; extruatur à principio ignis carbonum lentus, post horam, vel circiter adauctus: indeque ex lignis sicciissimis, quæ non fumigent.

Ad perfectionem huius operis ait Author: Sumatur Elixir rubeum, & ad putrefactionem per dies 24. seruato superiori regimine adhibeatur. Accidet vt Elixir denuò reducatur in aquam; cui tantundem Mercurij sublimati, cum valida mixtione, & vasis agitatione; modo ne illud frangatur, addi debet, indeque materia ad ignem digestionis, per quatriduum, demumque ad congelationis, seruato illarum exacte regimine apponi: quo pacto, vt idem inquit,

perficietur summum naturæ humanæ
opus.

SVB-

SVBLIMATIO MERCVRII AD *Elixir Solare.*

ACcipe Mercurij libram vnam, Vitrioli Romani libras duas, & Salis semel præparati lib. 1. reducantur hæc postrema duo in puluerem subtilissimum, & in aceto forti rubro macerentur, quibus postea Mercurius addatur & incorporetur. Adhibeantur inde, in sublimatorium, ad lentissimum ignem, per horas 12. saltem vt exsiccentur, & acetum euaporetur. Dumque per superius foramen fumum emanare prospexeris reclude illud, & per horas 4. ignem paulatim adauge, vt tandem sit validissimus, & è lignis ficcissimis extructus, dum præfati Mercurij pars sublimetur; altera in vasis fundo remanente. *Hæc* sublimationis operatio abiectis fecibus, ac *superadditis nouis* materijs septies iterari debet, si præfato operi aptam expetes. Idemque sublimationis ordo omnino seruari, *in Elixiri ad album*, nisi quod Vitrioli Romani loco alumen cum Sale nitro in pari quantitate sumendum est.

Explicit antedictum opus, ex amplo fragmento summarie collectum.

CONSILIVM SEPTIMVM ET THEORIA DE *Lapide Philosophorum.*

DUæ sunt Philosophorum viæ, quæ veraces & constantes, suumque fundamentum in natura positum habent ac tenent. De quibus duabus & Solis, veteres Arabes, Græci & Latini à prima artis inuentione ante mille annos existentes scripserunt, easque probatas inuenerunt, vti illorum libri testantur, & qui hos Philosophos legunt ac intelligunt, in inquisitione harum duarum viarum audient solos sese occupatos exercuisse ac pro veris deprehendisse, vt pote nullas alias inueniri veras, præter has affirmant, vocanturque ab illis vniuersales Philosophorum viæ & Tinctura: Et extiterunt particulares processus, quorum multos inuenire licet, de quibus Autores hinc inde magnam fecerunt mentionem, sed hi ad fallendos solum homines ac de via recta abducendos, inq; pericula & calamitates præcipitandos sunt fabrefacti: & paucis vti dicam, nihil aliud sunt quam ludibrium &

vexatio Satanæ, deceptio plebis hominum, gentium & populorum, nec habent fundamentum in naturali arte, quemadmodum duæ illæ probatæ viæ, Lapidis Philosophorum & Tincturæ: experiatur qui credere dubitat, patiatur suum Mercurium coagulatum & fixum interim dolere, & vexari, quia Mercurius & omnia metalla nihil in Lunam seu Solem transmutant, quam Solus Lapis Philosophorum seu Tinctura, conetur etiam contrarium qui velit & possit, frustra tamen laborabit, ex suo damno experietur, quemadmodum multa millia plurimorum exempla qui omnia sua bona dilapidarunt, testantur.

Non autem est Lapis Philosophorum, quemadmodum plurimi putant, Mercurius, Sol & Luna, quia ex corporibus nulla Tinctura effici potest, ita vt vel centum libræ Auri nequeant tingere drachmam vnam. Sed est materia Lapidis Philosophorum Sal, Sol vel Luna, & Sulphur Philosophorũ, hoc est Tinctura, anima, forma, quinta essentia amborum corporum, quæ spiritualia volatilia, & tamen fixa corpuscula, imò potius puri, pulcri & clari spiritus sunt, qui ambo in aquã resoluuntur, quia aqua omnium metallorum primum ens & propria materia est, quemadmodum illud sciunt, vident & experiuntur illi, qui quatuor Elementa separare, metalla ab omnibus sordibus purgare, purgata rursum componere sciunt, quò nemo nisi diligenti indagatione & diuturna exercitatione peruenire potest. Materia verò Tincturarum nihil aliud est quam Sulphur Solis ad rubrum, & Luna ad album, ad quod prius, quam ad Lapidem perueniatur, eleuari & multiplicari possunt, vsque in infinitum pro arbitrio, potestque intra 4. vel 6 septimanas plurimum effici, & sic proceditur.

SEQVITVR PRACTICA:

REcipe Salis nitri quantum vis, destilla ex illo aquam absque vllo aliarum rerũ additamento, instar aquæ fortis, abstrahe deinde in Balneo aquositatem ex spiritibus, verum ne spiritus vna quidam transeant, corpora frangentes, ad aquositatem adde Salem armoniacum, & flauescet aqua, tolle id de terra Salis armoniaci, per artem, postea pone cucurbitulam in mediocrem calorem, adde tenuiter aurearum lamellarum lotonem 1. & attrahet ad se aquam Tincturã Solis, rubescetq; instar croci. Quando vero desinit colorari, effunde aquam in peculiarem cucurbitulam, affunde recentem super Solem, affunde & effunde donec alba terra in vitro remaneat, ex qua postea Sal metallorum seu Mercurius Philosophorum extrahitur, qui melius quam omne in ter-

ris

ris aurum metallorum & hominum corpora purgare & sanare potest, latuit hactenus aliquot mille homines, nec ab ijs in terra seu capite mortuo quæsit⁹ est,& dicitur alias aquila alba seu Mercurius Philosophorum. Hæc Tinctura ex auro & argento extracta ab omnib. sapientibus magnum secretum censetur,tot etiam mirabilibus veteres Chymici nominibus onerarunt & obscurarunt vt nemo illorum mentem assequi potuerit,quemadmodum hodieq; inter mille vix vnus erit qui dixerit quid Mercurius Philosophorum sit: qui reuera nihil aliud est quam Sal metallorum seu radix, ex qua omnia quolibet tempore metalla nascuntur, vt id constat omnibus veteribus rei metallicæ expertis,& dicitur etiam Tinctura Solis purpureus sanguis Leonis.

Tincturam ita ex vno Auri lotone extractam, abstrahe leniter (aquositatem videlicet)in Balneo,vt remaneat tibi in ima cucurbitula flauus puluisculus,tenellus instar croci,de lotone autem sedecimæ expectabis partem, & de marca drachmam nec plus, si verò extractum Sulphuris Solis adieceris ad lotonem Lunæ,accipies iterum lotonem auri,nec plus,resistentem verò albam terram Solis, habes residuam: si verò extractam Tincturam Solis adieceris ad lotonem fluentis auri, euadet aurum in Tincturam,accipiesq; primo gradus 48.quantumuis principio saltem 24.habebas,quando itaque dictum Solem cum Sulphure totum soluisti in aquam,vti cõstat & iterum in Balneo ad fluentem Solem adiecisti,tunc acceder ad 24.gradus si maiores experis,gradus eosq; sic deinceps infinitos: vide acquiras per Philosophiã: siquidem corpus Solis tandem post quartam vel quintam proiectionem plane spirituale & metallicum fixum Sal atq; Sulphur existit: quod inde ipsi accidit,quod tam sæpius solutum & cum Sulphure toties eleuatum est,sed in tenerum aliquando puluerem instar croci si vultis teritur. Quam sublimationem & augmentationem Chymici nominant, patrem proprio sanguine potasse & cibasse (& hoc verum esse testatur cuprum,q̃ sæpius tam aridum, vt malleos pati nolit, propterea quod nimiũ Sulphuris habeant,illoq; nimis oneratum sit, si quid demitur fit aptior) & ita ex vna marca Auri possunt multæ tincturæ effici & haberi,(cogor esse obscurus ꝓpter multos sophistas) satis iam tinctura & Sole pro arbittio taliter sublimato & in Tincturã redacto,constitutum untur duæ partes,vna tingitur,altera ꝓceditur & augmentatur: sole ita sublimato,vt solem rursum dimidia hora in Tincturá redigere possit,veluti paucis ita septimanis perpetua Tinctura possit, Deo feliciter annuente & secundante.

CONSILIVM OCTAVVM DE *Lapide Philosophorum.*

Tractatus M.I.V. de perfecta & infallibili arte Alchymiæ, qui dicitur Speculum Elementorum.

INCIPIT PROLOGVS.

GLoria, laus & honor perennis omnipotenti Deo, gratia cuius cooperante speculum Elementorum desiderabile componitur in hac forma. Primò excluduntur aliquæ falsitates. Secundò inducuntur aliquæ veritates. Tertiò exponuntur quædam obscuritates, ex quibus patet intuenti ipsissima veritas, quo modo quatuor Elementa separantur ab inuicem & qualiter ad inuicem coniunguntur.

Scientiam honorabilem quatuor Elementorum sapientes Philosophi tradiderunt, sed in libris suis sensum duplicem posuerunt, scilicet vnum sensum verum & alium sensum falsum. Sensum verum sub velamine per verba obscura, sic quod nō posset intelligi nisi à Philosophis, ob hanc causam ne insipientes & impij hanc scientiam percipientes ad profana agenda fierent promtiores, & de peccatis eorum reddituri fierent nocentes. Caueat ergo bene, qui scientiam istam habet, ne communicet eam alicui, sed more Philosophico celet ipsam, quia cum veram scientiam & experientiam viderit, probauerit & inuenerit, scientiam istam delectabilem diliget vltra modum. Falsum autem sensum Philosophi posuerunt sub verbis explicitis intelligibilibus, liquidis & ornatis, vnde ex sensu falso, & ex verbis pulcris & apertis Philosophorum ortæ sunt multæ falsæ opiniones. Quidam reperiuntur communiter operantes, qui operantur cum capillis humanis, sanguine humano, vrina humana, ouis gallinarum & cæteris vegetabilibus, cum Sulphure & Arsenico, Mercurio & Sale armoniaco, sublimatur & fixis Salibus, aluminibus corporibus & eorum similibus commixtionibus, coquendo, soluendo, distillando, congelando & alijs varijs modis præparando, vt in suis erroribus confortentur, & ne desperent super hoc quod veritatem quærunt & cupiunt inuenire.

Una

Una falsa opinio est ista, quod Lapis Philosophicus fit ex capillis, ex sanguine, ex ouis, ex vrina & cæteris vegetabilibus. Aliqui enim non intelligentes sensum verum, traditum à Philosophis per verba obscura accipiunt alia verba Philosophorum explicita & intelligibilia secundum sensum literalem, opinantur & tenent, imò etiam ex ipsissimis scriptis suis docent, quod scientia quatuor Elementorum est è capillis, ouis, sanguine & vrina, & quod Lapis Philosophicus fit ex illis, quorum ratio est, quod de prædictis Philosophi scribunt in libris suis & tradunt doctrinam, quo modo præparantur. Sed hæc opinio falsa est, & falsitas eius satis patet, ex fine operis eorum, qui operantur secundum istam opinionem. Operantur enim ex sanguine, vrina, capillis, ouis & multis alijs, vt ex eis traherent quatuor Elementa, vt cum eis opus perficerent per destillationem à prædictis: primò aquam claram, deinde oleum in superficie citrinum, qui dicunt ignem & aerem continere, & terra nigra in fundo manet, & postea dealbant terrã cum aqua imbibendo ipsam & decoquendo & destillando, inde aquam illam toties donec tota terra dealbetur, deinde reddunt sibi suum ignẽ præparatum, & oleum suum præparatum distillando quousque terra totum bibat, scilicet aquam, oleum & tincturam, &c. istam terram seu cinerem proijciunt super corpus suum scilicet cuprum aut aliud metallum, & nihil inueniunt, & tum operantur secundum eandem opinionem, & faciunt & etiam operantur secundum quod Philosophi dicunt in libris suis, & sic incidunt in errorem. Ergo prædictæ opinionis falsitas satis patet. Hæc opinio & eius falsitas excluduntur per causas erroris sic operantium: nam vna causa erroris illorum est, quia certum est, quod ex nulla re generatur aliquid, quam res sibi similis in natura: non enim generatur ex homine nisi homo, nec ex equo nisi equus, nec ex asino nisi asinus, nec ex porco nisi porcus, nec ex alijs animalibus nisi sibi similia. Cum ergo capilli, sanguis, oua & cætera prædicta sint à metallis dissimilia, & à natura metallorum penitus aliena, impossibile est, quod ex eis fiat generatio metallorum, vel transmutatio in metallis. Alia causa erroris illorum est, quod metalla non generantur, nisi ex proprio spermate, sicut nec homo nisi ex spermate proprio. Mercurius autem est sperma metallorum & eorum origo, sicut omnes Philosophi dicunt, & visus testatur, & ratio docet, vt infernius ostendetur. Sed prædicta, scilicet, capilli, oua, vrina & cætera vege-

vegetabilia, non sunt Mercurius. Ergo impossibile est, quod ex eis fiat generatio metallorum & transmutatio in metallis. Non sunt ergo prædicta Lapis noster, sed exemplum, & per consequens prædicta opinio & eius falsitas excluduntur.

Alia opinio est ista, quod Lapis Philosophicus fit ex quatuor spiritibus. Aliqui enim videntes, quod Philosophi dicunt in libris suis, hanc scientiam esse scientiam quatuor Elementorũ, & istam scientiam esse in quatuor spiritibus, accipiunt 4. spiritus scilicet quatuor Elementorum, scilicet, argentum viuum, Sulphur, Arsenicum & Salem armoniacum, & dicunt & tenent, quod Lapis Philosophicus fit ex ipsis. Et hæc opinio falsa est, quod patet manifeste per finem operis eorum, qui operantur secundum illam operationem: operantur enim sic. Accipiunt prædictos quatuor spiritus & sublimant ipsos, vt sint naturæ aereæ, & soluunt, vt sint naturæ aqueæ & fixant vt sint naturæ terreæ, & calcinant vt sint naturæ igneæ, & ista componunt libros Philosophorum credentes habere scientiam quatuor Elementorum, & hæc composita & similiter incepta proijciunt super cuprum & super alia metalla & nihil inueniunt ad hoc, quod quærunt, sed vt primi in errorem sunt prolapsi. Ergo hæc opinio falsa est. Hæc opinio & eius falsitas excluduntur per causas erroris illorum, qui sic operantur: quoniam vna causa erroris illorum est, quia vt primò dictum est, metalla nõ generantur, nisi ex proprio spermate: Illa verò non sunt proprium sperma metallorum excepto argento viuo. Ergò impossibile est, quod ex eis fiat generatio metallorum siue transmutatio in metallis. Alia causa erroris illorum est, quod Sulphur & Arsenicum cito comburuntur in igne, & ab ignis combustione transiliunt in ignem. Quomodo ergo expectatur bonum ab eo, quod cito comburitur & transducitur in carbonem, nequaquam expectari debet, Ergo per rationes prædictas patet cuilibet substantialiter intuenti, quod illa nec per se, nec si corporibus admoueantur, nec mixta cum oleis extractis ab ouis & vrina, capillis, sanguine, nec alijs vegetabilibus, nec ad inuicem nec quoquo modo sint lapis noster seu medicina nostra, quia ad generationem hominis non sit alicuius rei commixtio nisi proprij spermatis seu seminis nec ad generationem plantæ nisi sui seminis. Ergo Mercurium nostrum non eget alicuius extranei admixtione, & per consequens prædicta opinio & eius falsitas excluduntur.

Alia

Alia opinio eſt, quod in Salibus eſt ſcientia quatuor Elementorum. Unde quidam eos ſoluunt & diſtillant, congelant, calcinant & fundunt & præparant multis modis: & aliqui proijciunt ſuper corpora imperfecta Saleſ præparatos, & aliqui proijciunt ſuper ipſos Sales corpora imperfecta, & aliqui commiſcent cum corporibus præparatis, calcinatis & ſolutis, & aliqui commiſcent cum ſpiritibus ſimiliter præparatis, & in fine poſt totum laborem non inueniunt illud, quod quærunt. Ergo illa opinio eſt falſa. Hæc quidem opinio & eius falſitas excluduntur per cauſas erroris ſic operantium, quia omnes errores eorum ſunt ijdem cum præcedentibus: tum quia Soles non ſunt de natura metallorum, tum quia Sales non ſunt ſperma metallorum. Ergo impoſſibile eſt, quod ex Salibus fiat generatio metallorum ſiue tranſmutatio in metallis: & per conſequens hæc opinio & eius falſitas excluduntur.

Alia opinio eſt quod lapis *fit ex Solis corporibus perfectis*. Sed hæc opinio falſa eſt, ſicut patet manifeſte per finem operis illorum, qui operantur ſecundam illam opinionem: operantur enim ſic. Accipiunt corpora perfecta, & ea præparant, calcinant, ſoluunt, diſtillant & congelant & proijciunt ſuper corpora imperfecta & nihil inueniunt, ſi penitus decepti ſunt. Ergo patet manifeſte falſitas huius opinionis. Hæc autem opinio & eius falſitas excluduntur per cauſam erroris illorum qui ſic operantur, quia cauſa erroris illorum eſt ex eo quod id accipiunt quod noſtrum ſperma neque metallorum non eſt, corpora enim metallica generantur ex argento viuo, quod eſt ſperma metallorum, ipſa tamen corpora non ſunt ſperma metallorum. Ergo iſta opinio & eius falſitas excluduntur. Patet ergo per rationes prædictas, quod nec in ſanguine, nec capillis, nec in ouis, nec in vrina, nec in alijs vegetabilibus, nec in corporibus per ſe eſt Lapis Philoſophicus & ſcientia quatuor Elementorum, nec in ſpiritibus per ſe ad inuicem coniunctis, nec cum Elementis prædictis, aut Salibus, aut alijs quibuſcunque.

Alia opinio eſt, quod Lapis Philoſophicus fit ex argento viuo. Quidam enim ſubtilius intelligentes, conſiderant quod argentum viuum eſt ſperma metallorum & origo ipſorum, calore Sulphuris in ventre terræ ipſum decoquente, opinantur ex hoc & tenent, quod ex ſolo argento viuo fit Lapis Philoſophicus. Sed hæc opinio eſt falſa,

ſicut patet per finem operantium illorum, qui ſic operantur maximam iſtam operationem. Operantur enim ſic: Sublimant argentum, viuum per ſe fixant, calcinant, ſoluunt, diſtillant, congelant & proijciunt ſuper corpora imperfecta, & non inueniunt illud quod quærunt. Ergo hæc opinio eſt falſa. Hæc autem opinio & eius falſitas excluduntur per cauſas erroris ſic operantium. Nam erroris illorum mater eſt ex eo quod noſtrum ſperma vel ſemen prodeſt & fructificat, niſi inijciatur in materia ſibi conueniente. Sperma enim viri non prodeſt nec fructificat niſi inijciatur & diſponatur in matrice mulieris, nec ſperma alicuius alterius animalis prodeſt aut fructificat niſi diſponatur & inijciatur in matrice ſibi competente, nec ſemen alicuius rei creſcentis in terra, niſi inijciatur & diſponatur in terra, quæ eſt matrix & mater creſcentium. Sed argentum viuum eſt ſperma metallorum, vt prius dictum eſt. Ergo ſolum argentum viuum non prodeſt nec fructificat, nec valet ad generationis multiplicationem ſeu tranſmutationem metallorum, niſi prius inijciatur & diſponatur & ſeminetur in aliqua materia ſibi conueniente. Ergo prædicta opinio & eius falſitas excluduntur.

Alia opinio eſt iſta, quod ſcilicet argentum viuum per ſe ſolum non ſufficiat ad factionem Lapidis Philoſophici, verum tamen argentum viuum & ſolum argentum viuum intellige Philoſophorum eſt fons & origo & ſperma omnium metallorum, ex ſolo argento viuo verò vulgi attamen aliquo alio addito non poſſunt fieri Aurum & Argentum & omnia alia metalla, hocq; patet per finem operis illorum, qui operantur iuxta iſtam opinionem, operantur enim ſic: accipiunt argentum viuum, & ipſum mortificant aliqui per ſublimationem, aliqui per oleum ſulphuris, aliqui per ea metallorum, & auferunt ab eo per aquas Saliam humiditatem aduſtiuam & virtutem corroſiuam & ipſum præcipitatum, & purgatum congelant & fundunt, & in fine ſi ponatur ad examinationem per fortem ignem, euaneſcit. Ergo hæc opinio eſt falſa. Hæc opinio & eius falſitas excluduntur per cauſam erroris illorum ſic operantium, quia cauſa erroris ſic operantium eſt eadem cum præcedentibus, quia ſicut ſperma viri non prodeſt nec fructificat, niſi inijciatur & diſponatur in matrice mulieris: ſic nec argentum viuum, quod eſt ſperma metallorum, niſi inijciatur & diſponatur in mareria ſibi conueniente.

Exem-

Exemplum ex hoc patet de generatione metallorum in terra, quia in hoc omnes Philosophi conueniunt, quod licet argentum viuum sit sperma & fons & origo omnium metallorum, tamen ex argento viuo non generantur metalla nisi iuuetur calore sulphureo ipsum in ventre terræ decoquente & disponente & nutriente. Ergo solum argentum viuum non sufficit ad generationem metallorum & multiplicationem seu transmutationem: & per consequens ista opinio & eius falsitas excluduntur.

Alia opinio est subtilior præcedentibus & euidentior, quod si aqua corporis perfecti coniungatur cum aqua argenti viui purgati & fixata, & illæ aquæ coniunctę destillentur & congelentur, illa res congelata est Lapis Philosophicus tingens metalla in album & rubrum, & ea transmutans & transsubstantians in Solem & Lunam. Ista opinio sic probatur: Corpus perfectum est anima & fermentum secundum omnes Philosophos, & est corpus quia sicut corpus perfectum: Ergo corpus perfectum eò quod est corpus, habet virtutem nutritiuam, qua argentum viuum quod est sperma metallorum in ipso initiatur ad fructificandum, & eò quod est anima habet virtutem viuificatiuam, qua argentum viuum potest viuificari & perfici in naturā perfectam, & eo quod est fermentum habet virtutem conuertendi argentum viuum cum eo coniunctum ad naturam suam, & sit cum eo fermentans, transmutans & transsubstantians metalla in Solem & Lunam. Ergo illa res coniuncta, composita & congelata ex aqua corporis perfici, & aqua argenti viui fixati & purgati, est Lapis Philosophicus transmutans & transsubstantians metalla in Solem & Lunam. Hæc opinio est in parte vera & in parte falsa. In hoc enim quod dicitur, quod argentum viuum, purgatum fixatum & coniunctum cum corpore perfecto conuertitur in naturam corporis perfecti, verum est ad quod fermentum habet virtutem conuertendi argentum viuum ad se, & ad naturam suam, & sic argentum viuum conuertatur in argentum & aurum, quia si res congelata ponatur ad fusionem, illa massa fusa erit aurum, si fermentum fuerit aurum, erit argentum, si fermentum fuerit argentum, tum quia argentum viuum fixatum, est tale metallum quale adiungitur, & cum quali coniungitur, eò quod argentum viuum est fons & materia omnium metallorum, ex qua omnia metalla procreantur. Unde si argentum viuum fixatum coniungatur cum auro, est

aurum,& ſi coniungatur cum ſtanno eſt ſtannum, ſi coniungatur cum plumbo,eſt plumbum,& ſic opinio eſt in parte vera.' Sed non in toto, quia in hoc quod dicitur,quod illa res congelata tranſmittat & tranſſubſtantiat metalla in Solem & Lunam,dicitur falſum : quod ſatis per effectum,qui ſequitur ex proiectione illius rei congelatæ ſuper metalla imperfecta fuſa, quia licet illa res congelata tingat corpora imperfecta & faciat ea ſimilia auro & argento, in colore & malleatione tamen illa ſimilitudo non durat, niſi vſque ad tertiam examinationem, quia ſtatim poſt tertiam examinationem, color euaneſcit & corpus imperfectum remanet immundum & impurum,ſicut prius fuit.Ergo illa opinio eſt falſa, quæ tenet,quod talis res congelata,proiecta ſuper metalla imperfecta, transſubſtantiat ea & tranſmutat in aurum & argentum. Hæc opinio & eius falſitas excluduntur per cauſam erroris illorum,qui faciunt talem proiectionem. Cauſa enim erroris illorum eſt, ex hoc, quod impoſſibile eſt fermentum & corpus imperfectum ſimul coniungi & ſimul vniri niſi prius corpus imperfectum ſit ſeparatum,mundificatum & ſubtiliatum. Et in iſto primo omnes Philoſophi conueniunt. Et ideò Morientes Philoſophus dicit ſic, ſi corpus immundum non mundaueris & illud dealbatum non reddideris,& in illud animam non miſcueris, nihil vtile pro magiſterio direxiſti. Sed metallum imperfectum in ſua groſſitudine exiſtens, non eſt mundatum nec ſubtiliatum. Ergo impoſſibile eſt fermentum & metallum imperfectum in ſua groſſitudine ſimul coniungi & vniri. Ergo prædicta opinio & eius falſitas excluduntur. Ad iſtud argumentum reſpondetur & dicitur,quod verum eſt,quod fermentum & corpus imperfectum non poſſunt ſimul coniungi & vniri, niſi corpus imperfectum ſit primò ſeparatum mundificatum & ſubtiliatum. Sed dicitur quando corpus imperfectum eſt calcinatum,&illa calx lauatur primò cum aqua dulci & ſiccatur, poſtea illa calx imbibitur in argento , & teritur totiens cum aqua alba ſalium & aluminum præparatorum,quouſque ſit calx alba,& per conſequens illa calx alba reducitur in maſſam albam metalli,quando corpus imperfectum, eſt ſic præparatum,corpus imperfectum eſt ſeparatum,mundificatum & ſubtiliatum,& poteſt vere coniungi & vniri cum fermento. Contra, ſecundum omnes Philoſophos tradentes ſcientiam quatuor Elementorum, ſeparatio corporis eſt reparatio in quatuor Elementa. Primò videlicet

quod

quod corpus ſoluatur in ſuam primam materiam & conſequenter prima materia ſeparetur in 4. Elementa, & ideo Philoſophi dicunt, quod Lapis noſter fit ex 4. Elementis in 4. Elementa, & inde ſcientia iſta eſt 4. Elementorum. Sed illa calcinatio corporis imperfecti, non eſt eius ſeparatio. Ergo corpus imperfectum ſic præparatum & calcinatum non eſt ſeparatum nec mundificatum, quia illa dealbatio impreſſa corpori imperfecto, vel eſt ipſa aqua alba ſalium & aluminum, vel eſt aquæ albedo, generata ex propria aqua, cui imprimitur, aut non. Si eſt fixata: Ergo illa aqua conuertitur in naturam corporis, quia in illo conueniunt omnes Philoſophi: quia omne fixatum in fixo conuertitur in naturam fixi. Inde eſt, quare argentum viuum coniunctum cum argento fixo conuertatur in naturam fixi, & fit argentum fixum. Sed illud corpus eſt metallum. Ergo illa aqua conuertitur in naturam metalli. Ergo ſi illa aqua alba ſalium & aluminum eſt fixata in illo corpore, tunc imprimitur illa alba aqua ſalium & aluminum, & conuertitur in naturam metalli, & fit metallum. Sed hoc eſt impoſſibile, tum quia ex nulla re generatur alia, quam quæ ſibi ſit ſimilis in natura, ſicut ſuperius eſt oſtenſum: tum quia metalla non generantur niſi ex proprio ſpermate, quod eſt argentum viuum, ſicut ſuperius eſt oſtenſum. Sales autem & alumina non ſunt de natura metallorum. Ergo impoſſibile eſt quod ex eis generetur & fiat metallum. Ergo non poteſt dici quod illa aqua alba eſt fixata in corpore. Si dicatur, quod non eſt fixata in corpore. Ergo cum illa aqua ſit aliena à corpore aduenies ab extrinſeco ei, ſequitur, quod eadem falſitate qua fit impreſſa corpori poteſt ſeparari. Ergo per Philoſophos ignicationes, fuſiones & exinanitiones aqua illa ſeparabitur à corpore, & per quem illa dealbatio deſtruetur & euaneſcit & corp° imperfectum remanebit immundum, ſicut prius fuit. Ergo dealbatio talis non eſt perfecta mundificatio. Hæc omnia prædicta tentauerunt communiter operantes, & ego iam tentaui, & in ſtuporem deducti, & tanquam de ſcientia deſperati totum magiſterium, quod olim deſiderabatur integrum reliquerunt. Ergo omnia illa tanquam falſa & erronea ab hoc ſpeculo Elementorum penitus excluduntur.

Excluſis falſitatibus ſupra dictis conſequenter inducuntur aliquæ veritates. Una veritas eſt iſta. Materia & ſperma omnium Elementorum eſt argentum viuum, decoctum & inſpiſſatum, in ventre

terræ, calore ſulphureo decoquente, & ſecundũ varietatẽ ſulphureã, & ipſius multiplicationem diuerſa metalla procreantur in terra. Sed eorum natura eſt vna, & eadẽ naturaliter, deſtruuntur autẽ ſola videlicet accedente decoctione maiore & minore adurente, vel nõ adurente, vel temperata, ita quod materia & ſperma omnium metallorum eſt argentum viuum, & in hoc omnes Philoſophi conueniunt. Hæc veritas ſic probatur. Omnis res eſt ex eo, in quod reſolui poteſt & conuerti, vt patet de gelu: Cum enim gelu conuertatur & reſoluatur in aquam medicante calore, ſequitur, quod gelu eſt aqua, & quod gelu prius fuit aqua. Omne enim metallum eſt res. Ergo omne metallum eſt ex eo in quod reſolui poteſt & conuerti. Sed manifeſtum eſt, ſicut inferius oſtenditur, quod omne metallum poteſt reſolui & conuerti in argentum viuum. Ergo omne metallum prius fuit argentuu viuum, & eſt ex argento viuo: & per conſequens materia & ſperma omnium metallorum eſt argentum viuum.

Alia veritas eſt iſta. Aurum purum & argentum purum & omnia alia metalla poſſunt artificialiter, fieri ex argento viuo, quemadmodum in iſto puncto omnes Philoſophi conueniunt, quod omnia illa quæ poſſunt naturaliter fieri vel generari ex argento viuo, poſſunt artificialiter fieri ex argento viuo: in hoc quod ars imitatur naturam, quantum poteſt. Sed aurum purum & argentum purum & omnia alia metalla poſſunt naturaliter fieri vel generari ex argento viuo: cum argentum viuum ſit materia fons & origo & ſperma omnium metallorum, à quo omnia metalla procreantur. Ergo aurum purum & argentum purum & omnia alia metalla poſſunt artificialiter fieri ex argento viuo.

Alia veritas eſt iſta, de omni metallo imperfecto, aurum purum & argentum purum poſſunt artificialiter fieri, quia de omni tali quod poteſt artificialiter fieri, argentum viuum, aurum purum & argentum purum poſſunt artificialiter fieri, quemadmodum de omni argento viuo aurum purum & argentum purum poſſunt arripi & fieri, eò quod argentum viuum eſt ſperma & anima omnium metallorum. Omne autem metallum imperfectum poteſt reſolui in argentum viuum, ſicut oſtenderur. Ergo de omni metallo imperfecto aurum purum & argentum purum poſſunt artificialiter fieri. Iſtis inculcatis & veritatibus expoſitis, ſoluitur illa autoritas Ariſtotelis 4. Meteor.

Sciant

Sciant artifices Alchymiæ, ſpecies metallorum tranſmutari non poſſe. Hoc eſt verum niſi ad primam materiam reducantur: & ſic intelligit Ariſtoteles, & ideò dicit ſic: Non credo, inquit Ariſtot. quod metalla poſſunt tranſubſtantiari niſi reducantur ad primam materiam, & mundificentur à ſua corruptione per ignis aduſtionem. Reductio autem metallorum ad primam materiam eſt facilis, ſicut oſtendetur. Ergo tranſmutatio eorum eſt facilis, & poſſunt augmentari & multiplicari vſque in infinitum: quemadmodum omne naſcens & creſcens multiplicatur, vt patet in omnibus plantis & arboribus ac animalibus: nam ex vno grano mille milia procreantur, & ex vna arbore multi procedunt ramuſculi & mille fiunt arbores numerum ſuum multiplicantes. Sed metalla naſcuntur in terra & creſcunt. Ergo poſſibilis eſt in eis augmentatio & multiplicatio in infinitum. Dicto iam quod videlicet primum corpora reduci in primam materiam ad hoc quod fiat generatio & multiplicatio inde oſtendetur perfectum doctrina præmiſſorum.

Accipe ergo in nomine Domini cuiuſcunque corporis imperfecti volueris libram vnam, & ſit lunatura munda, & commiſce cum tribus libris argenti viui, terendo in mortario, cum Sale modico & aceto, quouſque ſimul amalgalicetur: prædicto optime amalgaliſato, pone ipſum in vna quantitate aquæ vitæ, & pone totum in vrinali ſuper ignem mediante cinere, & fac inferius lentiſſimum ignem per diem & noctem, deinde dimitte infrigidari, & cum infrigidatum fuerit, cola aquam claram cum omnibus, quæ in ea ſunt per pannum lineum donec tranſeat & exeat per pannum illud, quod de corpore fuerit reſolutum, pars quæ poterit exire & pene ad partem. Deinde pone illud quod remanſit in panno iterum cum noua aqua vitæ: prædicta repone ad ignem in vaſe prædicto per diem & noctem, vt prius, & ſic hoc toties reitera, donec totum corpus in aquam conuertatur id eſt, in primam materiam, quæ eſt argentum viuum. Quo facto, totam illam aquam pone in vaſe vitreo ſuper ignem lentum, quouſque videas in ſuperficie nigredinem apparentem & ſupereminentem, tollendo quouſque nihil remaneat nigredinis, & aqua appareat clara, deinde habes terram & aquam. Deinde accipe terram iſtam & pone in vaſe vitreo, & ſuperfunde de aqua prædicta vſque emineat & natet ſuper eam, &

coque:

coque leni igne per 10. dies, deinde iterum impone aquam & coque, & sic deinceps, quousque terra fiat alba & clara: & hoc est quod Philosophi dixerunt. Hæc terra cum aqua sua putrescit, & mundificatur: Quæ cum mundificata fuerit, auxilio Dei totum Mercurium dirigetur. Qua mundificata & dealbata, vt dictum est, aquam, quæ cum dicta terra, mediante calore coagulata & inspissata fuerit, decoque forti igne in forti cucurbita alembico superposito, donec quicquid aquę ibi fuerit ascendat in alembico, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe fermenti de quocunque volueris quartam sui partem, 1. si ibi fuerit vna libra corporis imperfecti accipe ex fermento 3. vncias. Fermentum autem est Sol & Luna, non est aliud fermentum, & istud fermentum sic solutum & terra factum, sicut corpus imperfectum, & eodem modo & eodem ordine præparatum, simul coniunge cum corpore imperfecto separato, & præparato, & imbibe cum aqua ante dicta, & coque per 3. dies aut plures. Deinde cum aqua sua imbibe & coque, vt prius, & hoc totiens reitera donec hæc duo corpora in vnum reducantur. Quod perpendes quando color non variabitur in eisdem. Deinde super ea infunde aquam prædictam partim & paulatim vsque dum biberat de ipsa quantum poterunt bibere, semper dando eis nouam aquam. Nam & ista coniunctione corporum terminatur opus, spiritus cum eis miscetur, & fit vnum cum eis & conuertitur in naturam ipsorum & germen coniungitur cum corporibus prædictis mundatis & subtiliatis, quod antea non poterat propter eorum immunditiam & grossitiem, & in eis crescit & suum augmentat numerum, vt in eis multiplicetur multiplicatione magna.

Falsitates excluduntur, veritates inducuntur. Restat nunc exponere quasdam obscuritates, videlicet verba Philosophorum obscura & in parabolis celata. Sciendum est ergo, quod primum principium operis nostri est reductio corporis metallici in argentū viuum, & istud est quod Philósophi vocabant solutionem, quod est artis fundamentum. Unde dicit Basinus Philosophus: Nisi corpora soluas, in vanum laboras. De qua solutione tractans Parmenides in libris turbæ dicit sic: quidam solutionem audientes putant absque suo corpore cumq; coniunctio facta est, permanens esse non potest. Non ergo Philosophorum solutio est aquæ imbibitatio, sed corporum conuersio in aquam, ex qua primò procreata sunt, videlicet in argentum viuum. Et

sic

sic habetur reductio ipsius corporis in primam materiam, & habetur vnum Elementum, quod est aqua. Secundum principium operis nostri est, quod corpus solutum sit terra. Et hoc est quod Philosophi dixerunt, quod ex grossitie aquæ terra procreatur. Sic ergo habetur ad Elementum, quod est terra. Tertium principium est terræ mundificatio. Morigenes Philosophus sic dicit: hæc terra cum aqua sua putrescit & mundificatur, quæ cum mundificata fuerit auxilio Dei totum Mercurium dirigetur. De qua etiam Philosophus dicit in libro Turbæ: iunge siccum humido. Siccum est terra, humidum est aqua. Patet ergo, quod habetur aqua per se, & quod habetur terra dealbata & mundificata cum aqua. Quartum principium est aqua, qua poterit euaporari sublimatio: In qua sublimatione seu ascensione efficitur ipsa aërea, cum prius esset inspissata & congelata cum terra: & sic habetur tertium Elementum, quod est aër. Et hoc est quod Philosophus dicit in libro Turbæ: *Lapidem dealbatum cito* igne sublimato, quousque ex eo exeat spiritus, quem in eo inueneris, qui vocatur auis Hermetis & etiam Morigeni, & remaneat terra calcinata in fundo, quæ est naturæ igneæ, & sic ex prædictis principijs habentur quatuor Elementa, scilicet aqua, terra, aër & ignis. De ista terra calcinata quæ manet in fundo, quæ etiam dicitur puluis Morigenis. Idem Philosophus dicit sic: Puluerem qui est in fundo non vilipendas, qui est in inferiori loco est diadema regis tui, qui est permanentium finis. Postmodum cum prædicta terra fermentum consimiliter præparatum, quod fermentum Philosophi animam dicunt, quia sicut corpus humanum sine anima est mortuum. Sic corpus imperfectum sine fermento, quod est cuius anima est mortuum: & ideò oportet fermentum præparatum introduci in corpus imperfectum præparatum. Et hinc est quod Morigenes dicit, si corpus immundum non mundaueris & illud dealbatum non reddideris, & illud in animã non miscueris, nihil in hoc magisterio direxisti. Ergo fit commixtio fermenti subtiliati & præparati cum corpore imperfecto præparato subtiliato & mundificato: & facta tali commixtione corporum subtiliatorum, in eis iungitur & coniungitur & congaudet cum eis, quia sunt alterata à natura sua, & quæ fuerunt grossa facta sunt subtilia. Et hoc est quod Cistanus dicit, spiritus non coniungi cum corporibus donec à suis immunditijs perfecte fuerint mundata. Ex prædictis

patet intuenti ſubtiliter, quod Philoſophi in verbis obſcuris dicunt verum, quia dicunt, quod lapis noſter fit ex 4. Elementis, & eſt 4. Elementa: & eſt oſtenſum, qualiter 4. Elementa ſunt ibi intellecta: Sicuti quidam Philoſophi ſic dixerunt, niſi corpora conuertas in incorporea, & incorporea in corpora, nondum operandi regulam inueniſti. Et verum dixerunt: nam prius corpus fit argentum viuum, & ſic corpus fit incorporeum: deinde in coniunctione corporum & ſpirituum, ſpiritus fit vnum cum corporibus, & ſic incorporeum fit corporeum, quia aqua, quæ eſt ſpiritus, fit corpus. Et quemadmodum Philoſophi dixerunt, fit cum vna re, & ex vna re: & verum dicunt. Nam prædictum Mercurium fit cum aqua noſtra & ex ea: nam ipſa ſoluit corpora, vt dictum eſt, & reducit corpora in terram & calcinat eam & in cinerem transformat, & eam mundificat & dealbat, juxta verbum Morigenis dicentis: quod acenec & ignis Latonem abluunt & mundificant, & eius obſcuritatem ab eo penitus eripiunt. Laton autem eſt corpus immundum: acenec eſt argentum viuum. Hæc eadem aqua diuerſa corpora coniungit, & coniunctione tali, quod non poterit ignis deſtruere, nec alia communatio ea ſeparare. Similiter hæc mortificat & viuificat & facit apparere colores nigros in morficatione dum conuertitur in terram: poſtmodum apparent multi varij colores, quorum omnium eſt finis color fermenti. Et de iſto Mercurio Morigenes dicit ſic: Confectio noſtri Mercurij aſſimilatur in ordine hominis Creationi. Nam primum eſt virtus, ſecundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quem nutrimentum & verum dicit, quando ſperma noſtrum eſt argentum viuum: coniungitur enim cum terra tam corporis perfecti quam corporis imperfecti, quæ terra mater dicitur. Et deinde corpus appellatur, dum terra incipit recipere ſecum aliquantulum de argento viuo dicitur conceptio, quia tunc agit maſculus in fæminam, i. argentum viuum in terram, & terra creſcit & multiplicatur, quando terra dealbatur, & deinde prægnatio nuncupatur, quia iam terra eſt imprægnata. Deinde fermentum præparatum & ſubtiliatum coniungitur cum corpore imperfecto præparato & ſubtiliato, mediante aqua: & ſic illa duo corpora & aqua, ſcilicet, argentum viuum fiunt vnum natura, colore & aſpectu, & deinde dicitur ortus, quia tunc lapis eſt natus, qui à Philoſophis Rex appellatur. Unde dicit Philoſophus in

libro

libro Turbæ: Honorate regem veſtrum, ab igne venientem, diademate coronatum, & ipſum illuminate vſque ad ætatem perfectam perueniat, & hoc vocatur nutrimentum, videlicet vſq; dum augmentetur augmentatione magna. Ergo nutrietur & imbibetur argento viuo quouſque biberit quod ſufficiat. Per ea quæ dicta ſunt, de facili poſſunt intelligi verba obſcura Philoſophorum, & ſciri poteſt, quod noſtrum eſt Mercurium, nimirum id quod eſt oſtenſum. Iam enim manifeſtatur & demonſtratur, quomodo corpus ſoluitur in ſuam primam materiam & fit aqua. Deinde quomodo conuertitur in terram, & quomodo terra dealbatur: deinde quomodo conuertitur in aërem & ignem. Et ſic habentur 4. Elementa, & habetur Lapis qui Rex appellatur diademate coronatus, eò quod accipit augmentationem tantam, cuius vtilitas maior, quam artifex ſuus poſſit percipere ratione.

Benedictus ſit Dominus Deus, nunc & ſemper, per infinita ſeculorum ſecula. Amen.

Explicit Speculum Elementorum.

IAm tu ſcis, quia acquiris doctrinam, nos hanc multis modis explanaſſe, in ea tamen nullus inuenitur modus adeò facilis, vt hic, præter librum tunc quem nominamus 30. Verborum quique ſecundum ſua verba & regulus ſuccincte & dilucidius noſtri lapidis materiam ac compoſitionem explanabit, itaque in eo modo ſi Deo placuerit vniuerſam ſeriem ſic demonſtrabimus. Prius itaque dicemus iam eſſe notum quod huius regiminis principium eſt deſtillatio: quæ eſt ſeparatio. Et hoc eſt vnum de 30. Verbis, quod eſt primum & neceſſarium, huiuſmodi autem deſtillatio eſt, vt in cucurbita ponas lapidem in olla, in qua ſit cinis, atq; ſub ipſa facias ignem, donec aqua ſeparetur & ex toto egrediatur, quam reconde. Deinde autem mitte iterum de aqua diſtillata in recipientem, ideò vt cum diſtillatur aqua cum aëre deſcendat, & nihil ex eo retineat intusue maneat. Poſt hoc cum eo ſtringe cum aqua diſtillata fuerit, donec ignis & aër penitus diſtillentur, & ex toto diſtillando deficiat, tunc accipe & ſeparatum pone, vt primam aquam ſeparatam poſuiſti. Deinde vero quod eſt in cucurbita extrahe, & ipſum etiam reconde: & hic eſt primus ordo in verbo vno.

De ſecundo Verbo tu debes ſcire, multos in hoc parum errare, in eo quod facile & ſint Deo amabiles, poſtea verò aquam primam fume & deſtilla eum ſepties cum cucurbita, & alembico clauſo: & hoc eſt verbum ſecundum.

De verbo tertio: Deinde accipe quod deſtillatum fuerit ſepties cum nitro vel alcheſeran, ſepties iterum deſtilla: & hoc eſt perfectio eius quod eſt in eo cucurbita, poſtea ſic compone ita, quod ſit cucurbita ſub cucurbita, vel ſimilitudo mediæ cucurbitæ ſuper cucurbitam, cuius inferior pars ſit anguſta, videlicet inferior pars ſuperioris cucurbitæ, qui eſt locus medius in quo ambæ iunguntur in quo tamen alcheſeran calcare debes & implere. Deinde verè caput ſtringe optime, & ſub eo ignem mollem accende: diſtillabitur enim aqua clara, quod ſepties iterabis. Et hoc eſt verbum tertium.

De verbo quartò. Hanc aquam, quam etiam multis nominamus libris ſecundum hanc ſimilitudinem vel minus vel parum plus multum cum vnum exiſtit, quod tu debes cognoſcere & reponere aquam perfectam. Et hoc eſt verbum quartum.

De verbo quinto. Poſt hoc autem incipe regere oleum & ignem qui ſunt mixti, & ſepara ignem ab oleo, & poſtquam facta fuerint duo, ſcilicet ignis & oleum, incipe regere oleum: ipſum enim melius exiſtit. Quapropter mitte ipſum in cucurbitam cum Alembico in quem etiam ramos myrti mittes, ſicut & ſub ea accende ignem. Cucurbita autem ſit in caldario, aquam mitte ſub qua ignem accende, donec aqua bulliat, & cucurbita calefiet & diſtillabitur, poſterius oleum graue, in quo fit quædam confuſcatio vel citrinario, quod tribus vicibus iterando facies. Deinde verò extrahe à cucurbita ita & hic ordo vnus, quod eſt verbum quintum.

De verbo ſexto. Poſtea autem accende ad perficiendam rem olei, quod ſibi deeſt ex perfectione regiminis, & hoc eſt, vt accipias, id quod ex oleo ſublimatum fuerit cum humore, & pone in ſubtili cucurbita, & dimitte, & de ramis amplis in hunc modum cum quibus clare diſtilletur. Deinde pone ignem fimi aut ignem cineris parum calorem habentem, aut in ignem ſubtiliſſimum: diſtillabitur enim excellens clarum & aridum lignum habe, qua vice omnia comburentur. Sic propterea expelle quicquid ſorditici in ea inuenitur. Vnde etiam melius eſt, vt idem lignum aridum modo ibi ponas, hoc autem 10.

vicibus

vicibus faciendum est, & in omnibus decem vicibus apparebit color splendidus, clarior priore donec ad certum peruenias numerum, quod debes scire, si Deus voluerit. Et hoc est verbum sextum.

De verbo septimo. Signum verò quod oleum hoc iam assecutus es, est quod cum ignitum feceris ferrum, & septies in ipsum posueris, mollificabit & conuertet de proprietate Martis in Lunæ proprietatem, virtute Dei & ipsius potentiæ. Et hoc est verbum septimum, quod tu in alia adhuc forma transmutare debes, si Deus voluerit.

De verbo octauo. Postea verò recondeoleum, cum ad hunc peruenerit ordinem, & si aliquid ex his quod diximus, tibi defuerit, redi iterum ad regimen ipsius eodem modo, quo prædiximus & declarauerimus. Tu accipe eas, quas accipere debes & has sumptas concoquere debes. Unde summe caue, ne in his error tibi contingat, quia opus tuum ex ipso læderetur: hoc enim nostræ scientiæ summæ est radix, nisi bonitas coniugationis & bonitas cautelæ erroris, quod tu etiam scire debes, & secundum hoc operari. Et hoc est verbum octauum.

De verbo nono. Post hoc redi ad ignis regimen, cum posueris aquam & oleum, quod est clarum & limpidum: & stude vt à puluere custodiatur, quod etiam debes scire. Via autem regendi ignem est, vt inijcias ignem in nomine Domini & lumas ignem qui in superiori parte cucurbitæ remansit, scilicet cucurbitæ in qua fuit oleum & contere ipsum postmodum & desicca ad solem ipsum tamen lente fiet & non siccabitur, & ideò contere ipsum quod iterando facies 20. vicibus, postea & 30. vice diutissime contere, & in Sole dimitte, sic cum tempore enim fumositatem paulatim amittet, & hoc est verbum nonum.

De verbo decimo. Post hoc sume hunc ignem, & contere ipsum parum ex propria aqua & contere ipsum optime, & diutissime super marmorem planum cum alio marmore. Deinde mitte in vas & claude ipsum os, & pone in ignem fimulentum, aut in ignem furni, aut in ignem laris lentum, in vase quod a. l. & habens longum fabricam. Ignem verò aliquantulum vehementiorem fac. Deinde postquam siccatum fuerit ex limito, quod & per diem vnum vel per diem & noctem facias, & fac donec fiat lapis, & vt sit liquidus atq; fluxilis in igne hic est ordo fortis, quem scire debes, & hoc est verbum decimum.

De verbo vndecimo. Post hoc a. accipe ipsum, & conterē & combibe ipsum parum per & ex aqua, postea vero fac ignem vehementiorem,& fac hoc donec fiat Lapis clarior,existat, deinde duplica ignem semper donec possit pati, vt in furno assetur,& cum hoc modo factum fuerit iam erit completum. Reconde ergo ipsum tibi vsque ad sufficientiam,in quo tibi non nocitiuus fuerit. Et hoc est verbum vndecimum.

De verbo duodecimo. Huius a.signum igitur est, quod mutat colorem Lunæ in citrinitatem,donec in Solem vertatur. Quod si hoc signum tibi defuerit,redi ad ipsius regmen,donec ad signum quod tibi diximus peruenias. Et hoc est verbum duodecimum.

De verbo 13. Post hoc redi ad terræ regimen, quam optime teras,deinde imbibe ipsam ex aqua priore prædicto modo secundum legem ac regimen terendi & assandi. Deinde dimitte ipsam in instrumento, quod tibi notauimus in calore ignis, & semper moretur in igne,qui sit talis,qualis est ignis & obseruatur in ouis volatilium cum pullos parare debeant,donec siccetur in 7.diebus: in tot enim diebus desiccabitur. Deinde extrahe & ex aqua priore imbibe, quemadmodum est suum pondus,& iterum ad primum ignem reduc ipsam, vel eo fortiorem parum: deinde extrahas & tere, iterum ex aqua priore, imbibe quemadmodum est suum pondus, & obserua ne imbibas quantum non est sui ponderis vt vel 4. partes vel tres accipias,sed non plus magis vel minus quam diximus: & postea imbibe tertio ipsum prout est suum pondus. Deinde reduc eum ad eundem ignem vel aliquantulum vehementiorem: deinde extrahe & ipsum taliter qualis similimus & requisitus ordo fortis requirit in regimine terræ; quod est verbum 13.quod scire debes, si Deus voluerit.

De verbo 14. Postea extrahe hanc terram,& tere ipsam in marmore leuiter cum alio marmore,quam postquam lenis fuerit, imbibe semper ex aqua priore,& tere cum alio marmore semper imbibendo postea dimitte vt terra desiccetur, hoc & facies per tres dies, bis in die terendo ac desiccando si poteris atque imbibendo, quod secundum traditatem desiccationis vel velocitatem fiat,quinquies eum imbibe, & si minus postquam autem desiccatum fuerit, dimitte omnia in suo igne & assa eam in fornace parua fortiter,exibit enim colorata vt color simuletur vt citrinus, & hoc est verbum 14.quod scire debes.

De

De verbo 15. Deinde incipe albificare hanc terram, qua tere imbibe & assa leniter in igne fimi. Fac hoc tribus vicib⁹ vel quinquies: fiet enim sic de rasura in aquam, repone ergo eam donec tibi necessaria sit. Et hoc est totum quod tibi explicauimus in verbo 15. eiusdem commixtionem & confusionem declarauimus in 14. verbo superius, si Deus voluerit. Et hoc est verbum 15.

De verbo 16. Postea si hanc terram proieceris & ipsam effeceris prægnantem, & hoc est signum quod scias insuper vnum ex primis elementis facere hoc, quod diximus, nō recipiatur in opus tuum, hoc enim signum pondera primorum Elementorum: vnde si vnum primorum transieris & diminueris tantum detrimenti, quantum erroris fuerit in ipsius regimine: & hoc est verbum 16.

De verbo 17. Post hoc verò sume terræ præparatæ 4. partes, & ignis partem vnam & misce inuicem, his superadde aceti partes 21. & tere cum eo & mitte eum in acero, donec fiat sicut pasta, & hoc est verbum 17.

De verbo 18. Scias habere acetum quia ex coloribus est vnum, scias etiam quod supra in priori loco declaraui tibi. Quidam tamen dixerunt, non nisi tres partes requiri in vna ignis regimine vnum est, licet vtrumque fuerit vltimum, & posterius est medium: & hoc verbum 18.

De verbo 19. Quidam alij dixerunt non nisi terræ partes 7. & ignis vnam, & hos est primum cum medio. Et hoc est verbum 19.

De verbo 20. Quidam alij dixerunt non nisi terræ 12. & ignis vnam & regimen vnum est, primum cum medio etiam est, & quamuis hoc videtur, primum tamen scias & iam retuli scientiam omnium in hoc lapide & compositione suorum ponderum. Et hoc est verbum 20. quod tu debes operari.

De verbo 21. Ego iam redeo ad loquendum de eius compositione, scilicet de eius regimine donec tingat, & hoc est, vt tu misceas pondera tua, sicut ostendi tibi: & hoc est verbum eorum, quod de modo superius, clare & melius est dictum, eò quod super his fit recapitulatio quod sit verum: doctrina tamen inter eos est, quod illi qui loquuntur ad naturam dicunt, quod iam vel vna pars duplum septapli sui. Et hæc est doctrina inter illos. Illi autem quia loquuntur de figuris & spheris lucentibus, dixerunt quod vna pars suum decuplum tingeret.

De

ATENEO VENETO VENEZIA

De verbo 22. Alij autem dicunt, quòd vna pars tingit 12. partes, quidam ex his 3. & debilius & iam ostendi tibi omnia dicta omnium, & quod est melius & quod est peius nunc diuisi tibi. Ergo fac quodcunque eorum volueris. Regiminis causa est vna & operis vna. Operatio autem & transmutatio non sunt vna, & hoc est magis, quod apud te habes ex parte consilij & occultationis, quod nihil amplius possum. Et hoc est verbum 22. scias hoc si Deus voluerit.

De verbo 23. Postquam autem scieris, redi ad regimen, & commisce pondera vt dixi tibi cum quocunque volueris: deinde mitte super terram & ignem aëris, quod sit duplum igni, & non est in hoc additio neque debilitas, & hoc est ex magis secretis vnum. Scias hoc. Et est verbum 23.

De verbo 24. Postea aceto meliora, tritura communiter in limpido vase facto de lapide optimo, & tere vt in terra diximus: deinde mitte in vase vno, & assa igne fimi debili, quod 7. vicibus facias: deinde extrahe à vase. Et hoc è verbum 24.

De verbo 25. Post residentiam autem, quæ ex oleo relicta fuerit, imbibe & pone in vase cauato, & proijce in gehenna per diem vnum & noctem: deinde extrahe & considera si inueneris alium colorem quam posuisti, tum iam incipe maturare, scito quod si non, reuertere ad inhumationem donec colorari incipiat: deinde scias omnes colores, & post hoc extrahe à vase illo, & hoc est verbum 25.

De verbo 26. Post hoc a. tere & imbibe ex prædicto oleo, non eo pondere quo diximus, & commisce oleum quod ei cohiungis, cum aqua sui ponderis, & ex eo imbibe, & hoc est verbum 26.

De verbo 27. Post hoc sumas ipsum post ipsius solutionem, & congela in vase vitreo, cuius tamen sit valde debilis ignis, donec in lapidem vertatur croceum, & hoc est verbum 27.

De verbo 28. Quod si sic congelatum fuerit, scias iam completum esse: si a. non fuerit vt cera, imbibe ex prædicto oleo & aqua maris, & assa semel inter manus tuas ad ignem debilem. Ignis verò sit ex cinere, donec fundatur & mutetur vitæ eleuata. Quo facto iam completum est, & reconde deinceps materiam declarare, quoquo ex opere remanserit, quorum quæ ex oleo dicam est, quomodo oleum cum aqua commisceri potest, vsq; ad finem colorum & similiter etiam ad-

simi-

similandum. Dico præterea etiam vt olei sumas vnciam vel amplius vel quam volueris partem: oleum verò illud quod iam apparuit, vt in libro nostro diximus: deinde mitte in cucurbita vna ordinata: Sublimatio autem super aquam diu moretur, ad veram legem ordinationis & eius mensura, quæ oleo quod est in cucurbita est inhumata: & hoc est verbum 28.

De verbo 29. Post hoc a. proijce ipsum cuius proiectio sit vnius partis super mille millium partes Martis, & supra quæ in suo libro affirmauimus, & hoc est verbum 29.

De verbo 30 Modus a proijciendi est, vt proijcias vnam partem huius Elixir super mille partes, postea simulac mille millium partium erunt. Ergo cum proijcis vnam partem super mille, quod facias donec ruus numerus compleatur.

Explicit lib. de 30. verbis.

CONSILIVM NONVM ET THEORIA
de Lapide Philosophorum.

NOn præparato seu crudo auro animam seu sulphur flaue ita extrahere, vt corpus in fundo maneat album, quod vicissim per amorem incitantis Veneris suum pristinum colorem accipere potest paucis fit diebus: neq; sine paruo commodo & emolumento profuturum est ijs, qui ad vniuersale opus non procedunt, sed animam seu sulphur solum habere & vsurpare volunt, extractio fit per aquam sui generis, id est Mercurij paucis diebus: & qui hanc animam habet, dicere audet se habere scrupulum tantum vniuersalitatis, quemadmodū Paracelsus id ex lumine naturæ & propria experientia testatur, ita scribens in œconomia mineralium: Aurum in suo principio ex purissimo Mercurio, Sulphure, & Sale natū est: si Alchymistæ sulphur inuenire possent, multum sane gauderent, est enim illud sulphur, ex quo aurum fit, & hic est scrupulus eorum vniuersalis, & qui in particularibus Tincturis proficuum quid conari satagit, primum eidem animam, hoc est tunicam & vestē extrahere debet, alias in littore arabit, quemadmodū ipse Paracelsus in Chirurgia sua magna testatur: Tinctura, inquiens, auri est solus color auri, si ille extrahitur è metallo fixo, vt corpus remaneat album, separetur à calore, tunc omnia ad præparationem perfecta sunt; corpus autem & color duo sunt & possunt separari, purum id est color, ab impuro id est corpore, nisi hæc separatio primum fiat,

sed vtraque simul in manus sumantur, committitur error, quæ falsitas si perpetretur ad nullam penitenire potes vtilitatem.

Quid porro cum hac anima faciendum, intelliget facile qui sapit ex sequentibus. Enaldus Vogetius in sua præfatione de illa ita inquit: Quidam secretiorem indagationem moliti, & videntes auri puriorem partem, crassiore impurioreque abiecta, quam nonnulli verum auri semen, auri spiritum vel auri sulphur nominant, tanta virtute pollere, vt hydrargyro ad ignem feruenti superiectum, ipsum in aurum transmutare valeat, ita tamen vt quantitatem corporis à quo detracta sit, non superet, eam ipsam spiritu metallico amplius subtiliore & ad materiam magis spiritualem deducere conati sunt, vt non decem viginti aut triginta pondera argenti viui aut imperfectorum metallorum, vt prius, sed mille & amplius imo infinita in aurum verum transmutet. Alius non contemnendus philosophus iubet animam Solis in spiritu ramaforis sepries rectificato soluere, tantisper pellicanare & circulare, donec per brachia ascendat, & descendat, & in frigore instar flaui succini coaguletur: illud rursus cum nouo spiritu ramoforino soluatur & coaguletur, & tertia quartaue vice repetatur tantisper donec menstruum cum anima Solis fixum oleum intra & extra ignem maneat. Illius pars vna, Solis amalgama ex 4. partibus Mercurij & vna Solis constans, in momento in arena in Tincturam coaguler, cum qua vlterior fieri potest proiectio, vt nonnullus edocet. Basilius Valentinus de rebus naturalibus & supernaturalibus cap. 6. ita inquit: rectifica sulphur Solis cum spiritu vini, vt fiat suaue absque corrosione, postea recipe verum oleum Vitrioli, ex Vitriolo æris viridis confecti, solue in illo Martem, confice rursum inde Vitriolum, & resolue iterum in oleũ vel spiritum, illum rectifica similiter vt ante cum spiritu vini, postea coniunge & abstrahe inde spiritum vini, vt materia maneat sicca, resolue cum spiritu Mercurij ad iustum pondus, circula & coagula, quando fixum & constans fit absque alcentione, tunc habes medicinam ad tingendos homines itemque metalla, si modò cum præparato auro fermentetur.

Alius animam ita docet multiplicare: Recipe tuum sulphur Solis vel Lunæ, solue id in oleum, coagula & solue rursum, tunc recipe illius olei vnam partem & 4. partes Mercurij purgati, funde in crucibulum super igne, & quando incipit divaporare, tunc superfunde oleum, & occiditur Mercurius: illum tere in lapide, & imbibe dicto oleo,

oleo, & fiet fixus & fusibilis, coagula porro etiam alium Mercurium & illum potes augmentare & multiplicare vsque in infinitum. Alius ita scribit; Huic oleo sulphuris Solis apponas Mercurium sublimatum hoc modo: Recipe vnam partem olei Solis, illi appone septem partes Mercurij per Vitriolum & Sal commune septies sublimati, imbibe in pure temperato vino, donec Mercurius amplius non ascendat, sed in rubeum puluerem cuadat, & fluere incipiat: hoc puluere potes Lunam, Mercurium, etiam Venerem, in optimum aurum tingere, quod absque omni falsitate constans est, & hoc modo potes tuam Tincturam vsque in infinitum multiplicare. Et tantum de anima.

CONSILIVM DECIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

NVllum Philosophum, in scriptis *Philosophicis* versatum latet, quantum Saturnus extollatur, ita vt etiam communi naturali auro præferatur, & *Philosophorum* verum aurum & subiectum materię dicatur, de quo duorum præstantium Philosophorum testimonia in maiorem cognitionem & probationem huc transferemus.

Isaacus Holandus in opere vegetabili ita inquit: Scias mi fili ex Saturno lapidem confici, qui Lapis Philosophorum dicitur, & ideo, quod quando perfectus est, proiectionem faciat, tam in corpore humano interne & externe, quam in metallis: scias etiam in omnibus vegetalibus operibus nullum maius secretum esse, quam in Saturno, non enim in auro putrefactionem inuenimus, quæ in Saturno latet. Nam Saturnus interne probũ aurum est, & in eo consentiunt omnes Philosophi, nec aliud ipsi deest quam vt primum illius superfluitates tollantur hoc est feces, & tunc purgetur, interna vertantur in externum, hoc est illius rubor, & tunc est probum aurum, Saturnus enim facile soluitur & coagulatur, patitur etiam facile suum à se abstrahi Mercurium: & Mercurius à Saturno abstractus si purgatur & sublimatur, & communis sublimari solet, tam bonus est atque Mercurius Solis, nam Saturnus est in suo interno aurum ideoque oportet Mercurium eius, tam bonum esse Mercurium quam ille qui ab auro: quare dico Saturno in opere nostro meliorem auro, nam si Mercurium ex auro cupis extrahere, necesse est vt habeas quo corpus Solis per

totum annum patefacere & Mercurium extrahere possis, cum à Saturno 27. diebus possit extrahi, sunt ambo æque metalla bona, at certo certius possum affirmare, Saturnum Lapidem esse, quem philosophi nominare nolunt, cuius nomen vsque in hodiernum diem latuit: Nam si sciretur nomen, multi extitissent in eo laborantes, fieretque ars illa communis, ac vulgaris; illius enim opus breue est, & absque magno sumptu tenuis in operando labor, ideoque propter incommoda vitanda, nomen latuit. Quicquid philosophi mirabilibus parabolis de Lapide, furno, & vase dixere, Saturnus est, non enim opus est addere quid peregrinum, præter quod inde prouenit, adeoque nemo hominum tam pauper est, vt huic operi non possit vacare & sumptus impendere: nam facili labore è Saturno paucis diebus confici potest Luna, & paulo pluribus Sol: & ita quicquid opus habemus in Saturno latet. In illo enim perfectus est Mercurius, & in illo sunt etiam omnes huius mundi colores qui demonstrari possunt, in illo est vera nigredo, albedo & rubedo, in illo est etiam pondus. Et ita confido posse intelligi, Saturnum nostrum Philosophicum lapidem esse, & Latonem ex quo Mercurius, & noster lapis labore facili, arte breui, sumptu tenui, tempore exiguo extrahatur: & recipiatur Lapis, noster Lato, & aqua aceti, in eoq; lapis noster lauetur: & hic est lapis & aqua, de quo Philosophi tot immensos cõscripserunt libros. Theophrastus Paracelsus in canone quinto de Saturno inquit: Ita loquitur ipse Saturnus de sua natura: Me omnes sex tanquam suum probatorem seiunxerunt, à spirituali loco extruserunt, habitationem in caduco corpore addiderunt, quod enim illi nolunt, mihi tribuunt, sex mei fratres sunt spirituales, ideoq; meum corpus, quod igneum est, penetrant, & quemadmodum ego ab igne consumor, ita illi mecum, præter duos potiores Solem & Lunam, qui per meam aquam pulcre purgantur & superbiunt, meus spiritus est aqua, quæ omnia congelata & torpefacta fratrum meorum corpora emollit, sed corpus meum cum terra ita conspirat, vt quicquid apprehendam terræ reddatur simile, & à nobis in corpus redigatur, nolim scire mundũ quid in me fatum sit aut quid possim, velim a. vt possit efficere quod ego possum, relinqueret sane omnes alias artes Chymiæ, & apprehenderet id quod ex me effici potest. Lapis qui in me frigidus est, est mea aqua cum cuius gratia coagulo, spiritus sex merallorum ad corporalem essentiam septimi hoc est Solis & Lunę. Hoc adminiculo quidem, diuina gratia adiuuante, tantũ pro-

profecit,vt trib⁹ ſeptimanis ex Saturno menſtruum præpararit, quod perlas extemplo ſoluerit. Si Saturni ſpiritus in ſolutionem funderentur,ſtatim in maſſam coagularentur,& oleum animam auro extraheret, tunc poſſent cum eo omnia metalla & gemmæ in momento ſolui,quod Philoſophus in commodum ſibi reſeruabit tempus. Hic ſum obſcurus ſupra dixi apertius.

CONSILIVM VNDECIMVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

QVam ſummum & inauditum ſecretum ſit, Aurum per aquam ſui generis in ſua tria principia, nimirum ſulphur, Mercurium currentē & Salem reducere,& quodlibet ſingulatim ſeparare, ſapientiores diiudicent examinent & indagent. Vero enim verius eſt,ſi aurum ita in ſuam primam materiam reduceretur, & quodlibet ſingulatim ſeparetur,purgaretur & coniungeretur,tunc verus & *genuinus Lapis* Philoſophorum inde conficeretur. *Quemadmodum Baſilius Valentinus,qui reuera Lapidem nouit & habuit diuerſis in locis id teſtatur,* & in libello de Lapide Veterum ſtatim in principio ita inquit: Non opus eſt ſeminium tuum quærere in Elementis, tantum enim noſtrum ſemen non eſt ſepoſitum,ſed proprior eſt locus,in quo noſtrum ſemē ſuum habitaculū & diuerſorium habet,ſi ſaltem Mercurium,Sulphur & Salem (puta Philoſophorum) ita rectifica,vt ex illius anima,ſpiritu & corpore plane indiuiſibilis fiat,vt vnio totalis in æternum inde non ſeparetur,tunc fœdus amoris perfecte adornatū, & habitatio coronæ ſatis pręparata eſt,& ſcias illud nihil aliud eſſe quam clauem humidam cœleſtibus proprietatibus adæquatam,& aquam ſiccam terrenæ ſubſtantiæ additam,qua omnia vna res ſunt,ex tribus,duobus, & vno orta,ſi poteris capere,magiſterium aſſecutus es.

Idem paulo poſt: Recipe fruſtum optimi obryzi, partire illud per media,quæ natura homini conceſſit, & redige aurum in id quod ante fuit, & reperies ſeminium, principium, medium & finem,vnde aurum noſtrum & eius fœmina confecta eſt, nempe ex penetrabili ſubtili ſpiritu, pura intacta anima,aſtrali Sale & Balſamo, quod ſecundum eorum vnionem nihil aliud eſt quam Mercurialis liquor.

Idem in prima claue: ſi in auri Anatomia Sulphur & Mercurium ſeparatim reſeruare poteris,eoque rurſum ſecundum artem ſufficientem reddere reſtitutionem: per ignem etiam rurſus impetrabis, vt quod ante demolitionem & Anatomiam fuit,ad id redeat.

Idem fol 108. Principio ſcias, nullum vulgare argentum viuum requiri ad noſtrum opus, verum id ex optimo metallo conficitur, per artem ſpagiricam, purum, ſubtile, clarum inſtar fontis, diaphanum inſtar cryſtalli, ex hoc confice aquam (arrige aures pamphile) vel inutibile oleum, nam Mercurius principio aqua fuit, quemadmodum omnes ſapientes mecum docent, in hoc oleo Mercurij ſolue proprium ipſius Mercurium, vnde aqua ipſa confecta eſt, præcipita Mercurium cum proprio ſuo oleo, & habebis duplicem Mercurialem eſſentiam: Sulphur tuum quæras in ſimile metallo: illum ſcias à ſuo corpore extrahere, & ſoluas in proprio ſanguine, vnde prius ante ſuam fixitatem confecta eſt (Hic rodus hic ſalta) ſecundum ſuum pondus in ſexta clane indicarum, & tunc rubeum Leonem cum ſanguine viridis Leonis cibaſti & diſſoluiſti: Sanguis enim fixus rubei Leonis confectus eſt ex confixo ſanguine viridis Leonis, ideoque vnius ſunt naturæ, nam & confixus ſanguis ſubtilat fixum, & fixus econtra ſolidat ſubtilem: ceu ante ſuam diſſolutionem fuit. Sine tunc ſimul in leni calore ſtare, vſq; dum ſulphur omne ſolutum ſit, & cibaſti ſecundum fermentum, fixum ſulphur cum non fixo, vt omnes Philoſophi mecum docent, illud circumagitur cum ſpiritu vini rubeo colore ſanguinis, & dicitur Aurum potabile, in quo nulla reductio vllius rei inueniri poteſt.

Idem in occulta Philoſophia fol. 59. ſi metalla, inquit, mutare, & in Tincturam ſeu Lapidem Philoſophorum redigere cupis, tunc ſcias primum per artem Ghymicam metallicam & mineralem formā ſeparare, ſoluere & recludere, nimirum corpus per ſolutionem, & vice verſa è corporali forma reducere Mercurium, Sulphur & Salem, quæ ita ſeparentur, vt quodlibet teneatur ſeparatim. Hoc aliter non fit quam vt mineralis ſpiritus, & ſulphurea anima cum albo Sale viciſſim per artem ſpargiricam & compendia Chymica in liquoreum ſubtilem ac ſubſtantiam redigatur, quod nullo alio fit medio, quam cum aqua Philoſophica, in qua omnia Elementa, in primis omnes cæleſtes elementares & terreſtres qualitates latent inclusæ, Mercurialis enim ſpiritus frigidus eſt, lenis & humidus, anima ſulphurea calida & ſicca, & talis liquor nihil aliud eſt quam prima materia & primum ſemen metallorum & mineralium, qui liquor ſi more Philoſophico cum ſuo fermento componatur, & per Vulcanum ad optimam perfectionem in fixam medicinam redigatur, Lapis Philoſophicorum confectus eſt.

Et

Et alio loco ita concludit, aio tandem, ſalutiferam vtilitatem in metallicis formis aſſequi non potes, niſi tria propoſita principia abſque defectu in vna compoſitione redegeris.

Quomodo iam Lapis & eius præparatio clarius, dilucidius & perfectius poſſet deſcribi & doceri quam ab hoc Philoſopho, & quidem non ſine cauſa, ipſum verò ad hanc ſcientiam ſolam ac ſecretam vnica Aſtrologia, concordantia nimirum ſuperiorum cum inferioribus (Iehoua teſte) deduxit. Nemo etiam ſibi perſuadeat quamuis ſumme doctus, quod abſque Aſtrologia in hac arte proficuum quid aſſequi poſſit, vnde Hermes bene inquit: Quod eſt ſuperius eſt ſicut inferius, & quod eſt inferius eſt ſicut ſuperius. Nec immeritò obſtupeſcit Baſilius Valentinus ob aſtrum Solis, tradens eidem omnem potentiam vniuerſaliter & particulariter, & probat illud ingenioſe, & optime per circulum ex centro deductum ita:

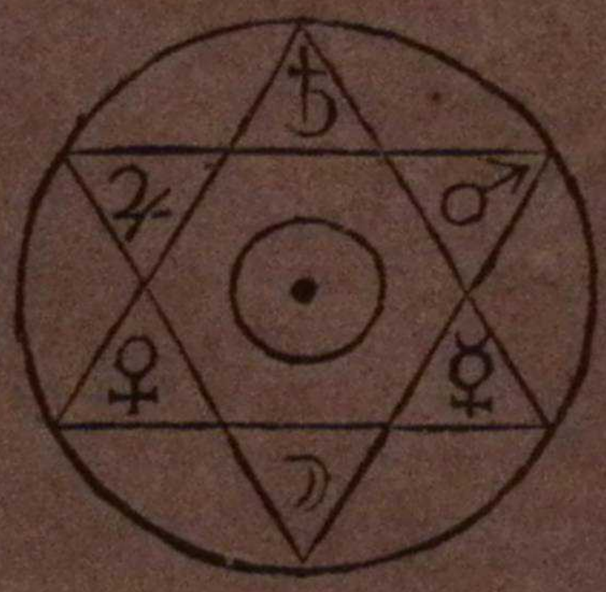
1. Oriphiel. 2. Zachariel. 3. Samuel. 4. Michael. 5. Anael. 6. Raphael. 7. Gabriel.

Superius plaſma eſt angelica eſſentia, à Deo ſummo ordinata: punctum & ſummum Solis radium ducit Michael omnium princeps, poſſidens in angelica eſſentia. Huc accedant omnes Magi, Caballiſtæ & Chymici, & diſcant quid Azoth in Michaële vniuerſaliter, & in reliquis omnibus particulariter operetur magice per ſuam vim in ſeruitium humani generis & omnium creaturarum, in gloriam & honorem.

honorem trium puncti, de quo in tractatu meo de Azotho vniuersali mentio fiet. Et ex hoc circulo egrediuntur (tanquam angelica influentia) virtutes & potentiæ Planetarum, vniuersaliter & particulariter, vt sequens figura declarat. Quilibet enim Angelus suum sub se habet angelum, redditque illam participem sui luminis & influentiæ, sed ita, vt quilibet angeli Azoth (sit vel vniuersalis vel particularis) in Planetis in siderea forma & essentia appareat.

Quemadmodum iam Magice noster Azoth aspicitur in suis operationibus per virtutes Angelorum, ita inuenitur idem etiam diuerse in siderei corporibus Planetarum vniuersaliter & particulariter: Quod enim:

Oriphielis.
Zacharielis.
Samaelis.
Michaelis.
Anaelis.
Raphaelis.
Gabrielis.
} Donum: talis & erit {
Saturni
Iouis
Martis
Solis
Veneris
Mercurij
Lunæ
} Influentia.

Ita

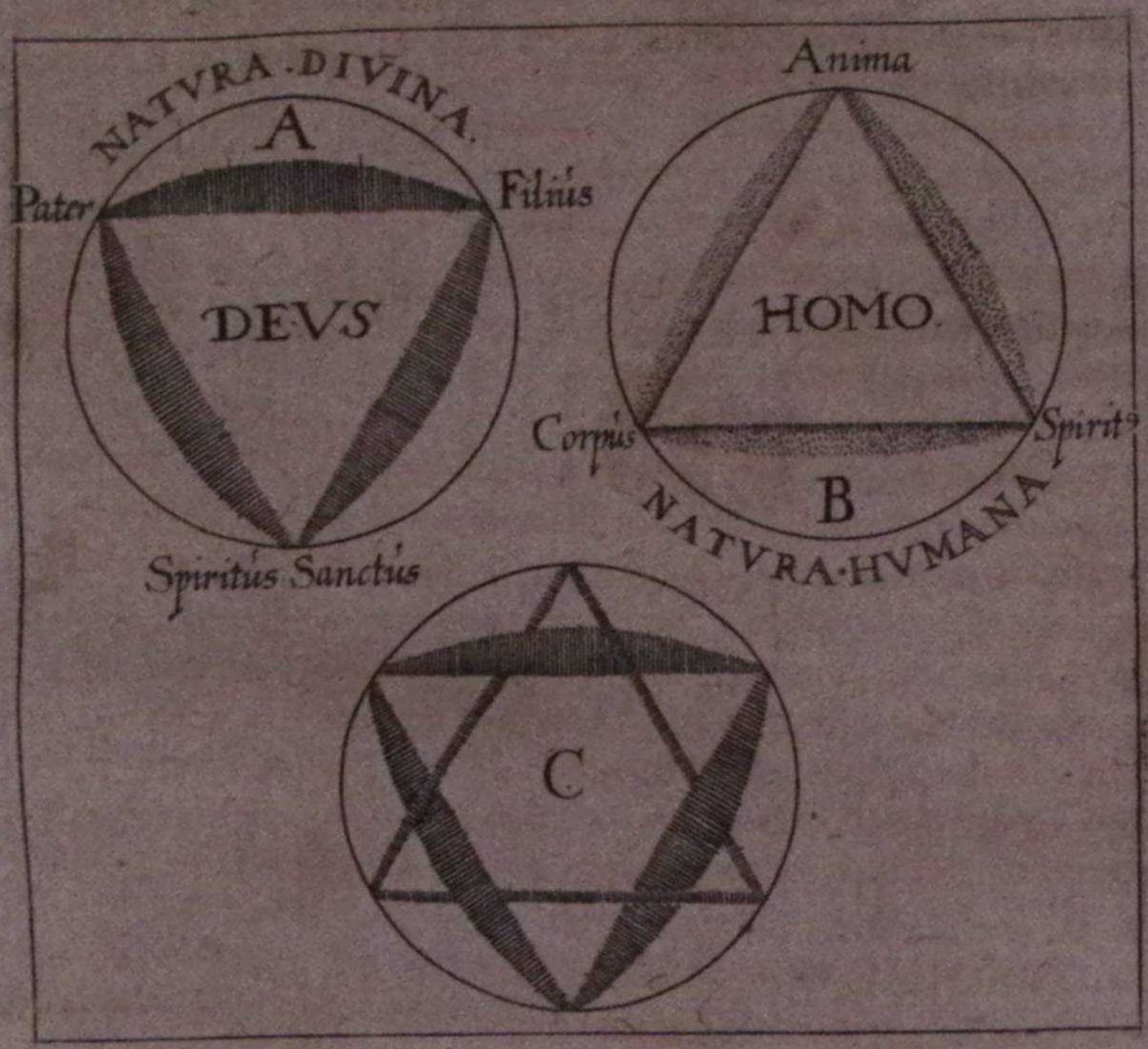
Ita recipiatur iam analysis rerum, præcipue in his figuris & tabulis, & tunc perspicientur nostri Azothi miracula in inferioribus creaturis,

Angeli { Oriphiel, Zachariel, Samuel, Michael, Anael, Raphael, Gabriel } Sydera vel Planetæ { ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ } Mineralia: { Plumbum. Stannum. Ferrum. Aurum. Cuprum. Argentũ viuum. Argentum. }

Partes hominis. { Splen. Hepar. Fel. Cor. Renes. Pulmo. Cerebrum. } Vinum in vegetabilibus.

Variæ herbæ Planetis & sideribus appropriatæ, quorum infinitus numerus est.

Quemadmodum vel mille & infiniti sunt angeli; ita etiam sidera, mineralia, vegetabilia, & diuersæ partes paruæ & magnæ in homine & eius musculis, venulis, cartilaginibus, tendonibus, neruis, in quibus omnibus Azoth vniuersaliter vt in Michaële, Sole, auro, corde, vino, in reliquis omnibus particulariter operatur & suas virtutes exerit: attamen quanto Angeli sidera, mineralia, partes hominum, & herbæ, medio puncto, qui in quarto numero est, sunt propiores, tanto maiores habent etiam operationes, dona & virtutes: Econtra quò longius distant, eò minus habent virtutum. Ex his igitur constare puto, nostram materiam & subiectum Aurum esse, & illud in suam primam materiam debere reduci, & iterum coniungi: quod veri Theosophi & Philosophi per duos triangulos significarunt, quemadmodum ex sequentibus figuris & characteribus cum literis A. B. C. notatis, videre est.

Aſpicite & animaduertite Trigonum in figura cum litera A. notata, & ſcitote diuinum eſſe characterem, ſuos ſub ſe tranſmittentes habens vertices, ab illo egrediuntur ſpermata omnium creaturarum. In altera figura cum B. notata eſt Trigonus, character & ſignum humanæ naturæ, qui paſſione & morte in cœlum ſublatus eſt. Quicunq; iam opus ſophorum aſſequi cupit, ambos characteres & Trigones coniungat, ideoque indicant illius vertices ſupra ſe tendentes, quod character ſextangularis, vt ex figura cum litera C. notata videre eſt, fieri inde poſſit & debeat.

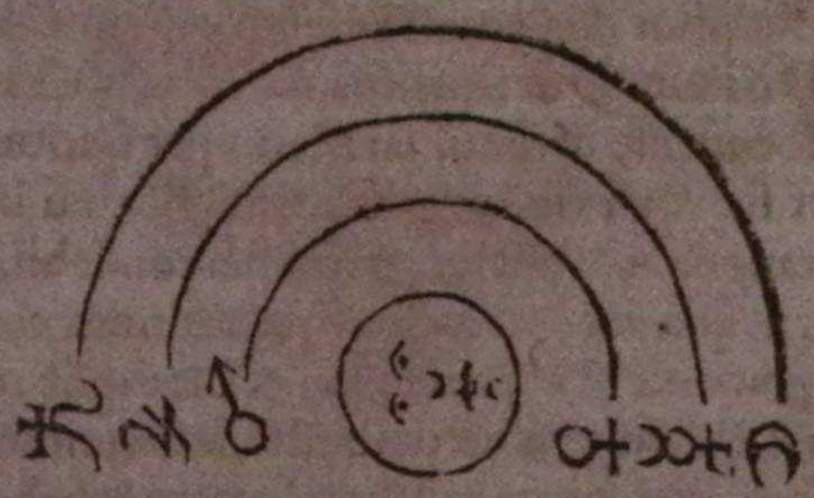
Voluerunt itaque Philoſophi per primum ſignum nimirum aquam præfigurare, & indicare aquam, eſſe primam materiam omniũ rerum, & cum ea Mercurium etiam Philoſophorum, ſecundo characterе vero nimirũ igne, ignem, & per illum Sulphur Philoſophorũ, quem-

quemadmodum hodieque à nonnullis Chymicis aqua & ignis ad ea denotanda vſurpatur. Duobus hiſce characteribus in vnum characterem, vt tertia figura litera C. notata indicat, compoſitis & copulatis, tunc merito vocitatur duplex Mercurius, viri & mulieris ſemen, ſperma Solis & Lunæ, quod etiam in Apocalypſi à Iohanne per α & ω ſpiritualiter ad Chriſtum, Philoſophice vero ad noſtrum opus refertur. Nam ex congeneratione Solis & Lunæ Alpha ita formatur α & ex duplici ☽ omega ita ω. In hoc exerceant ſe omnes Philoſophi, & ſuas imaginationes non ſolum ad externa corpora mineralium & metallorum, ſed ad ſpiritualem eſſentiam, quam Philoſophi ſuum Mercurium & Azoth dicunt, dirigant, ita ſe Mercurius ipſis facile ſubijci & ſi modo in ſextangularem characterem recte includere poterunt. In ſumma hæc eſt tota ars, reduc aurum in ſuam primam materiam, quæ eſt & dicitur prima ſolutio, deinde putrefac tria *principia* extracta, & purga quodlibet ſingulatim, tunc redige Mercurium Solis in aquam, ſolue in illa Sulphur & Salem, & habes veram ſolutionem Philoſophicam, de qua ſcribitur, quod ſeipſam ſoluat & coagulet. Illud vidi meis oculis & attigi meis manibus, (verba Authoris.)

CONSILIVM DVODECIMVM ET THEORIA de Lapide Philoſophorum.

EX Venere, Marte & Saturno animas intra triduum præparare & extrahere, laminis relictis integris: ne totum corpus in crocum redigi debeat, ideoque dicitur croeus, vt tantum illius anima, & non totum corpus recipiatur, quod multos Chymicos in errorem duxit, vt crocum nequiuerint fluxibilem ingredientem ac fixum reddere: Si vero hoc modo conficitur, tunc habet ingreſſum, magnoque afficit artificem gaudio. Ubi notandum, quod abſque Martis & Veneris ſpiritibus & animabus neque Sol neque Luna exaltari & ad pluſquam perfectionem redigi poſſit: quod Philoſophi, qui Aſtrologiam callent optime comprehendere poterunt, quare Sol in Ariete, domicilio Martis, & Luna in Tauro domicilio Veneris ſuas habeant exaltationes. Nam cognitio naturæ, in qua duo illa lumina exaltantur, nos ad multorum ſecretorum conſiderationem ducit. Duo enim hi Planetæ Sol & Luna ſuam exaltationem & dignitates eſſentiales in

regione cæleſti concipiunt, quando in prioribus Martis & Veneris domicilijs conſtituuntur & verſantur in tali reputatione, vti externi Dominatores regio throno & dignitate, ornati quod Philoſophi per hunc characterem Hieroglyphicum ☌ non obſcure indicare voluerunt. Conſideretur enim, quomodo Venus & Mars ſignentur, nempe ita Venus ♀ & ita ♂ & animaduertetur, quod ſuos characteres à Sole accipiant & mutuent, quemadmodum Saturnus & Iupiter ſuos characteres à Luna. Saturnus ita ſignatur ♄ & Iuppiter ♃, habentque ambo characterem Lunæ, iudicantes ſe de natura Lunæ eſſe, & facile in argentum poſſe tranſmutari. Et per priorem characterem Hieroglyphicum ſatis probatur exaltatio duorum luminum, ita enim pingitur Sol ☉, & ex hoc ſtat ita ſignum Martis ♂, indicans, Solem in Ariete conſtitutum, per cornua indigitatur & Aſtronomice ita pingitur ♈, tanquam pro domicilio Martis, Lunam vero ſuam exaltationem in domicilio Veneris nimirum Tauro accipere, nam quando Veneris ſignum ita pingitur ♀ & Luna ſuperius apponatur, vt ita ſtet ☌ : videmus quam mirabiliter Philoſophi & occulte id nobis indicare voluerunt, quemadmodum & ſignum Tauri in hoc characterе ☌ comprehenſum latet: In Aſtronomia enim Taurus ita pingitur ♉, ſi iam de priori characterе inferius crux tollatur, habetur ſignum Tauri. Unde iam conſtat, quam optime & egregie veteres Philoſophi talia ſecreta indignos celarint. Et per tales meditationes veteres Magi, Ægyptij & Sophi veriſſime deprehenderunt, duos dictos Planetas, Solem & Lunam, in hac terreſtri regione ſeu globo, quemadmodum & de cæleſtibus indicatum eſt, ſuas dignitates & exaltationes à terreſtribus Planetis Marte & Venere accipere, ad quod illis multo certiorem & infallibilem manuductionem dedit ſtatus Planetarum in cœlo. Saturnus enim primum occupat locum, Iuppiter ſecundum, Mars tertium, Sol quartum, Venus quintum, Mercurius ſextum, Luna ſeptimum. Si iam Planetæ hoc ordine ponerentur, deprehenderetur, Martem & Venerem auri, Saturnum & Iouem argenti naturam proxime, quod pulcre perſpici poteſt, ſi per dimidium circulum hoc modo

Saturnus & Luna, Iuppiter & Mercurius, Mars & Venus coniungantur, nempe ſemper duos vnam habere naturam & proprietatem, & ab auro tanquam omnium rege & centro in medio conſiſtente ſummam ſuam accipere virtutem. Unde Baſilius Valentinus non immerito affirmauit inquiens, verum Mercurium & Sulphur Philoſophorum, (qui aurum cibant, ſanguinem præbent & ſubtiliant) ex Tinctura Martis & Veneris debere reſumi & præparari. De quo copioſius legi poteſt ipſius tractatus de confect. magni Lapidis, & Tractatus de rebus naturalibus & ſupernaturalibus. Quare (inquit idem) quia Tinctura auri in nullo magis ſuperflua quam Marte & Venere, veluti viro & vxore inuenitur, corpora illorum diruuntur, ſpirituſque tingentes expelluntur, qui recluſum præparatum aurum ſanguinent & per ſuum cibum & potum ſubtiliant: & noli mirari, regem mutationem accipere à ſuis ſatellitibus, nam illorum corpora non fixa ſunt & imperfecta, & multa quidem promittunt, pauca tamen præſtare poſſunt, vbi vero rex illius particeps fieri poteſt, æſtum & frigus melius vincere poteſt. Idem alio loco: Scias Venerem per ſuum cæleſte Sulphur amictam eſſe, quæ ſplendorem Solis longe ſuperat, & tamen plus Sulphuris ſuperflui quam auri apud eandem inuenitur. Hæc Tinctura, quam Venus aſſequitur, etiam in Marte ſimiliter inuenitur & quidem efficacior, præſtantior & maior, nam Mars eſt vir, Venus verò fœmina, in hoc inuenitur Sulphur ardens, & adhuc vnum Sulphur non ardens, quod mirandum eſt, vnum Sulphur eſt album, alterum vero rubeum in operatrice generatione. Rubeum Sulphur eſt incombuſtibile, eſt enim verus ſpiritus, ex quo oleum incombuſtibile præ-

paratur,& est vnum Sulphur,cum Auro radicaliter confectum & inuentum. Hoc Sulphur dici potest Sulphur omnium sapientum,ideò quod omnis in eo inueniatur sapientia,sed Mercurialis spiritus, illum superat. Sed & cum illo in simul sal Martis per spiritualem vnionem componi debet,sic vt tres in vnum succedant locum inque æqualem eleuentur operationem & perfectio summa constabit. Tinctura verò solum consistit in spiritu cupri & illius potissimum coniugis, estque merus vapor, graue olens in principio, & hic vapor resolui debet in modum liquoris,quo fœtens incombustibile oleum inde possit præparari,quod suum principium ex Marte sumere & habere debet, illud oleum libenter connitur cum spiritu Mercurij, recipiuntque omnia metalla libenter ad se corpora,quando primum præparata sunt, potissimum secundum admonitiones clauium Basilij.

Idem eodem loco: Hic aperiam tibi secretum: quod nempe aurum,cuprum & ferrum in se habeant vnum Sulphur, Tincturam & materiam tingentem quæ materia tingens spiritus est, vapor & fumus,qui omnia corpora penetrauit, & penetrare potest: si illum capis,& per spiritum acuas qui in Sale Martis inuenitur, & connis cum illo spiritum Mercurij secundum iustum pondus, purgans ab omnibus fecibus, vt absque omni corrosione suaues & beneolentes fiant, tunc talem habes medicinam,cui in toto mundo nulla potest conferri,sin verò illa cum splendidissimo sole fermentaretur, tunc ingressus perfectus pateret ad operandum, & omnia metalla transmutandum. Quis clarius & maiori cum fundamento posset scribere quam hic Philosophus,quod nullus ante eum tentare ausus fuit,quod ipsemet his fatetur verbis, ego aperio,inquiens, multa secreta, quod quidem non debebat fieri,quid vero faciam? neque omnia silentio inuoluere possum,sed modus in rebus omnibus optimus.

Quare concludimus indubitato cum omnibus Philosophis affirmantes,Lunam soli proximam esse,quæ in hoc Elementari mundo, hominum negotia & instituta cum Sole,fratre suo, mirabiliter mutat & diuidit,quemadmodum etiam in cælestibus duo clarissima & maxima lumina,vnum quod diei præest,alterum quod noctem regit, principio mundi ab illo,qui naturam & omnia in mundo artificiose disposuit,condita sunt. Quia vero terrestri Lunę secundum sententiã omniũ Philosophorum,tria desunt,nempe pondus,fixatio & gradatio,illa ita

reipsa

reipsa recompensare voluerunt, Pondus illi reddere potest Saturnus, qui soli in ponderē proximus est, ideoq; pleriq; Philosophi Saturnum nominarunt Solē leprosum. Astronomi & Philosophi Saturno in hoc mundo terrā attribuunt, & quid ponderosius terra? ideoq; in cælesti cursum suum circulum propter tarditatē & pondus 30. annis absoluit.

Secundus defectus est fixatio, nam Luna propter Mercurialem adhuc in se residentem humiditatē & sulphuream nigredinem, in impura humiditate non decocta est. Hinc Mars, vtpote soli calore proximus restituet, quo facile in excellentiorem naturam digeratur.

Tertius defectus gradatio est, quam Venus, quippe perpetuus Solis comes, & Lunę colore proxima, restituet, quod Philosophi, (qui tres illos defectus reuera recompensare in Venere sciuerunt) obscure indicare voluerunt, quando dixerunt, solutam Venerem, vt scis congela, & proijce super Lunam fusam & exaltabitur in colorem & honorem Solis verissimi & certissimi. Alij ne viderentur inuidi, aliquantò clarius laborum amplificatione cum posteris communicarunt, sic ponendo ac dicendo, Venus est exaltatio Lunæ ad gradum Solis, calcina igitur Venerem, exubera, sublima, solue, istam solutionem coniunge solutæ Lunæ, congela & habes Solem. Hæc Venus à naturalibus Magis Dearum pulcerrima reputatur, ideoq; adscribimns Marti Tincturam (facile enim in Venerem transmutatur) & pondus, nam transmutatur in internum Saturni (hæc Saturnus est Philosophorum) in quibus duobus fixatio latet inclusa.

Illud testatur etiam Basilius in tractatu de magno Lapide fol. 13. & 14. ita inquiens: si Martis animositas cum Lunæ constantia & Veneris pulcritudo in mixtura & concordantia spiritualiter consonant, tunc iucundissima potest institui Musica, per quam aliquot claues ad honores euehi possunt, & egenus panem suum particulariter assequi potest. Oportet enim phlegmaticā constitutionem seu humidā Lunæ naturam per calidum Veneris sanguinem exsiccari, & illius magnam nigredinem per Martis Salem corrigi. Quam vero hæc tria corpora inuicem habeant proportionem & quænam requiratur commixtio, partim Astronomice partim naturaliter indagari oportet: naturaliter, vt qualitates & natura considereretur, sunt enim tres defectus, & hic perpendetur quinam illorum maximus sit, & quid primò conueniat, hoc est digestio, & quid vltimo hoc est Tinctura, & deinde quaenam Saturnus, hos in pondere excedat.

Astro-

Aſtronomice vt cognoſcetur quam procul & prope reliquæ Lunæ ſint in regione ordinatæ Planetæ. Saturnus eſt ſextus, Mars quartus, Venus ſecundus, Sol in medio conſiſtit ſupra illam tres ſunt Planetæ, & infra itidem tres. Mars ſupra Solem proximus eſt, & Venus infra. Quare qui in ſecretis artibus & Chymia quid proficere cupit, illum oportet cæleſtia corpora bene conſiderare, illorum qualitates & naturam, item ſitum, niſi hoc fiat, fruſtra incipitur quicquid incipitur.

Si iam Lunam in Solem tranſmutare cupimus, neceſſe eſt vt ex Marte & Venere ſubtiliſſimi tingentes ſpiritus extrahantur, & cum auro fermententur, & ſi Luna debeat fieri Sol, prius duo illi Planetæ, vt Mercurius & Venus, qui inter Lunam & Solem conſiſtunt, ſeparentur, tunc abit cum Venere nigredo & cum Mercurio humiditas divaporans, ad quod requirentur Salia, Aquæ fortes & vegetabilia, per hæc enim purgantur corpora, ſpiritualemque induunt naturam: Et hæc ſummo ſtudio conſiderabit, is procul dubio naturalis Philoſophicæ aſſequetur myſteria maxima.

CONSILIVM DECIMVM TERTIVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

EX minera Saturni & Antimonij acidum & acutum acetum paucis diebus abſque omni additione materiæ alicuius conficere: quod verum eſt Philoſophorum acetum, & non vulgare: Unde Baſilius Valentinus de communi deſtillato aceto inquit: Faciam te certiorem, commune acetum non eſſe acetum Philoſophorum, ſed noſtrum acetum alius potus eſt, nimirum ipſa materia, Lapis enim Philoſophorum conficitur ex Azotho, qui per communem deſtillatum Azoth & ſpiritum vini & alias plures aquas prius præparari & in certum ordinem diſponi debet: Hoc acetum vera fontina & balneum regis eſt, & omnium reliquorum metallorum, quæ ita recipit, vt ſeparari viciſſim nequeant: Hoc acetum aqua Mercurij & ſoluens Philoſophorum eſt: aqua quæ omnia congelata & refrigerata metallorum corpora emollit, viciſſimque congelari facit; hoc acetum in infinitum multiplicari poteſt: hoc modo poſſunt paucis diebus omnes mineræ marcaſitæ, Cadmiæ & alia metalla fixa & non fixa abſque omni additamento

mento in aquam conuerti: & hæc est vera via, verum Saturni menstruum, de quo Philosophi valde occulte scribunt quomodo præparetur, non commune acetum verò destillatum putant.

Quanquam Isaacus Holandus cum aceto communi destillato operari iubeat, longe alium tamen intellexit acetum: quod etiam G. R. (qui nunquam habuit nec intellexit lapidem, sed commentatus tantum est in Raimundum Lullium) fefellit, vt suam inde, oblitus tam secundi & tertij principij, Mercurij scilicet, quam Salis, & tantum cum anima Saturni operans, prodiderit inscitiam. Nam quando commune acetum destillatum super minium funditur, extrahit tantum animam & dulcedinem, relinquens Mercurium & Salem: quod deprehendet & experietur, qui corpus residuum & terram reducet. Nam in reductione terra plumbum purum dabit, cui nihil in extractione quam anima seu Sulphur surrepta est. Illud probat experientia, dum opinatus spiritus Saturni, qui cum aceto communi conficitur, metalla (vt Paracelsus de eo loquitur) non vult soluere multo minus coagulare, cum id tamen verus spiritus Saturni per proprium suum acetum confectus, præster. Et certò certius credat Philosophus (loquor expertus) spiritum qui solutas margaritas coagulat, & oleum quod auro animam extrahit, nihil aliud esse quam spiritus & oleum aceti, qui aliquantò plus, quam ante habuit, à Saturno accepit, & illud facile inde intelligi potest, si oleum, quod ab aceto & spiritu separatur, non rubeum apparet, vt reuera (quia Saturnus interne plane rubeus est) apparere debet, & modus præparandi mihi constat. Quod vero acetum priores habet virtutes, quoad solutionem & coagulationem margaritarum & extractionem animæ Solis attinet, non suo sed Saturni spiritui adscribendum: testantur illud duo illi clarissimi Philosophi Paracelsus & Basilius, quibus in vno capite plus fidei quam G. R. in omnibus dandum est, veluti etiam quotidiana est experientia testis. Paracelsus in libro de resuscitatione rerum naturalium, de aceto ita inquit: Feces aceti si destillentur, quemadmodum in vino adusto fieri solet, destillatur menstruum, quod omnia metalla & lapides, aliasue res instar aquafortis soluit. Basilius de aceto ita: Nihil vtile in Chymia & medicina præparari potest, ad quod aceti opera non indigeatur: In Alchymia enim vsurpatur ad extractionem metallaris essentiæ & tincturæ, si prius præparatæ sunt, in Medicina suas vires itidem interne exerit: Externe applicatur calidis tuberibus pro refrigerio. Unde fa-

cile conijci poteſt illud quod G. R. docuit & C. H. prætendit, non eſſe neque poſſe eſſe verum Saturni menſtruum, non qui verum Saturni menſtruum habere cupit, illum oportet Saturnum in tria ſua principia per proprium ſuum acetum reducere: illorum quodlibet purgare, & viciſſim ſingula in vnum reducere, ſiquidem omnia ab vno ad vnum. Ita & hoc modo poteſt & debet ex minera Antimonij acetum illius præparari, quo ex illo tria ſua principia redigi poſſint ad verum ſoluens metallorum & mineralium medicamentum conficiendum, quod expertus Philoſophus per quam facile expedire poteſt.

CONSILIVM DECIMVM TERTIVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

PRimum confice oleum Salis ſequenti modo, Recipe Colonienſem vel alium candidum Salem, Sal enim marinum exiſtit præſtans: reconde illud in ampullam Waldenburgicam, ad tres vncias ſuperfunde ſequentis deſtillati aceti cantharum, lutatum pone in arenam, fac ſuapte coagulari & præparaſti Salem: Iam deſtilla ſic: Recipe duos acutiſſimi aceti vini cantharos, infunde duos præparati Salis manipulos, conſiſtere facias ad digerendum diem ac noctem, tunc deſtilla per Alembicum, & quando phlegma adſcendit, tunc remoue recipientem, ne quid de nigredine accedat ad deſtillatum funde viciſſim duos Salis manipulos, obſerua in omnibus priorem modum, repete ita & tertiò & præparaſti acetum.

Si cupis iam deſtillare Q. Eſſ. omnium metallorum, & Mercurium philoſophorum, qui omnibus in locis inuenitur, non verò eſt viuus Mercurius, ſeu vulgaris qui venenoſus eſt: Hic ſalubris, quo nemo hominum carere poteſt; ex quo Tinctura conficitur, incipe ita in nomine S.S. Trinitatis.

Recipe tres Salis bene toſti libras, & ſex ſalis prius coagulati lotones ambo hæc bene commiſta reconde in retortam bene lutatam, repone recipientem cum aquæ menſura frigidæ, ſubijce lenem ignem per biduum, vt tertio die primùm incipiat incandeſcere, & perſpicientur albi vapores in recipientem deſcendere: Hi metallici ſunt ſpiritus, tunc fac in æquali ſtare calore, donec vapores omnes adſcenderint, quod fiet intra octiduum, tunc videbis ſuperius in recipiente pendentem ſublimatam terram, quæ eſt Mercurius Philoſophorum. Quando vapores omnes adſcenderint, fac refrigeſcere, poſtea remoue recipientem,

entem, dilue bene interiori aqua, vt adhæreſcens ſublimatus aqua commiſceatur. Poſtea recipe illam aquam cum ſublimato & funde in deſtillatorium, deſtilla ſenſim per Alembicum ad 12. gradus, & quando hanc aquam per dimidium diem deſtillaſti, & dulcedo in acedinem incipit mutari, tunc recipe deſtillatam aquam in patinam vitream, pone in cellam, & cryſtalliſatur inſtar plumarum, cryſtallos exime, ſicca & reſerua. Reliquam aquam à cryſtallis tranſitam ſeu ſeparatam, deſtilla vt ante, fac plures dari cryſtallos, & adde reſiduam acredinem priori: deſtilla viciſſim inde dulcem aquam, fac cryſtalliſari vt ante, ita procede donec nulli amplius proueniant cryſtalli, guſta ſæpius aquam & acetum tranſiens, ſi linguam mordet & dentes examinat, ceſſa, & habebis oleum Salis in fundo, hoc rectifica per ſe ab omni phlegmate, ſi taliter hoc oleum præparaueris, ſoluet aurum tenuiſſime laminatum, quia eſt omnium metallorum aqua ſoluens, extrahit etiam illis Q. Eſſ. Radicalem.

CONSILIVM DECIMVM QVINTVM ET THEORIA de Lapide Philoſophorum.

SOlue 24. vel 30. ſalis nitri lotones in duas libras quintæ eſſentiæ vini, reconde in vitrum, ſine per 24. horas ſtare, poſtea effunde reconde in vitrum & ſigilla. Poſtea ſolue duos auri lotones in aquæ regis octo lotonibus, (facta ex Vitriolo viridi puriſſimo ſale nitro & ſale armoniaco) poſtea abſtrahe aquam ſoluentem ad auri calcem. Quando ita aurum in fundo inſtar pulueris inuenimus, in 28. lotones Q. Eſſ. vini optimi repoſuimus, in illis aurum noſtrum lauimus, eſſentiam tamdiu abſtraximus, donec omnia facta fuerint dulcia, quindecies cohobando. Tunc puluerem noſtrum in recentem aquæ ſalis petroſæ ſolutionem addidimus, ſinentes in Balneo Mariæ in vitro circulatorio per 40. dies & noctes circulari. Poſtea fecimus omnia inde diuaporare phlegmata leni igne inſtar ſolaris caloris. Tandem recondimus in vitrum Philoſophicum oui albumine bene lutatum mixtum cum Therebinthina & recenti calce viua in furnum tandem Philoſophicum poſuimus, ſubiecimuſque ignem lampadis, facientes elychnium Philoſophicum eumque continuum videlicet ignem per 9. menſes, & 9. iſtis menſibus elapſis inuenimus diaphonum pulcerrimum lapidem, ad cuius partē vnam addidimus 10. partes Mercurij, prius calefecimus, & ita in rubeum puluerem redegimus. Huius pul-

uerisi. pars ad mille partes Saturni fluxi addita, extempore optimum effecit aurum.

Multiplicatio eiusdem.

REcipe Mercurij, in rubeum puluerem redacti partem vnam, adde ei 10. vel 50. partes Mercurij purgati cum 2. partibus Solis amalgamati, operare vt ante per 9. menses, & nihil tibi deficiet, si cura veris vt in prioribus tribus mensibus vna pars tinget mille partes cuiuscunque metalli in optimum Solem.

CONSILIVM DECIMVM SEXTVM ET THEORIA
de Lapide Philosophorum.

Cum Enumeratione eius efficaciæ & constellatione cum cæteris metallis.

IN hoc Tractatu dicemus de supercælesti magna secreta atque occulta patefactione, singularis alicuius rei essentia, quæ non numeratur inter secreta Philosophiæ, nam quemadmodum illa supernaturalia sunt, ita sunt & hæc supercælestia, habentque magnam dignitatem humanum occultum spiritum talium diuinorum secretorum & patefactionum de his reddere participem. Quanquam verò optime Deus de tuis magnis secretis hoc loco scriptis iam patefactiones instituam, quod omnibus patribus & sanctis hominibus semper displicuit, precor tamen, vt id mihi ignoscas, scio enim quod etiam videntem obcœcare possis, & confido, quod ijs Solis quibus faues illud in factis vere vsurpare concedas. Pro exordio autem huius secreti Tractatus animaduertite, quod in omnibus creaturis diuina quædam potentia & efficacia sit, quæ ab omnipotenti Deo post absolutam primam creationem ita cælestibus astris inserta est, vt in æternum inuicem separari nequeant. Quanquam humana mens id comprehendere nequeat, quia hoc loco duo (quasi) contraria, corpora, substantiæ seu materiæ, qualia cælum, astra, Elementa, & aliæ eiusmodi materiæ, item quod astra tam longe & alte supra nos, nostram materiam verò tam profunde sub astris, sita sint & perspiciantur, dico tamen, quod nihil aliud sint quam vir & fœmina, quæ duo in sua operatione tertium,

tium, hoc est fructum sui seminij producant, non autem parturiunt nisi à matrimonio diuino æterno vendantur, copulentur & deuinciantur: Hinc inde Gamalcie sapientum ac Philosophorum maiorum. Nolite autem mirari tam mirabilẽ creationem vna cum illius magna operatione, quanquam captum nostrum facile superat, modestus tamen hominis spiritus vsque & vsque laboret, vt suæ cogitationes sint quasi cælestes, & omni naturæ, imo etiam omnibus Angelis dominentur.

De characteribus autem sciatis, quod hic nolim introducere mea, aut veterum & recentium necromanticorum diabolicorum characterum sigilla, verba & nomina, quæ etiam illos, qui verum fundamentum integrum & absque macula habere putant, decipiunt, quare summa hic opus est attentione, & volumus vos breuiter admonitos, ne multum tribuatis inanibus libris *Ptolomæi, Arthephij* & nonnullis tomis Alberti Magni & aliorum quos recensere non opus est. Cauete vobis, nonnulla enim futilia sunt, abominabilia & seductiua, nonnulla vera & iusta: obseruate inprimis fundamenta huius secretæ scientiæ, de qua aliquid scriptis comprehendam. Sed opus iam aggredimur, & quod porro te docebimus, id quolibet loco vbi opus fuerit, vere & absque vlla obscuratione patefaciemus. Haberemus quidem hic locum cum Fratribus Rosæ Crucis, conuersandi, sed differemus ad examen illorum Reformatorium. Recipe igitur in nomine S. & indiuiduæ Trinitatis vnciam vnam seu drachmam vnam granulati Solis, soluti in rectificata essentia vini, pone in Balneum per mensem vt plane dissoluatur, tunc funde solutum aurum cum essentia vini in puram cucurbitulam, & vide ne feces vna transeant, destilla essentiam vini per Alembicum in Balneo ab auro, & remanebit in fundo instar puri puluisculi, laua illum cum aqua communi bis destillata & in Sole iterum sicca, oportet autem esse quam siccissimum, & huius pulueris vnciam vnam præpares, ideoque iubeo soluere ex abundanti drachmam vnam, vt si quid deficeret, vncia tibi esset integra. Recipe iam sanguinei olei de rectificato Vitriolo 5. vel 6. guttulas, illas fac cadere supra puluerem ex auro præparatum, nõ plus vno momento, & ex templo (in vitrea concha) ab auro deglutientur, & siccũ quam ante permanebit, in colore verò instar floris purpurei. Iam conficias vasa & crucibula ad hoc opus, est enim magnũ secretũ, quale vix reperiri potest aliud maius, sed p̃para prius tuam materiam.

Recipe laminas Veneris, Martis, Iouis, Saturni ac Lunæ, de vno tantum quantum de altero, ſtratifica quodlibet ſeparatim Sale communi, in terreo vaſe cementatorio, calcina quodlibet ſecundũ rectum magiſterium Philoſophicum: cuprum per biduum, Martem per ſextiduum Lunam per triduum, Iouem per 5. dies, Saturnum per biduum, & hoc tempus idoneum eſt ad veram & perfectam præparationem metallorum, in puluerem & cinerem, exime autem quodlibet iuſto tempore, tere ſuper lapide tritorio in puluerem incomprehenſibilem ſeu impalpabilem, obſerua bene quodlibet, attende quid in poſterum dixero diligentiſſime, præpara primum crucibulum cum hac materia, cum qua vere præparari debet. Recipe vnc. 2. præparatæ & cementatæ Lunæ pulu. vncias 2. Veneris, pulu. vnc. 2. Martis pulu. vnc. 1. Saturni pulu. & Iouis pulu. vnc. 1. pone ſingulas & omnes in reuerberatorium, ſubijce continuum de arido ligno ignem per 12. horas quam optime potes, & confluent inuicem metalla 12. horis in diaphanum vitrum diuerſimodi coloris aſpectu iucundiſſ. & poſt 12. horas, vbi metalla in bonum vitrum combuſta ſunt, exime, contunde iterum vitrum in mortario ſubtiliſſime, funde in terreum crucibulum, & funde in prunis cum ſolle, vbi fuſum eſt, verte crucibulum de vno latere in alterum, vt ſingulis locis vitro obducatur, & iuſtum eſt.

Tunc recipe in nomine Dei commixtionem, aurum cum benedicto oleo Vitrioli, pone ſubtiliter in vitreatum tigillum, luta ſuperius luto ſapientiæ ne frangatur, pone viciſſim in reuerberatorium, reuerbera per triduum, ſed ita ne vitrum fundatur. Certe dico tibi, hauriet aurum & oleum noſtrum virtutẽ Radicalem 5. metallorum, & quanquam in auro ſat ſuperfluaq; omnium quinq; imperfectorum metallorum vis ſita ſit; nequeunt tamen ſuam potentiam & virtutes minime vt Rex ipſiſſ. exercere, iam verò quaſi à morte per hunc noſtrum ſecretum proceſſum excitauimus, ita deinceps metalla grata & accepta ſunt aſtris cæli, quo in illa facile ſuas operationes perficere poſſint, & profecto hoc primorum & magnorum ſecretorum vnum eſt, noſtrique propoſiti, hoc minime ſilentio filijs ſcientiæ inuoluere.

Iam exime tigillum è furno, aperi, & inuenies occultum lapidem cœleſtis efficaciæ & operationis, hunc diligentiſſ. conſerua, Non ſolum enim in hoc noſtro Philoſophico opere medicina eſt, ſed etiam medela contra omnes generis morbos, neque metalla in aurum poteſtatem habet tranſmutandi, ſed eſt etiam in ſua efficacia quaſi inuiſibilis,

bilis, velut insuperabile vinculum cœli, influunt in ipsum astra omnia cæli, & operatur supra omnem captum humanum, & qui illum secum habet, non potest vinci ab hostibus, conciliat sibi fauorem & gratiam apud quosuis, estq; tutus ab omnibus morbis præter illos quos Deus ad mortem prædestinauit. Accipe adhuc vnum secretum quod verissime noster lapis operatur: si quis eum reponet sub linguam, ille intelliget cæli potentiam, & illius intellectus erit supra omnem naturam, ita vt quasi sit angelicus. Hoc bene obserua, nam propterea operatur, & operatur ita diuina secreta. Ita audiuistis primum processum & secretum nostri lapidis quod maximum est. Viuite in timore Dei & date prompte de vestris, & inseruiet vobis Deus & cœlum. Nota hic lector sapiens, Authorem loqui solummodo de virtutibus cæli terrestris, non verò de mysterijs Archetypi, ne Angelis quidem notorijs. Iam progredimur ad alia, more quidem Cabalistico. Confice in nomine Dei duo vasa eo quo iam doceberis modo, cuius secreta quam magna sunt, quare caueas impie illoris illa tractes manibus, solis enim innotescent filijs scientiæ. Porro Notare oportet vos prius exercitatos esse, quo facilius laborem huius operis perficere possitis, & felices sitis in fundendis formis, quæ præscribentur. Adurite quodlibet metallum in vitrum, præcipue absque commixtione alterius, & custodite quodlibet seperatim optime. Prius vas habeat formam ☽ semicirculum, sed post circulum verum puncti centrum recte exprimatur ita ◠◡ vna pars cõficiatur ex solo vitro ☽, altera pars ex Venere, quas exacte metiaris & post circulum conficias, multũ enim interest. In vna lance seu vase instar ☽ constituatur quasi in centro vasis in fundo duo semicirculi, excauati hoc modo ◡◡ in omnibus secundũ proportionem vasis, ita vt quodlibet in septem partes diuidatur, & hi duo semicirculi comprehendant illarum 7. partium perfectionem. Alterũ vas seu pars debet ad circulos excauari, sed integrum manere, debetque esse instar alterius vasis Lunaris, ita vt similiter cum lunari 7. partes comprehendat, tunc habeas laminam ex auro confectam & bene expolitã, in illa vas tuum ex Venere præparatum ponas sub dium, in illud vas ponas lapidem tuum quasi in centrum, quod obtegas vase lunari. Fiat autem nocte, vt nullo id oculo adspicere possis, fac ita iñ tranquillo loco, vbi nullus motus, strepitus, fœtor aut similia incommoda sunt stare, & aure dimidium quadrantem horæ incipient mineralia summi Dei & spi-

rituum,

rituum, noli expaueſcere & timere magna iſta mirabilia, ſed benedic Deo & Chriſto qui homini talia patefecit ſecreta: videbuntur potentiſſima mirabilia maximi Dei in ſuis creaturis cælorũ & firmamenti, item nocturna lumina & illi addictos ſpiritus, quomodo dominentur cæleſtia aſtra & eorum operationem poterunt videri, & omnes eorũ ſpiritus, qui in cælo ſua habent domicilia, de quibus veteres multa inutilia dixerunt & diſputarunt. Accedite vos Mathematici ad vera ſecreta magna miracula noſtri inſtituti, vt veſtris nugis phantaſticis valedicere poſſitis. Quantula itaq; ſecreta, quæ quidem his maiora exiſtunt & è lapide noſtro reuera exiſtere poſſunt, facili via vobis, ſi rem acutius conſideraueritis, innoteſcet, ſed & nos ex abundanti adducemus ænigma apocryphum. Conficite in nomine Dei commixtionem ſecundũ artẽ in noſtro lapide, puri diaphani pyrois, nimirum vt pyrois cum L. vere vnitus ſit, abſque iactura luminis, nec alter alterũ lumine antecedat & obfuſcet, conijce ambos in purum cryſtallinum fontem Erato al. Enaho. quo illorũ ſpiritꝰ plane in eò cõſumatur; Eximite corpora, quæ magna & impura ſupernatant, purgate fonté & reſeruate purum in puro vitro. Iam conficite tabulas ſecundum magnitudinem circularem puriſſimas ex Planetis, veluti Ioue, Saturno, Mercurio ſeu Luna, quamlibet ſeparatim abſq; commixtione alterius, punctum autem ponatur exterius in ipſo centro vt ita punctum ſit transfixum, & inſculpite cuilibet tabulæ ſeu circulari lanci, vt videbitis, characteres, quamuis inuicem ſint ſimiles, in ſuis tamen locis interdum tranſpoſiti: tunc habeatis vas de Venere quod docui vos præparare, infunde in illud omnem fontem, & ponite illud ad tabulam ex Planetis vt ſcietis: Cupis iam præteritarum hiſtoriarum veras ſcire demonſtrationes tunc adponite illi tabulas Iouis & Saturni, cupis introſpicere præſentes caſus, tunc adpone tabulas Iouis ac Lunæ, cupis ſcire futura, appone tabulas Iouis Mercurij ac Lunæ, & experieris quid inferius, quid ſuperius, quid hic quid illic, quid terra, quid mari factum fiat vel futurum ſit. Hæc vera via eſt abſq; fuco, & ſi comprehenderis, facile relinques vaſa & characteres, item verba & nomina Artephij & aliorum cum ſuis poſitionibus.

Laus tibi & gloria ſanctiſſima Trinitas à me mortali homine propter ſummam bonitatem tuam & hanc mihi conceſſeris gratiam, vt hoc magnum ſecretum in æternam gratitudinem ſcriptis comprehendere potuerim & poſteris proponere in lumine & ſapientia tua ambulaturis.

Arcana

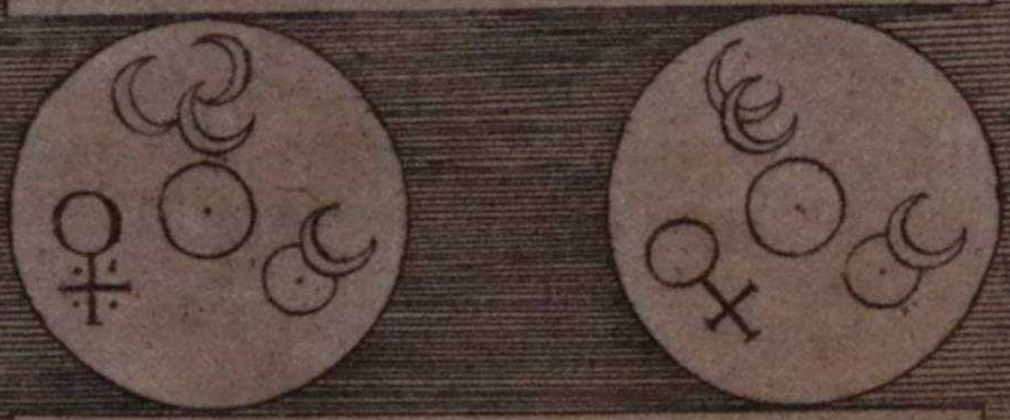
CIRCVLꝰ SATVRNI DVPLEX.

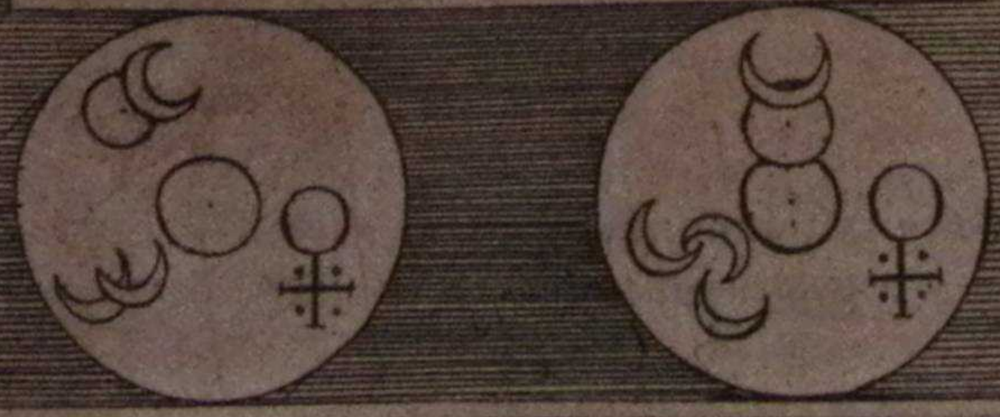
CIRCVLꝰ IOVIS DVPLEX.

CIRCVLꝰ LVNÆ DVPLEX.

CIRCVLꝰ MERCVRY DVPLEX.

Arcana exterioris siue maioris mundi deuinciuntur cum arcano nostri Elixiris in matrimonium & coniunctionem vinculis indissolubilibus,& prædestinantur per spiritum Dei, Amen.

CONSILIVM DECIMVM SEPTIMVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

Si Caballistarum & Veterum Astronomorum vsum nonintellexeris, à Deo minime natus es ad Spagyricam artem, nec per naturam ad Vulcanicum opus electus, neque vt os in Alchymistici aperias artis, creatus es. Paracelsus de Tinct. Phys.

TIncturæ materia quædam Res est, quæ ex tribus in essentiam vnam arte Vulcani transit aut manere potest, à Veteribus Leo Rubeus vocatus,paucis verò cognitus fuit. Hic per auxilium naturæ, nec non Artem ipsius Artistæ potest in Aquilam albam transmutari, sic vt ex vno duo fiant, supra quod Aureus splendor Spagyro non ita relucet: illa duo magis in vno seruata lucent. Hæc Tincturæ materia margarita maxima, pretiosissimusq; Thesaur⁹ est, ac nobilissimum φ iuxta manifestationem altissimi, nec non hominum considerationem in terris esse potest. Hoc est Lili Alchymiæ,& Medicinæ quod Philosophi tam accurate quæsiuerunt, verum ob defectum integræ cognitionis & perfectæ præparationis eius ad finem perfectum non perduxerunt. Sic Tincturæ subiectum satis declaratum est, vt inter fratres duos vix fidelius queat aut liceat præstari; præparationem eius sic aggrediemur.

Spagyri veteres Lili putrefecerunt per mensem Philosophicum, & postmodum spiritus humidos ab eo destillarunt, quousque sicci tandem eleuati sunt. Caput mortuum spiritibus humidis iterum imbuerunt, & ab eo per destillationem sæpius abstraxerunt, idque tamdiu donec sicci prorsum eleuati fuerunt. Inde post abstractos humores & siccos spiritus per pellicanum ter aut quater simul vniuerunt, donec Lili totum in fundo siccum resideret. Quanquam experientia prima processum hunc ante fixationem dedit, nihil ominus antecessores nostri sæpius eo votum perfecte assecuti sunt. Breuiorem tamen viam habuissent ad Rubei Leonis Thesaurum perueniendi, si concordiam Astronomiæ cum Alchymia didicissent, prout ea in Hermetis Apocalypsi demonstratur. Cum ergo primum seculum Tincturæ primam dederit experientiam, ex vno simplici duo Spagyri fecerunt. Verum cum id inuentum medio seculo postea perijsset, eorum successores diligenti perscrutatione postea in illius simplicis

nomina

nomina duo inciderunt,idque nominarunt vnico vocabulo, nempe Lili,tanquam Tincturæ subiectum. Tandem imitatores naturæ materiam hanc(non secus ac in terra semen)tempore suo putrefecerunt, cum ante corruptionem hanc nihil ex eo nasci,nec Arcanum aliquod erumpere posset. Postea spiritus humidos abstraxerunt à materia, donec tandem ignis violentia sicci pariter sublimati fierent,vt hac via, non aliter quam rusticus ex Anni tempore peruenirent ad maturitatem,prout vnum post aliud ascendere solet ac decidere. Postremo veluti post Ver Æstas prodit,fructus illos & siccos spiritus incorporarunt & magisterium Tincturæ perduxerunt eo,donec ad messem deueniret,ac ad maturationem se disponeret. Porro de processu abbreuiato ad Physicorum Tincturam,Paracelsum allegabimus. Tam prolixo labore,tædiosaque reiteratione Spagyri veteres non indiguissent, si ex Paracelsi opus suum didicissent & fuissent aggressi: Votum æque bene assecuti fuissent,impensis laboribusque longe minoribus. Hac tempestate verò qua Theophrastus Paracelsus Arcanorum aduenit Monarcha, inuentionis temp° est præ manibus, quæ Spagyris omnibus ante me fuit occulta. Quapropter dico: tantum rosei coloris à Leone sanguinem accipite & ex aquila gluten: quæ postquam simul coniunxeritis,iuxta veterem coagulate processum. Tincturam habebitis Philosophorum, quam infiniti quæsiuerunt, inueneruntque pauciſſimi. Velis nolis tu sophista,magisterium hoc est in ipsa natura, magnaleque Dei supra naturam,atque Thesaurus in hac miseriarum valle pretiosissimus. Extrinsecus is inspicias,videtur esse vile quid, aliud in multò nobilius,quam fuerit antea, transmutare. Miraculum tamen id esse à Spagyro productum,est quod patiare,nec non fateare: qui suæ præparationis arte,vile corpus extrinsecus visibile corrumpit, ex quo nobilissimam aliam & pretiosissimam essentiam excitat.Quædam igitur simplicia interdum componit Alchymista, quæ postquam iuxta suam corrupit necessitatem aliud inde præparat. Sic enim persæpe ex multis,postmodum vnum fit; quod plus efficit,quam ipsa natura per se posset,vt in Gastaymo aperte satis patet,ex Saturno Venerem fieri: tum in Carinthia, ex Venere Lunam: & in Hungaria ex Luna Solem, vt interim taceam de transmutationibus alijs rerum naturalium,magis satis cognitis,quæ mirabilius quam Ouidius in sua Metamorphosi narrat,prodeunt in lucem.Recte me vt intelligas: Leonem

tuum in Oriente quæras, & aquilam ad Meridiem in assumtum hoc opus nostrum. Instrumenta meliora nō reperies quam Hungaria, nec nō Histria producunt. At si cupias id ex vnitate per dualitatem, in Trinitate cum æquali permutatione cuiusq; deducere: tum iter ad Meridiem dirigas oportet, sic in cypro votum consequeris omne tuum, de quo fusius minime differendum est, q̄ in præsentia declaratū fecimus. Arcanorū istorum q̄ transmutationes exhibent, adhuc plura sunt, etsi paucis cognita; quæ licet manifestentur à Domino Deo, non statim erumpit huius artis rumor, sed omnipotens cum ea dat intellectum hæc & alia celandi pariter vsq; in aduentum Heliæ Artistæ, quo tempore nil tam occultum erit, quod non manifestabitur aut reuelabitur. Videtis etiam oculariter (quamuis loqui de his minime sit opus, quod in irrisionem ab aliquibus assumi posset) in Sulphuris ignis magnam Tincturam esse gemmarum, quæ quidem eas sublimius exaltat, quam ipsa natura per se valeat. Verum ista gradatio metallorum & gemmarū à me hoc loco relinquetur, cum de ea satis in Arcanis Arcanorum in lib. de vexationibus Alchymistarum, & in alijs abunde scripserim. Antecessorum nostrorum processum de Tinctura Physicorum vt incæpi, iam perfecte concludam.

Postremò Spagyri veteres, Lili pellicanatum siccatumque, ignis ordinata quadam augmentatione tamdiu fixarunt, quousq; à nigredine iuxta colorum omnium permutationem, rubeum instar sanguinis fieret, & cum ea Salamandræ conditionem indueret. Recte quidem ab eis tali labore processum fuit, ac ad eundem modum, etiam vnumquemq; hanc margaritam ambientē, procedere æquum est, ac decet. Hunc tibi clarius declarare, mihi difficilimum erit, nisi didiceris in Alchymistarum schola gradus ignis obseruare, vasa quoq; tua mutare. Tum demum enim videbis, mox atq; Lili tuum in ouo Philosophico fuerit excalefactum, admirandis apparens itionibus, coruo nigrius fieri: Cygno postmodū successum temporis albius: & postremo transiens per flauedinem, sanguine quouis magis rubeum euadere. Quærite, quærite primus ait Spagyrus, & inuenietis; pulsate & aperietur vobis. Impium indecorumq; foret aui tam perfide cibum in os ponere. Ipsa potius ad hunc volare, sinatur, prout ego eum cæteris ante me facere coactus fui. Veram igitur artem sequere. Hæc enim in perfectam eius cognitionem te ducet. Non est quod amplius aut clariùs apponatur

tur quidpiam quam antea dixerim. Hæc de processu veterum, & mea correctione Tincturæ Physicorum, quod ad præparationem eius attiner, à me satis dicta sunt hactenus.

Porro cùm nunc Ægyptiorum Thesaurum istum in manibus habeamus, est, quod eum in vtilitatem nostram conuertamus: quæ dupliciter ex Spagyrico Magisterio nobis offertur. Priore modo, prout ad renouationem corporis applicari potest: Posteriore vero, prout in transmutationem metallorum adhibenda est. Si Tinctura Physicorum in transmutationis vsum venire debeat, eius primo libra super Solis fusi libras mille proijcienda est. Medicina tum demum præparata fuerit, ad leprosum humorem metallorum transmutandum. Admirandũ hoc opus in luce naturæ est, videlicet Spagyri Magisterio seu operatione metallum perire quod prius erat, aliudq; fieri. Aristotelem mirifice in admirationem duxit. Rustici quidem in Hungaria, cum ferrum suo tempore proijciunt in fontem quendam vulgari nomine *Zipserbrunnen*/in ferruginem id cõsumitur, quæ follibus & igne liquefacta, mox pura Venus existit, quæ nunquam in ferrum amplius redit. Similiter in monte *Kuttenberg* vulgariter nuncupat, lixiuium ex Marchesitis colant, in quo ferrum ilico in optimam Venerem transit alte gradatã, & malleo tractabiliorem altera naturali. Hæc & similia plura simplicibus magis hominibus quam sophistis cognitæ sunt, quæ metalli speciem vnam in alteram transmutant, quæ tamen propter insignẽ ignorantium contemtum, velut & ex parte propter artificum iustam inuidiam abscondita fere manent. Ego Paracelsus in Istria Venerem vltra 24. gradus (al. 38.) sæpius addux, sic vt Solis ardor altius ascendere nequeat, constantem in Antimonio vel in quartali, qua quidem vsus sum in omnibus, vt alijs. Quanquam autem veteres Artistæ fuerunt huius Arcani percupidi, summaque diligentia quæsiuerunt illud, nihilominus pauciſſimi iuxta perfectam præparationem ad finem suum id perducere potuerunt. Multas namque difficultates & obstacula metalli minoris in melius transmutatio affert, prout Iouis in Lunam, aut Veneris in Solem. Magnalia naturæ multis hominibus occulta esse Deus fors voluit propter peccata. Nam cum aliquoties ab Artistis Tinctura hæc iam præparata esset, ipsique proiectionem in effectum deducere non possent, accidit, vt ex eorum incuria custodiaque mala illa à gallinis comederetur, quibus deinde plumæ

deciderunt,ac,vt ipſimet vidi,rurſum creuerunt. Hac via tranſmutatio per abuſum ex negligentia Artiſtarum in Medicinam & Alchymiam venit. Cum enim à Tinctura,nempe iuxta ſuum deſiderium, vti minime poſſent,eandem ad renouationum hominum conuerterunt, vt ſeq. capitulo nunc latius audietur. Hinc conſtat Phyſicorum in Ægypto primorum aliquot, ac priſcorum per hanc Tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Ita vita multorum ad aliquot ſecula producta prolongataque fuit,prout habetur in diuerſis hiſtorijs apertiſſime,quod nemini ferme credibile videtur. Eius namque vis tam admirabilis exiſtit, vt corpus longius producat quam agnatæ naturæ poſſibile ſit,ac in eo gradu id firmiter conſeruat adeo, vt ab omnibus infirmitatibus tutum viuat. Et licet ſenectam quidem habeat: apparet tamen nihilominus vt in primæua iuuentute conſtitutum.

Eſt itaque Tinctura Phyſicorum vniuerſalis Medicina, morbos omnes inſtar ignis inuiſibilis, quomodocunque illi denominentur conſumens. Doſis eius eſt exigua valde, ſed operatio potentiſſima. Per eam à me Paracelſo,curata ſanataque ſunt Lepra, Lues Venerea, Hydropiſis,Caducus,Colica,Gutta,ſimileſque morbi: Item Lupus, Cancer,noli me tangere,Fiſtulę,nec non genus omne morborum internorum,& certius quidem,quam credibile ſit, cuius teſtimonium exhibebunt Germania, Gallia, Italia,Bohemia, Polonia &c. ſatis amplum. Hoc eſt Catholicum Phyſicorum, propter quod vitam longam proſecuti ſunt omnes Phyſici ad reſiſtendum morbis, & per hoc vniuerſale id maxime conſecuti ſunt & efficaciſſime, iuxtaque ſuum arbitrium Tincturam Phyſicorum nominarunt. Quid enim in Medicina maius eſſe poteſt, quam eiusmodi corporis mundatio, per quam ab eo ſuperfluitas omnis à radice prorſum tollitur, ac tranſmutatur? Sanato namque ſemine,perfecta ſunt omnia. Sic excellentiſſimum viri Medici Fundamentum erit, regeneratio naturæ,iuuentutisque reſtauratio. Ad iſtam regenerationem, vires atque virtutes Phyſicorum Tincturæ mirabiliter inuentæ ſunt, & vſque ad tempus à Spagyris veris vſitatæ ſecreto,nec non abſconditæ.

CON-

CONSILIVM DECIMVM OCTAVIVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

ACcipe electri limati, pone in sperma suum (Alij recipiunt minerale immaturum, pone in suam Sphæram) vt sordes & superfluitates abluantur, & purga ad summum quantum potes per stibium more Alchymistico, ne à sua nequitia aliquid damni patiaris. Postea resolue in stomacho strutionis, qui in terra nascitur, perque aquilæ acredinem in sua virtute confortatur. Quando autem electrum consumtum est, & colorem calendulæ post solutionem acquisiuit, non obliuiscaris illud in pellucidam essentiam redigere, quæ vero succino similis sit. Deinceps adde dimidium tantum, quantum corporale electrum ante præparationem pendit de aquila extensa, & abstrahe ab eo stomachum struthionis sæpius, ita electrum fit spiritualius. Quando autem stomachus strutionis labore defatigatus est, necesse est eum recreare & semper abstrahere. Denique quando iterum acredinem amittit, adde quintam essentiam Tartarizatam, ita tamen vt altitudine 4. digitorum sua rubedine sit spoliatus, eaque simul transcendat. Hoc tamdiu fac & toties, donec per se albescat. Quando iam satis est, nam videbis oculis tuis, quomodo pedetentim se ad sublimationem accommodet, & tu illud signum habes, sublima: Ita electrum in albedinem exaltatæ aquilæ conuertitur, & paruo labore eo transfertur & transmutatur. Atque hoc quærimus nos, vt eo vtamur ad nostram Medicinam. Cum hoc in multis morbis tutò procedere potes, qui vulgari Medicina tentari nolunt. Poteris idem etiam in aquam & oleum, & in rubeum puluerem conuertere, & ad omnia ea vti, ad quæ eo in Medicina eges. Dico tibi autem in veritate, nullum melius fundamentum esse Medicinæ totius, quam in electro latet. Hæc Medicina est & vocatur benedicta à Deo, quæ non omnibus est reuelata. Ad rem destructo tuo electro, si procedere velis, vt ad optatum finem peruenias, accipe destructum & fugax factum electrum, quantum vis ad perfectionem ducere, & impone ouo Philosophico, & oprime sigilla, ne quid evaporet, stet tamdiu in Athanar, donec sine vlla additione per se desuper resolui incipiat, ita vt in medio isto mari Insula conspiciatur, quæ quotidie decrescat, & ad extremum in atramentum

sutorium mutetur. Hoc Atramentum est auis, quæ noctu volat sine alis, quam & primus Ros cœlestis perpetua concoctione & ascensione in nigredinem capitis coruini transmutauit, quæ caudam pauonis assumit, & deinceps pennas cygni acquirit, & postremo summam rubedinem totius mundi accipit, quæ signum est igneæ eius naturæ, per quem ignem omnia accidentia corporis expellit, & frigida, emortuaque membra refocillat. Talis præparatio iuxta sententiam omnium Philosophorum fit in vnico vase, in vna fornace, in vnico igne, non cessante vaporoso igni.

Ita ista Medicina est quasi cælestis & perfecta, aut saltem potest plusquam perfecta Luna fieri, per propriam carnem & sanguinem, & per interiorem exterius versum & productum ignem, vt modo dictũ est, per quẽ & omnes sordes metallorum abluuntur, & per quem occulta metallorum manifestantur. Nam ista plusquam perfecta Medicina, omnia potest, omnia penetrat, & infundit sanitatem illo ipso tempore, quando morbum & malum expellit. Quare nulla Medicina ipsis in terris est similis. In hoc igitur exerce te, & esto strenuus. Hoc enim tibi laudem & gloriam pariet, & non eris putatiuus Medicus, sed sciens, quin & proximum tuum amare cogeris. Tale enim Diuinum Arcanum nemo absque auxilio Diuino percipere & intelligere potest, sicut & virtus eius ineffabilis est & infinita, in qua Deus omnipotens cognoscitur. Scias autem quod nulla solutio fiat in tuo electro nisi circulum septem sphærarum perfecte ter percurrit. Hic enim numerus decet illud, quem & complere debet. Quare attende præparationi, quæ causa est solutionis, & ad glorificatum, destructum & spirituale factum electrum vtere Arcano Tartarizato, ad eluendas superfluitates, quę in pręparatione accesserunt, ne frustra labores. Attamen de Arcano Tartari nihil ibi remanebit, sed tantummodo circulariter cum eo iuxta dictum numerum proceditur. Ita facile per se in ouo Philosophico & vapore ignis fiat aqua Philosophica, quam Philosophi aquam viscosam appellant, seipsam quoque coagulabit, & omnibus coloribus repræsentabit, ita vt postremo summa rubedine ornetur. Plura de hoc mysterio scribere prohibitum est, & Diuinæ potentiæ mandatum. Est enim hæc ars certissime donum Dei. Quapropter non omnes eam intelligere possunt. Igitur Deus dat eam cui vult, nec sibi per vim extorquere sinit, sed solus vult in hoc honorem habere, cuius nomen sit benedictum in æternum, Amen.

Scias

Scias huius Medicinæ Dosin tam paruam & leuem esse, vt vix credibile sit: quodque tantum in vino vel similibus accipi debeat: attamen in omnium minima quantitate, ob cœlestem suam vim virtutem & efficaciam. Nam tantum propterea homini manifestatur, ne quid imperfecti in natura maneat, atque ita à Deo prouisum, & prædestinatum est, vt ipsius virtus & Arcanum per Artem producatur, quo homini, vtpote imagini Dei, omnes creaturæ prodesse cogantur. Et ante omnia Dei omnipotentia cognoscatur. Qui igitur intellectū à Deo habet, ille hanc operabitur: Impiorum vero econtra opera erunt tenebræ.

CONSILIVM DECIMVM NONVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

ILlius Philosophorum lapis, qui describitur ab alijs diuersimode, auctor non sum Paracelsus, nec executor, minus indagator in eo, tanquam de hoc loquerer ex auditu, vel ex lectura. Quare cum eius rectitudinem habeam, processum illius relinquens meum prosequar, vt eum qui à me, cum per vsum, tum practicam repertus est. Eumque voco Lapidem Philosophorum, quod instar illius hominum corpora tingat, vti de suo scribunt illi. Verum meus iuxta processum eorum præparatus non est, cum illum hoc loco non intelligamus, nec etiam ponimus, cum antea meminerimus eius principio libri, quum scribemus vires & operationes eius, quas habet ex separatione (eius verba in margine.) De hoc itaque latius notabitis penetrationis ingressum, quo totum corpus ac omnia, quæ huic insunt, ille penetrat. Ista namque penetratione restaurat & renouat illud: non quod amoueat prorsus, & nouum introducat in locum: Aut quod vt prima materia, spermaticum Arcanum suum etiam infundat, sed quod vetus ita purgat, etiam infundat, sed quod vetus ita purgat, vt Salamandræ cutis absque læsione tamen vel defectu mundatur, & nihilominus antiqua cutis in essentia formaque manet. Similiter Lapis hic Philosophorum corpore pullulare morbum, sed ab eo fugiunt Podagra, Hydropisis,

qui secundum Arcanum per Artem producatur, quo homini, vtpote imagini Dei, omnes creaturæ prodesse cogantur. Et ante omnia Dei omnipotentia cognoscatur. Qui igitur intellectū à Deo habet, ille hanc operabitur: Impiorum vero econtra opera erunt tenebræ.

de Lapide Philosophorum.

Lapis Philosophorū, dum Arcanum nū existit, operationes suas in alia forma percurrit, in hunc modū videlicet. Prout ignis extrinsecus adurens maculatam Salamandræ cutem, hanc prorsus mundā efficit vt reliquas: cēter natā: sic etiam

Lapis hic Philosopho-rum totum corpus humanum repurgat, & mundat ab omnib. suis immundicijs, introductione & nouarũ viriũ, quas naturæ hominis adiungit, in Archidoxis lib. 5. de Arcanis.

lateritia, colica passio, nec non à 4. humorib⁹ ægritudines omnes prouenientes ejcit, corpora quoque repurgat, vt similia reddantur, at si tum primò nata essent. Refugit omne, quod naturam destruere conatur. Non aliter: ita quam vermes, infirmitates quæcunq; renouationẽ hanc fugiunt. Huiusmodi vires hic Lapis Philosophicus habet, quibus tot ac tam mirandos morbos expellit, non ex sua complexione, vel ex forma specifica, neq; sua proprietate vel accidentali quapiam qualitate, sed ex subtilis practicæ viribus, quæ induntur illi à præparationibus, reuerberationibus, sublimationibus, digestionibus, destillationibus, & postmodum varijs reductionibus, & resolutionibus, quæ quidem operationes omnes einsmodi lapidem in tantas virium subtilitates & acuitates adducunt, vt mirum sit. Non ab initio habuerit eas, sed quod ipso ei tamen demum attribuantur. Simile quid intelligendũ in melle quod eleuationib⁹ suis omni corrosiuo longe fit acutius, sed sublimato quouis penetrantius. Talem à natura proprietatem acuitionis non habet, verũ ex eleuatione, quæ totũ hoc mel immutat in corrosiuum. In efficacibus istis Arcanis etiam animaduertendũ, eos q̃ vtuntur illis, velut & liberos ab eis ꝓgenitos, postea tanta sanitate præditos viuere, vt in eorũ corporib⁹, ægritudo nulla, neq; contrarietas, aut simile quid accidere vitij possit: Verum ita subtili mundaq; naturæ complexione, conditioneq; prorsum ornantur, vt nobiliorẽ cõplexionis conditionẽ minime possibile sit induci. Nam istiusmodi medicina selectissima, nec nõ excellentissima plurimũ instaurat, mundat, incorruptibilemq; vitã introducit, q̃ nulla vita cõtaminari possit. Nihil quicquã in ea flaccescere sinit, sed vt in summa nobilitate naturæ homines vt viuant, efficit ac eorũ prolẽ, ad decimã vsq; generationẽ ꝓuehit. Lapis ille Philosophorũ non solũ pondus vnum transmutat, sed istud mutat iterum aliud, & hoc porro aliud &c. ita vt in infinitũ pene mutationes illæ extendantur, prout etiam vnũ lumen accedit, aliud & istud iterum aliud. Pariter de hoc Lapide Philosophorũ, intelligendũ est quoad sanitatẽ: vt etiã ex arbore bona semen bonũ & surculi nascuntur boni, è quibus iterũ arbores bonæ ꝓducuntur. Vis atq; potentia Lapidis Philosophici mirum in modum exaltatur, vt indagari minime queat, quinam ad istũ naturaliter fieri possit. Et nisi paterent oculis euidentissima signa, incredibile foret, homines talia namq; miranda perficere posse, cum virtus istius operis ex generatione transeat in generationẽ sine corruptione. Dei contra misericordia in vno corpore consistit, ac tandẽ alijs

iuxta

uxta meritum eorum vel dene gatur, vel ex gratia concernitur. Iam noſtri Lapidis Philoſophici proceſſum ponamus ad hunc modum.

In nomine Domini: Sume Mercurium alias Elementum Mercurij,& ſepara purum ab impuro: poſtmodum reuerberetur vſque in albedinem,quam ſublimato per Sal Armoniacum, tamdiu, donec reſoluatur:id calcinetur& ſoluatur iterum,ac in pellicano digeratur vno menſe,tandem coaguletur in corpus: Hoc nō vritur amplius,nec vllo modo cōſumitur,ſed in eodē ſtatu permanet. Corpora quæ penetrat, per cineritia permanenda ſunt, & in nihilum reduci minime poſſunt, aut alterari,ſed lapis à ſenſibilibus & inſenſibilibus, vt ſupra narrauimus,qualitatē omnem ſuperfluam adimit.Et quamuis breuē admodū viam poſuerimus, laborem tamen prolixum requirit multis circumſtantijs difficilem,ac nullo tædio affectum operatorem,ſed ſumme diligentem & expertum poſcit.Idem Paracelſus ait tom.6. lib.7. Porro Tincturas metallorum neceſſe eſt naturæ fixæ, fluxibilis & incombuſtilis,ita vt ſi parum eius laminæ metallicæ ignitæ inijciatur,mox ſicut cera fluat,idq; ſine omni fumo metallumq; penetret,vel oleum papyrum,vel aqua ſpongiam,omniaq; metalla in album &rubrum tingant, hoc eſt in aurum & argentum. Hæc iam ſunt Tincturæ metallorum, quæ neceſſe eſt per gradum calcinationis primum in Alkohol verti, poſtea per gradum ſublimationis ſuum facilem & leuem fluxum nanciſci: deniq; per gradum putrefactionis & deſtillationis Tinctura fit fixa & incombuſtibilis,colorisq; immutabilis. Tincturæ vero humanorum corporum,vt ea tingantur in ſummam ſuam ſanitatem, & expellantur ab ipſis omnes morbi: Vires autem & colores amiſſi reddantur, vtque ea inſtaurentur & renouentur ſunt iſtæ,Aurum,Perlæ, Antimonium,Sulphur,Vitriolum &c.& ſimilia,quarum præparationes in alijs libris multipliciter docemus. Quare nobis non neceſſariū videtur,hic ea repetere. Paulo poſt ait: Tranſmutatio metallorum, magnum ſecretum eſt in natura,& difficulter fieri poteſt multorum impedimentorum, & aduerſitatum cauſa: Attamen non eſt contra naturam,neque contra Dei ordinationem,vt multi falſo loquuntur,vt vero minora & impuriora metalla quinq; vt Venerem,Iouem, Saturnum,Martem & Mercurium in maiora & perfectiſſima metalla, vtpote in Solem vel Lunam tranſmutentur,abſque Tinctura vel Lapide Philoſophorum fieri illud nequit.

Vide Annotationes noſtras in Baſilium.

CONSILIVM VIGESIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

NAtura in viſceribus terræ minerale gignit. Huius genera duo ſunt, quæ in multis Europæ locis aut regiminibus inueniuntur. Optimum quod mihi oblatum, ac in experimentando genuinum inuentum eſt extra in figura maioris mundi, eſt in Oriente Aſtri Sphæræ Solis. Alterum in Aſtro Meridionali, iam in primo flore eſt, quem viſcus terræ per ſuum Aſtrum protrudit, quique in prima ſua coagulatione ruber inuenitur, in quo conditi latent omnes flores & colores mineralium. De hoc multa à Philoſophis ſcripta ſunt, quod naturæ frigidæ & humidæ ſit, & Elemento Aquæ conueniat. Quantum verò ad cognitionem & experientiam ipſam attinet, Philoſophi ante me Paracelſum omnes telis ſuis miſſis ab ipſo ſcopo veritatis longe aberrant, dum Mercurium & Sulphur metallorum omnium matrem eſſe crediderunt, interim tertij ne quidem per ſomnum mentionem facientes: cum tamen, ſi Spagyrica arte aqua ſeparatur, veritas ipſa clare pateſcat, nec Galeno nec Auicennæ cognita. Quod ſi pro noſtris Phyſicis nomen ſaltem ac compoſitio, diſſolutioque ac coagulatio, ſicut in principio mundi natura in ſuis creſcentibus procedit, deſcribenda forent: Vix integer annus mihi ſuppetereret, & ad illa explicanda ne numeroſa quidem vaccarum coria mihi ſufficerent. Affirmo autem in hoc minerali tres ſubſtantias & materias reperiri, nempe Mercurium, Sulphur & Mineralem aquam per quæ illud à natura coagmentatum eſt, & per ſcientiam Spagyricam à ſucco proprio reſoluitur, quando nondum omninò maturuit in perfecto ſuo Autumno, ſicut pyrum in arbore. Arbor pyrum abſcondit. Si verò cœleſtia Aſtra & natura conueniunt, illa primum ſurculos emittit tempore Martij, poſtea gemmas protrudit, & his apertis exhibet florem, & ſic conſequenter vſque ad maturationem pyri in arboris Autumno. Eadem etiam mineralium conditio eſt. Nam & ipſa ſimiliter ex viſcere terræ protruduntur, quod ſedulo admodum notandum eſt Alchimiſtis, qui Theſaurum Theſaurorum venantur. Huius vt viam, initium, medium ac finem illis oſtendam: ſequenti tractatu propriam ipſius aquã ipſius proprium Sulphur & proprium Balſamum deſcripturus ſum.

Per

Per tria hæc, resolutio & compositio in vnum coagulantur. Recipe minerale cinnabaris, & id hoc modo para: Coque illud ex aqua pluuia in vase lapideo, horis tribus, postea sedulo depura & solue in aqua regis, quæ composita fit ex vna parte Vitrioli & Armoniaci, destilla per Alembicum, iterumque affunde, & cura vt purum ab impuro separetur hoc modo. In fimo equino putrescat per mensem. Postea Elemento hoc modo separa. Si signum suum promit, incipe destillationem per Alembicum addito primo gradu ignis. Sic ascendet aqua & aër: Ignis & terra in fundo residebunt. Postea iterum coniunge illa, & in cinere sensim vrge. Sic iterum primo ascendet aqua & aer, & postea elementum ignis, quod à peritis Artistis cognoscitur. Terra in fundo vasis erit, quam ibi quæres, à multis quidem quæsitam, sed à paucis inuentam. Terram hanc mortuam in reuerberio artificiose præparabis, & postea gradum ignis addes, diebus & noctibus 5. Quibus exactis gradum alterum quoque totidem diebus & noctibus addes & cum illa inclusa ita ex arte procedes. Tandem inuenies Sal volatile, instar tenuis Alkali, constans scilicet Astrum ignis & terræ. Hoc cum prius asseruatis Elementis, aqua & aëre commisce, ac iterum per dies ac noctes octo pone in cineres, & reperies, quod à multis artistis neglectum fuit. Id pro experientia tua, secundum artem Spagyricam separata, & inuenies terram albam, cui Tinctura sua extracta sit. Sic ergo Elementum ignis & Salis terræ Alcolatice compone & digestionem in essentiam pellicanicam. Ita alia adhuc terra deponetur, quam iterum separa. Postea sume pellicanatum Leonem, qui primo quoque reperitur, vt Tincturam eius videas, elementum scilicet ignis stans super aqua, aëre & terra. Separa per tritorium ab infimo. Ita verum habebis Aurum potabile. Id dulcora cum Alcool vini affuso, & toties per Alembicum destillato, dum nullam acrimoniã ab aqua regis supereſſe videris. Hoc oleum Solis inde in suum Retortorium, sigillo Hermetis exquisite occlusum, pone ad eleuandum, ita vt exaltetur & duplicetur in suo gradu. Postea vitrum ita clausum pone in locum frigidum. Sic non soluetur, sed coagulabitur. Iterum impone ad eleuandum & coagulandum, & hoc vice tertia itera. Sic Tinctura Solis in suo gradu perfecta erit. Reserua suo loco vlterius, sume Veneris Vitriolum, more Spagyrico ad summum præparatum, & adde prius asseruato Alembico aquæ & aëris. Resolue & vt diximus, per

menſem putrefaciendo iuſta. Putrefactione finita, ſignum Elementorum ſpectabis: ſepara & duos colores præſto videbis, album & rubrum. Rubrum albo ſupereminet. Rubea Tinctura Vitrioli adeò fortis eſt, vt corpora alba omnia tingendo rubefaciat, aut rubra corpora omnia albefaciat, quod mirum eſt. Tincturam hanc per retortam, iterando toties, donec exeat albeſcens. Perge nec de opera deſpera. Rectifica donec verum, clarum, viridem leonem reperias, quem ſpectabis pondere grauem & ingentem. Ea Tinctura eſt, aurum perſpectibile. Huius Leonis viridis ſigna admiranda videbis, qui nullo Thelauro Leon. Romanis redimi poteſt. Bene illi, qui ipſum reperire ac ad Tincturam vſurpare nouit. Hic eſt verus & genuinus Balſamus, Balſamus cœleſtium Aſtrorum, corpora nulla putreſcere ſinens, nec radicem agere permittens, Lepram, Podagram, Hydropem. Datur vni? graui pondere, ſi cum Sulphure Auri fermentetur. Sume quem deſcripſi liquorem mineralium, ſecundum pondus part. 4. Solis Rubei terræ part. 2. Sulphuris Solis part. 1. Vna conijce in pellicanum, congela, ſolue vice tertia. Sic Tincturam Alchymiſtarum habebis. Iam qui Aſtri Solis vnciam vnam habet ad vncias mille: is proprium ſuum corpus Solis quoque tingit: ſi aliorum Aſtra habebis eodem modo facies.

Hoc opus, Tinctura Alchymiſtarum ad nouem menſes directum non eſt: ſed alacriter & ſine tædio in Spagyria Alchimiſtarum potes pergere, & ſpatio quadraginta dierum Alchimiſtarum iſthoc frigere, extrahere, exaltare, putrifacere, fermentare, in lapidem coagulare & Alchymiſticam phœnicem producere. Sed probe notari debet, quod Sulphur cinnabarinus ſit aquila volatica, cuius pennæ auolant ſine vento, & corpus phœnicis in nidum ſenioris vehunt, vbi ab Elemento ignis is nutritur, & pulli eius oculos ipſi effodiunt: Unde emergit albedo, diuiſa in ſua ſphæra, in ſphæram ac vitam ex ſuo corde, Balſamo ſuorum inteſtinorum, ſecundum proprietatem Cabaliſtorum.

***

CON-

CONSILIVM VIGESIMVM PRIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

MOrtificare vel congelare Mercurium, & postmodum in Lunam conuertere velle, magnoque labore sublimare, varia sunt opera, cum illa sint in Sole & Luna existentium tantum quædam dissipatio. Est enim alia longe diuersa, propinquiorq; vita, qua Mercurius parui dispendio, laboreq; minori sine congelatione transmutatur in Lunã: Quilibet autem libenter addisceret artem hanc in Alchimia tã leuem atq; facilem, per quam breui tempore Sol & Luna plurimum facere posset. Cumque non nisi cum tædio prolixa scripta & verba legantur, optarer vtiq; vt directis verbis admoneretur. Hoc & ita facito, operare sic, & habebis Solem & Lunam, quibus in ditissimum virum euades. Itane vero: Tantisper exspecta quæso, donec citra laborem breuibus verbis tibi id declaretur, præmansumq; ingeratur in stomachum vt ex Saturno, & Mercurio & Ioue aurum & argentum ilico conficias. Non est, nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu, factuq; tam facilis, ac in seipsa facilis existit. Sol & Luna fabricandorum promtitudo per Alchymiam tam facilis est, vt nec libris, nec doctrinis contextis magis opus sit, quam si de niue præterita quis scribere vellet. Si quæso de receptis Alchymiæ, vasorumq; & instrumentorum diuersitate dicendũ esset? Vti sunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, Sulphura, Salia, Salpetræ, Alumina, Vitriola, Chrysocollæ, Atramenta, Auripigmenta, fel vitri, cerussa, terra rubea, Thutia, cera, lutũ sapientiæ, vitrũ contusum, viride æris, fuligines, teste ouorum, crocus Martis, sapo, crystallus, creta, arsenicum, antimonium, minium elixir, lazureum, Sol laminatus, Sal nitri, Sal armoniacum, Lapis Calaminaris, Magnesia, Bolus armenus & alia plura. Et præterea de præparationibus putrefactionibus, digestionib⁹, probationibus, solutionib⁹, cementarionib⁹, filtrationib⁹, reuerberationib⁹, calcinationib⁹, amalgamationib⁹, rectificationibus, graduationibus, purgationibus &c. quibus Alchymiæ libri pleni sunt & refertissimi. Et tandem etiam de herbis, radicibus, seminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, ossium cineribus, limacum capsulis, conchis, cochleis, & pice. Hæc & similia quæque sunt in Alchymia remotissima quædam, imo vanissima laborum onera, quibus etiam si Sol & Luna fieri posset, nihilominus intentionem

hanc

hanc magis, quam prouehant, impediunt ac retardant. Non est igitur ex his (vt vere loquar) ad discendum, quod ad artem faciat Solem & Lunam fabricandi. Quapropter omittenda sunt omninò, quod cum quinque metallis ad Solem & Lunam prorsus nihil operentur. Percontari posset quispiam, quæ est igitur hæc via, breueque fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, ex eisque tam citò Sol & Luna fieri potest, vere & sine fuco? Responsio, abunde satis in 7. Canonibus Paracelsi dicitur. Qui per hos intelligere noluerit, frustraneus labor esset eum amplius instruere. Non est etiam, quod sibi quis insipide persuadeat ea tam leuiter intelligi posse: Verum occulto sensu melius quam aperto. Ars hæc est: postquam cœlum aut Saturni Sphæram cum vita currere feceris super terram, impone Planetas omnes, vel quem, aut quos volueris, Lunæ tamen portio sit minima. Omnes currere permittas, donec cælum, Saturni penitus euanuerit: Manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis suis corruptibilibus corporibus, interim aliud recens perfectum, & in corruptibile corpus nacti. Illud enim corpus est spiritus cæli, deque rursus illi Planetæ corpus & vitam accipiunt, & viuunt sicut antea. Corpus hoc accipe de vita, & ex terra quod serua: Est enim Sol & Luna. En artem habes omnino manifestam & integram. Si nondum intelligis eam, aut calles bene est: ipsum enim tectam, nec euulgatam esse, satius est.

CONSILIVM VIGESIMVM SECVNDVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

REcipe Mineræ Solaris rubicundiss. ac puriss. marcam vnam aut duas, reduc in calcem seu Alkohol subtiliss. ac impalpabilem, inde hanc calcem cucurbitulæ cum Alembico, & pone ad ignem cinerum per octo dies ac noctes digerendam, post effluxum tempus da & auge ignem mediocriter, & sublimabitur in Alembicum Sulphur album adhærescens vitro instar chrystalli pellucidi, tantæ subtilitatis instar lanæ sericæ. Hanc sublimationem continua adhuc per dies ac noctes aliquot, vsque nulla amplius fiat sublimatio, sulphurque album ascendat, in fundo verò vitri terra nigerrima sit residua, tum fac vitrū refrigescat, & ferro ignito abscindito curcubitulam in ima parte terræ mortuæ, idque cautissime, ne Sulphur sublimatum rursus decidat ad

caput

caput mortuum, & sic opera ac oleum constet perditum. Hoc iam cauta adhibitione peractum, Sulphur tuum à vitro resume, & si forsan aliquid ceciderit super terram illud studiose inde liberare doceris ne impuritate Sulphur tuum facias particeps, hunc ad sapientem vsum sic reseruabis: Recipe Lunæ puræ finæ tres vel quatuor lotones, seu q. vis, fac tibi exinde conficere aliquot scatellas seu pixides (veluti sunt in quibus recluditur Theriaca) intra has include Sulphur tuum albicans, etiam & illud, quod suspectum & adeò non sit pure sublimatum, occlude pixides suis operculis, & injce in cucurbitulam, dando ignem, & mirabilia admiranda perspicies, sulphur enim, tantæ subtilitatis penetrat vascula argentea, & sublimatur ac rectificatur artificiosissime, impuritasque terræ nigræ & fœculentæ remanet in vasculis, sublimatum vero redditur subtile crystallinum & permeabile, de vna marca rubei aurei proueniunt ad summum 2. lotones Sulphuris, verum pyxides postea ad istam sublimationem sæpius vsurpari possunt.

Hoc ita purgatum & sublimatum Sulphur singulatim reseruatur: nigra terra quæ post primam sublimationem remansit, reuerberatur, donec mollis & subtilis reddatur, & sublimetur instar lanæ. Modesta etiam in reuerberatione opera adhibeatur, ne terra fluat & metallisetur, & tam rara & subtilis fiat, vt in vino promte resolui possit. Ad hanc terram, quando per aliquot horas reuerberata (nam in illo tempore & occasione opus est accurata meditatione) affunditur acutum pure destillatum vini acetum, relinquitur super illam per 24. horas, & extrahitur Sal qui in terna, seu radice metallorum est, per acetum: illud acetum separa in peculiari vitro & reserua, terram reuerbera secunda, tertia & quarta vice, affunde semper toties acetum quoties opus affundendo semper & separando addendoque ad reliquum in suo vitro, donec æstimaueris, Solem omnem ex terra extractum esse. Tunc filtra acetum quod à duabus, tribus vel quatuor vicibus collegisti, deinde abstrahe acetum à Sale vsque ad dimidiam partem, illud pone in frigidum locum, & fac pure subtiliter & diaphanoetice crystallisari, fixius atque Sulphur. Estque hoc Sal seu Mercurius Philosophorum summum arcanum & occultissimum mysterium, pluribus quam millenis incognitum. Summum, subtile, spirituale festinans & permeabile ens, quod semper omnes sapientes quæsiuerunt, paucissimi v. inuenerunt, de quo Sale & Mercurio vetus versiculus:

Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes.

Intelligunt verò hunc Mercurium, hunc Salem metallicum & Philosophicum, nominantque id Mercurium Philosophorum: & nihil aliud quam omnes veteres scriptores scriptitant, multis enim itidem mirabilibus nominibus obscurarunt & occultarunt, vt nemo, quid velint, intelligere possit. Et tali modo præparata sunt duo essentialia Lapidis Philosophorum, Sulphur mas quod tingit, & Sal fœmina quæ figit & retinet. Iam recipe crystallorum duos lotones, Sulphuris vnam partem, ad duos lotones Salis, vnum lotonem Sulphuris, ad quatuor, duos, ad sex tres & sic deinceps. Contere in puro marmore singulos inuicem, pone in ouorum Philosophicum bene munitos, vt sint duo diuisa penetrabilia spiritualia corpora, anima & radix metallorum, sine consistere in leni calore, & soluentur in aquam, siquidem absque sale facile fluit, & fit ibi vera vnio & perpetuum atque indissolubile coniugium, estque hæc vera solutio Philosophica, quam pauci sciunt, inde consequitur coagulatio, caput corui, deinde omnis generis intermedij colores, cauda pauonis, & tandem albus color. Lapidem Philosophicum album quod attinet, scias id in regimine ignis esse situm scire etiam oportet, quinam ignis ad productionem omnis coloris requiratur, de quo non est quod docto & perito præcepta conscribamus, & nominant illud Chymici: solue, coge, fige.

Et tali modo beneficio ignis ex illis duobus spiritualibus, Sulphure scilicet & Sale, conficitur nouum spirituale & summe metallicum metallum, & medicina, in tanta efficacia, vt vnum granum plus præstare possit in impuris metallis, & corporibus humanis sanandis, quam integra marca impuriorum metallorum Solis & Lunæ. Proba a. perfectionis est, si nõ fugit aut vaporat, quando in candentem laminam Veneris proijcitur, sed vtrumque laminæ laterem sua penetrantia tingit. Et quemadmodum hic proceditur ad album Lapidem, sic proceditur etiam ad rubeum cum minera Solis, vel illius Solis qui in Hungaria pecunia emi, quemadmodum & rubeum æs aureum in monte Anderspergica haberi potest, si pro lotone minerę æquale seu tantum argenti persoluatur. Una est via operis Philosophici veluti altera, à principio vsque ad finem.

NO-

NOTA.

SI Mineræ nequeunt haberi, tunc extrahitur Tinctura è Luna ad album, ex Sole ad rubeum, terra reuerberatur & Sal extrahitur, cryſtalliniſatur, deinde Sulphur & cryſtalli componuntur, & proceditur in totum, vt ſupra fuſius de Lapide Sophorum dictum eſt. Quod vero Sal cryſtalliniſatur & Sulphur bis ſublimatur fit ideo, vt ambo ſpiritus eò ſubtiliores, puriores, velociores & penetrabiliores fiant, vt tandem etiam in cucurbita & ouo Philoſophico vix retineri queant.

Si quis velit præparatam Tincturam augmentare, recipiat ſemper tantum vnam partem Tincturæ ad duas partes cryſtallorum, & quia Tinctura iam fixa eſt, & multo ſubtilior quam Sulphur, apprehendit ea, ſubito Salem tanquam ens ſubtile, permeat illam, ſoluitur confeſtim cum illa, abitque extemplo in nigredinem & reliquos colores, & peruenit paucis diebus ad finem, nec requiris plus tunc Sulphuris ad augmentationem, verum Salem oportet ſemper in promtu eſſe ad additamentum & augmentationem, cuius etiam ex terra plus quam Sulphuris produci poteſt. Et ita poteſt ſemper cum augmentatione & eleuatione Tincturæ pergi, quamuis alias aliæ ſint viæ, quibus ad eleuationem & augmentationem dimidia hora peruenire poteſt, de quibus Deo dante dicetur, vbi prius Lapis Philoſophorum præparatus & ad finem perductus eſt. Si in ſolutione vſque ad capur corui recte procedatur, nec ignis nimius ſubijciatur, nulla metuenda eſt ſeparatio Salis à Sulphure. Notandum eſt etiam illud, quod Sal, qui fixus, & in terra profund⁹ exiſtit, per reuerberationem & per acetum, vt ſupra dictum, omnis è terra produci nequeat, ideoque quicquid de terra poſt reuerberationem & extractionem Salis per acetum remanet, illa terra, aceto humectatur tranſiens poniturque in frigidum & humidum locum per 4. 6. vel 8. ſeptimanas, poſtea ponitur in calidam arenam, & terra reddit ſuum Salem in ſuperficiem inſtar cryſtallorum illud abradatur, reſoluatur, colligitur, cum acetum ſoluitur, cryſtalliniſatur, terra humectatur iterum aceto vel aqua, poniturque denuo in frigidum locum, paulo poſt tempore iterum in calidam arenam, & impetratur ſemper denuo nouus Sal ad additamentum ſeu ad nouum opus, & permanet illud ſic perpetuo. Semper enim tali modo Sal Radix metallorum inde naſcitur, quemadmodum qui

experti sunt, illud reuera attestari possunt, veluti ex terra Salis petrosa seu Vitrioli, quando humectatur, & in solem seu calorem sistitur, semper adhuc recentem Salem petræ & nouum Vitriolum reddit, si de terra abradatur & separetur, vt testantur qui illud sunt experti. Estque hoc quod de terra Solis & Lunæ eiusque Sale dictum est, itidem peculiare & toti mundo incognitum Arcanum, & eximia medicina pro metallis & hominibus, Sal enim subito soluitur in quouis liquore, quemadmodum illud in communi crasso sale perspicitur, adeoque facile penetrat, omneque quicquid in metallis & hominibus impurum, apprehendit & sanat. Deo omnipotenti sit sempiterna gloria.

NOTANDVM.

QVod supra in compositione Lapidis Philosophici de mensura & pondere Sulphuris & Salis expressius dictum est, nimirum vt ad lotonem Sulphuris duo lotones crystallorum Salis recipiantur, illud suum fundamentum & causas positas habet in natura & experientia, nam Sulphur est aliquanto durum, quamuis fluxile sit, Sal vero seu Salis crystalli sunt instar aquæfortis, illi apprehendunt Sulphur instar aquæ soluentis, soluunt enim illud & redigunt in aquam citius quam duo lotones aquæfortis vnum lotonem Lunæ apprehendere & soluere possunt, ita etiam in hac solutione contingit. Talia sunt autem hic animaduertenda fundamenta, non quod contra Philosophiam pugnent naturalem, contra naturæ cursum enim pugnantia illa falsa, imo & falsiss. sunt. Quomodo vero hæc consonent, possunt testari qui experti sunt, & magna cum admiratione viderint, nimirum quod hæc via in omnibus naturæ consona & similis sit. Nam quemadmodum natura sub terris impura metalla diuturno tempore generat, ita etiam ingenio, arte & industria humana id fieri potest, extrahendo ex impuris metallis spiritus, animas, sulphur & subtilissima penetrantissimaque corpuscula, resoluendo: conficiturque ex illis duobus beneficio ignis genetricis & æquilibrij creatio, nouum spirituale metallum, ineffabilis incomprehensibilis medicina, ita vt sextarius plus efficaciæ habet ad conseruanda, purganda, transmutanda corpora metallorum & hominum, quam alias centũ libræ impuri auri & argenti.

Quod

Quod vidimus & fecimus, id prædicemus. Benedictus sit in cælo Dominus, qui ex indebita & misericordi sua benignitate, etiam post lapsum miseris peccatoribus dona admiranda concedit. Amen.

PORRO NOTANDVM.

SI mineræ haberi nequeunt, confici oportet ex metallis, ex Luna proceditur ad album, Sole verò ad rubeum in hanc modum & viam.

Recipe Silicem purum & immunem à metallo ferreo vel cupreo, funde cum illo purum metallicum aurum vel argentum, & fiet instar fœcum, illas tere tenuiter, pone per octiduum in bene obserata cucurbita ad calidam arenam digerendas, vt postea in sublimatione Sulphur à terra eò libentius & facilius separetur. *Deinde sublima* Sulphur è terra vt supra dictum in lutatam cucurbitulam, seu vt superius bene munitam, & procede postea cum Sulphure & terra vti supra dictum est. *Prius autem* silex probetur num purus & nullam referat mineram de Marte aut Venere, illud fit ita: Confice aquam è Sale nitro, Vitriolo & Sale communi Ana. Hac aqua extrahas Sulphur è Silice tuo & animaduertes postea an illud extractum Sulphur cum fusco, nigro vel cupreo colore commistum sit, tum Silex non est purus nec aptus ad hoc opus. Si vero extract. colorem, floris purpurea referat, & in vitro dilutum cucurbitæ non adhæreat, silex est puriss. potestq; tuto ad hoc opus vsurpari.

Scio præter hunc modum & aliam viam Lunæ seu Solis mineras conficiendi, itidem tutas & aliquoties à me probatas, item & huius mineræ infinitum augmentum, instar Tincturæ, sed illa via est aliquantò tardior, verum nihil requiritur plus quam cucurbita. Sulphuris seu sublimati ex minera Lunæ Anderspergica, sublimaui & purgaui ego tres lotones per argenteam pyxidem. Si cucurbita super terra candenti circulo resecetur, tunc olet Sulphur tam suaue & iucundum veluti cydonium, si admouetur naso, stillat placide sanguinem, est enim penetrans.

Terra primum nigra est instar purpuræ villosæ, quo magis autem reuerberatur, eo candidior fit & salsior, & antequam albescit, induit omnifarios colores, à nigro inchoans, vt in lapide fieri oportet, quod

meis ipse vidi oculis. Terra in cucurbitula in calida arena (si successum non habeat) aliquot saltem dies reuerberatur, & ab nigredine vindicatur, probat ipsa experientia & ἀυτοψια quod Salem sapere incipiat. Deo sit Laus & perennis gloria in omne æuum, Amen.

CONSILIVM VIGESIMVM TERTIVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

REcipe Salis nitri libram vnam, argillæ libras tres, contunde inuicem, miscendo, postea destilla per retortam, huius aquæ recipe libram vnam & Salis gemmæ libram vnam purissimam & bene contritam, funde aquam super Salem in bene laminata retorta, applica subito recipientem lutatum bono luto, de calce viua, oui albumine aut similibus confecto, ne spiritus divaporent, & destillabitur aqua soluens omnia metalla. Tunc recipe Orientalis Astri Solis quantum vis, contere tenuiter, reducendo in Alkohol tenuissimum, affunde ei dictam aquam ad eminentiam 2. digitorum, fac solui in leni calore, quando non amplius soluitur, tunc effunde, & recentem affunde, hoc fac tantisper donec perspiciatur hanc aquam non amplius solui, tunc postmodum coniunge omnia, & reconde extractum & solutum in cucurbitam, & destilla inde leniter aquam in cineribus, & dissoluetur Astrum Solis. Quando id perspicis, fac stare in æquali gradu ignis aliquot horas, postea detur ignis fortior, donec omne sit sublimatum, sine tunc refrigescere, confringe, & inuenies Mercurium albissimum in vitro pendentem, Salem & Sulphur vero in fundo iacentem. Mercurius colligatur singulatim: ad reliqua duo affundatur calida destillata aqua pluuialis, & resoluitur in illa Sal, hoc fac tantisper donec aquam nullum amplius ad se recipiat, quod ex gustu dignoscitur, & remanet Sulphur in fundo flauissimum. De Sale fac aquam euaporare, & remanebit etiam seorsim in fundo. Ita resoluisti tria principia ex subiecto seorsim separata, quæ principia 3. per spiritum vini in summam purificationem reducenda sunt. Si soluitur in spiritu vini fecibus remanentibus, separa eas, Salem vero fac adhærescere, & fiet inde Vitriolum valde viride, interius clarum, forma triangulari & quadrangulari, hæc reserua bene.

Si cupis iam vniuersale ex his tribus principijs conficere, tunc recipe dictam aquam soluentem, affunde purificato Astro Solis vt supra,

pra, ſolue & extrahe, extractum funde in ſingulare vitrum, abſtrahe aquam leniter in Baln. Mariæ ſeparatim, vt incipiat craſſeſcere inſtar olei, tunc affunde recentem aquam, abſtrahe iterum, hoc fac & tertio, donec rubeo Aſtrali Leoni os bene apertum ſit, tunc abſtrahe iterum aquam, donec craſſeſcat inſtar olei, pone bene munitum in M. B. ad putrefactionem per 14. dies & noctes, vt incipiat deſtillare in cineribus, & videbis aſcendere aquam reſiduam. Hac tranſita adſcendant albi ſpiritus, quos viſos remoue priorem recipientem, repone alium puriſſimum, & quam celerrime luta, ſenſim deſtillando, & coaſcendet aqua, quæ reuera aqua Mercurialis Philoſophorum eſt. Hanc reſerua, & confice illius bonam quantitatem quanttum opus habueris.

Tunc & ſolue in præparatum Vitriolum, cum ſpiritu vini bene ex terra ſua extractum, indeque viciſſim ſeparatum. Solutione itidem perfecta, circula per octiduum, donec nullas amplius reddat feces, & habebis veram aquam ſoluentem, noſtri Leonis rubei, primum Sulphur, ſupra collecti. Recipe huius lotonem, affunde huius aquæ tres lotones, abſtrahe inde ſenſim in B. M. donec craſſeſcat, & perſpicies quomodo viridis Leo cum rubeo commiſceatur. Tunc affunde plus de præparata aqua ſuper ſulphur, fac iterum in M.B. ſolui abſtrahendo vt ante, hoc tantiſper facias cohobando recenti aqua, donec duæ partes viridis Leonis vnam partem ſulphuris in ſe receperunt, (duæ enim rubei Leonis ſeu ſulphuris partes pertinent ad duas viridis Leonis partes) & ita ex ambobus vnus liquor factus ſit, craſſus & viſcoſus.

Tunc recipe ad hos tres lotones duorum Leonum, quatuor expanſi Aſtri Mercurij Solis lotones, tenuiter tritos, reconde vna in phiolam, putrefac bene in M.Baln. ſigillatum per 40. dies & noctes, & videbis in illa putrefactione quomodo inuicem vniantur, viridem & viſcoſum liquorem faciant. Hunc liquorem decoque in Furno Phyſico in cineribus leniſſimo igne, ne vlla humiditas, inde ſublimetur, ſed omnia ꝑ tempore in puluerem fixentur ſeu coagulentur, & habebis medicinam vniuerſalem. Hæc vera via humida Sophorum. Laus Deo.

De Aſtris metallorum ſic ait Paracelſus tom. 6. lib. 9. de ſignat. rer. nat. Sciendū eſt quod velut metalla, q̄ in primo adhuc ente verſantia corruſcationē ſuam h.e. ſigna exhibent, ſic etiā Tinctura Phyſicorū, q̄ impfecta omnia metalla in ꝑbū argentū, aurumue cōmutat, (ceu metalla alba in argentū, rubra in aurū) peculiariā ſua ſigna corruſcatiōe ſimilia exſerat,

exſerat, ſi aſtraliter perfecta & præparata ſit. Quamprimum enim exigua illius moles in fluxile metallum conijcitur, ita vt duo illa in igne conueniant: corruſcatio ſeu fulgor naturalis exoritur, non ſecus ac ſinum Aurum Argentumque in teſta ſiue capella fulgurat, quod tum demum iudicio eſt, Aurum Argentumue illud ab omni cæterorum metallorum additamento liberum & expurgatum eſt. Primo ſciendum eſt quoduis metallum, quamdiu in primo ente adhuc latet conditum, peculiaria ſua Aſtra habere. Ita Aurum habet Aſtra Solis, Argentum Aſtra Lunæ: Cuprum Aſtra Veneris: Ferrum Aſtra Martis: Stannum Aſtra Iouis: Plumbum Aſtra Saturni: Hydrargyrum, Aſtra Mercurij. Quamprimum autem ad ſuam perfectionem venerunt, & in fixum metallicum corpus coagulantur, ab illorum quolibet ſua Aſtra recedunt, & corpus ſuum relinquunt mortuum. Hinc iam conſequitur, corpora eiusmodi omnia deinceps mortua & inefficacia eſſe, & inuictum Aſtrum metallorum ea omnia vincere, inque ſuam naturam conuertere, & ſic vniuerſa Aſtralia facere. Qua de cauſa etiam Aurum & Argentum noſtrum, quod Tinctura noſtra tingitur & præparatur, multo nobilius & ad Arcanorum Medicinalium præparationem præſtantius eſt ipſo naturali, quod natura ipſa in fodinis generat, ac poſtmodum à metallis cæteris ſegregatur. Sic etiam Mercurius corporis, ex metallo alio factus aſtraliter, multo nobilior & fixior eſt Mercurio communi, & ſic etiam de cæteris metallis iudica. Affirmo ergo, (Paracelſus) quemlibet Alchymiſtam, qui Aſtrum Auri habet, rubra metalla omnia in Aurum tingendo vertere. Ita Aſtro argenti metalla omnia alba in Argentum mutantur. Aſtro cupri in cuprum: Aſtro Argenti viui, in Mercurium corporis; & ſic deinceps. Hæc vero Aſtra omnia, quomodo ſecundum artem Spagyricam præparentur in lib. de tranſmut. metallorum Paracelſi reperiuntur. Quantum autem ad vera illorum ſigna attinet, ſcire vos velim, Tincturam noſtram rubeam, quæ in ſe Aſtra Auri continet, eſſe ſubſtantiæ ſupra omnem conſtantiam fixæ, penetrationis expeditiſſimæ, ſummæque rubedinis, puluere quidem croci, integro verò corpore rubini colorem referente, Tincturam inquam eſſe reſinæ inſtar fluxilem, & inſtar cyſtalli pellucidam, vitri inſtar fragilem, pondere verò grauiſſimam.

Tinctura a. Alba, quæ Aſtra Lunæ continet, eodem modo eſt ſubſtantiæ fixæ, incrementi immutabilis, ſummi candoris, reſinæ

inſtar

instar fluida, pellucida vt crystallus, vt vitrum fragilis, pondere cum Adamante conueniens. Præterea astrum cupri coloris citrini summi est, simile Smaragdo, vt resina fluxile, suo autem metallo multo grauius. Astrum stanni albifluum, vt resina est, subobscurum, luteo colore superfusum. Astrum ferri rubedinis insignis est, Granati instar pellucidum vt resinæ fluxile, fragile vt vitrum, substantiæ fixæ, suo metallo multò ponderosius. Astrum plumbi cobalti, nigrum transparens tamen, resinæ modo fluidum, fragile instar vitri, pondere auro æquale, plumbo alio grauius. Astrum argenti viui insigniter candidi & corruscantis coloris est, simile niui in summo frigore, valde subtilis, penetrantis, & corrosiuæ acrimoniæ, crystalli specie pellucidum, facile vt resina diffluens, summi ad tactum frigoris, interius a. summi caloris, quasi ignei, insuper volatile, & in igne substantiæ admodum fugacis. Secundum hanc descriptionem cognoscenda vobis sunt metallorum astra, & vna intelligendum, ad utriusque Tincturę, rubræ scilicet, & albæ præparationem initio non corpus Auri & Lunæ, sed primum ens Auri & Lunæ assumi debere. Si enim in principio error committatur de opera & labore omni actum erit.

CONSILIVM VIGESIMVM QVARTVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

In Antiquo Bononiæ Monumento reperta.

ACcipite corpus antiquum, pellucidum & vaporosum, illudque per triduum assidue decoquite: quod remanet, ab immunditia separate, istudque acetum acerrimum igne graduali destillate, donec fumi in recipiente appareant. Hoc tunc amouete, aliud super ponentes, & liquorem qui emanabit seorsim asseruate, materiam vero nigrá instar gummæ, in vasis fundo residentem, quia multum eleuatur, ac distenditur, in amplam cucurbitam admouete, luto sapientiæ sic obductam, vt ad materiam contentam in superiori parte prospectus pateat; ac lentiss. destillare incipite igne, & paulatim aucto pergite, dum summa caloris intensione, inde spiritus eliciatur. Igneum hunc, & rubei coloris, haud prius isthinc remouete, quam furno & vase per integrum diem refrigerato; Balneoque maris, suauiter ac toties destillate,

vt ſumme depuratus, abſque fecibus tandem adſcendat. Sed cucurbita ſuperioris fundo, è qua ſpiritus hic extractus eſt, corpus inſtar lapidis, duriſſimum remanſit. Hoc in ſubtiliſſimum reducite puluerem; & in aquam calidam, à primo corpore extractam, & aſſeruatam ſoluite. Iſthanc depurantes, & exſiccantes dum Sal albiſſimum reſideat. At frequenter hoc repetendum eſt, & quouſque omnis impuritas abſit. Id quod innoteſcet, ſi quæ ab eiuſmodi Sale, per deſtillationem elicitur aqua, nil impuritatis in euaporatione relinquat. Hoc Sal ita præparatum, quarta parte ſpiritus, ſuperius extracti, imbibatur; vnaque ad Furnum caloris humidi, per octiduum fermentetur, indeque exſiccetur, ad cineres, & poſtea quarta altera denuo humectetur, denuoque fermentetur, & exſiccetur, donec proprium ſpiritum totum ebiberit. Apponite tunc ſublimationi ſecundum artem, quæ fiet alba vt nix, verumque naturæ Sulphur. Indeque cum corporis perfecti fermento ſecundum artem per ſexaginta dies decoquite: Eritque verum elixir ad album: ac ſi ad rubedinem vſque in decoctione progrediamini, additis à principio, fermenti Solaris partibus decem, fiet elixir rubeum.

Lapis noſter nihil aliud eſt quam ſpiritus fœtens, & aqua viua, quam & ſiccam nominamus, per naturalem proportionem mundata, & vnita vnione tali, quod ſibi amplius abeſſe non poſſit. De hoc Theophraſtus recipe Mercurium in eleuationem tantiſper, dum in fixum cryſtallum abeat, deinde in reſolutionem, & coagulationem digere, & cum Sole coniunge: ita vt fermentum eius hoc ipſum fiat, & iuxta præſcriptum Hermetis age, vſque ad finem lapidis: cuius Doſis à reuocanda morte granum eſt.

CONSILIVM VIGESIMVM QVINTVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

De Medicina vniuersali.

LApis Philosophorum seu Tinctura, nil aliud est quam Aurum in supremum digestum, nam Aurum vulgi est sicuti herba sine semine, quando matureſcit producit semen, sic aurum quando matureſcit, dat semen seu Tincturam. Sed quæret aliquis, quare aurum vel aliud metallum non producat semen? ratio redditur talis, quia non potest esse maturum, propter aëris cruditatem, non habet sufficientem calorem, & contingit in quibusdam locis, vt reperiatur Aurum purum, quod natura voluit perficere, sed impedita fuit ab aëre crudo. Exempli gratia, videmus, quod pomorum Arantiorum arbores, in Polonia quidem creſcant instar aliarum arborum: In Italia & alibi, vbi est illarum Solum natiuum, dant & ferunt fructus, quia sufficientem habent calorem, in his verò frigidioribus locis minime, vbi enim matureſcere deberent, desinunt, quia frigore opprimuntur, & sic nunquam à natura hisce locis habentur earum fructus, licet aliquando iuuetur natura suauiter & cum ingenio, tunc ars iam perficit, quod natura non potuisset. Idem plane in metallicis accidit. Aurum potest dare fructum & semen, in quo se multiplicat industria sagacis artificis, qui scit naturam promouere, sed si absque natura id velit tentare, errabit: Nam non solum in hac arte, sed & in omni re, nihil possumus, quam naturam iuuare, & hoc non alio medio, quam igne seu calore, sed cum hoc fieri non possit, siquidem in congelato corpore non appareant spiritus, oportet vt prius soluatur corpus, & pori eius aperiantur quo natura operari possit, qualis autem illa debeat esse solutio, hic lectorem admonitum velim duplicem esse solutionem, licet multæ sint aliæ solutiones, ac inutiles vna tantum est vera naturalis, secunda est violenta, sub qua aliæ comprehenduntur omnes. Naturalis eiusmodi est, vt pori corporis aperiantur in aqua nostra, quo digestum emittatur semen, & matrici suæ imponatur: Aqua verò, nostra aqua est: cœlestis, non madefaciens manus, non vulgi, sed fere pluuialis: Corpus est Aurum, quod semen dat: Luna

noſtra eſt, (non argentum vulgi) quæ recipit ſemen auri. Regitur poſtea igne noſtro continuo, per menſes ſeptem, & interdum decem, donec aqua noſtra conſumat tres, & relinquat vnum, & hoc in duplo, poſtea nutritur lacte terræ, vel pinguedine eius, quæ naſcitur in vberibus terræ, & regitur vel conſeruatur à putrefactione Sale naturæ, & ſic generatur ille infans ſecundæ generationis: Hæc Theoria, nunc ad Praxin. Recipe terræ noſtræ per 11. gradus 11. grana, auri noſtri & non vulgaris granum 1. Lunæ noſtræ non vulgaris grana 2. ſed hoc admonitus ſis, ne accipias aurum & argentum vulgi, nam hæc ſunt mortua, accipe noſtra quæ ſunt viua, poſtea pone in ignem noſtrum, & fiet inde liquor ſiccus, primum reſoluetur terra in aquam, quæ Mercurius Philoſophorum dicitur, & illa aqua reſoluit illa corpora Solis ac Lunæ, & conſumit ea, vt non remaneat, niſi pars decima cum vna parte, & hoc erit humidum radicale metallicum: poſtea recipe aquam Salis nitri de terra noſtra, in qua eſt riuulus & vnda viua, ſi ad genuam fode־ris foueam, accipe igitur ex illa aquam, ſed claram accipe, huic impone illud humidum radicale, & impone igne putrefactionis & generationis, non tali, vt in prima operatione feciſti, rege omnia magno cum ingenio, donec colores appareant, inſtar caudæ pauonis, rege digerendo, nec te tædeat, donec ceſſent colores, & vnus per totum appareat color viridis, & ſic de cæteris, & quando videbis in fundo cineres bruni coloris, & aquam fere rubram, aperito vas, madefacito pennam, inunge ferrum aliquod, ſi tinget in promptu habeto aquam de qua poſtea erit ſermo, & infunde tantum eius aquæ, quantum aeris intrauit crudi, iterum coquito priori igne donec iterum tingit. Hucuſque peruenit mea experientia, non plus poſſum, non plus inueni: Aqua vero illa debet eſſe menſtruum mundi ex ſphæra Lunæ, toties rectificatum, quod poſſit calcinare Solem: Hic tibi volui omnia detegere, etſi ſenſum meum interdum non ſyllabam intelliges, cuncta reuelaui præſertim in opere primo & ſecundo. De igne verò adhuc dicendum reſtat. Primus ignis ſeu primæ operationis eſt ignis vnius gradus continuus, qui materiam circumdat; Secundus eſt ignis naturalis, qui materiam digerit atque figit, dico tibi veritatem, quod patefeci ignis regimen, ſi naturam intelligis: de vaſe adhuc reſtat loquendum. Vas naturæ eſſe debet, & ſufficiunt duo: primi operis vas rotundum fieri debet: In ſecundo verò paulo minus vitrum inſtar phiolæ vel oui, ſed per omnia

ſcito,

ſcito, naturæ ignem eſſe vnicum, quicquid operatur diuerſum, locorum diſtantia efficit. Vas item naturæ vnicum, ſed nos propter abbreuiationem binis vtimur, materia vna, ſed ex duabus ſubſtantijs: ſi igitur animum intendis ad res creandas, conſidera primum res creatas: has vtpote obuerſantes oculis tuis, ſi non potes aſſequi, multò minus res creandas, quas producere cupis, ſcito enim te nihil creare poſſe, quod ſolius Dei proprium eſt, ſed res occultas in vmbra latentes facere apparentes, & vmbra ab illis tollere, hoc Philoſopho intelligenti à Deo per naturam conceſſum eſt. Conſidera obſecro ſimplicem nubis aquam; Ecquis vnquam crederet, illam in ſe continere omnia, quæ mundus habet, lapides duros, ſalia, aerem, terram, ignem, cum tamen ſimplex per ſe appareat aqua. Quid dicam de terra, quæ in ſe continet aquam, ignem, ſalia, aerem, & per ſe nuda terra videtur? O admirabilem naturam, quæ nouit ex aqua in terra fructus producere admirabiles & ex aere illis ſuppeditare vitam: hæc omnia fiunt, & vulgarium hominum oculi iſta non vident, ſed oculi intellectus & imaginationis percipiunt, viſu vero, veriſſimo; oculi enim ſapientum naturam vident aliter, quam oculi communes. Exempli gratia, oculi vulgi vident Solem eſſe calidum, oculi vero Philoſophorum econtra vident ſolem potius eſſe frigidum, ſed motus eius calidos: Actus enim & effectus eius, per diſtantiam locorum deprehenduntur. Ignis naturæ vnus & idem cum ipſo eſt, ſicuti enim Sol inter Sphæras Planetarum centrum eſt, & ex hoc centro cæli dorſum, calorem motu ſuo ſpargit, ſic in centro terræ Sol terræ eſt, qui motu ſuo perpetuo calorem vel radios ſurſum ad terræ ſuperficiem pellit, is calor intrinſecus multo efficacior eſt hoc igne Elementali, ſed temperatur terrena aqua, quæ de die in diem poros terræ penetrat illamque refrigerat. Sic Solem cœleſtem & eius calorem temperat aer, qui de die in diem circumuolat orbem, & niſi hoc eſſet, calore tali res omnes conſumerentur, nec quicquam naſceretur. Sicuti autem ignis ille inuiſibilis, ſeu calor centralis omnia conſumeret, ſi non intercederet aqua, ſic Solis calor omnia deſtrueret, ſine intermediante aere, ſed quomodo hæc Elementa inter ſe agant breuibus dicam: In centro terræ eſt Sol centralis, qui motu ſuo, vel ſui firmamenti dat calorem magnum, qui extendit, ſe vſque ad ſuperficiem terræ. Ille calor cauſatur aërem hunc in modum: Aeris matrix aqua eſt, quæ parit filios ſuæ naturæ, ſed

dissimiles & multò subtiliores, nam vbi aquæ introitus est denegatus aër intrat, quando postea ille centralis calor, qui perpetuus est, agit, facit destillare aquam & calefacere, & sic illa aqua vi caloris vertitur in aërem, atq; hoc pacto erupit ad superficiem terræ, quia se includi non patitur, vbi postea refrixit, resoluitur in aquam in oppositis locis: Interim etiam fit, vt non solum aër, verum etiam aqua exeat, sicuti apparet, dum nigræ nubes violentia in aërem attolluntur: cuius rei sit hoc tibi exemplum domesticum: facias in olla feruere aquam, videbis igne lento, lentos vapores, & ventos: Igne vehementiori apparebunt nebulæ crassiores: eodem plane modo calor operatur centralis, subtilem aquam in aërem eleuat, quod spissum est ex Sale vel pinguedine distribuit terræ, vnde res nascuntur variæ, residuum Saxa & petræ fiunt. Posset aliquis obijcere, si ita res se haberet, tunc continuo id fieri deberet, cum tamen sæpe nullus sentiatur ventus. Respondeo, si non violenter in vas destillatorium infunditur aqua, non fit ventus, nam parum aquæ, paruum excitat ventum; vides nõ semper fieri tonitrua, etiamsi pluuia sit & ventus, sed tantum, quando vi aeris aqua turbida fertur ad Sphæram ignis, nam ignis non patitur aquam. Habes ante oculos exemplum, dum in calidam fornacem effundis aquam frigidã vnde tonitrua excitantur: sed quare non vniformiter aqua non intret in illa loca, & cauitates, ratio est, quod multa sunt eiusmodi vasa & loca, pellit interdum vna concauitas, ventos, aquam, à se ad aliquot dies & menses, donec fiat iterum aquæ repercussio, vt videmus in mari, cuius fluctus aliquando multa milliaria agitantur, antequam repercussionem, vt regrediantur offendant, sed ad rem nostram. Dico ignem vel calorem esse causam motus aëris, & vitam omnium rerum, & terra est horum omnium nutrix vel receptaculum, sed si non esset aqua, quæ refrigerat terram & aërem nostrum, tunc terra exsiccaretur, propter has duas rationes, nimirum ob motus centralis & Solis cœlestis calorem, nihilominus contingit hoc in aliquibus locis, quando pori terræ obstruuntur, vt humidum penetrare non possit, tunc per correspondentiam Solis cœlestis & centralis, quia vim inter se habent Magneticam, accenditur terra à Sole, sicq; etiam aliquando cadet grauis orbita mundi. Fac igitur, vt operatio talis in terra nostra sit, vt calor centralis aquam possit mutare in aerem, vt in planitiem mundi egrediatur, & residuum, vt dixi, per poros terræ spargat, & nunc in opposito aër ver-

tetur

tetur in aquam multo ſubtiliorem, quam fuit prima, & hoc ſic fiet, ſi ſeni noſtro aurum atq; argentum deglutire dabis, vt ipſe cõſumat illa, & tandem ille etiam moriturus comburatur, cineres eius ſpargantur in aquam, coquito ea donec ſatis eſt, & habes Medicinam curandi Lepram. Hoc ſáltem animaduerte, ne frigidum pro calido, vel calidum pro frigido accipias, naturas naturis miſce, ſi aliquid eſt, quod contrarium naturæ (ſiquidem vna tibi eſt neceſſaria) ſepara illud, vt natura naturæ ſimilis ſit, hoc fac igne non manu & ſcito, ſi non ſequeris naturam, vana eſſe omnia, & hic tibi dixi per ſanctum Deum quod pater filio debet, qui habet aures audiat, & qui habet ſenſus animaduertat.

CONSILIVM VIGESIMVM SEXTVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

ALbertus Magnus in lib. de ſecretis Chymicis tradit; Alexandrum Magnum in ſuis itineribus inueniſſe ſepulchrum Hermetis, patris omnium Philoſophorum, plenum omnibus Theſauris, non metallicis, ſed Aureis ſcriptis in Tabula zatadi, quam alias Smaragdinam vocant: de qua Bernhardus canes inquit, quod eo libello totum opus contineatur, eius autem formula talis eſt. Verum ſine mendacio, certum & veriſſimum. Quod eſt inferius, eſt ſicut quod eſt ſuperius. Et quod eſt ſuperius, eſt ſicut quod eſt inferius, ad perpetranda miracula rei vnius. Et ſicut omnes res fuerunt ab vno meditatione vnius: ſic omnes res natæ fuerunt ab hac vna re adaptatione. Pater eius eſt Sol, Mater eius eſt Luna. Portauit illud ventus in ventre ſuo. Nutrix eius terra eſt. Pater omnis theleſmi totius mundi eſt hic. Vis eius integra eſt, ſi verſa fuerit in terram. Separabis terram ab igni; ſubtile à ſpiſſo, ſuauiter, cum magno ingenio. Aſcendit à terra in cœlum, iterumque deſcendit in terram; & recipit vim ſuperiorum & inferiorum. Sic habes gloriam totius mundi. Ideo fugit à te omnis obſcuritas, Hic eſt totius Fortitudinis Fatitudo Fortis, qui vincet omnem rem ſubtilem, omnemque ſolidam penetrabit. Sicut mundus creatus eſt. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus eſt hic. Itaque vocatus ſum Hermes Triſmegiſtus, habens tres partes Philoſophiæ totius mundi. Completum eſt quod dixi de operatione Solis. Hymni Hermetis de quibus in præfatione dictum eſt hi ſunt.

CA-

CAPVT XIII.

Ex Primandro.

VNiuersa mundi natura hunc audiat hymnum.
Audi terra, audite turbines imbrium, ô syluæ silete, cantaturus sum creatorem omnium, totum & vnum.
Audite cæli, quiescite venti circulus immortalis Dei orationem istam exaudiat.
Cano iam creatorem omnium, terrarum distributorem, cælum æquilibrantem, iubentem ex Oceano aquam, vndique fluere dulcem ad hominem alimentum, iubentem ignem fulgere superne ad actiones hominum atque Deorum.
Agamus illi omnes vna voce gratias, trananti cælos, naturamque creanti.
Hic mentis est oculos, hic potentiarum benedictionem libenter accipiet.
O meæ vires laudate ipsum vnum & omne.
Consonante voluptati meæ omnes animi vires.
Cognitio sancta, quæ tuo lumine fulget, per se lumen intelligibile cantans, gaudio mentis exulto.
Omnes potentiæ mecum vna concinite.
Constantia canta mecum.
Iustitia mea per me iustum canat.
Communio mea totum ipsum laudet, per me canat veritas veritatem.
Bonum nostrum bonum denique canat.
O vita, ô lux, ô vobis in nos benedictio currit.
Gratias habeo tibi pater, actus omnium potestatum.
Gratias ago tibi Deus omnium potestas actuum.
Verbum tuum per me te laudat, per me mundus verborum recipit sacrificium hoc, meæ vires clamant, totum cantant, voluntatem tuam perficiunt.
Tua voluntas abs te in totum sacrificium verborum ab omnibus excipe.
O vita, totum quod est in me, salua.
O lux, totum illumina spiritus Deus.

Verbum tuum me regit ſpiritifer opifex.
Tu ſolus es Deus.
Homo tuus hæc clamat per ignem, perque aerem, per aquam, perque terram, per ſpiritum, perque creata.
Ab æternitate benedictionem inueni, qua deſiderio in voluntate tua quieſcam.

Et circa Finem Aſclepij.

SAcrilegijs ſimile eſt, cum Deum roges, thus, atq; cætera incedere: Nihil enim deeſt ei, qui ipſe eſt omnia, aut in quo ſunt omnia: ſed nos agentes gratias adoremus.
Hæc enim ſunt ſummæ incenſiones Dei, cum aguntur gratiæ à mortalibus.
Gratias tibi agimus ô ſumme & experientiſſime.
Tua enim gratia tantum ſumus cognitionis tuæ Lumen conſecuti nomen ſanctum & honorandum, quo ſolus Deus eſt benedicendus religione paterna: Quoniam omnibus paternam pietatem & religionem & amorem, & quæcunque eſt dulcior efficacia, præbere dignaris, cum donas nos ſenſu, ratione & intelligentia: Senſu, vt te cognoſcamus, ratione, vt te ſuſpicionibus indagemus. Intelligentia, vt te cognitione cognoſcentes gaudeamus, ac Numine ſaluati tuo gaudeamus, quo nobis te oſtenderis totum: gaudeamus, quo nos in corporibus ſitos æternitati fueris conſecrare dignatus.
Hæc enim eſt ſola humana gratulatio, cognitio maieſtatis tuæ.
Cognouimus te & Lumen maximum, ſolo intellectu ſenſibile intelleximus te.
O vitæ veræ via: ô naturarum omnium fœcunda prægnatio, cognouimus te, totius naturæ tuæ conceptu pleniſſime, cognouimus te æterna perſeueratio.
In omni enim iſta oratione adorantes bonum bonitatis tuæ hoc tantum deprecamur, vt nos velis ſeruare perſeuerantes in amore cognitionis tuæ & nunquam ab hoc vitæ ſepare genere.

CONSILIVM VIGESIMVM SEPTIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

VNam Medicinam inuenimus, longa inquisitione, labore maximo, experientia certa, qua durum mollescit, molle indurabitur, fugitiuum figitur, fœdum illustratur splendore mirabili. Mercurius coagulatur per Medicinam, quæ maxime ei in profundo adhæret, & ei per minima commiscetur ante eius fugam, quam Medicinam oportet esse liquidioris fusionis, quam ipsa corpora, subtilissimæ etiam & purissimæ substantiæ, adhærentis illi ex natura sua, facilimæ item liquefactionis. Ex Mercurio possumus elicere Medicinam & eum perficere. Mercurius non permittit se diuidi in partes suæ compositionis, sed aut totus manet, aut fugit totus; & est in eo causa perfectionis. In nulla re alia reperitur hæc perfectio. Superat enim ignem, nec superatur ab eo, sed in eo conquiescit amice. Quæ corpora continent plus Mercurij, ea sunt perfectiora. In omnibus tuis compositionibus studeas vt Mercurius superet. Et si per solum Mercurium perficere poteris, eris pretiosissimæ perfectionis indagator. Medicina elicitur ex ijs, quæ maxime corporibus adiunguntur. Non autem est alia res tam apta quam Mercurius. Ideo hæc est vera Medicina.

Ex Mercurio sumitur Medicina manente in natura sua, sed accipiente fixionem, id quod fit per sublimationem.

Cum argentum viuum in Medicinam præparatum nostro artificio, sit mundatum & in substantiam purissimam & fulgidissimam redactum: si proiectum fuerit super imperfecta, illustrat ea, & sua fixione perficit. Et debet afferre quinque potissimum prærogatiuas munditiem nimirum, colorem, fusionem, pertenuitatem & pondus.

Ex Mercurio quidem esse eam, sed non perfectius, sicut ex corporibus.

Medicina elicitur ex ipsis corporibus metallicis, cum suo Sulphure & arsenico præparatis, similiter ex solo sulphure, & arsenico præparatis: & ex Solis similiter corporibus. Ex Solo vero Argento viuo facilius & propius sed non perfectius.

Stude

Stude Solem vel Lunam resoluere in aquam suam siccam, quam vulgus vocat Mercurium: Et hoc, vt duodenaria portio contineat partem vnam, corporis perfecti. Nam si cum igne lento bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum. Signum dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si vero vtrumq; opus, album & rubeum perficere conaris, vtrumq; fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Nostrum argentum viuum est extractum de argento viuo, quod volumus pro fermento.

Solaris & Lunaris Medicina in vna sunt essentia & modo agendi, tantum additamentum est coloris citrinantis, qui perficitur à mundissima substantia Sulphuris fixi, ita vt si aurum facere volumus, Medicina contineat colorem hunc, si argentum, non contineat.

Non differt ab ordinis secundi Medicina in essentia vllatenus, nisi per subtilissimos operationis gradus, in confectione eius, & per diuturniorem laboris instantiam.

Alio gradu eget Medicina Solaris in pigmentorum completa præparatione, alio Lunaris, hæc scilicet Sulphuris tingentis administratione, illa non.

Non mutat, nisi natura eius alteretur: nec permiscetur in profundo per minima, ne separentur in æternum absque præparatione subtilianre, de qua dictum est in sublimatione. Non permanet eius impressio, nisi figatur. Non illustrat nisi ex illo eliciatur fulgidissima substantia per ignem modo suo. Non præstat fusionem perfectam, nisi mollia possit indurare, & dura mollire: Quod fit si figatur probo ignis regimine, & deleatur humiditas eatenus, quatenus durum vel molle poscit. Si vult molle indurari, igne vtatur vehemente: contra leni, is enim conseruat humiditatem. Causa ponderis magna est subtilitas substantiæ corporum & vniformitas in essentia. Debet ergo densare partes. Subtilitas quærenda est tam in corporum mutandorum præparatione, quam in perficiente Medicina &c.

Cape lapidem illius notum, & per separationis modum illius puriſſimam partem diuide, & seorsim pone. Deinde eius quæ purissima est, partis aliquid figas, aliquid ex illa relinquas. Cum fixa fuerit, solue ex ea quod fuerit solubile, mittas ad calcinationem: & hinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnino.

Seruetur hic ordo, quousque maior soluatur quantitas. Postea omnia quæ ex solutione emerserunt, confunde & coagula. Deinde leuiter assando, conserua coagulatum in igni temperato, quousque ei maior ignis, prout exiget possit administrari. Exinde procede secundum primum ordinem solutionis, quousque iterum soluatur totum quod ex eo est solubile. Coagula iterum, & in temperato igni detine, quousque iterum possit administrari maior vis ignis ad perfectionem eius. Hæc omnia repete quater & vltimo calcina per modum suum, & sic pretiosissimam terram sufficienter administrando rexisti.

Recipe iam partis superioris quam non fixeras quantitatem aliquam, coniunge eam cum parte huius terræ, subtili ingeniorum modo per minima, quod fit per sublimationem, quoulque fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eleuetur totaliter, adde illi iterum non fixæ partis quantitatem, quousque sufficiat ad eleuationem eius. Cum igitur eleuatum fuerit, reiteretur eius sublimatio quousque figatur totum per hanc administrationem. Cum totum fuerit fixum, repete cum quantitate partis non fixæ, post quantitatem combibe per ingenium tibi notum, quousque totum iterum leuetur. Hoc facto, figatur iterum, quousque fusionem præstet facilem cum ignitione sua. Hæc Medicina est, quæ omne corpus imperfectum, omnique argentum viuum cuiuscunque generis, in argentum perfectissimum transformat.

Ut præparetur Medicina Solaris priori accedit additamentum Sulphuris non adurentis: per fixionem & calcinationem, ita vt attendas ad perfectam administrationem ingenioſe, & ad solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousque mundum fiat, ita vt procedat hæc administratio perfecta, quæ per sublimationem peragitur. Modus huius additamenti est, vt reiteretur pars non fixi lapidis, sublimatio & ingenium coniungendi, quousque eleuetur cum ea, & iterum figatur, vt stet. Et quanto sæpius reiteratur ordo exuberantiæ huius complementi, tanto magis multiplicatur exuberantia huius Medicinæ, & bonitas eius augetur magis, & maxime multiplicatur augmentum perfectionis eius.

Intentio complementi est, vt per sublimationis modum mundetur

detur perfectissime lapis, & eius additamentum. Et post sublimationem cum modo artificiorum, quod volatile in illis est, figatur, fixum fiat iterum volatile, & volatile iterum fixum. Quo in ordine completur arcanum pretiosissimum, quod est super omne Arcanum scientiarum huius mundi, & Thesaurus incomparabilis. Exercearis in illo cum tolerantia laboris, constantiaque maxima, & diuturnitate meditationis immensæ: cum hac inuenies, sine hac, non. Huic Medicinæ potest euenire in præparatione lapidis reiteratio bonæ administrationis, cum industria talis cautelæ, quousque argentum viuum mutet in infinitum solificum, & lunificum verum nec nisi à multiplicatione eius dependet.

Ad ingressum rebus impermiscibilibus dandum:, soluatur corpus, quod tinctum volumus, soluatur & res tingens. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam. Deinde illud & non aliud imbibatur corpus alternis vicibus &c.

Sumatur in capitulis notis. Assiduo fiat super illo opus sublimationis primi gradus, cum instantia operis. Ita enim mundatur ab impuritate corrumpente, & tunc perfecta est sublimatio, sico subtilitatis peruenit, vt purissimus & vltimo volatilis factus sit, figatur per modos fixionis, donec in igni aspero quiescat. Hic consistit meta præparationis secundi gradus. Tractetur lapis etiam tertio gradum, qui in vltimo præparationis complemento consistit, vt scilicet iam fixum lapidem commodis sublimationis volatilitatem facias, & volatilem fixum: fixum solutum, solutum item volatilem, & volatilem rursus fixum, quousque fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Laudetur Deus Benedictus, cuius ope adhibito labore tetigi & oculis vidi complementum illius Magisterij.

***

CONSILIVM VIGESIMVM OCTAVVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

SOlue fixum non fixo, seu matre non fixa: Hoc non fit nisi coniungantur in vase non amplo, ne alterum fugiat aut discedat ab altero, & nisi igne torqueantur: Et tunc alterum operatur in alterum, & fiunt res vna, sicut erant prius, ita pugnant cum inimicis, & crassum ascendit in partes superiores. Bene custodite, ne pereat. Ita summa pars fixa fit volatilis. Hæc res vocatur solutio, & calor operatur statim nigredinem. Hæc est imprægnatio, & interna solutio & clauis totius artis. Non potest gignere, nec corrumpi, nisi habeat impletionem, ita mortuum est granum album, fertq; fructum centuplum. Ascendit è terra in cœlum, & è cœlo in terram descendit. Quod corporeum est fit spirituale sublimando, spirituale fit corporeum descendendo: Et vim sortitur superiorum & inferiorum, hoc est, quando fit solutio, & fortis incensio mouetur in vase tanquam aqua feruens & corpus ascendit. Et est hæc destillatio, & sublimatio, per quam volunt sapientes diu coquendum & figendum esse in igni. Hæc est calcinatio & coagulatio. Et sic gignitur album in sicco, & in albo flauum, in flauo rubeum. Inter nigrum & album omnes, qui tamen negliguntur, cum sint instabiles, donec vera albedo prodeat, quæ est verum Elixir album, coadunatum ex rebus Diaphanis. Non autem aliter conspicuum, quam speculum purum cœleste, eo peruenit molliter, hominum operatione. Opus perficitur in tribus quadragenarijs: primis 40. diebus vir imperat, cuius sperma vnitur fœminæ absq; separatione: Alijs 40. diebus formatur & accipit animam & spiritum & Tincturam, viuificaturque. Tertia quadragenaria nascitur fructus purus, fit fluxilis fusilis, nec metuit ignem, in quo quiescit amice. Valet ad omnes morbos, excepto decretæ mortis termino. Spiritu hoc tingente facimus vitra tractabilia malleo & infragilia. Ex crystallo facim⁹ carbunculos prout miscentur eis Planetæ. Si vis ad argentum operari, non est vt progrediaris vsque ad rubedinem. Sed cum vera albedo exijt desine, & fac periculum medicinæ, num habeat fusionem facilem in duro & molli. si non, adde partem lactis virginei, id est Mercurij septies destillati: & soluitur, destillatur, sublimatur, coagulatur: & facile fluit vt cera sine fumo. Et hæc Medicina, reiterando ◉pera, eo perduci potest excellentiæ, vt

transf-

transmutet Mercurium infinite in Lunam: Et sic alia imperfecta. Si vis ad Solem operari: diutius coque Medicinam ad ignem, donec rubescat. Rubedo enim est perfecta digestio. Et est vnum Elixir simul paratum ad album & ad rubeum.

CONSILIVM VIGESIMVM NONVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

LAbora cum Mercurio Minerali, qui statim venit de vena, nec vnquam fuit in aliquo opere. Is est operis nostri perfectiuus, adustionis saluatiuus & effectiuus fusionis. Cum figitur, est Tinctura albedinis vel rubedinis &c. & non recedit à commisto: est amicabilis metallis, & medium coniungendi Tincturas, quia miscetur eis in profundum ingrediens, penetrans & adhærens.

Et quamuis ex Mercurio nostro solo opus nostrum perficitur: indiget tamen fermento rubeo vel albo. Miscetur ergo facilius cum Auro & Argento, & fit vnum cum eis, cum ista duo magis eius naturam participent, & sic perfectiora sint.

Aurum & Argentum plus de Mercurio continentia commiscentur ad rubeum & ad album.

Sol Mercurius est, qui perficit opus, nec quicquam extraneum ei debet adiungi. Sol & Luna non sunt ei extranea. Ea enim in inceptione operis rediguntur in suam primam naturam, id est Mercurium.

Totum magisterium nostrum est Solum in regimine ignis, ex ampla industria. Vis enim ignis bene recti lapidem operatur modico labore & paucis expensis.

Cum lapis noster in suam primam naturam, id est aquam, lac virginis, vel caudam draconis, semel est solutus: ipse seipsum calcinat, sublimat, destillat, reducit, lauat, congelat: & virtute ignis proportionali seipsum perficit in vno vase sine alterius manuali operatione.

Mercurij Minerals, qui prius in opere nullo fuerit libras 25. traijce per pannum lineum spissum, tribus vicibus: Deinde per corium leporis: Et post hoc iterum per pannum densum: si quid remanet in corio de eius crassitie, sordibus vel fœtu: non est idoneum ad opus nostrum. Si nihil apparet, conducit. Cum hoc, nullo addito potest perfici vtrumque opus: Praxis.

Cape

Cape Solis depurati communis, id est in igne calefacti, vncias duas: Incide in frusta parua cum forcipe. Adde Mercurij vncias 14. Fac Mercurium fumigare in tegula, & solue in eo Solem. Moue cum baculo ligneo, donec Sol bene soluatur & misceatur. Totum funde in aquam claram in scutella vitrea. Laua sæpius tergendo, & mutando tamdiu, donec nigredo tota ab aqua recedat. Si aduertere vis vox turturis audita est in terra nostra. Nigredine sublata amalgama per corium colligatum transmitte, & exime totum per duas vncias & remanebunt de corio vnciæ 14. Hæ sunt res aptæ ad nostrum operationem. Attende quod non debent esse plures nec pauciores vncijs duabus in corio de tota materia. Si plus esset detrahe, sin minus, adde Istas duas vncias expressas quæ dicuntur Lac virginis, reserua ad secundam operationem.

Materia de corio ponatur in vitrum, & hoc in furnellum; Accensa lampade continua flamma recto tramite vas inclusam q; materiam percutiat, non tamen ipsa attingat ollam, & sint furnelli partes omnes similiter bene lutatæ.

Si post mensem, vel duos inspicere velis flores vini, & colores principales, scilicet nigrum, album, citrinum & rubeum: tunc sine operatione manuum tuarum aliqua, solius ignis regimine, manifestum erit absconditum, & absconditum fiet manifestum.

Quare materia nostra seipsa ad perfectum elixir perducit, vertendo se in puluerem subtilissimum, qui dicitur terra mortua, vel homo mortuus in sepulchro, vel magnesia sitiens, quod spiritus in eo occultatus est in sepulchro, & anima quasi recessit. Tunc à principio vsque ad 26. septimanas, & grossum tunc factum est gracile, leue ponderosum, asperum molle, dulce amarum conuersione naturarum virtute ignis occulte completa. Cum videris pulueres tuos exiccatos, si probam & expensas desideras, tingent, vna pars solum tingit septem Mercurij bene purgati.

Misce Fermentum Lunæ cum partibus 7. Mercurij, eodem modo, vt in rubeo feci sti. Nam eadem est materia, fermentum diuersum. Argentum foliatum hic magis est vtile, quam massale, quia habet in se misturam quandam secum Mercurij: & debet Amalgama cum Mercurio frigido fieri, non cum calido.

Quinta essentia ex Sole extrahitur in pelicano, subtili ignis ingenio.

genio. Sol & Luna mineralis tantum fecum immundarum ſecum habent permiſtum, vt eorum purificatio ad noſtrum conueniens non eſſet Luſus puerorum &c.

Sume corpus primi operis noſtri cum lacte virginis: adde de Mercurio nouo partes 7. iuxta pondus iſtius lapidis, ſitque Mercurius purificatus. Exprime per corium, & partes 7. traiectas, ſeruai Laua, & impone vitro in furnello, vt in primo opere feciſti, per totum regendo tali tempore vel circiter, quouſque videris pulueres iterum factos, extrahe, & ſi vis, tinge. Hi pulueres ſunt multò ſubtiliores primis, quia magis ſunt digeſti, & vna pars tingit ſepties ſeptem in Elixyr. Eadem eſt cum prima & ſecunda. Pulueres inde nati tingunt partes 343. ſepties ſcilicet, ſuperatis prioribus in parte vna. Quantò plus digeritur Medicina, tanto efficacior, ſubtilior & tingentior redditur.

CONSILIVM TRIGESIMVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

IPſe ſolus, cum ſit metallicus, continet in ſe totum quo indigemus in noſtro Magiſterio. Omnia alia cedunt in fauillam. Argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum bonum & fixum, quo coagulat in Aurum & Argentum ſecundum diuerſum diſponendi modum.

Album & rubeum Sulphur ex vna habetur materia, decoctione differente, nec inuenitur niſi in duobus corporibus, Auro & Argento, quæ ſubtiliter ſunt præparanda, vt Sulphur & Mercurius de illa materia habeantur, ex qua Aurum & Argentum conficiebatur ſub terra. Aurum & tinctura rubedinis & argentum albedinis.

Lapis elicitur ex corporibus & Mercurio ſecundum naturam. Sine Sole & Luna nullum tingens argentum viuum generatur. Sine Auro & Argento tingere non potes. Aurum enim habet colorem aureum, argentum argenteum.

Quod ſeminabit homo, id metet. Extrahitur ex auro & argento, in quibus puriſſima eſt ſubſtantia ſulphuris. Pater eius eſt Sol, mater Luna. Suadeo ne operemini niſi cum Mercurio & Sole ad Solem, & cum Mercurio & Luna ad Lunam. Nam in his tantum, conſiſtit beneficium. Eliciatur puriſſima ſubſtantia Mercurium ex illis corporibus. Elixir enim in illis conſiſtit tantum. Oportet vt in ſolutione,

ſublimatione & ſubtiliatione Solis & Lunæ labores: Hæc enim duo corpora ſufficiunt.

Neceſſe eſt vt Lapis poſſit elici de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir. In principio operationis, opus Solis & Lunæ per omnia conueniunt: In modo Fermentationis diſconueniunt: Et Medicina in Eſſentia eſt vna, & in modo agendi: Et pater eius Sol, Mater Luna: Quorum coniugium eſt faciendum.

Mercurius miſcetur cum Auro & Argento, & figitur per ipſa magno ingenio: & Mercurius recipit quod ſuæ naturæ fuerit, alienum reſpuit. Poteſt elici ex corporibus cum ſuo Sulphure vel Arſenico, ex ſolo argento viuo facilius perfectius inuenitur. In ipſo eſt facultas extractionis illius ſubtilis ſubſtantiæ, cum iam in actu habeat ſubſtantiã. Lapis ſiccus & groſſus diſſoluitur in argentum viuum, vt in ſuam naturam primam reducatur. Fit hoc ſolum per Argentum viuum, quia hoc ſolum poteſt Solem & Lunam ad ſuam naturam vel materiam primam redigere.

Aquam ſepties deſtillatam ad partem reſerua, ipſa enim eſt Mercurius Philoſophorum ſolutiuus, facies matrimonium, & aqua vitæ abluens terram nigram. Et ſtudeas vt ſemper plus habes de Mercurio, in quem purgatum corpora munda æquali lanæ librata miſce. Et labora in diſſolutione lapidis, vt partes puriores ſegreges à corporibus & grauioribus abiectis, opus perficias cum leuioribus. Opus enim primum Philoſophorum eſt diſſoluere lapidem in ſuum Mercurium, vt reducatur in primam materiam, id eſt, argentum viuum. In ſolutione & ſublimatione duorum Luminarium primo labores, vt ex ipſis fiat Mercurius, quod eſt corpora facere incorporea. Purga Mercurium & corpora, miſce contere per vices, & imbibe in Balneo; Deſtilla per filtrum, ſupereminens nigrum collige ad partem: Illud enim eſt oleũ, & verum diſſolutionis ſignum, quod quando eſt ſolutum, peruenit ad ſublimitatis finem, vnde ſeparatur ab inferioribus &c. cuſtode ipſum caute, ne euolet in fumum. Lapidem diſſolutum pone totum in cucurbita ſuper calore temperata, vt putrefiat & digeratur per menſem Philoſophorũ, vt omnia in materiã primã redeant, & ſint argentũ viuum. In hanc materiam introducta eſt forma, colore nigra, tactu ſubtilis & diſcontinua, & hoc eſt ſignũ perfectæ ſolutionis. Calor n. agens in humidũ, primò generat nigredinẽ, quæ eſt caput corui, & principiũ operis noſtri, quo diſſoluitur lapis in Mercuriũ, vel aquam Mercurialem.

Diui-

Diuisione facta, Medicina super igni diutius assetur, & enutriatur sicut puer in vberibus. Aquæ certam quantitatem affunde terræ albæ, tere bene leniter, donec aquæ suæ partẽ quinquagesimam imbiberit. Nam terra nutrienda initio est pauca aqua. Deinde eius quantitas augenda est paulatim exemplo recens nati. Sæpe ergo terram tere & imbibe octonis diebus coquendo, & leniter calcinando. Si miscere velis statim totum, falleris. Non amoue manum à conterendo, imbibendo, assando, coagulando, donec aqua prorsus exsiccetur, & alba terra combibatur. Tantum imbibe, quantum deest. Affunde aquam non excedentem, nec deficientẽ pondere. Semper debes post calcinationẽ materiam putrefacere in fimo per dies septẽ, & deinde pergere imbibendo. Si terra non sat est alba, tere eam cum aqua & calcina. Azoth enim & ignis, abluunt latonem, cum terra imbiberit quinquagesimam partem suæ aquæ sublima eam igni valido donec ascendat forma albissimi pulueris, feces quę post sublimationem remanent, sunt abijciendę.

Cape lapidem hunc coagulatũ, tereq; iterum cum aqua rubea, & coagula in lapidẽ vt ante. Et hoc repete tertiò coagulans cũ igni forti. Quod assurgit forma pulueris, est albissimum sulphur, quod in fundo residet est sulphur rubeum optimum. Hoc tingit Mercuriũ in Aurum album. Non est op⁹ vt extrahas rubedinem, sed coque lapidem donec rubefiat. Corpora coniungenda Mercurio debent prius calcinari, vt Mercurius eis iungatur, & penetrent ipsa. Calx terenda cum Mercurio est, vt duo fiant vnum. Hoc Mercurio corpus est imbibendum, & sublimandum; ideo sublimantur corpora vt fiant spiritus, & coniungantur Aurum, Argentum & Mercurius. Non miscenda sunt hæc: color enim Solis non facit ad Lunam, nec Lunę ad Solem. Ergo rubeũ Mercurium non coniungas cum albo sine fermento, nec Solem nec Lunam potes efficere. Ergo Mercurius albefactus figendus est, ne devaporet. Itaque addendum aliquid quod maneat in Essentia & qualitate naturæ: vt si addas corpus id cum quo primum est præparatus, hoc est, aurum vel argentum, ergo hæc ei adde, vt pariant rem sibi conformẽ, & ex coniunctis fiat Elixir. Si vis fermentare, misce corpus cum Sulphure, vt omnia fiant fermentum. Fermentum ad rubeum esto rubeũ, Solis ad Solem, album ad album, Luna ad Lunam. Nec sunt plura fermenta, nec potest figi, nisi per fixũ. Quod summa fixi debeat superare summũ volatilis, vt sic mistura vtriusq; vertatur in spiritum volatilem.

Sulphuris purgati paruum proijciendum est super multum corpus & Sulphur vertit corpus in puluerem sui coloris. Hic corporis calor proijcitur super spiritus Solis & Lunæ.

Sulphur non potest ingredi sine medio aquæ, quæ inter Sulphura & fermenta intercedit in quauis dispositione. Itaque sumenda est primum terra, quæ vicina est fermento: & quæ appropinquat terræ: tertio aer, qui accedit ad aquam: quarto ignis ad rubeum elixir. Nam album contentum est aere, aqua, terra. Coniuncta solue in vase bene concluso, ablue & sicca. Aqua enim est medium coniungens Tincturas &c. Si vis facere proiectionem super elixir: fac calcem de materia corporis, super quo proijcere velis, & misce cum fermento. Si Solis est, cape Solem, si Lunæ, Lunam. Matrimonium enim nihil est aliud quam coniunctio fermenti cum corpore transmutando &c.

In coniunctione lapidis Nota tres colores, nigrum, album, rubeum: Vide ne opus rubescat ante nigredinem. Si hoc factum est, corrige erratum, coquendo omnia in aqua alba vt iterum nigrescat. Ita age si rubescit ante albedinem. Si Medicina nollet misceri, dissolue id in quod ingreditur, & in quod non vult ingredi. Utramq; solutionem misce, & tunc Medicinam proijce.

Si metallum mutandum non sat tinctum est Medicina, adde plus Tincturæ: si nimis, vt fieri solet in Solari tinctura, non in Lunari, minus Tincturæ vlurpa, & plus metalli. Si non manet Tinctura in examinibus, non satis est fixa, nec satis imbibita. Ergo pone eam in crucibulo, & irrora aerem seu oleum, donec liquescat vt cera, idque super igni &c. si fumigat repete imbibitiones, donec perfecta sit, sublima nempe id quod fugax est, & misce cum non fugace, iterumque sublima donec nihil amplius assurgat. Inde explora super lamina.

Partem vnam Medicinæ proijce super mille Mercurij per acetum & Salem purgati, & perficitur in Solem vel Lunam.

Si ad perfectum magisterium peruenire volumus, oportet primò vt Lapidem Philosophorum purum ac mundum habeamus acceptum, sicut est in sua minera: & sublimare ipsum, vt ex eo trahamus quod purum est, & clarum. Postea oportet nos ipsum facere descendere: postea destillare, calcinare, soluere, coagulare, fixare, incerare. Solue lapidem album, cum aqua benedicta particulatim: non simul vsque ad iustam quantitatem solutionis. Coque ad ignem lentum in

vitro,

vitro, donec in ſuperficie appareat nigredo. Hanc abſtrahe ſubtiliter tam ſæpe, vt nulla amplius appareat, reiteratis coctionibus, ſed aqua remaneat clara. Accipe terram illa & nigredinem collectam, & poſita in vitro affunde aquam prædictam, quouſque ſuper ea natet. Coque lento igne per quatriduum. Iterum pone tunc aquam, & coque ſucceſſiue, donec fuerit alba, lucida, clara. Hoc eſt, quod Philoſophi quæſiuerunt. Hæc terra cum aqua putreſcit, & mundificatur, qua mundificata dirigitur magiſterium. Terra mundificatur & dealbatur aqua mediante. Aqua cum terra interuentu caloris coagulat, & inſpiſſatur. Coquitur ita inſpiſſata forti igni in cucurbita vitrea &c. tunc accipitur de fermento. Auro vel Argento quarta pars, ſeu ad vnam libram corporis tres vnciæ fermenti. Fermentum etiam ſit ſolutum, & vt terra factum ſicut corpus imperfectum, eodem modo & ordine præparatum coniunge. Imbibe cum aqua prædicta, coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aqua prædicta imbue & coque vt prius, idque repete toties, donec duo in vnum reducantur corpus, quod conijcies ſi color non variabit amplius: tunc funde ſuper eos aquam prædictam, partem poſt partem, paulatim, quouſque bibat de ipſa quantum poteſt, dando ſemper aquam nouam. Sic ſpiritus cum corporibus miſcentur, & vniuntur eis: & germen iungitur cum mundanis corporibus, quod ante fieri non poterat, ob eorum immunditiem & craſſitiem. Sed nunc eis coniungitur, & in eis creſcit, & ſuum auget numerum, multiplicaturque in infinitum, prout verum artificium operatus fueris. Fundamentum artis eſt reductio corporis, in Mercurium, quæ eſt Philoſophorum ſolutio. Solutum eſt aqua permanens, quæ abſque ſuo corpore cui eſt coniuncta, & vnita, non poteſt eſſe permanens, &c. Nigrum apparet in mortificatione, dum corpus vertitur in terram.

Multi colores antecedunt dealbationem: Finis eſt albedo in coniunctione corporum præparatorum & fermentatorum apparent colores.

***

CONSILIVM TRIGESIMVM PRIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

OPus nostrum factum est ex vna radice, sumptumque de duabus substantijs Mercurialibus plane crudis, pure mundeque extractum, ex mineris compositum, rectumque per ignem, sicut postulat materia, continuo coctum donec duo fiant vnum: in quo vno, postquam mista sunt, corpus in spiritum conuersum est, & spiritus in corpus. Deinde augendus ignis hic est, donec fixum quod est, volatile contineat in suo colore & natura. Scito enim, quod, cum probe commistum est, transcendat omnia, & ad se in suam virtutem perducat. Postea tinget millies mille, quod omnino tibi persuadeas. Multiplicat etiam se mole, & virtute, vt Pythagoras, Ilmodricus, & codex veritatis aperte & perspicue indicant &c. per hæc verba summatim hic Philosophus contraxit totum opus.

De Materia Lapidis multa ad Thomam differit, sicque ait: species (Metalla) sunt in Mercurio decoquendæ, & ipse est aqua earum, vbi alterando conuertibiliter suscipit mutationes harum. Si Aurum in Argento viuo decoquatur, ipsum argentum viuum naturales proprietates Auri illius acquiret. Et: Veritatem non repetit, qui Argenti viui naturam humidam destruit, cum nihil aliud requirat, quam puritatem, & simplicem decoctionem: Vana est omnis doctrina, quæ alterat Mercurium, qui sperma est, ante coniunctionem specierum metallicarum cum eo. In Hermetica Philosophia dicit: Rubrum virum albæ vxori iungite in thalamo crudo: Quod per artem debeat fieri plus quam perfecta, vt alia possit perficere. Et: Ad nostrum Artificium habemus calorem duplicem, vnde & tam citò perficit, nempe Sulphur & Ignem.

Fontina Bernhardi.

Fontina est mirandæ virtutis, plus quam alia in toto mundo: præparata est tantum pro rege eius provinciæ, quem prole nutrit, & ipse eam vicissim, & attrahit eum, estque in ea dies 282. & renouat regem ita, vt insuperabilis existat, & sic interit.

Rex hic concludi hanc Fontinam iussit, primo lapide rotundo albo, & Fontina ipsa claritate accedit ad argentum cœlestis coloris: Deinde erexit arborem quernam per medium fissam, vt Solis radices

arcean-

arceantur. Præterea quod videris validis muris vndique bene munitam, in lapide pulchro perspicuo, & in medio fissa quercu: id ideo fit, quia tam mirabilis est natura Fontinæ, vt omnia penetraret, si incensa irascceretur, & si incenderetur, omnes periremus.

Vidi Regem intrantem Fontinam, sed non eodem modo exeuntem. Cum primum ingressus est, & custos eum concluſit, non potuit amplius conspici, nisi post dies centum & triginta, & tunc incepit apparere, & inclarescere. Ianitor qui eiusmodi curam agit, balneum continuo ei calefacit, ad calorem conseruandum, qui occultus in aquam claram impellitur, & absque cessatione, diu noctuque id peragit.

Rex initio habet vestem auream, inde thoracem ex serico nigro: interula niueæ est albedinis, caro sanguinea.

Cum proponit sibi rex accessum ad fontinam, dimittit omnes satellites peregrinos, nec vllus ingreditur, nisi ipse, neq; vlli licitum est accedere, nisi soli ipsi, qui eius curam habet, qui potest esse, vel simpliciſſimus, cum nihil aliud conferat, nisi Balnei calefactionem, neq; tamen accedit, aut intrat.

Fontina & Rex mirifice se diligunt mutuo. Illa hunc attrahit, non hic illam. Est enim illi instar matris.

Sex tantum personæ sunt in comitatu eius, expectantes eius mortem. Si semel moreretur, regnum tam obtinerent, quam ipse, parique iure essent reges: Itaq; ministrant ei. Expectant enim eum, cui omnia sua bona debent.

Antiquior est Fontina, & maturior omnibus sub eo. Est quidem ille senio confectus, neque tamen vllus subditorum tantum frigoris & caloris sustinere potest quantum ille: neque tantum pluuiæ, venti, aliarumque rerum aut laborum. Cum semel in hac fontina renouatus est, nullus comitum potest eum interire. Omnes de fontino principio sunt facti, & inde sua habent bona, æque ac ipse. Pro suo ergo amore quo affecta est erga ipsum fontina, tanquam mater eius primæua, attrahit occiditque eum. Idem postea resurgit per eam, proq; Regni substantia, quod est in admodum minutis particulis, quisq; comitum suam accipit portionem, fitque tam diues, quam ille, suntque omnes pariter opulenti.

Rex

Rex ſolus intrat fontinam, nec quicquam peregrini aut comitu poteſt ingredi, quanquam eam diligant, tamen non poſſunt intrare, quia nondum ſunt meriti.

Rex cum primum intrauit, Auream tunicam exutam primo ſuo ſatelliti Saturno tradit, qui eam cuſtodit dies 40. vel 42. Si quando ei tandem debetur: deinde exuit rex Thoracem ſericam nigram, tradens ei cuſtodiendam alteri ſatelliti Ioui per dies 20. Iupiter concedit illam mandato regis, Lunę pulchre ſcintillanti gliſcentique, quæ ſeruat eam dies 20. Ita rex in induſio ſuo honorato candido puroque eſt, & imponit id Marti per dies 40. vel 42. ſeruandum. A Marte Sol accipit, Deo volente neque tamen ſat clarum & ſplendens. Hic vbi cuſtodierit illud per dies 40. venit admodum formoſus, ſanguineoque præclaro tinctus, & amiculum illud raptum ſeruat.

Tunc aperit ſe fontina, & cum dedit eis interulam, togam, thoracem, vna ſimul ſanguineam, ſublimiterque coloratam carnem ijs præbuit edendam, & tunc exſatiata eſt eorum cupiditas. Cum album induſium acceperunt, 4. ex illis ſi volunt, dignitatum decus magnum poſſunt conſequi, ſed non plus dimidio regno tenent. Itaque ob tantillum emolumentum expectant potius finem, vt coronam regis ſuo integro iure poſſideant.

Nullus Medicus, nec alia res adeſt præter cuſtodem, qui nihil aliud agit, quam vt calefaciat, & regat ignem perpetuò. Plus tamen laboris ei eſt in fine, quam in principio: quandoquidem incenditur fontina.

Vniuerſus mundus in oculis habet, & non agnoſcit. Si volunt, illa ſex poſſunt regem iterum purgare, triduo in fontina concluſum, & primo die calore perſeuerante mutetur aureus thorax in nigrum: ſecundo prodeat alba interula: tertiò caro ſanguinea, quo facto Deus eum multiplicat in millies millia, & decies amplius.

Clam perueniebam ad fontinam, & referabam omnia clauſtra appoſita, inſpectans librum, quem victæ reportaueram. Dum autem ſplendorem eius præclarum admirabar, dormituriens decidebat in fontinam, me ob id indignante. Intuebar inueſtigabamque oculis, ſed viſus hebeſcebat, nec occurrebat aſpectui quicquam. Exhaurire incipiebam præſcriptam fontinam, pergebamque in eo opere tam ſtrenue, vt nihil remaneret, niſi 12. pars eius cum 10. Inſtitueram exhau-

exhaurire totam. Sed nimis tenaciter cohærebat. In eo labore cum essem, aderant qui me conuentum cupiebant. Itaque abstrahebar ab opere, & discedebam, prius diligenter omnibus occlusis, ne quis me affuisse deprehenderet, & fontinam hausisse, & ne libellum mihi surriperet. Cum autem calor Balnei institurus ad regem lauandum, in opus consurgeret, incenderetur que ob delictum quoddam, in carcere eram dies 40. In fine horum redibam ad contemplandam fontinam: Et ecce nigræ obscuræque nubes apparebant, quæ longo durabant tempore. Sed vt paucis me expediam in fine tandem cernebam omnia, quæ votis sollicitis experiueram, nec adeo multum laboris sustinebam.

CONSILIVM TRIGESIMVM SECVNDVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

CApe optimum Mercurium, qui sit sublimatus septies. Rectifica cum adiecta parte vna calcis viuæ, & dimidia Tartari crudi. Ita purgatur bene: vel emunda cum, quam potes optime (alij lauant vrina & Sale, donec non obnigret amplius: hinc destillant: & sic tollitur crassities, relicta subtilitate) partes huius tres cum parte vna Auri vel Argenti in tenues bracteas ducti commisce, vt malagma euadat. Hoc facto, appone ei nouem partes Mercurij purgati, inclusaq; vasi nodo: colloca in cineres coctos, vt paramper excedant vitrum. Adhibe calorem lentum continuum. Ita tenex sedet in Balneo. Dimitte ibi in vase clauso, donec conspicuus Mercurius occultetur, & corpus occultum manifestetur. Id vocant Philosophi solutionem & sublimationem, alijsque nominibus, cum tamen sit vnus labor, vnum regimen, vas, fornax. Si in moderato calore manet dies 40. apparet in summo nigredo instar picis atræ. Ea est caput corui Philosophorum, & sapientum Mercurius.

Anima corporis Solis vel Lunæ extrahitur, per medium Mercurij. Spiritus Mercurij animatur, anima spiritui iungitur vniformiter &c. Una pars bracteæ Aureæ vel Argenteæ (quo subtilior est, eò citius fit Mercurius) & 12. partes Mercurij optime purgati commiscentur: ponuntur in furnello in cineribus siccis, adhibitoque igne moderato coquuntur. Ubi steterunt in igne sapientiæ per mensem

Philosophorum, nigredo horrenda emergit, & color colorem vrget, donec tandem vnus existat. Is est Mercurius Philosophorum. Talis extractio animæ per spiritum Mercurij non fit vna vice, sed pluribus, semper parum atque iterum exit, donec opus compleatur. Una est via, tritio & coctio. Mercurius terit, ignis coquit. Vas semper sit clausum, ignis continuus. Nigredo quæ apparet quadragesimo die, nihil est aliud, quam resolutum corpus. Spiritualia enim eleuantur. Si aqua corpus perduxit ad Essentiam impalpabilem, & soluit ad nigredinem: Solutio impleta est, & Tinctura in nigredine: & 4. Elementa processerunt, vt habeas aerem cum aqua, ignem cum terra. Quod soluitur, cum Mercurio eleuatur, quanquam inferius semper est copiosius.

CONSILIVM TRIGESIMVM TERTIVM ET THEORIA
de Lapide Philosophorum.

VErba ipsius de hac scientia sunt conspicua quæ habentur libri ipsius initio. Hæc enim res (inquit ad calidam Ægypti Regem de arte inquirentem) quam iam diu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur: Accipitur enim per patientiam & humilitatem, & amorem certum ac perfectissimum. Confert enim Deus hanc diuinam & puram scientiam suis fidelibus & seruis, illis scilicet, quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine: Quæ cum alicui ex suis fidelibus collata fuerit, decet ipsum prius præuidere, cui postea eam committat & detegat: Nam hæc res nihil nisi donum Dei altissimi potest, qui prout vult, & etiam, cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit & monstrat: decet igitur omnipotenti Deo esse in omnibus humiles & omnino subiectos: Et paulo post: Omnipotens Dominus & omnium creator ex omnipotentia sua homines creauit: Quoniam ipsi nequeunt eius ordinem transmutare, id est nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, aut præponere ea, quæ ipse postponit, nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem, nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos consequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum, sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à Deo super eos constitutus est: præponit enim Dominus ex seruis suis, quos

vult

vult & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatam quærant, & quæsitam secum retineant. Hæc enim scientia est, quæ Dominum suum abstrahit ab huius mundi miseria & ad scientiam bonorum futurorum reducit.

Responsionem Regis testatur author eius libri, dum dicit: Placatus est igitur Rex super huius viri prudentiam & eius humilitatem & eius patientiam & verecundiam ac venustatem: Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: Erat autem humilis, prudens & benevolus, vt talem esse decebat: Ipse verò interrogatus à Rege cur in montibus & solitudinibus potius, quam in conuenientibus, qui Deum orant in Ecclesijs, viueret respondit, Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est & in eius manu collocatum, ipse autem, quod velit, faciat: Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus, labor, sed nemo metit, nisi qui seminat & quod seminauerit, hoc etiam metet: spero itaque quod diuinitatis bonitas, in vita huius mundi me non derelinquat: Nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisque potest ingredi, nisi per animæ afflictionem. De constantia & seueritate eius hæc testantur verba, quæ paulo post sequuntur: O Rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat. Nam ego non sum, de quo multum debeas admirari: Ex filijs Adæ vnus existo: Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur: Temporum quidem longa mutatio hominem sub tempore constitutum confundit & mutat: Nec ego adhuc in tantum sum mutatus, quod alij multi, qui ante me fuerunt magis non mutentur: vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior indicatur. Nam ante corporis & animæ coniunctionem & post eorum dissolutionem pœna omni morte crudeliot animã expectat: sed & omnipotens creator, qui omnia ex seipso creat & formatsemper fit in nostro auxilio: Et mox. Timorem autem, de quo paulo ante dicebas non timeo, nec de te hactenus desipero. Omnis enim qui timuerit in veritate non est perfectus: Et maxime sapientem timere aliquid non decet: Nam si timuerit, cito desperabit: Quod si desperauerit animus eius vacillabit, nec vllatenus suæ intentionis consequetur effectum.

Causam obscuritatis authorum reddit his verbis: nostri quidem antecessores huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant

grauissimis Sophisticis circumtecta, sed omnia tamen veridica & sæpius comprobata: Quod totum egisse arbitrabantur propter stultorum insipientiam; vt dicta sua non intelligerent, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicarentur: si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc magisterio retrahere, sed deber suam fidem & spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assidue hoc efflagitare, quatenus illud diuinum & admirabile opus possit perficere. Quod cum vna re incipiatur & finiatur magisterium asserit dum inquit: Huius rei prima & principalis substantia & materia est vna, & de ea est vnum; & cum ea sit, neque aliquid sibi additur vel minuitur. Et deinde: Multiplicia quidem sunt eius radicis nomina, sed si ea, quæ supra dicta sunt, recto ordine inspexeris, vnam eius radicem & substantiam & materiam inuenies: Paulo post: vna sola confectione vel specie sic materia mutatur, sed quanto magis ei ignis colorem innouat, tanto magis ei plurima nomina imponuntur: vnde Datin Philosophus ait ad Euticem: Ego tibi ostendam, quod sapientes huius magisterij dispositiones vel confectiones alia de causa non multiplicauerunt, nisi vt sapientes in hoc magisterio instruerent, & insipientes penitus excæcarent: Quoniam hoc magisterium vnum nomen habet, & hoc proprium sibi deputatur, sic etiam vnam habet dispositionem atque etiam vnam viam linearem, & hoc modo licet sapientes eius nomina & sua dicta mutarunt, tamen noluerunt, nisi vnam rem intelligere & vnam dispositionem. Nam sapientes, qui ante nos fuerunt, multas nominauerunt confectiones & multa pondera & multos colores & sic super vulgus dicta sua allegorizauerunt: neque tamen sunt mentiti, sed locuti sunt, vt eis bonum videbatur, & vt ipsi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alios lateret. De coloribus lapidis testimonio Datin Philosophi, noster, ait, lato, quamuis primum sit rubeus, tamen est inutilis, sed si post rubedinem in album vertatur, multum valebit: Post hæc: Adarmath similiter sapiens & Philosophus ait, quod omnia harum rerum nomina & earum similitudines nulla alia de causa antiquis vocantur, neque variantur, nisi vt vos intelligatis, quod huius rei principium propter suum finem testificatur, & suus finis super suum principium. Et vt sciatis, quod hoc totum non est nisi vna res, quæ scilicet habet patrem & matrem, & eius pater & mater eam

nutriunt

nutriunt atque pascunt, non quod ipsa, à suo patre aut matre aliquo modo differre possit. De tactu lapidis inquit mollis est, & maior mollities est in eo, quam in suo corpore: In pondere dicit multum graue, in gustu dulcissimum: In odore ante confectionem nimis grauem & fœtidum: & post confectionem esse eius odorem bonum, iuxta hoc quod sapiens ait: Ista quidem aqua à corpore mortuo & iam inanimato tollit odorem: Nam eius odor est malus & odori sepulchrorum assimilatur. De materia dicit: Hoc accipe, quod in sterquilinijs suis calcatur: si non, absque scala ascensurus cades in caput &c.

CONSILIVM TRIGESIMVM QVARTVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

THomas Nortonus Anglus in Originali suo cap. 1. narrat, quod in Cathaloniæ quadam ciuitate Raymundus Lullius (veluti certissime præsumitur) in 7. imaginibus veritatem artis Chymicæ demonstrarit, Ex quibus ternæ fuerunt Argenteæ & fœminea forma seu habitu, totidemque Aureæ, vili ornatu, septima plumbea: In harum singularum vestimentis literæ apparuerunt hac significatione: 1. Dicit, fuit ferrum ex solea equina, & nunc sum argentea tota & pura: 2. Fui ferrum ex minera desumptum, at nunc sum, ait, perfectum Aurum: 3. Quondam fui cuprum ex veteri cupa, at nunc sum Argentum, dicit Fœmina: 4. Cuprum fui, inquit, generatum vili loco, iam splendeo ex solido & puro Auro: 5. Ait, Argentea olim eram, nunc Aurea tota videor: 6. Ducentis fere annis fui canna plumbea, & nunc appareo singulis Argentea. 7. Ego plumbum veluti monstrum, ex Auro sum transmutatum.

Lullij præterea verba, super Lapidem Philosophorum etiam inter alia sunt hæc cap. 5. Codicilli. Naturalia, sunt Sulphur & Argentum viuum, & ex his duobus amor metallicus gignitur, per quam fit generatio rei petitæ, cum propria eorum individua ad inuicem naturali fœdere colligentur: Cap. 6. 4. Colores proponit: vt sunt: nigredo, albedo, citrinatio & rubedo. Cap. 7. 4. Ignes declarat: Naturalem, innaturalem, & contra naturam, nec non artificialem: dicitque esse Media, naturalia, innaturalia & contra naturam. Cap. 9. inquit, propter quod depurata magis alijs reperiuntur duo, scilicet Aurum &

Metalla ex Sulphure & Mercurio.

4. Colores.

3. Ignes.

3. Media.

Argentum, sine quibus ars ista non poterit integrari, cum in illis sit purissima Sulphuris substantia, ingenio naturæ perfectè depurata, ad cuius depurationem debilior est ars, quam natura, nec eam consequi valet, licet multum in ea laboret: In arte igitur, Pater eius Sol, Mater eius Luna, quia ex illis duobus corporibus cum suo Sulphure & Arsenico præparatis nostra Medicina elici poterit, & sine illis haberi nequit. Ibidem. Et vt Iesus Christus de stirpe Dauidica pro liberatione & dissolutione generis humani, peccato captiuati, ex transgressione Adæ, naturam assumpsit humanam; sic etiam in arte nostra quod per vnum nequiter maculatur per aliud suum contrarium à turpitudine illa absoluitur, lauatur & resoluitur.

Cap. 10. ait: consideret ergo artifex naturales vires & fortitudines Lapidum Philosophorum, quæ sunt ignis naturalis, & contra naturam, quæ & quales sunt in toto suo cursu naturæ, & qui cuiuslibet fuerit amicus vel inimicus, vt demonstratiua & infallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noscat disponere. Cap. 11. Et quanto plus Argentum viuum aqueum in metallis subtilius fuerit purius & densius, tanto plus illud erit nitidius, fulgentius & splendidius, quemadmodum natura cuilibet in Auro, quod generauit, demonstrare non cessat. Cap. 32. Et ideo recordamur nos dixisse in nostro Testamento, quod nullum Argentum viuum promptius conuertitur in substantiam Sulphuris, quam illud, in quo Sulphuris qualitates per dissolutionem sunt sufficienter introductæ, nec vllum Sulphur promptius congelat Argentum viuum, quam illud, in cuius naturæ substantia ipsum argentum viuum existit, per artis ingenium iam conuersum. Quia tunc natura naturam complectitur propriam, & amicabilius magis gaudet in ea, quam extranea. De mistione Sulphuris & Argenti viui sic eodem cap. pergit: Virtus Argenti viui transmutantis in toto obtineat partes Sulphuris transmutati, ita vt in ipso ante sui transmutationem commisceatur per minima in proprium Sulphur, non vrens album vel rubeum, & illud Argentum viuum propriam habebit materiam. Cap. 33. Quia Elementa Sulphurea mixta cum aqueis argenti viui per minima iam conuersa alterantur pariter & ad inuicem corrumpuntur: talis corruptio Argenti viui nostri, solennis est generatio, quæ haberi nequit, nisi post putrefactionem, quæ est mater omnium: Et mox. sciant ergo omnes artifices huius

huius artis, ſpecies perfectas tranſmutari non poſſe nec artifex tranſmutationem facere poteſt, niſi primo corpora reducere ſciat in primam eorum materiam: Qualia ſi conuertere ſciuerit artifex, tunc individua eorum de facili tranſmutare ſciet operatione Philoſophica in aliam formam, quam prius nō habuerant. Hinc eodem dicit: Eductio tamen illius multiplicationis vel augmenti in corporibus metallicis, ſicut in animalium fit corporibꝰ & plantarum, per ſe euenire non poteſt, donec prius corpora ſolida & per totum homogenea in tenuiſſimam materiam terminatam ab agente vniuerſali clare prius proceſſu artis formaliter tranſmutentur, quia tunc reſultabit corpꝰ ſimplex generabile & corruptibile per viam naturæ. Corpus ſimplex dicimus ad differentiam corporis ſolidi, in cuius forma ipſum erat priusquam corrumperetur, quod tamen nullo modo ita poteſt corrumpi, quin ſub aliqua materiali remaneat forma. Et ideo ſoluta prima forma corporis & per Elementationem in Mercurium conuerſa forma eius corrupta, mox introducitur alia noua forma in Sulphur; Quæ quidē forma corrupta in Mercurio eſt in colore ſubnigra, in odore fœtida & in tractu ſubtilis & diſcontinuata. Cap. 39. Hæc autem eſt aqua vitæ, lac virginis, ſanguis reincrudatus, menſtruum dealbatum, nutrimentum infantis, cibus cordis, aqua narium, venenum viuentium, cibus mortuorum & Argentum viuum Philoſophorum à ſua fæculentia terrea per ſublimationem depuratum: Quibus verbis Lullius optime deſcribit Ignem innaturalem dictum. Et mox. Unde Paganus Philoſophus inquit: Qui Argentum viuum à corporibus extractum taliter commiſcere nouerit & corporibus amicari, ſciet vnum ex ſecretis maximum & viam principalem perfectionis: Nullus autem commiſcere ipſum corporibus poterit ſine cognitione huius magiſterij. Propterea Philoſophi dicunt: Nemo vtetur ipſo ſine magiſterio &c. Ex quo patet, inquit, Quod Argentum viuum non eſt Argentū viuum vulgi, nec præparatum ſublimatione vulgari, ſed potius ex vna vinoſa ſubſtantia procreatum & vili, ac vna ſola via naturali, ſcilicet magiſterio noſtro: Veruntamen non pures ex ipſo ſolo opus elicere per aliquod magiſterium, quia per ſe nunquam ad vltimam perfectionis partem deueniet: Unde idem Paganus & nos ſimiliter, pro certo teſtamur noſtris experimentis manifeſtis, quod cum commixto & cum corpore vel eius terra ſulfurea perficitur, & ſine illo magiſterium protelatur vſque ad deſperationem. Et paulo poſt: Ingenium v. huius breuitatis

ſuppletæ

ſuppletæ eſt æqualitas & virtus terræ ſulphureæ, cuius primus & principalis inuentor eſt Hermes Triſmegiſtus pater Alchymiſtarum &c. cum aperte dixerit: Nutrix eius eſt terra, cum conſtet in illa eſſe realiter virtutem lapidis integram, ſed nō redintegrabitur, niſi Argentum viuum fuerit reductum in eandem: Ecideò ſubiungit quod cum à terra aſcenderit in cælum & iterum deſcenderit in terram, tunc vim recipiet ſuperiorum & inferiorum &c. Alij appellauerunt hanc terram Leonem fortem viridem in prælio; Alij Draconem deuorantem, congelantem & mortificantem caudam ſuam, i. ſuum Argentum viuum alij appellauerunt illam locum deſertū quia depopulata eſt ē ſuis ſpiritibus, alij venenum, quia interficiens eſt; alij arborem, quia fructus eſt gerens: Alij Hyle occultum, quia totius naturæ eſt fundamentum & ſubiectum omnium Elementorum.

CONSILIVM TRIGESIMVM QVINTVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

Hortulanus in Tabulā Hermetis.

SOlus ille qui ſat facere Lapidem Philoſophorum intelligit verba eorum de lapide: Philoſophi enim hanc artem manifeſte conati ſunt patefacere dignis & indignis abſcondere: Et ſic de virtute intentionis ſemper dixerunt vera, ſed de virtute ſermonis non & dixerunt ſic Lapidem Philoſophorum fieri ex ouo: quia in ouo tria ſunt ſimilia tribus, quæ integrant lapidem: Hermes ait, Pater eius Sol: Mater eius Luna. Et ſic innuit, quod iam duo hic lapidis compoſitionem intrant, & probat hoc Hortulanus: Quia Aqua Solis eſt volatilis & corpus eius fixum, & conuerſo de Luna: & tunc declarata ſunt verba illa dicentia per Gebrum & alios Philoſophos: Fac fixum volatile & volatile fixum: perſuadent enim multiplicem ſolutionem, quia totum opus ſtat in ſolutione: Item, cum dicunt; quod eſt ſuperius, eſt & inferius. Hic per ſuperius intelligitur dignius & per inferius indignius, vt ſcilicet fiat vnus ex illis tribus, vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes ſunt æquales, & appellatur hæc coniunctio, ſublimatio Philoſophorum; & dicitur ſublimatio, exaltatio, ſiue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta eſt vnio, in tanta dignitate eſt Luna, ſicut Sol & Mercurius. Similiter & cum facta eſt fixatio, quæ appellatur corpus mortuum, ita vilis eſt Sol ſicut Mer-

Mercurius,& litera vult illa,& istud est ascendere & descendere Philosophorum.

Rosarius Philosophorum sic inquit,scias, quod talis per Deum consueuit esse,modus Philosophorum semper scilicet, quod in passu certissimo claudicare, & rem quasi dictam quandoque per typos & figuram quandoque per verba Metaphorica & quandoque per falsam & alienam practicam occultare, & vbi se verum dixisse sentiebant, se tunc similitudinarie locutos fuisse dicebant; Unde Geber dicit: Ubicunq; aperte locuti sumus, ibi nihil diximus,sed vbi sub ænigmate aliquid posuimus & figuris,ibi veritatem occultauimus.&c. *Rosarius Philosophorum.*

CONSILIVM TRIGESIMVM SEXTVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

STudium amouet ignorantiam & reducit humanum intellectum ad veram cognitionem & ad cuiuslibet rei scientiam &c. Qui autem studere abhorruerint,& tamen laborare voluerint, videant an ars ipsius naturæ sit imitatio, quam ars ipsius emendare debet: Quoniam impossibile est ei secreta Philosophorũ ad perfectũ finem præparare; De his sapientes dicunt, quod ij transeunt ad practicam sicut asinus ad cænam, nescienties, ad quid rostrum porrigant nisi in quantum sensus exteriores sine intellectu per visum & gustũ ad pabulum adducit. Sic ipsi asini,sine bonis veris principijs & fructuosis studijs ac sine naturarum cognitione,quærunt perficere opera naturæ & secretum totius Philosophiæ ac opus optimum, quod hominem ornat moribus,ditat beneficijs,auxiliatur pauperibus,& corpus humanum incolume conseruat,præbens ei sanitatem &c. Et ideo omnes artis huius apicem diligentes, studijs conentur insistere & ex libris haurire veritatem,& non ex mendosis,neque fabulis fictis: Quia hæc ars,non inuenitur nisi per continuum studium & philosophorum dictorum cognitionem aut per fidelem scientem informationem. Nam qui in legendis libris defes extiterit,in præparandis rebus promptus esse non poterit,item,non potest de facili practicæ assuescere, cuius mens studijs Theoricis renuit insudare. Idem cap.11. in libro dicto correctorio fatuorum. Aliqui scribunt in libris suis mendosis & altercatis, caue tibi ab odore eius,ne te interficiat,ecce qualis Medicina & contrarietas, *Richardus Anglicus.*

rarietas, quæ cum sanare debet, inducit mortem: Non est mirum, quod res intoxatiuæ ex venenis compositæ hoc facere possunt: Videte fatui quomodo vestra opera differunt ab opere naturæ: Quare fatigamini in huiusmodi rebus altis, ad quas venire non potestis taliter laborando, nisi miraculose eueniat, vt accidit Beato Iohanni, qui de virgultis fecit Aurum: Dico vobis, qualis est Medicina, tale fit & Aurum. Cum res fœtidas seminatis, merdã medetis, reuertimini ad viam veritatis propter vosmet ipsos: Consulo vobis studere, dicta sapientum reuoluere, ex quibus veritatem elicite, non casualiter ad opus accedite: Non aduertatis recipe, recipe hoc & hoc, nescio quid, & fac taliter, nescio qualiter instrue me hoc & ego docebo te illud: sic deceptus alium decipit, & sic totus mundus per tales est defraudatus: Cæcus enim sic cæco ducatum præbeat, ambo in foueam cadunt: Vbi enim videris, recipe, cogita, quid significet, decipe, muta r. in d. Quo ad artis declarationem Richardus planissime absque figura loquitur: In prologo, quoniam, inquit, natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere potest, & illum præterire nequit, nisi per contrarium fuerit impedita; Quamuis bene ars naturam non transcendit faciendo nouam naturam per simplicem laborem: & ideo dicitur, quod ars imitatur naturam, non quod nouam ædificet, sed quod illius naturæ virtutem subtiliet: Propter quod incipit ars perficere, vbi natura deficit, subtilem scilicet naturam in re inclusam detegere & ipsam manifestare: Ex quo minera generat metalla, tincturam tamen generare nequit, quamuis bene tincturam plenam in se occulte contineat, sicut ait Philosophus: Natura continet in se, quibus indiget, & quibus perficitur, nisi quod moueatur arte & operatione. Cap. 6. ait de Sulphure Philosophorum: Quod sit simplex ignis viuus, alia corpora mortua viuificans & ea maturans, ita quod naturæ defectum supplet, cum ipsum sit superfluæ maturitatis, secundum quod in natura sua sit perfectum ac per artificium magis ac magis depuratum: Vnde Auicenna: tale Sulphur non reperitur super terram, nisi in quantum extat in istis corporibus, Sole & Luna, & in alio quod est illud, quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi reueletur: In Sole autem perfectius, quia magis est digestum ac decoctum. Cap. 8. inquit, Philosophi subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporibus perfectioribus Sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc habe-

haberent in arte, mediante natura, quod in ipsis antea non apparuit, quamuis plenarie & occulte prius habuerunt: Et hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione & in primam materiam reductione, quod est argentum viuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendant, quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquius est ei, cum sit Medicina simplicis ac virtualis virtutis, ex aqua Mercuriali producta, in qua Aurum & Argentum prius sunt soluta: Exempli gratia, si glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur in ea per calorem, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiam occulta, quæ fuit in glacie: si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquæ, in qua iacet, nec illam aquam tingit sua virtute, quæ in ea antea congelata fuit ex parte specierum: sic eodem modo si corpus non resolueris in Mercurium cum Mercurio, occultam virtutem ex eo habere non potes, scilicet Sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera; sic enim lapis est vnus, vna Medicina, quæ secundum Philosophos dicitur Rebis ex Re bina, scilicet ex corpore & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt: Idem cap. 9. Quamobrē in eo est Sulphur rubeum, id est, ignis substantia, qui hoc album plus digessit: Et sic Sulphur album & rubeum ex vtraque parte existit in Sole: Quare ignis est perfectio eius, & in igne generatum est: Et ideo amicabiliter gaudet natura suæ igneæ naturæ: Unde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus causari non possunt, cum ars non sit aliud mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem: Exempli gratia: Mane cum surgo & video vrinam meam albam, iudico me parum dormiuisse, tunc repono me iterum ad dormiendum & accepto somno vrina citrinatur: & hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem: sic sequere naturam per artem, similiter decoquere, digerere, maturare substantialiter, cum iam in actu natura contineat in se ignem naturalem, quo maturatur. Hoc aliæ res non habent, ideo dare non possunt: In Luna non est, nisi Sulphur album simplex, non tamen digestum sicut rubeum, nec sic à nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet: sed ignis species est obtecta & occultata, agens in ea plus per artem, quam per naturam: Et ideo non est impossibile,

quod ars mediante natura hoc plus digerat & perficiat; cum naturaliter intendat perfici, sed per se non potest, nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, vt credo, non perueniunt ad hominem duræ ceruicis: Et ideo non fit verum Aurum, nisi fiat ita digestum ac decoctum, vt melius melioret peius: Quia omnium Philosophorum intentio est cum meliore peius perficere: Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiore melius perficere nituntur, & hoc quærunt in re, quod nunquam fuit in illa, scilicet Aurum & Argentum in rebus adustibilibus &c. Et Cap. 10. Quæri non immeritò potest, vtrum ex alijs ægris corporibus hoc Sulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici possit? Dico, quod non, quia prius dictum est, quod non aliqua res maioris temperantiæ, quam in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes, cum prius dictum est, quod ægra corpora in se contineant Sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ, sicut in istis &c. Cum omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quam sequatur: posses tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla, quibus purgatis, tamen adhuc non habent Auream & Argenteam naturam in se; quia digestio & decoctio Aurea non fuit in illis, sicut in alijs, nec Sulphur ita maturum: Et ideo ipsis immaturis succurrendum est cum maturis, vt maturentur: Igitur non tingunt, sed tinguntur, quia Tinctura Auri & Argenti proportionabilem naturam habet cum ipsis, scilicet immaturis vel imperfectis, quia Originem ex Mercurio traxerunt: Ex his manifestum patet, quod minora mineralia tingere non possunt, quia corpora metallica imperfecta, quæ non conueniunt cum Auro & Argento ex parte Mercurij maturi, tingere non possunt nec naturam Auri vel Argenti infundere: Et ideo non est tingendum nisi cum illis, quibus inest virtus tingendi: Tinge ergo cum Auro & Argento, quia Aurum Aureum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia despicias, quibus non inest virtualiter seu naturaliter virtus tingendi, cum in ipsis non sit fructus, sed solum perditio rerum & stridor dentium.

CON-

CONSILIVM TRIGESIMVM SEPTIMVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

QVocirca in principio, ego profecto te docebo, vt intelligas, Mercurios esse tres, qui sunt Claues scientiæ, quos Raymundus sua menstrua vocat, sine quibus nihil recte fit; sed duo istorum sunt superficiales, tertius essentialis Solis & Lunæ &c. Corpora perfecta cum primo naturaliter calcinamus; sed nullum corpus immundum ingreditur, excepto vno, quod vulgariter vocatur à Philosophis, Leo Viridis, quod est medium coniungendi Tincturas inter Solem & Lunam cum perfectione, quemadmodum Geber ipse testatur. Cum secundo, quod est humiditas vegetabilis reuiuificans, quod prius erat mortuum ambo principia materialia debent solui & formalia, alioqui parui essent momenti: Cum tertio, quod est humiditas maxime permanens, incombustibilis & vnctuosa in sua natura, Hermetis arbor in cineres comburitur: Hic est noster naturalis ignis certissimus, noster Mercurius, Sulphur, nostra Tinctura munda, nostra anima, noster Lapis eleuatus cum vento, in terra generatus: Hæc animo reconde tuo: Hic Lapis, audeo tibi dicere, est vapor potentialis metalli, hunc quo pacto acquiras, oportet te esse cautum; nam inuisibile profecto est hoc menstruum, quanquam cum secunda aqua Philosophica per separationem Elementorum potest apparere ad visum in forma aquæ claræ: Ex hoc menstruo labore exuberato atque cum eo potest fieri Sulphur naturæ &c. Et Paulo post: Augeas, nec diminuas humidum radicale, donec tua massa frequenti sublimatione leuiter fluat, vt cera super metallum; tum solue illam cum tuo vegetabili menstruo, donec habeas oleum inde coloris lucidi, tum est illud menstruum conspicuum visui oleum inde extrahitur coloris Aurei, aut huic simile ex nostro subtili rubro plumbo, quod Raymundus dicebat, cum esset senex, multò magis, quam Aurum esse in pretio: Nam cum propter senectutem vicinus esset morti, ex eo confecit Aurum potabile, quod illum reuiuificauit: Nam sic simul possunt circulari, hoc est illud oleum & vegetabile menstruum, & sic arte & labore exuberari & fieri per artem lapidis cælestis, tam igneæ naturæ, vt inde illum vocemus nostrum Basiliscum, magnumque magni Elixir pretij: Qui quemadmodum *Ripleus.*

visus Basiliſci ſuum obiectum necat, ſic occidit iſte Mercurium crudum, quando ſuper ipſum proijcitur in nictu oculi ita, vt citiſſime ille Mercurius tingat, ſtabili ☽ inctura omnia corpora in Solem & Lunam perfecte.

In Porta 1. ait: Omnis ſpiritus figitur cum calcibus ſui generis; hoc bene animaduerſo fructum referes: Poſtea adijcit: ſi tu itaq; ſtudes conficere Solem & Lunam arte Philoſophica, ad id nec oua, nec ſanguinem accipias, ſed Solem ac Lunam, quæ naturaliter & prudenter calcinata, & non manualiter, nouam generationem foras producunt, augentia ſuum genus & omnes res naturales. In porta 2. Nihil hic eſt præter ſororem & fratrem, hoc eſt, ſi interpretereris, agens & patiens, Sulphur & Mercurium, coeſſentialia noſtro propoſito: Inter hæc in duo qualitate contraria generatur medium maxime admirandum, quod eſt noſter Mercurius & menſtruum vnctuoſum, noſtrum ſecretum Sulphur, operans inuiſibiliter, violentius igne exurens corpora, quouſque in aquam diſſoluantur mineralem, id quod noctem propter tenebras & ſeptentrionem vocamus. Et Mox. Animaduerte, vt glacies in aquam reſoluitur, & recte quidem: Nam aqua erat prius: Eodem modo rurſus noſtra terra in aquam reducitur, & aqua per hanc congelatur in perpetuum. Et deinde: Nam ſcriptura teſtatur, quod cum terra turbabitur, in maris profundum conijcientur montes: ſic quoque noſtra corpora tandem in aquam conuertentur: Corpora enim noſtra quæ à Planetis nomen ſumpſerunt, comparantur non inepte montibus: In profundum itaque Mercurij hæc proijce ne damnum incurras: Tum pulchrum videbis ſpectaculum: totum enim conuerteretur in puluerem impalpabilem, quemadmodum coagulum noſtrum naturaliter lac coagulat.

CONSILIVM TRIGESIMVM OCTAVVM ET THEORIA de Lapide Philoſophorum.

Rythmi Thomæ Nortoni, Briſtonienſis.

ISram ad ſcientiam multi ſunt vocati,
Nobiles & pauperes, inſcij, literati,
Qui nolunt labores, neque tempus pati.
Ideo non perficient, quia ſunt ingrati.

Liber Artis filios docet iſte ſatis,
Quibus hæc percipere Deus dedit gratis,
Verſiculis propheticis quatuor hic credatis,
Omnia dat gratis Diuinæ fons pietatis.

Hæc nobis ſcientia eſt tantum illis data,
Qui diligunt iuſtitiam mente cum beata,
Doloſis & raptoribus ſed eſt denegata,
Propter peccata tardantur munera grata.

Sæpe Reges Angliæ decoraſſet hæc res,
Firma ſi in Domino fuiſſet eorum ſpes,
Ille ſed qui capiet per hanc rem honores.
Antiquos mores mutabit in meliores.

Iſte cumque venerit, regnum reformabit.
Virtutibus & moribus & exemplum dabit,
Sempiternum Regibus, plebs tunc iubilabit,
Et mutuo ſe diligens Laudes Deo dabit.

O Rex hæc facturus, Deum Regem ora,
Et eius Auxilium pro re hac implora,
Tunc regi iuſto fulgenti mente decora,
Grata ſuperueniet, quæ non ſperabitur hora.

HIc nata eſt imperatrix ditiſſima. *Rythmi ex Roſario Philoſophorum.*
Quæ Magiſtris vocatur ſua filia,
Augetur, donaturque multis liberis,
Qui immortales ſunt, purique à maculis:
Regina hæc mortis tenetur odio
Et paupertatis eſt fugax Auxilio:
Auro, nec non Argento præſtat & gemmis,
Et omnibus, quæ proſtant, Medicinis:
Nihil ei confertur in Terræ ſolo,
Hinc gratias referimus cæli Deo:
Ego Nundata fœmina (heu) cogor vi,
Infelix erit corpus priſtinum mihi,

Non ante mater ipsamet comparaui,
Quam secundò in lucem edita fui:
Tunc vires cæpi omnibus pares herbis,
Et medicata sum feliciter morbis:
Filium spectans meum desiderio,
In vno loco congressa cum illo.
Postquam ingrauidata ex eo fui,
Et partum in fœcundo cluuo edidi,
Virgo manens, vt prius facta sum mater,
In actionibus meis hinc ridear,
Quod filius patrem meis se præstitit,
Hoc ipse Deus prouide ordinauit:
Mater quæ vtero fuit me enixa,
Mundanam in lucem per me est edita:
Unum notandum, naturaliter iunctum
A montibus perfecte manet abditum:
Ex quo quaterna copulantur in vno
In lapidis completo Magisterio;
Et sena considerata tripliciter,
Reducta in vnum Essentialiter.
Si quis hæc mente perscrutabitur sua,
Huic est à Deo concessa potentia,
Cunctorum morbos qua propulset generum
In metallorum sorte atque hominum:
Id absque Dei nutu nemo peraget,
Et non nisi qui sese bene agnoscet:
Ex terra mea oritur fonticulus,
Unde propagatur rursum duplex riuus.
Quorum vnus decurrit ad Orientem,
Alter fluxu properat ad Occidentem,
Hinc aquilæ binæ missæ cremant pennas,
Et protinus sic nudæ cadunt in terras:
Post hæc plumis vice donantur alteræ.
Illi obediunt terræ Sol & Luna.

CON-

CONSILIVM TRIGESIMVM NONVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

LApis noster est confectio ipsius Magisterij & assimilatur in ordine creationi hominis: (verba Morienis) Nam primum est coitus, secundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum sequitur nutrimentum: O charissime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate: Aperi ergo oculos tuos & vide, quod Sperma Philosophorum est aqua viua: Terra autem est corpus imperfectum, quæ terra merito dicitur Mater, quia est Mater omnium Elementorum. Ideo quando sperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur; Tunc enim terra corporis dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna. Et mox. Secundum est conceptio, cum terra in nigrum soluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio secum retinere: Tunc enim agit Masculus in fœminam, id est Azoth in terram: Ideo dicit Arisleus: Masculi ad inuicem non gignunt, nec mulieres concipiunt: Generatio enim est ex maribus & fœminis & maxime & composito: Maribus namque ducentibus fœminas natura gaudet & fit generatio vera: Natura autem alienæ naturæ ineptæ coniuncta, nullam veritatem gignit spermatis: Ibidem: Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatio genitorum fiet in aere, scilicet in capite vasis, id est, Alembici: Rosinus ad Sarratantam (aut potius Arnoldus:) Et dicit Morienus, quod scientia nostri magisterij assimilatur ordini creationis hominis. Nam primo ibi est coitus. Secundo conceptus. Tertio prægnatio. Quarto ortus. Quinto nutricatio: Hoc vnum faciam te intelligere: quoniam sperma nostrum est Argentum viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto, quæ terra nostra dicitur: Quia terra est mater omnium Elementorum, quem coitum appellant, dum terra incipit aliquantulum retinere de Arsenico secum, tunc dicitur conceptio, cum Masculus agit in fœminam: Et hoc est, quod Philosophi dixerunt: Quoniam Magisterium nostrum non est nisi masculus & fœmina ac ipsorum coniunctio, adueniente aqua, id est Arsenicum in terra crescit multum & augmentatur & euenit, quando terra est dealbata, tunc prægnatio appellatur: quia iam est

Rosarius Philosophorum.

prægnans: Deinde fermentum iungitur cum corpore imperfecto præparato, vt dictum est, quousque fiant vnum corpore, specie & aspectu, & tunc dicitur ortus; quia tunc natus est Lapis noster, qui vocatus est Rex à Philosophis; vt in turba dicitur: Honorate Regem nostrum ad igne venientem, Diademate coronatum, & educate vsque ad perfectam ætatem, cuius pater est Sol, Mater verò Luna, pro corpore imperfecto: Solem verò pro corpore perfecto; Et sequitur nutrimentum, vt magis augmentetur, quanto plus nutrietur in lacte suo & spermate, ex quo fiunt abunde: Imbibetur verò arsenico sæpe ac sæpius vtque bibat duas partes, & hoc sufficiat. Morienus sic habet: Prima eorum (partium dispositionis) est coitus, secunda est cõceptio: Tertia prægnatio: Quarta ortus; Quinta Nutrimentum: Si non fuerit igitur coitus, non erit conceptio; Et si non fuerit conceptio, non erit prægnatio: Et si non fuerit prægnatio, ortus vllo modo non sequetur: Hæc est enim huius dispositionis directio, quæ scilicet hominis creationi assimilatur.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

Colloquiũ Nordoni de tribus Alchymistis.

TOnsilus, inquit, chymista, ignibus vsus fuerat sexaginta annos ad complendum suum desiderium: Bryanus alter fuit, vt & Houltonus in occidentali parte qui semper his laboribus præoccupabantur: At nobilem hanc scientiam inuenire non valuerunt; Nam neque materiam neque radicem artis nouerant: Hinc varia miscentes, quo magis artem quærerent, eò magis res & ætatem consumpserunt: Multum sumptus, damni & curæ intercurrit ipsorum receptis, quam operati sunt: Tum Tonsilus ad me conquerens & collachrymans venit, dicens. Se mente grauatum, quia optimam iuuentutis partem impenderat in falsos processus herbarum, gummatum, radicum & graminum, qui varijs modis ab eo probati essent, vt sunt Coronopus, Selandina, & Mezerium, semper viuum, Lunaria & Mortagon, capilli, oua, stercora & vrinæ; Antimonium, arsenicum, mel, cera & vinum, calx viua, sandiues & vitriolum, marchasita, turia & quæcunq; mineralia: Amalgamata, albificationes, citrinationes, at omnia in nihilum redigebantur in operationibus: Nam non considerabat, quid ageret, ac

in

in propottiones non intendebat. Poſt hæc ſingula, nil prætulit humano ſanguini: Ad quem dixi, quod ſanguis in igne vehementi facile conſumeretur & in fumũ abiret: Tum per amorẽ Chriſti, inquit, doce me, quæ ſit noſtri lapidis ſubſtantia: Tonſile, reſpondi, quid tibi conferret in tanta ætate, ideoq; ceſſa à tuo propoſito & ad preces te compone, tempore ſic flagitante. Si enim ſcires materialia noſtri lapidis, antequam conficeres, morte præoccupareris: Ne cures hoc, inquit, optime magiſter, ſatis mihi foret ſolatij, cognoſcere ſaltem veram materiam illius lapidis à me tam diu quæſiti: Tonſile, reſpondi, non eſt res parui momenti, quam ſcire deſideras: Nam multi authores ea de re ſcribunt, at nullus clare mentionem facit. Qui enim tractarunt de hac arte, orarunt Deum (teſte Democrito) vt ſubito ex hoc mundo transferret eum qui hac de re libros edere, conſtitueret: Nam ſinguli verebantur, ne de hac ſcientia nimium patefacerent: Ex ijs quilibet ſaltem vnum aut duo expoſuit puncta, vnde poſſet agnoſci à cæteris, ſe eſſe ipſorum ſocium. Vnus enim alium facile intelligit: Hinc ſcribebant non vt inſtruerent omnes, at vt ſe patefacerent ex ſecreto ſermone. Ne igitur confidas lectioni vnius libri, at oportet te ad plurimorum opera reſpicere; Liber librum aperit, inquit Arnoldus vir doctiſſimus. Idem Anaxagoras extiterit, in præparandis rebus promptus eſſe non poterit: verum, Tonſile, non vt eleemoſinam hanc rem manifeſtare poſſum, (quod nunquam factum eſt) at pro tui recreatione in modum dialogi, ſi modo prudenter interrogare poſſes: optime magiſter, inquit ille, ergo me veraciter inſtruas, an materia noſtra ſit Sol & Mercurius; aut Sol & Luna; aut an omnia hæc tria mihi ſint ſumenda; An vero Sol ſit ſolus aut Mercurius; Num Sulfur vna cum ijs ſit materia lapidis? An vero Sal armoniacum, aliudue minerale ſit, ad producendum lapidem: Variæ, inquam, Tonſile hic ſunt quæſtiones ſapienter & aſtute productæ; verum nondum nominaſti rem niſi in genere: Nam quædam ex his tibi ſunt vſurpanda, quædam ex alijs, ad miniſtrandum huic arti: Multæ res ſunt, quæ adiuuent lapidem, at duæ ſaltem materiæ & nihilominus lapis eſt res vna; Inter quas hæc eſt affinitas, quæ inter filium & matrem cernitur: Alia quoque propinquitas eſt in his nempe qualis inter matrem & fœminam: Hæc duo genera, omne, cuius indiges, præſtabunt, vti etiam pro albo opere, ſi ſapis, inſeruiet: vnum ex his lapidem experieris, quia ignem

sustineat, instar lapidum. At non est lapis in tactu ac visu, verum terra subtilis, purpurea, rubea & non perspicua; & quando est separata & præparata nominatur eam Lithargyrium: Primo est purpurea, rubra & aliquantulum alba, tumque vocata est nostra marcasita: vna vncia prævalet quinquaginta libris starlin, nec in Christiano orbe vendibilis prostat. Qui vero id habere velit, vt conficiat, necessum est: at in hoc opere hæc gratia occurrit, vt si semel benefacias, non opus habeas reiterare: antiqui appellarunt rem vilis precij; nullius enim valoris est in venditione: quicunque inueniet, vix attollet, vtpote indignam operæ precio: Homines persuaderi nolunt, quod sit magni precij; inde nemo agnosci, nisi qui præ reliquis sapit: Hic aperui maximum secretum, à nemine hactenus reuelatum: at hæc alium lapidem, Tonsile, requiris, nisi velis perdere præcipuum materiale; qui est splendidus valde & pulcher, lapis in emptione, & lapis in visione, lapis perspicuus, perlucens & miræ Diaphanitatis; pretium vnciæ vnius est communiter 20. solidorum aut paulo minus: cuius nomẽ est magnesia, quam pauci ex vulgo agnoscunt: inuenitur in imis summisq; locis. Plato eius proprietatem non ignorans, proprio cum vocat nomine, quod recensetur esse Dytanos inter regulas, vbi dicitur quod sit expositum nil nisi quid ignotum per magis ignotius &c.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM PRIMVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

Nortonus quomodo ab alio Artifice traditam hanc artem accepit.

POst omnia hęc quodam die magistrum meum audiui dicere, quod multi patientes & docti album reperirent lapidem multis laboribus & exercitijs; At perpauci, dicebat, & vix vnus in 15. regnis, habet rubeum Lapidem: Et his dictis in me coniecit oculos, constanterque respexit, quem anxium ideo animaduertit: Dixi ei, Hei mihi, quid agam? Supra omnes res amo scientiam, & rubeam Medicinam, vitæ meæ præeruditum optimum: Rubet, inquam, Lapis pretiosior mihi videtur, quam totius mundi Aurum: Ad hæc respondit, me esse nimis ætate iuuenem, corpore decentem & ad excessum prono; vix 28 annorum, quales Philosophos non habere compares. Hæc responsio mœroris plena mihi ab eo data est, priusquam prouectior ætate fueris, aiebat, esse hoc non poterit: Heu, respondi, optime Magister, quamuis

quamuis sim corpore talis, proba me & inuenies sat ætatis in mente mea: inde silens substitit longo tempore, quo miris modis me tentauit astu Philosophico: Quod longius esset narrare,&c. At in 2. Cap. At qui, inquit eiusmodi magistrum reperiet, qualis meus fuit, ille ne dubitet de aliquo: qui vere erat Nobilis & laude dignissimus, secretus, cum alij vocales, nolens agnosci, quod de hac quicquam sciret; cum alij disputarent de colore rosæ, nihil ipse addidit, taciturnus omninò remanens: Huic ego diu me adiunxi, vt aucuparer eius gratiam: Verum ille seuerior mihi visus est, vt omnibus modis me probaret; quo inuestigaret & dignosceret meam dispositionem conditionemque animi: Et postquam fidelitatem meam experiretur cum magna mea in ipsum fiducia, tandem amorem eius in me ex diuina gratia obtinui: Quo circo cogitauit post certo tempore, non diutius mihi expectandum fore: Variæ meæ literæ, & affectus tristiores eius permouerunt animum, Unde arrepto calamo in hunc, qui sequitur, ad me rescripsit modum: Fidelissime & amantissime mi Frater, pro responso habeas, quod præter te alius esse non poterit: Tempus adest, quo hanc recipias à me gratiam, pro solatio mentis tuæ: Tua persona magna cum confidentia, tua virtus probata, cum sapientia, tua veritas amor & perseuerantia, tuus constans animus desiderio suo fruetur: ideoque necessum est, quod intra paucos dies conueniamus simul, quod si scribere deberem, promissam fidem refringerem, oretenus igitur colloquamur, cumque veneris hæredem artis te faciam, & ex hac terra discedam: Tu eris & Frater mihi & Hæres huius tam magni secreti, de quo etiam docti desperant: Hinc Deo des gratiam, qui magnalia hæc donat, quæ meliora sunt aliquot Diadematibus: proxime post sanctos suos Deus hoc collocat, qui hanc sunt artem ad eius honorē adepti: Nil amplius nunc, sed cito ad me equo transcurras: His acceptis literis, properaui, quantum potui ad Magistrum meum per centum milliaria & eò amplius; Apud quem 40. diebus continue didici omnia secreta Alchymiæ, quamuis à me Philosophia adeo ante cognita fuerat, quam ab alio quocunque huius regni: Nihilominus fatui, qui hanc inquirunt artem, putant quod 40. diebus opus absolui poterit: magna autem differentia est inter doctrinam 40. dierum & operationem 40. dierum: Tum obscura dubia mihi apparuerunt clara, vbi vidi naturæ vincula difligata: Causæ huius admirabilis operis adeò pulchræ visæ mihi sunt, & rei conuenientes, vt de eo desperare non potuerim.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM SECVNDVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

EST autem materia lapidis aqua grossa: Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam. Idem: & credas pretiosiores esse lapides, qui procedunt ab animalibus, quam alij. Et Ludus; Beatus Thomas de Aquino, de forma Elementorum, in eodem corpore coniunctorum ita dicit: Vidi & feci per artificium natura cooperante: Nam accepi quoddam Sulphur, quod erat naturæ igneæ, & transmutaui ipsum in aquam puram, quam per artem iterum transmutaui in aerem & in aquam, & cum volui transmutare in terram, vt terra purior fieret, inveni quendam lapidem rubeum, clarissimum, Diaphanum, & Lucidum, & in eo conspexi omnes formas Elementorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis, nescio qua ex virtute, nisi ex appetitu: Ex rubedine enim respexi formam ignis, ex Diaphanitate formam aeris & ex luciditate formam aquæ.

Rosar. Philosoph. Thomas de Aquino.

Thomas Aquinas ait: Ex Sulphure & Argento viuo, vt natura, sic ars producit metalla.

In Lib. Aristot. Meteor. 3. ad finem; Metallorum, inquit, proxima materia sunt Sulphur & Argentum viuum, sicut Alchymistæ dicunt, ita quod in locis lapidosis terræ per virtutem mineralem generatur Sulphur & Argentum viuum; Deinde ex ipsis generantur diuersa metalla, secundum diuersam commixtionem eorum: Unde etiam ipsi Alchymistæ per veram artem Alchymiæ, sed tamen difficilem propter occultas operationes virtutis cælestis, quæ minerales dicitur, quæ ex eo, quod sunt occultæ, à nobis imitari possunt per prædicta principia, vel per principiata ab ipsis, faciunt aliquando veram generationem metallorum.

Rosarius & Petrus de Zalento.

Fermentum (Brumazar) quod est medium coniungens si ponitur in principio, vel in medio, opus perficitur citius, nec indiget reiteratione, & sciendum ex perfecto nil fit, quia iam perfectum est, prout ista materia seu artificium perficit: Habemus Exemplum: Panis Fermentarus & coctus est perfectus in suo statu vel esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec eo plus poteris fermentare: sic est in auro, Aurum purum deductum est per Examen ignis in corpus firmũ & fixum, & eo amplius fermentare est impossibile apud Philosophos, nisi

nisi habeatur prima materia metallorum, in qua resoluatur in primam materiam & in Elementa miscibilia: Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artifice deducitur in verum fermentum Philosophorum, & muterur hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in speciem corporum perfectorum, & tunc demum incipiamus operationem.

Quicunque ignorat pondera, non laboret in nostris libris, quia Philosophi nil suarum rerum posuerunt, nec aliud occultauerunt, nisi hæc: Aqua est, pondera sapientum, ideo aqua & ignis tibi sufficiunt ad totum opus: Aqua nostra fortior est igne, quia facit de corpore Auri merum spiritum, quod ignis facere non potest: Et ignis respectu eius est, tanquam aqua respectu ignis vulgaris: ideo dicunt Philosophi: Comburite æs nostrum igne fortissimo. Aqua Philosophorum vocatur vas Hermetis, de qua Philosophi sic scripserunt: In aqua nostra fiunt omnes modi, scilicet sublimatio, destillatio, solutio, calcinatio, fixio: in dicta Aqua fiunt, tanquam in vase artificiali, quod est maximum secretum. *Rosarius ex Rhasi.*

Tunc mentis diuinæ homines oracula cæca
Voluentes animo ancipiti, vix tempore longo
Experti multa, & non paruis sumptibus illam
Inuenere artem, qua non ars dignior vlla est,
Fingendi Lapidem Ætherium, quem scire profanis
Haud quaquam licet, & frustra plebs improba quærit:
Quem qui habet, ille potest, vbi vult, habitare decenter,
Nec fortunæ iram metuit, nec brachia furum:
Sed paucos tanto dignantur munere diui.

Versus Palingenij super Lapidē Philosophorum.

Et Paulo post:

Arcadium hunc iuuenem, infidum, nimiumque fugacem,
Prendite & immersum stygis occide Lymphis, &c.

CON-

CONSILIVM QVADRAGESIMVM TERTIVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

Documentum Lullij qua ratione radicem artis ab Arnoldo expiscatus sit.

VErum dabimus Exemplum, quod nobis aduenit: Fili, credere non potuimus ab aliquo artem Alchymiæ, quin totum non esset factum per Sophisticationem & non virtutem proprietatis, quæ data est materiæ; Vide nos reprobauimus vnum (id est Arnoldum) inter alios, qui ibat per mundum, multis rationibus per oppositionem; sed qui cito sensit, quia nostræ rationes non tangebant factum propriæ radicis, quam natura requirit, citò appoluit; qui cum essemus extra res, quæ sunt infra latitudinem dictæ naturæ, vt perquirent tantum per vnam guttam aquæ extrahere scirent ad extinguendum sitim, quæ ita fortiter non cessabat: sed illud quod nobis dixit, credens, quia faciemus ad extrahendum, quod suum erat, quia nos non faciebamus nisi ad expiandum veritatem facti: Quare contra suum dictum minus aut cum toto posse suo, cum rationibus & causis, quæ sunt à natura non tibi monstrare: Tunc ipse incipit intrare in partem dictæ naturæ, allegans rationes, quæ tangebant profunde, aut circulos perfectiuos, qui sunt in termino & in latitudine dictæ partis; Unde vos tam citò accepimus arma pro opponendo contra eum, quando vidimus claritatem sui facti, quam nos transformamus per humanas rationes in tenebrositate tantum. Quia ipse nescit quid dicere de sua clara scientia, quousque per experientiam nobis percludit rostrum sine aliquo verbo per contra scientiam, quæ clara meretur cum sua proprietate, melius Aurum fecit de plumbo, quam exeat de minera in sua tota virtute, prout & post probauimus in deserto montis Coreti quod durat bene per 7. Leucas. Quapropter si velis intendere proprietatem scientiæ sine aliqua Sophisticatione, intellige sua instrumenta, per quæ reformantur, nec vnde exire, quoniam ab vna formatur alia: Hæc Lullij sunt verba: Qui postquam ab Arnoldo artem transmutandi cognouisset, Mediolanum se contulit, vbi in societate trium aliorum, vixit per tres integros annos destillando varia experimenta ad artē spectantia,

tia, tractando, vti ille ipſe lib. Mercuriorum c. 40. fatetur, & facit mentionem cuiuſdam ſocij, quem reperit eundo per mundum, qui, *inquit*, quidem ſocius multa magna mirabilia nobis notificauit, ſed poſtea in ſua arte ei obuiatum, vt magis ſciamus & ſenſualitate, quam nobis recognouerit aut per artem intellexerit, vnde ipſum poſtea reformauimus in alijs rebus multis per reinfluentiæ ſenſum & magnarum virtutum vſque ad hoc, quod de experimentis fuerimus ſaturati, & quod lapidem virtuoſum affinauimus, & per triennium ſimul fuimus in fidelitate magna, vnde Mediolani anno 3. completo, ſcilicet, anno 1333. fuit opus adimpletum, de quo noſtrûm trium artem cognoſcentium quilibet partem ſuam accepit, & vaſa quarto remanſerunt, qui in ſuo igne manſit, prout ante regenerans; Quare multi per mundum vadunt, ſcientes multas bonas, placentes, ſi obuies eis, vide ſi poteris ab eis aliquid vtilitatis percipere, & fac eis bonum vultum, meliorem quam regi, dando eis de tuo ſecundum bonam rationem, & habeas ſuper ipſis quandam ſollicitationem, per quam poſſis aliquam rem trahere cum parua practica: & hoc tibi pro noſtro teſtamento ſufficiat, cuilib t tamen dicimus, quod caueat practicam oſtendere: Nam ſi in ſua oſtenſione deficiat, in ſuo delicto fatue ſe recipiet: ſed tu, qui non habes, teneris verbo petere: ſi eam tibi dare velit, & ideo caueat, quid faciat: quia ſi nimis ipſam publicet, mala morietur morte; quia à Deo donanda eſt, qui naturam creauit & non ab altero: Ideo gratanter natura accipit omne illud quod placet Deo; & ideo, ſi quodammodo Deus tibi conferat, dilige ipſam & tene ſecretam, quod mundus nihil inde ſciat, ſicut viuaciter ſcriptura te monet, quod alteri non debet oſtendi opus, quod curſu naturæ poteſt fieri: Vult tantum eſſe ſecretum, quod niſi illud ſecretes, ipſum te confundet: & ſi tibi non detur, propter hoc non male tractes illum, à quo petis eam; quia ſuum debitum facit, cum aſpicit ſuæ defenſionis finem. Poſtquam itaque hiſce laboribꝰ vna cum ſocijs ſe per triennium fere maceraſſet, videns quod adhuc in quibuſdam artis ſecretis imperfectus, rudis & imperitꝰ eſſet, (ſola enim diſputatione & Aſtuta ſua circumuentione qua vſus erga Arnoldum, artem reſcire non potuit) hinc Mediolano ſe contulit, ad Arnoldum, tum in Hiſpania agentem ab eoque ſummis precibus obtinuit, vti modum, quo ad nigredinem materia perueniret, ipſi declarit, quod binis in locis Codicilli cum honorifica Arnoldi mentione

atteſtatur: Veluti patet ex eiuſmet verbis: ſic enim Cod. cap. quid ſit informare; & nos, inquit, de illa prima nigredine à paucis cognita benignum ſpiritum aggregare affectantes, pugnam ignis vincentem (& non ſuperatum) licet ſenſibus multoties corporis palpauimus, & oculis proprijs vidimus; extractionis tamen ipſius notitiam non habentes quacunque ſcientiarum vel arte, ſentientes nos adhuc aliqua ruſticitate ſuffultos, nullo modo eam plene comprehendere valuimus, donec alius ſpiritus prophetiæ, ſpirans à Patre Luminum, deſcendit, tanquam ſuos nullatenus deſerens, aut in ſibi poſtulantis deficiens, qui nobis in ſummis vigilantibus tantam claritatem oculis mentis noſtræ infulſit vt illum intus & extra remota figura, gratis reuelare dignatus eſt infatiabili bonitate nos reficiendo demonſtrans, vt ad eam implendam diſponeremus corpus ad vnam naturalem decoctionem ſecretã, quam penitus ordine retrogrado cum pungenti lancea tota eius natura protinus in meram nigredinẽ viſibiliter ſit diſſoluta, cuius modum expreſſe tradim⁹ in præſenti volumine per excerpta, vt de more ſuſcepimus antiquorum, cum cælare fuerimus coacti loca in quibus ea poſuimus. Nos ſacra pandimus illis, qui Dei ſecreta decenter ſeruandi honorant, cum ſolius Dei ſit reuelare ea homo Diuinæ Maieſtati ſubtrahere nititur, cum talia ſoli Deo pertinentia vulgat ſpiritu prolationis humanæ aut literarum ſerie. Propterea operationem illam habere non poteris quouſque ſpirituali prius fueris diuiuitatis meritis comprobatus. Et mox. Quia hoc ſecretum à nemine mortali reuelandum eſt, præterquam ab Almo ſpiritu, qui vbi vult, ſpirat, inſpiretur. Idem eodem libro, c.63. teſtatur, ſe lethaliter vulneratũ ignorantia circulorum, & nominatim Arnoldum exprimit, quod ab ipſo edoctus fuerit, his verbis: Ex quo eleganter dixerunt Philoſophi, quod opus magnũ non eſt niſi ſolutio, & congelatio: Sed iſta fiunt per viam circulorum, ignorantia quorum plures magnates in literatura fuerunt decepti in Magiſterio, credentes norabiliter cum confidentia eorum ſcientiæ, formam intelligere dictorum, & circulandi modum, ex quibus nos fore vnum lethaliter vulneratũ, non cælare intendimus, cum ſola præſumptione & temeritate ſcientiæ alterius naturam firmiter intelligere credebamus, idem vllo modo nec intellexeram⁹, donec temp⁹ adfuit, in quo ſpiritus non immediate, ſed mediate per M. Arnoldum de Villanoua qui immediate ſua largitate immenſa reficienter inſpirauit, in

nobis:

nobis: Etenim multifarie multisq; modis, rotarum circulationibꝰ, circulauimus, resumendo vegetatiuum exemplar, cuius opus nusquam absolute patuit minerale, donec proprijs gubernatoribus nouiter pullulauit, quibus natura vera constringitur sub conseruatione & successiua confortatione virtutum illius in Magisterio: Circa quod loqui pro nunc astrictus vinculis tibi non audeo eum lingua propria, vt solebam fauorabiliter in hoc passu, quanquam reuelandi licentiam acceptauerimus dono constrictꝰ solito videlicet alienatę linguę. Meminit quoq; Lullius suæ sodalitatis, in Testamento nouissimo in hunc modum. Sicut inquit, vidimus per opus cuiusdam socij, quem inuenimus eundo per mundũ, qui notificauit multa pulchra, miranda, sed post fuit contrariatus in sua arte, cum nos plus sciuimus per sensualitatem, quam ipse non cognouit, nec per artem intellexit: Unde post ipsum in formauimus in multis alijs rebꝰ cum specie influentiæ & magnarum virtutum, quousque desuper fuimus sociati in lapide virtuoso affinando fuimus tribus annis simul in magna legalitate: Unde in Milano fuit totum annum in perficiendo, Anno 1330. fuit opus expletum: Unde quibus postmodum recessit à tribus notis ars & vasa manserunt quarto qui manet in suo regno regenerando sicut prius. Et si Deus tibi dedit aliquo modo, teneas secrete, quod mundus nihil sciat. De operis perfectione tradit ille Lullius in vltimo experimento circa finem, qua ratione sodales ab inuicem discesserint; cum inquit: Ego & alij socij mei prostrati in terram aliquantisper mente subleuati Deum orauimꝰ, mox erecti hilari voce psallentes decantare cepimus, Te Deus Laudamus, gratias agentes Deo Opt. Max. quod hoc munere ampliſſimo donarit nos &c. Vos autem fratres, (post inquit) filij alij ac socij chariſsimi, qui mecum tot labores passi estis per hæc experimenta, quæ simul mecum operati estis, Deum vbiq; toto corde habeatis, eiusq; nomen ineffabile vbiq; prędicetis, ꝙ hæc Arcana naturæ mysteria nobis patefecerit: Congruum iam esset, vt corpore separati, animo tamen vbique sitis coniuncti, atque huius naturæ mysterij veritate perspecta, domum quisque suam reuertamini, singulorum experimentorum quisque copiam, prout operati sumus & annotauimus, referentes; vni tamen nostrum, qui domi suæ nos alit, æquum existimo vt vltra suam Medicinæ partem, & experimentorum copiam, vasa quoque & cætera huius artis instrumenta remaneant: Nos

autem reliqui in virtute ſanctæ Trinitatis & eius nominis hinc recedentes ſingulis iuramento ſocietatis obſtricti, hoc animo inter nos ſimus, vt nemini quicquam ſocietatem patefaciamus, nec prædictam experimentorum copiam cuiquam faciamus, quod quidem iuramentum pro ſe quiſque ſuadeat integrum, ſanctum & intemeratum ſeruare: Atque hoc quidem ſupremum & vltimum experimentum cuique veſtrum pro cæteris experimentis commendo, vt Angelus Domini veſtras mentes dirigat ad celandum naturæ ſecreta, & tàm mirabile Arcanũ: Illud præcipue dedicantes ſeruitio ſanctæ Eccleſiæ, & ad vtilitates pauperum: Illud etiam præcipue cauentes, ne Diabolus vos ſeducat à recto promiſſionis veſtræ tramite: Circuit enim vos, tanquam Leo rugiens, ac proinde eſtote prudentes, ſicut ſerpentes ne tentator iſte per devia abſtrahat: ſic enim fiet, vt Ieſus Chriſtus, vnigenitus Dei filius ſemper nos ſeruet ac tueatur, in cuius nomine præſens opuſculum optato fine claudatur, Ann. 1330. Deo Opt. Max. ſemper honor & gloria.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM QVARTVM ET THEORIA *de Lapide Philoſophorum.*

Roſarius ex Arislei viſione.

CONiunge Filium tuum Gabricum dilectiorem tibi in omnibus filijs tuis cum ſua ſorore Beia, quæ eſt puella Fulgida, ſuauis & tenera. Gabricus eſt maſculus & Beia fœmina, quæ ipſi dat omne, quod ex ipſa eſt. Et mox. Coniunge ergo ſeruum noſtrum ſorori ſuæ odoriferæ, & inter ſe filium gignent, qui non aſſimilabitur parentibus, & quamuis Gabricus ſit charior Beia, tamen non fit generatio ſine Gabrico: Gabrici enim cum Beia concubitum protinus mortuum eſt; Nam Beia aſcendit, ſuper Gabricum: & includit eum in ſuo vtero, quod nil penitus videri poteſt de eo; tantoque amore amplexata eſt Gabricum, quod ipſum totum in ſui naturam concepit & in partes indiuiſibles diuiſit. Et paulo poſt: Senior: Seruus Rubicundus candidam duxit vxorem & in iſtorum coniunctione vxore grauida remanente, peperit filium, qui in omnibus ſuos genitores ſeruauit, & eſt ſplendidior & lucidior. Hermes quoque matrimonij huius meminit, cum inquit tractatum ſecundo: Hoc, fili, noſcas, quod niſi quis ſciat ducere & prægnantẽ facere, & generare ſpecies, nil fit, nec aliquid peragitur.

Si

Si autem hoc fecerit, maximæ dignitatis erit: Eodem modo Maria Hebræa: Matronifica, inquit, gummi cum gummi (albo & Rubeo) vero Matrimonio, & fac illa, ſicut aquam currentem: Item, Fumus complectitur Fumum & herba alba creſcens ſuper monticulis capit vtrumque: De toto vero Arcano ſic ait Maria eſſe in ſcientia vaſis Hermetis; quia illud ſit diuinum, & de ſapientia Domini gentibus occultatum: Et illi, qui illud ignorant, neſciunt regimen veritatis, propter Vaſis Hermetis ignorantiam.

EPITHALAMIUM HONORI NUPTIARUM
Matris Beiæ & Filij Gabrici.

IPſa maritali dum nato fœdere mater
Iungitur, inceſtum ne videatur opus.
Sic etenim natura iubet, ſic alma requirit
Lex Fati, nec ea eſt res male grata Deo:
Semen enim toto ſi ſolum extaret in orbe,
Mandari propriæ fas foret illud humo.
Sic quoq; ſi nullus vir ſit, niſi filius vnus,
Tuaq; mater, & hos præſtat amore frui;
Humana quam ſit poſt abſq; propagine mundus,
Quiq; regat vacuum cum ratione ſolum.
Copula coniugibus felix ea credat, vt inde
Fructu progenies exeat aucta bono:
Ille erit ex vobis qui mox naſcendus amorem
Cunctorum meritis muneribusque trahet.
Ille coronatus rubro Diademate Regis
Incedens varias ſuppeditabit opes.
O felix mater, quæ tanto pignore gaudes,
O felix coniunx coniuge tam ſimili.
Tuque marite nuces ſpargas, tibi nectitur vxor
Nunc Cypriæ vinclis, moribus æqua tuis.
Quæ conſanguinea tibi ſponſa cupidine talem,
Qualis es, ex gremio, tu, ſobolem pariet.

EPICEDION GARICI POST CELEBRATAS nuptias, mortui.

ERgo sic mortis, quo possis viuere, vitæ
Introitus, non mors ille vocandus erit.
Quæ vitæ tibi causa fuit, fuit ipsaq; mortis,
At mors nil inde iuris habere potest.
Nil damni poteris letho, tibi commoda præstat,
Alterius vitæ queis fruereris nouæ.
Tres sunt, qui possunt tibi funeris esse videri.
Causa, Typhon, mater, Mulciberisq; focus.
Ille tui cunctos dispergit corporis artus,
Sit licet fratris, mater & vna, vice.
Mater at insontem se præbet, Lemnius vrgens
Interitum properat feruidus igne tuum.
Si modo contingat rediuiuo visere lucem,
Morte abeunte tibi vita perennis erit.
Tunc omne læto ducent noua gaudia vultu,
Qui norunt causam, quæ data mortis erat.
Spes animum firmat quod multos edere fructus
Post tenebras diri funeris ipse queas.
Saturnus, lethi qui dicitur esse planeta,
Præscius hinc nigram contulit, ecce, stolam.
Hac toto maneas indutus tempore, donec
Candidus attulerit Iupiter interulam.

GRATULATORIUM HEROI PHILOsophico rediuiuo.

ECce vices gratas iacuit qui morte subactus,
Nunc post liminio superas euasit ad auras,
Et vitæ exuuias iterum repetiuit amicas
Heros Magnanimus, primo qui minus in ortu
Coniugioq; sibi pater est & filius idem
Ille necis victor, victricis primitus, vnde

Nobile purpureo produxit Marte trophæum;
Nunc bona secura celebremus gaudia mente,
Et manibus resonos edamus ad æthera plausus.
Nam Phœnix Arabum rediit iam missus ab oris,
Frigidaq; ex medijs salijt Salamandra caminis,
Incombustibilis quæ dicitur arte, nec vlla
Flammarum (quæ cuncta demant) virtute domari:
En chlamyde Aureola micate minus omnis & auro
Splendidus apparet, Sol qui terrestris habetur.
Exoptate venus pulcherrime Magna sophorum
Spes, desiderio cuius flagrat integer orbis:
Spargemus Veneris tinctos cum sanguine flores,
Et dabimus calathos amaranthi germine plenos,
Ne tibi desit Honos ne desit gloria factis,
Carmina Carminibus cumulabimus altera nostris,
Perpetuoque tuas laudes cantabimus hymno.

Rosarius Philosophorum adducit) Salamon (Sap. 7.) hanc scientiam pro luce habere proposuit & omnem pulchritudinem & salutem. In comparatione illius lapidis pretiosi non comparauit illum: Quoniam omne Aurum tanquam arena exigua est, veluti lutum æstimabitur argenteum in conspectu illius: Melior enim est acquisitio eius negotiatione argenti & auri puriſſimi: Fructus illius pretiosior est cunctis opibus huius mundi & omnia, quæ in mundo desiderantur, huic non valent comparari: Longitudo dierum & sanitas in dextera eius; In siniſtra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ: Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, non despectæ & semitæ eius moderatæ & non festinæ, sed cum laboris diuini instantia: Lignum vitæ est his, qui appræhendunt eam & Lumen indeficiens: Beati, qui tenuerint eam, quia scientia Dei nunquam peribit, vt Alphidius testatur: qui hanc scientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & sempiternus.

Calid Hebræus Filius Iazichi, inquit scias Frater, quod hoc noſtrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretũ secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec voluit vlli reuelare nisi illis, qui fideliter tanquam meruerunt, & qui eius boniratem & magnitudinem cognouerunt: Qui enim secretum Dei postulat,

neceſſe

necesse est ei hoc secretum Magisterij plus quam aliud: Et cap. 14. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo hoc Magisterium solum pro tua audacia, fortitudine, & calliditate, sine anni labore. Nam laborant homines & Deus tribuit Fortunam hominibus: Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis voluit exhibere.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM QVINTVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

Author Aurora cap. 16. AVrò communi Philosophicum dicitur simile, vt Philosophus testatur, dicens: Præsentes & præteriti non fecerunt aliquid, nisi ex Auro Aurum, & ex Argento Argentum: Non tamen Aurum illud vel Argentum fuit vulgi: Est autem Philosophicum Aurum, quod non emitur pretio magno, vt Alphidius dicit; Scitote quod hunc lapidem, de quo hoc arcanum agit, Deus non emendum magno pretio posuit; quoniam in via iectus inuenitur, vt à paupere & diuite haberi possit; vt scilicet ratione & scientia ad eum quisquis possit leuiter peruenire. Et Morienus ait: Omnis res, quæ magno emitur pretio, mendax est, quoniam modico huius gummæ & paulo Auro multum emimus. Et senior dicit. Aurum nostrum non est Aurum vulgi, quia sequitur dealbatio, vt ibi dicitur. Dealbate Aurum, Hoc igitur Aurum non dealbatum fuerit post nigredinem suam, est Tinctura. Et iterum, commiscete Aurum cum Auro, hoc est cinerem cum aqua, vel seminate Aurum in terram albam foliatam, quæ est terria terra, quæ est Auri, tingit Elixir: Et hæc est Magnesia alba perfecta & non rubea. Inde ex Auro Philosophico non fit Aurum sed Argentum, vt turba Philosophorum testatur, dicens. Scitote quod nisi dealbetis (scilicet Aurum nostrum) non potestis rubeum facere, eò quod duæ naturæ nil aliud sunt, quam album & rubeum. Et paulò post. Ex hoc patet, quod Aurum Philosophicum, non est Aurum vulgi, nec in colore, nec in substantia. Ideo dicitur, quod non lætificat cor hominis & Argentum similiter: sed illud quod extrahitur ex eis, est alba & rubea Tinctura vera, fixa, viua, perseueratiua, coloratiua, perpetuatiua, ingressiua, penetratiua, perfectiua, omnibus metallis permixtiua. Illa hominem lætificat, & cor hominis sanat, vt senior dicit, & reddit

hominem

hominem hilarem, & iuuenilem facit, & vigorosè corpus conseruat. Hæc ille, sic Rosarius: Aurum purũ, inquit, deductum est per Examẽ ignis in corpus firmum & fixum, & cum eo amplius fermentare omnino impossibile est apud Philosophos, nisi habeatur prima materia metallorum, in qua resoluatur Aurum in primam materiam & in Elementa miscibilia: Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artificio deducitur in verum fermentum Philosophorum. Et mox. Alius Philosophus: Ex perfecto nil fieri potest; quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutantur, sed potius corrumpuntur.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM QVINTVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

DE Saturno Rosarius: Plato, inquit, primum regimen Saturni est putrefacere & Soli imponere: Compositio verò fit ex quatuor noctibus: Idem Reuiuificatio, ait, & ratione nutrimenti, scilicet sui humoris perfecti & humiditatis rectificantis restauratio expeditione humoris ipsius imperfecti. Et Hermes: Mortuum vult viuificari & ægrotum curari. Sic Aurora cap. vltimo. Dicitur etiam viuificatio, ratione nutrimenti, seu ratione humoris metallici. Nam omne, quod nutritur, diminuti ratione nutritur: Et illud quod viuificatur causa duorum viuificatur: Philosophi autem volunt nutrire granum eorum humori connaturale, donec vegetetur & fructum adferat talem, qualem ipsum intrinsecus habet, & volunt viuificare illud, quod mortuum est à forma metallica, quousque præstat fusionem metallicam perfectam; Et talem viuificationem siue nutrimentum, aliqui Philosophi vocant ingressum: Hermes tract. 3. ait; Venite filij sapientum & nunc gaudebimus & delectabimur simul, quia mors consumpta est, ac filius noster iam regnat ac nostro argumento & carne indutus: iam filius noster genitus rex sumit Tincturam ab igne: Illum verò mors, mare & tenebræ fugiunt, & solis Radios Draco fugit, qui foramina obseruabat, Filiusque noster mortuus viui, & rex ab igne venit ac coniugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusque noster iam viuificatus fit igne bellator & tincturis supereminens. Hæc de Reuiuificatione; Rosarius: mortificatio, inquit, est duritiei à corpore separatio, quia

anima tunc est mortua, corpus autem viuum rationis caliditatis & siccitatis. Omne enim habens calorem, habet vitam: Et propter hoc calx Alchymica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectam Philosophi studuerunt occidere, & vitam perpetuam reddere. De eadem Aurora consurgens, Cap. vltimo; Calid minor: Nos oportet, inquit, sapienter eum occidere, hoc est comburere, quia mors etiam reuelabit: Et Auicenna: Conteramus ipsum post mortificationem sui primam cum eo quo mortificatus de rebus adurentibus, vel peruijs facientibus peruium, & exiccantibus, sicut est Sal, Alumen, Atramentum, calx & aliæ res, quas habet similis ignis: Faciamus ergo illud multoties, donec moriatur & mollificetur. Idem Rosarius: Argentum viuum per se nil valet, cum vero mortificatur cum corpore suo occulto, tunc valet & viuit vita incorruptibili; & hoc corpus est de natura Solis, sicut fermentum totam pastam conuertit in naturam fermenti, non autem è conuerso, quia semper dominatum transfertur ad dominans. Mortificatur autem tunc cum à Saturno stola nigra donatur, qui vtpote tenebrosus color, videtur morientibus approbari &c.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM SEXTVM ET THEORIA *de Lapide Philosophorum.*

PTolomæus in Almagesto dicit: Quia Sol non calefacit terram, neque eius virtutem terræ inprimit, nisi mediante Luna, quæ inter alia sydera magis Solis Lumen & caliditatem recipit, tanquam medium inter Solem & terram. Quare vt dicunt Philosophi, duo sunt impedimenta, quod vnum virtutem suam alteri non imprimit, scilicet distantia remota & medium interueniens: Et sic est ibi inter Solem & terram, quia Sol longe à terra distat, & quia ibi Luna mediat; sic quoque in arte nostra Alchimistica Sol Tincturam solam non perficit, nisi mediante Luna, quia remote distat, cum ad ipsam subtilitatem nondum, vt tingat, peruenit, & etiam propter ipsa media, scilicet densitatem & grossitiem: Quare necessario ibi requiritur Luna, vt ipsum Solem subtiliet, rarum & volatilem faciat & eius impuritatem segreget: Cum ipsa magis suo Lumine egeat, & natura alijs Planetis: id est, metallis: Ergo dicit Hermes & Aristoteles de Planetis: Sol pater eius est,

Luna

Luna mater existit: Ergo Luna mater & ager in quo solare seminari debet semen,& sic non indigemus alio ex quo Lapis noster & Alchymia nostra fiat,quam Solis & Lunæ. Nonnullus Philosophus ex Aristotelis Epistola hæc adducit: Huius artis duo sunt Lapides principales,albus & Rubeus mirabilis naturæ: Albus in occasu Solis incipit apparere super facies aquarum abscondens se vsque ad mediam noctem & postea vergit in profundum: Rubeus vero ex opposito operatur,quia incipit Ascendere super aquas in ortu Solis vsque ad meridiem & postea descendit in profundum. Arnoldus inquit: Quicunq; vult ad hanc artem peruenire, & non est Philosophus, fatuus est: Quia hæc scientia nõ est,nisi de occultis Philosophorum.Senior; Ars enim illa in Dei Omnipotentia reseruata,quæ Laicis est inimica.Unde Geber: Non ergo hæc scientia pauperi & egenti conuenit, sed potius est illis inimica. Secundo politicorum dicit Philosophus: Impossibile est indigentem Philosophari.

Iohannes Pontanus inquit; Ego multas perlustraui regiones vt certum quid de Lapide Philosophorum agnoscerem & quasi totum mundum ambiens, deceptores falsos inueni, & non Philosophos: semper tamen studens & multipliciter dubitans veritatem inueni: sed cum materiam agnoscerem ducenties erraui,antequam veram materiam,operationem& practicam inuenissem &c.dicitq; ignem & Mercurium tibi sufficere,item, Azot & ignis artem complent.

Iohannes de Padua,Regem inquit,accipiendum, occidendum & laniandum,eiusque viscera examinanda vna cum excrementis,quæ bene abluenda sint, & iterum componenda, tum illum reuicturum magis iuuenem & fortiorem in omnibus: sed non facile per violentiam,aut vim manifestam eum extingui aut interfici; ideoque in Baltiam,aut vim manifestam eum extingui aut interfici; ideoque in Balneum introducendum,in quo si maneat aliquandiu, in somnum incidere suauissimum,quæ præoccupatus demum superari queat: Membra autem eius in hoc Balneo ita emolliri & contabescere, vt ab inuicem separabilia fiant: Aquarum virtutes mirabiles & innumerabiles existunt: at nulla mirabilior est aqua Balnei huius &c.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM SEPTIMVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

AVicenna inquit: si Aurum & Argentum non viderem, dicerem, quod non est Magisterium; sed quia video, scio Magisterium esse verum: Quæsiuerant, inquit, ab alio Philosopho, quid diceret de Magisterio Lapidis, dixit: per Deum, ego reuelabo vobis & non negabo: Qui accipit, quo debet & miscet, sicut debet, & operatur sicut debet, procedet inde, quod debet procedere: Et qui dat Medicinam illam ægroto sicut debet & quantum debet, exibit quod debet: Nullus enim Philosophus fuit, quia negarit Magisterium, qui esset sapiens; In porta Elementorum duo adfert symbola eaque talia 1. Res, cuius caput est rubeum, oculi nigri & pedes albi, est Magisterium. 2. Emblema est: Aquila volans per aerem, & bufo gradiens per terram est Magisterium: Hoc nostrorum insignium potior pars. Morienus, sapientes, inquit, autem disposuerunt & dixerunt: Quod si hoc quod quæris in sterquilinio inueneris, illud accipe: si verò in sterquilinio non inueneris, tolle manum à Marsupio. Omnis enim res, quæ magno emitur pretio, in huiusmodi artificio mendax & inutilis reperitur: Nam hoc in vijs proijcitur & in sterquilinijs suis calcatur, & multi iam in sterquilinijs foderunt, vt hoc ab ijs extraherent, & in hoc decepti sunt.

Alphidius in Recapitulatione ait: Scito fili, quod istam scientiam habere non potes, quousque mentem tuam Deo purifices, & scias te habere certum animum ac rectum, ac tunc mundo dominari te faciet. Idem ait: scito quod hunc lapidem, de quo hoc Arcanum agit, Deus non posuit magno pretio emendum, quoniam in via eiectus inuenitur, quatenus tam à paupere, quam diuite haberi possit, vt ratione & scientia ad eum quilque possit leuiter peruenire.

***

CON-

CONSILIVM QVADRAGESIMVM OCTAVVM ET *Theoria de Lapide Philosophorum.*

PArabola Senioris: si parentes dilecti mei de vite gustauerint & lacte meo lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint,& in lectulo meo nupserint, generabunt filium Lunæ, qui totam Parentalem suam prævalebit: Etsi dilectus meus de riuulo Rubeæ Petræ potauerit & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit,& vino meo rubeo mecum inebriatus fuerit,& in lectu suo mihi amicabiliter concubuerit,& in amore meo sperma suum cellulam meam subintrauerit, concipiam & ero prægnans & tempore meo pariam filium potentissimum,dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ,coronatum Aurea Corona victoriæ.

Rhasis in sua Epistola,inquit: Exemplum scientiæ nostræ,senex supra montem,in eo sunt natura coniunctæ,cum complemento, terra,aqua,ignis eius & aer: Et omnia hæc in Saturno; cum eo aperiuntur portæ scientiarum, sicut dixit Hermes & præcedentes sui primi. Cum hoc,habebis scientiam,in qua pigritauerunt Arabes. Gumen nostrum coagulat lac nostrum, & lac nostrum dissoluit gumen nostrum, & post apparebit Rubedo Orientalis & Rubedo Sanguinis: Et Mox. Terra nostra vertit æs tuum in Argentum primum & vltimo in Aurum, inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. In libro Magno præceptorum sic ait: Quicunque ignorat pondera, non laboret in nostris libris; quia Philosophi nil suarum rerum posuerunt, nec aliud occultauerunt, nisi hæc.

Rosinus: Hic est Lapis, quem assimilant sapientes artis lapidi Aquilæ. Est enim Lapis Aquilæ Lapis cognitus, & est Lapis in eius ventre,qui mouetur. His postea addit: Ignorans ignoranter erit coloquintidam & sperat inde mel comedere, sed quando quod speraverat,non viderit,redit ad cogitationem suam & extendit eam & dicit. Hoc est ex infortunio. Et si diceretur sibi,ouis peperit homines, aut grana tritici fructificant Galbanos, aut palma portauit mala granata,aut volatilia pariunt pisces,responderet,falsum dicis, non generant res,nisi similia, nec fructificant res,nisi fructus suos: Idem libro

definitionum: sic dixit Mahomet; Lapis qui est in hoc opere necessarius, de animata re est: Hunc inuenies vbique in planitie, in montibus, & in aquis omnibus, habentque eum tam diuites, quam paupares, estque simul vilissimus, carissimus, ex carne & sanguine, quam pretiosus omni cognoscenti illum: Libro ad Sarratant: Hic Lapis proiectus est in Valles, & in montibus, & in aere habitat, & in flumine pascitur, & in cacumine montium quiescit, cuius mater virgo est, & pater non concubuit: Idem Lapis in sterquilinijs calcatur pedibus, & sæpe stulti fodiunt, vt eum extrahant & non possunt eum inuenire.

Massarai ait: Immunditia est in hoc Lapide, propter quam ipsum hòmines vilipendunt, & tenent quod non possint eam sequestrare.

Mitigo Philosophus inquit: Lapis noster quamuis ab hominibus & animalibus pedibus conteratur, tamen propter summam industriam hominis Geberi à sapientibus adamatur.

CONSILIVM QVADRAGESIMVM NONVM ET THEORIA de Lapide Philosophorum.

EUthicia Fœmina Philosopha; Ad hanc Rosinus duos suorum librorum misit; in quorum initio ad illam inquit, cum autem vultum tuum illic &c. conuerti faciem meam ad te & explanaui tibi ex eo, quod concluserat scientia mea in pectore meo, vt cognoscas animam scientiæ & locum secreti, & diuidas inter me, & homines erroribus & vanitatibus incumbentes: In lib. 2. sic incipit: Ista est secunda expositionis Epistola nominum alienorum Rosini ad Euthiciam & est per quæstiones: Illa enim ait: Quid est Sulphur incombustibile? Respondet: Est illud, quod aduersus ignem pugnat & ipsum sustinuit & argenti viui cambar, id est, humiditatem suscepit.

Colloquiũ Rosini cum Euthicia.

Malus Philosophus ait: Hic Lapis est subtus te, quantum ad obedientiam, supra te, quo ad Dominum erga te, quantum ad scientiam circa te, quantum ad æquales.

Dantius Philosophus: Præparate corpora & soluite ea, ac ex illa aqua imbibite spiritus ablutos: tunc ipsi spiritus submerguntur in corpo-

corporibus, & corpora in ſpiritibus, & ſic figentur ſpiritus fixiſſima fixione.

Galienus Philoſophus dicit: Præparate corpora, & purgate à nigredine, in qua eſt corruptio, donec fiat album ac rubeum, tunc ſoluite ambo in aquam, ſcilicet ſpiritus & corpus & coagulate, & ſic proijcite ſuper corpus ablutum.

Mahomet Philoſophus quoque, cuius Roſinus meminit in præcedenti conſilio ſic ait: Lapis, qui eſt in hoc opere neceſſarius, de animata re eſt &c.

Hercules quidam Rex ſapiens ac Philoſophus, citante Morieno Romano, cum à quibuſdam ſuorum interrogaretur, dixit: Hoc autem Magiſterium ex vna Radice primum procedit, quæ poſtmodum in plures expanditur, & iterum ad vnum reuertitur; & ſcito fore neceſſe, recipere aerem: Ibidem Hercules paulo poſt, ad quoſdam diſcipulorum ait: Lapillus autem dactili ex palma nutritur & palma ex ſuo Lapillo, ex cuius etiam radice plurimi ramuli conereſcunt, qui ſuum numerum multiplicent & augeant propter eam.

Arſicanus Philoſophus ait: Quatuor Elementa ex vno fonte procedunt & eorum quædam alia ex alijs ijſdem conficiuntur: Ex his vero quatuor quædam ſunt quaſi radices & quædam quaſi ex his compoſita, terra & aer: Idem Arſicanus ad Mariam Hebræam: Noſtra aqua noſtram terram habet ſuperantem, quæ eſt magna, lucida & pura. Nam & de graſſitie aquæ terra concreatur.

Adarmath: ſapiens & Philoſophus ait: Quod omnia harum rerum nomina & earum ſimilitudines, nulla alia de cauſa antiquis vocantur, neque variantur, niſi vt vos intelligatis, quod huius rei principium ſuper ſuum finem teſtificatur & ſuus finis ſuper ſuum principium.

***

CON-

CONSILIVM QVINQVAGESIMVM ET THEORIA *de Lapide Philosopborum.*

DAtin Philosophus; Noster quidem Lato quamuis primum sit rubeus, tamen est inutilis, sed si post rubedinem in album vertatur; multum valebit: ob hoc itaque Datin dicit ad Euthicem: ô Euthice, ista restent hic firma & omnino bene credita: Nam sapientes de hoc dixerunt: Iam abstulimus nigredinem, & cum Sale anatron, id est Sale nitri & Almizadir, cuius complexio est frigida & sicca, fiximus albedinem, quare ei hoc nomen imponimus Borreza, quod Arabice Tincar dicitur. Et mox. Datin ait: si autem Laton cum Sulphure comburatur, & mollities super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Eiusdem dictum est: quod omnis res non est, nisi de eo & cum eo, & quod omnis Tinctura à suo simili procedit. Et paulo post: Unde est quidem, quod ex eo processit & in illum reuertetur.

Azinabam Philosophus interrogatus ab Oziambe, quomodo materia Philosophica vocetur, respondit, naturaliter hæc est Vulphi, id est animal appellatur.

Elbo Interfector ait Dealbate Latonem & libros rumpite, ne corda vestra corrumpantur.

Ademarus, qui in Gebrum commentatus dicitur à Rosarij authore; Quantumcunque, inquit, lapis sit mundatus per sublimationem & eius adustio sit deleta, per eius olei extractionem, & eius fuga sit destructa per eius fixionem, nihilominus non funditur, nec ingreditur, nec permiscetur, sed vitrificatur, vt habetur cap. 10. Gebri circa medium.

Belinus Philosophus, cuius Metaphora apud Rosarij authorem de Sole pulcherrima extat huiusmodi: scitote quod pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloriæ, & totus mundus me quærit & currit post me: Ego enim sum maximus; Iam sciuerunt virtutem meam & altitudinem: Ego enim vnicus sum, & assimilor patri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi virtutem istam ex gratia sua, & homines quærunt à seruis meis frustra id, quod quæritur à me, & non peruenerunt ad id, nisi per me,

& terra

& terra cum omnibus viribus ſuis me humiliare non poteſt. Imo ego ſum ſuper eam & ſuper ſeruos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de ſplendore & lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus in omnibus operibus eorum; Ego enim ſum excellens, qui exalto & deprimo cuncta, & nullus ſeruorum meorum poteſt ſuper me, niſi vnus cui datum eſt, quod contrarius eſt mihi; Et ipſe deſtruit me, non tamen deſtruit naturam meam; Et ipſe eſt Saturnus, qui ſeparat omnia mea membra: poſtea vado ad matrem meam, quæ congregat omnia membra mea diuiſa & ſeparata &c.

Heriſartes Philoſophus, Morieno citante, ego, inquit, veritatem dico quod nihil aliud huius Magiſterij artifices in errores detruſit, niſi varietas & eius nominum multitudo. Sed ſi quis recte cognouerit, quod hæc nomina non ſunt, niſi colores in coniunctione apparentes, in huius magiſterij via non deuiabit.

Platoni Chymico ab Authoribus hæc aſſcribuntur: Lapis noſter eſt res, (citante Roſario maiore) quam ignis non tetigit, à qua noſter Mercurius ſurgit. Et alibi: Nota, quod ſine corruptione generatio fieri non poteſt; Unde ſtudeas in purrefactione. Et mox. Habemus Exemplum in ouo, quod putreſcit primo & tunc gignitur pullus, qui poſt totum corruptum eſt animal viuens. Item: Primum regimen Saturni eſt, putrefacere & ſoli imponere: compoſitio vero fit ex 4. noctibus. Idem Plato in ſumma: Tu indiges quod in corporum ſolutione labores: Ideo oportet ignem lentum continuare ſuper ipſum, donec ſoluatur, tum hoc, & per eum efficitur opus. Calid quoque eius meminit Cap. 8. his verbis: Unde dixit Plato in ſuis ſermonibus, in libro ſuo: Ignis addit perfecto commodum ſeu profectum & corrupto incommodum ſeu corruptionem. Unde cum fuerit eius quantitas bona, idoneo proficiet, & cum multiplicatus fuerit in rebus vltra modum, corrumpet ambo, ſcilicet perfectum atque corruptum.

CONSILIVM QVINQVAGESIMVM PRIMVM ET *Theoria de Lapide Philosophorum.*

DUo monimenta referuntur ab Authoribus in Italia esse inuenta, ex quibus cognoscitur quod Ethnicis etiam fuerit familiaris Lapis Philosophorum : primum fuit Bononiæ : alterum inuentum in Agro Patauino : Bononiæ quod extat in marmore hanc habet inscriptionem.

Ælia, Lælia, Crispis, nec Vir, nec Mulier, nec Androgyna, nec Puella, nec Iuuenis, nec Anus, nec Meretrix, nec Pudica, sed omnia:
Sublata nempe fame; nec Ferro, nec Veneno, sed omnibus:
Nec Cœlo, nec Aquis, nec Terris, sed vbiq; iacet.

Lucius Agatho Priscius, nec Maritus, nec amator, nec Necessarius, neque Mœrens, neque Gaudens, neq; Flens, hanc neq; molem, nec pyramidem, nec sepulchrum, sed omnia:
Scit, & nescit, quid cui posuerit.
Hoc est sepulchrum, Intus cadauer non habens:
Hoc est cadauer, sepulchrum extra non habens.
Sed cadauer idem est & sepulchrum sibi.

Alterum monumentum quod in agro patauino nostro seculo repertum est, fuit vrna fictilis cum inscriptione huius Hexastichi:

Plutoni sacrum munus ne attingite fures,
Ignotum est vobis hac quod in vrna latet.
Namq; Elementa graui clausit digesta labore
Vase sub hoc modico Maximus Olibius.
Adsit fœcundo custos sibi copia cornu,
Ne pretium tanti depereat laticis.

Intra hanc vrnam erat altera vrnula cum inscriptione horum versuum:

——— Abite hinc pessimi fures,
Vos quid voltis cum vestris oculis emissitijs?
Abite hinc vestro cum Mercurio petasato caduceatoque:
Maximus Maximo Plutoni hoc sacrum facit.

Rursus

Rursus intra hanc vrnulam reperta est lucerna adhuc ardens intra duas ampullas, alteram ex Auro, alteram ex argento, purissimo liquore quodam plenas, cuius virtute creditur per multos annos lucernam hanc arsisse, vt annotarunt in suis antiquarum inscriptionum collectaneis Petrus Appianus, Bartholomæus Amantius, & Calius Rhodiginus: meminit quoque huius rei Hermolaus Barbarus in corollario in Dioscoridem, vbi de aquis in commune agit: Est & cœlestis aqua siue potius diuina Chymistarum, quam & Democritus & Mercurius Trismegistus mouere, modo diuinam aquam, modo scythicum laticem appellantes, modo pneuma, hoc est, spiritum, ex ætheris natura & essentia rerum quinta: Unde Aurum poculentum & iactatus ille, nec dum inuentus Philosophorum Lapis & fabulum constet: Hinc & arti datum nomen, Psammorgicen, & Mysticen & Ammiohysiam, & sacram & maximam vocando, ceu literas quasdam secluſas habeat & à quibus prophanum vulgus arceri conueniat: Hoc genus laticis, vt arbitror, significat Epigramma nuperrime in Agro Patauino iuxta oppidum Atestæ inuentum opere lateritio ac proinde fragili, per imprudentiamque manus rusticæ proscindentis in terram corrupto: cuius memoria ne pereat, verba pertexuimus: Plutoni sacrum &c. vt prius. Eiusmodi opera flammæ perpetuæ, quæ ad attactum aeris mox extincta sit, etiam alibi inuenta, vt in Germania; & adhuc in aliquibus locis reseruari pro certò narrant &c.

CONSILIVM QVINQVAGESIMVM SECVNDVM ET *Theoria de Lapide Philosophorum.*

APuleius Madaurensis Philosophus Platonicus: scripsit Aureum suum asinum, seu metamorphoseon librum vere aureolum, in quo allegorias diuersas iucundissimas aspersit, præterquam quod totus figuratus & tropicus sit: Ubi inter alia argute ficta, Psychen describit, Draconi Horribili in altissimo monte, delitiarum omnis generis, auri, argentique abundantissimo, habitanti desponsatam, quæ cum mariti, secum nocturno tempore saltem concumbentis, vultum, contra edictum & legem, ex sororum instinctu, contemplari vellet, & coram intueri: nocte silenti seu media, cum maritus profundo somno detineretur oppressus, (quem horribilem Draconem nec quid humani habentem opinabatur) incensa lampade nouaculam habens in manu ad eum accessit, ea intentione, vt si Draconem animaduerteret, mox interimeret: Verum cum præter opinionem iuuenem formosissimum, Cupidinem dictum, offendisset, admirabundaque eius pulchritudinem spectaret, nonnihil de oleo lampadis in tenellos eius artus inspersum, illum de somno excitauit; qui videns Psychen armatam, nouacula & flamma contra edictum sese de nocte aggredientem, multis querelis & lamentationibus effusis, vxorem, subito auolans, reliquit: Illa autem per multos annos totum fere mundum perueſtigans eum insecuta est, cui randē inuento copula indissolubili, immensis exanthlatis laboribus & miserijs, iterum copulata & vnita est &c.

Philosophis Psyche, idē est quod fœmina.

Cupido, idē est quod mas.

Sic & Virgilius multis in locis ostendit, se quid de naturæ calluisse: Ut Ecgloga 6. meminit malorum Hesperidum: & lib. 6. Æneid.

Duc nigras pecudes, ea prima piacula sumto.

Et paulo post:

Aureus Ramus Vergilij.

Accipe quæ peragenda prius, latet arbore opaca
Aureus & foliis & lento vimine Ramus,
Iunoni infernæ dictus sacer, hunc tegit omnis
Lucus & obscuris claudunt in vallibus vmbræ.
Sed non ante datur telluris aperta subire,
Auricomos nisi quis decerpserit arbore fœtus:
Hoc sibi pulchra suum ferri Proserpina munus
Instituit, primo auulso non deficit alter

Aureus, & simili frondescit virga metallo.
Ergo alte vestiga oculis & rite repertum
Carpe manu: namq; ipse volens facilisq; sequetur,
Si te vata vocant, aliter non viribus vllis
Vincere, nec duro poteris conuellere verbo.

Idem in lib. de Æthna.

Densissima, inquit, corpora sæpe
Et solido vicina tamen compescimus igne
Non animos æris flammis succumbere cernis,
Lentitiem plumbi non exuit ipsaq; ferri
Materies prædura tamen subuertitur igitur igni,
Spissaq; suspensis fornacibus aurea saxa
Exudant pretium: Quædam fortasse profundo
In compertа iacent similiq; obnoxia sorti,
Nec locus ingenio est, oculi te iudice vincent.

His versibus arcani quid insinuare videtur ad metallica spectans, de quo tamen multa dicere subterfugit. Tali etiam ratione nobis suspectus est Ouidius, in lib. metamorph. verum sub multis inuolucris, quem præteribimus & ad apertiores redibimus.

CONSILIVM QVINQVAGESIMVM QVINTVM ET *Theoria de Lapide Philosophorum.*

ALbertus Magnus lib. 3. cap. 1. inquit: De transmutatione horum corporum metallicorum & mutatione vnius in aliud, non est Physici determinare, sed artis, quæ est Alchymia: est autem optimum genus huius inquisitionis & certissimum; quia tunc per causam vnius cuiusque rei propriam res cognoscitur, & de accidentibus eius minime dubitatur, nec est difficile cognoscere. Et eodem lib. cap. 2. inquit, materia metallorum est humidum vnctuosum subtile, quæ est incorporatũ terrestri subtili fortiter commixto, ita quod plurimum vtriusq; non tantum cum plurimo vtriusque, sed etiam in plurimo vtriusque. Et alibi de natura Auri: Granum inuentum, quod multarum librarum pondus excederet, centum marcarum vocabulo, inquit Mirandul. vsus est, quod nomen octo designat vncias, vt octies centum vncijs fuisse granum, qui perpenderunt depræhenderint.

Stephanus Philosophus inquit: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, ostendam & dicam tibi verba intelligibilia quæ scire poteris, si fueris de intelligentibus: scias, quod ex homine non exit nisi homo; sic ex quolibet animali siue nascitur simile: Videmus tamen aliquas res natas à radicibus suis diffimiles; quia videmus res habentes alas generatas, ex non habentibus alas: Videmus etiam & scimus res aliquas quas homines nesciunt, de quibus egreditur natura, quam scimus, quod sufficit nobis & ignoratur, quia sunt res profundę: & si quæris de eis, forsitan subtus terram sunt: & scias, quod de ista natura minerali fit ars, non de alio.

In natura minerali quærendum per artem semen Philosophorum

Iohannes Austri Philosophus dicit: Æs nostrum primo de quanto magis coquitur, de tanto magis soluitur, & denigratur, & fit aqua magis subtilis & spiritualis: secundo de quanto magis coquitur, de tanto magis inspissatur & desiccatur & fit maioris albedinis. Tertio de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur & fit tinctura intensioris rubedinis. Idem: Omne corpus aut est Elementum aut ex Elementis compositum. Sed omnis compositio & generatio consistit ex 4. Elementis simplicibus.

Omnia substantialiter existentia constant ex Elementis tanquam propriis medijs, per quæ astra & influentiæ nos ambiunt & peruagantur.

Gratianus Philosophus Gallus ait: De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere potest fieri Sal, & de illo Sale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fit Sol.

Domicilium fructuum est terra gemens semen, quod ignis occultus solaris coquit, & Luna germi-

Guido de Montanor Philosophus verus: Cum per putrefactionem morietur compositum corporale, tum secundum Morienum & plures alios, resurgit per nouam vegetationem, corpus simplex & spirituale. Riplæus porta 5. Idem: Quartum genus coniunctionis, quod item est vltimum, 4. Elementa coniungit, vt maneant vna, quadruplam recte eam Philosophi vocant ac spiritualem Riplæus porta 4.

Gilgil Maurus asseruit: Primo terreum quid in subterraneis specubus, vbi mineræ latent ex argento viuo generari calore fortissimo, veluti in vitrariorum furnis apparet, quod omnis flammæ sit parens & occultus & solaris coquit, & Luna germiens: Hoc per continuum aquæ mineralis affluxum lauari & penetrari, donec vnio duorum facta sit, hoc est, donec aquea substantia per terream coagulata & terrea per aqueam soluta vna eademque operatione fuerit.

Explicatio Tabulæ senioris: Senex geminam complectitur tabulam, quarum prima pars continet auem vnam absque pennis inferiori

riori loco, aliam cum pennis ſuperiori,& harum vna alterius caudam roſtro appræhendit; Una quidem ad volatum præceps eſt, at detinetur ab altera, ne volare poſſit: Et hæc eſt prima pars operis Philoſophici, quæ omnis commixtionis eſt expers; qua bene cognita & præparata, ad alteram procedendum erit: Hæc eſt baſis & fundamentum operis, ſine quo optime poſito, nihil firmum aut ſtabile ſuperædificari poterit: Altera tabulæ pars tres ſoles complectitur, duos ſuperiori loco, quorum vnus vno radio, alter duobus apparet, tertium inferius, tribus coloribus diſtinctum: Duo ſoles ſunt duæ aues antedictæ, & inferior Sol habet mutationes, quæ ſuperueniunt.

nat atq; in lucē è ſubterraneis ſpecubus inſtar matris producit: hinc inde flores & omnis generis germen quod patet in tota vniuerſalitate mundana.

Genealogia Philoſophica ſeu Theorica Baſilij: Theorica eius plana & expedita, cuius ſumma eſt, ad Tincturam metallicam requiri metallas ſubſtantias, non alias: Cum enim illud, quod ad vltimum per artis adminiculum fieri intendatur, ſit metallum perfectum, quomodo hoc genealogiam ſuam incipiat ab animali vel vegetabili? Pater itaque Auri Tinctura eſt, & Mater argentum viuum, auus eſt Mercurius fixus, auia itidem Mercurialis ac volatilis: Tota itaque proſapia huiuſmodi à Mercurio incipit, in eumque definit: Nam & Aurum totum Mercurius eſt, inque eum reſoluitur à quibuſdam, & Tinctura ipſa perfecta: Unde recte dictum: Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes: In practica duorum Mercuriorum coniugium celebratur, quos tamen carceri Vulcanus mox includit: Infelix copula in initio riſa, quæ non thalamis, ſed vinculis protenus infertur, at nihilominus tempore debito hinc edetur filius, qui omnes progenitores ſuos antecellet: Saturnus conceptionem iam factam nunciat, quia decolor coniunx in facie maculis apparet: Ab hinc aqua alba ante partum emittitur, quam Luna lachrymis ſuis in terram cadentibus deſignat: Deniq; rubea carne ſplendidus Philoſophorum naſcitur Puſio ſeu filius Philoſophorum.

FINIS HUIUS LIBRI.

PT. SAN GIOV. VENETO VENEZIA

LIBER SECVNDVS

BASILICÆ PHILOSOPHICÆ, *DE FVRNIS ET VASIS Philosophorum.*

CAPVT I.

De Alchymia.

ALCHYMIA, seu Spagyria, est magistra & inuentrix destillationis, quæ omnium corporum compositiones, dissolutiones, præparationes, alterationes, atque exaltationes patefacit. A Libauio dicitur ars perficiendi magisteria, & essentias puras é mistis separato corpore extrahendi.

Ars etiam vocatur Hermetis, item destillatoria, separatoria, seu segregatoria, Ars perfecti magisterij, Ars Ægyptia, Philosophia Chymica, Mystica, &c. In Babylonia, Chaldæa, Persia, Arabia, Ægypto, &c. vsitatum fuisse id nomen, ex Auicenna & Mesue constat, apud quos etiam inuenitur. Nonnulli Chymiam vocant, quia coniiciunt, vocabulum Alchymiæ ex diuersis notis consutum esse, vt ex articulo Arabico Al & χημία, vel χήμεια: Alii ἀπὸ τὸ χύειν, vel τὸ χέεσθαι, quod est fundere & liquare, vel in liquorem aut succum reducere.

Aliis ἀπὸ τ χυμ῀, á succo, & χυμ΄α, ars succum faciens, seu res soli-

das in ſuccum reſoluens, vel quòd corpora, & inprimis metalla & mineralia, quæ duriora ſunt, in liquorem & ſuccos fundere ac eliquare doceat.

Per ſynecdochen partis difficilioris καὶ ἐξοχὴν ſub ſolutione etiam coagulatio à Chymicis antiquis ſubintelligitur, vnde peruulgatum illud: Solue, & coagula.

Suidas & Cedrenus χρυσοποιΐαν nuncuparunt: & ab aliis etiam dicitur ΥΣΟΡΑΙΚΑ, à lauando, ſequeſtrando, ac deputando.

Nonnulli fuiſſe quendam Alchymum ſeu inuentorem ac celebratorem iſtius ſcientiæ tradunt, à quo poſtea traxerit appellationem, vt ſit ars Alchymi: Inde Alkamia dicitur fuiſſe nomen alicuius Philoſophi, teſte Plutarch. in lib de Iſide & Oſiride. In Pandora verò Franciſci Epimetei Alkymia idem eſt quod puluis ex Baſiliſco præparatus.

Cælius Rodigenius lib. 7. antiq lect. cap. 2. hoc genus artificij luxato verbo ἀρχημίαν, quaſi ἀρχὴ ξυχημείαν dictum putat. Familiaris & nota fuit hæc ars Hermete Triſmegiſto ac ſacerdotibus Ægyptiis: Ab iis, qui Paracelſum ſequuntur, appellatur Spagyrica; quam vocem nonnulli ἀπὸ τοῦ σπᾶν & ἀγείρειν, à ſegregando, extrahẽdo ac coniungendo, quod Heterogenea ſeparet, & Homogenea iterum coniungat, deductam putant. Apud Panthæum Venetum legitur Archymia, Archymagia, Voarchadumia, Archimica ars, Sophia, Calcemia, Calcecumia, &c.

Quidam ſic definit: Alchymia eſt ſolidæ Philoſophiæ fons, clauis ſapientiæ, anima & medulla Phyſices, Medicinæ radix, & meta, in quam collimant Viri ſapientes.

Alius: Alchymia eſt ars Phyſica ſeparandi purum ab impuro, ad conficiendum medicamenta tàm corporibus humanis perſanandis, quàm metallicis ad ſummam perfectionem adducendis accommodata, &c. Verùm omnium nominum, quæ Philoſophi ſibi pro libitu fingunt plurima, originem inquirere velle, nec poſſibile, nec neceſſarium.

Beguinus ille vir celeberrimus ſic accuratè definit & diſtinguit: Chymia eſt ars corpora naturalia miſta ſoluendi, & ſoluta coagulandi, ad medicamenta gratiora, ſalubriora, & rutiora concinnanda. Chymiæ autem vocabulum (inquit) Græcum eſt: Latinis idem,

idem, quod ars liquorem faciens, autres solidas in liquorem soluens: dicta ita κατ' ἐξοχὴν, quod Chymia soluere & coagulare doceat.

Alchymiam si quis nuncupatit, Arabum more præstantiam eius: Si Spagyriam, præcipua officia, σῦλλεσιν & διάκρισιν: Si artem Hermeticam, authorem, & antiquitatem: Si Destillatoriam; Functionem eius præclaram & facilè principem insinuet.

Nostra Iatrochymia sic definit: ALCHYMIA rationem & modum optimè præparandi medicamenta docet, id est, pura ab impuris separare, alienas qualitates alterare, aut prorsus tollere, fixa volatilia, & volatilia fixa reddere, & omnia denique naturæ magis familiaria & amica efficere, vt melius, & minore cum periculo corpus, quod Medicinæ proprium est, permutare possint.

Hæc de Definitione eius; nunc eius Exordium explicandum: Hoc scias habere á Natura, quam summa industria primi studuerunt artifices, idq; maximè initio in succis mineralibus extrahendis è vena, & depurandis, quo pacto ipsa natura puraputa metalla, & succos è mineris profundit, vt etiam in die è venis suis extantes conspiciantur. Itaq; olim in Metallurgia plurimũ valuit. Nunc Medicinę ministrat, & non in mineralibus elaborat tantum, sed & animalibus, & vegetabilibus, ad vsus humanos, & salutem defendendam, quanquam etiam ornamenta vitæ conferat plurima. Eius inuentores recensui in lib. præcedenti, primo Basil. Philosophicæ, ideoq; eos hîc omittimus.

Tria autem hîc summopere veniunt consideranda, circa quæ Alchymia debet esse occupata. 1. Sunt tria illa Philosophorum ac Sapientum regna, veluti ipsi vocant: Animalia, Vegetabilia, & Mineralia. 2. Eorum consideratio, quibus tanquam mediis vratur, vt ex prædictis medicamenta prouocet. 3. Vocabulorum Chymicorum significationes. De primo diximus in Basilica Chymica. De secundo paucis hic præfabimur, & de tertio locuturi sumus in tertio (si Deo placet) libro Basilicæ.

Media, siue consideratio mediorum, sine quibus medicamenta ex prædictis produci nequeunt, sunt Instrumentum & Locus.

Instrumentum Chymicum proprium (vt etiam naturæ) est ignis, non stricta illa significatione acceptus, quo nos vti solemus,

pro visibili tantum, sed pro omni calore, qui ignis vim ostendit, talesq; effectus producit.

Ignis duplex est: Materialis, & Essentialis. Materialis ignis est, qui operatur per flammam & ardorem.

Ignis materialis duplex: Siccus & humidus. Siccus ignis est, qui agit in obiectum, sine intermedio humore.

Ignis siccus duplex: Nudus, vel cum medio. Nudus ignis siccus est, quando materia vel in suo vase, vel absque eodem nudo igni apponitur.

Ignis siccus nudus trium est graduum: 1. is est, qui sufficit redigere actum in operationem. 2. est, qui eum actum cum paruo augmento continuare & finire potest. 3. est ignis reuerberatorius, summus nimirum omnium, qui non tantùm omnem humiditatem è corpore pellit, verùm etiam corpus in cinerem redigere potest.

Ignis siccus cum Medio est, cùm materia præparanda in primo vase non apponitur nudo igni; sed apponitur alij vasi interposito inter eam & ignem, tum illud vas postea repletum est alia materia, vel est vacuum.

Humidus ignis est, cum interpositio vasis aqua pleni, vnde Balneum marinum, quasi maris dicitur.

Humidus ignis duplex est: Balneum immersionis, quando vas immergitur aquæ: Et Balneum roris, vel vaporis, quando vas accipit tantum vaporem Balnei calidi.

Ignis Essentialis est, qui operatur prout ignis, cum tamen ignis non sit, nec ignis esse percipiatur. Fit autem externè per medium, aut immediatè ipsi materiæ elaborandæ apponitur. Si externè rei admotus fuerit, tum acquisito calore operatur, estq; fimus equinus, & similia. Si immediatè apponitur, tunc naturali essentia & virtute propria prout violentissimus ignis operatur. Vt cauteria omnia, potentiores aquæ fortes, &c. In tali igne quidem obseruandi sunt gradus, sed hos præscribere impossibile est, ideoq; artificis discretioni committuntur. Non enim idem gradus ignis requiritur ad sublimationem aquarum & specierum. Quare hoc in materiali igne obseruandum est, vt gradatim intendatur calor: In essentiali, vt eligatur ignis idoneus ad talem vel talem materiam elaborandam.

dam. Non enim idem inseruit auro & argento. Nam ignis essentialis secundi gradus solum inseruit mineralibus, vel saltem vegetabilibus lapidosis.

Locus Chymicus est id, quod mediatè vel immediatè recipit materiam elaborandam, vel instrumentum, per quod elaboratur.

Loca sunt duplicia: Vasa, & Fornaces: Vasa sunt loca quæ ipsam capiunt materiam, idq; mediatè, vel immediatè: Si mediatè, tunc sunt vasa, quæ recipiunt aquam, vel cineres: Si immediatè, duo prorsus circa ea consideranda sunt: Forma, & materia ex qua.

Quod ad formam nulla ratione melius cognosci possunt, quàm enumeratione operationum, quibus inseruiunt, singulis sua vasa applicando: Operatio sunt: Destillatio, Sublimatio, Calcinatio, Euaporatio, Fusio, &c. quæ omnes, vt rectè perficiantur, requirunt sua propria instrumenta seu vasa.

Quod ad materiam attinet, componuntur præcipuè ex vitro, argilla, auro, argento, stanno, cupro, plumbo, ferro, & ligno, &c.

Sed cùm vasa quædam nobiliora, quædam ignobiliora à nobilioribus capiemus initium, & in primis de Fornacibus seu Furnis Chymicorum Philosophorum.

Sunt autem fornaces loca, materiam elaborandam, & instrumentum Chymicum recipientia, fouentia, regentia, & ne citò disrumpantur, præseruantia. Cùm enim ignis non tantùm celerrimè depascat, sed & proprium pabulum citò absumat, vi coërcen, & in primis in artificialibus separationibus regi opus habuit. Nisi enim imperio artificis quasi subiiciatur, nihil rectè facit. Vnde inuentio fornacum initium accepit, per quas ignis secundùm animum artificis regitur. Earum igitur maximus vsus est, & sine quibus nil perfecti dare potest effectum artifex.

Fornax omnis vel actu vel potentia tres habet partes: Ergastulum, Focum, & Conisterium.

Ergastulum est locus fornacum, qui recipit materiam elaborandam cum suis vasis inseruientibus.

Focus est pars fornacis, quæ recipit ignem.

Conisterium à foco vel crate ferrea, vel alio idoneo fundo foraminibus perfuso, partim vt cineres descendant, qui alioqui ignis vim obtunderent, partim vt aër intrans per conisterij ostiolum ventilaret ignem.

Deinde, vt fornaces ignem regant ac foueant, registra necessariò habent, quibus intenditur aut remittitur calor per omnes gradus, vt res exigit.

Registra autem sunt foramina in suprema parte fornacis, per quæ ignis ventilatur, vel reprimitur, vel quasi suffocatur impositò operculo, vel extracto: Nunc ad ipsum Furnorum seu Fornacum explicationes atque demonstrationes accedimus.

CAPVT II.

De Furnis probatoriis seu docimasticis.

FVRNVS alius est apertus, vel tectus: Furnus apertus est, cuius pars superior est aperta.

Furnus apertus duplex: Probatorius, tum Ventosus.

Furnus probatorius, siue docimasticus, est furnus apertus, in quo metalla perfectiora purgantur, vel fulminantur. De hoc dicit Libanius, quod sit fornax probatorum ad excoquendum, fulminandum, purificandumq; explorationis, quantum puri in vena vel metallo exhibito sit causa. Est enim veluti compendium magnorum operum in metallurgia, monetaria, & aliis disciplinis metalla tractantibus, prouidentiæ in fodiendo, excoquendo, contractibusq; ciuilibus causa inuentum, vt actiones & sumptus ita suscipiantur omittanturve.

Quomodo autem instituendus ac instruendus sit hic fornax, diuersi docent pluribus; Nostram primò structuram docebimus, deinde & exempla aliorum præfigurata dextra manu trademus atq; depingemus.

Furnus Probatorius, siue Docimasticus, Tabulæ I. sequentis, Num. 1. est furnus apertus, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel fulminantur. Hic furnus vt plurimum ex argilla, vel laminis ferreis, rarò ex lateribus in sequentem modum exstruitur: Sumitur lamina ferrea, vel ex argilla facta, & in quadrum ita constituitur, vt latitudo pedis vnius in duodecim partes diuisi, vndecies mensurata, amplitudinem fundamenti constituat, sedecies autem longitudinem conficiat. Sed quando in longum octies mensura sumpta est, furnus sensim in deuexitatem est incuruandus,

dus, vt tandem anguſtior fiat menſuris quatuor, & crater in ſummo furno ſeptem duntaxat menſurarum amplitudinem retineat. Conuenit autem laminas in craſſitie ſeſquimenſuram habere, pauimentum verò & fundum, litera A ſignatum, ex argilla factum, tres quadrantes vnius continere. His ita conſtructis á pauimento ſurſum capiendæ ſunt menſuræ tres, & quatuor in latum, quæ inferius oſtiolum litera B. oſtenſum conſtituunt. A cuſpide huius oſtioli idem paries continuetur per duas menſuras, quæ ſpatium interiam dictum & proximè ſequens oſtium conficiunt; hoc litera C. notatum eſt. Inde repetendæ ſunt menſuræ tres cum dimidia ſurſum, quatuor verò in latum, ex quibus oſtiolum D. imponendis, eximendisque, necnon dirigendis rebus accommodatum, fit. Ab hoc progrediendum, atque poſt vnius menſuræ metam in medio paruum aliquod foramen, auricularem digitum vix continens, perforandum eſt, carbonibus ferro mouendis inſeruiens. Inſuper tres quadrantes vnius menſuræ ſub oſtioli finibus ſunt ſtatuendi dextrorſum atque ſiniſtrorſum, vbi duo foramina literis F.F. ſignificata, mediocrem digitum lata conficiuntur. In hæc foramina, quibus reſpondere debent alia duo, in pariete aduerſo ferreæ trabes, quæ in pariete anteriore quatuor digitos latos procedunt, imponuntur. Porrò vtrique oſtiolo ad ignem moderandum fores ſeu obices adaptandi ſunt cum anſa, vt poſſint abſtrahi, & reponi, quorum ſuperior, foramen oblongum, vt clauſo oſtiolo nihilominus viſui nihil detrahatur, contineat: Inferior verò foramine rotundo, & maiori, vt ignis aërem fouentem attrahat, ſtipatus ſit. Supra trabes lamina terrea à lateribus tribus excauata, vbi cinis tranſeat, in quatuor autem integra & recta parietem anteriorem tangens, ponitur. Huic pauimentum Ergaſterij & tegulæ fornicatæ, quod à laterib⁹ & dorſo duabus cum dimidia menſuris abeſſe debet, ſuperſtruitur. Præterea foramen aliquod rotundum prope oſtiolum ſuperius excauatur, ad aërem miniſtrandum, & G quo etiam obicis inferioris feneſtra notata eſt, inſiguitur. Omnibus ad hunc modum exſtructis, furno adhuc molli foris ſulci foſſæq; ad bracteas ferreas, furnum firmantes, recipiendas in eo effingantur. Tandem in loco Aprico furnus arefactus à figulo probè coquatur. Hic accommodatiſſimus eſt Docimaſticum furnum exſtruendi modus, tum quia

non-

non facilè cineribus obstruitur, omniéque propterea Docimastico negotio sufficiens est, tum quia ob ignis dirigendi dexteritatem omnes alios longé antecellit.

Formam aliam nobis Num.2. depingit doctissimus Libanius in comment. Alch. part.1.lib.1. de Sceuastica artis, cap.11. pagin.103. eamq; dicit esse Norimbergicam, in exemplum huc traxisse sat est; sic refert & demonstrat: A. Fornacula argillacea est armillis ferreis iuncta firmatáque, ne inter operas rupta diffluat. Patet in summo. Ostium Ergasterij iuxta fundamentum est à latere, Lunari forma exciditur. B. Fundamentum, seu potius pedamentum, mobile est, ex quo genere & tota fornacula. Habet capsæ speciem ad recipiendos ex parte cineres, & vento accessus præbendos. Itaque à latere foraminibus tribus rotundis confossum est: à fronte ostiolum exhibet quadratum. Dorsum, quo portat fornaculam pro craticula sex est peruium fenestellis cineribus recipiendis, & flatu transmittendo. C. Operculum fornaculæ summum cum manubrio. D. Tegula & ostioli clausstrum. F. Cineritij valuæ. Itaque vtrumque instrumentum, ad vtriusque modum est conformatum. G. H. obiicies tegulæ. I. Patella, & O. Forma cinerea maior. K. Catinus fusorius. L. Catinus triangulus liquatorius. M. Malleus, quo adigitur pistillus. N. P. Pistilli, qui & monachi. Q. Catillus cinereus, quæ & Copella. R. Tubus sufflatorius, quo ex catellis deturbantur cineres & fauillæ inspirante per eum magistro. S. Puniceps. T. Cochlear. V. Forceps, quo catini argillacei prehendi possunt, & ex igni transferri, vel in eum inferri. X. Catini maioris speciem repræsentat, &c. Plures formæ apud eundem etiam sic reperiuntur, quas inquirere potes, Num.3. Num.4. & Num.5. Idem ille tres adhuc fulminatorij species in comment. Alch. part.1.lib.2. de Sceuastica artis, cap.22. pag.140. infert: Eius formæ sunt tales, vide Num.6.

In signo ♉, character A. notat pedamenti ambitum ex saxo nativo. B. Spiracula. C. Pileum duobus spatiis & tribus circulis coagmentatum. D. Verticale foramen tectum suo operculo, cuius seorsim ad latus repræsentantur duæ formæ obtusior vna, acutior & annulata altera. E. Catenæ, medio & tertio circulo annexæ: tres aliquando, aliquando quatuor adhibentur. F. Fustis vel

trabs

trabs cum vnco, à quo pendet pileus ferreus: & solet illa trabs inniti rostro gruis, & à posteriore parte intendi & remitti ad eleuandum pileum, aut laxandum. Alicubi etiam huius machinæ etiam alia est ratio, de qua legatur Agricola. G. Tignum gruinum. H. Murus posticus officinæ. I. Murus aduersus. K. Ostium operarium, & lacuna lithargyrij defluentis. L Exaduersum fenestra, per quam ligna inseruntur, quanquam & per orificium Etgasticum immittantur. In schemate ♌, M. pedamentum furni. N. Fornix saxeus. O. Eius vertex, operculo tectus mobili. P. Ianua Etgasterij, per quam opus curatur. Q. Eius alæ. R. Fouea, in qua defluit lithargyrus, quæ inde excipi & conuolui in fistulas potest. S. Ianua opposita, cui item ala mutata adiecta, quæ signatur T. elemento. V. Foticula ad viam decussatam. Nam hæ testudines intus pilas triangulas habent, & viarum diuortia, seu biuium decussatum. In pictura ♎. X. Plantam muratam signat. Y. Eius cameram item lapidibus compactam, cùm possit & tota lutea esse, vt alicubi, clibani panificum. Z. Operculum hiatus verticalis. A. Ergasterij aditus. B. Ostium lignorum imponendorum, quod statim adstat, cùm alioquin è regione, vel saltem remotius statui soleat. Γ. Alæ ergastici. Δ. Foriculæ respirantes, &c. Sed hi furni peculiariter sunt ad fulminationem æris in metallurgia, noster modus vero ante datus, commodatissimus est in operatione Chymica.

Aliud, Num. 7. est Fulminatorium seu Cineritium Hunagororũ ♄ concameratũ ex laterculo inducto arenato. ♐. Ianua postica triplicis vsus. Nam per arcum eius respirat fornax; per mediam partem focum alit, per imam & auram capit & respirat. ♂. Sunt ferreæ trabes vsque ad catinam pertingentes, in quibus ponuntur ligna, vt eorum flamma saltem opus vrgeatur, sicut aliquando sola ex laterculis in cratem digestis in conchis ferreis, lateri appositis, bismuthum excoquitur. ☿. Via vaporum & halituum. ☉. Arcus Ergasterij, & fenestra, per quam via est in catinum. ♀. Fossa deriuandi lithargyri, &c.

Præterea & aliæ incurrunt rationes Æris probandi, vt etiam videre est Num. 8. vbi litera A. parieti seu muro adiectam fornaculam lateriam æris probandi ostendit. Est autem ea ab anteriore parte clausa, istaq; forma non multum abludit ab Agricolæ quadran-

gula. Patet cinerarium sub craticula, & simul viam auræ præbet, & Recrementis foci. B. Eadem fornacula est, sed à fronte nuda ita vt oculis pateat dispositio craticulæ ex trabibus ferreis luto munitis concinnata, cui catinus insistit cum fulcro suo, seu pedamento, quod est segmentum cylindri fictilis. D. Elementum subiicit aspectui fornaculam æris spectandi fictilem, eamque diffractam, vt interna conspiciantur. Et est sanè crassities parietum notanda; Deinde circulorum ferreorum lacunæ & ambitus: Inde dispositio cratis ex trabibus transuersis factæ. Mobilis est hæc forma. Itaque ansas seu manubria in armilla firmiore latioreq; media accepit. F. Eadem forma est, sed integra, prunisque & materia conferta, quin & folle instructa. Prominent infra circulum medium trabium, quibus crates innititur, capita. Tripes additus est, vt altitudo respondeat follium dispositioni. Pro follibus tamen vsitatis monstrauit industria globum æolium rostratum, æmulum cucurbitæ retortæ, seu cornu Hermetis, eum ostendit H. litera. Aqua enim postquam immissa est, super foco & retinaculo accommodato subiectis prunis efferuescere cogitur, quo facto vapor ex aqua resolutus cum impetu, data per rostrum via, erumpit, & fornaculam, cui inseritur, extremum cornu inflat. Materia eius potissimum æs est, aut orychalcum, quamuis & fictilis fieri queat. Follem ædium vocamus argumento cauernarum Æoliarum, vnde prorumpunt venti, itidem ex humiditate terrarum, aliisq; habilibus resoluti magna ex parte. Catinus autem æris hoc modo explorandi fictilis est, & exhibitus cum suo operculo G. litera, &c. Aliæ præterea adhuc sunt formæ antiquorum pro fulminatione metallorum, has vide Num. 9. Num. 10. & Num. 11. qui plures expetit, currat ad authores.

Vide sequens Schema.

CAPVT III.

De Furnis apertis ventosis.

FVRNVS ventolus, seu Anemia, est furnus apertus, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur, & funduntur. Huic, si fortè mineralia difficilioris fusionis fuerint, vt ventus sufficientem calorem ferre non possit, aut artifex

Cap: 3. No. 1.

.1.

.2.

.3.

H. .10.

.4.

.5.

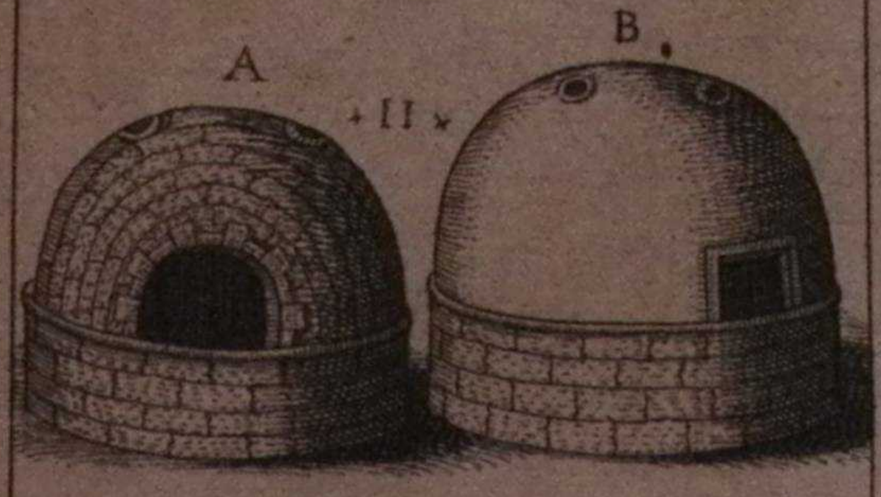
.6.

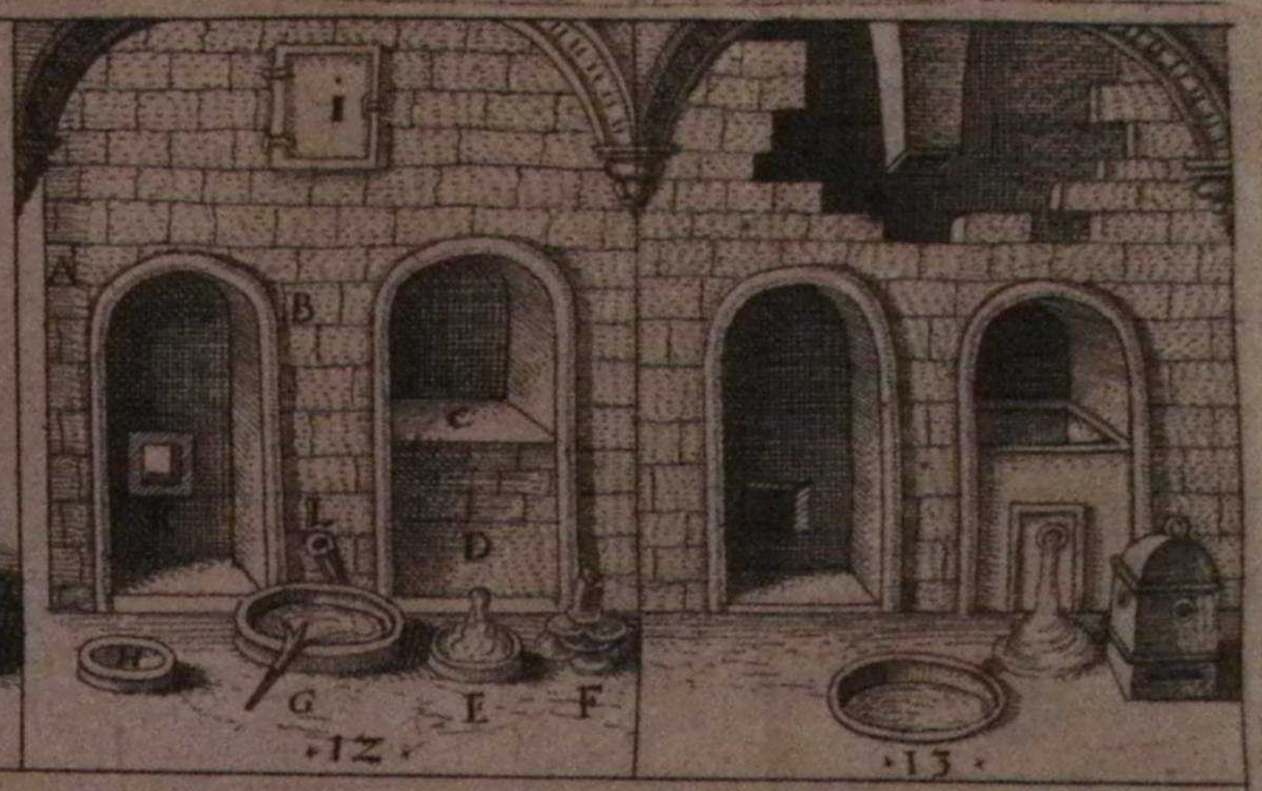
.8.

.9.

.7.

Cap: 3. No. 2.

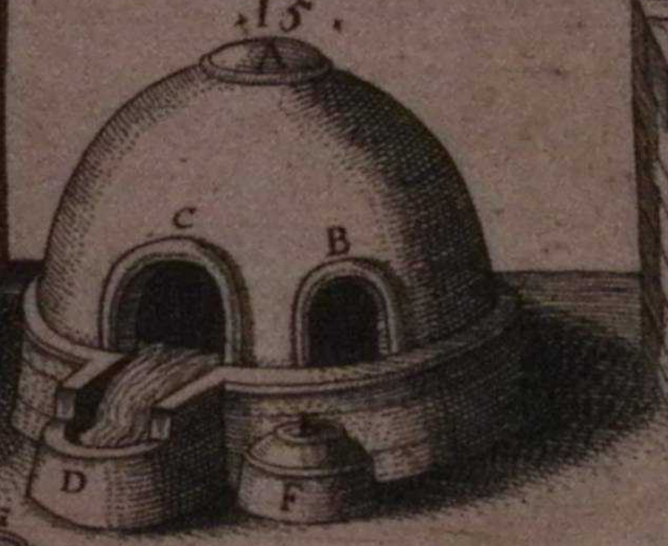

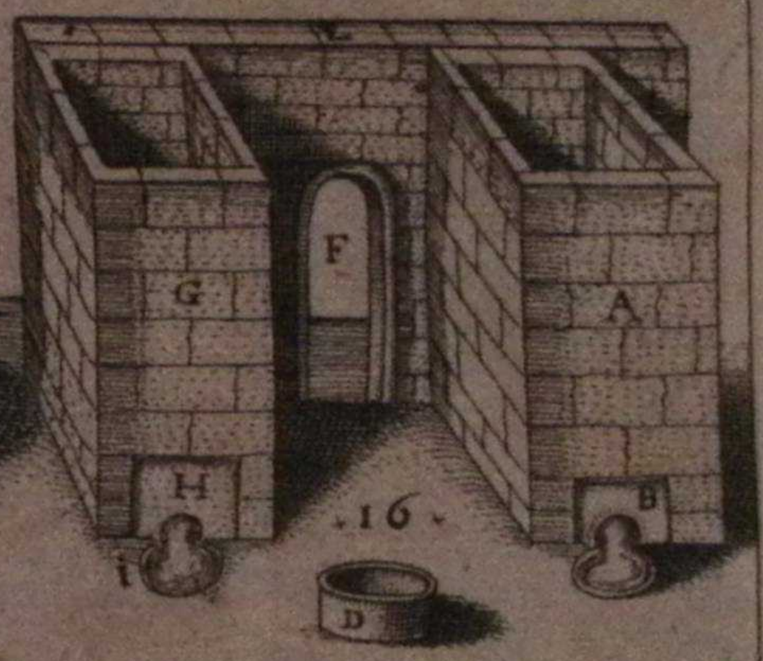

12

13

16

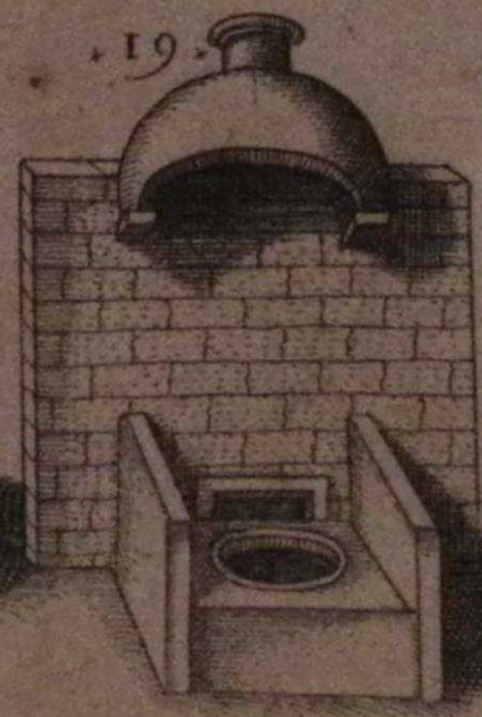
17

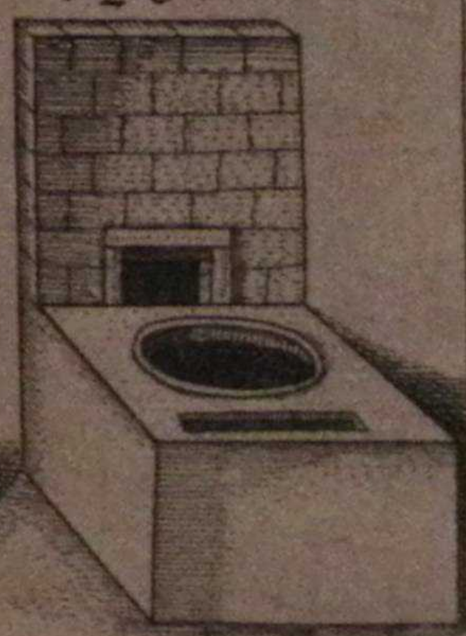
18

19

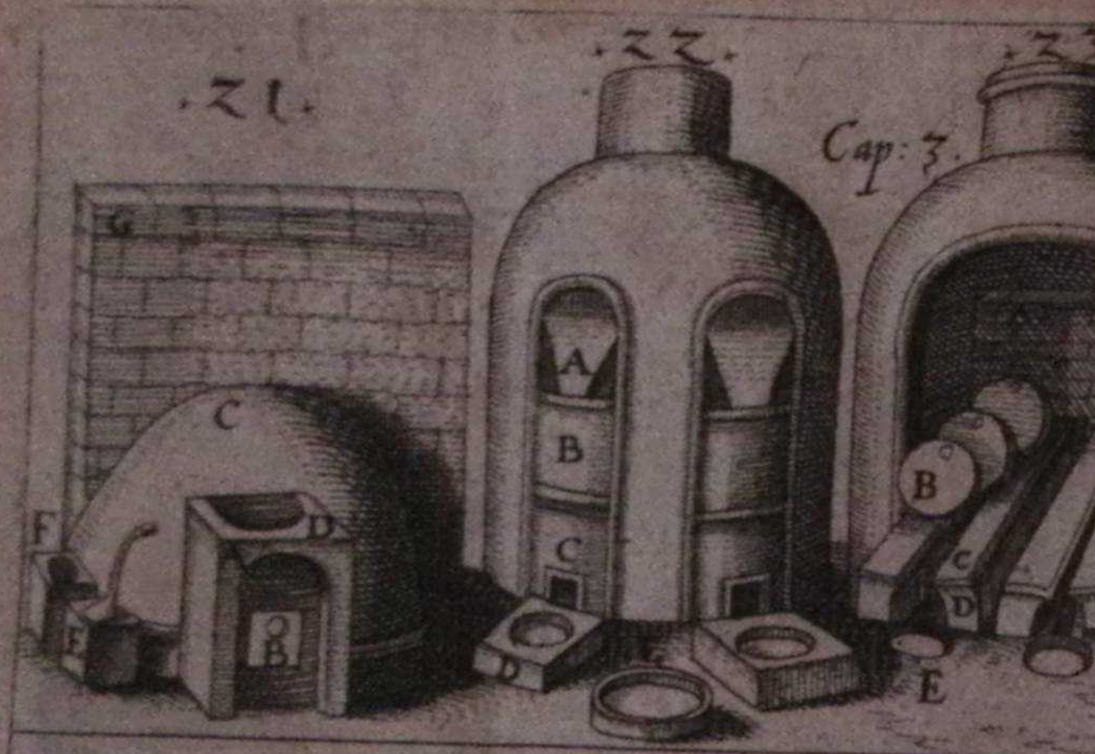

20

Cap: 3. No. 3.

.21.

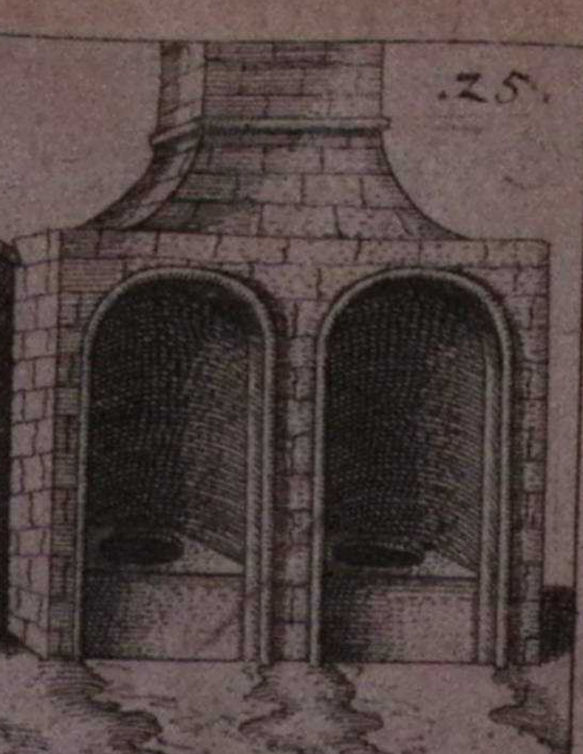
.22.

.23.

.24.

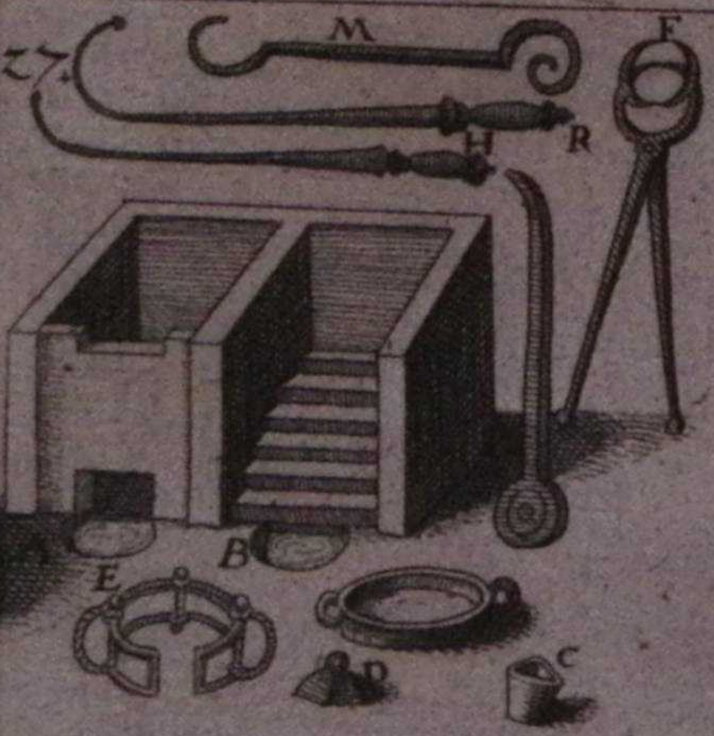
.25.

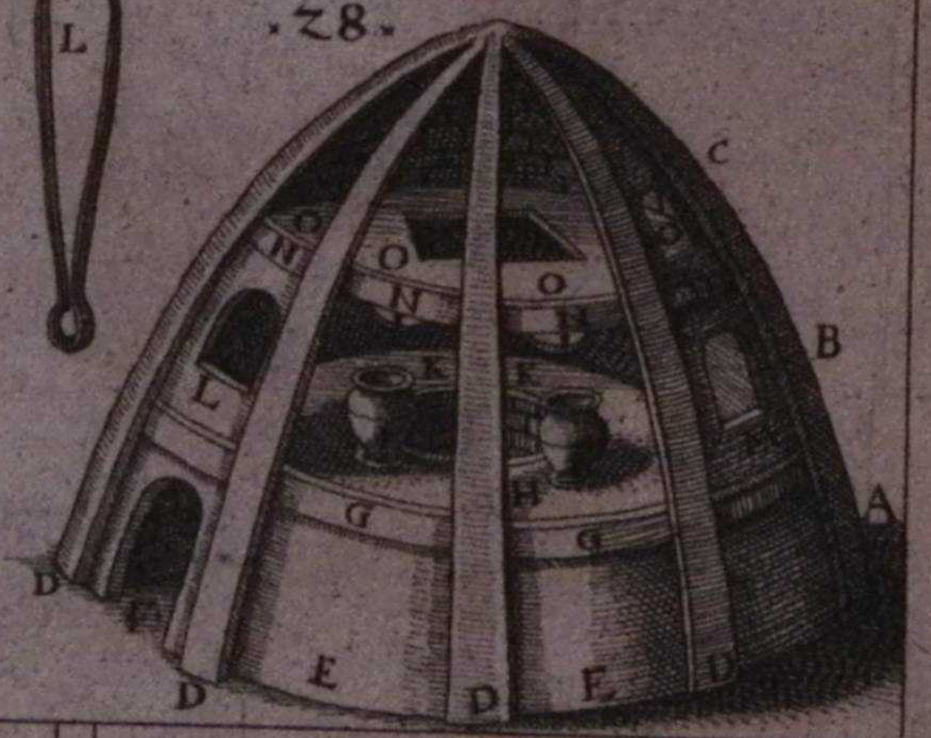
.26.

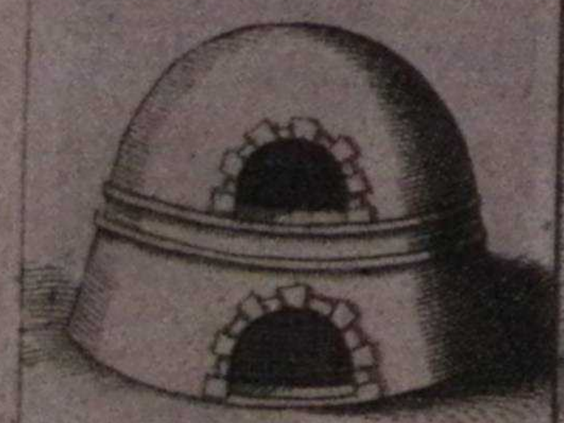
.27.

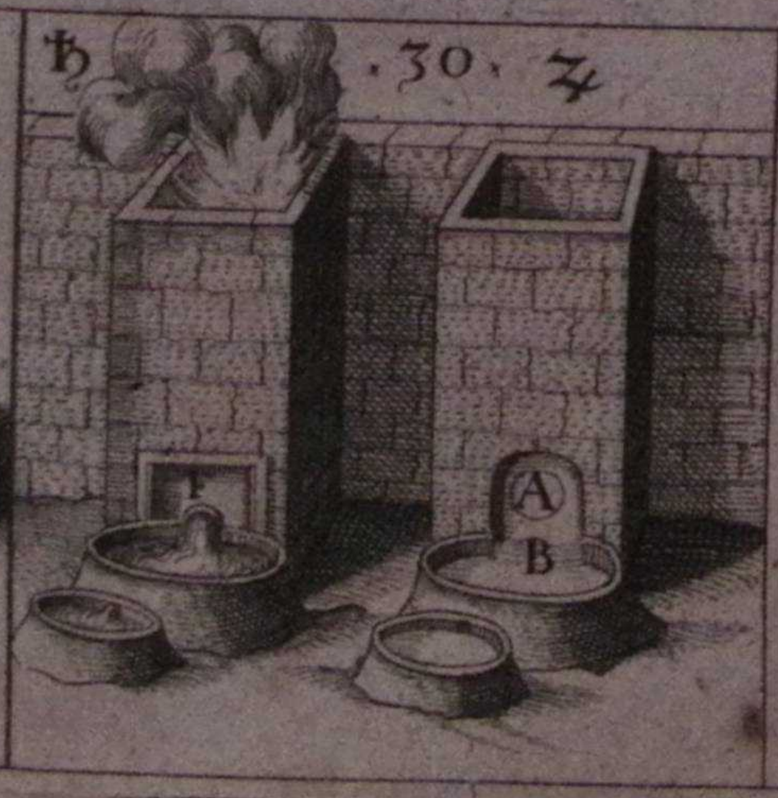
.28.

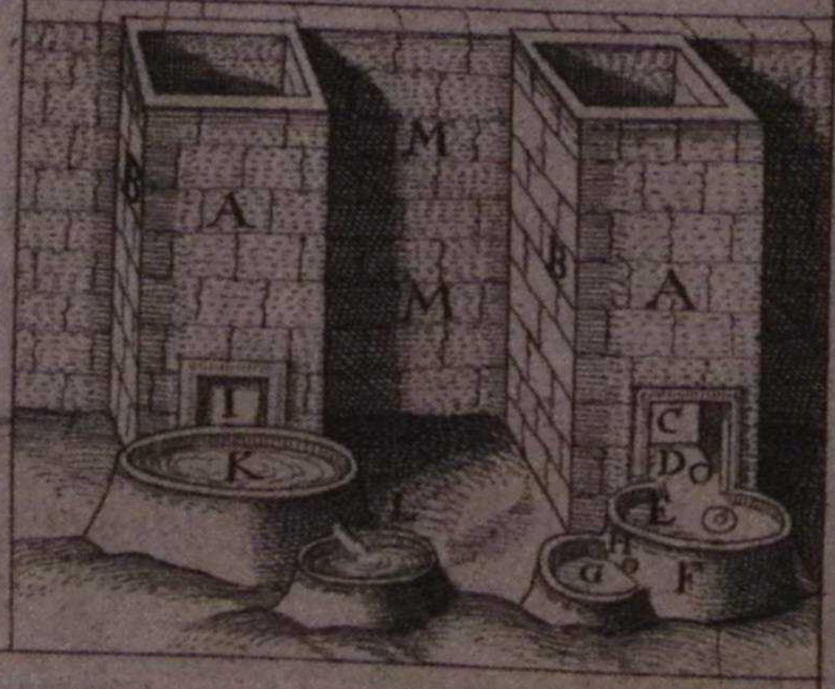
.29.

♄ .30. ♃

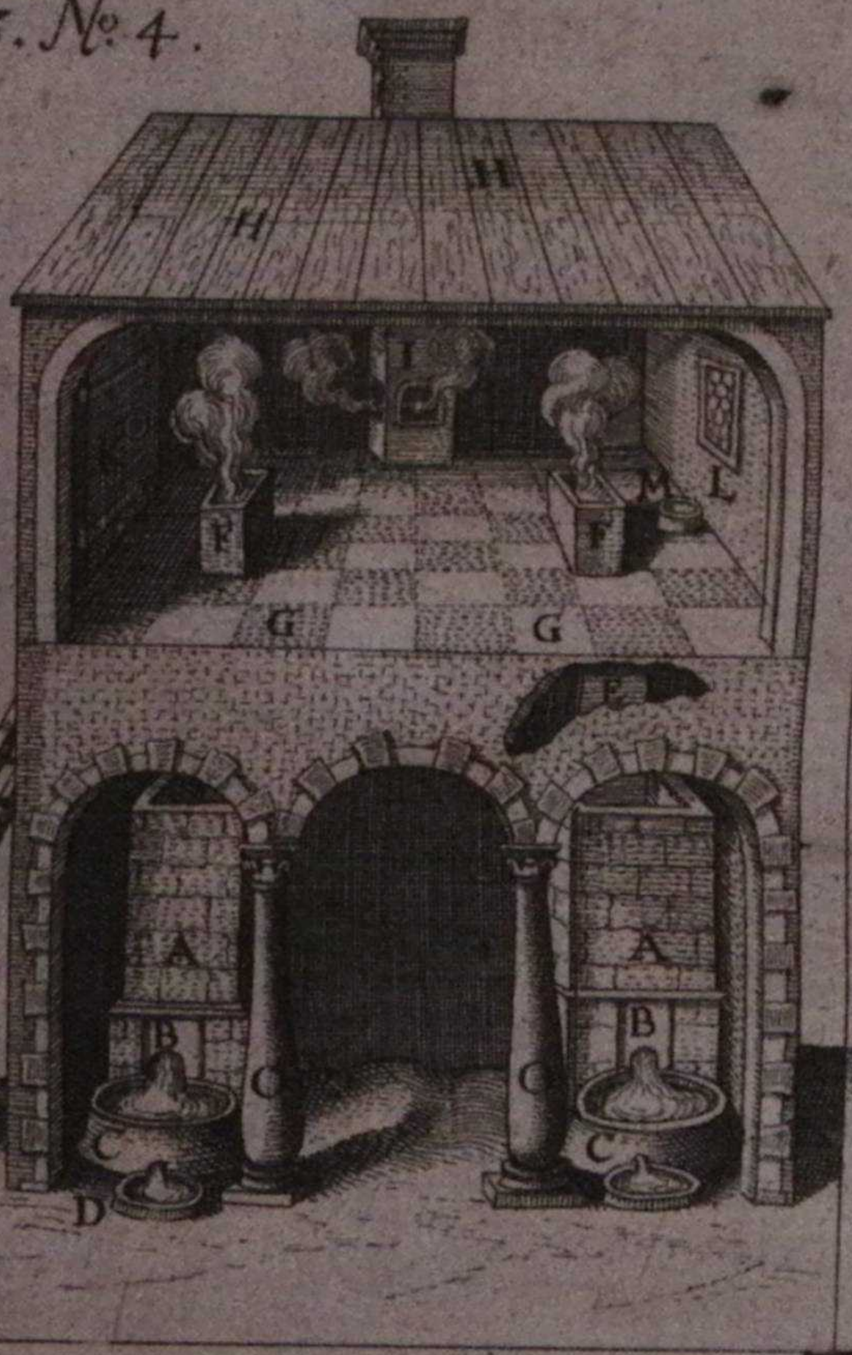

☉ .31. ☽

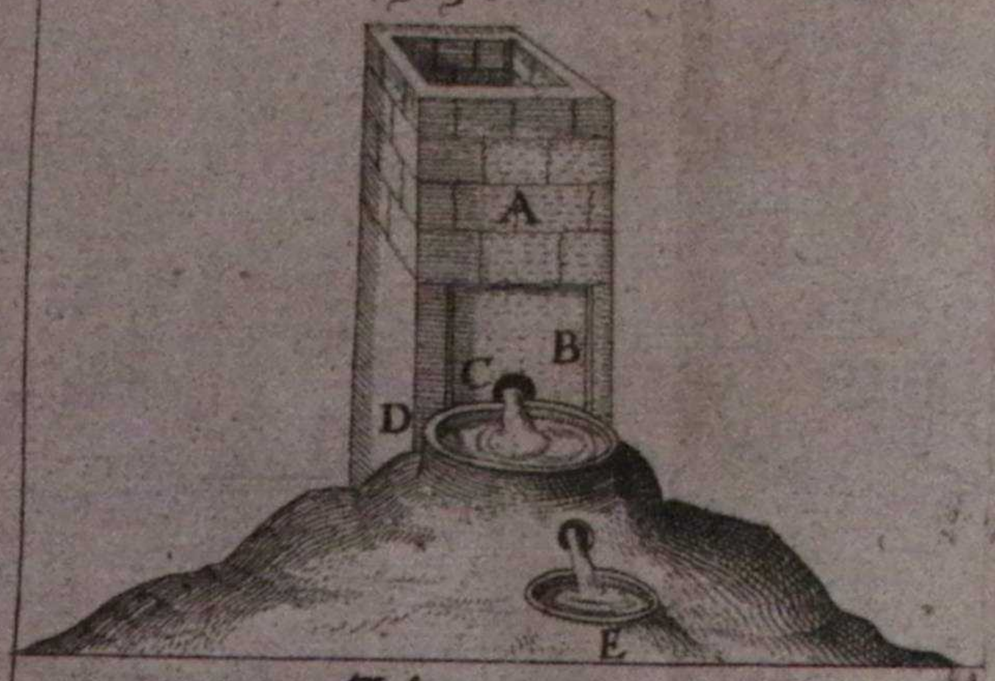

Tab. 3. No. 4.

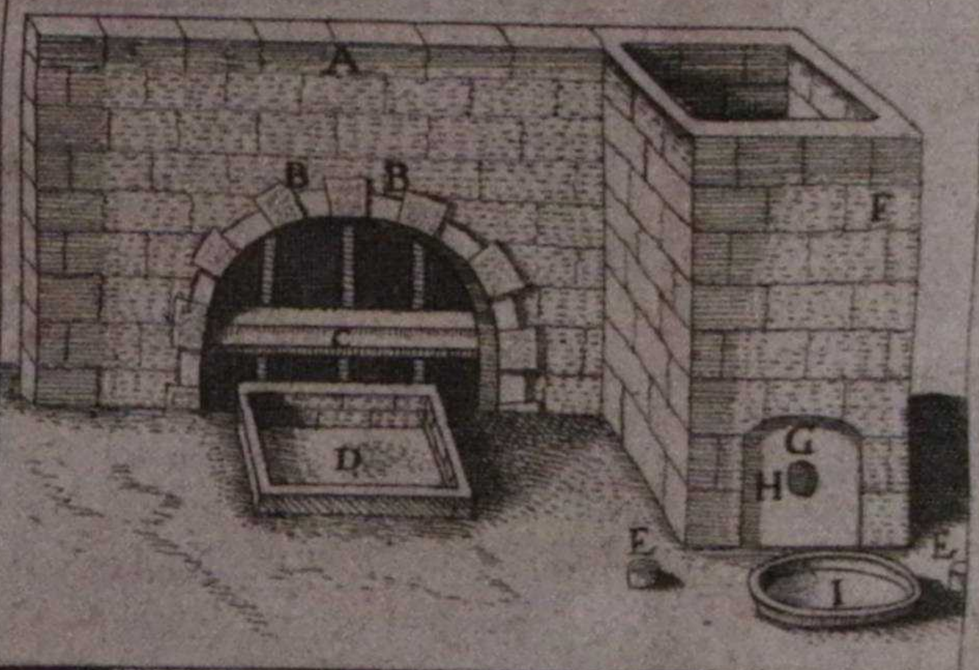
.32.

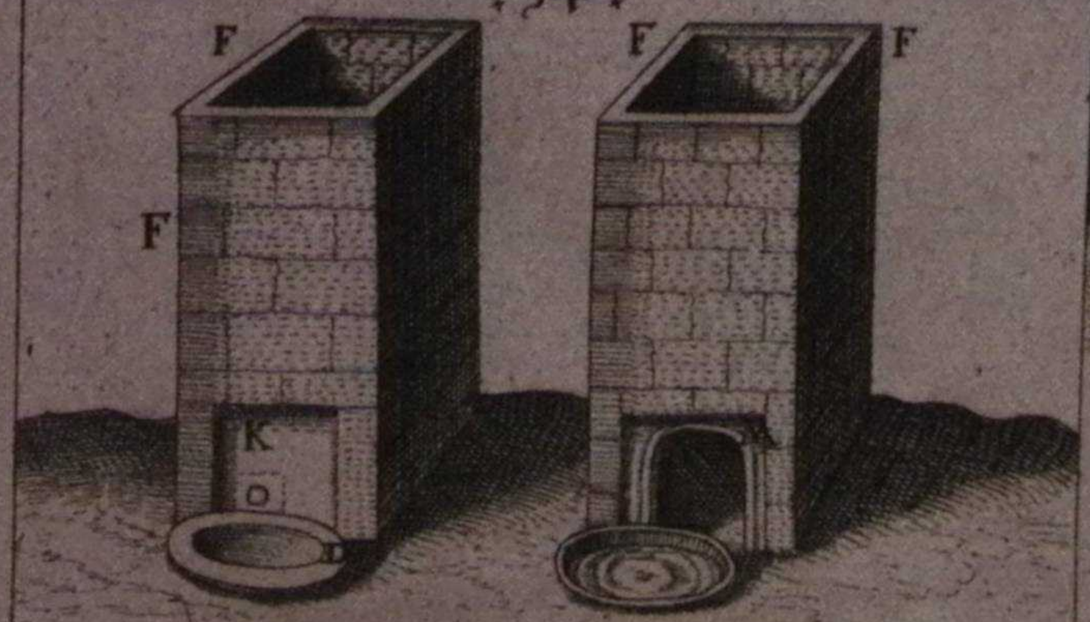
.33.

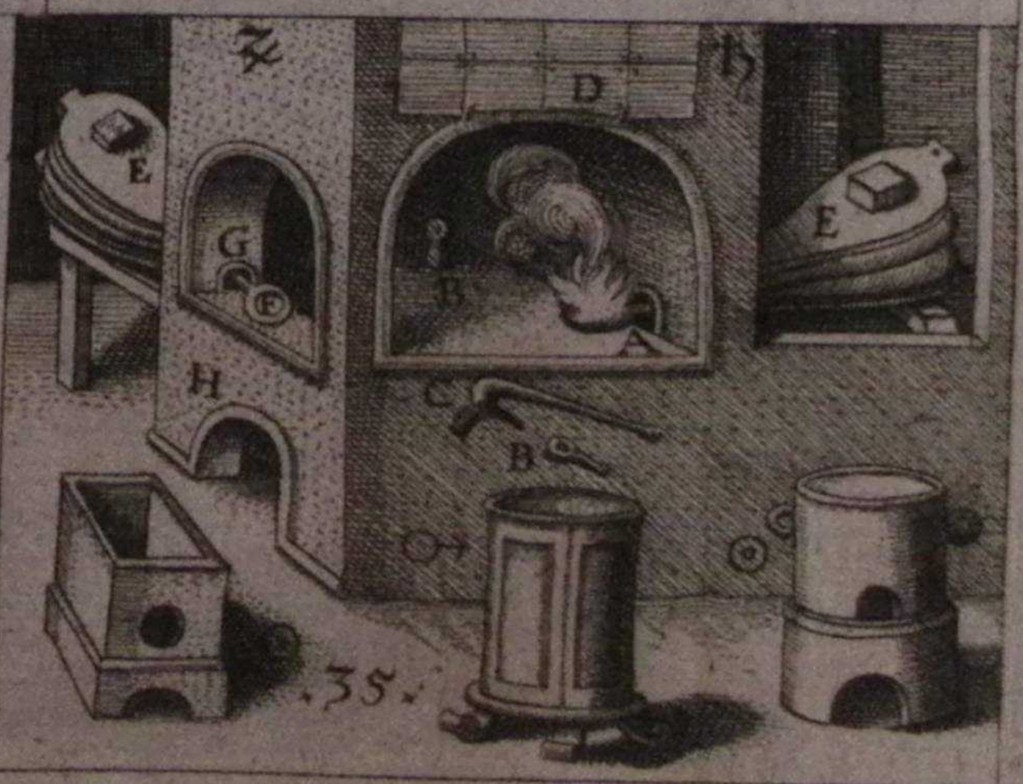

.34.

.34.

.35.

Cap: 2.

I
K
V
Z
R
4
5
H
C
E
F
G
M
A
N
D
P
Q
E
D
H
FO
OF
B
G
A
K
T
3
I
H
H
H
6
D
C
B
A
B
D
9
10
D
Ω
N
11
F
R
T
8
H
A
B
C
E
7
h
D
G

artifex celerius aliquid fundere velit, commodè follis annecti-
tur, qui ignem augeat, fusionemq; celeriorem reddat. Sed ventosus furnus cum suo folle in hunc modum exstruitur, Num. 1. Erigantur muri quatuor lateribus constructi iacentibus, interuallo ab inuicem pedali distantes, cubitalis altitudinis, ad conisterium siue cinerarium conficiendum, quod litera A. indicat. In alterutro conisterij pariete ostiolum B. fiat, per quod ignis aërem attrahere, cinisq; eximi possit. Porro supra conisterium ferramenta ad craticulam C. carbones & vas impositum D. sustinentem collocantur. Digitum latum sub crate paruum aliquod foramen, litera E. signatum, fiat, per quod follis rostrum transeat, mittendum est. Furnus deinceps à crate in diuexitatem pedalis fiat ad focum F. constituendum. Hic tandem satis exsiccatus cum puluere carbonum & luto aqua diluto inungitur, ac demum follis G. apponitur. Potest etiam hic furnus, exigente necessitate, calcinationi inseruire.

Libauius in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 14. pag. 115. talem perpulchram nobis demonstrat formam, & præsertim ad fusionem & præparationem ferri, Num 3.

A. Focus furni concameratus, seu fornicis testudine instratus, à cuius sinistro latere immittuntur follium rostra, nimirum in catinum, qui ibidem est præparatus more excoctorij seu præfurnij, ex puluere carbonum & luto circumpositis ad margines saxis pro materia capienda, & flatu coërcendo. A fronte huius foci in pauimento statuitur truncus cum incude, super qua tractatur ferrum malleis. B. Caminus ex foco in altum eductus in liberum aërem desinens. C. Folles, quorum nares in medium catinum sunt directæ, &c. Hic furnus non solùm ad præparationem ferri, sed & alias operationes artificiosissimas quàm optimè habilis atque idoneus, modo artista rectè perpendat. Mirabitur forsan aliquis, quod hic non solùm illos depingam furnos, qui ad Chymiam conducunt, verùm & ad æris & metallorum fusionem! Scias, illud fieri studio summo, quia nullus perfectus Chymicus existere potest, nisi & metallorum, æris, marcasitarum, ac mineralium, &c. sciat fusionem, ac naturam; ex iis enim omnibus Chymicus medicamenta capit: Si enim rerum ignorat naturam, quid præparat? quid pro quo, vt ait Paracelsus: Cognito principio, facilè inueniuntur remedia, eo

vero

verò ignorato difficilis, imò nullus aditus ad Chymiam; Sed quid opus est verbis, veritas in tribus consistit literis.

Furnus apertus & ventosus, pro exsequenda vena, talis etiam est apud Libauium, cap. 11. eadem part. & lib. Num. 2. A. Foci pauimentum. B. Catinus in illo efformatus, isq; ex cinerum materia. C. Naris seu rostrum follis. D. Circulus ferreus interciſus iuxta follem. E. Fumarium. F. Fornix sub foco ad excipiendos vapidos spiritus, & deducendos. G. Follis cum sua capsa, & fulcris.

Furnus alius Num. 4. pro vrenda vena aluminis: Hic est in quadrum extructus, satis altè & amplè ad copiosam saxi aluminosi materiam capiendam. Itaque etiam gradibus ad eius craterem ascenditur. Focus in terra est, isq; interdum ita depressus scrobe ampla facta, vt ad eum sit similiter per gradus descendendum, sitq; altitudo eius tanto magis in potestate crematoris. Veruntamen ne ignis opprimatur ruina vel cumulo lapidum cremandorum, in fornicatam testudinem eorundem lapidum ad id operis aptiorum congerie redigitur, cui fornici postea insternũtur cæteri ea arte, vt ignium vim sat largiter sentire possint, & vsque ad rubedinem sulphurisq; internecionem concremari. Ea arte vtuntur & ollarij, calcarij, latefarij, maximè calcarij, &c.

Sic & talis furnus est, Num. 5. crematorius panum lapidis fissilis excocti destinatus. Crudus iste quo pacto in principio in plano subdiali subiectis virgultorum aridorum fascibus incensisq; aduerso vento vratur, & bitumine spolietur, & mollescat mitescatq; simul, non opus est repræsentare, cùm absque vase artificioso illud fiat. Sed vstus iam, & in panes excoctus, septies aut nouies recoquendus est, qui labor peragitur proposita fornace triplici. Nam ex prima transfertur materia in secundam, ex hac in tertiam, indeque circulo reditur ad primam, vsque ad perfectum. Inde probator experimentum rapit. Crematura hæc fascibus aridis frondium & virgultorum, quibus fracti ipsi panes insternuntur ruditer, peragitur. Patent autem fornaces à fronte administrationis commodioris causa, & quia opus non multæ est industriæ laboris maioris. Liberius item allabente aura subduxerit halitus, nec ita nocuerit spiritus salsus, bituminosus, aluminosus, chalcantosusq; compagi diutius sic duraturæ. Chymicus animaduertit, structuram congruere

cum furno venarum excoctorio, si accedat anticus paries cum decente foco, &c. Plura apud Libauium.

Nunc ex sciographia sequenti dantur duæ fornaces, Numer. 6. quæ sunt stratæ capite altiore, vt in decliue propendeant. Eis ex canali dorso imminente inducitur aqua. Focus in terra est, & incœnditur sarmentis virgultisque, quibus imponuntur panes fracti: Et sic semel vtuntur, qui sunt ex cadmia limo aceto subacto perliti, vt Arsenicales accretiones & misturæ halituum sulphureorum absque damno maiore decedant. Amplius cremantur pyritosi per gradus ignis, atque etiam iterato, prout plus minus sunt refractarij & immites. Chymicus istas corriuationes mutabit affusione aquæ, vel immersione crematorum, & ne quid Essentiæ pereat, quod opera sit dignum, coagulationi dilutum tradet.

Posterior forma est Lazari Erckeri, qui in suo Docimastico oblatas Auri immites venas isto modo reddit molles, & probationi obsequentes. Verba eius hæc sunt: Quædam auri venæ, inquit, silice constant duro & corneo, in quibus Aurum tenue & subtile est, remistumque venis aliis auriferis in aqua fugitiuis. Istiusmodi silices peculiari furno acriter sunt cremandi, cumque feruet opus, æstuatque, subitò immittendus riuus est, quo restinguitur æstus, impetuque addito auri bracteolæ, & grana resiliunt, & in sphærulas rotundata inter eluendum sunt stabiliora, & hærent. Ipse verò silex qualitatum spirituumque lucta frangitur, & minus pertinaciter resistit malleo, ita vt magna copia eius facili opera comminui, & in puluerem deducta elui separarique queat. Præterea minus detrimenti affert auro crematus, mollefactusque, & domitus flammis, quàm crudus, qui inter terendum dissipat subtilia auri ramenta, & in volaticum fugitiuumque puluiſculum vertit, qui vel aquis, quibus innatare solet, rapitur, vel in auras, atomorum more, vanescit. Furni constructio hæc est: Fiat quadratum ex lapidibus, cuius latera singula sint binarum vlnarum latitudinis, tendantque senas in altum, sed ita, vt paries anterior è fundamento pateat tanto interuallo, quantum satis est extrahendæ venæ tostæ. Vacuus locus postea occluditur luto pro craticula, cui ligna innitantur lateritia, in rectum strues, fiat cubitum vnum alta, itaque

diuisio

diuiſio interſtitiis, vt ſubiens aër excitare, prouocareque flammam, & nutrire ſat luculente & liberaliter poſſit. Itaque cùm opus inſtituis crati lateritiæ, ſecta ligna aut virgulta altitudine duorum cubitorum impone. His iniice medio furno ſilices grandiores, lateribus verò aggere minora ramenta, vt flamma penetrare, & vi vnita fortius queat agere. Rectius autem concluſo hoc furno crematur lapis, quàm ſubdiali, quia calor coërcitus cogitur impreſſionem firmiorem in materiam facere, quám vagus, diſperſusque. Cùm feruet maximè, immiſſa aqua reſtinguatur ſubitò propter dictas cauſas, & huius reſtinctionis gratia, quo commodius adminiſtretur, extruitur furnus ad præcipitia torrentis, aut decliuia riuorum. Hactenus Erckerus. Num 7. A. Crater fornacis. B. Paries anticus lapideus. C. Fartura ex luto. D. Lateres diſpoſitis pro crate, quibus in aditum tranſuerſa trabs lapidea incumbit. E. Canalis deriuandæ aquæ. Ex duabus autem fornacibus dextra farta eſt, ſiniſtra luat, ita vt conſpiciantur laterum ordines.

Furnus crematorius Æris, Num. 8. A. Segregati vacans. B. Idem opere inſtructus. C. Ferrea ianua ad ignem coërcendum, quæ obiicitur oſtio, poſtquam ordines lapidum poſiti ſunt, lignaque & æris trunci ſubiecti. Pendet autem ea à triplici catena tollenoni accommodata, in cuius dorſo iacet onus lapideum ad retractionem iuuandam. D. Furni camera peruia capti camino. E. Ordines laterum vſtorum dentatim iuncti, vt trabium interciſarum loco fulciant truncos æris. Itaque etiam interſtitia ſeu interualla vacua ad recipiendos cineres & abſilientes ſpinas conſpiciuntur. In dextra figura, valuis clauſa, lignorum ſegmenta interſecta ſunt, vt oſtendatur modus incendendi. Aër autem ſubintrans flammam agit in interiora. F. Obex auritus ex ferro ad ordines laterum coërcendus, ne dilabantur. Et is intruditur per foramen à latere, eademq; retrahitur. De artificio moderandi ignis & operis ipſius cõſulatur Agric.

Crematorius argenti fulminati, Num. 9. A. Quadratum ex muris intus relicto cauo receſſu. B. Arcus ſeu fornix diuiſus interſtitio: Vnde ſurſum patet foramen camini communis. C. Valuæ ferreæ hamatæ ad capiendum lutum. Earum obiecto Magiſter à caloris violentia eſt tutus, quanquam præterea etiam vmbraculo fronti adiecto munire oculos ſolear. Eſt autem dextra

valua

valua ſurſum reiecta, & retinaculo firmata : ſiniſtra excubat pro ſtatione ſua pendens, nec totam occupat fornicis capacitatem, ſed acceſſum relinquit laboratori. D. Inſtetium. E. Foci pauimentum. F. Catinus cinereus in ſcrobe foci efformatus. Teſtam vocant. G. Folles, quarum nares diriguntur in opus ipſum, & marginem catini nonnihil excedunt. H. Vnci inclinatorij muro inſerti, vt magiſter inter operandum, cum maturato opus eſt, & celeritate, ſtatim ad manum habeat inſtrumenta, poſſitque commodè permutare & reponere. Itaque etiam Erkeri pictura, ex qua iſta eſt expreſſa, vnco dextro adiunxit furcillam, rutabulum, veſorium. I. Cinis in globum compactus, ex quo intelligitur præparatum eſſe. Poſtquam enim emundarunt, ſecretione, elutioneque & vſtione peracta in maſſam coëgerint, globos efformant, quos arefactos reponunt, vti videre eſt in Erckeriano ſchemate, lib. 1. docimaſt. pagin. 11. tit. de catillis cinereis & læuore. Eadem pictura proponitur & lignea ſphæra, qua catinus figuratur poſt malleum. K. Piſtillus dentatus eſt, quo figuratur catinus, teſtæ ante follem ſæpius tundendo compilandoq; irrigatum decenter cinerem. L. Catini iſtius cinerei rudimentum. M. Placenta ſeu panis argenteus á fulmine recens, & iam vſtulandus ad regulam, poſtquam fuerit calefactus, & in fragmenta diſcuſſus. Appellant iſtam vſtrinam artifices à cinereo catino & teſta, Germanicè, Auff dem Teſt brennen. Abuntur autem teſtæ vocabulo propter aliquam ſimilitudinem catini ex cineribus coacti, quaſi oſtraci tegumentum, teſtamq; fictilem referret, cùm habeat inſtar patinæ argillaceæ denſæ. Altera forma eſt vſtrina ſub tegula, das Brennen vnder der Muffel. Orthographia eius hæc eſt, vt eandem Erckerus exhibuit.

Furnus vſtorius argenti, Num. 10. ſeu vſtrina ſub tegula. A. quadratum ex lapidibus intus vacuis ſpatiis muro interſeptis diſtinctum. Cinerarium hoc eſt, & ſimul vſum reſpirandi ſufflandique præbet, vnde ſolet hoc opus item à priore diſtingui. Sunt enim diſciplinæ voces: Vſtio ante folles, das Brennen für dem Balg oder Gebläß / Vſtio ſine folle ſub tegula, das Brennen ohne Gebläß vnder der Muffel. Locum verò follium ſupplent reſpiracula oblonga vtrobique à fronte & tergo facta, vti litera B. indicat. Per ea etiam cineres egeruntur. C. Interſtitia partium furni, quibus ſimul efforma-

ormatur in ſex ſpatia particularia ſeu ergaſteria focosque; adeo enim accommodata eſt hæc vrendi ratio, vt eodem tempore multum argenti poſſit ad regulam excoqui, (nam hæc operatio nihil differt ab excoctione ad purum, eſtq; velut altera fulminatio, proculdubio Saxonum induſtria ex minore opere Docimaſtico in maioris familiam tranſcripta.) D. Parietis interioris diſpoſitionem docet, & pauimentum foci eſt oblongis ſpiraculis peruium, per quæ etiam cinis dilabitur. Iſta ſpiracula ſeu ventilabra circumdant catinum, quem F. elementum monſtrat, iam impoſitum foco, ſed adhuc argenti expertem. G. Tegulæ venter prominens. Ita enim locari ſuper catino ſolet, vt eius collum in oſtium verſum ſit; concauitas ventris catinum amplectatur, connexa ſuperficie incumbentibus prunis oppoſita. Iſtarum forma, quando de tegulis probatoriis acturi ſumus, eſt expreſſa. H. Spatia catini, argento, tegula, & prunis conferta, qui iamiam ignem conceperunt, requiruntque præſentiam Magiſtri. I. Oſtia ſeu aditus ſunt, ſpatiorum quadrati, per quæ regitur opus. Ea efformatæ ſunt in muro anteriore, ſeu macerie lutea, cuius abſentia angularem focum á ſiniſtra nudatum interius videndum offert. K. Murulus eſt, ſeu ἀπόσημα fundamenti cineratij. Itaque fit, vt tota vſtrina faciem reddat cortinæ foco ſuo impoſitæ. L. Circulus ferreus, & modiolus ſeu forma catini, cuius amplitudo debet reſpondere catino, & hic tantus fieri, quanta eſt argenti ad regulam excoquendi menſura, quam poſtea ſequitur fornacis in parte eminente extructio. Nam quia latera anteriora ex luto conſtant mobili, coarctari ſpatia nonnihil poſſunt, quantum ſcilicet patitur ventilabrorum diſpoſitio, quanquam eius cauſa in plures capacitates furnus eſt diſtributus, vt vel vna ſola cæteris feriantibus peragi coctio poſſit. M. Catinus cinereus malleo & globo intra circulum fartus, & addenſatus, efformatusque, & ſic hoc quoque ſe habet inſtrumentum. Agricol. in fine lib. 10. de Remed. proponit formam vnitam cum æneis valuis foricula peruiis, & tegulam à collo ſuo ſolutam, quem potes inſpicere; ſed quod ad venas cremandas præparandasque attinet, non negligendi clibani ſunt in ſemicirculum ſuper pedamento orbiculato, ſeu cylindri ſegment reducti: Eos Agricola ſic pinxit:

A. Carnorum furnus eſt, Num. 11. in quo Pyrites Aurifer, & vna

etiam sulphure & chalcanto prægnans, postquam exhaustum, coquendo macerandoq; crematur, vt sulphur exudet. Non quæritur hîc tám venæ mollefactio, quàm separatio adhærẽtium succorum. Itaq; etiam separatorius potius furnus, quàm crematorius. Ideo enim in fornicem eum redegerunt, vt ait Agricola, vt vtiles succi lateribus & cameræ fornacis adhærentes, post segregationem in vsum veniant. Consilium itaq; sublimationis id est, quo Chymicus flores sulphuris concinnat. Fuerant quidem viæ compendiosiores ad hoc ipsum perueniendi, quo modo aliàs sulphur ex venis excoquitur descensoria arte: sed dandum quid est consuetudini & venæ vná domandæ instituto. Fornix pertusus est spiraculis ad fumum educendum, quibus nonnunquam sulphuris stiriæ conive accrescunt. B. Tostrina granorum Cassiteri ct. Vena quidem solet subdiali pyra frangi, sed segregata grana, cùm nonnihil habeant, tum inquinamentorum, tum syluestris materiæ nigræ, quæ aquis discerni non potuit, neque & seligi ob mendacem similitudinem, (sunt enim steriles venæ peregrinaq; mineralia plumbum candidum in excoctione polluentia, & asperum intractabileq; reddentia) repetita opera ignibus ad plenum sunt cremanda. Torrentur, inquit Agricola, si cœruleus color ipsis insederit, vel pyrites & lapis, ex quo ferrum conficitur, cum eis fuerint permisti. Cœrulei non tosti, plumbum (candidum) consumunt. Ex lapillis nigris (Schurl vocant materiam quandam nigram, partim leuem, partim grauem: illa eluitur, hæc ignibus fathiscens in fumum redigitur. Est & spuma vel pilus lupi niger, eiusdem differentiæ & artis in separando, Wolffrum/ Wolffschaum: Item, cadmia nigra, stibium, vel marchasita nigra, virulenta: Lapilli ferruginei nigri, alij rubent, aut flauent: Pyrites albus & cinereus, silex ruber, albus, citrinus, Spaht: Bismuthum ex genere marchasitarum, nodi schisti (Glaßköpff) hæc omnia intermista sunt granis, cúmq; grauitate præponderant, aquis non possunt segregari, sed ignibus in fumum vertuntur, idque fæpè non sine iactura stanni, nisi velimus hoc non euadere speciosum, sed maculosum, durum, fragile, aut scoriis multum damnosum, &c.) Factum plumbum à pyrite & lapide ferrugineo maculatur, nisi in fumum versa euanescant. Cætera apud Agricol. lib. 8. rei metall. pag. 281.

Hacte-

Hactenus furni aperti crematorij, nunc & furnos æris excoquendi, segregandi, ac perficiendi videbimus. Dispositio harum fornacum est talis, Num. 12. A. Furnus clausus antico pariete. B. Alter furnus socius ad eundem pari- tem posticum, sed anteriore deficiens. C. Furni os, quo materia immittitur, cui instratus fornax perforatus est camino in cameram deducto. D. Inferior pars antici constans fartura ex luto & carbonum puluere, estq; proxima foco, & emittit riuum liquati metalli per foramen, quod Oculum appellant. E. Catinus est excipiens liquorem constantem ære, argento, plumbo, & scoriis, quibus & lapis adest. F. Lapides & scoriæ ex catino extractæ, & ad dextram furni plantam, vbi tubus respiratorius est, reiecta. G. Scrobs circularis, in quam effunditur stannum, vt in placentas cogatur. Adiacet ei furcilla, qua vncus stanno infigendus sustendatur. H. Panis stanni æroſi ex scrobe extractus. I. Ianua seu fenestra cameræ fumeriæ. K. Locus, qua folles inspirant auram. L. Respiracula vaporarij sub lapidibus tabulis. Porrò compendium huiusmodi operum fieri potest, & vnus duntaxat furnus duabus operationibus vna absoluendis destinari.

Furni posterioris effigies, Num. 13. exhibet eadem, quæ antecedens. Camera effracta conspicitur, & in ea pendens infumibulum, quod fumos in liberum aërem deducit. Neque enim directè sibi accommodata sunt camini & fumaria externa, ne ramenta metallorum & mineralium secretiones expirent, & in auras euanescant. Furnuli plumbarij structura conspicitur ad dextram, estq; diuisa in catinum & focum, quem subit ventus, ignesq; excitat. Catinus operculo tectus est, ne virulentis halitibus lædat operatios, vtque fusum maneat plumbum eo diutius. Plura vide apud Libauium in comment. Alch. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 15. pag 116.

Forma alia, Num. 14. A. Pedamẽtum furni ex duobus muris mutuo conniuentibus relicta arena cõstitutum, quorũ dorsum parieti transuerso accõmodatur. B. Notat tabulas ferreas, quibus ambitur dorsum, & continentur massæ cum prunis. C. Vectes, quib. coërcẽtur iunguntur q; tabulæ annulis, per quos traiiciũtur firmati inclusiq;. D. Dispositio panũ stanni æroſi. E. Tabulę descẽsoriæ ex ferro solido, vel lapide, pedamẽto innitẽtes fultæq;. F. Catinus, in quem

confluit ſtannum argenti plumbati, quod Germani Werck vocant, fortsideo, quia elaboranda excoquendaque fulminatorio foco ſeu cineritio maiori materia eſt. In iſtos catinos ſeu præfurnium aheno ſimile directus ex deſcenſorio canalis eſt, qui ideo de cliui ſtatuitur ſitu, vt liquor poſſit profluere. G. Patinæ, vel conchæ ferreæ, in quas exhauſtum plumbum argentoſum ex catino infunditur, & ſic commodioris tractationis gratia ſimul in panes minores diuiditur. Werckpfänniſin appellat Germanus deſcenſor, quaſi ſortagines panum plumbi argentoſi dicas. H. Trulla, ſeu cochlear hauſtorium. I. Spatha, vel contus. K. Furca. Trunci ærei relinquuntur ſuper tabulis, vbi conſederunt ſpinis horrentes. In ſe habet deſcenſorium.

Furnus ſequitur Num. 16. A. In quo conflantur recoquunturq; cadmiæ, ſcoriæ, ſpinæ pauperes, &c. B. Focus eius fartus. C. Præfurnium, in quod decurrit liquatæ materiæ riuus. D. Modius ſeu catinus alius, in quem effunditur ſtannum eliquatum, vt fiant panes. F. Oſtium officinæ, ſeu χαλκευτείου. G. Furnus alter communi parieti, E. à poſtico accommodatus, in quo peragitur miſtura ſtannea. H. Focus eius, & fartura. I. Catinus ſeu præfurnium. Poſtquam hoc modo ſtanni miſtura facta eſt, ſegregatorio ſeu deſcenſorio proprio, vt dictum eſt, ſeparatur.

Alius Num. 15. & ſic conſtat. A. Vertex patens. B. Oſtium, per quod ligna immittuntur, quæ vt rectiùs diſponi poſſint, murulus fornaci circumducitur. C. Decurſus eliquati metalli, ſeu oſtium alterum, per quod & flammæ emicant, & riuus deducitur. D. Præfurnium, quod riuum excipit. Id profundum eſt, vt multum materiæ capiat. Qui induſtrij ſunt, medicinas fluxiles inſpergunt, quarum vi deſcendit Argentum, & ſubſiſtit in Regulo. Superior verò pars depauperata, ſeu Argento ſpoliata, exhauritur in aſtantem à dextris catinum, vbi in panes æris pauperis concreſcit. E. Panis. F. Catinus. Panes illi poſtea in cumulos componuntur, donec recoquantur, & à recrementis purgentur, ſeu ad regularem excoctionem præparentur. Graues verò ſeu Argenti Diuites committuntur cum plumbo, & ſegregantur. Hæc ex Agricola paulò pluribus repetiuimus, propter Chymicum, quem informamus quadam μετα-παιδίᾳ Platonica. Patet autem, multo commodius poſſe elaborari, ſi accedat induſtria & experientia.

Furnus

Furnus pro ætis excoctione, Num.17. talis etiam est: A. Dexter focus cum suo catino. B. sinister. C. Lacuna, seu cornu viuum. D. Lamina ferrea obliqué erecta. E. Fulcrum eius ligneum. Subiectus laminæ lapis est ad sinistram, vt ei innitatur. F. Aditus follium, seu fenestra postica. G. Caminus communis. Idem furnus minus operosè construitur, & simplicius depingitur. Hæc de Furnis excoctoriis, & segregatoriis: Nunc Furnos depingemus Æris regulares.

Furnus Æris regularis, Num.18. Furnus Æris regularis cameratus, Num.19. Talibus fornacibus æs argento priuatum simul repurgatur, & ad regulam excoquitur, quanquam dissimiliter. Nam quo purius nobiliusq; est, eo citius absoluitur, fiuntque placentæ subtiliores tenuioresque, sanguineo vultu resplendentes. Tardius perficitur deterius & impurius, fiuntq; inde στρόφεις crassiores: Et sæpenumero hoc recoquendum est, vnà cum panibus primis, vno vel altero pro impuritate, qui inquinantur vicinitate scoriarum & sordium ex camino & aliis. Quod si ferri nonnihil iectum fuerit, aut æs ferrosum fuerit, tardissimè procedit opus. Sub finem magno numero ex catino subuolat, quem Florem Æris appellamus. Is repulsus testudine recidit in catinum & pauimentum focumque. Pars cum halitibus per caminum sublata etiam in tectorum canalibus, quo tum delabitur, rum pluuiis abluta residet, inuenitur, indeque detracta ad fornaces reducitur. Hæc de Furno æris regulari. Vides hic etiam Furnum æris regularem cameratum: Qui pingitur etiam sine camera, & alis, seu muris lateralibus, & intelligitur opus fieri communiter libero loco, idq; cùm nigrum est, seu massale, ad perfectionem perducendum est. Talibus duobus quatuor indies absoluuntur operæ.

Furnus etiam aliquando duplici instruitur foco, Num.20. totidemq; catinis. Nam extruitur in Hungaria clibani forma cum præfurnio & camino á fronte: á latere vero cum fenestra, qua æs exliquatis crematuræ truncis æreis decurrit in mox subiectum focum catino ampliore excauatum. Ille ipse quoque in vno chalcurgeo geminatus inuenitur ad operas ampliores. Hinc intelligere est, in prioribus duo nomina & potestates artis in vnum esse redactum furnum, vt sit per se aliud Furnus æris perfectorius seu regularis,

aliud fissorius focus, quod Germani aptius dicunt, Garoffen/ & Spleißherdt. In illo ad Regulam aspiratur coquendo: In hoc æs scinditur in placentas. Videtur autem hæc machinâ superflua esse. Vt enim axiomate celebri dicitur: Frustra fit per plura, quod fieri potest per pauciora. Sed hoc institutum truncis æris segregati videtur accommodatius esse, quod absolutius coqui, tanquam sub testa fornacis specie reuerberatoria possit, & simul duplici obstaculo flos & mineralia assurgentia compesci, dum non tantùm intra cameram seu testudinem fornacis continentur, verùm etiam, si quid prosiluerit, id camino excipitur. Pictura Erckeri hæc est, Num. 21.

A. Præfurnium seu vestibulum ianuæ instar. B. Ostium furni factum, relicto foramine pro furno. C. Furni testudo clibanodes. D. Caminæ ostium, qua se fumus proripit. E. Focus externus cum catino aposchistico Spleißherdt. F. Focus aposchisticius secundus. G. Paries posticus, per quem folles sunt directi, cuiq; furnus clibanodes, quem regularem vocamus, seu æris perfectorius, Garoffen/ est accommodatus. Truncis autem æris vstulatum esse, non obscurè patet ex orthographia, & verbis authoris. Negat enim panes æris fathiscentes post crematuram excoqui focis maioribus perfectoriis, quibus solent nigri æris massæ perfici: sed decussis spinis, granis & ære cinereo inferri in furnum percoctorium, assimilem Sbatzensi excoctorio, in quo ad purum æs perducatur, & postea recrementis abstractis in placentas diuidatur, id quod foco externo (non interno catino furni) fieri, pictura commonstrat. Scoriæ inde factæ recoquuntur in regulum, qui torrefactus miscetur nouis æris segregati tostique truncis, & ad purum elaboratur.

Furni fociq; æris elaborandi, & argenti inde segregandi, circa Syluam Thuringicam vsitati.

Furnus æris & argenti excoquendi, German. Schmeltzoffen/ Numer. 22. A. Capacitas furni. B. Paries anterior. C. Lutum, in quo interior catinus, cum suo oculo. D. Catinus exterior, seu præfurnium, & massa æris plumbi & argenti, esiq; panis mox in focum segregatorium inferendus. Apud Agricol. hæc massa fit in fornace, quem Germani vocant ein Frischoffen/ quæ est eadem cum præsente. Massa seu panis iste Germanis dicitur, ein Frischstück/ maximè ex ære & spinis plumboque, (interdum concurrente lithargyro, molybdæna, &c.)

Focus

Focus segregatorius, Germ. Scigeroffen/Num.23. A. Paries posticus, seu caput foci. B. Panes segregatorij ex ære, plumbo, & argento. C. Tabulæ ferratæ indeclinè vergentes, relicta in medio rima ad transmittendum fusum metallum. D. Paries anticus duplex ostium constituens commune ad suffurnium, quod est cauitas cum canali, ex quo profluit metallum in præfurnium. E Præfurnium seu catinus cinerarius, quod & cineritium lutosum dixeris.

Focus testorius aut vstulatorius, Germanis Therroffen/Num.24. His panibus æris segregatus destinatus est, vt penitus exhauriatur, & in corticem trahatur, si quid adhuc inest plumbi argentati. Formam habet cratis, cui imponuntur trunci æris considentis, ab Agricola vocati Panes æris fatiscentis. Inde decidũt spinæ in subiectas ciuitates. Germani vocãt Therroffen/à torreo, quasi tostriná dicas.

Focus æris regularis, seu æris ad regulam excoquendi, aut perfectorius æris, Germanis Gahrherdt/Num.25. In hoc enim æs separato argento per plumbum, recoquitur ad finem seu regulam, fiuntq; panes tenues placentarum instar, quod fissum æs vocant. Ibidem etiam colligitur flos æris specie pulueris.

Cinereum maius, seu focus argenti à plumbo segregandi, q̃ Germani vocãt abtreiben/vel Treibherdt/Num.26. Chymicus est fulminatorius, propter signũ plũbi separati, q̃ est species radiãtis emicãtisq;, quasi fulminis cãdore argẽti. Debebat à fulgure vel corruscatione potius appellari. Simul hic euenit̃, q̃ flores purpurascẽtes dicũtur, propter halit⁹ fumosq;, inter quos pur⁹ argẽti splẽdor effulget.

Inter furnos ad fundendum idoneos hæc forma etiam aptissima est, de quo Libau. in comment. Alch. part.1. lib.3. de Distractionib. c.6 de Fusione, pag.251. Num.27. A. Fornax fusoria cum antico (χωνεία Græcis.) B. Eadem absque antico, vt dispositio cratis appareat. Vtrique in pauimento addita est designatio cinerarij, & fouea seu præfurnium, si placeat etiam multam copiam æris fundere. C. χῶνος seu χωνεῖον, catinus fusorius triangularis parua forma repræsentatus. Necessitas imperabit ampliorem. D. Eius operculum. E. Retinaculũ, seu capsa, cui inclusus catinus firmatur. Ea ex ferreis bacillis seu armillis est, & plerunq; defenditur. F. Catiniceps seu forceps arcuatus ad prehendẽdos catinos, extrahendosq; ex igni. G.H. Vnci versorii, quib. miscetur metallũ in catino. K. Versorius prunarũ, q̃ munus sustinet etiã Baculus retortus. M. Nam prunæ mouentu- detra-

hunturque istis, maximè cur argentum ad regulam excoquitur L. Rudimentum Prunicipis. N. Alueus ferreus, in quem metallum fusum immittitur. Sed sunt & aluei oblongi, seu canales, item tabulæ, typi, & alia, in quæ effundi solent liquata, vt vel bacilli fiant, aut virgæ, vel certa forma figurentur.

Furnus fundendi vitri & massæ gemmeæ, Num. 29 Prima pars actu vna, potentia duplex ferreo axe vel crate ab humo seiungitur, vt cineribus & flatui sit locus. Per ostium ligna immittuntur, & simul aura subministratur. Sequitur Ergasterium pauimento diuisum. Est hoc fornicatum, interstitium, in medio pertusum, factaq; flammis via, per quam ebulliunt, & in cameram, vnde redeunt in pauimentum, eluctantur. Talis fornax apta est recoctioni, si ita fiat. At aliquando interstitium inter vtramque fornicem etiam cratis vicem præbet, & sic conformatur. Tunc ligna per superius ostium iniiciuntur, dispositisque carinis vel ollis, arenæ, nitrum, sal, cinis, magnes, &c. mista eliquantur, cuius dispositionis causa margo, ambitusque cratis debet esse solidus. Hoc modo mallemus cinerarij ostium ad latus vel tergum reiectum, ne obsta et fusor. Sed consultius est in Hypeccausi focum fieri, in fornice seu testudine collocari fundendam materiam. Ita enim purior conflabitur. Sed & sic rectius disiungerentur ostia, secus ac pictura exhibet. Atque ita se habet fornax præparatoria massæ & Hammonitri. Inde transfunditur materia in fornacem secundam, cuius figura parum differt à iam picta. Est enim in testudinem reducta, fornicibusque distincta, modo duobus, modo tribus, iam etiam arcuatim exstructa, ita vt arcus iungantur muris, in quorum spatio secundo fenestræ sint singulæ pro conflaturis: Iam absque arcubus simpliciter educta: Imo etiam interdum solitaria, vt tristegos, interdum sociata iunctaque fornaci laterali ad refrigeranda conflata vasa, quod munus tamen in tristega mandatum est cameræ superiori, vt sit compendium operæ & spatij: Tristegon proponimus tale ex Agricola.

Concamerata arcuataque fornax, Numer. 28. tria habet loculamenta. A. Imum, quam Hypocausin cum Vitruuio vocamus, aut Pyriaterium, seu focum, in quo ligna arida super axe ferreo accensa luculenta ardent, & copiosa puraque flamma. B. Spatium secundum, seu medium, quod Ergasterium est, & Conflatorium.

C. Ter-

C. Tertium seu summum sub testudine, quod est refrigeratorium, sed non sine flamma caloreve. In eo collocantur capsæ tegulorum forma, quæ vitra illata defendant de flammis fumisque, si quis negligentiæ culpa existat, cùm ars requirat ligna ἄκαπνα, & eius gratia materiam singulari clibano vel Sole feruente arefacere iubeat. D. Arcus lapidei diuidentes simul fornacem in stationes operariorum, & sustinẽtes fornicem. Illi in vertice centro communi coeunt, seq; intersecant mutuo. Fiunt plures paucioresve pro arbitratu Magistri, & magnitudine furni, quanquam nulla necessitas arcus extantes imponat, cùm alicubi placeat inoffensa rotunditas, fenestris nihilominus & stationibus dispensata. E. Spatia inter arcus, quibus explentur, committunturque, sed illis extantibus. F. Ostium hypocausti per quod inferuntur ligna, subitura, irrepit famulus ad efferendos cineres. G. Margo fornicis diuidentis Ergasterium & Hypocaustum. H. Eiusdem fornicis solum, quod est hypocausti rectum. In eo stabulantur ollæ hammonitrum continentes, ex quibus maturius iam liquor extrahitur, & conflando figuratur. I. Ollæ, quas ea forma exhibuit Agricola. Sed nihil prohibet humiliores esse, vt materia hauriri possit, & tamen oportet eas æquare fenestræ marginem, vel non procul abesse. Tot sunt numero, quot fenestræ & stationes conflatorum. K. Crater fornicis inferioris, per quem flamma emicat consurgitq; in imposita cameram, indeque reciproco flexu reuersa, plerumque per fenestras elucet. Itaque stationes operariorum potius sunt æstuaria, cogunturq; illi satis caloris fronte aduersa & ore pectoreq; excipere, vnde rarò præter semicinctum & togam lineam ad talos vsque demissam, quid amictus gestant, brachiis nudis versantes vitra, tanquam cyclopes & nudi membra Pyracmones. Pallent plerumque & sitiunt non admodum longæui propter colliquationes morbosq; capitis & pectoris, quæ membra adeo habeant imbecillia, vt pauco vino vel cereuisia inebrientur. Intelligendum autem est, ea spatia, in quibus ollæ & crater exhibentur, effracta esse, sublatumq; murum cum sua fenestra. L. Fenestra, per quam ollæ inferuntur in solum testudinis & iuxta craterem ponuntur. Ea patet tota. Sed cum conflatura peragitur, laterculis lutoq; facitur, ita vt relinquatur saltem aditus angustus, isq; diuisus interdum paxillo. Id caloris coërcendæ gratia

moliuntur, vt intensus materiam eo potentius elaboret. Cùm enim subiens per hypocaustum aura impellat deducatque flammam, & spiritus à summo repulsi exitus quærant, confertim ad fenestras venientes acuram ibi flammam excusitant, vnde cogitur vitrea eliquescere. Per ista orificia etiam immittuntur conflatoria ferramenta ad massulas hauriendas. In iisdem si cubi coagulat durescitq; amplius vitrum, quàm vt fingi porrò queat, cogitur remollescere. Inde prorumpens calor stationes quoq; calefacit, ne abrumpatur dissiliatq; materia. Sed fartæ fenestræ icon litera M. designatur. Sunt quidem operarij satis procerę staturæ, vt singulis Atlantas aut Longuriones videre putes; verumtamen scabellis opus habent, in quibus consistentes circumagant, rotentq; vitra præsertim gerania, atque in iustam longitudinem producenda, non rarò opus est scamnis altioribus. N. Margo fornicis superioris, quæ eius solum, quo tegitur Ergasterium, simul indicat. Id litera O. notatum est. Recipit capsas vitrorum iam figuratorum, vt diximus. P. Foramen quadratum, per quod ex Ergasterio admittitur calor reciprocus. Id in medio est, oppositum crateri Ergasterij, sed angustius. Q. Ostium cameræ superioris, per quod imponuntur tegulæ & vitra. Ita se habet fornax ista. Est autem procliue, videre, quod, nisi vrgeat operarum instantia, eadem fornax, sex aut octo conflatoribus opportuna, sola possit sufficere ad præparandam, excoquendam, conflandamque materiam. Si enim octo sint fenestræ, quatuor destinari possunt præparandæ, quatuor conflandæ misturæ, aut alternis vtrumque procurari. Quin & in hypocausto simul lapides vitrarij vrentur dispositione artificiosa, qua etiam simul defendi potest murus fornacis. Sed vbi vitra copiosa fiunt, & die noctęque operariis mutatis laborandum, ibi satius est, diuersis diuersa peragere. Alioquin etiam Hammonitrum nocte à pueris famulisve præparatum conflatores die elaborant.

Furni aperti Rhetici (Hypocleptræ descensorij primi, cœci à baculo dicti, ῥαβδιακὸν, ἀναρξυλίου, λόξου, curui) effigies, Numer. 31. ⊙. Clausum habet focum, & vtrumque catinum plumbo eliquato, vel, si opus fetuet, mistura minerali & metallica instructum. ☽. Exhibet apertos vacuosque catinos, & anticum foci effractum. A. Paries frontis. B. Paries lateris sinistri. C. Recessus foci vsque ad pa-

ad parietem posticum. D. Catinus foci cum foramine, per quod subterfugit, quod eliquatum est. E. Exitus catini fornacis in præfurnium: Et hæc est illa via seu ductus curuus, quæ inserto ligno effingitur, & nomen quod tàm furno, quàm operi, apud Germanos imponit. F. Fundus seu planta præfurnij ex aggesto luto furnili. G. Humilis catinus seu scrobs, in quam è ditiore catino impleto, detractisque scoriis fit punctura, & profilit liquamen metallicum: Vbi etiam lapis consistit, & finditur in panes; stannumque plumbeum argentatum vel auratum exhauritur in patinas ferreas. I. Foci anticum ex luto. Farturam appellamus in furno clauso. K. Catinus secundus editior, qui contiguus est fornaci, vt inde simul incalescat, fiatque metallica mistura purior. Materiam quidem intelligitur continere, qua occultatur viæ exitus: sed infra marginem, ob detracta recrementa, & quia nondum absoluta est excoctio. L. Catinus humilis lateralis, plumbum fusum habens, quod vt liquidum maneat, prunæ adiici solent. M. Murus posticus communis, per quem folles inspirant.

Fornacis Noricæ Rudimentum, Num. 30. ♄. Clausam feruentemq; opere excoctorio signat. ♃. Feriantem perfractamque sub muro antico, vbi fartura foci est. Non multum differt dispositio á præcedente. Catinus saltem superior extra fornacem iunctus est ei, qui latet intra muros in foco interstitio rupto. A. Pars media in foco. B. Alterum medium extra focum. Interuenit autem farctura in antico, ita vt cruribus pertingat catinum; diuaricatione verò liberum relinquat exitum, qui in fornace clausa oculi speciem refert, cuius in Rhetico Furno nullum aspectui apparet vestigium: vnde & ille cœcus vocatur. Catini humiles modò in dextrum, modò in sinistrum. Quoniam autem istis furnis excoqui vt plurimum solent nobiliora metalla, aurum & argentum, siue in venis sint, siue fornacum purgamentis, quas cadmias vocant metallurgi, & recrementis. Nec minus etiam prima forma furni alternantis, eisdem maximè inseruit, solent binæ coniungi, & concamerato camino supponi, vt quicquid familia Magistro etiam inuito, ne quid de oscitante & imperito dicamus, corripuit, & fornace extulit in sublime, exceptũ redeat ad opus, & vnà cum scoriis

cadmiisque, aut ſui generis materia recoquatur. Structuræ iſtiuſmodi icon ſequitur, potiſſimum Noricæ fornaci accommodata, ex qua iudicium ſimile fieri de cæteris poteſt.

A. Furni Norici, iiq; tribus lateribus repræſentati, Num. 32. Antico, ſiniſtro, dextro. B. Fartura ſub antico, foco prætenta. C. Catinus ſuperior. D. Catinus humilis. E. Supra fornacem dextram effracta camini via, per quam aſcendit fauilla. F. Caminus abruptus, vt in cameram ſpargantur fumi. G. Cameræ pauimentum æreis virgis ſtratum, quibus accreſcere ſolent quædam mineralia. H. Teſtudo Cameræ. I. Caminus ſubdialis, cuius planata innititur pauimento: ſed feneſtræ quatuor additæ halitum iam metallicis ramentis, & mineralibus corpulentioribus, quæ vel puluerulenta ſpecie euecta, relapſa ſunt in pauimentum, vel flammis reſoluta loci frigore iterum colerunt, accreueruntq; alicubi: Deſtitutum, reuolutumque emittunt, nihilominus vna ſubterfugientibus ſpiritibus, & corporum concretione reſolutis, quos aura abſorbet, & paſſim diſpergit, aut etiam vaporibus, aliisq; halitibus miſtos per pluuias, rores, aliasq; apocriſes reddit. Vnde non mirum eſt, alicubi tinctoris, acrimonia, aliisq; qualitatibus imbutas pluuias & niues cadere, cum eiuſmodi caminorum paſſim plena ſint & habitata, & deſerta loca, Vulcano etiam ſub terra ſuos halitus in auras efflante. Huiuſmodi fumis flores, qui ſunt in vicinia, arborum nimirum vitiumque pereunt, ſi tanguntur. Plerumque enim fumi ingraueſcunt, cùm eluctati ſunt, & recumbunt. Nec ideo venenatæ Cadmiæ, vel Arſenici, Marchaſitæ, ſtibij, Mercurij, ſolorum eſſe putandum eſt: ſulphuris & atramentorum ſaliumq; ſpiritus, alias ſuo modo vtilia medicamenta idem peragunt, vt de ſale nitroſo, fumo ſulphuris, & vitrioli vena liquoreq; conſtat. K. Ianua in cameram ducens, ad quam pertingit ſcala. N. Per eam irrepit miniſter cum ſcopis & vulſellis, materiamq; conuerſam & corroſam præcipitat deorſum in officinam per tubum litera M. ſignatum. L. Feneſtra, qua ſola aliquæ cameræ ſunt inſtructæ, ianua remota. O. Pilæ, ſeu atlantides columnæ, quæ teſtudinem arcusque ſuſtinent. Eæ opere Græco pro Perſis captiuis, & Caryatidibus poterant captis Turcis, in perpetuam gentis ignominiam, expoliri, καὶ ταύτῃ μὲν δὴ ταῦτα.

Cru-

Crudæ fornacis Num.33.ſimplicis forma hæc eſt: A. Anticus paries pro amplitudine fornacis latior: Et deficit ad farturam. B. Focus cum ſua fartura, cuius ſpecies humilior eſt, quam ſuperiorem, propter fuſionis copiam: Et ſané cum pyromacho faciendo plurimum deſtinata ſit hæc fornax: Ille veró ſæpius fiat ex pyrite toſto, crudoque, & ramentis, & ſcoriis (ferè tribus partibus toſti, vna crudi pyritæ, ſabulo eluta pyritæ æroſi, & ſcoriis fiunt panes, qui reſtincti cremantur, iterumque quatuor plerumque partibus iuncta vna crudi recoquuntur in panes, qui ſi ſat ſunt dites, cremantur, & excoquuntur in metallum: ſi nondum aguntur, denuo per focum crudum cum paucis ſcoriis mollibus, & in panes rediguntur. Alia ratio commiſcet pyritæ 6. partes venæ ferreæ vel ferruginoſi lapidis quatuor, duas ſcoriarum: Et hæc excoquit, donec panes fiant, apparet fluxilem materiam eſſe, quæ non egeat alto foco. C. Os patulum grandius, ad quod recrementa ſæpius ſubſiſtunt, & ſpatha ſolent auelli. D. Catinus altior. E. Humilis.

Furni Heterophimoti ſeu ſuper punctura hæc eſt effigies, Num. 34. A. Murus poſticus. B. Arcus ad regionem follium. C. Axis, ad quem Tympanum accommodatum agitat, vertitque, & folles mouet. D. Lacuna ſeu fouea ſubterranea recta, quæ ab Antico fornacis tendit ſub ea in aquagium. Eius eſt & alia forma. Nam in tranſuerſum porrigitur ante fornacem, & in poſticum declinat canalem euehendis halitibus vaporibuſque, quos focus incenſus ex terra humida reſoluit. Sed tamen conſultius eſt, in anteriore parte prominere tubum, & non penetrare per murum anticum lacunam, ne aquas ſorbeat. E. Tubus ex ferro & emiſſarium vaporis ex lacuna, per canalem, qui opertus eſt lapide, ſicut & lacuna ipſa. F. Fornax Heterophima tripliciter repræſentata; Et quidem prima habet oculum obturatum in fornicato oſtio; Secunda eundem paulò humiliorem in quadrato, ſimulq; indicatur, eam inſeruire venis difficilibus, hanc fluxilibus. Tertia oſtium totum patens exhibet, vt foci inſtruendi locus appareat oculis. G Oſtium acuatum foci. H. Os eius, ſeu oculus. I. Catinus ſeu præfurnium profundus. K. Farturа quadrata. L. Præfurnium minus altum. M. Farturæ locus patens in tertia fornace. Plura qui deſiderat, Agricolam conſulat.

Hoc modo 4. exhibentur fornaces, Num. 35. vno ſchemate. H. V-

ſtrina argenti eſt abſque regula. ♀. Eiuſdem vſus fornax nuda, paulò tamen aliter efformata. ♂. Fuſoria capſa popularis intus luto craſſo facta, & in catinum efformata. Fit ex bracteis & armillis ferreis tripes, & aura inſpiratur deſuper follibus. ☉ Ventoſa eſt, ſeu anemia ad effigiem furni cinerarij, extructa alias confuſioni ſeu commiſtioni ſtibij & auri deſtinata apud probatores: eaque fit ex argilla opere figulino duabus partibus ſibi mutuo adaptatis, quarum ſuperior circa limbum ſuſtentacula habet ad ſuſtinendam crateram ferream. Foris additi ſunt globi manubrii vel anſarum loco. Ducitur ſatis craſſo luto, atque etiam, vt firmior ſit, craticula immiſſa intus farcitur pollicari aut ampliore craſſitie. Fit & ex ferri laminis, vna vel duabus partibus, quæ intus in ergaſterio ſunt exaſperandæ, ad lutum accipiendum. Parantur huiuſmodi fornaculi etiam abſque oſtiolo ergaſterij; prunæ enim imponuntur per orificium in ſummo patens. Forma facile intelligitur ex pictura, ſi induxeris oſtiolum ſuperius. Agricola quadratum ſchema habet, quod adiecimus. Ita Erckerus excoctorium æris depinxit, vt facile poſſit pro hac anemia eſſe, atque etiam inſeruire præſenti conſilio. In Furno primo, litera A. catinum in foco prunis plenum deſignat, in quas à tergo follis E. inſpirat. B. Anſa depacta in focum eſt ad trabis ferreæ pedatæ, quam elementum C. notat cuſpidem recipiendam. Huic fulcro ligna imponuntur, vt eo luculentius ardeant. D. Valuæ ferreæ vel æreæ, quarum obiectu Magiſter ab æſtu defenditur. F. Catinus ſecundæ fornacis inanis.

G. Auræ per folles incuſſæ foramen.

H. Teſtudo ſub foco.

CAPVT

CAPVT IV.

De Furnis cæmentatorius.

HVCVSQVE de Furnis apertis: Tecti sunt, quorum superficies tecta est. Furnus tectus est simplex vel compositus.

Furnus simplex est, qui simpliciter & absolutè sine alterius adminiculo constat: Estq; calcinatorius, vel dissolutorius.

Furnus calcinatorius est, qui rebus calcinandis inseruit, vt cæmentatorius & reuerberatorius.

Furnus cæmentatorius est, Num.1. in quo ignis ad res cæmentandas dextrè accommodatur. Varij in huius operationis negotio possunt adhiberi furni, ille tamen, quem modò describemus, tum ob ignis continuitatem, tum ob eiusdem conuenientem graduum administrationem, præ omnibus aliis nobis arridet, & sequente modo erigitur: Fiat murus ex lateribus in quadrum, qui intrinsecus cubitalis sit lateraliter, & sursum ad sectionem primam vsque pedalis, ad conisterium, litera A. notatum, constituendum. Porrò ad secundam sectionem adhuc pedalis fiat, ad ergasterium conficiendum, quod litera B. ostendit. Inde ad turrim furnus inclinari debet, C. ad altitudinem vnius pedis. Porrò ab huius furni cuspide turris. D. Tripedalis in altum euchēda est, cuius interior pars sit pedalis capacitatis. Atq; ita exstructi huius furni proceritas erit sex pedum, vel trium cubitorum. Duo autem ostiola in pariete anteriore sunt relinquenda: Vnum, E. in conisterio continens tertiam cubiti partem in latum, & sextam in longum, cineribus eximendis, aëriq; attrahendo aptum: Alterum F. in foco sesquialterum quadrantem cubiti habens. Intra hæc ostiola craticula ferrea ponitur, & supra illam ferrea aliqua lamina, cui tegula fornicata vel pyxis cæmentatoria superimponi possit, collocatur. Tegulam hanc fornicatam, vel pyxidem cæmentatoriam carbones è turri recta prolabentes tegunt, & igniunt. Præterea quatuor foramina, in quolibet nempe pariete: Vnum G.G. ventilabra dicta, in deuexitate sunt constituenda, vt carbones vnco ferreo moueri per illa queant. Habeat & turris foramen H. in supremo ad auriculatis digiti amplitudinem. Hoc foramen nunquam ferè clauditur, sed vt ignis aërem fouentem ad se attrahat, apertum

relin-

relinquitur. Reliqua ostiola & foramina suis obturamentis probè claudantur, vt furnus secundum operis exigentiam ignem accensum 24. horarum spatio continuum citè fouere possit.

Fornacem cæmentatoriam sic describit Agricola in 10. de Re metallica: Fornax tres cameras habeat, quarum infima sit alta pedem. In hanc & aura per os eius penetrat, & cinis decidit, & lignis combustis, quæ ligna sustinent bacilla ferrea sic collocata, vt cratis figuram repræsentent. Mediæ altitudo sit duorum pedum, per cuius os in eam immittuntur ligna, quæ vel querna, vel roborea, vel cerea, vel lignea esse debent. Ex his enim ignis lentus & diuturnus, quali ad hanc rem nobis opus est. At suprema camera superius pateat, vt ollæ in eam demitti possint, quarum altitudinem habeat. Eiusdem fundus constet ex bacillis ferreis tám validis, vt ollarum pondus & vim ignis sustinere queant, tanto inter se spatio distantibus, vt hic bene penetrare, & ollas calefacere possit, quæ etiam ipsæ inferius sint angustæ, vt igni in medium inter eas interuallum recepto incalescant: superius amplæ, vt coniunctæ eundem aliquantulum arceant. Quinetiam fornax superius laterculis non admodum crassis, vel tegulis & luto obturetur, relictis tantummodo duobus vel tribus spiramentis, per quæ fumus & flammæ eluctari possint. Pictura fornacis hæc est.

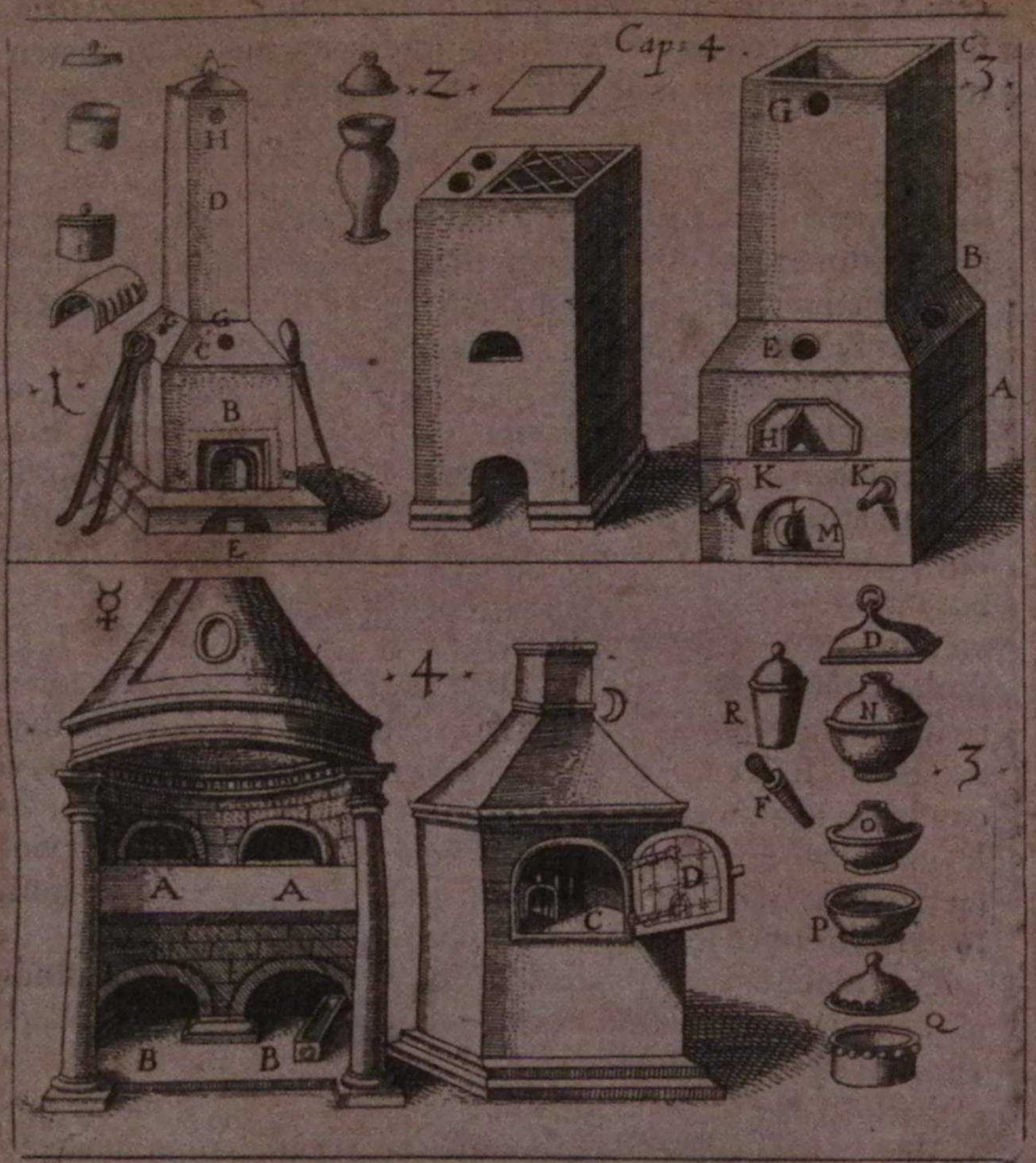
Cum magna quantitas cæmentanda est, nulla commodior via est, quàm vt caminus iuxta sequentem Diagraphen constituatur. Quanquam enim & alij furni possint parari: Hic tamen, mea opinione, est vtilissimus. Fouet enim ignem horas 24. ea constantia & continuitate, vt non multum in eius cura sit laborandum. Fit autem in hunc modum, Num. 2. Ex laterculo cocto extrue quadratum, quod interna amplitudine habeat cubitum, tantundemque altitudine. Deinde reducatur modicè ad angustias obliquatis lateribus in altitudinem dimidiati cubiti. Hinc educatur in altum turricula ace diæ vsque ad sesquiulnam, vel duas, cuius interna amplitudo sit sesquicubitalis, & longitudo totius camini 3. vel 4. vlnæ. In anteriore parte duo efformentur otificia, inferius longum trientem, altum sextantem, vt aura possit penetrare: superius amplum 4. vluas, & dimidiam, & eiusdem altitudinis. Iuxta hoc disposita esto craticula ferrea, quæ contineat laminam fictilem intra fornacem.

cem. Super lamina locetur tegula (quali vtuntur probatores in sua fornacula) quæ exæquet orificij altitudinem, sub quam cæmentum inferri, & in tuto esse possit: vel etiam sine tegula olla cæmentatoria ponatur super laminam. Qua se obliquat fornax, quilibet parietum habeat vnum spiraculum. Turriculæ accommodetur suum operculum, sub quo ferè iuxta marginem aliud paruum respiraculum expressum esse oportet, ne suffocentur prunæ, Num. 3.

A. Spatium pyrinterij & ergasterij; quæ duo distinguuntur craticula. B. Obliquatio fornacis, in cuius parietibus sunt quatuor fumaria: Et hæc est Ergasterij superior veluti concameratio seu testudo ad reuerandum comparata. C. Turricula acediæ. D. Eius operculum. E. Spiracula seu fumaria. F. Conus, quo obturantur. G. Prunarum respiraculum in turricula amplitudine digiti auricularis. H. Ostiolum superius, cum ansatis valuis. K. Trabes, quibus innititur tabula fictilis, & craticula. Eæ prominent hic foras, vt item imponi tabella possit, vel reclinari super eas valuulæ. L. Ostiolum inferius cum valuis ansatis. M. Foramen auræ ingredientis sub ansa. N. Olla cæmentatoria ventricosa. O. Olla humilior, sed latior. P. Testa. Q. Pyxis cæmentatoria ferrea cum nodis, vt constringi operculum filis ferreis possit. R. Alia pyxis, vtraque solet in cæmento regali in summo habere exiguum foramen, vt violenti spiritus salis ammonij subterfugiunt circa rupturam pyxidis. In figendo tamen foramina etiam obstrui possunt.

☿. Cæmentatorius Panthei, Num. 4. A. Focus est cum testudinibus arcuatis. B. Testudines sub foco, quibus solet supponi capsa cum aqua ad alliciendos ex foco halitus inter cæmentandum vagantes. In opere verò fusorio excoctoriove remouenda aqua est. ☽. Vstrina Agricolæ sub tegula, vbi C. notat ergasterium concameratum, quod sursum abit in caminum subdialem. D. Foriculæ ferreæ cum ostiolo sustinentes vicem valuarum in furno præcedente. Portò in cineritiis magna fraus est, si lignei bacilli vel ramenta eis occultentur. Nam in combustorum locum secedit metallum. Idq; sibi solent fraudulenti excoctores rapere, de quo diligiendum sedulò est Dominis Fodinarum. Hactenus Furni cæmentatorij, tàm pro ære, quàm pro vsu medico.

Vide sequens Schema.

CAPVT V.

De Furnis Reuerberatoriis.

EIVSMODI fuerunt Furni Cæmentatorij: Nunc ſequuntur Reuerberatorij, in quibus impoſita materia à reuerberante flamma calcinatur. Hic ſequenti modo artificiosè exſtruitur, Numer. 1. Erigatur murus lateritius in forma oblongiori, altitudine vnius

vnius pedis, pro coniſterio. A. In eius pariete alterutro locus vacuus ad quatuor digitos latos oſtiolo, per quod cineres eximi poſſint, relinquatur ſub litera B. Huic muro impone cratem tranſuersè, quam litera C. demonſtrat, & ſuper illam murus D. adhuc pedalis fiat pro foco, qui ſupra prædictum oſtiolum etiam alterum, E. ſignatum, per quod ligna immittuntur, habeat. His ita compoſitis, ſolarium F. ſupra murum ex lateribus conficitur, quod poſteriorem murum ad tres digitos latos non contingat, vti per iſtud foramen G. flamma permeare poſſit, & in ſequente camera retenta in materiam reuerberare cogatur. Porrò relicto in pariete anteriori oſtio mediocri. H. Supra illud ſolarium, vbi materia reuerberanda imponi eximiq; poſſit, reliquam furni partem, quæ altera reliquorum paulò humilior ſit, concameratione firma I. occludimus, atque tàm poſteriorem, quàm anteriorem furnum, relictis in facie digitis latis duobus ſupra prædictum ſuperius oſtium quatuor iuxta ſe poſitis ventilabris, litera K. ſignatis, quibus ignis dextrè & conuenienter dirigi, eiusque calor augeri minuive, pro arbitrio & exigente negotio, poſſit, muris lateritiis firmatum obturamus. Omnibus hunc in modum exſtructis, cuilibet oſtiolo ſuum conueniens obturamentum formamus, illiq; imponimus, furnumque vſui inſeruire iubemus.

Libauius in comment. Alch. part. 1. lib. 4. de Extractionib. cap. 15. pagin. 322. & 323. talem formam demonſtrat Reuerberij, Num. 2. A. Pars anterior, in qua ampla rima, per quam ampullæ roſtrum prominet. Ea luto obturanda eſt inſerto vaſe. B. Poſticum. C. Latus ſiniſtrum, quod officinæ parieti poteſt adhærere. D. Latus dextrum. E. Tectum ex tabulis vel lateribus. F. Cinerarij ſpatium. G. Præfurnium. H. Oſtium cinerarij. K. Signa trabium, quibus luto obductis innititur ampulla loricata. Eas trabes ex ferro eſſe, & in medio curuatas ad recipiendum ventrem, vtile eſt. L. Ampulla accipiens. M. Ampulla tradens, pro qua poteſt eſſe retorta. N. Infundibulum, in quod influit liquor ex ampullæ fundo perforato. O. Recipiens ſecundum in aqua frigida poſitum. Hæc vaſa firmo glutine cohærent. P. Frigidarium. Q. Feneſtræ, per quas ſuper ampullam carbones immittuntur. Eis reſpondent duo ſpiracula in antico.

Ex hac forma destillari solent fortes aquæ & spiritus cum oleis mineralibus, Num. 3. Furnus ex laterculo constat, & potest pyriaterio, cineratioq; seruatis effringi, & pro vasorum ratione mutari. Flamma eluctatur inter lateres, quibus tegitur. Quæ à sinistris est ampulla, interdum in sublimiorem ventris partem foramine pertunditur, ne violentia spirituum rumpatur. Id autem ligneo cono obturatur, & reseratur, cùm necessitas postulat. Ignis per stipites ligneos procuratur, postquam paulatim per gradus prunarum adminiculo est incensus, & fornax concalefacta. Vasa fulciuntur bacillis ferreis, vel capistris luto illitis.

Varij sanè sunt modi calcinatorij, cuiusmodi adhuc videri possunt; Ex Libauio tales in medium adferuntur, Num. 4. Ex dispositis laterculis super foco extruitur, vt latitudo longitudini sit dupla. A. Frons. B. Latus. C. Cinerarium, quod tegitur crate, sed non tota patente. Lateres enim lati parietibus applicantur, vt in medio tantum foramen relinquatur pro spiritu & cineribus, crates constat ex bacillis ferreis triangularibus, quibus interponuntur lapilli iuxta capita in muro, ne moueantur. D. Pyriaterion super crate, in quo accenduntur arefacta ligna. E. Ergasterium cum tabulato ex lateribus planis, in medio relicto foramine, per quod eluctentur & regantur flammæ. Trabes ferreæ tabulatum sustinent. In eo collocantur ollæ cum materia calcinanda, nec abludit à vitrariorum dispositione, foramen seu ostium. F. Aliqui in antico faciunt, aliqui in latere, vt per id inferri catini, & opus inspici possit. Clauditur furnus laterculis transuersis. Quæ spiracula sint relinquenda, & quæ ratio graduandi, artificis committitur industriæ. Variæ eius formæ nobis ab authoribus offeruntur, ex eis quasdam huc proferre placet, vti videre Num. 5. Quadratam hanc figuram voluisse Catonem, ratio mensuræ exigit, & est dupla longitudo ad latitudinem. Orificium & fauces summæ possunt esse rotundæ, vel quadratæ; Et sanè fornacis interiorem dispositionem angulosam esse, exitum autem rotundum obiecto tectorio nihil prohibet. Latera in præceps vergunt, ne calx sidat. Structura & exædificatio debet esse iusta, & foris farta, munita, seu tectorio, quod nos incrustationem dicimus, ne calor vel flamma per hiantes rimas possit euagari. Nam ideo in angustum surgit, vt coarctata flamma sit validior, & quasi reuerberans.

rans. Quæ de electione lapidum habet, ea etiam sunt apud Vitruuium lib. 2. cap. 5. vbi iubet calcem coquere ex albo lapide, vel silice: Ex spisso duroq; quidem ad structuras; ex fistuloso verò ad tectoria. Ignis continuus est ad horas 60. seu triduum ferè, vt Commentator Vitruuij scribit, quanquam alicubi etiam diutius aut breuius foueatur pro firmitate materiæ, & aliis circumstantiis. Decedit lapidum ponderi pars tertia vel circiter. A. Fornax Catonis vnius præfurnij. B. Duorum, quorum inferius est cinerarij ostium, & distinguitur à superiore seu pyriaterio crate, vel dispositis laterculis saxisve arenariis pro crate. Quomodo inferri saxa debeant, & ordine disponi, vt ignis potestas in omnes agat, discendum apud calcarios. Plerique in cameratum fornicem circa pyriaterium redigunt, sed relictis meatibus ad superiora.

Est etiam calcinatio per ollas, Numer. 6. in suis reuerberiis, aliquando focis, nonnunquam extemporaneis furnis: Ex quo genere sunt, quos in atramento seu vitriolo calcinando sic depinxit Dornæus. In cæteris calcinandis varia adhibentur reuerberia, furniq; e fusorij, & similes. Geberus calcinaturus metalla mollia, probat tornacem magni ignis. Metallum in patinas ferreas vel terreas digerit, inq; furnum calcinatorium ita ponit, vt ignis subdi possit, carbones supponi, & sufflari. Statuit eadem super tripode, vel tribus columellis é lapide, & parietibus constanter interuentu lapidum iungit. Quid multis opus? Pingunt furnum quadratum, & catinum rotundum, ita collocato catino, vt cutis concrescens detrahi possit, igne subtus valido. Non subterfugit plumbum, vt in excoctoriis, sed cogitur ignem pati. Fingat sibi quisque furnum.

Libauius in comment. Alch. part. 1. lib. 3. de distractionib. cap. 21. pag 282. tale Num. 7. demonstrat etiam calcinatorium: ♄. Cista calcinatoria ♄. Eius operculum humatum, á quo suspendendæ lamellæ, eius locum sustinere olla similis potest, aut fortuitus aceruus gigarterum, aut polentæ hordei excocti, &c. ♂. Olla cineribus calidis plena, in quibus sepultæ sunt prunæ iuniperinæ, & olla cum medicina acri halante, operculum intus vncis instructum est ad lamellas tenendas. ♀. Arenarium cum foco viuo. Ei lebes terreus imponitur cum hydrargyro vel plumbo. Lebeti tuba inuersa affigitur luto. Tubæ orificio insternitur lamina metalli, si hoc est

calcinandum: sin hydrargyrus, is in sacculo super fumum plumbi vel cinnabaris, vel sulphuris demittendus est. Ista tuba potest fieri tricollis seu triuertex, vt signo ⊙. ad plures laminas simul calcinandas. Cætera committimus ingeniosis.

Calcinatio per aquas fortes, interdum etiam peculiaribus perficitur furnellis, quos separatorios vocant; alias anemiis, cucurbitis, tripode, &c. Figura singularis hæc est, Num. 8. A. Fauces duæ, per quas immittitur cucurbitula separatoria, & retrahitur. B. Fenestræ ad contemplandum vitrum. Potest ibi pauimentum fieri, vt interfit inter pyriaterium & ergasterium. Calorem verò accipiat per foramina. C. Ostiola fornaculæ. D. Cineraria, & respiracula. Cineratio imponitur lamina terrea perforata quiescens super fulcris ferreis seu bacillis. E. Cappa vitri, quæ & Furno calcinantis idonea. F. Armillæ fornacem coërcentes.

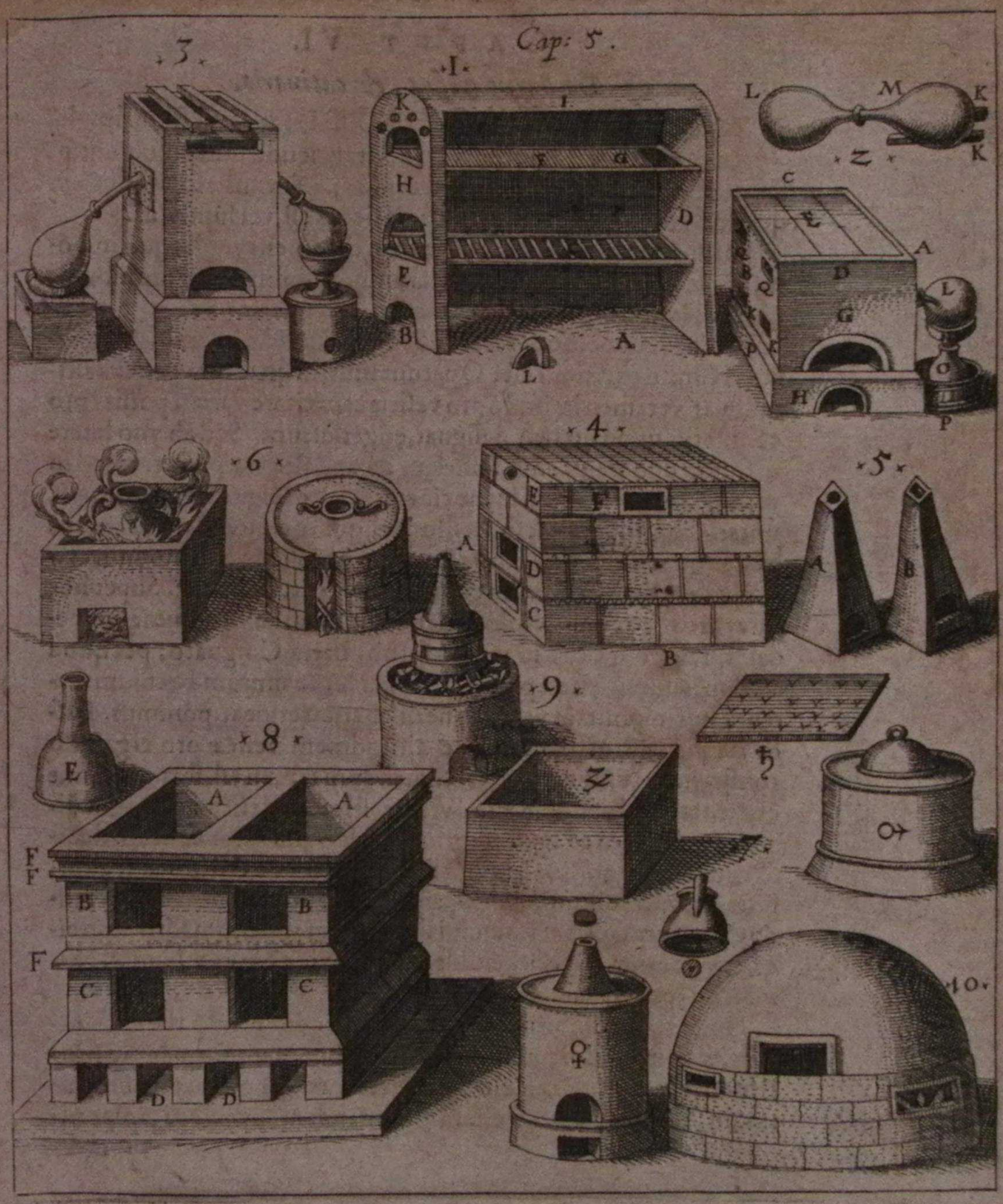
Alij tám laboriosam fornacem repudiant, contentiq; sunt fociulo cum tripode armillari, Num. 9. Talem depinxit Erckerus in secundo Docimastici, &c.

Antiqui tali etiam vtebantur fornace reuerberatoria, vti videre est, Num. 10. Varij possent adhuc dari species, verùm nulla nobis occurrit melior ac habilior, quàm illa, quæ Num. 1. in principio cap. appicta est. Nunc ad Caput sextum accedemus.

Vide sequens Schema.

CAPVT

Cap: 5.

3.
1.
K
H
E
B
I
F
G
D
A
L
L
M
K
2.
K
C
E
A
D
G
P
H
O
P
4.
E
F
A
D
C
B
5.
A
B
6.
9.
8.
E
A
A
F
F
B
B
F
C
C
D
D
☿
♄
♂
♀
10.

CAPVT VI.

De Furno veſicæ, & catinario.

HACTENVS furni calcinatorij. Diſſolutorij ſunt furni ſimplices, cuius ope, ſubtile à craſſo traiiciendo, res diſſoluuntur. Sunt autem Aſcenſorij, aut Deſcenſorij. Furnus aſcenſorius eſt, quando aſcendendo diſſoluimus. Is ſiccus eſt, vel humidus.

Furnus ſiccus eſt, vbi vas materiam continens nulli aquæ imponitur, ſed præter humorem externum diſſolutionem promouet; quod fit in veſica vel catino arenario.

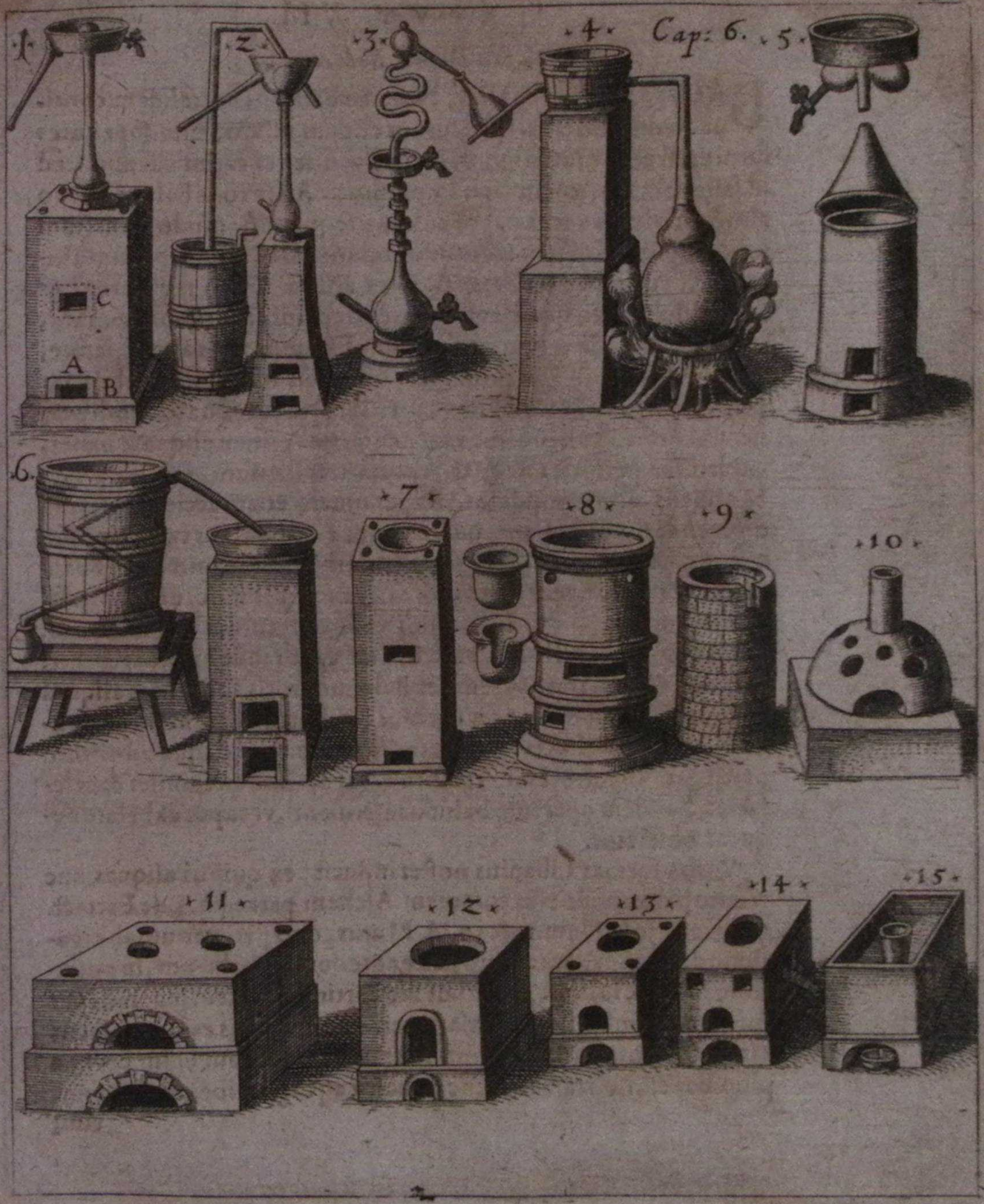
Furnus veſicæ eſt, qui rei in veſica diſſoluendæ inſeruit. Is appoſitus Num. 1. eiuſmodi eſt: Quatuor muri in quadrum pedalis altitudinis (vt tamen latitudo pro veſicæ capacitate variari poſſit) pro coniſterio, quod litera A. deſignat, erigendi ſunt. Sed ab vno latere in fundo duo fragmenta ſufficiant ad angulos ita poſita, quod in medio illorum ſpatium inane cinerario ad 6. digitos lato & alto, B. notato, conſtituatur, & ſuper illud reliquum eiuſdem partis cæteris eſt coæquandum. Super hoc ſtructum bacilli ferrei in modum craticulæ ſunt collocandi. Ita coniſterium exſtructum erit. Super hoc pares pro foco conficiendo ſtruendi ſunt muri, altitudine ſeſquipedales, relicto oſtiolo in medio furno, litera C. ſignato, per quod carbones adminiſtrari poſſunt. Super hunc murum baculum ferreum, qui impoſitam veſicam, ne dilabatur, retineat, ponimus. Hiſce itaque exſtructis murus ad altitudinem veſicæ pro ergaſtulo conficiendo continuatur. Obſeruandum tamen eſt, furnum tantæ capacitatis extruendum eſſe, vt inter illum & veſicam duorum digitorum ſpatium ad minimum intercedat, quo calor veſicam debitè circumdare poſſit. Impoſita denique veſica D. furnus tegitur, prominente nihilominus veſicæ orificio, 4. item ventilabris E. relictis. Tandem cuilibet foramini ſuum obturamentum formatur, eique imponitur. Species eiuſdem plures vide Num. 2. Num. 3. Numer. 4. Num. 5. Num. 6. &c.

Num. 7. Catini furnus eſt, quo catini adminiculo res diſſoluimus, eodem modo, quo ſuperior ſeſe habet, nec quicquam ad ſtructuram quod attinet, ab illo diuerſus eſt, niſi quod loco veſicæ catinum, vel aliud vas materiam diſſoluendam continens, imponimus,

mus,& furnum obseramus. Si autem præter catinum igne aperto aliquid per inclinationem aut latus dissoluere velimus, furnus aliquo in latere quatuor (vel pro re nata) sex digitis latis ad conuenientem capacitatem vacuum locum habeat, necesse est, per quem vas promineat. Hic furnus maximi vsus est in omnibus fermé dissolutionibus, siue per cineres, siue per arenam, siue per ferrum fiant, siue tandem per ignem nudum perficiantur. Libauius noster tales nobis depingit formas, Num. 8. Furnus catinarius cilindrotes, inquit, cuius ima pars conisterium bifore: Media pyriaterium seu hypocaustum: summa ergasterium. Huic adaptare vel ahenum potest pro balneo, vel vesicam pro stufa sicca, vt appellant, vel catinum cinerarium, aut arenarium. Si item placet, solidam continuamq; fac totam & fixam ex latere lecto in circulum: vel opere figulino partibus diuisam. Non opus est, vt admoneariis trabe ferrea, aut murulis, aut bacillis ferreis muro insertis discernendum esse ergasterium, ab hypocausto, vti nec crate separandum conisterium. Illud obseruant Magistri, vt ouali figura paulatim ergasterium stringatur & capacitas vtraque (etiam pyriaterij) in cratulam angustam desinant, sicut supra vidisti. Nonnulli cinerarium spatium geminant. Sic enim calor validior subministratur foueturq; diutius. Itaque hi quatuor partes fornacis habent. Addunt aliqui quintam. Includunt enim totum opus, quod alias sub dio est, cœlo, seu testudine concameratæ, defensionis gratia, & vt calor eó felicius operetur. Sed in plerisque hoc cœlum actu non differt ab ergasterio, cùm eius sit tegumentum. Cæterum ista fornax rectis vasis potissimum est accommoda: Præterea etiam inseruire potest operis apertis pro anemia, vt fusionibus, decoctionibus, &c. Sed pictura altera, Numer. 9. incisuram habet pro retortis, siue nudo igne committendis, siue cinerario, aut arenario interuenientibus: & potest etiam vtraque quadrata, vel quadrangula specie constitui, nec vni saltem vasi, sed pluribus communis fieri, siue ea singularibus catinis sint donanda, siue vna amplo communiq; comprehendenda. Ea sic potest fieri: Amant formas rotundas plerique, quod accommodatæ sint perfectioni ad exemplum maioris minorisque mundi & monadis hieroglyphicæ. Pro eis aliqui polyganias faciunt, quibus substernunt quadratum pedamentum, aut pentagonum, hexagonum,

octaedrum, pleraque pro loci opportunitate & arbitrato. Imitare, quod tibi suaserit præsens consilium. Quas iam oculis subiectas vides, Num. 11. cubum repræsentat, Num. 12. quadrangulum ἑτερόμηκες. Cubi planum fecimus Rhombi forma. Tu fac quadratum rectilineum, aut Rhomboides. In eo vnicum saltem foramen pinximus pro vno catino; si placet, tu exprime 4. aut 5. ita vt per medium descendat canalis in craticulam, per quas prunas deiicias. Circumstent ad angulos 4. catini, quod maximè tunc fieri potest, cùm in officina nullo latere impingit, sed vndiquaque liberum habet accessum. Nihil tamen prohibet posteriore parte parieti cohærere. Præterea etiamsi 4. sint foramina, non tamen necesse est tot supponere catinos, si vnus sit satis amplus: Et pro hoc nos picturam dedimus, in cuius antico vides ab angulis paulatim versus craticulam coarctatum spatium esse, figura ouali, iuxta craticulam ostio peruia. Super illud ostium ab arcu duorum digitorum distantia fundus catini definit. Nos quidem ostio assignauimus tertiam partem altitudinis ergasterij & foci; sed tu in tua officina sequere rationes tuas. Tectum planum est, nimirum ex tabulis ferreis 4. totidem faucibus perfossis, & si libet addere canalem medium, quo loco concurrent, lunatim excisa debent esse, vt circulum exhibeant. Aliter pro vno vase id adaptabis. Pro ferreis laminis seruient fictiles, aut etiam testæ, & lateres plani, nisi velis rectorium inducere ex cæmentis vel luto, vel vtroque, quæ vt sustententur, trabes transuersæ facient. Cinerarium duplo humilius est foci & ergasterij spatio. Sed in re manifesta non opus est verbis. Ex varietate hic plures formas conspicere potes, Num. 10. Num. 13. Num 14. Num. 15. quarum explicationes poteris capere ex comment. Alch. Libauij, part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 33. pag. 170. & 171.

CAPVT

1.
2.
3.
4. Cap: 6.
5.
C
A
B
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.

CAPVT VII.

De Furnis Balnei.

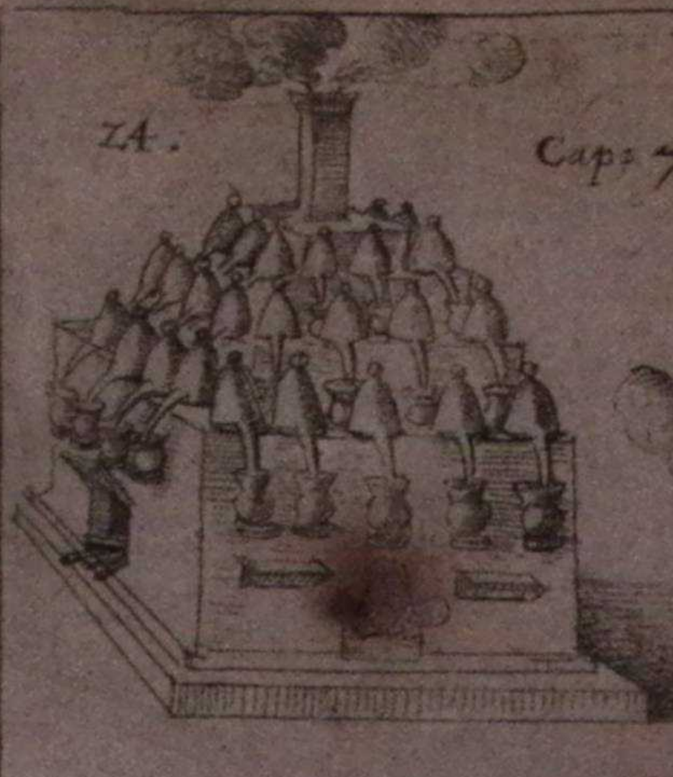
BALNEI furnus sequitur, Num.1. vbi in aheno calidam continenti dissoluimus. Hic furnus eodem modo, quo superiores furni exstruebantur, erigitur, & loco vesicæ vel catini ahenum, ad id fabrefactum, æneum ipsi imponitur. Ast in roris balneo aheno aliud quoddam vas ex cupro susum, sequentiq; modo formatum superimponitur. Fit vas rotundum, duorum aut trium pedum altitudinis, cuius imum literæ A. intra ahenæ sinum recipiatur, & commissuræ adeo quadrent, vt aprè concludi & constipari possint, ne tantillum auræ vel vaporis exspiret. Ex huius vasis aliquo latere, canalis vel epistomium prominet, qui labiis inferioribus ahenum petit, vt exigente id necessitate, per illum recens aqua suffundi possit. Proxima ab aheno hoc vas circumcirca plicam aliquam habet, cui lamina perforata B. quasi septum transuersum, imposita vasa continens, accommodatur. Sæpenumero etiam accidit, vt plura digerenda simul veniant, quam vnum eiusmodi vas capere possit, quocirca ad penuriam hanc supplendam, alterum primo, vel etiam tertium, tempore necessitatis, & exigente digerendorum copia, secundo imponi potest. In summo vasis operculum cupreum, C. conuenienter iuncturas claudens, ne vapor inde exhalare queat, adaptamus. Quando autem per Balneum roris abstrahere aliquid animus est, vasis huius non egemus, sed cucurbita aheno profundiori, imponitur, hac tamen cautione adhibita, ne aqua ad vitrum pertingat. Oportet enim vt tantum vapor illud circumdet & calefaciat. Tandem operculo balneo inseruienti, vt vapor exhalare nequeat, obseratur.

Varias formas Libauius noster inducit, ex quibus aliquas huc referre placet, vide eius comment. Alchem. part.1.lib.4.de Extract. cap.9.pag.308. Num.11.& 13. A. Murus, quo pyriaterium ab ergasterio est diuisus, & in cuius parte anteriore est balneum, in posteriore focus & furnus. B. Furnus sub cortina, in quem putamus per murum foramina seu æstuaria penetrare, vt aliquis calor, modicus tamen subintret, & balneum foueat. Quanquam enim cortina plumbea est, non tamen facile liquescit aqua prohibente, sicut nec

cùm

Caps. 7.

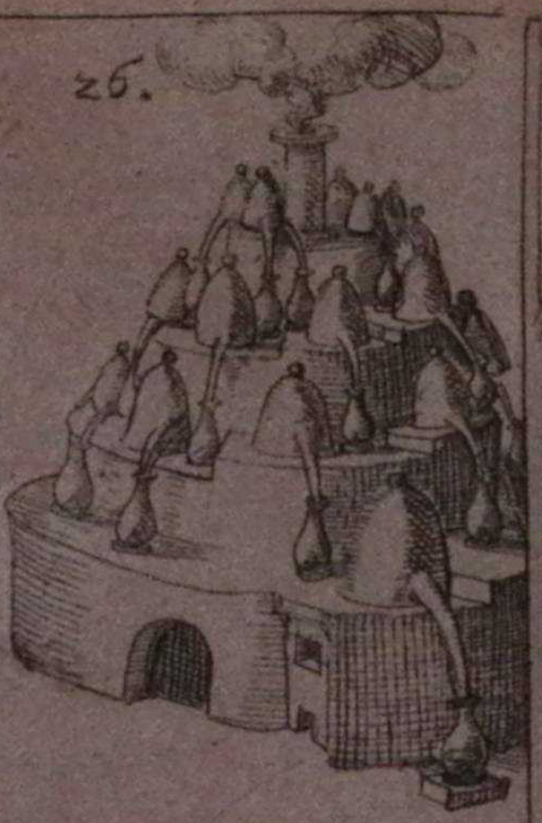
24.

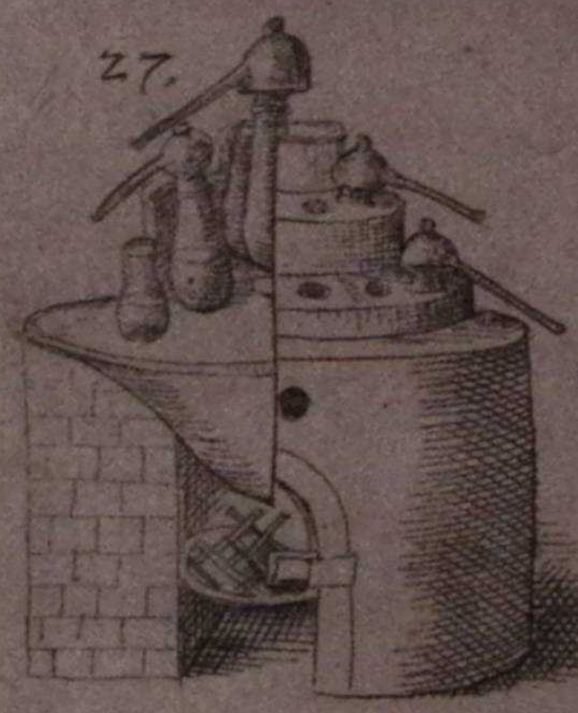
25.

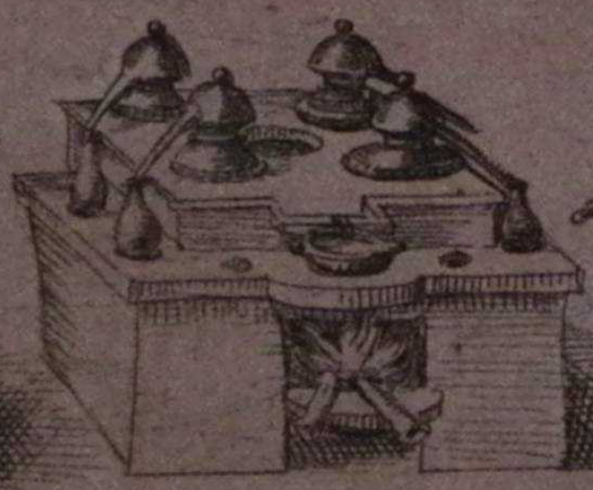
26.

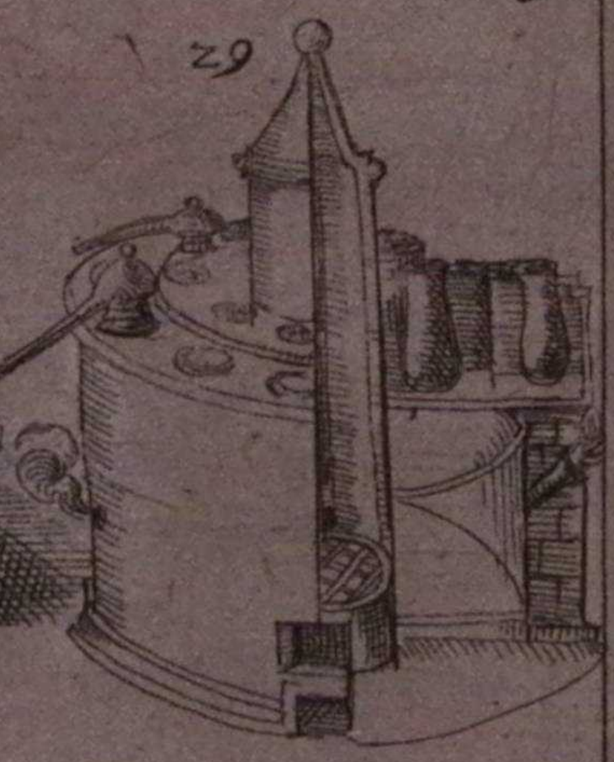
27.

28.

29

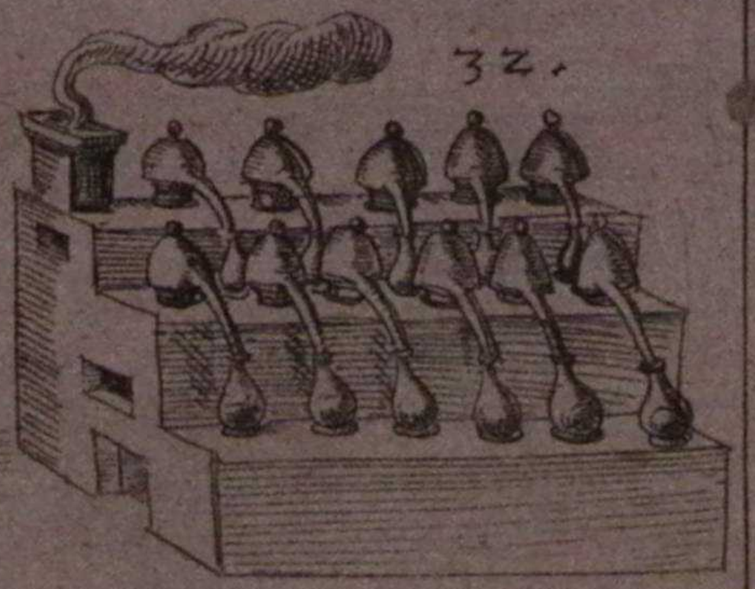
30.

31.

32.

33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.

cùm apud Plinium lixiuia decoquuntur ex eodem metallo vasis. C. Berchile seu cortina aquam & vasa continens. Eam quadratam intelligi, docent verba Bulcasis, quæ volunt compingi inter se latera. Nihil tamen prohibet, quin etiam figura rotunda exprimatur. Interpres scripsit, paruum fieri debere Berchile, & ollam æream magnam: & tamen indicat, pluribus cucurbitis capiendis fuisse aptum. Itaque illud paruum putamus, humilia latera designare. D. Operculum tot foraminibus peruium, quot sunt cucurbitæ, fuitq; tantus apparatus proculdubio non vnius atque alterius gratia procuratus. Quomodo emineant cucurbitæ & alembici, non est difficile intellectu, itaque eos omisimus. E. Canales ex aheno post murum in cortinam spectantes, possuntque collocari humilius. Nam ferè ex fundo ahenæ prodeunt. F. Aquæ ductus ad abundantiam deriuandam. G. Furnus cum aheno. H. Fumi canales. Quanquam autem hæc balnei ratio hodie non est in vsu; similis tamen dispositio excogitari potest. Talis ferè est illa, in qua furnus quidem sub aheno ignem fouet: sed à foco in proximum murum recessus est, & caminus, in quo ahenum cum aqua collocatum eodem semper igne incalescit, aquamq; calefactam per Episomium in Balneum ante murum infundit. Gesneri quoque pictura similitudinem expressit: sed omnium accommodatissimæ sunt acediæ, in quibus balneum vnum aut plura turriculæ ignem & carbones continenti accommodatum est, vt supra positæ figuræ ostendunt.

Satis aperta est hæc figura, Num. 2. vbi litera A. ponitur, intelligas pyriaterium paulatim coarctatum esse in ventrem angustum, cuius ima pars seu fundus craticulam habet, litera B. notatam, quæ vt conspici possit, ostium laxauimus. C. Operculum furni cum spiraculis quatuor. Foramen in medio eius ita capax est, vt comprehendat ahenæ collum. D. Capsa ex ligno, vel terra figulina non affixa, sed mobilis. E. Testudo.

Est & aliud Balneum phiolarum, Num. 3. quo spiritus subtilissimi, atque adeo vera Quinta Essentia vno opere, & cum crassiore aquoso req; succo ita secernitur, vt inuisibili specie per alembicum in conceptaculum decurrat, ibiq; colligatur. Dispositio Libauij hæc est: A. Tegumentum fornacis circulare cum quatuor respiraculis. B. Operculum aheni cum foramine ad aquam immitten-

dam. C. Phiolæ collum. D. Spongia in eius medio. E. Filum, cui alligata ſpongia. F. Commiſſura cera farta, & charta. G. Orificium phiolæ prominens in alembico, inuolutum charta. Pluia ſimplicis balnei exempla producere, noſtri non eſt inſtituti, duas tamen formas arcanas, quarum vnam, Num. 4. pro deſtillando S. V. ordinamus, alteram pro ſpiritu vitrioli, Num. 5. quas ex pictura demonſtratas vide: Adderemus etiam illam, per quam deſtillantur ſpiritus vegetabilium, ſed illa facilis ac ſimplex, requiritq; paruum tantùm phiolam, &c.

Inter Furnos aſcenſorios hîc etiam notandi ſunt illi, qui ad ſublimationem habiles exiſtunt: Primò audiendus Libauius; deinde ex noſtra praxi aliquos demonſtrabimus. Vide comment. eius. part. 1. lib. 4. cap. 7. pag. 301. Num. 6. Sublimatorium cœcum. Num. 7. Sublimatorium roſtratum. A. Cinerarium. B Pyriaterium. C. Spiracula. D. Orbis terreus exciſus in medio. E. Collum matulæ; Et eſt fiſtula terrea, cuius duplex forma ſeorſim repræſentatur literis H. & K. Forma H. amplectitur matulæ collum, eiq; foris agglutinatur; ſed K. deſinit in limbum exciſum, qui inſeritur in matulam, quam tunc intus oportet ſimili limbo inſtructam eſſe, vt ſuperficies cauitasq; interna ſit æqualis; Aliàs prohibebitur aſcenſio per latus, & impedimentum ſpiritibus obiicietur, quin hærebunt in extante margine, nec eleuabuntur ad operculum. Non autem tantùm per mediam capacitatem ſurſum feruntur, ſed & repunt per latera, quibus veluti per viam ducuntur, & diriguntur: nonnunquam etiam accreſcunt more pruinæ. F. Capitellum ſeu Alembicus cœcus foratus in vertice, vt ſpiritus humidi exeant; & deinde Baculus M. inſeratur in explorandum ſublimationis progreſſum, præcipitandumque deorſum, quod hærere nolumus, vt fit, cum hoc opere figimus, vel vnimus. G. Forma matulæ continentis materiam, quæ vix tertiam aut quartam partem debet implere. Qui enim multum vaſi anguſto indunt, ſublimationis ſucceſſu priuantur. N. In altero ſchemate cucurbitæ collum deſignat. Nam pro matula etiam cucurbita ex amplo paulatim in anguſtum coarctata ſeruire poteſt: ſed dilatatum oportet eſſe orificium. O. Alembicus ſublimatorius cum roſtro curto. Addi illi nihilominus foramen in vertice poteſt, ad explorandum ſublimationis euentum.

Alia

Alia ſublimationis ratio per ollas multiplices, hac etiam depingi poteſt ſpecie, Num.8. Nihil refert in hoc ſchemate, ſiue omnes ſint ollæ fictiles, ſiue Alembici pertuſi, excepto fumo, cœci, aut roſtrati, vel inferiores poſſunt cœci eſſe, ſummus roſtratus, vel contrà imus roſtratus, cùm humidi ſpiritus non tàm altè ſcandunt, quàm ſicci. Summa olla eſt caput Arimaſpinum, aut Cyclopicum monoculum. Pro eo interdum eſt galea ferrea, præſertim in ſublimando ſtibio. Sublimationis in latus apud Euonymum fit mentio. Eius pictura eſt huiuſmodi, Num.12. Furnus reuerberij, in cuius Ergaſterio duæ cucurbitæ oblongæ obliquæ ſurſum contundentes iunguntur, occurrentibus ampullis in ventre vno foramine pertuſis. Suſtentantur hæ fulcris, vel ſcabellis, aut tripodibus. Licet cuilibet effingere firmamentum pro arbitratu. Luto cucurbitæ armantur, firmiſſimeq; obturantur commiſſuræ. Furnus regitur laterculis, inter quos flammæ eluctantur. Ampullæ poſſunt pannis madidis ſterni, & ſubinde refrigerari. Variæ adhuc ſunt formæ à noſtris præceptoribus inuentæ, quibus ſublimationem artificioſam inſtituerunt: Exempli loco duas, easq; nouas, huc referre neceſſarium duximus.

Vna eſt Florum Antimonij, Num.9. Altera eſt Florum ex Ioue & Saturno, cum ſalenitro, Num.10.

Sunt & alia genera ſublimationum, vt Florum Reguli Antimonij, ſulphuris viui, ſulphuris vitrioli, ſalis Armoniaci, Cinnabaris ex Mercurio & ſulphure, Mercurij in ſublimatum, Panchymagogi Quercetani, Mercurij per ſe, ſulphuris per plumbum, &c. Hæc à nobis omittuntur, quia non ſolùm in furnis ſita ſunt hæc artificia, ſed plerumque in vaſis, ideoque probè obſeruandum, quænam debeant illa vaſa eſſe, & deinde conſiderandæ ſunt rerum proprietates, ac naturæ, num altiùs in ſublime euehi poſſint, an verò alium gradum ſublimationis requirant, &c. De his artifex ipſe capiet conſilium.

Inter Furnos aſcenſorios non ineptè etiam huc veniunt referendi cineratij & arenatij, ex quorum forma vnam huc transferemus ex Libauio, eamque talem, Num.15. A. Capſa quadrangula è laterculis, in qua catinus correſpondens fictilis, vel ferreus, trabibus è ferro inſiſtens, arenis impletus puris elotisque,

vel

vel ſabulo ex ſilice. Capacitas tanta eſt, vt pluribus cucurbitis inſeruire poſſit. Statuitur in officinæ pauimento liberè, vel ſiniſtra parte muro cohæiens. Tegitur latere: Relictis cucurbitarum foraminibus. B. Hypocauſtum, cui duplex oſtium, prius ab antico, poſterius á dextro latere, vt digeri ignis poſſit. C. Coniſterium eodem modo diſtributum. Magnæ ampullæ roſtris commiſſæ ſunt, vt intelligatur, hoc modo ſpiritus & aquas fortes deſtillari ſolere. Famulatur tamen & aliis multifariam eſſentiis. Nam mutari in balneum & cinerarium poteſt.

Furnis deſcenſoriis annumeramus etiam deſtillatorium anguinum, vti appellant, à forma fiſtularum per multos flexus, anfractus, circulosque more anguium intortarum, per quas longo tractu means ſpiritus paulatim coagulat, & in receptaculum deſtillat. Procurari ea operatio poteſt variis modis, balneo, cineribus, arena: ſed probarunt artifices veſicas, ſeu ſtuphas ſiccas, cùm ignis immediatè vas continens tangit id, quod habet ſuccos vel offas, ex quibus ſpiritus aut oleum eſt eliciendum. Veſicæ imponitur Alembicus cum fiſtula ex vertice prodeunte. Ei anguini ductus iungunturque, ducunturque, vel ſtatim in decliue per frigidæ dolium, aut cupas: Vel in medio occurrunt ampullæ, ex qua ſurſum ſurgunt, perque ambages anfractuoſas in refrigerium, & hinc in excipulum tendunt. Vaſa intelliguntur ex ſequentibus, & quomodo eſſentiæ eliciantur, ex quibus rebus, qua ſpe, & præcellentia, alibi diſputandum. Nunc aliquas σκευασίας depingamus.

Tali forma communiter vtuntur aquarum ardentium & oleorum deſtillatores, Numer. 14. Differunt accidentariis nonnullis. Nam furnum aliqui habent quadratum, vbi ſpiracula per fiſtulas ſeu tubos efformatur. Oſtiola quoque in quadrum coniiciunt, eſtq; cinerarium modò vno modò tribus ianuis peruium. Alembicus plerumque eſt pileus cœcus cum foramine in vertice, cui inſeritur fiſtula anguina. Nos ei non acuminatum, ſed tuberoſum verticem fecimus, vt in galeam veluti in vertice criſtatam deſinat. Prominēti inde cono demum inſeritur meatus ſerpentinus in partes diſtributus, vt poſſit ſeparari, & expurgari. Sed in opere commiſſuræ ſunt exactè obturandæ, ne quis ſpiritus ſubterfugiat. Per dolium ita tendunt tubi, vt circulariter in decliue vergant, idq; vel ſimplici-

bus

bus meandis, vel geminatis, seu in orbem semper reductis more annulorum intortorum, quod Germani dicunt geschlungen/ illud getrümmet. Ibi spira fit ex circulis parallelis: hic vicissim protuberans & cadens flexus. Dolio aliquando subdunt epistomium, vt aqua emitti possit. Idem præstat foramen cum cono. Alias id generis formas exhibet Libauius in comment. Alchem. part. 1. lib. 4. cap. 11. pagin. 311. Vulgares modos per serpentinas, vide tales, Num. 16. Numer. 17. Num. 20.

Aliud genus Fornacis destillatoriæ cum fictili galea, & cupreo refrigeratorio aheno, quod est vsitatissimum, lignoq; calefieri potest, Num. 18.

Vulgaris modus, quo vini aduſtores vini spiritus refrigerant. Verùm hæc refrigeratio, quæ simpliciter per rectas duas fit arundines, est debilior, quàm vt possit ingentibus ipsorum aheneis sufficere, Num. 19.

Aliud vtilissimum instrumentum, quo artificiosissimæ destillationes modico calore, exhalatione duntaxat, & vapore aquæ calidæ, fieri possunt, Num. 21.

Vas ligneum cum basi, in cuius medio rotundum sit foramen, vt destillatoria galea inseri possit; alia item circum foramina, per quæ calentis aquæ vapores exhalent, conficito. In summitate quoque dolij, galeæ collum operculo circumdato, ac circumcirca pannis custodito. Lateralis arundo, C. litera signata, ebullientem aquam, vt literæ A.B. ostendunt, ne fornax lædatur, demit, huic inserta est alia parua arundo, quam litera D. ostendit, quæ sursum debet erecta esse, per quam plus aquæ aheno infunditur, vt subiecta figura commonstrat.

Aliud artificiosum destillationis genus, absque igne, Num. 22. Globum ex ære siue cupro, interiore parte concauum, siue integrum, cum foramine tamen paruo, vt calefaciens materia imponi queat, siue in medio diuisum, vt coniungi queat, conficito: Hunc globum in vasis aquam continentis fundum imponi, operculo cum foramine in summitate vasis, & circa galeam, vt antea indicatum est, imponito, velut etiam adiecta figura explicat.

Alia globorum absque igne calefacientium apparatio, Num. 23. Recipe partem vnam calcis non extinctæ, dimidiam partem sul-

phuris, quadrantem nitri, puri aluminis partem octauam, contunde singula, & in prædictum globum mixta inserito, atque ita obfirmato, vt neque aër, neque aqua penetrare valeant. Hoc globo magna vasa calefieri possunt, estq; genus quoddam naturalium balneorum. Globo quoq; hoc ad multas galeas, si in medium, secundùm præscriptam formam, collocetur, vti licebit.

Fornax destillatoria, in qua vno igne 32. galeis vti poteris, variasque herbas destillare, Num. 24. Hinc insequitur fornax artificiosa, in qua 40. cucurbitas vitreas poteris imponere ad destillandas ex herbis aliisq; speciebus aquas, Num. 25.

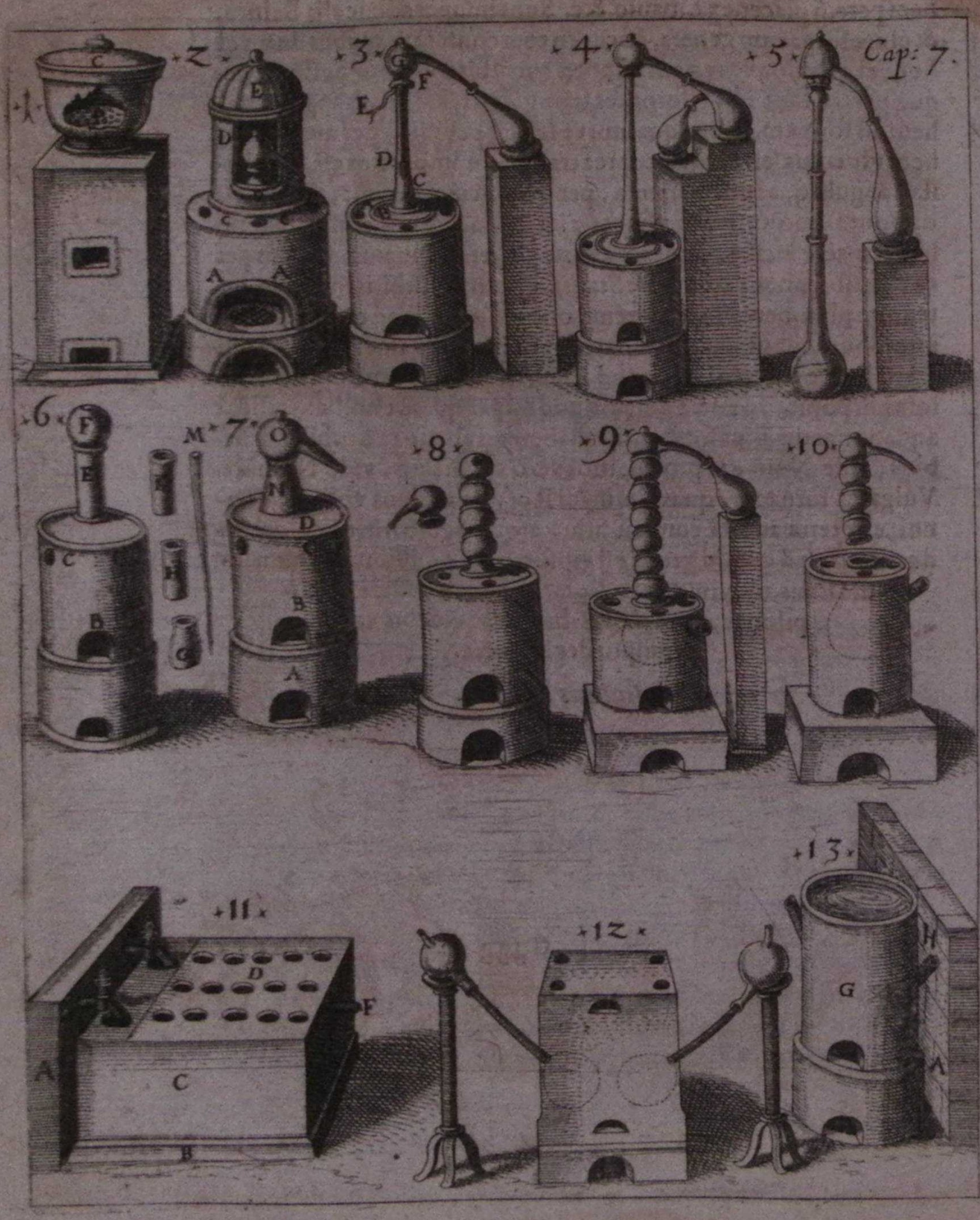
Aliud genus Testudini simile, Num. 26. in quo circumcirca 20. galeis vti poteris omnibus, duabus tantùm inferioribus demptis, iustum calorem habentibus, atque herbas vino acetove madefactas destillare. In sequenti schemate, Num. 27. apparet ahenum cupreum magnum, in quo iuxta eius quantitatem tot poteris imponere vasa, quantum instrumentum est capax.

Vsitatissima forma cum galeis 4. Num. 28. in cuius medium fictile inseri poterit, pro arena capienda, in quod Pellican, aliave circulatoria imponi poterunt. Eiusdem penè formæ sunt fornaces, Num. 33. & Num. 38. sed in eo differunt, quia simul possunt vsurpari tàm pro balneis, digestoriis, circulatoriis, ac destillatoriis, item & ad ignem apertum. Ad hos modos insequuntur varia destillationum genera ac balneorum schemata, quæ diligens artifex non opus habet ambigua descriptione, ad oculum enim sat sunt conspicua, Num. 29. Num. 30. & Num. 31.

Figura Num. 32. ad parietem siue murum collocari poterit, multa passim habens foramina, quæ si fornax purganda sit, aperiri queant, Num. 34. habes formam destillationis siue putrefactionis per fimum equinum. Num. 35. habes picturam fornacis antiquam Saracenorum, quæ destillatio dicitur per frigus & per glaciem. Schema 36. repræsentat modum, per quem probantur aquæ acidulæ, thermarum, &c. Num. 37. habes Fornacem Philosophicam Arcanam ex antiquo manuscripto huc relatam. Num. 38. repræsentat destillationem Balnei roris, cuius descriptio manifesta apud Doctissimum. Num. 40. vide destillationem olei sulphuris per campanam. Num. 43. vide genus diplomatis, eius verò descriptionem

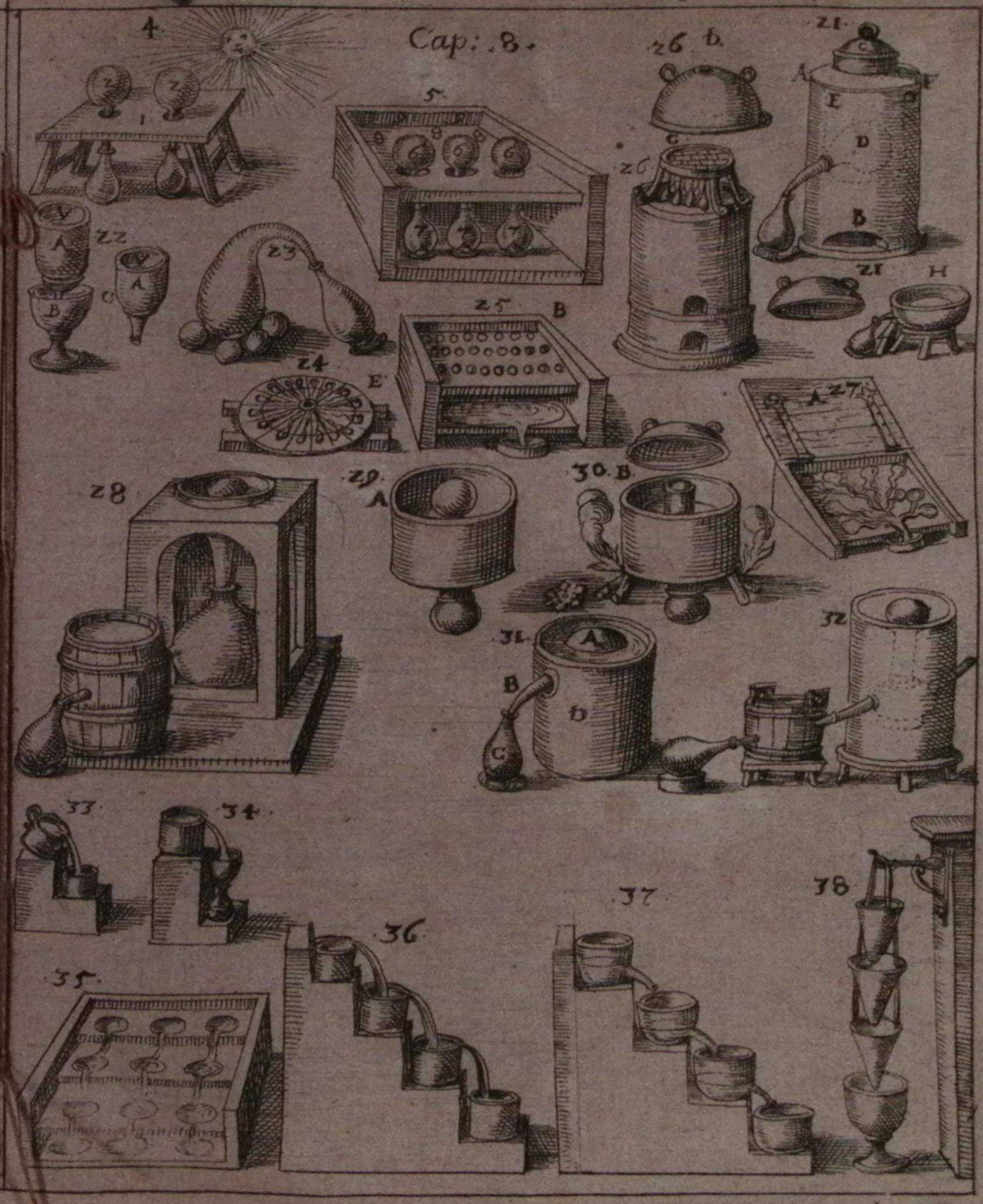
nem pete, si placet, ex Libauio, &c. Sunt insuper adhuc alia Balnea, & plura fornacum genera, ex cupro tota confecta, quibus duæ, vel tres, vel quatuor vitreæ aut stanneæ cucurbitæ imponi possunt, atque paratæ sunt iustæ fornaces triangularis siue quadrangularis aheni ad formam, tribus quatuorve ferreis pedibus, per medium aheni vtriculus seu arundo cuprea transit, in imo ferrea est, & angusta, angulisq; acutis craticula, per quam cinis decidit, in summo carbones iniiciuntur, duo siue tria imposita mutuò, cum foraminibus pro aëre incisis, quorum alterum altero est maius, vt ignis per ea regatur, habens opercula: Stantibus iam cucurbitis in aheno, integrum plumbeum siue cupreum operculum, quod cucurbitas, vt immobiles consistant, includat, imponitur: Foramen aliud quoq; inerit huic operculo, per quod aqua, si opus sit, cum infundibulo infundi possit. In latere aheni arundo, per quam ebulliens effluat aqua, infigetur. Eius formam in triangulari aheno pro tribus cucurbitis, vide Num. 41. pro quatuor verò cucurbitis, vide Num. 42. Vulgares fornaces, quas Germani Rosaceos pileos vocant, nonnullæ ex terra adusta conficiuntur, atque figulo vitreo colore inducuntur; sed quia id genus est vilissimum, omissione dignum iudicamus, interim tamen, si placet, horum videre descriptiones, consule Herbaria, & videbis ex promptu depictas, &c.

Vide sequens Schema.

Cap: 7.
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

Cap: 8.

CAPVT VIII.

De Furnis descensoriis.

FVRNI descensorij sequuntur, cuius adminiculo humorem deorsum propellendo, rem dissoluimus. Eriguntur autem muri, Num. 1. ad conisterium litera A. quos vas aliquod recipiens B. ab omni ignis violentia tutum contineat; conisterio imponitur eiusmodi craticula, quæ in medio foramen rotundum habent, per quod superioris vasis orificium C. transeat. Muri porrò continuantur ad focum, vbi & ergasterium conficiendum, quod litera E. signatum est, cui dictum vas D. inuersum imponitur, & pro re nata obseruatis ignis gradibus dissolutio suscipitur.

Libauius in comment. Alchem. part. 1. lib. 4. cap. 18. pag. 327. tria inducit genera, vnum quadratum, Num. 10. duo orbiculata, Num. 11. & 12. A. Pauimentum foci lapideum, sub quo camera seu suffurnium fornacum. B. Margo humilis ex laterum fragmentis luto iunctis. C. Foramen, per quod cucurbita demittitur. D. Cucurbita vel matula lapidea, vel vitrea luto crasso armata. E. Infundibulum cribriforme, quod affigendum est orificio cucurbitæ. F. Aliud craticula instructum, fistula horum inserenda est excipulo cum foci camera. G. Orbis lapideus pro foco, qui sustentatur lapidibus, vel muro in circulum ex laterculis structo. Ipsa praxis monebit, fortuitum debeas excitare an temporarium. H. Sustentacula laminæ incumbentis. Notandum, orbem illum seu laminam circumdari luto, tanquam margine, ne prunæ & cineres facile decidant. K. Olla inuersa, accommodataq; tabulæ planitiei & foramini. M. Eadem olla capistro iuncta. N. Prunæ circulo dispositæ, quæ incenduntur aridis lignorum facibus. Potes tamen & mera ligna loco prunarum adhibere. Vtrobique gradus tres sunt in circuitu signandi; primus est circumferentia; secundus in medio laminæ; tertius iuxta ollam; quartus circa & supra ollam, vt tota igni sit obruta, quæ cùm candescit, cessantibus stillis, intelligitur finis operis. Non alia ratio est, cùm phiolas vsurpamus, nisi quod hîc foramen sit angustius, & interdum focus altior. Deest etiam capistrum seu tubus cribriformis. Iohannes Baptista Porta Descenso-

rium per ampullam ſuper tripode ligneo inſtituit per æneam pelluim, vt ex ſequentibus videre potes.

Alia figura eſt Num.13.& 14.duplex,in hunc modum. A. Ambitus peluis ſeu lebetis. B. Prominens tubus. C. Venter ampullæ. D. Collum ampullæ prodiens ex tubo. E. Conceptaculum ſub ſcabello conſertũ ampullæ.F. Tabula fulciens. G.Truncus ligneus ſcrobe excauatus ad ſuſtentandum conceptaculum. H. Diſcus tripodis. K.Pedes duo, tertius latet. L.Ceſpes inter diſcum & lebetẽ.

Deſcenſorium per ſartaginem ſeu foculum à matribusfamilias leui opera perficitur. Nam ſuper olla prius irrigata vel pelui ænea extendunt linteum tenerum,vel vittam. Ei imponunt flores, vel herbas tenellas conciſas. Tegunt linteo. Chartam cineribus cribratis tectam imponunt. In ſartagine aperta vel clauſa prunas admouent. Ita reſolutus labor delabitur. Lintea madefieri debent,vti & olla,aliàs ſpiritus ſubterfugit,nec coagulat. Aqua quoque abſumitur. Aliqui ollam in frigidario ſtatuunt: hæc vide Num.15.16.& 17.

Eſt etiam Deſcenſorium per Balneum ab antiquis & recentioribus vſurpatum,Num.9.de quo Baptiſta Porta ſic ait lib.10.c.9.Magiæ: Semiouum æneum fabricetur, in fundi medio pertuſum, cui canalis agglutinetur, qui vſq; ad ſumma vaſis ora perueniat. Summum os hiet in formã tubæ, aut infundibuli, vt per canalem vitreæ cucurbitulæ oblongum collum introducatur, & vaſis in imo colli ſenſim tumeſcentis partes latum os recipiat. Huic vaſculo operculum accommodetur, vt optimé immitti & agglutinari poſſit, clibanus ad vaſis vſum accommodetur. Nam ignis circa vas accenditur, nõ in fundo. Vſus erit repleto floribus aut aliis vaſe vitreo atq; orichalceis fidibus immiſſis, ne inuerſum, quod in ventre aſſumſit,regurgitet. Immittatur collum per canalem æreum. Vas clibano accommodetur,repleaturq; aqua ſub infundibulo.Operculum indatur,& ſuperlinatur. Sub furno receptaculum imponitur, vt,quod ſtillatim deſcendit,oleum & aquam excipiat. Ignis circum accenditur, vt latera vaſis calefiant. Dum ignis violentia vrgetur,feruentiſſimæ aquæ vapores in ſublime efferuntur, ac per operculi fornices ſupra fundum cucurbitæ reuerberant, quorum feruenti æſtu aqua in vaporem conuerſum in inferius receptaculum excludũtur.

Alia pictura talis eſt,Num.7.& 8.A.Sphæra ænea ex duobus ſegmen-

mentis. B. Vas ligneum gemini fundi plenum cucurbita & fœno cocto. C. Rostrum globi ex superiore parte in dolium immissum ad perferendum vaporem, qui cum in aquam transiens restagnauerit, emittitur per tubum oppositum, vbi litera E. Operculum signatur litera D. Sed E. vnà focum & tubulum indicat. F. Conceptaculum in camera foci. G. Cucurbita; cui si non sat prolixum rostrum est, agglutinetur fistula, vel infundibulum cum lamella perforata. H. Fundus vasis medius traiiciens cucurbitæ collum, & simul vaporem, factis crebris foraminibus. I. Spatium inter duos fundos, in quod vapor intrat. K. Fundus imus, super quo aqua colligitur: Commissuræ debent exactè esse stipatæ. M. Fimi capsa. N. Venter vitri. O. Operculum. P. Discus in medio pertusus.

Simulachrum Descensorij cum frigidariis hoc est, Num. 18. A. Capsa pro furno. B. Venter cucurbitæ. C. Tubus recipientis elatus. D. Tubus emissarius, vterq; per foramina capsæ exiens. E. Fistula frigidarij. F. Frigidarium. G. Epistomium. H. Ampulla excipiens separatum oleum cum aqua. K. Orbis foraminulentus affigendus cucurbitæ. L. Olla inter fornacem cum aqua primum fluxũ excipiens. Loco huius apparatus descensorium per conchã informari potest. Nihil differt, nisi ꝙ frigidaria adiiciantur: Eiusdẽ farinæ est, Nu. 32.

Est & idonea talis dispositio. Frigidario etiam aliquando serpentinæ adduntur, vt in descensorio ex lateribus, Num. 28.

Descensorium subterraneum, Nu. 29 & Nu. 30. A. Adumbratio balnei subterranei inuersi. B. Balnei aduersi rudimentum. Intelligitur vtrobiq; olla inferior inhumata esse, & ignis accensus circa ollam superiorem, suo operculo clausam, Num. 31.

Descensorium obliquũ tale est, Nu. 31. A. Venter extans aliquantulum. B. Foramen capsæ, & collum cucurbitæ cõmissum cõceptaculo, ꝙ tibi licet in aquã frigidã ponere, vel intus aqua instruere, vt res postulauerit. C. Receptaculũ. D. Catinus, vel capsa. E. Orbis pertusus non tantũ in media planitie, sed & extremitate, vt sit circulus incisuris rotũdis interruptus ad emittẽdos halitus & liquores, estq; saltem matulis amplicolli vasis destinatus, & firmari debet ligneis segmẽtis intrusis. Imò si alia arte nõ potest, fulciatur cono similiter perforato, & excauato, vel rara stuppa opponatur, &c. Descensoria porró obliqua & ad latus talia etiam sunt præstantissima, Num. 2. Num. 3. Num. 4. Num. 5. & Num. 6. &c. Bal-

rium per ampullam ſuper tripode ligneo inſtituit per æneam̃ pelu-
uim, vt ex ſequentibus videre potes.

Alia figura eſt Num.13.& 14.duplex,in hunc modum. A. Ambitus peluis ſeu lebetis. B. Prominens tubus. C. Venter ampullæ. D. Collum ampullæ prodiens ex tubo. E. Conceptaculum ſub ſcabello conſertũ ampullæ.F.Tabula fulciens. G.Truncus ligneus ſcrobe excauatus ad ſuſtentandum conceptaculum. H. Diſcus tripodis. K.Pedes duo. tertius latet. L.Ceſpes inter diſcum & lebetẽ.

Deſcenſorium per ſartaginem ſeu foculum à matribusfamilias leui opera perficitur. Nam ſuper olla prius irrigata vel pelui ænea extendunt linteum tenerum,vel vittam. Ei imponunt flores, vel herbas tenellas conciſas. Tegunt linteo. Chartam cineribus cribratis tectam imponunt. In ſartagine aperta vel clauſa prunas admouent. Ita reſolutus labor delabitur. Lintea madefieri debent,vti & olla,aliàs ſpiritus ſubterfugit,nec coagulat. Aqua quoque abſumitur. Aliqui ollam in frigidario ſtatuunt: hæc vide Num.15.16.& 17.

Eſt etiam Deſcenſorium per Balneum ab antiquis & recentioribus vſurpatum,Num.9.de quo Baptiſta Porta ſic ait lib.10.c.9.Magiæ: Semiouum æneum fabricetur, in fundi medio pertuſum, cui canalis agglutinetur, qui vſq; ad ſumma vaſis ora perueniat. Summum os hiet in formã tubæ, aut infundibuli, vt per canalem vitreæ cucurbitulæ oblongum collum introducatur, & vaſis in imo colli ſenſim tumeſcentis partes latum os recipiat. Huic vaſculo operculum accommodetur,vt optimé immitti & agglutinari poſſit, clibanus ad vaſis vſum accommodetur. Nam ignis circa vas accenditur, nõ in fundo. Vſus erit repleto floribus aut aliis vaſe vitreo atq; orichalceis fidibus immiſſis, ne inuerſum, quod in ventre aſſumſit,regurgitet. Immittatur collum per canalem æreum. Vas clibano accommodetur,repleaturq́; aqua ſub infundibulo.Operculum indatur,& ſuperlinatur. Sub furno receptaculum imponitur, vt,quod ſtillatim deſcendit,oleum & aquam excipiat. Ignis circum accenditur, vt latera vaſis calefiant. Dum ignis violentia vrgetur,feruentiſſimæ aquæ vapores in ſublime efferuntur, ac per operculi fornices ſupra fundum cucurbitæ reuerberant, quorum feruenti æſtu aqua in vaporem conuerſum in inferius receptaculum excludũtur.

Alia pictura talis eſt,Num.7.& 8.A.Sphæra ænea ex duobus ſegmen-

mentis. B. Vas ligneum gemini fundi plenum cucurbita & fœno cocto. C. Rostrum globi ex superiore parte in dolium immissum ad perferendum vaporem, qui cum in aquam transiens restagnauerit, emittitur per tubum oppositum; vbi litera E. Operculum signatur litera D. Sed E. vnà focum & tubulum indicat. F. Conceptaculum in camera foci. G. Cucurbita; cui si non sat prolixum rostrum est, agglutinetur fistula, vel infundibulum cum lamella perforata. H. Fundus vasis medius traiiciens cucurbitæ collum, & simul vaporem, factis crebris foraminibus. I. Spatium inter duos fundos, in quod vapor intrat. K. Fundus imus, super quo aqua colligitur: Commissuræ debent exactè esse stipatæ. M. Fimi capsa. N. Venter vitri. O. Operculum. P. Discus in medio pertusus.

Simulachrum Descensorij cum frigidariis hoc est, Num. 18. A. Capsa pro furno. B. Venter cucurbitæ. C. Tubus recipientis elatus. D. Tubus emissarius, vterq; per foramina capsæ exiens. E. Fistula frigidarij. F. Frigidarium. G. Epistomium. H. Ampulla excipiens separatum oleum cum aqua. K. Orbis foraminulentus affigendus cucurbitæ. L Olla inter fornacem cum aqua primum fluxũ excipiens. Loco huius apparatus descensorium per conchã informari potest. Nihil differt, nisi ꝙ frigidaria adiiciantur: Eiusdẽ farinæ est, Nu. 32.

Est & idonea talis dispositio. Frigidario etiam aliquando serpentinæ adduntur, vt in descensorio ex lateribus, Num. 28.

Descensorium subterraneum, Nu. 29 & Nu. 30. A. Adumbratio balnei subterranei inuersi. B. Balnei aduersi rudimentum. Intelligitur vtrobiq; olla inferior inhumata esse, & ignis accensus circa ollam superiorem, suo operculo clausam, Num. 31.

Descensorium obliquũ tale est, Nu. 31. A. Venter extans aliquantulum. B. Foramen capsæ, & collum cucurbitæ cõmissum cõceptaculo, ꝙ tibi licet in aquã frigidã ponere, vel intus aqua instruere, vt res postulauerit. C. Receptaculũ. D. Catinus, vel capsa. E. Orbis pertusus non tantũ in media planitie, sed & extremitate, vt sit circulus incisuris rotũdis interruptus ad emittẽdos halitus & liquores, estq; saltem matulis amplicolli vasis destinatus, & firmari debet ligneis segmẽtis intrusis. Imò si alia arte nõ potest, fulciatur cono similiter perforato, & excauato, vel rara stuppa opponatur, &c. Descensoria porró obliqua & ad latus talia etiam sunt præstantissima, Num. 2. Num. 3. Num. 4. Num. 5. & Num. 6. &c. Bal-

Balneum descensorium, Num.21 decliue tale: A. Furnulus. B. Ahenum. C. Operculum aheni. D. Cucurbitæ dispositio. E. Tripes, cui innititur. Ne autem aquæ vi commoueatur, capitello vel circulo plumbeo degrauari potest. F. Spiraculum. G. Exitus cucurbitæ, vbi rimæ intus foris q; luto sunt astringendæ competente. Ne item ignis ad transmeantis vasis collum perueniat, discrimen ibi fornicatum statuitur, vt ignis saltem fundum verberet, partes q; cæteras ad dextram. H. Alia forma talis balnei compendiosior, vbi murus interiectus est inter rostrum vasis & ignem. Si vaporarium velis, non opus est noua arte. Sit aqua in fundo aheni. Tripodi imponatur tabula lignea perforata. Huic insternatur herba cocta, huic cucurbita obliqua. Foramen aheni muniri quidem debet: sed tamen nihil refert, etiamsi aliquid aquæ penetret. Si deficit, suppleatur iuxta penuriam. Talis destillatio in Sole per arenam procurabitur. Cucurbita locetur in tumulo arenario decliui situ: Et fiant cauitates ad latera, vel lapides statuantur, similiave instrumenta ad parabolicam reflexionem. Rostrum & conceptaculum lateat sub humido cespide, vel terra. Et est eadem ars in terra etiam, cum pro Sole prunas vsurpas. In vaporariis Germanorum super fornacibus ad talem destillationem bona est occasio. Sicut & in illis locis, vbi naturales sunt thermæ, & hypocausta hydrotica. In specubus, vel locis, vbi aquæ feruentes deferuntur, destillatio per Embrocham fieri potest, nempe si cucurbita vasi cum fimo vel fœno cocto inclusa fuerit, id q; statutum super scamno & iuxta fundum tubo peruium: Decurrens aqua in fimum calorem suppetet sufficientem. Vbi hæc commoditas deest, suppleatur stillicidio aquæ per artem calefactæ, ex superiore aheno continuo illabentis. Sic fimo & balneo variè possumus obliquam descensionem procurare; nec deest consilium etiam, cùm subterraneam rationem exquirimus. Nam, vt dictum est, superius vas colliculo fultum mandabit stillatitium liquorem oppositio defosso simili situ.

Destillatio descensoria ad parabolam vel anaclasin, seu per Solem, talis est, Num.19. & Num.20. 1. Discus portæ. 2. Ampullæ plenæ materia. 3. Conceptacula. 4. Sol é regione, cuius radij ne tangant conceptacula, obiectum eis est septum. 5. Capsa solaris. 6. Phiolæ. 7. Recipientes sub tabula strata. 8. Tabula strata. 9. Tabula

bula erecta ad repercussum radiorum. Duas tabulas iungunt angulares duæ. 10. Ostium vel asser opponendus conceptaculis, ne radij Solares penetrent. Hanc pictor omisit. Possumus eius loco vmbraculum facere ex frondibus. Situm capsæ ita proposuimus, vt oculis pateant vasa. Aliàs frons opponenda Soli est, & tabula reclinata statuenda in rectum. Si placet, fiat turricula lignea super trochleato codice mobilis, cum tabula in summo decliui, & cauo operimento affixo, vt circumagi ad Solem possit, & radios excipere multipliciter reflexos. Cæterùm etiam aliter descensio Solaris instituí potest paruis vasis, & quidem gutto angusti orificij impleto floribus: postea inuerso super aliud capacius vitrum, quod includendum est humido cespiti, vel cistella, frondibus aliisve obumbrandum. Hæc dispositio etiam in fenestris Soli expositis locum habet, & tali icone repræsentari potest.

A. Guttus inuersus, Num. 22. B. Calix recipiens. Ei opponitur orbis pertusus, & per foramen demittitur collum gutti. Rimæ & commissuræ stipantur probè. Si opus est, adduntur fulcimenta. C. Tabula Soli opposita, vel eius loco vsurpetur muscus terrestris recens, &c. vel in olla stet scatula, & per orbem ligneum demittatur guttus. Eius etiam vide formam cum globulis lapideis, Num. 23.

Inter destillationes per descensum refertur etiam deliquium cripticum, vt cùm rem occultamus, inq; cryptas deponimus, quæ est species inhumationis, quæ fit in terra humida, cellis, specubus humidis, puteis, fimo, &c. Aliud est manifesti aëris, & subdiale Austrinis constitutionibus, vel humidis frigidis, absque vento & pluuia, potissimum silente nocte. Abutimur & balneo tàm mersorio, quàm vaporario ad rem eandem: Imò & immersione in aquam frigidam vase clauso. Alios modos istis analogos monstrabit experientia, estq; sæpe non operosa ratio deliquij: Vnde & suspendunt calces è testudinibus cellarum super vaporem feruentis musti, item vinaceorum, & similium. Sequente schemate deliquium per tabulam proponimus, & aliud per ouorum segmenta, aliud per patinam & vaporem.

Litera A. Num. 27. Deliquij per tabulam modum quendam repræsentat. Est autem ea ex marmore, vel simili lapide, scrobiculis distincto, & corriuiis, vt tandem vno ore effundatur liquor in sub-

iectam patinam. Inclusa tabula est cistæ, & valuis insterni potest, quo fit tutior resolutio. Collocari in cryptã subterraneam, cellam, vel fornicem humidiaëtis potest, & transferri. Alij tabulam lacunis linęq; instructam interpunctatamq; ad parietem lapidibus falcinnt, aut arenarum cumulis acclinãt, qualia multa suo Marte quis facile excogitauerit. Qui vtuntur vitrea & stannea, planam quidem habent, sed aggeribus fossisq; diuidunt ex stanno per hydrargyrum remisso ad formam pulmenti. Ea materia etiam tota obduci potest tabula, sed expressis scrobibus, sulcis & colliquiis. Quæ tamen calx nondum soluta hæret, à pulte nõ facile reuellitur, & si velis lotione separare, ne perdas partem liquoris, metuendum est. Cereæ tabulæ inutiles sunt, sicut & aliæ pingues, sicubi deducere liquorem riuis volumus, nõ tantùm propter viscosum humidum & lentorem, sed & calorem & siccitatem, quę aduersatur deliquio. Nihilominus tamen aliqui ferreas tabulas stanno obductas cera tenui liniunt ad soluendum hydrargyrum sublimatum. Eadẽ cera etiam quantumuis tabularum extremitates prætexũtur altitudine digitali circumquaque, saltem in decliui margine pendenteque, relicto exitu seu canali. Frigidi lapides & ouotũ acetabula meliora sunt. Cauendum & fictile rarum, nimisq; siccum. Nam sorbet humorem, & siccitate obstat solutioni. Quando quod liquescit, acre est, videndum, ne ramenta trahat ex tabula. Ea interdum adeo sunt subtilia, vt ne coloquidem separari queant. Tabulas ligneas qui adhibere velit, ei opera danda est, vt sint ex solidissimo ligno aut stanno obductæ. Plumbum propter frigiditatem conduceret, sed mollities & inquinatio Mercurialis suspecta est. Nec conducunt æs & ferrum, quia admittunt rubiginem & æruginem, inficiuntq; sapore. Auro argentoque vtatur, qui Salomonios possidet thesauros. Cæterùm in tumulis Septentrionalibus commodum quis possit cuniculo acto specum fodere, ea arte, vt vtrinq; relictis pulpitis tanquam muris imponeretur tabula interpuncta decliui situ, firmatoq; retinaculis. Sub ea fimum humidum collocaret, vel aquæ catinum, cuius vapore madefacta crypta, tabulaq; deliquium maturaret. Litera B. Num. 25. dispositionem ouorum sectorum exhibet. Fit tabula lignea vel lapidea scrobibus exarata, & decliui situ cistæ inclusa. Scrobes pertusæ sunt iuxta imum (quanquam etiam colliquiis iungi queant) in

eas

eas collocatur segmentum oui indurati, vitello exempto, quod similiter peruium sit parte inferiore, instratus puluis ad capita deliquescit, stillatq; per tabulam in patinam subiectam, per quam confluit tandem in excipulum. Ideo verò id excogitatum est, vt, quod non fluxit in superiore tabula, soluatur in inferiore, si vnà sit delapsum cum guttis, atq; ita liquor fluat purior. Sed & in priore cista disponi illa acetabula possunt. Et vt sanè pleriq; ingenio singulari alius amat arenarum cumulos, alius terræ aggerem, alius aliud, in quo ponat segmenta hemisphærica etiam non pertusa. Ita enim disponunt, vt à capite defluat colligaturq; liquor parte ima, vnde exhauritur instrumentis vel linteolis. Nonnulli segmenta iuncta colligant, & foramine facto, quod delicuit, emittunt. Aliqui suspendunt super vapore, vel in vapido aëre super patinas: Et est mirifica in his parandis inuentio, cuius occasionem habent loca, & cæteræ circumstantiæ. C. monstrat tripodem super aheno collocatum, Num. 26. in quo virgulæ sustinent vesicas materiæ resoluendæ. Ita verò interdum soluimus Tartarum pulueratum siue calcinatum: Nonnunquam etiam remittimus seu irrrigamus aromatum puluerres, ad aquam & oleum eliciendum, maximè tũc sacculo lineo. Sed liquores vesicam requirunt. Vt vapor validius operetur, nec tactu leui prætereat, operculũ D. Nu. 26. imponendũ est, per cuius verticem protusum se prorepit spiritus. Si nõ placet tripodem adhibere, operculi cauitatem vncis multis instrue, & perinde erit. E. Patinã resolutoriam, Nu. 24. subiicit oculis. Ea ex lapide torno fieri potest, aut argilla firma in soliditatem lapideam compacta. Sed & stãnum seu plumbum candidum conducit, si materia nõ est acris. In medio eius confluxus est: á margin bus tanquam subselliis & loculamẽtis colliquiæ velut i in lacum communem tendunt, nec est huius operosa procuratio, potestq; transferri in cellas, vel super aqua vaporãte ahenis ollisve poni, modò calor non sit nimius, qui liquorem resoluit, sed tepidus saltem, aut etiam vix sensibilis. Tegitur patina alia: Et sic infodi etiam humidæ terræ potest. Verúm non est opus hac de re pluribus. Reliqua schemate, Num. 33. 34. 35. 36 37. & 38. demonstrant destillationes per Laciniam, lingulas Bibulas, filtra, &c. de his vide Libauium.

Vide appositum Schema.

CAPVT IX.

De Athanore.

ATHANOR, qui & Philosophicus & arcanus dicitur, est furnus compositus arcano Philosophorum lapidi elaborando calorem, vbi ignis ad vas non pertingit, conuenientem tribuens. Multi multos eiusmodi furnos exstruendi modos sibi imaginati sunt, vnum tamen, Num. 1. nostri inuenti, qualis omnibus tám ob ignis contiguitatem, quàm eiusdem temperantiam præstat, huc apponere visum est. Ex lateribus rotundis murus erigitur pedalis, qui in alterutra facie spatium inane ostiolo B. relictum habeat, cineribus eximendis dicatum. Super hoc structum craticula ferrea collocatur. Super hanc craticulam murum instar turriculæ pro cuiuslibet arbitrio in proceritatem eleuatum (relicto super craticulam alio aliquo ostiolo C. per quod carbones ferro commoueri possunt) latiorem inferius, quám superius, egerimus; quam D. demonstramus. Turrim hanc in proceritatem eo modo euectam, quando ad summum carbonibus est impleta, terreo cooperculo E occludimus. Attamen in posteriore muro, proximè à craticula foramen F. apertum relinquimus, per quod calor athanor subintrare possit, idq; spatula vel obice ferreo G. qui subleuari ac deprimi potest, claudimus. Hic etiam in summa turri quinque digitos latos sub operculo paruum foramen H. per quod auricularis digitus vix permeare queat, construimus, quo ignis aërem, tanquam fomentum, ad se trahere possit. Huic turri eo pacto exstructæ furnus collateralis, siue ipsum Athanor annectitur; erigitur pariter murus rotundus, altitudinis sesquipedalis, qui prædictæ turris posterius orificium tecta labris suis contingat, litera I. signatus. Ab hoc muro furnum concameramus K. relicto in summo concamerationis aliquo foramine L. in modum thaleri Imperialis, per quod calor in hac parte ob concamerationem aliquo modo sese reuerberans, ad proximé sequentem ascendere possit. Iam murum, à quo concamerationem cœperamus, rursus sesquipedalem erigimus M. eamq; camera N. obducimus, relicto pariter paruo foramine O in summo fornice, simili inferiori. Necesse tamen est, vt in huius mediæ partis facie aliqua locus, per quem materia imponi eximique queat,

queat, vacuus relinquatur. Nam hac media in parte ergasterium est vbi materia in suo vase super tripode collocata elaboratur. Loco vacuo complendo & obserando obturamentum aliquod ritè claudens, ne quid aëris inde concipiatur, formatur, eiq; applicatur. Quatuor digitis latis super hanc secundam concameration em furnum relictis in base illius quatuor respiramentis P.P. cum suis obturamentis, quibus calor augeri minuiq; possit, Tertia camera Q. obducimus. Num. 2. Arcanum aliud Athanoris Philosophicum.

Ad hæc schemata ex authoribus quædam huc referenda esse iudicamus, multi enim varietas arridet. Libauius schemata duo talia nobis affert: Vnum clausum, Num. 3. aliud effractum, Num. 4. ad intuendam dispositionem interiorem. Litera A. appicta regulæ in vtraque icone hanc ipsam notat. Sed intelligendum est, tres fieri debere. Nam in pictura effracta locus eodem elemento A. notatus, viam regulæ monstrat, per quam intruditur: sed ibi in pauimento foramen est 4. digitorum, quod per se est quarti gradus. Itaque si tertium requirimus, imponimus regulam cum foramine trium digitorum: si secundum, cum foramine duorum, si primum cum vnius B. nota Ouum Philosophorum sectile repræsentat, & in effracta figura simul tripodem, in quo locari solet. Sed designemus etiam cætera. C. Conisterium seu cineterium. D. Eius ostium clausum. E. Focus seu Hypocaustum. F. Ostium eius. G. Infracta fornace craticula teri ea, sed ea forma non laudatur. Est enim amplior iusto, præsertim ad gradum primum & secundum. Aut ergo mutanda est, aut imponenda lamina ferrea ad legem graduata. Nos curauimus ex terro pertusum in medio fieri pro istis gradibus. Nam tertio & quarto amplior confici debet. Aliqui in medio receſſum, & velut catini aut paropsidis speciem cauam, quam margo latus ambiat, procudunt, & pertundunt ad instar cratis. H. Ergasterium. I. Rima, per quam inseritur regula, in hac pictura plus iusto prominẽs. Satis est paruum manubrium seu capulus adiectus margini, qui exactè respondeat circulo commissurarum, & luto iungi queat, ne respiret. K. Tabulam æneam seu pauimentum Ergasterij signat. In eius medio foramen conspicitur 4 digitorum pro vltimo ignis gradu. Id circumit lamina ferrea in fistulam reducta, hic quidem á fronte aperta: sed nos clausimus totam, relicta saltem excisa

tima ad immittendam regulam. Pingitur etiam hic tripes, ita vt pedes extendat vltra illam fistulã, quod non est necesse. Lamina enim ferrea intus tribus bacillis iungitur, & affigitur pauimento ferreo.

L. Cucurbita clausa per conum. Sed alias requiritur phiala sphærica obtorti Hermetice colli. Resignant aliqui opus, aliqui neutiquam, si ex Rupecissæ consilio iussuq; ita pictor dedit figurã, vicissim aperuit clausitq; suum arcanum. M. Vranisscus. N. Ansæ. O. Foramen caloris exploratorium. Ita cõstat hæc structura, estq; mobilis, & potest continua ex ferro fieri, proq; quantitate materia maior, minor.

Alia species Athanoris, Cylindrodes quidem, & Vranisco tecta, sed cuius pedamentum vsq; ad focum potest fieri, forma quadrata, vel angulosa alia, Nu. 5. A. Cinerarij spatium cum suo ostiolo. B. Focus item cum ostiolo. His parata sunto sua obturatoria & valuæ. C. Eminens murulus super foco cũ foraminibus graduatoriis, seu ventilabris, quæ obstrui solent conis, ex luto, & aperiri, cum res postulat. D. Sedes est pauimenti seu tabulæ fictilis aut ferreæ, quæ diuidit focum & ergasterium. In eius medio fingitur foramẽ quarti gradus. Cùm verò cæteros requirimus, peculiares tubi excogitati sunt, qui isti foramini appositi suos gradus ministrãt. Eorũ figura & rudimẽtum adiectũ est lateri fornacis litera L. Sed elementũ E. ergasterium monstrat, ꝙ litera F. diuiditur. Ibi trabes ferreæ locatæ sustinent patellam cum tripode, & cæteris. Fundus patellæ pertusus foraminibus est, vt directus in eum calor penetrare possit. Eum fundũ ambit fistula seu tunica ferrea, in qua est tripes cum catino, qui continet vitrum. Aliquando tamen non est opus tali structura: sed catinus cinerarius tripodi locato in patina perforata omne explet officium. I. Tunica ferrea super patina, cui subiecti bacilli. K. Phiala Hermetice clausa. M. Catinus cinereus. N. Eius operculũ O. Tripes. P. Cymbiũ vel schapha Hermetis, qua aliqui vtũtur pro phiala seu geranio. Cõstat duplici calice mutuo adaptato, ita vt medi⁹ habeat foramẽ.

In hac Athanoris diuersitate, Num. 6. & Nu. 7. quæsierit aliquis (inquit Libauius in comment. Alch. part. 1. lib. 1 de Sceuastica artis, cap. 33. pag. 168.) sartean, quænam probabilior commodiorq; ad magisterium sit dispositio. Considerandum illi primũ proponimus Magistri ingenium, peritiam, vigilantiam, quibus præsidiis facile est ad vsum conuenientem accommodare instrumentum illud externum.

ternum. Ritè comparatum debet esse agens internum in materia, & deinde calor operis moderator actuumq; expressor, & prouocatur externus, qui cum aliqua capsa indigeat, certoq; regimine, pro huius modo efformanda fornax est. Sed & simul externæ circumstantiæ non negligantur, &c. Plura apud Libauium.

Athanor Henrici Cunradi hic Fornax integra est, (hanc vide Num. 15. cap. 10) 1. Basis ex laminis ferri, vel cupri, Num. 2. Vitrum, in quo spiritus vini continetur, 3. 4. quod canali ex ferreis vel cupreis laminis composito, 5. 6. per quem spiritus vini ad flammam deriuatur, arctè adaptatur & ferruminatur, ac clauditur, ne quid vel spiritus effluere, vel aër confertim ingredi possit. Elychnium ex alumine plumoso, vel minutissimis auri filis contortum orificio canalis angusto (*) inseritur atque accenditur, per quod flamma continuò spiritum vini lambit & attrahit, & non solùm per aliquot dies, sed & septimanas continuari potest. Basi imponitur pars inferior fornacis, vel tota vitrea perspicua, vel ex laminis ferri aut cupri, atque lapide speculari parata, vt aliquot partibus sit perspicua, & flammam continuò conspiciendam præbere possit. 7. Huic imponitur pars fornacis superior, ex aliquot, prout libet, circulis è laminis ferreis vel cupreis parata. 8. de quibus vnus. 9. qui sibi mutuo inseri, & nunc plures, nunc pauciores, prout flammam propinquam vel remotam cupimus, adaptari possunt. Huic imponitur capella cuprea. 10. In margine foraminibus multis pertusa, vt halitus ex spiritu vini exitum habeant. Capellæ imponitur tripes. 11. Hic imponitur vitrum. Fornax tandem clauditur, & vitrum imponitur vitro. 12. & 13. prout vitrum impositum requirit.

His addere placet Furnos putrefactorios, tum Fimi, tum Balnei, ex comment. Alch. part. 1. lib. 3. de Distractionibus, cap. 17. pag. 270. vbi sic ait: Triplex fimi informatio repræsentatur, Num. 11. cum Hypocausi, vt sine calce modicus ex prunis paucis calor subministrari possit. Prunæ sunt iuniperinæ, eæq; inuolutæ proprio cinere. Eæ instruuntur in pyriaterio, quod postea clauditur ostiolo; In cinerario quoque potest exiguum relinqui spiraculum. Figura ideo maiora habet foramina, vt ad alios quoque vsus accommodari queat, & interdum introspici modus ignis. Ita fimus subinde incalescit. Sed ne exsiccetur, aut arefiat, quinis diebus irrigandus est

aqua

aqua calente. Num.12. Forma vndique clausa, calorem ex fermentatione fimi, vel gigartorum siliquorum hordei, &c. accipit, & distribuitur in duas capsas. Inferior pro foco est, vnde calor potissimum surgit; superior item habet fimum, sed in cuius medio recumbat vitrum cum materia. Fimus ternis vel quinis diebus in inferiore est renouandus. Nonnunquam calx viua ei substernitur. Secunda capsa, quæ primæ inferiori imponitur, fundum habet multis foraminibus pertusum. Itaque etiam eius locum sustinere vas, vel cupa lignea potest, ita adaptata, vt remoueri reponiq; possit. Nam cúm fimus redintegratur, vel mutatur, prior aufertur cum vitro, & seponitur. Interim fimus adornatur. Aliqui non reponunt biduo, donec feruere incipiat, & fermentari seu incalescere fimus. Hoc potissimum præcipitur in opere arcano, quanquam aliqui per Fimum accipiant Mercurium. Super fundo perforato collocatur tripes sustinens vitrum. Deinde fimus equi circumponitur, vt in eius medio putrefactorium quiescat, semper ab inferiore parte assurgente vapore calido. Prominet autem fistula putrefactorij intra operculum, vel si non est vas fistulatum, saltem vertex eius eminere debet, ita vt comprehendatur inter duas tabulas semicirculariter exectas. Altitudo & amplitudo huius instrumenti diuersa est pro magnitudine vasorum. Partes sunt huiusmodi, vti videre est Nu.8.

A. Dimidiata circuli segmenta Lunata pro putrefactorio globoso. B. Circulus ligneus pertusus pro fistulato. C. Inferior capsa, vbi fimus calens. D. Superior cum fundo pertuso, in qua alius fimus in se vitrum habens. Tripes facile intelligitur, vti & operculum. Vitrum non totum impletum esse par est, sed tantùm tertia, vel duabus tertiis, pro materiæ ratione. Est & interdum Hermetica signatura clausum, vt fistulatum, & gerania, seu phiolæ: interdum aliis modis, &c. In figura sub Num.13. ligneam capsam expressimus diuiduam in duas partes, quarum inferior fimum calefactum habeat; altera, vas cum materia, item fimo circundatum.

Sed quocunque modo illa arcana putrefactio fiat, & siue externa, siue interna aqua aut fimus intelligatur, constat extractum essentias opus esse quadam præmaceratione & putrefactione ad exemplum Magisterij magni in lapide. Fingamus itaque dispositionem talem, veluti Num.9. & 10. A. Fornax est, constans pyriaterio

& cine-

& cinerario. Ei impositum est ahenum B. ex quo prominet canalis. C. ad aquæ superfluitatem & exundantiam deriuandam. Addenda sunt retinacula, vt consistere in furno hærere q; queat, vel trabeculæ ferreæ supponendæ. D. Cupa cum fundo perforato. Foramina tanta sint, quantum pisum, vt vapor ex aheno subeat. Vtrumque ita comparandum est, vt collum aheni comprehendat dolium, & per foramina vapor calidus sursum contendat. Cupæ adiecta est fistula infundibuli officio. Nam per eam submittitur aqua tepida, ne ahenum deficiat subinde vaporando. Notatur E. litera. F. Tabulæ sectæ, & in medio excisæ. Hæ cupæ seu dolio insternuntur, transmittuntq; per foramen suum vas putrefactorium, vertice tenus. Illud G. litera indicatur, & constat duabus cucurbitis conniuentibus, fortiq; luto conglutinatis, ne expirent. Sic autem hoc vas accommodatur. Super fundo perforato dolij stat tripes. K. Eius corona præligatur humido seu cocto fœno. Postea imponitur cucurbita cum materia, ita vt collum eius emineat cum vertice. Ex ligno est tripes, altus dodrantem. Hæc ita disposita circundantur fœno cocto adhuc calente, ita vt tripes eum vase fartus vndiquaque sit. Postea secti semicirculi superficiem claudunt, quæ tabellæ firmantur laterculis impositis. Tandem imponitur operculum hæmisphæricum. H. Hic focus omnibus rebus digerendis putrefaciendisq; inseruit, & vt continuus sit ignis, prunæ semper subministrantur; sed nō plures, quám pro gradu primo ignis, aut eo, qui conuenit, balneo vaporis iuxta naturam rei cuiuslibet. Non enim omnia eundem requirunt gradum. Prunæ sunt nucum iuglandium instar, satis solidæ: vel substituantur nuces piceárum arefactæ. In descriptione Acediæ monstrauimus eandem putrefactionis commoditatem. Itaque possunt instrumenta permutari. Cui Balneum mersorium placet, is hoc vtatur, Num. 15.

Abacum putrefactorium si quis desiderat ad plura vasa simul, is curet sibi fieri ex lapide lintrem, quadrangulum oblongum tribus tantùm lateribus clausum, capite apertum. Huic accommodet capsam ligneam altitudinis analogæ iuxta mensuram vasorum, quæ sit distincta tribus, quatuor aut quotlibet loculamentis, pede vel fulcro in imo instructis, vt capsæ particulares ei inniti queant. Deinde conficiantur cistæ quadratæ, quæ in illa loculamenta inseran-

tur, quarum fundi pluribus foraminibus sint peruij. Claudatur abacus communi valua, vel singulis sua operimẽta capsulis accommodentur pro arbitratu. Fimus cõponitur in lintre lapideo per ostium à capite eius. Loculamẽta & capsulæ vitra continent madido fœno circundata, vel herbis conuenientibus nõnihil emollitis coctione, aut vinaceis, siliquis frumenti, serramentis, &c. subiiciantur vasis tripodes sui, planè vt in præcedente dolio forma hæc est, Num. 14. A. Linter lapideus (vel, si mauis, terreus, aut ex solido ligno, vel laterculis in muros coaptatis vel cæmento,) in eo calx & fimus ponuntur. B. Caput eius ostio peruium, vel etiam totum apertũ, cum tabula tamen lapidea, vt occludi queat. Per istam ianuam infertur & extrahitur fimus, estq; tantæ capacitatis, vt irrepere tyro possit. C. Sepulchrum, vel capsa lignea ex asseribus alni, quernis, vel similis ligni firmi. D. Loculamenta cum mobilibus cistis, vel capsis quadrangulis oblongis, quæ contineant vitrum, & vt extrahi possint, foramina tanquam manubria in antico & postico habẽt. E. Tabula ad putrefactorium fistulatum. F. Tabula sectilis ad vasa protuberãtia capitata. Hoc totum occludi tandem potest operculo concamerato in hunc modum depictum litera G. In part. 1 lib. 6. c. 7. pag. 372. talẽ ponit formã Furni digestorij, quã & sic cõmendabimus, Nu. 16.

M. Digestoria fornax. A. Pyriaterium. B. Aheni adumbratio. C. Tubulus in ahenum demissus ad aquam supplendã. D. Corona, cui immittitur circulus ligneus. E. Capacitas, in qua lana, vel stramen, aut fœnum, &c quibus inuoluta sunt vitra digestoria. F. Vraniscus. G. Gradarium caloris. Cæterùm cõgruit hæc descriptio Balneo vaporario, si in cinerib. res peragẽda est, pro aheno imponetur catinus cinereus. Sin in Balneo Maris, auferetur circulus ligneus. Sed cõsultius fuerit retinere hãc figurã pro digestione in vapore. Ad reliquas inuenies supra descriptas fornaces. H. Circulus ligneus pertusus. K. & I. vasa digestoria. Materia digestionũ est humida vel sicca: rectius peragitur cum humore, siue proprio, siue ascititio, iuxta prudẽtiam artificis. Neq; enim repudiat digestio externa adminicula. Finis est absolutio ex indigesto. Cæterùm abutimur digestione pro variis, vt maceratione, separatione, mistione, fermentatione, &c. ad quæ etiam sæpenumero requiritur adiuuantis vel ministri merito.

Vide sequens Schema.

CAPVT

1.
2.
Cap. 9.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.

CAPVT X.

De Furnis Acediæ.

RESTAT Acediæ, siue Incuriæ Furnus, vbi vno igne, & paruo labore diuersi furni fouentur. Nomen à pigritia, vnde & á Germanis, ein fauler Heintze/vel piger Henricus appellatur. Erigitur turris rotunda, vel quadrata, Num. 1. modo superiori & supra craticulam foramina calorem ad laterales furnos transuehentia tria, quatuor vel quinque, pro furnorum exstruendorum copia aperta relinquimus, quibus pessuli obiiciuntur ferrei, ad immittendum vel detrahendum calorem. Singulis hisce foraminibus alius furnus arctè agglutinatur. Necesse tamen est, vt quilibet furnus & suum peculiare cinerarium A. & pyreterium B. craticula discreta habeat, nec non fumaria C. contineat. Horum siquidem adiumento acediorum vsum ad res quaslibet accommodare possumus.

Acediarum varia genera & formæ ponuntur apud Libauium, in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 30. ex eis aliquas huc referemus formas, modo tales. Posuit Hieronymus Rubeus in destillatorij sect. 1. cap. 7. Hanc Acediam, Nu. 2. inquit, pro circulatorio vase, extruitur turris geminis ostiolis, & crate ferrea. Ad eius latera duæ aliæ turres, dimidio minores, in quarum medio fundus vtrique ponatur obstructissimus, tribus digitis latis, mediæ turriculæ craticulam excedens vtrinque. Foramen vtrique turri in fundi medio fiat, quod in mediam turrim penetret: superius propè vasa subtus foramen paruum. Media turris carbonibus repletur. Hac fornace non solùm circulo agere liquores possumus, sed & destillare. Aliam idem Libauius ponit eodem cap. Num. 3. A. Turris Acediæ. B. Eius orificium. Γ. Operculum campariforme. Δ. Spiraculum turris interdum aperiendum, vt fiamus certiores de carbonum statu. Aliás non debet respirare, ne omnis materia inardescat. E. Obturatorium ad spiracula species. Z. Claui Gradatorij. H. Regula fictilis. Θ. Commissura turris, & lateralium furnorum. I. Ostium pyriaterij apertum, vt appareat situs craticulæ. K. Foramen cinerarij. Λ. Furnus dexter lateralis. M. Orificium eius, qua infertur ampulla: & ponendus intus catinus est cinerum vel arenæ ex testa fictili. N. Respiraculum, cui ex altera parte opponi-

tur

Cap: 7.

14.

15.

16.

17.

18.

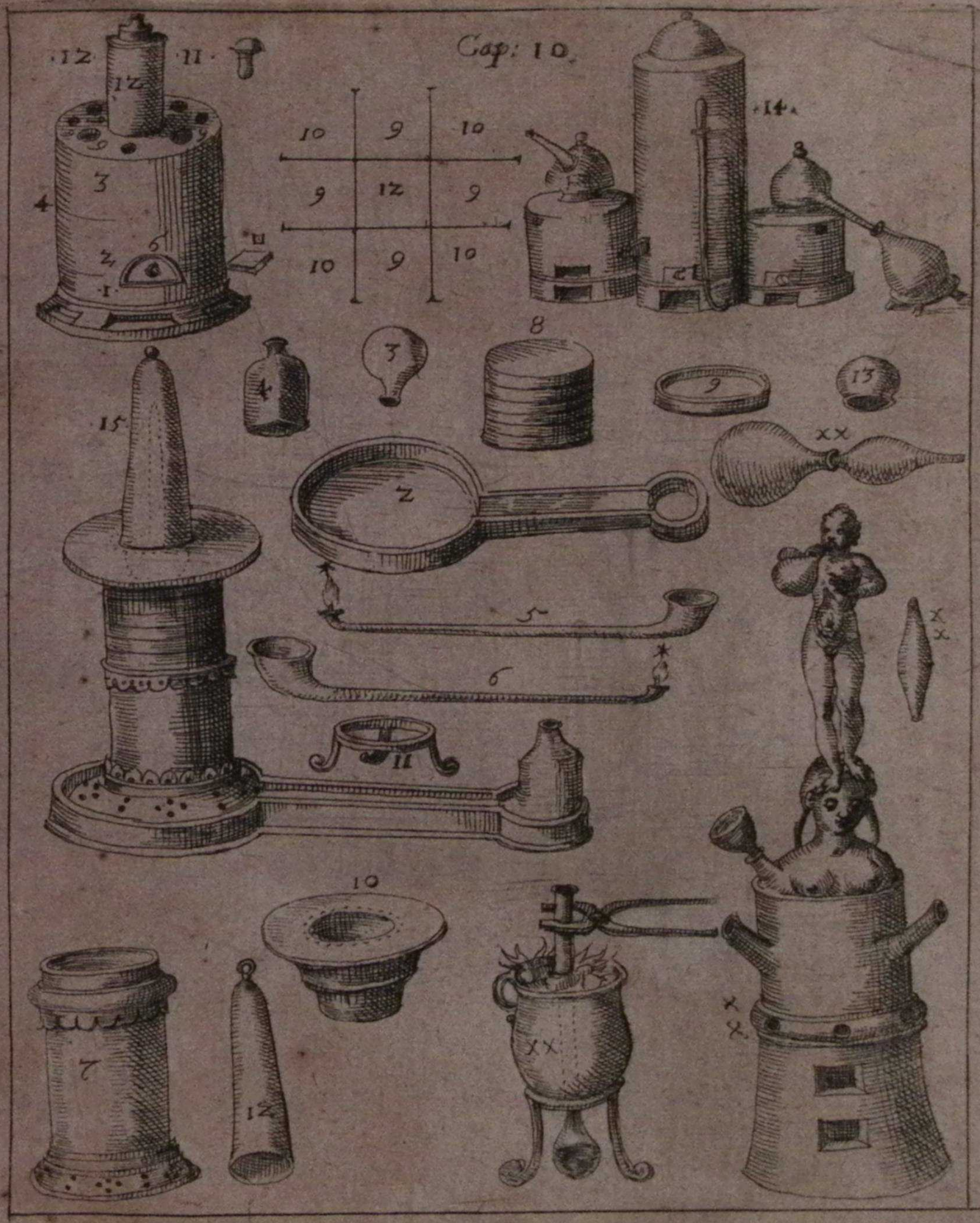
19.

20.

21.

22.

23.

12
11
12
3
4
6
2
1
10 9 10
9 12 9
10 9 10
14
8
3
4
9
13
15
2
5
6
11
10
7
12
xx
xx
xx
xx

tur secundum. Ε. Ostium foci cum craticula. Ο. Ventilabrum coniſterij. Π. Operculum furni biualue excisum pro collo vasis transmitteudo, id ex argilla est. Ρ. Furnus lateralis siniſter reſciſſus, vt pateat interna conſtitutio. Σ. Spiraculum. Τ. Craticula, ſub qua coniſterium. Pro Acedia etiam hæ ſequentes formæ præſtantiores ſunt Num. 4. Nnm. 5 & Num. 14.

Acediarum formæ ſimplices tales nobis proponuntur ab Andrea Libauio in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuaſtica artis, cap. 29. pag. 155. Rotundam ſimplicis acediæ, Num. 6. & quadratam, Num. 7. vides. In illa elementum A. ſignificat cinerarium. B. Focum. C. Ergaſterium. D. Oſtium coniſterij. E. Aditum ad pyriaterium. F. Spiracula. G. Canalem Pigri Henrici infra ampliorem, quam ſupra, & per decliue inſertum hypocauſto ſupra craticulam. I. Murulum, cui inſiſtit canalis, qui quidem productus ex foci muro eſt. Si quis non ita velit, is pedamentum à ſolo educere poteſt, eiq; iungere canalem. H. Oſtendit operculum canalis, & intelligitur ex metallo vtrumque factum, aliàs difficulter ita informari poteſt, niſi figulino opere. K. Fibulæ ferreæ vel æneæ, quibus fornaci annexa eſt fiſtula. Fibulis poſſunt ſubſtitui duo vnci amplectentes vtrinque tubum. Acediæ quadratæ figuram ſic diſtinximus.

Α. Coniſterium. Β. Hypocauſtum. Γ. Ergaſterium. Δ. Turris. Ε. Oſtium cinerarij. Ζ. Oſtium pyriaterij, quod requiritur ad prunas mouendas ſuper crate, & contemplandum ignem. Μ. Craticula. Η. Veruculorum ſeu bacillorum ferreorum ſitus, & interſtitium inter focum & ergaſterium. Θ. Piger Henricus in latus obliquè deflexus. Debebat ima parte amplior eſſe. Eo ſitu poteſt per murum in carbonarium intrudi, vt hinc ſufficiantur carbones. Ι. Retortæ modus & ſitus: Et illud eſt latus, quod author vult apertum teneri vſque ad illationem vaſis. Sed ſatius eſt, ibi feneſtram relinqui tantam, quæ poſtea laterculo & luto farciatur. Κ. Spiracula angularia, hic quadrata forma picta. Λ. Os ſummum turris, per quod carbones & prunæ iniiciuntur, vt planè regatur cucurbita. Nam in reuerberante igni hoc requiritur, nec poteſt præſtari à canali æneo. Ν. Conus ad os obturandum.

Acedia etiam eſt mobilis triquetra ex ære pro Balneo, Num 8.

Aliæq; duæ eiusdem materiæ, sed vna rotunda, altera quadrata, quæ facilè intelliguntur ex triangulari. Nihil enim differunt, nisi figura, & quod ibi plura sint pro cucurbitis foramina, adiecti quo operculo aheni vicinuli & retinacula, quæ etiam intelligi debent ex triquetra ista. A. Ahenum triangulare pro Balneo: Ideo etiam aqua ei affingitur. B. Tabula trigona ad operiendum Balneum. C. Foramen transmittens canalem. D. Cucurbitarum trium prospectus. E. Foramen tubi ad sufficiendum aquam. Addi potest epistomium margini aheni ad abundantiam deplendam. F. Fulcra aheni. Alias pedes ferrei adduntur. G. Canalis carbonarius, & vnà focus balnei. Nam in foci locum successit. Itaq; & in medio ponitur, vt ambientem aquam omnem possit calefacere. Prolixus curtusve fit pro atem aquam omnem possit calefacere. Prolixus curtusve fit pro aquæ copia, & altitudine vasis. Differt autem eius ratio & vsus à vera Acedia. Canalis enim acedioſus verus non habet focum, sed foco ministrat: Deinde non iunctus est craticulæ, sed in eam directus, & aliquo interuallo segregatus. Insuper clauditur os eius & obturatur post immissos carbones, estq; procerior, vt securitatē operis, quam promittit, præstare possit, sed Acedia ista cum affinibus, nempe orbiculato aheno, quadrato, & cupa lignea pro foco est, craticulam subnexam habet, non ita est prolixa; & orificio aperto tum fumos immittit, tum ignem temperat. Quocirca non vnum habet operculum, aut si vnum, saltem moderamina in eo sunt permutanda. Hinc Acedia notha dici potest. H. Canalis Acediæ solutus. I. Margo imus, vbi craticula affixa, quæ cineres transmittit sub ahenum, & auram recipit. K. Operculum primum cum foramine primi gradus. L. Secundum gradus secundi. M. Tertium gradus tertij. Verùm enimuero ne tot operculis artifex molestetur, curet sibi in vno tria fieri foramina foriculis vel conis clausilia, vt vno aperto primum gradum procuret, duobus secundum, tribus tertium, remoto penitus tegmine, quartum.

Acedia simplex Tetraconchos, Num. 12. Furnus ex laterculis rotundus est struendus, tribusq; distinguendus spatiis. 1. Cinerarium. 2. Focus. 3. Ergasterium. 4. Locus verubum, in quibus requiescunt catini. Conformentur verò bini decussatim, vt quinque sint loculamenta, in hanc formam. Quod si ahenum vnum quatuor cucurbitis capiendis facere velis, Num. 13. amplum id esse debet, &

bet,& sellis cucurbitarum seu tripodibus instructum, ita vt acediæ canalis per medium transeat, commissuris ita glutinatis ferruminatisque, aut affixis, ne aquam transmittant. Nulla autem craticula subdita est canali, vt in præcedente Balneo. Nam hic furnus per se suum habet focum & cinerem. Saltem seruare & deferre carbones debet, quanquam vnà etiam aliquid præstet aquæ calefaciendæ. Sed si peculiares sint singulis cucurbitis catini, siue æræi, siue ferrei, siue fictiles, circinato & hemisphærico sunt fundo, capiantq; cineres, vel aquam vel vtrumque, vel aquam, & fœnum, aut stramen pro iudicio artificis. Si varia sint contenta, vt vnius aqua, alius cinis, tertij arena, quarti scrobs ferri vno igni, impedioq; prunarum eodem, diuersos gradus, diuersaq; opera potest procurare, præsertim si per ostium foci illi catino admoueat plus prunarum, qui plus caloris requirit. Illæ enim materiæ graduant simul ignem. Præterea cui ollæ subministrare maiorem vult æstum, eius respiraculum faciat grandius; aut quod est ingeniosius, singulis respiraculis addat diuersæ amplitudinis circulos & conos. Ita enim sat commodè potest regere ignem, & luculentum parcumq; dare, cui velit: veluti foramen quidem esto gradus quatti; sed si imponet circulum gradus secundi, tertij, primi, vel etiam cono penitus obstruet, pro libitu temperamentum excitabit, idq; in diuersis catinis, diuerse. 5. Ostendit locum craticulæ. 6. Ostium ad prunas mouendas, & considerandum ignem. 7. Foramina cineratij, & ventilabra. 8. Laterculus cum ventilabra moderanda, atque etiam obstruenda. 14. Corona & tegumentum fornacis nouem locis pertusum. 9. Stationes catinorum vel cucurbitarum. 10. Respiracula. Si Balneum paratur, videndum, vt ista apto loco ponantur, descendantque in focum. Tunc & alia foramina adduntur ad aquas supplendas & emittendas, item fibulæ, quibus iungitur aheno operculum. 11. Conus obturatorius. 12. Acediæ canalis, qui debet circa imum, vbi in focum pertingit, & trabes ferreas præterlabitur, vncis vel alis, brachiisque prominentibus præditus esse, vt istis fulcris in suspenso maneat. 13. Operculum canalis. Cupam ligneam describere nihil attinet, quia non magnæ industriæ, tum etiam ex prædictis constat.

Aliud

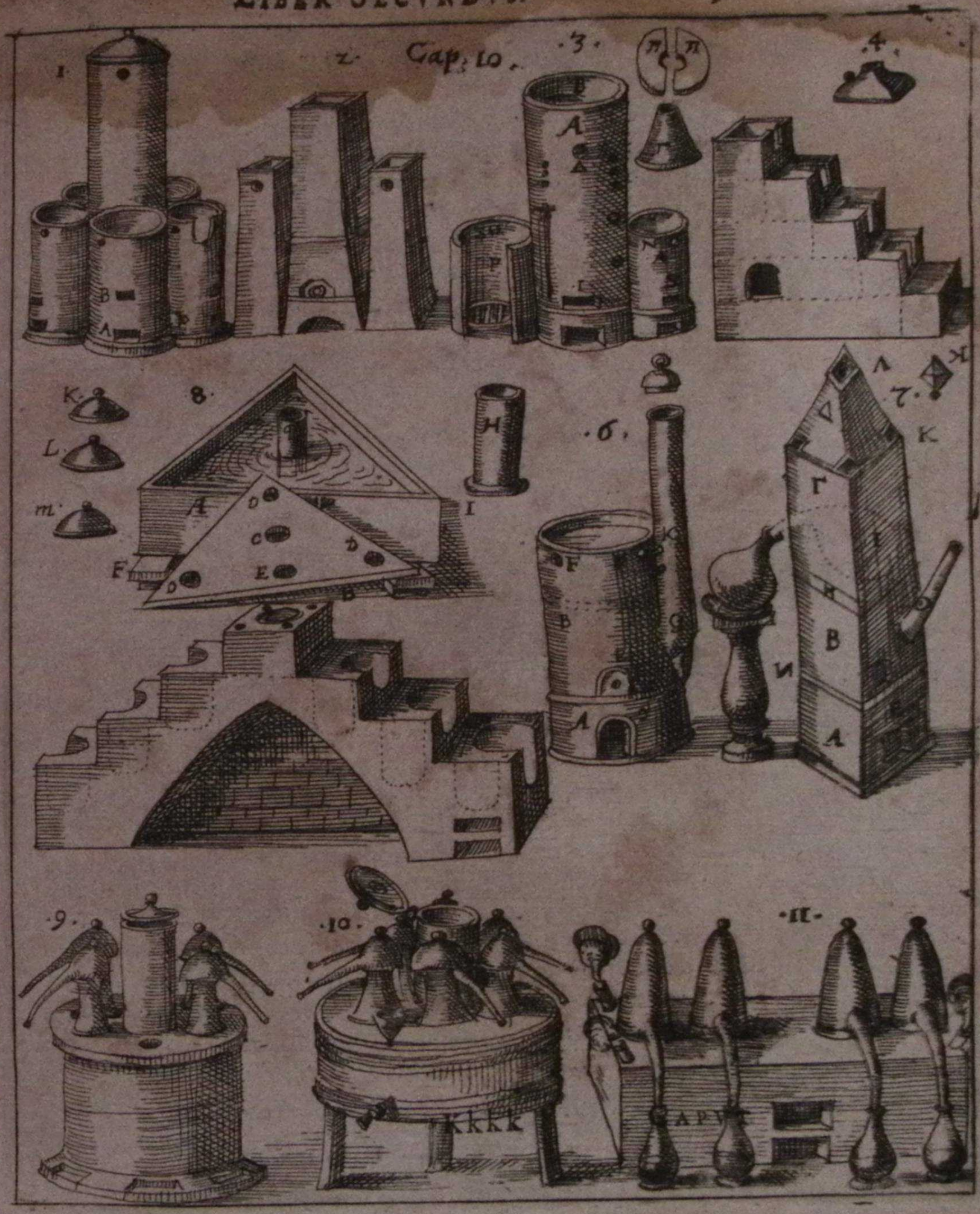
Aliud genus clibani destillatorij seu pigri Henrici à stillatoribus dictum, in cuius medio fictilis, siue ferrea, aut cuprea canna, igni recipiendo collocatur, 4. galeis conueniens, Num. 9. In cannam hanc, quæ in medio clibani est posita, prunæ inferiæ, ac operculo contectæ, per foramina, quibus aër recipitur, perq; inferiorem incenduntur ianuam, integramq; absq; omni periculo noctem, operationem, viresq; suas exercent. Singulis etiam ahenis cannas admouebis, quibus repleri, & si ebulliant, depleri queant. Eadem hac fornace ad aquam, cinerem vel arenam vti licet. Cannam quoque, cui ignis imponitur, in extremas fornacis partes, aut ad latus extrinsecus, pro loci aut spatii ratione, collocare nihil obest.

Vtilissimum etiam est genus hoc, quod minus carbonum absumit, veluti hoc B. Mariæ in dolio apparando, pro destillatione herbarum, Num. 10. Cannam hanc prunis recipiendis appararam dolio conuenienter includito, sicut apposita hæc figura declarat: Libauius, vt supra dictum, has Acediæ formas non propriè vult esse Acedias, sed nothas dicit, vti videre est in comment. Alch. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 29. pag. 156.

Alienæ formæ apud antiquiores etiam talis apparet, Num. 11. quando videlicet multis & galeis sic vtuntur, vt dicta ex figura apparet, &c. Hæc dicta nunc sufficiant de furnis Acediæ. Sunt præterea & aliæ furnorum formæ, quarum vsus desiit, ideoque temerè sudamus in illis, & non opus est prolixa explicatione, siue descriptione; sed si auidus quis sit, videat Libauium. Nunc ad vasa Philosophorum demonstranda nos accingimus.

Vide sequens Schema.

CAPVT

1.
2. Cap. 10.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
A
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
X
Y
Z
Æ
KKKK

CAPVT XI.

De Vasis Philosophorum vitreis.

HÆc de Furnis dicta sufficiant; sequitur Vas, quod est locus, rem chymicè tractandam proximè continens.

Vasorum aliud igni admouetur, aliud igni non admouetur.

Igni admouendum, vel ex vna aliqua certa materia est formatum, vel ad arbitrium artificis electa factum.

Vas ex vna aliqua certa materia factum, est, quod ex nulla alia, quàm ex ista fieri conuenit. Huiusmodi aliud est vitreum, aliud minerale.

Vitreum, quod tantum ex vitro conflatur, est phiala & circulatorium.

Phiala. Phiala est vas vitreum ex ventre in modum sphæræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens. Eius vsus frequens in solutionibus & coagulationibus: Varias phialarum species vide sub Num.1.

Circulatorium. Circulatorium est vas vitreum, vbi infusus liquor ascendendo & descendendo, quasi in circulo rotatur. Vsus eius in subtiliationibus & circulationibus positus est. Varia huius generis vasa à variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero hæc duo magni momenti & vsus nobis placent, Pelecanus nimirum & Dyota.

Pelecanus. Pelecanus est vas circulatorium, á figura Pelecani pectus suum rostro fodientis, pullosq; suos refarcientis, nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & curuatum os rursus in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui liquore infuso Hermetico sigillo occluditur, & calori admouetur, vide Num.2.

Dyota. Dyota est vas circulatorium à duabus auribus, vel vitro vtrumque brachium lateribus applicatum habente, dictum. Huius inferior pars est in modum cucurbitæ, cui impositus est alembicus in summo canalem, qui liquori infundendo seruiet, habens; In loco autem conueniente duobus rostris incuruatis, & in cucurbitam á capitello humorem condensatum deuehentibus præditum, Nu.3. Varias alias vide sub Num.4.

Liba-

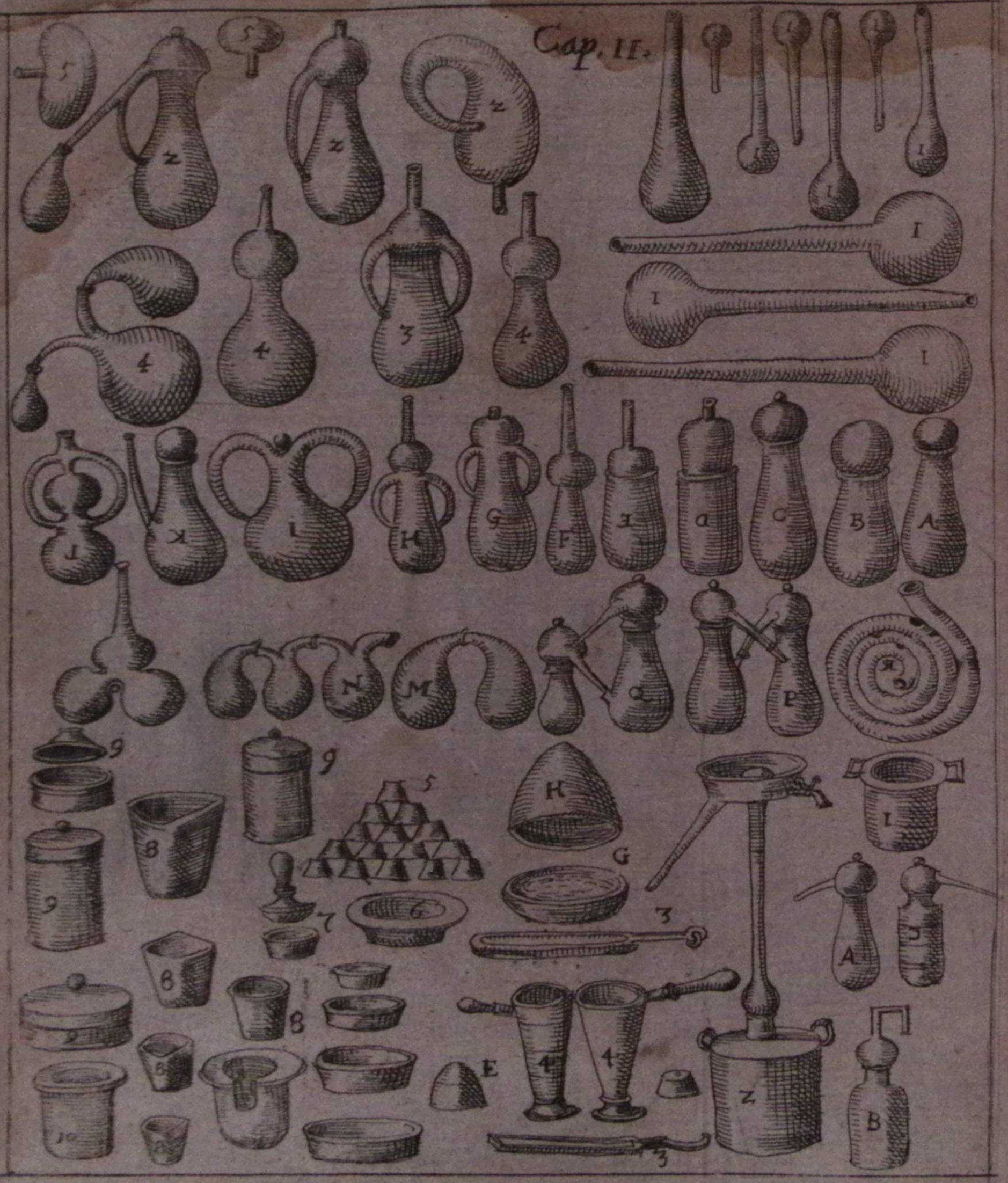
Libanius in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 34. pag. 175. ex variis authoribus Digestoria instrumenta alia, eaq; talia demonstrat.

A. Cucurbita cum fundo vesicæ iuncta ad digerendum. B. Cucurbitæ duæ osculantes. C. Cucurbita cum Alembico cœco. D. E. Digestoria fistulata ex binis partibus. F. Digestorium continuum fistularum. G. Pelicanus ex figura auis collo reflexo ventrem aperientis, alasq; expandentis dictus. Collo verò adiectum Hydrocephalum est, quod simplici foramine in vertice est peruium, sed litera H. eandem habet figuram in tubum productam. I. Circulatorium brachiatum: quale & L. hic sursum reductis iunctisq; brachiis, ibi in latera infixis. Itaque I. superbiens dicitur. L. Miserans, aut finge Phaëtontidas esse, vel Rebeccam cum hydria. K. Iubilaus vocari potest, M. Bocia contra Bociam, vt vulgo loquuntur, suntq; duo cornua Hermetis osculantia columbissantes aut hiantes nuncupantur: sed N. tripudiantes. O. Crumena: Ventres duorum Hermetis cornuum sub vno capite fistulato concurrunt. Etiam arietantes voces. P. Aquilæ. Q. Vultures. Ventribus enim & capiti inseruntur rostra, alteriusq; succus ab altero exhauritur, tanquam aquila exedente Promethea aut vulture Titium. R. Cochlea vel serpens in gyrum reductus, seu draco reuolutus, &c.

Ad vasa circulatoria refertur & ouum Philosophicum seu Hermetis, quod ouiforme Philosophicis operationibus inseruit; eius figuram in hoc capite habes depictam, Num. 5. *Ouum Philosophorum.*

Vide sequens Schema.

Cap. II.

CAPVT XII.

De Vasis Philosophorum metallicis & terreis.

MINERALE vas, quod ex materia minerali factum est, est vel metallicum, vel terreum.

Vas metallicum ex metallo factum inseruit subtiliationi & infusioni. Subtiliationi inseruiens, est ahenum & vesica.

Ahenum est vas metallicum, Num. 1. ex cupro aut ferro duûm pedum altitudinis, eiusdemq; fermè latitudinis, cusum. Huius fastigio cooperculum, in modum hunc formatum, illiusque limites ritè claudens, imponendum est. Fit lamina cuprea ad aheni capacitatem, (Nonnulli rei familiari consulentes, pro cupro ligneum asserem assumunt) rotunda, cuius in centro (quando vni cucurbitæ inseruire debet) ad amplitudinem imponendi vasis, foramen excauatur, vt vas per illud prominere possit. A latere verò alterutro prope aheni finem aliud paruum foramen, per quod calida suffunditur, & defectus exspiratæ aquæ suppletur, perforatur. Vsus huius aheni cum operculo in Balneis frequentissimus est. *Ahenum.*

Vesica est vas, Num. 1. metallicum ex cupro in forma vesicæ vel oui, duûm aut trium pedum altitudinis, conuenientisq; latitudinis, formatum, & circa fastigium apertum, vt intra sinum suum conuenientem alembicum recipere possit, qui adeo cum orificio vesicæ quadrare debet, vt tám aptè inuicem concludi possint, ne minimum inde expirare queat. Impositum capitellum è suo vertice canalem duûm aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in summitate aliud capitellum ab aheno aliquo semper frigidam continente, qua spiritus in Alembicum eleuati, refrigefieri, & condensari possint, circundatum sustinet. Ex hoc capitello epistomium seu canalis procedit, qui vapores condensatos guttatim in vas suppositum deducit. Huius vesicæ vsus in vegetabilibus dissoluendis non est negligendus. Libauius in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 33. pag. 170. tres ponit figuras vesicarum. Vnam A. vesicam cum Alembico rostrato deorsum spectante. Alteram B. vesicam cum alembico sursum ex vertice emittente fistulam anguinis meatibus aptam. Tertiam C. vesicam æneam cum alembico rostrum in latus recta emittente. Tales possunt compositio- *Vesica.*

nes excogitari plures, sed videndum, num semper aptè ac vtiliter. Porrò quæ vasa fusioni inseruiunt, sunt, quæ liquata & effusa mineralia recipiunt, vt Infundibulum ac Pyramis.

Infundibulum. Infundibulum, Num. 3. est vas metallicum oblongum cum manubrio, interius excauatum, liquata metalla recipiens, & in virgas vel baculos conformans, Germanis ein Eyngußꝛ dicitur.

Pyramis. Pyramis (aliis catinus coniformis, vel ein Gießbuckel) est vas metallicum, Num. 4. in modum pyramidis excauatum, vt pars eius superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis mineralibus in regulum formandis, accommodari possit. Libauius vocat catinum fusorium, & dicit, Chymicus eo opus habet in auri separatione & repurgatione, quin & regulis stibij aliorumq; conficiendis. Inde fiunt metæ, qualis signatur litera E. quæ, vt facilius auellatur á calice, sæbo vel cera ille prius inungitur, aut creta fricatur. Meta diuisa est in apicem & basin. Apex est regulus; Basis litera F. signata, vocatur á metallicis, das Plachmahl / constatq; ex medicina fusili, cuius beneficio regulus est factus, puta ex stibio, &c. Conus concauus est vel eiusdem vsus, vel ad excipiendum fumum hydrargyri in amalgemate. Scutellæ enim, in quam feruens malagma effusum erat ex crusibulo, imponitur inuerso orificio. G. Scutella vel concha. Num. 4. Alueus fusorius (nos infundibulum) in quo concrescit metallum fusum in virgas vel digitos. Eiusmodi porrò vasa ex orichalco aut ferro plerunque fiunt, vt sint vsus diuturnioris. Aliquando ex terra constant compage. H. Est conus concauum excipiens fumum in amalgamando.

Terrea vasa ex terra facta, alia materia ipsam continent, reliqua capiunt alia vasa.

Quæ materiam ipsam capiunt, sunt fusoria, aut non fusoria.

Fusoria sunt vasa materiam ipsam capientia, quorum administra ope mineralia funduntur, vt catillus cinereus, & crucibulum.

Catillus cinereus. Catilus cinereus, Num. 5. est vas fusorium ex cinerum de leui ligno elixatorum, & ab omnibus carbonibus, aliisque spurcitiis defecatorum partibus duabus, nec non cinerum de ossibus medulla carent b[illegible]s (ne tamen de porcis, quæ summum dispendium inferunt, desumpta sint) optimè tritorum, parte vna cum cereuisia bona

bona ad massam madefactis, & probè inuicem commixtis in suo mortariolo paratum. Num. 7. Cineribus siquidem madefactis hoc mortariolum impletur, & pistillum (vulgò Monachus dictum) pulsibus tribus ligneo malleo factis in illud cuditur, ac tandem insperfis cribro setaceo cineribus de capitibus vituli, aut cornu cerui vnus atque alter pulsus superadditur, atque, vt arefiat, eximitur. Fit & in maiori forma catillus cinereus, qui in annulo ferreo formatur, ille hic signatus est, Num. 6.

Crucibulum est vas fusorium ex terra igni contumacissima fa- *Crucibu-*
ctum, acutiore basi & tereti in ampliorem capacitatem forma tri- *lum.*
angulari vel rotunda desinentem, (Num. 8.) ad fundenda & eli-
quanda mineralia & metalla formatum. Fit etiam crucibuli spe- *Crucibuli*
cies, quæ vulgò testa Germanis Treibscherbe appellatur, fundendis *species testæ*
metallis adæquatum, signo x. *sunt.*

Sequuntur vasa non fusoria, quibus nihil funditur, vt pyxis cæmentatoria. Est autem pyxis cæmentatoria vas terreum, ex terra *Pyxis cæ-*
igni contumaci in modum pyxidis suum operculum apté recipiens *mentato-*
formatum. Hanc pyxidem indicant hæ figuræ, Num. 9. *ria.*

Hactenus vasa enarrauimus ipsam materiam capientia: his insequuntur illa, quæ alia vasa accipiunt, vt sunt catinus arenarius, & tegula fornicata.

Catinus arenarius (Num. 10.) vulgò ein Sandteapell / est vas *Catinus a-*
terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium aut quatuor *renarius.*
digitorum ex terra tenaci factum. Pro destillatione ad latus sunt etiam catini in hunc modum in medio excisi, &c.

Tegula fornicata, Num. 11. & 12. Germanis eine Muffel / est vas *Tegula for-*
terreum ventilabris & ostio peruium, oblongum, ad tegendum ca- *nicata.*
tillos, ne operæ polluantur fauillis, vtq; calor eó temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt, alij fundum ab illo segregatum faciunt, prout iam videbis ex demonstrationibus Libauij, sed id positum est in cuiuslibet arbitrio.

Super quatuor scamnis seu abacis (inquit Libauius in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 11. pag. 105.) disposita vides instrumenta ad probatoriam pertinentia.

A. Te-

A. Tegula fornaculæ ferreæ antiquæ est à postica parte repræsentata, & latere siniſtro: B. Eadem à fronte & latere dextro exhibita. Feneſtratam ſolummodo conſpicis tribus parietibus, & hemicyclis iuxta plantam exciſam. C. Proponitur punctis pertuſæ totidem partibus, & ſimiliter priori ſectæ, exhibet ſe hic contemplandam à poſteriore. D. monſtrat anteriora interioraq; dextra. E. Fornaculæ diſtomi tegulam ſubiicit oculis à dorſo F. eandem à fronte. Plantas exciſas ad angulos erectos habet, & ſic pedibus ſuis ſiſtit. Ab hac nonnihil variat ſequens eius poſticum. G. Anticum. H. Tertius abacus. Litera I. Obturamentum oſtij fornaculæ ponit, quod manubrio correptum admoueri removerive, vt vſus poſtulat, poteſt. K. Lamella eſt pro fundamento tegulæ & ergaſterij imponenda trabibus ferreis luto armatis. L. Operculum fornaculæ, quo crater eius regitur ad ignem moderandum. M. Valua minor. N. Columellæ argillaceæ inſeruientes, item ignis temperaturæ: nec minus quæ characteribus O. & P. intelliguntur, & quidem poſteriori lacunæ deſtinata eſt lamina, O. ſed lateralibus. P. Itaque & quadrilatera ſunt figura, ſicut illa polygonos, vt ſit rotunditati vicinior. Q. Lignei moduli ſolidi ad formandas tegulas. Nam tenax argilla oblitis illis inducitur, & formatur iuxta tegularum normam. His addit & in eodem ſchemate R. & T. catillos cinereos diuerſos. S. Modiolũ. V. Malleum ſeu piſtillum, quo incuſſo impulſoq; per alium malleum, effingitur catillus. X. Catini probatorium, qui concinnatur inſtrumentis Y. & Z. De his vide etiam in hoc ſecundo libro Baſilicæ Philoſophicæ, cap. 2. de Furnis Docimaſticis, ſiue probatoriis. Alias tegulas etiam tali demonſtrat forma, vti & rotundas, vbi in hoc ſchemate poſteriore A. deſignat tegulam vſtoriam inuerſam, vt cauitas eius pateat. B. Striatam in plantam. C. Capſæ vitrariæ à tergo repræſentatio eſt. D. à fronte. Oſtio duntaxat patet.

Tripes ferreus.

Huc referendus eſt tripes ferreus, qui eſt vas materiam calefaciendam continens, recipiens ex ferro fabrefactum, Num. 12.

Vide ſequens Schema.

CAPVT

A
B
b
E
F
G
H
N
O
P
Q
R
S
T
V
X
Y
Z
Cap. 12.
B
C.
D.
a
b
c
h
i
K
l
m
n
p
q
r
s
t
B
C
A
F
G
10
12

CAPVT XIII.

De omnis generis vasis pro artificis arbitrio facta, siue è terra, vitro, vel metallis, &c.

AD vasa ex materia pro artificis arbitrio electa facta nos accingamus, quæ è terra, vitro, metallis, pro re nata, formata sunt. Hæc diuiduntur in superiora & inferiora.

Alembicus. Superiora sunt, Alembicus, siue Capitellum, Germanis ein Helm / quod vasis inferioribus ad vapores recipiendos imponitur.

Alembicus rostratus. *Alembicus cœcus.* Est autem Alembicus alius rostratus, signo o, qui humores resolutos per canalem aut rostrum ad vas recipiens demittit: Alius cœcus, signo o o, hoc est, sine rostro, sublimationibus inseruiens. Hic in sublimationibus nonnunquam in vertice perforatus aliquantulum est, humores ascendentes inde emittens. Noster Libauius talia dat eius generis Rudimenta, in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuastica artis, cap. 34. pag. 173. *a.* Alembicus rostri prolixi. *b.* Alembicus curti nasi. *c.* Alembicus cœcus, sed cum foramine in vertice decusso scilicet nodo. *d.* Alembicus reductus, & eiusdem formæ amplioris. *b.* quo vtimur in aquis interdum capiendis & hydrargyro, ita vt idem vas duo sustineat munia. *e.* Pileus seu campana rostrata potissimum ex plumbo candido, aut ære stannato. *f.* Alembicus sublimatorius turritus cum foramine exploratorio in vertice. Eiusdem vsus est & sequens *g.* sed magis in apicem eductus. Ex argilla confici solent retinaculis & murulis intus instructi. *i.* Alembicus cœcus cum tubulo ad immittendam emittendamque materiam; Et iste tubus etiam reclinari solet, vt in litera *i. k.* Campanæ forma, sed minus commoda, ad emittendum liquorem, nisi omnino æquales vertici torrito sint margines. Alias in altero angulo foramen est relinquendum, vel saltem in summo, nisi ansa impediat. Relinquitur in artificis arbitrio etiam tubulum affingere, modò figmenta ingeniorum imitari queant mechanici. Alij materiam in limbi lacuna seu fossa collectam ex inuerso exhauriunt, cochlearibus paruis, aut spongiosis,

aut

aut fistulis. *l.* Tiara pro serpentinis. *m.* Cydaris rostrata in apice, & nihilominus ductibus draconinis accommodata. Spiritus grauiores deduci possunt per meatum, sed magis æthereii in fistulam contendunt. *n.* Operculum caluariæ instar cum syringa in altum surrecta pro draconio. *o.* Alembicus cum refrigerio, cuius possunt etiam aliæ formæ. *p.* Alembici minusculi pro cucurbitulis & phialis. Mulieres abutuntur eis ad lac ex mamillis exugendum. *q.* Alembicus cœcus cum rostrato. *r.* Cœcus triplex. *s.* Rostratus triplex. Præter istos Alembicos, mentionem faciunt artifices etiam cuiusdam á latere aperti, vt vncus ferreus per foramen in catinum immitti queat, & materia continuè versari. Is vsum habet in floribus sulphuris, sicut & Campana, vel Alembicus cœcus, non in vertice, sed latere pertusus, vt spiritibus feruidis, qui non coagulant facilè: imò obsistunt cæterorum coagulationi, fit ad se propiendum via. Eius vicem supplere rostratum operculum potest, laudaturque in his materia fictilis. Nos ollas commodas substituimus. A. Patina, seu Catinus terreus. B. Vas secundum tribus locis peruium, quod catino est adaptandum. C. Idem figuræ camini. D. Vas tertium, quod imponitur secundo. Si placet, & ex re esse intelligitur, duplum triplumque fieri potest, alterumque alteri accommodari. E. Vas summum cum tubulo seu spiraculo, pro quo licet & simplex foramen obliquè impressum facere. Apud Pantheum, Alludel appellatur equi venter ex lapide lebetum conficiendus, seu argilla crusibulorum. Isti insternitur aliud caracha dictum in magno magisterio, si credimus ex Argilla, tanquam eius operculum. Aludel Gebri fictile sublimatorium est. Sed ille Cymbium, aut Hemisphærium pingit, eique adaptat angustum collum, vt non malè respondeat sublimatoriæ, florum dispositioni, possitq; in eius locum venire, si à latere foramen accipiat.

Inferiora vasa sunt, Cucurbita & Retorta.

Cucurbita, Germanis ein Kolben / est vas plerumque turbinatum in cucurbitæ & pyri formam vtero turgescens. *Cucurbita.*

Cucurbita alia fundo globoso prædita est, Numer. 9. alia lato, Num. 8.

Horum magna est copia, inquit Libauius, & ab ingeniosis subinde excogitantur plura, circumstantiis, & cuiusque arbitratui & experientiæ aptiora. Harum formas vide varias, Num. 10.

Retorta. Retorta est vas globosum, cuius collum paulatim à ventre procedit, ac sensim in oblongum canalem reflexum transit. Ex figuris variis vide Num. 12.

Hactenus vasa igni applicanda: Vasa, quæ igni non applicantur, sunt continentia, vel transmittentia.

Continentia, quæ materiam continent, sunt Receptaculum & Conchus.

Receptaculum. Receptaculum, Num. 13. & cap. 10. signo xx. est vas amplum, globosum, destillantes humores recipiens, Germanis eine Vorlage appellatur. Sed receptaculum pro rei destillandæ ratione variat. Nam si res vaporosæ, flatulentæ, ac spiritales dissoluuntur, amplum esse debet; alioqui à spirituum vi magna, magno bombo ac crepitu, nec sine astantis periculo rumpitur, atque in frusta dissilit. Si verò res calidæ tenuesq; fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium receptaculum requiritur.

Varias iconas producit Libauius, vti videre est in comment. Alchem. part. 1. lib. 1. de Sceuast. artis, cap. 34, pag. 174.

Concha. Concha, Germanis ein Glaßschale litera A. vel alueolus vitreus, est vas plerumque vitreum in modum aluei formatum cum ore & manubrio. Libauius tres eius ponit figuras, in comment. Alchem. part. 1. lib. 1 cap. 34. pag 177.

Transmittentia vasa sunt Tritorium & Separatorium.

Tritorium. Tritorium, vulgò infundibulum, Germanis ein Trechter/ est vas transmittens, in superficie latum, & paulatim acuatum, cum manubrio annexo formatum, litera B.

Separatorium. Separatorium, litera C. est vas transmittens, quodammodo ouiforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo in modum acus acuato, materiam rursum emittendi gratia præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus inuicem separandis accommodatum. Separatoria triplicia dat Libauius, hæc ex appicta figura videri sic poterunt.

runt. 1. Separatorium olei subsidentis. 2. Separatorium olei natantis. 3. Colatorium. Est manica in eo pertusa, cui accommodatur charta emporetica, vt transsudet liquor in materiæ purgatione.

Hactenus dictum est de loco. Causa adiuuans est, quæ artifici suo inseruit ministerio: talis est instrumentum manuarium, & calor ignis.

Instrumentum manuarium est, cuius applicatione & motione artifex suam actionem perficit.

Instrumentum aliud igni admouetur, aliud igni non admouetur.

Quod igni admouetur, aut semper, aut pro artificis arbitrio admouetur.

Semper admotum est gracile vel latum.

Gracile est instrumentum oblongum semper igni inseruiens, vt craticula, & baculus ferreus.

Craticula est instrumentum, Num. 14. ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis iuxta se in acutum ita positis, vt semidigitale spatium inter eos interfit factum, focis conficiendis, carbonibusq; sustentandis inseruiens. Libauius vult quadratam & rotundam. *Craticula.*

Baculus ferreus est instrumentum, ad sustinenda vasa imposita cusum. *Baculus ferreus.*

Latum instrumentum, vel spatula, obex est in modum spatulæ factum, quod furnis compositis, Num. 16. ad augendum minuendumve calorem inseruit. Pro artificis arbitrio igni inseruiunt, forfex, rutabulum, cochleare, & circulus. *Obex.*

Forfex, Germanis ein Klufft/ Num. 17. est instrumentum oblongum, & biceps, quod manibus facile comprimi dilatariq; potest, igni imponendis, dirigendisq; prunis atque vasis aptum. Est & alia forficum species, quibus vasa tantum exigne sustollimus, quæ instar forcipis complicatur, Num. 18. *Forfex duplex.*

Rutabulum, vel vncus, Germanis ein Rührhacke/ est instrumentum ex ferro oblongum, & in fine curuatum, quo ignis vel materia in igne contenta proruitur & commouetur, Num. 19. *Rutabulũ.*

Cochleare. Cochleare est baculus ferreus, Num. 20. longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens docimasticis operationibus inseruiens. Libauius duo sic vult, vt vides 21. vocat cochlear effusorium cum labro prominulo. 22. Cochlear ferreum.

Circulus. Circulus est instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum: Perfringuntur autem hoc modo: Circulus candefactus vitro applicatur, illudq; tamdiu stringit, donec feruefiat, & incalescat, cumq; adhuc feruet, frigida gutta immissa, aut frigidi halitus affluxu dissilit atque disrumpitur, Num. 23.

Hæc sunt instrumenta, quæ igni admouentur: quæ verò non admouentur, eorum aliud est ligneum, metallica reliqua.

Dyoptra. Ligneum instrumentum est asserculus perforatus, seu Dyoptra, quæ est tabula lignea manubriata, Num. 24. circa medium in latum fissa, vt per eam faciei prætenta absque oculorum iniuria ignis atq; operis modum contemplari possimus.

Inter lignea instrumenta referendi sunt & aluei varij generis. 25. Alueus elutorius, acutangulus. 26. Alueus elutorius obtusus. 27. Alueus niger ad spectandum eluendumq; ab arenis aurum. 28. Alueus seu linter sectus. Ista vasa à Germanis vocantur Sicher Trög.

Alueus.

Metallica instrumenta sunt Tabula ferrea, & Mortariolum.

Tabula ferrea. Tabula ferrea, 29. est instrumentum aliquot scrobibus hæmisphæricis seu acetabulis compuncta, ad excipiendum probationum effusiones.

Mortariolum. Mortariolum est modiolus, Num. 30. catillorum cinereorum formandorum in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerumque factus. Hoc mortariolum comitatur pila, (vulgò Monachus) quæ est pistillum cum tubere rotundo ex basi lata media prominente, cuius incussu catilli fouea formatur. Sed ad catillos maiores, hoc est, materiæ maiorem copiam capientes, formandos vtimur circulo ferreo, & conueniente pila foueam procudimus.

Retinacula. His addimus & retinacula cucurbitæ in plumbeo circulo, Num. 31. Fieri & alio possunt modo, nempe vt armillæ ferreæ recuruæ adhæreant tripodi seu coronæ plumbeo circulo prægrauatæ, &c.

Sic est

Sic eſt forfex ad laminas ex fila metallica ſecanda, Num. 32. pro *Forfex.* amalgamatione, cæmentatione, ſtratificatione, quartatione, &c. Modum ſigillandi vitra vide cap. 10. ſigno xx. Eodem in capite, & ſigno xx. habes & formam Athanoris antiquam, quam, exempli gratia, refer ad caput, vbi de Athanore ſcriptum eſt. Sequitur nunc Liber Tertius Baſilicæ Philoſophicæ.

Libri Secundi Baſilicæ Philoſophicæ Finis.

Cap. 13
12
13
14
16
17
18
19
20
23
24
25
26
27
28
29
32
A
B
C
1
2
3

LIBER TERTIVS.

BASILICÆ PHILOSOPHICÆ.

De Philosophorum obscuris.

IN primo libro Basilicæ Philosophicæ, sapientum Philosophorum antiquorum secretiora, per consilia tradidimus, & ne quid deesset studiosis huic facultati, verborum philosophicorũ veram fecimus explicationem per 100. & 60. figuras, in quibus veri magisterii certas habebunt dilucide depictas & prefiguratas sapientes formas, si ex his nil rationis aut lucis degustabunt, non nobis, sed propriæ stultitiæ, ad sapientiam ineptæ, imputabunt, illotisq; manibus sese hanc artem accessisse putabunt: quare mi studiose cogita, quam cupias hinc inde deportare artem, sciasq; illam in Dei potentia esse reseruatam, & esse de occultis philosophorum, miraculumq; vniuersæ naturæ: Habet inquam illa virtutem efficacem super omnes alias Medicorum medicinas omnem sanandi infirmitatem, tam in calidis quam in frigidis ægritudinibus, eò quod est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem, roborat firmitatem, & virtutem, & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem, venenum declinat à corde, arterias humectat, contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat, sanguinem mundificat, contenta in spiritualibus purgat, & ea munda conseruat;

Rosar lib. 2. cap. 31.

seruat; & si ægritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die, si vnius anni, in duodecim diebus; Si verò fuerit aliqua ex longo tempore sanat in vno mense, & non immediate. Hæc medicina super omnes alias medicinas & mundi diuitias est oppido perquirenda, quia qui habet ipsam, habet incomparabilem thesaurum. Vnde inquit Philosophus aliquis. Et est sciendum, quod innouatio, & confortatio lutis fit cum potione aquæ auri purissimi propriè: Ipsa namque Alopeciam curat & Tyriam & transmutat corpus humanum, sincerat & innouat ipsum, & virtus multarum rerum approximat huic operationi: sed ipsa est, quæ prædictum miraculum facit, & quæ non corrumpitur & complexioni humanæ est conueniens, & neq; calefacit, neq; infrigidat, neq; humectat, neq; desiccat, imò est omni temperamento temperata, omnemq; rem excedit in temperamento temperata, omnemque rem excedit in temperantia & perennitate, quam habet: Etiam subuenit stomacho frigido, timorosos facit audaces, cardiacos confortat: Valet contra melancholiam & alopeciam, & calorem naturalem confortat, & temperat, in quibus non est res aliqua, quæ stare possit loco eius: Et virtus eius manifestatur in sua substantia, quia est in eo caliditas, ideò magnum temperamentum efficit, super omnem rem, & quia in eam est perennitas, ideò conseruat corpus humanum, & in ea est assimilatio complexioni humanæ, & ideò incorporatur, si præparetur, vt decet, & in eius præparatione est totum secretum, quod sapientes propter inuidiam occultauerunt. Confirmat autem & sincerat cordis substantiam, & suæ puritatis impressione omnem deiicit impuritatẽ ab eo, & tuetur illud & clarificat spirituum substantia[illegible], & mouet sanguinem ad cutim, & inducit pulchritudinem innenilem, & abstergit absterſione leui, &c. Liceat paucis pie iocari.

Iohannes Euangelista ab Auicenna primus inter Christianos Chemicæ peritus recensetur, Dict. 1. ad fin. cap. 3. de anima. Imò & à Vincentio Monacho in speculo naturali. His adstipulari videntur illi, qui Prosam Ecclesiæ veteris Decembr. die 27. Diuo Iohanni Euangelistæ sacro cantari solitam composuerunt, quæ sic habet: Initium est. Gratulemur ad festiuum, &c. cum gemmarum partes solidasset, has distractas tribuit pauperibus, inexhau-

stum

tum fert thesaurum, qui de virgis fecit aurum, gemmas de lapidibus. Hoc etsi multis non solum incredibile, sed forte & impium videri possit, tamen nos authorum dictorũ testimoniis, quod contradicamus, vix inuenimus: Dona Dei non sunt impia dicenda, sed opera diaboli, quæ impietatem procurant: Quod si Christus, vt homo verus, sic Deus omnipotens, Iohanni Euangelistæ consobrino suo, matrisq; tutori, quem præ cæteris amauit, & in cœna sinu sapientiæ Diuinæ fouit, ac ne malo vitio interiret, longæuitatisque superesset, voluit, viaticum quoq; eiusmodi attribuit constituisse, vt egenis & pauperibus, ipsisque nouis Christianis iam tum incipientis Ecclesiæ, exilio aliisq; damnis afflictis, subueniret in summa necessitate, annon hoc singulare & oportunum munus, eleemosynaque optime collocata fuisset? At vt omnibus satisfiat, potius demus S. Iohannem Euangelist. si quando tale quid fecerit ex virgis aut lapidibus (quæ materiæ ad tincturam suscipiendam philosophicam sunt planè ineptæ) miraculoso, quam artificiali aut naturali modo vsum esse: quemadmodum ipse Christus, vt vectigal daret, Petrum capere piscem iubet & capti ventrem aperire, vnde nauisma depromptum est pro vectigali sufficiens: sunt, qui eum expressæ tincturæ philosophicæ mentionem fecisse adfirment in Apocalypsi; verum hoc collegio Philosophico remittimus, &c.

Sunt & ex Chymicis, qui *Pythagoram* Chymiæ occultè deditum fuisse affirment. Hinc tiber Turbæ philosophorum refert sententias sapientum in tertia synodo Pythagorica collectos esse, & Pythagoram philosophum & magistrum introductum; cuius hæc ibidem verba sunt tanquam præfidis. Benè aptastis, ô filii doctrinæ, harum naturarum descriptiones, ex quibus Deus omnia creauit: perfequimini ergo. Atq; sic in toto illo libro Pythagoras primas tenet, tanquam eius artificii Magister, cæteriq; Philosophi illius discipuli. Non dubiũ itaq; est, Pythagoram in hoc doctrinæ genere fuisse expertissimum & verè magistrum, cum antiqui Chymici, qui fortè eius scripta & vitam ex aliis indiciis exploratam habuerunt, id vnanimiter statuant, &c. Imò & nonnulli ex recentioribus chymicæ amantibus de Faba Pythagorica, inter quos Iohan. Chrys. Fan. hunc in modum scribunt. Aristoteles (inquit)

ipſe libro de ſecretis ſecretorum (ſi Ariſtotelis liber eſt) lapidem animalem, vegetabilem & metallicum ouum nominat, & hoc Pytagoras, ſi Marcello credimus, Fabam. Hæc ille. Si itaq; Pythagoras ouum Philoſophicum per Fabam intellexit, cauſſam videtur habuiſſe, cur præceperit, Fabam ne comedas, &c.

Xamolxis Pythagoræ in itinere Comes fuit, hic iiſdem cum eo præceptoribus vſus eaſdem doctrinas ſecum domum in Samothraciã retulit: Huius de lapide philoſophorum proceſſus talis ad me inter alia fuit delatus: Recipe auri laminati q. r. imprægnetur per aquarium, vti docet Peliel: & generabitur vitriola, quæ deſponſatur Pyrandro ad faciendum rubicundum & fugitiuum ſulphur, & Mercurium philoſophorum, vniuntur autem in vaſe philoſophico, vt parturiant caſtaneam vel tincturam vniuerſalem ſapientum.

Anaxagoras Clazomenius inquit: Sol noſter eſt rubeus & ardens, qui coniunctus eſt animæ albæ & naturæ Lunæ, ſpiritus medio, quamuis totum ſane nihil aliud ſit, præter argentum viuum Philoſophicum.

Franciſcus Picus Mirandul. talia de Pelope & Pelopidis refert verbal. l. 6. 2. ſic, *inquit*, interpretantur Atrei nuncupandum agnum, arietemve, vt deſcriptam auri faciendi poteſtatem lectoribus inſinuẽt: Nam Atrei & Pelopis opes ex metallis fuiſſe, ſcriptum reliquit Calliſthenes Olynthius, Ariſtotelis diſcipulus & conſanguineus. *Et lib. 3. cap.* 1. Nec defuere, *inquit*, qui Tantali quoque diuitias tulerint acceptas Chymicæ compoſitioni deſcriptæ in pellibus agni: Vnde ſit & Pelopis filii, & Pelopidarum regnum longè latèque propagatum, vt hinc abſonum viſum non ſit, quæſiſſe Thyeſtem natu minorem Pelopis Agnum, hoc eſt, in Agni pelle faciendi auri compoſitionem exaratam, quam in arcanis habuerit natu maior Atreus, extorſeritque Thyeſtes ab vxore fratris cognitæ ſtupro, ex quo & odia & cruentiſſimæ cœnæ Tragœdiæ: Meminerunt huius rei quamquam obſcuro velamento & antiquiſſimi Poetæ, & *Cicero, Seneca* & *Papyrius*, &c.

Inter Græcos Democritus primas à Philoſophis tenet, quod huius ſummi artificii perfectus extiterit Magiſter: poſt hunc annumeratur Orpheus, qui ſtudioſos adhortatur & ablegat ad ſpelun-

ſpeluncam Mercurii, omnium bonorum plenam his carminibus:

Ὃν δ' ἂν ἀνθρώπων πεπνυμένον ἦτορ ἀνάγῃ
Ἐς πολυήεσσαν ἀντρον ἐπελθέμεν Ἑρμείαο,
Ἔνθ' ὅγε παντοίων ἀγαθῶν κατέθηκεν ὅμιλον,
Αἰψὰ μὲν ἀμφοτέρηισιν ἐνείατα πολλὰ κομίζων
Οἴκαδ' ἀποσσεύῃσι, φεύγων πολύδακρυν ὀϊζύν.

Hoc est: *At quemcunq; virum ducit prudentia cordis,*
Mercurii ingredier ſpeluncam, plurima vbi ille
Depoſuit bona, ſtat quorſum pragrandis aceruus:
Ambabus valet hic manibus ſibi ſumere & iſta
Ferre domum: valet hic vitare incommoda cuncta.

Quæ carmina ſatis conuincunt, quare Orpheus ſcripſerit de aureo vellere opus Argonautici nq- mniaq; alia peregerit: Qui enim particeps velit fieri multo ch bonorum, Antrum Mercurii adeat, hoc eſt Tænara, Inferos. Plutonia regna (ſubterranea enim & metallorum diuitias Pluto ſibi vendicat, vt Neptunus mare & Iupiter cœlum ex diuiſione mundi) & quod inde apportabit ambabus manibus, Chymici operis erit initium atq; ſubiectum, quo præparato, valebit & morbos curare & alia fortunæ incommoda vitare: Non opus erit hunc Orphei clariſſimum locum dilucidius explicare, cum per ſe ſatis reſplendeat, chemiæque vt veriſſimæ, ſic antiquiſſimæ lucem longè lateq; præbeat, &c. His & annumeratur Linus Orphei præceptor, qui de curſu Solis ac Lunæ animaliumque ac fructuum generatione dixit, quod in principio omnia ſimul nata ſint, &c.

Michael Pſelſus Philoſophus præclarus de ſcientia Democriti talia infert in colloquio, quod habet cum Xiphilino Patriarcha Conſtantinopolitano: Quidnam tibi igitur totam Democriti Abderitæ ſapientiam breuiter reuelabimus, nihil intus in aditis relinquemus? *Et mox*: Tibi enim præſtantiora concredita ſunt, ac tu de cœlo Deum deducis & cui his animum ac mentem, quæ in materia eſt, & applicas rei emptæ à materia: Ego verò humi iaceo, ac naturæ contemplator ſum, nec dum retuli me ad rerum non aſpectabilium ſpeculationem: quoniam nondum mihi acutius lumen factum eſt; Noſti igitur, quid faciemus, inquit, mihi quidem terræ adita concredita ſunt;

Eſſentia materiæ eſt cognitio Dei atq; animæ; propriæ.

sunt; Tum verò illa cœlestia es consecutus: Impertiamus ergo invicem res, quas habemus: Tu mihi egregia spectacula: Ego verò tibi naturales effectus: sed videnᵗ: Quid ego tibi fecerim: Cum enim auri fontes aperuerim, nec Athô concussi, nec Pangeum commoui, nec venas quasdam subterraneas recluſi, sed lapides inter se conterens, & herbas quasdam miscens, ingenue tibi ac vtiliter aurum valde pretiosum elaboraui, &c. *De eodem Pselso Picus Mirandulanus libr. 2. capit. 8. sic refert*: Idem paucis schedulis artem scribens, quam sub trutina Philosophiæ prius examinandam susceperat, recepi miraᵗ, ſ prædita à Strabone naturalem vim quandam fontis transmutantem, non recepi metallorum versas in alterutrum artis beneficio formas, quarum multas ille commemorat.

*Author Dialogi Germanici in*ᵃⁿ *Aurum & Lapidem*: Iuramento protestatur, se veritatem eloquᵘ, nudam verbis proponere: Hæc autem eius est intentio, vt probet diuersis modis ac rationibus, aurum commune non esse aurum philosophicum, sed hoc longè aliud agnosci: Lapis ab auro venenosus vermis vociratur; Mercurius verò communis ab auro pro teste adducitur, quod nimirum *ex auro & Mercurio totum fiat opus*, sed à lapide, vt volatilis & inutilis reiicitur: Lapis adfirmat in sese esse aurum Philosophicum, & non in alio, seque dominum tinctuæ verè à Philosophis dici: Aurum autem omnes decipere, quotquot in eo laborent; cum verò à verbis ad violentiam lapidi inferendam reliqui duo conuenirēt, à lapide absumpti sunt: Qui sanè Philosophus est lectu dignissimus & profunda consideratione, siquidem mens eius in centro abdita, licet stylus in superficie peripheriali hæreat. De lapide, quod sit draco, serpens, vipera & venenositatis particeps, consentiunt Philosophi, ac post præparationem, neminem eius veneno intoxicari, sed potius intoxicatos omnes curari Theriacâ inde factâ.

Ex Auro & Mercurio constat totũ corpus philosophicũ

Author Rythmorum Germanicorum tabulam appictam huiusmodi exponit: septem metalla suis characteribus superius ponuntur cum manibus vtrinque: inferius, Leo, Aquila & stellæ quædam cathenatim colligantur cum ligno appositoglobi terreni; Circulus ambiens habet verba: Visitabis interiora terræ, &c. Huic sua

laus

laus non inuidenda est: Verus enim, etsi incognitus, author est: verũ ne negligamus illum, qui omnium Germanorũ recentissimus, in tam indoctorum, quam doctorum ore, scriptis, celebratione & imitatione est: atq; hic agnoscitur & vocatur.

Vincentius monachus Bellouacensis, Burgundus, citatur à Rosario Philosophorum: Quanto studio flagrarit, vt rem literariam suis laboribus iuuaret, res ipsa loquitur, dum vt & *Mirandulanus lib. 2. cap. 4. de eo honorificè meminit*, maxima confecit omnis penè rei literariæ volumina, in quibus dum agit de natura, veram artem non tantum à se cognitam asserit, qua aurum segregari, verum etiam eam, qua fieri censet, motus ipse fortassis rei experientia, vtpote qui deprehenderit, in cæteris metallis latitare. *Idem in speculo naturali lib. 5. Authores Chymicos, interque eos Iohannem Euangelistam enumerat: lib. 1.* In corporibus, *inquit*, mineralibus, ad instar operationis naturæ, conati sunt Alchymistæ facere breui tempore, quod natura facit in annis mille: Vnde & docuerunt rem quandam facere, quæ corpora, super quibus proiicitur, transmutat: Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis, non lapis; Lapis, quia teritur: Non lapis, quia funditur & currit in igne absque euaporatione, sicut aurum: Nec est alia res, cui proprietas illa conueniat.

Lapis à contritione. Non lapis à fluxione in igne.

Iohannes de Aquino ait, qui auri destructionem ignorat, constructionem eius ex cursu naturæ necessario habet ignorare: Facilius itaq; est aurum construere, quam destruere.

Destructio vera auri philosophica, est genuina naturalis cõstructio solis magnifica.

Dominus Episcopus de Ponderibus, de quo Auicenna & iste Episcopus, inquit, docuit me magnum magisterium in Africa; & dixit, quod acciperem aurum viuum & sublimarem duabus vicibus, vt facias viuum, infunde illud in sal, & mitte id in stercore humano, & maneat ibi per duos dies, & olla sit ferrea: *Et in hoc magisterio est sensus magnus.*

Sol viuus, est astrum auri essentiale in suo sale naturali admirabile.

Author Rosarii minoris ait: Vbicunque inueneris Mercurium purum ac fixum habe pro magno lapide: Aquam quoq; solutiuã omnium metallorum ex variis salibus factam proponit, quam dicit esse clauem, qua portę metallicæ referentur, vt vna in aliam transire possit: at quilibet hic cautus sit & à salibus, nisi fortè in præparatione, abstineat.

Fixũ reddẽdũ volatile, & volatile fixũ, suis tamẽ imbibitionib cũ Mercuriali aqua non fixa.

Alius Philosophus ignotus ait: Visa albedine infrigida opus tuum, infrigidando enim Lunam, inuenies calorem solis. Morare propè vas & intuere mira, quoniam albescit & citrinescit citius, quam in tribus horis diei: Huius tamen rei germinatio est viridis: Hoc subito si videris admiratio, timor & terror tibi euenient, nam apparebit tandem in albedine, quæ omnes albedines mundi vincit. Hæc vera esse, probauit puluisculus hic inclusus vnius grani quantitate, cuius dimidia pars proiiciatur in ℥.ij. Mercurii & mutabitur ac tinget ur in corpus perfectissimum Soli vel Lunæ correspondens.

Astrum gerit masculinum & fœminiū semen elemẽtorū, exinde per sublimationẽ Atcheĝi fit crystallus, qui habet naturā aquæ, cum qua ignis & sulphur redigenda sunt in gratiam.

Liber Pandoræ. Mercurium laua per vrinam virilem, addito pauco sale, idq; donec pura decoletur. Mercurium traiice per corium, & sublima sine additamento, fiatq; instar speculi crystallini. Hoc vtere in soluendo Luna vel Sole. *Appellatur spiritus, qui Solem & Lunam vertit in sui similem Mercurium, qui vocatur Mercurius metallorum, & philosophorum*: Eius partes 9. Solis vel Lunæ laminatorum aut calcinatorum pars vna commiscentur in Amalgama. Putrefiant in nigredinem, quæ separetur, &c. Gradus ignis procurantur per carbones quernos, in patina fictili inæqualiter pertusa, pro modo graduum. Foramen ad 1. gradum sit in medio cum octo compositis. Carbonum recipiat vncias duodecim ad gradum 2. foramina sint ampliora, & prunarum duplum ad gradum 3. Foramina iterum amplientur, & triplum carbonum imponatur. Gradus 4. est nudus ignis flammæ. Materia includitur geranio, quod ponitur in carino ouali fictili cineres lotos habente, &c.

Quidam innominatus Philosophus ait: Cape Solis ac Lunæ partes æquales: Mercurii partes duodecim, leni igne putrefac, & solue, idq; tamdiu, donec appareat rubedo, quæ vocatur sulphur. Si totum solutum est, ita vt nihil in fundo integrum restet, compertum est. Hoc caput corui pone in phiola in aquam, & separa aquam Mercurialis corporis destillando, & segregando quatuor elementa. Aquam prædictam coniunge cum nigra terra tam sæpe, donec terra imbiberit totam aquam suam & albuerit. Facto hoc sublima eam, & habes sulphur metallorum. Cum perfectè albuit, est elixyr ad album. Auge ignem vt flaueſcat & rubeſcat, & habes elixyr ad rubeum. *Oportet vt primum hunc lapidem cibes suo cibo naturali, & perge deinde ad metalla tingenda.*

Tempus

Tempus absolutionis est 12. menses, diebus 30. nascitur terra ex Saturno. Diebus 100. crescit Mercurius viuus in aquã. Post dies 60. crescit aër ex sulphure. Cæteris diebus descendit anima super terram, & accipit vim superiorum & inferiorum. Tunc emerget imago multarum alarum, & vincet, nec vincetur ab vllo igni.

Alius doctissimus Philosophus sic ait : Attende diligenter latitudinem nostri lapidis, & incipe in occidente, vbi mas rubeus & coniunx alba fiet vnum, desponsati spiritu vitæ, vt viuant in amore & quiete. Terra & aqua æqualiter proportionatis, & vna terra pro tribus spiritus, & etiam bona proportio, quæ est spiritus 12. pro 4. partibus terræ siue corporis. Tres partes fœminæ, & vnam viri debet accipere. Quo minus fuerit de spiritu in hac desponsatione, eò citius tuam calcinationem absolues, &c. Ea est corporum interemptio tanto tẽpore in balneo vel fimo, donec noctes 90. transierint in humido calore. Mox nigredo tibi erit index. Substantia nutritur suo proprio menstruo, cumque materia facta est candida, spiritus cum corporibus coagulabuntur. Cum feceris septem imbibitiones, tunc rotam debes circumuoluere. Ante perfectum album dissolutis, diuisis, putrefactis corporibus & calcinatis, colores inexplicabilis pulchritudinis apparebunt. Post illud album, citrinus & falsus citrinus, & sanguis rubeus impermutabilis apparebit. *Noster mas rubeus non tingit, nec illius coniunx, nisi tingantur*, &c. Ex his & aliis sat colligere quis potest, quanta huic medicinæ vis, efficacia ac natura, eaq; de caussa non cuiuis venire obuiam, nisi mentem prius Deo, deinde naturæ consecrarit, sed vt prorsus in explicando lapide nil amplius à me desiderari aut expostulari possit; Aliquas adhuc Philosophiæ studiosis dabo Notelas Philosophicas, per quas ad hoc studium cum Deo felicissimè peruenire possunt; sunt simplices, quare mi studiose si rides, te ipsum derides, non me aut artem, sed caue.

NOTELA PHILOSOPHICA I.

SCIAS Chymiam donum esse Spiritus Sancti, nec consulo vlli vt se temere illi consecret, nisi sit instructus à magnis sumptibus, (rationis) siquidem res est difficilima & laborioßissima. Fuerunt

quidam Philosophi, qui hanc artem parui fecerunt, sed iuramus illis apud Creatorem cœli & terræ, illos, vbi maximè sapiunt, nihil sapere. Nam necesse est, agens & patiens in suo genere vnum esse, & vnius modi in altera forma, & variabile, quia variè mutatur ab hominibus: nam quamuis in vno genere conueniant, diuersam tamen inter se habent contrapositionem: Materia enim patitur operationem, forma autem operatur, materiamque sibi adæquat, ideoq; materia naturaliter formam desiderat, quemadmodũ mulier virum, & imperfectum perfectum, ita etiam corpus spiritum latius comprehendit, vt perueniat ad suam perfectionem.

Patiens & agens vnius generis esse oportet, id est semẽ proiiciendo in terrã est materia cũ terra vnius generis, nam terra est agens, semen vero patiẽs si terra non conueniret semine, nullus inde sequeretur fructus.

Si iam dignoscis naturales radices, melius tuum opus perficies: alio enim modo lapidem nostrum nomino, alio nomine exprimo eius solutionem.

Ex dictis intellige nostrum lapidẽ esse ex quatuor elementis, habentq; illum & diuites & pauperes, & inuenitur vbique, & comparatur omnibus rebus, & compositus est ex corpore, anima & spiritu, & mutatur ex vna natura in alteram vsque ad extremum suæ perfectionis.

Dixerunt etiam, nostrum lapidẽ esse ex vna re, & verum est: totum enim magisterium nostrum perficitur nostra aqua: nam aqua illa est sperma omnium metallorum, & omnia metalla resoluuntur in illam, vt dictum est: Imperfectum enim corpus mutatũ est in primam aquam, & hæc aqua composita cum nostra aqua omnes res purgat, attamen comprehenditur in se res necessarias, & hoc cari & parui pretii est, de quo & cum quo perficitur nostrum magisterium: non enim communi solutione corpus soluit, vt pretendunt ignorantes, qui corpus transmutant in aquam nube cu[illegible] sed verè Philosophica solutione, in qua corpus transmutatur in primam aquam, in qua perficitur lotio, quæ transformat corpora in cineres. Ordo enim inter magnitudinem ignis indicat mediocrem experientiam: quia in solutione ignis semper redditur lenis, in sublimatione continuus, in rubefactione fortis. Si verò in his inscius erraueris, sæpissimè deplorabis errorem & labores tuos, ideoque necesse est vt diligenter operi incumbas: ars enim à iudicio iuuatur, & similiter iudicium ab arte. Imprimis autem vacabis impletioni, reliqua susq; deq; habe. Ideoque inquit Philosophus:

sciant:

sciantartifices, species seu genera metallorum non posse mutari, nisi in primam materiam redigantur: Si fieri debet generatio, præcedat corruptio: Vnius enim corruptio alterius generatio est: modo in artificialibus, modo in naturalibus: ars enim naturam sequitur, in aliquibus corrigit & superat naturam, quemadmodum natura ægroti corrigitur arte Medici.

Quare vtaris honoranda natura, non enim emendatur neq; corrigitur, nisi in sua natura, in qua nihil admisceatis peregrini, neque puluerem, neque aliud quid, multæ enim & variæ naturæ nostrum lapidem non corrigunt. Nihil etiam illi additur, nisi quod inde ortum est: nam si aliquid illi exterius adderetur, statim frangeretur, & sic quod quæritur, non accipitur. Ideoque moneo, vt illæ res principio coquantur absque marium contritione, donec omnes in aquam euadant. Opus inuenisti purum, ideoque certiores facio laborantes qui magnam impendunt operam pretiosissimo secreto, ne frustra laborent, hoc magisterium nihil aliud enim est, quàm coquere argentum viuum & sulphur, donec fiant argentum viuum & sulphur, intellige philosophorum. Sulphur impedit combustionem vase bene munito, ita vt argentum viuum nequeat fundi, neque potest etiam sulphur vnquam comburi aut perire. Nam in sulphure est nostra clarissima aqua, & videmus pro exemplo in communi aqua, quod omnia quæcunque cum illa coquuntur, nunquam comburantur, nisi illud ipsum, quam fortis etiam sit ignis, & aqua decocta & consumpta, comburitur id quod in vase est. Ideoque iusserunt Philosophi orificium vasis occludere, ne aqua benedicta diu aporet, sed à combustione immunis maneat, id quod in vase est. Aqua verò cum illis rebus composita impediuit ignis combustionem, & factum est, vt maior ignis flamma gratia aquæ nostrum Mercurium non abegerit in auras. Aqua est recipiens in suum ventrem, sed ignis flamma repellens à se. Iubeo verò indagatores principio struere ignem lenem, donec aqua & ignis sibi in vnione correspondeant, & quando vides aquam fixam non adscendere, non est quod cures ignis regimen, donec spiritus & corpus vnum fiant, ita vt corporalia fiant incorporalia, & incorporalia corporalia. Nunc loquemur de natura mediorum. Ideoque est aqua illud quod album & rubeum

efficit, aqua quæ occidit & viuificat est aqua comburens & albificans seu purgans, est aqua dissoluens & coagulans, est aqua putrescens & quæ facit prouenire nouas & varias res. Quare moneo te, vt omnem tuam curam ponas in decoctionem aquæ, neq; tædeat te, si cupis inde fructum, neq; cures alia inutilia, nisi hanc solam aquam, coque illam tarde, imple vt transmutetur, ex vno colore in perfectum, & vide ne principio comburas illius flores neque viriditatem, nec festina in opere, orificium bene claudatur, ne id, quod intus est, aufugiat, & si Deus volet, reperies ita, in perfecta operatione. Velim te ita facere & potius tuam imaginationem directam esse ad naturam, & ad eam naturam, ex qua generantur corpora in visceribus terræ, & hæc imaginare tibi vere & non phantastice, & vide etiam similiter, ex quo & cum quo calore decoctio perficiatur, num sit fortis seu lenis, & ita rege opus tuum, & reperies perfectam scientiam & artem. Ideoque reserua hanc aquam manu, nam bona sua operatione album reddit album, & rubeum rubrum.

Ideoque necesse est nostrum lapidem extrahi è natura duorũ corporũ, antequam ex illo fiat perfectum Elixir. Requiritur enim elixir magis purgari quàm aurum seu argentum, propterea quia magis transmutare potest de minori perfectione in aurum philosophorum seu argentum. Quod autem nequeant, nam si de perfectione alium reddunt, redduntur hinc imperfectiora, quia nequeunt tingere, æque enim late extenduntur: nulla enim res albũ facit nisi ex sua albedine, neq; vlla res rubeum reddit nisi ex sua rubedine. Et propterea fiant nostra opera in nostro lapide, vt eius tinctura in illo corrigatur, plus atque in sua natura, & vt Elixir iuxta Philosophorum monita, sermones & descriptiones componatur ex puris speciebus condimentum, antidotum, medicina & purgatio omnium corporum quæ purgari debent, seu ad Lunificium & Solificium pertinent.

NOTELA PHILOSOPHICA II.

PRIMO habetur in nostro viridi Leone vera materia, & cuius coloris sit, & nominatur adrop seu azoe seu ducnech.

In se-

In secundo & tertio habetur, quomodo corpora soluantur in argentum viuum Philosophorum, hoc est in aquam Mercurii, & fit nouum corpus.

In quarto habetur putrefactio Philosophorum, quæ nostro tempore nunquam facta est, & nominatur sulphur.

In quinto habetur, quomodo huius aquæ pars facta sit nigra terra, de qua loquuntur omnes Philosophi.

In sexto habetur, quomodo ha[illegible] nigra terra principio stabat super aqua, & postea magis magisq; descendit in fundum vasis.

In septimo habetur, quomodo hæc terra dissoluta sit in aquam, & vicissim aqua in colorem olei, & tunc nominatur oleum Philosophorum.

In octauo habetur, quomodo [illegible]co redigatur in nigredinem & pascatur cum proprio Mercurio, seipsum occidat, in aqua suffocetur, vnde aqua paulum albescit, & fit Elixir.

In nono habetur, quomodo aqua planè purgetur à nigredine, & maneat in colore lactis, & multi apparent colores in nigredine.

In decimo habetur, quomodo nigræ nebulę, quę erant in vase super aquam, descenderint in suum corpus, vnde exierunt.

In vndecimo habetur, quomodo hic cinis factus sit candidissimus, instar marmoris splendens, & illud est Elixir ad album, & fructus est cinis.

In duodecimo habetur, quomodo hæc albedo mutata sit in diaphanam rubedinem, instar pyropi, & hoc est Elixir ad rubedinem.

Si benè intelligere cupis totum opus, tunc lege de parte in partem, & videbis mirabilia in nostris diebus.

Non omnia in hoc opere necessaria & apparentia recensui, sunt enim nonnulla, quæ dedecet hominibus reuelare, attamen scripsi & depinxi ad finem, quamuis non viderim. Scio hoc opus de necessitate peruenire ad talem naturam. Et scio nunquam visum esse tale opus, ita depictum, & testimoniis allegatis ita probatum. Scitu n. impossibile est, nisi quis addiscat ab artifice docente: & scias hanc esse longissimam viam; quare sis patiens, quia multa sunt necessaria in nostro magisterio.

Sunt quidam fatui & ſtulti, etiam nonnulli Medici, qui coquunt ducatus in aqua, dicentes hos optimos eſſe ad ſanandum: ſed ſcito neque commune aurum, neq; reliqua metalla vtilia ſunt ad ſanandum, ſed potius mala, nempe ad bibendum.

Vtile quidem eſt aurum inſpicere: Sed verum aurum potabile non eſt viſibile, ſed potens & efficax, quod ſumma eſt medicina, quæ pellit omnes ſuperfluitates tam hominum quam metallorum, tranſmutat omnia imperfecta metalla in veriſſimum aurũ. Et ſimiliter, quemadmodum purgat maculata metalla ab omni lepra, ita etiam corpora humana, & hoc certo certius eſt, hanc eſſe ſententiam omnium Philoſophorum: Verùm illi qui intelligunt id de auro communi, ſunt cœcitate ingenti percuſſi, & impoſtores, nam ſi commune aurum ſuam perfectionem communicaret cum alio, poſtea imperfectum redderetur.

D. Thomas Aquinas: Eſt autem materia lapidis, craſſa aqua, operans, ſeu eſt æſtus ſeu frigus, hanc aquam coagulans.

Et credas, hos eſſe æquè pretioſiores lapides, qui proueniunt ex animalibus, quàm aliis.

Nullum genus lapidis prępares, niſi viride & renue Dunech, quod creſcit in noſtris mineris ſeu venis.

Philoſophus, Fili aſpice altiſſimos montes, qui ſunt ad dextram & ſiniſtram, & adſcende illos, vbi noſter lapis reperitur, & in illo monte qui fert vnumquodq; & omnifaria genera colorum & ſpecierum, ſimiliter etiam venas.

Malchameoh Philoſophus: Lapis qui in noſtro opere neceſſarius eſt, hic eſt de re animata, quem vndiq; reperies in planitie, montibus, & aquis. Illum habent & diuites & pauperes, & eſt mimimi & maximi precii. Creſcit è carne & ſanguine, quàm pretioſus habebitur illi, qui intelligit & habet.

O benedicta viriditas quæ paris omnia.

O benedicta natura, & benedicta eſt tua operatio: nam imperfectum reddis perfectum.

Quare non recipias illã naturam, niſi purã, amicam, iucundã, terream & tenuem, ſi aliter procedis, fruſtra omnia facis.

Ibimus iam quæſitum 4. Elementorum naturas, illas de libro terræ formaliter adducentes.

Quæ-

Quæsiuisti, quot sint veri colores, & libenter tibi dicam. Scias tres esse perfectos colores, ex quibus reliqui omnes suum sumunt principium: Primus est nigredo, secundus albedo, tertius rubedo. Sunt multi alii colores, sed illi intermedii & nihili sunt, sæpius enim pereunt præ albedine.

Compositio fit duorum corporum, eaq; necessaria in nostro magisterio, & si alterutrum illorum corporum in nostro lapide esset solum, tunc nunquam aliquo modo redderet tincturam, & ideo necessaria est compositio horum duorum, quæ duo si componantur & recipiantur in compositionem nostri lapidis, qui imprægnatus est in ventre venti, estq; illud quod Philosophus dicit: Tulit illum ventus in ventre suo, vnde verum apertumque est. ventum esse aërem, aërem vitam, & vitam animam, hoc est oleum & aqua.

Ego qui exaltatus sum super omnes circulos mundi, vidi quatuor aspectus, habentes vnum patrem, quorum primus est in montibus, alter in aëre, tertius in petris, quartus in cauernis.

Hic incipit solutio Philosophorum, & fit nostrum argentum-viuum.

Noster lapis est corpus incorruptibile, occidens & viuificans.

Vide ne quid contrarium accidat in nostro lapide, & pone illum solum.

Applica seruo nostro propriam ac iucundissimam sororem, & parient inter se artem.

Si enim pulcerrima candida mulier nubit rubeo sponso, tunc complectuntur se inuicem, & ita complexi inuicem connectuntur, inuicemque soluuntur, inuicemq; commiscentur, & vt ante fuerunt duo, ita iam corpore vnum sunt. Hic planè soluuntur corpora in nostrum argentum viuum, & fit aqua, fixa. Transmuta in quatuor elementorum naturas, & quod quæris inuenis, naturas mutare est corpus conficere spirituosum in nostro magisterio. Primum facimus ex crasso tenue, & ex corpore aquam, & postea facimus ex sicco humidum, & denique ex aqua corpus, ita vt corporalia fiant incorporalia, & incorporalia corporalia, & deniq; facimus id quod inferius est, ad modum eius, quod superius est, & sic vice versa.

Propriè verò loquendo totum opus & regimen nihil aliud est quàm perpetua aqua, quæ omnia quibus indigemus in se habet.

Philosophus: Vnum & item est, quod in se habet animam, & ærem & calcē, & quatuor elementa quibus dominatur, nec opus habet reliquis elementis, qui nihil accipiunt in sua natura.

Hic resoluuntur corpora in argentum viuum, hoc est, in aquam nostri Mercurii, & fit permanens aqua. Hic soluitur aurum philosophorum, vt iterum in suam primam materiam introducatur. Plura audi de artis perfectione.

Diaphona & resplendens nigredo. Caput corui similiter putrefieri necesse est. Qui color post nigredinem apparebit, laudabilis est in turba Philosophorum.

Hic ponuntur corpora in putrefactionem, & reducuntur in terram nigram, & tunc videbis terram ingrescere, lætare, est enim principium operationis. Quare combure nostrum æs leni igne, donec eius corpus ordinetur, & tinctura extrahatur, illam autem vnâ vice non extrahas, sed parum, vt parum transeat singulis diebus, donec longo tempore ad summam impleatur seu perficiatur.

Ego sum nigredo albi, rubedo albi, & flauendo rubei, & verè verissima loquor neque mentior, & scimus caput artis esse corui, qui in nigredine noctis & claritate diei absque alis volat. Nam ex acredine quam in gutture habet, sumitur tinctura, ex illius verò corpore rubedo, & in illius dorso sumitur vnica pura aqua. Quare intellige & recipe donum Dei, & cela omnes imprudentes, nam à cauernis metallorum absconditum est, cuius lapis est ex vena animata, coloris splendentis, residens in monte excelsus, & perambulans amplam latitudinem maris.

Equidem si primò nigrescit, dicimus omne clauem operis, non enim fit absque nigredine, illa enim est tinctura quam quærimus, quamque in quolibet corpore tingimus, quæ fortè aliàs latuit abscondita in suo metallo, quemadmodum anima in corpore humano.

Quare carissime studiose, qui versaris in Philosophico opere, vide vt primo habeas nigrum colorem, nam tunc certus eris te putrefacere, & rectâ procedere viâ. Patientia & exspectatione opus est in magisterio nostro, festina re opus Diaboli vicinum.

O be-

O benedicta natura, benedicta est tua operatio, ex imperfecto facis perfectũ, vera putrefactione, quę nigra & fuſca eſt, poſtea pores generare nouas & multifarias res, viriditate tua facis apparere multifarios calores.

Diaphana nigredo, hæc eſt crocea & ſpermarica terra, de qua omnes Philoſophi dicunt, & verſatur ſuper aquam. Illud, quod ſuper materia verſatur, ſunt tenebroſę nebulæ, & ſunt ſpiritus ſeu vapor.

Hæc terra quæ ſuper aqua verſatur, deſcendet de alio vaſe in fundum vaſis, vt inde generentur tres vermes.

Plures adhuc Philoſophi viderunt materiam incraſſeſcere, inque terram mutari, & hæc craſſitudo verſabatur principio ſuper aqua. Ita permiſerunt magis & magis craſſeſcere, tunc videbant deſcendere terram in aqua, & reſidere in fundo vaſis ſub aqua, quæ terra erat crocea nigra & ſpermatica, tunc dicebant hanc eſſe perfectam corruptionem & Philoſophicam deſtructionem.

Iam ignis accendatur in furno ſecundum præcepta Philoſophorum, & fiat ſolutio totius materiæ in aquam, poſtea rege leni igne, donec maior pars muteturin terram nigram, quod fit intra 12. dies.

Mi cariſſime frater ſcito, hanc arrem ſeu ſcientiam nihil eſſe aliud quam perfectam Spiritus Diuini inflationem atq; opus: totum enim magiſterium, inquiunt Philoſophi, conſtat tantùm ex vna re, & ita indicamus tibi per verba Philoſophorum, & poſtquam vidimus & attigimus magnis laboribus, & magno ſtudio, agnouimus hanc vnam rem ſolam eſſe perfectam ad album & rubeum, nec potuimus inuenire rem aliam, in qua perfectio conſiſteret, quantùm ad veram mutationem corporum & perfectam præparationem attinet, ex toto corruptio & planè omnimoda nigrefactio.

Quare omnem adhibe diligentiam in omnibus operationibus eius ſtatibuſque, continua patienter decoctionem donec exeat tinctura, ex aqua in nigrum colorem, & ſi videbis nigredinẽ apparere ſuper hac aqua, tunc ſcias totum hoc corpus ſolutum eſſe, tandem ſubiiciatur lenis æqualiter ignis, donec concipiat nebulam, quam pepererunt tenebræ. Nam Philoſophorum opinio &

propositum est, quando corpus redactum est in puluerem nigrũ, tum factam esse solutionem in aquam, & fieri ex duobus rem vnã. Quare recipit postea vna aqua alteram, tanquam propriam suam naturam: Et nota, nisi facta fuerit Philosophica amborum transmutatio in aquam, nullo vnquam modo tibi aditus patebit ad summum Philosophorum Magisterium.

Præterea nota de capite cerui, ac materia terrea spermatica, crassa fœcunda, ac florida Philosophorum. Fiunt vermes, quorum vnus deuorat alterum: Vnde vera Philosophia, Corruptio vnius est generatio alterius.

Iam est hæc terra in fundo vasis & plane dissoluitur in aquam vt ante.

Hic quæritur, quanto tempore lapis in nigredinem transmutetur, & quodnam verum sit indicium lapidis soluti? Respondeo. Si nigredo apparuit primâ vice, est indicium putrefactionis in solutione lapidis. Quando verò nigredo planè transit, indicium habes totalis putrefactionis lapidis & illius solutionis.

Item quæritur: An tenebrosæ nebulæ in dicto lapide durent per 40. dies? Respondeo ita: Aliquando minus aliquando diutius, hæc verò mutatio fit per multitudinem medicinæ, & operatur etiã secundum studium, quare multitudo plus requirit temporis, minor quantitas minus. Sapiens & prudens operatio iuuat multum diligentem nigredinis separationem.

Item quæritur: Quantum temporis duret hæc putrefactio & terræ purificatio? Respondeo 40. dies, & aliquando diutius, aliquando minus, pro ratione sufficientiæ terræ & aquæ.

Præterea Nota de capite corui & oleo Philosophorum.

Totum vas nigrum transmutatur in minimam rubedinem: Hic natus exinde natus est primogenitus Philosophicæ nigredinis filius, qui fiet candidissimus, vt nomen eius sit Elixir.

Hæc nigra terra mutata est in argentum viuum vt ante, & soluta est, vt rursus in primam suam materiã introducatur, hoc est, vt verè fiat sulphur & argentum viuũ, tunc enim possumus optimum conficere argentũ & aurum, si mutatum est in illorum materiam, quare lauetur & coquatur, donec verè sit sulphur & argentum viuũ, nam secundum Philosophos illa sunt vera metallorũ materia.

Quia

Qui iam potest ducere vxorem, illam imprægnare, species generare, occidere & viuificare, lucem inducere, corpora purgare à nigredine & tenebris conspurcata liberare, ille magna erit dignitate honorandus. Nostrum enim coronatum regem, nostros rubeos filios in compositione lenis ignis, regimine facimus concipere; inde Vnius Filii generatio Philosophica, per signum, quando nebulæ, quæ supra illum erant, reuertuntur in suum corpus vnde exierunt.

Quare continua ignem in gradu per temperatum balneum, donec in aquam soluatur intactilem, & planè exeat tinctura in colorem nigrum, qui indicium est solutionis.

Nota iam diligens, de sulphure Philosophorum, atq; Ædificio draconis tenebricoso. Tunc draco vorabit suas alas, & emittet multos & varios colores, in multas enim albedines commouebitur, ex vno colore in alterum, donec ad continuam albedinem perueniat.

Magisterii Philosophus, fortissimum animal non cibetur, sed sitim & famem patietur, quo videas per triduum miracula mirabilia ac miraculosissima.

Hermes pater Philosophorum ait: Hic natus est draco Philosophorum, eius ædes sunt tenebræ: & nigredo omnibus illas inhabitantibus.

Verũ mare, mors ac tenebræ fugiunt, sicuti & splendorẽ radiosque solis, draco in spelunca nullatenus obseruat: sed quando filius noster mortuus veniet, & rex præcedet ex igne, tũc gaudebit de cõiugio, & occulta apparebunt, lac virginale albescet, & noster Pusio viuificabitur, induetq; naturam militis, ac præcedet tincturam.

Pauca adhuc nota de sulphure Philosophorum, seu Ædificio draconis tenebricoso: Hic plane purgatur nigrum vas, & apparet vndique plenum florum variorum colorum à nigredine procedentes; tandem albescit instar lactis.

Huic correspondet ille Philosophus Hermes, qui sic ait R. nigredinis nigerrimum, ex quo multi colores apparebunt, & lac virginis procedet, à qua noster filius in igne reuiuiscet, instar Militis præcedens tincturas.

Amaræ nebulæ adscendunt, inde pluuiæ super terram: quia

quodlibet graue & crassum corpus tendit ad suum centrũ, seu medium punctum. Sed argentum viuum ex ære sublimatum, ex quo omnia fiunt, est pura aqua, & vera tinctura, leprosam vmbram metallorum delens: nam illud est album sulphur, quod solum metallum albificat, & cum spiritu reseruat, ne aufugiat.

Vir Spiritus Diuini particeps, hæc habuit verba in visione, per patefactionem Domini nostri Iesu Christi, quæ nunquam sunt audita, nèq; in vllis libris reperta. Sed breuibus scias, collum vasis esse caput corui, quod occides, & nascetur columba; Deinde insequetur Finis, qui sit Diuine benedictus.

Nota nunc de Cinere Philosophorũ ac sapientum Præceptorũ. Hæ nigræ nebulæ descenderunt ad suum corpus vnde exierunt, & facta est compositio inter terram & aquam, & factus est cinis.

Verum est naturã non habere motionè, nisi per ignis operationem, quare si calorem bene examines, aqua & ignis iuxta nostram Philosophiam sufficient, nam lauant corpus, purgant, renouant, conseruant, tollunt eius tenebras, & aqua, quæ in aëre habitat, assequitur terram, quemadmodum ferrum trahit magnetem.

Quare reitera hunc ordinem quater, deniq; calcina Philosophico more, & lapidẽ hunc pretiosissimum sufficienti administratione respexisti. Calcinare nihil aliud est quam exsiccare & in cinerem transmutare, quare comburatur absq; timore donec cinis fiat, q. vbi in cinerem redactum est, bene optimeq; permiscuisti: Huc cinerem ne contemnas, sed reddas illi sanguinem, quem ei in mortificatione studiose occulteq; abstulisti.

Nota, omnis aqua exhausta & in terram transmutata in suo vase per aliquot dies in leni colore putrefiat, donec pretiosus albus color ebulliat. (obserua Identicas reuolutiones.)

In hoc vase apparebunt omnes nigredines mundi humiditate omnimoda exsiccata. Hęc nigredo arte separetur Philosophica, & vicissim coniungatur corpori vnde deuenit, sic vt fiat per combinationes & distractiones reiteratas vnum corpus Magisterii perfectum: Coque, contere, calcina, cohobà, solue, nec tædeat te operis aliquota reiteratio, quanquã totum opus longum, attamẽ optatum, & fit tandem per longam coctionem illud q. quæris, nempe lapidem. Nota nunc quid sibi Alba rosa velit Philosophica.

Ego

Ego sum elixir ad alba metalla transmutanda imperfecta, in purissimum argentum, melius atq; illud quod est è venis. Quod me albificauit, in rubeum me transmutabit : Album & rubeum proueniunt ex vna radice: Et huius rei pars vna transmutat mille partes argenti viui in purissimum argentum.

Morienus Philosophus : Quod fit in albo, fit etiam in rubeo. Albificate Latonem & reuoluite libros, ne corda vestra destruantur: nostra enim res leuis est indigens exiguo adiumento.

Si iam optimè piè ac Philosophicè operaris, & finem seu metam ad verũ illud legitimum tempus assequeris, beatus eris; si illud celeriter vides, summa tenebris admiratione, pauore & timore.

Sciatis solis florẽ esse lapidem de lapide, quare præpara illũ per dies aliquot, donec fiat instar splẽdidissimi marmoris, & scias, quãdo hoc ita sit, esse summũ arcanũ, nam lapis in lapidẽ cõmistus est.

Iam optime mi studiose didicisti albificationẽ. Nunc dicendum est de rubificatione. Verùm nisi prius in summã albedinẽ reduxeris, vera rubificatio fieri nequit, nemo n. à primo peruenire potest ad tertium nisi per secundum; neque potes à nigredine transire ad flauedinẽ nisi per albedinẽ, ideo quia flauũ ex multo albo & purissima nigredine compositũ est, quare albifica nigrũ & rubifica albũ & habebis magisterium. Similiter vt animus diuiditur in quatuor partes, ita ẽt nostrũ bene dictũ opus; Prima pars est frigida & humida hyems & pluuiosa: Secunda ver, calidus & humidus & vernans: Tertia ęstas sicca & calida tempestas & rubea. Quarta est autumnꝰ, frigidus & siccus tempus colligendi fructus. Tali ordine rege tingentes naturas, donec maturos ferant fructus, secundũ dicterium: Hyems abiit, imber discessit, flores apparuerunt in terra nostra, tẽpore veris. Sed in alba rosa acquieuimus, tu v. ne cures, qui dicunt, corpus quodlibet ægrè & difficile mutari posse in verum argentũ. Quare si vides apparere albedinẽ in omnibus dictis signis, tunc sis certus in hac albedine latitare rubedinẽ. Et non opus est extrahere illam albedinem, sed tantisper coquere, donec plane rubescat.

Item, inquit Rubea rosa Philosophorum arcana : Ego sum Elixir ad rubea metalla omnia imperfecta corpora in purissimum aurum, melius quàm illud ex vena, transmutanda.

Lilius Philosophus: In fine operis procedit Rex pellucens instar carbunculi, fluxilis in igne instar ceræ seu argenti viui.

Nam si vna pars addatur ad mille partes argenti viui, vidimus illud coagulare & rubificare.

D. Thomas transmutat illud in optimum aurum. Hinc & alius Philosophus ait: Rex corona coronatus, splendescens instar rutilantis Solis, in igne tingens.

Color enim rubedinis, hauritur ex completa & perfecta concoctione: Sanguis enim nō generatur in homine, nisi prius diligenter digeratur & coquatur in epate: Ita & nos, si secundum naturam videmus albam vrinam, scientes quod parum dormiuerimus, reperimus lectum, & si somnū absoluimus, absoluitur concoctio, fitq; vrina naturaliter flaua: Ita per concoctionem solam albedo ad rubedinem peruenire potest, per continuatum ignem fit nostrum album metallum, si diligenter concoquatur, optimè rubificetur, propterea obserua hoc dicterium: Equos non albescere, sed lumine splēdere: Quando materia semel incalescit, fac requiescat, donec splendorem reddat & viriditatem amittat seu tollat: albedo parit albedinem, rubedo rubedinem.

Insuper Nota, vt sicco igne & sicca calcinatione decoctionem absoluas, donec rubescat instar cinnabaris. Hanc plane in nullam repones aquam, aut aliam rem, donec rubeum ad completionem seu perfectionem decoquatur.

Lilius Philosophicus: & si per longam decoctionem rubeū efficiatur, vt colorem auri faciat æternum, durabit in tempus.

Est herba quæ vocatur Adrop Dunech, item Azone, de qua talis conficitur medicina, & inuenitur in monte Balto in campo Veronensi; Siquidem in septem diebus omne opus plane comprehendit, ideoque superstes perfectitudo septenario numero rectè figuratur & ordinatur.

Has res iteratione Philosophica reuolue sæpius, & ita sæpius, vt exquisita fiat Philosoph. Insolatio: per spacium seu longitudinem septem manet vicissim ordo dierum: hoc est annorum.

NOTELA III.

De Summo arcano artis.

RECIPE iam in nomine Iesu Christi Lunariam, cum sana & casta castanea Philosophica in aquali pōdere, & adde tertium Philo-

Philosophorum crasse contusum seu concissum. Indantur vitro accurate & Hermeticè sigillato ac concluso, sine ita stare in calore per 14. seu viginti dies, postea destilletur primum leni igne, & extolletur pulcrum & purum phlegma, si illud cessat, ignem fortifica, & transibunt spiritus, ignis ita regatur vt in præparatione aquę fortis. Postea remoue aquam destillatam, graueolentem verò putridamq; materiam coctam, resolutam, mundatam, recondein circulatorium, & pone benè sigillatam in Balneum Mariæ, donec benè fixata in fundo resideat: Deinde aperi, & aquam ppriam destillatam redde, circula vt prius, hoc peracto effunde leniter istam puram aquam, ne feces commisceantur, & hanc aquam reserua in benè munita cucurbita. Recipe iam in nominé Iesu hanc clarissimam aquam, & contunde partem de Philosophica castanea, & dimidiam partem de tertio Philosophorum, & dissolue illa in priori aqua, & vide ne plura soluas quam aqua apprehendere possit: nam si feces in fundo remaneant: hoc est, si multum de dictis addas, ne possit in hac aqua solui, & res plane corrumpatur. Quam solutionem factam ponas ad destillandum, & quando plane destillatum est leni igne, tunc insequitur aqua duarum naturarum, sed concipiantur omnes in vno vase, & principio fiat lenis ignis, postea verò sensim augeatur & fortificetur, deniq; ignis ad tertium gradum adponatur, nempe per cineres, ignis autē aquæ fortis plamè repetatur, & ita erit Philosophica aqua miraculosa.

Iam recipe Mercurium, & sublima illum cum secundo & tertio dicto, vt moris est, postea, funde in clariſſimā Mercurialé Philosophicam aquā, de qua iam diximus, & recipiat ad se essentiam & naturam aquæ, postea destilla inde aquam, & sublima iterum, illud fac ter vel quater ad minimum. Vide caput de reuiuificatione Mercurii in fine libelli Raymundi, &c. in practica Testamenti, &c.

Geber inquit, rubeum Elixir sanare potest omnes morbos diuturnos, de quibus Medicus dubitat, & facit hominem inuenescere instar Aquilæ, quiilo vsus fuerit ter singulis septimanis magnitudine instar sinapis. Est herba quæ vocatur Saturnus de canalibus, de qua talis conficitur medicina: (Omne genus augmentatur in suo genere, & quælibet species gaudet sua specie) quare nota omnes morbos, qui à vertice capitis ad calcem vsque hominem infestant,

infestant, si per mensem durarunt, vno die: Si annum durarunt, in 12. diebus, sidiutius, per mensem sanari & curari possunt: nam quemadmodum sanat imperfecta metalla ab omni defectu, ita etiam humana corpora, quare noster lapis benedictus merito Theriaca tam humanorum corporum quam metallorũ dicitur, de quo Hermes Rex Græcorum & pater Philosophorum inquit: si de nostro Elixire quotidie per septem dies continuos sumas in pondere trium Carobiarum, decident tibi cani capilli & accrescent illorum loco nigri, & ita ex sene euades in iuuenem robustum.

Nunc audi pauca de principio operis Philosophici nostri.

Vt eò clarius intelligatis, indicabimus vobis verum propositum, qua hora, quo die & quo mense principiũ nostri Magisterii fieri debeat. Et dicimus, qui secus fecerit, illum sanè errare, qui verò procedet secundum nostra documenta, is certe veram artem assequetur.

Quare dicimus, quod recipiatur lapis Philosophorum tota sua substantia, & quod seligatur ex illo lapide purissima & subtilissima substantia, & recondatur in vas Philosophicum, & sigilletur vasis orificium Philosophico more, & ponatũr in Balneum Philosophorum ad occasum solis, & incipiatur opus à medio Decembri vsque ad medium Ianuarium sub signo Capricorni, tunc incendatur ignis Philosophicus, & regatur opus pro more Philosophorum per totum signum, & vide vt in toto signo tota materia, quæ volatilis erat, fiat fixa.

Quare calor tantus sit, vt manus intra parietes furni possit ferri, tali calore stet, donec videas materiam nigrescere, quando illud diutius emanet, fortifica nonnihil ignem, & quando vides materiam nigrescere lætare, est enim principium concoctionis. Tunc confirma ignem, donec omnes colores transierint, & quando vides materiam parum albescere, auge ignem insensibiliter, donec perueniat ad perfectam albedinem, tunc enim sufficit: Sed ignis lente augeatur, & prout videris materiam sublimari ad albedinem. Hæc de principio, audi & nunc de Philosophorum vase.

NOTELA PHILOSOPHICA: IV.

NOTA, Geber in ſua ſumma capite 16. de naturalibus principiis, ſic ait: Notandũm eſt, quod, lapide purgato & perfecte purificato ab omnibus corrumpentibus, & poſtea fermentato, nõ opus habeas mutare vas, neq; illud aperire, ſed tantum ora, vt Deus id conſeruet ne frangatur, & ideo dixerunt Philoſophi, totum magiſterium in vno fieri vaſe, & ſciatur, intra dies 40. ſeu ad ſummum 41. abſolui opus ad albedinem, propter veram purificationem factam cum lapide: nam in purificatione nõ poteſt definitum & certum tempus haberi, niſi ſecundum ſedulitatem laborantium & artificum, in 90. diebus & noctibus abſoluitur opus ad rubeum ſeu ad ſummum in 91. & hæ ſunt vera media finalia ad totam perfectionem, & ſi aſſequeris age Chriſto Domino gratias.

Audi quæſo verbá Alchymiæ vera ac certa, quæ ſic ait in Philoſophia: Egregiam te docebo artem, doctrinam, & verum fundamentum, quomodo perueniatur ad confectionem lapidis Philoſophorum, ſiue ſit aurum, ſiue argentum, quod dicitur tinctura ſeu Medicina ſeu elixir, & tam multifariè intelligitur, quæritur quidem eius præparatio, ſed inter mille vix vnus inuenitur qui cõficere poteſt ad hunc lapidem: Philoſophi enim & magiſtri lapidem & artem occultis verbis occultarunt, & poſuerunt nonnulla quæ ad hunc lapidem recipi debent, ſeu ad hanc tincturam vel medicinam, neq; voluerunt eadem reuera, ſed tantum per ſimilitudinem indigitare: ſed quæſo, inquiat quis, quare? quia non quiuis peccator circa hanc artem verſari debet, ſed tantum ille cui Deus tantum concedit & indulget gratiam: hæc enim ars donum Dei dicitur. Vnde Deus omnipotens dixit in S. Euangelio: Multi ſunt vocati, pauci vero electi: quod tantum eſt: Multi vocati ſunt ad vitam æternam, pauci vero electi: ita etiam in hac arte multi vocati ſunt, eam artem tractantes, ſed pauci electi, hoc eſt finem artis attingentes, & cauſa eſt, quod nolint intelligere libros philoſophorum eorumq; verba ac media, (nam mediate Deus vocat te & me, vt videat, quis nam inter nos ſit dignus: Fide indutus eſt vocatus atq; electus, fide non indutus, eſt vocatus, & propria voluntate reiectus. Obiectio: omnes fient ſalui, omnes etiam ſunt electi: R.

per media, per nuptias, id est verbum, quod sonat gratis propter Christum, per Fidem: Quæ consistit in legitimo vsu & intellectu verbi eius ac sacramentorū sacrosanctè institutorum &c.) sed abuntur propria ratione, & Dei vocationem contemnunt; vnde indigni fiunt arte, & quando illam assequi nequeunt, prætendunt, artem esse falsam & impostoram fallacem. Nonnulli sunt qui recipiunt sulphur, arsenicum & argentum viuum à sale sublimatum, alumen, vitriolum & similia, & comburunt & soluunt & coagulant multifariè, propterea vt magis dubitent, & causa dubitationis est, nō intelligunt quando magistri dicunt: Nostra ars est occulta ta occultis verbis, (præceptoris ac parentis mei symbolum erat, consilio, prece & labore) ita vt ea non putarint quæ dixerunt, sed tantum similitudinē induxerint, & dum dixerunt: Recipe sulphur & arsenicum, & argentum viuum sublimatum cum sale, hæc non ita intelliguntur, sed tantū quędam similitudo: sub sulphure intelligas aurum, nam quemadmodū sulphur est calidæ & siccæ naturæ, ita ēt aurum. Sub arsenico intelligas argentū: quemadmodum enim arsenicum frigidæ & siccæ est naturæ, ita etiam argentum. Sub argento viuo cum sale sublimato alumen, vitriolum & similia: ita vt ad argentum viuum recipiatur aurum & argentum, & hæc vna sublimes, quando hoc factum est, & hæc vna sublimasti, tunc scias argentum viuum illam habere naturam, vt aurum & argentum soluat, quod & aurifices possunt, quando volunt inaurare, tum deuorat mercurius aurum siue metallum vt fiat puluis absque omni additione peregrina, ideoq; magistri argentum viuum nominarunt salem, vitriolum & alumen, vt quæ res habent naturas corrumpendi vnicam rem in aquam seu puluerem. Ita argentum viuum habet hanc naturam aurum & argentum transmutandi in puluerem & aquam absq; omni heterogeneo additamento, & hæc est causa: omnia metalla trahunt suam originem & proueniunt ex argento viuo, & dicitur illorum prima materia seu sperma; omnes homines ex Adamo & Eua prouenientes ex terra constant, illorū prima materia & sperma est terra, ex qua Deus omnipotens hominem creabat, quare omnes homines rursus in terram rediguntur, vnde Aristoteles inquit lib. 4. meteoron. Illudent artifices Sophisticè dicentes: Sciant artifices Alchymiæ, species rerum:

rum metallicarum permutari non posse: Hoc est, sciant artifices, sese operari velle secundum artem aliter atq; natura in terra, quia quando præparare volunt aurũ seu argentum, aut vnum metallum in aliud transmutare, specie agenti transmutare volunt in speciem auri, seu speciem cupri, plumbi, stanni seu ferri in speciem auri &c. Et verum est, vnam tantum speciem metalli posse mutari in aliam speciem, quod sic intelliges: species argenti potest mutari in speciem auri, contra quod Aristoteles non loquitur: omnia enim metalla originem habent vnde prouenium, quæ est argentum viuum. Quare omnia metalla in argentum vivum redigi possunt & augeri. Scias autem si cupias conficere aurum, ne aliud quid recipias nisi aurum cum suo spermate quod est mercurius. Cupis autem conficere argentum, recipias argentum cum spermate: homo enim nihil aliud generare potest nisi hominem, leo nihil nisi leonem, & quodlibet animal generat sui simile. Quare dixi tibi: Recipe argentum ad argentũ, aurum ad aurum, & obserua sequentem doctrinam, qua peruenitur ad hanc artem: Qui occidere potest argentum viuum cum corpore, scilicet sole & luna: & post mortem viuificare, hoc est mercurium, & causa est vt mercurius ita cum auro & argento componatur, moriatur, ac cum illo coquatur: Ille faciet mori animam auri cum spiritu, & vnionem cum mercurio, vt nunquam separentur, neq; anima etiam nunquam à spiritu recedet: iam similiter aquam funde ad aquam, & neutrum separetur ab altero, & ita occidit spiritus corpus & extrahit illi animã, & viuificatur iterum spiritus, quod fit per sublimationem, & remanet corpus instar cineris & est mortuum: tunc corpori mortuo spiritus & anima iterum infundatur, & resurgit corpus cum spiritu & anima, vt reuiuiscat, ita spiritus & anima cum corpore moriuntur, quemadmodum magistri inquiunt: Qui mecum oritur, mecum moritur. Et quando hoc ita fit, tunc habes verum philosophorum lapidem, hoc est tincturam seu medicinam, cuius vna pars huius medicinæ centum partes argenti viui seu cupri transmutare potest in purum aurum seu argentum.

Hic habes finem & verum fundamentum paucis comprehensum verbis, sine omni dubio & tergiuersatione veræ artis quæ vocatur alchymia, quam diuinam & sanctam Philosophi chymici

deprædicant: velut parens omnium Hermes, Turba, Pythagoras, Eximidus, Plato, Pandophilus, Lucas, Demetricus, Arisleus, Locustes, Eximemus, Socrates, Simon, Raymundus, Dardanius, Belus, Theophilus, Dantinus, Galienus, Lullius, Auicenna, Bonellus, Benitus, Moyses, Morienus, Arnoldus de noua villa, &c. qui omnes vnanimiter loquuntur in suis libris, omnesq; artem probauerunt. Quare nemo dubitet: hæc enim ars vera est.

Sed quid? Certissimæ huius artis res sunt naturale aurum & aqua mercurialis inuicem commista, quæ transmutant omnia metalla in purum solem perfectum non sophistice, sed verè ac philosophicè in omni igne & aqua constantem: etiamsi coqueres per centum annos. Illa aqua cum argento composita si vniantur, transmutant omnia metalla in purum putum ac verum argentum perfectum, quod verissimè dicimus per Iesum Christum, & quamvis plura obiciantur, Deus est testis, & si hac via non inuenies, peribis. Vitrum tuum sit purum, & quando aquam transmutas, vt decet, tunc pellit omnes superfluitates. In illa terra habes auolantem auem, hanc facias subtilem & terram perfectam. Alius Philosophus inquit: nostram terram fixat aer, nostra aqua illuminat, anima viuificat, oleum facit fluere, noster lapis est terra, nostra terra est ignis, noster ignis est aër, noster aer est aqua, nostra aqua est spiritus, noster spiritus est anima, & anima est corpus, & corpus est terra, in terra est ignis, duo elementa in aqua, aër est reliqua duo elementa.

Omnes philosophi dixerunt, omne calidum lapidis esse ignem, & fluidum suam esse aquam, ascendens aerem, coagulans summ terram & lapidem, vbi notandum est, oleum esse ignem, & aquam mercurialem esse aerem, & in destillatione esse aquam, & in coagulatione esse lapidem: Deo gratias. Sequitur porrò modus reiminis & generationis metallorum in suis mineris. Natura rerum omnia fusibilia naturaliter operata est, ex argento viuo cum substantia sulphuris, ideo quod naturæ & proprietatis argenti viui sit, quæ coagulata constat è vapore sulphuris: naturaliter enim quodlibet siccum ebibit proprium suum humidum, quare vapor sulphuris argentum viuum proptie coagulat è substantia aerea subtiliter atq; aerea in prima cõmistione counita, operante tamen ac me-

ac medio caloris, primo ſublimatione, deinde concoctione, tertio digeſtione, donec habeat ſulphuream vim coagulatam attamen mercurialem. Argentum viuum in prima ſua radice compoſitum eſt ex alba terra, ſubtiliſſima, ſulphurea, clariſſima aqua fortiter commiſta, donec fiat ſubſtantia, non quieſcens in ſuperiori ſuperficie, ſed parturit ſibi ſimile in natura: nam vel planè manet in igne vinctum, vel planè aufugit in vaporem, ſi incombuſtibilis & ſubtilis eſt; ſignificat indicium imperfectionis, ideoq; ſi prædictus vapor in ſulphuream terram deſcendit, adſcēdit calefactum: eſt enim talis naturæ, vt per calorem ſublimetur, ſed per talem ſublimationem nimium purgatur, decoquitur & denſatur, & coagulatur magis magiſque in rubeum ſulphur, quod ſæpius diſſoluitur, & poſtea coagulatur ēt in aliud argentum viuum, & huius ſublimatio per calorem operatur, donec in aliquot annis diuturna operatione magis magiſque in perfectum metallum coaguletur, & tali quidem modo operatur etiam natura in mineralibus vaſibus metalla. Quare imitare in hoc opere naturam, quicunque cupis conficere medicinam ad perficienda imperfecta.

Notabis, argentum viuum eſſe materiam omnium metallorum ſecundum Philoſophos. Ariſtoteles inquit, argentum viuum eſſe elementum ſeu materiam omnium fuſibilium, omnia enim fuſibilia in illud commutantur: commiſcetur ēt cum illis, eſt enim de illorum ſubſtantia: ſed hæc corpora diuerſa ſunt in compoſitione ſua ab argento viuo, taliter, prout fuerit purum ſeu impurum ab impuro terreſtri ſeu exteriori ſulphure: nam ſi ſulphur purum eſt coagulatur à vi albi & non comburentis ſulphuris, & illud eſt optimum, quod recipere poſſunt illi qui in Alchymia laborant, vt illud conuertant in argentum, quando vero ſulphur purum & optimum eſt, cum rubedine, & in illo lateat igneitas ſimplex & non cōburens, tunc erit optimum, quod recipere poſſunt Alchymiſtæ vt inde conficiant aurum, conuertit enim illud in aurum. Quando vero argentum viuum eſt bonæ ſubſtantiæ, & ſulphur impurum, comburens, tunc conuertit illud in metallum ſeu cuprum: quando vero argentum viuum prauum, foraminoſum & terreum eſt, & ſulphur impurum, fit inde ferrum. Stannum autem videtur mihi bonum habere argentum viuum, ſulphur vero prauum

num & non benè commiſtum. Plumbum verò craſſum argentum viuum, prauum & graue ſeu ponderoſum: ſulphur etiam praui & maliſaporis, & fœtidi guſtus, ideoq; non benè coagulatur. Hæc verba ſunt Ariſtotelis in lib. 4. Meteor. cui Philoſopho in omnibus credendum eſt, & non fabulis Faceti, aut mendaciis (ab operibus naturæ) longe diſtantibus: Qui in mendaciis occulta philoſophorum quærit, omnem perdit operam & ſumptus & tempus.

Notate externũ ſulphur eſſe, cauſam imperfectionis metallorũ:

Notate verba & annotate occulta: tota enim ſcientia & ars & omnis eius veritas ex verbis dicti Philoſophi aſſumitur & addiſcitur, propterea obſcurum & occultum fit apertum, quod duplex ſulphur ineſt in perfectis corporibus, vnum quidem in profunda radice incluſum in principio generis ſui ac commixtionis argenti viui exoriens: alterũ verò exterius in ſua natura corruptibile, illud per laborem extollitur. Primũ nullo artium ſenſu tolli poſſibile eſt, combuſtibile enim ſulphur à corporibus ẽt cum calcinatione ignis extinguitur, ſed radice ſulphur planè nullo modo eſt de illius perfectione, & propterea quod habet argentum viuum ſpermaticum illud à combuſtione præſeruat, & ſuæ naturæ eſt, alterum verò reſpuit ignem vt venenũ: Hinc vides ẽt quod verum argentum ſeu Luna argento viuo magis ſeſe aſſociat, inq; amicitiam redit: tale & facit aurũ: Et hoc ita intelligendum eſt, ſimile gaudet ſuo ſimili, & participat naturam ſuo adiuncto, reliqua verò corpora in hunc modum non, quamuis habeant ſimilitudinem: continent enim in ſe externum impurum & fœtidum ſulphur, quare poſſumus dicere, quod cum illis parum coeat aut de natura participet: conſtant enim ex ſulphure corruptibili, fœtido & combuſtibili; illorum ſulphur, quocunque etiam modo præparetur per artem, ſemper tamen comburitur, comburit nigredinem, & inuertit totum opus, ideoque inquit Auicenna: Non attingit noſtrum magiſterium, non enim eſt de ſubſtantia argenti viui, neque de eius perfectione, quia illud ſemper inficit, nigrificat & corrumpit. Quare concedendum eſt argentum viuum eſſe perfectionem corporum, antidotum, incombuſtibileque Alexipharmacum, quare corpora minus combuſtibila & maioris puritatis, quæ magis magiſque cum mercurio participant. Vnde apparet maiorem argenti viui multi-

tudi-

tudinem esse causam perfectionis in corporibus, & multitudinem sulphuris esse causam corruptionis. Annon quædam corpora magis, nonnulla minus comburuntur, per augmentationem ignis, vt quæ plus habeant combustibilis sulphuris, quæ vero minus, minus etiam comburuntur. Sulphur enim duas in se continet causas corruptionis, puram incensiuã substantiam, & terream spermaticam, per primam non constat neq; per se subsistit; comburit enim semper & comburitur, & dat nigredinem in quolibet opere, per alteram nullam habet fusionem neque ingressum, nisi sit fixum redditum: hic opus est Philosophica calcinatione, secundum præcepta homogenea ad artem summe requisita.

Nota, solum argentum viuum est plenaria perfectio metallorum: Fixatur enim absque commutatione terræ, fixatur etiam similiter cum commutatione illius in terream naturam per festinationem ad suam fixationẽ, quæ fit per præcipitationem, fixatur & in terram commutatur per perfectam reiteratam sublimationem: fixatur etiam similiter & non commutatur in terrestreitatem, imo & accedit potius metallicam fusionem, propterea, quia limosam & crassam habet substantiam, cuius indicium est, illius alkolisatio, humectatio, & commistio cum rebus sui generis, quare apertè deprehenditur in illo limositas & vnctuosus humor multis sese ad hærens: sed illius crassities clarius videtur & perspicitur, ex grauitate immensi ponderis, ponderosius enim auro esse eius natura demonstrat, quæ simul est fortissimæ compositionis & æquabilis complexionis: non enim separatur in partes aut diuiditur: totali sua substantia aut omninò, ab igne secedit, vel cum illa in igne remanet, vnde veritas, argentum viuum posse fixari, absque phlegmatis sui corruptione, & absque commutatione in terram, ideoque clara fronte deprehendimus in illo causam perfectionis: solùm sufficit ad perfectionem fixationis in quolibet gradu, nempe cum & sine ignitione: si Philosophicè eius partes indurentur, non amplius per ignem corrumpi potest, neque per ingressum ingentis flammæ ad sublimationem Philosophicam idoneum: quia non amplius patitur subtilationem sui ipsius propter suam crassitiem & deficientem combustionem, quæ alias per sulphureitatem, (quam nunc non habet) perficitur. Hoc satis pro-

ba-

batum est supra, quod sulphur, cuiusque sit generis, perfectionis corruptio sit, nam si fixum est, impedit veram fusionem, vt apparet in ferro: Si enim non fundatur, cognoscitur fixatum in se continere sulphur, si vero non est fixum, tunc facilem admittit fusionem, ab igne etiam mox corrumpitur & diuaporatur, vt apparet in ferro & aliis imperfectis corporibus, ideoque sulphur non est de veritate nostræ artis, neque de illius perfectione: impedit enim perfectionem in omnibus nostris operibus: sed argentum viuum est in omnibus philosophicis operationibus perfectissimum: est enim combustionis sanatio & fusionis perfectio: nam si fixatur est tinctura rubedinis, & philosophica reductio pellucidi splendoris, neque discedit à commistis in perpetuum: Est insuper etiam humanum & metallis associabile, & medium per quod componuntur tincturæ, commiscetur metallis facili modo, & in profundo adhæret illis naturaliter, est enim de illorum natura: sed cum sole & luna facilius cõmiscetur, propterea, quod cum illis singularem habet vim & naturam participandi. Ex his iam coniicere potes magnum arcanum ac secretum, quod Mercurius ad se recipit quod suæ naturæ est, peregrinum autem respuit neque patitur, propterea quod propria natura magis gaudeat quam externa; vnde apparet, quod corpora maioris sunt perfectionis, quo plus in se continent mercurii, quæ minus in se continent, minoris sunt efficaciæ ac perfectionis. Laudetur ergo summus omnium rerum artifex, honorandus Deus, summus creator, qui ex vili creauit pretiosum, quod cum mineralibus maxima edit miracula cum natura correspondentia, cui accedit ipsa substantia & substantiæ proprietas, quæ sola & nullo alio quam à te habet hanc potentiam: Hæc inquam sola ignem vincit, & prædominium ignis est, attamen cum eo pacificè quiescit atque gaudet. Hoc indigemus ad nostrum magisterium, reliqua sunt combustibilia, cedunt igni, & euanescunt è flammis.

NOTELA PHILOSOPHICA V.

NOTA, argentum viuum fixũ suum in se continere sulphur: Ex occulto manifestũ est, argentum viuũ bonum in se continere sulphur,

ſulphur, cum quo coagulatur in aurum vel argentum, ſecundum naturæ modum & perfectæ concoctionis, iuxta Philoſophorum enim opinionem, quando argentum purum eſt, tunc vis albi non comburentis ſulphuris illud coagulabit in argentum, quod eſt optimum; vnde Alchymiſtę ſumunt fundamentum inde conficiendi Elixir ad argentum. Quando verò ſulphur eſt optimum, cum pulchra rubedine clarum, & commixtum cum ſimplici non combuſtibili, tunc optimum eſt, vt inde fiat Elixir ad aurum, vt te docet Philoſophus, qui primum album ſulphur ad argentum & poſtea rubeum ad aurum iubet vſurpare: nullum enim metallum in aurum tranſmutari poteſt, niſi prius argentum fuerit: Nullus fit enim tranſitus à primo ad tertium niſi prius fuerit in ſecundo: nullus etiam aditus eſt ab vno extremo ad alterum extremum, niſi per medium: nulla enim via eſt viatori Philoſopho Chymico, à nigro ad perfectum flauum, niſi prius fuerit album, propterea quod flauum ex multo albo & puriſſimo rubeo compoſitum eſt: Neq; procedi poteſt à flauo ad album, niſi prius fuerit nigrum: aurum enim argentum fieri nequit, niſi prius corruptum & nigrefactum: optimũ enim in deterius euadere neſcit, niſi per ſuam ipſius corruptionẽ, generatio enim vnius, alterius corruptio eſt, quare qui aurum in argentum tranſmutare poteſt, ille etiam argentum in aurum tranſmutabit: Sulphur enim illorum non eſt ardens: ſed album ad argentum: verùm per maiorem ignis decoctionem ſulphur poteſt rubedinem recipere vnde in aurum: Flauedo enim nihil aliud eſt, quam perfecta decoctio: & albedo nihil aliud eſt quam ablutio nigredinis: calor enim qui operatur in humido, efficit primò nigredinem: in ſicco fit albedo & in albedo flauedo. Hoc obſerua in calcinatione plumbi, quod primum tranſmutatur in nigros cineres, poſtea in albos, deinde in rubeos, ita ſe habent album & rubeum ſulphur, ſed tantum ex vna materia metallorum ab argento perfectè purgatorum, ſed tamen inæqualiter decoctum, ideoque inquit Plato: In quolibet ſulphure eſſe album ſulphur, quemadmodum & in quolibet auro eſt rubeum ſulphur, nec tamen quodlibet ſulphur album aut rubeum eſt: ſed tale ſulphur non inuenitur in terris, vt Auicenna inquit: quod enim tantum in his corporibus exiſtit, & ideo præparamus hæc corpora ſubtiliter & purè, vt ſul-

phur & argentum viuum de hac materia in promptu in terris & ſuper terram haberemus, ex qua aurum & argentum eſſet confi-ciendum ſub terra: corpora luce clara apparentia & ſpiritibus tingentibus imprægnata ſiue grauida, illa tinguntreliqua corpo-ra in vera albedine, & veram perfectam rubedinem, prout Philoſophicè tamen præparata ſunt: In noſtro magiſterio iuuat perfectum corpus imperfectum abſq; commixtione alterius externi, quare aurum ſi præſtantius eſt quam aliud metallum, eſt tinctura rubedinis, tingens & tranſmutans quodlibet corpus. Ar-gentum verò eſt tinctura albi ſeu tingens corpora alba: hoc enim corpore Mercurius commiſcetur, & fixatur recto intellectu, quod inſipientes & imprudentes artifices nunquam attingunt.

Porrò eſſe lapidem Philoſophorum, ex quo extrahatur noſter lapis, ſic probamus. Indagatorem huius artis inexhauſtæ inquiſi-tionis in operatione hac deditum eſſe oportet, ne iam hoc, iam il-lud, conetur tentare: nam in multitudine rerum ars noſtra non perficitur; vna enim res eſt, & vnus lapis, & vna medicina, cui nihil externè additur neq; ſubtrahitur, niſi ſuperflua inde remouean-tur: Nam quodlibet commune ſulphur argento viuo externe re-fragatur: eſt enim illius corruptio: Econtra ille externe non refra-gatur, in quo tranſmutare habet per magiſterium, vtpote in aurum & argentum: Quare nulli rei quid conuenientius eſt, quam quod illi proximum eſt in natura: Ab homine nihil aliud generatur quã homo, ab animalibus nihil aliud quam animalia in ſuo genere, hic enim quodlibet de ſuo ſibi ſimili generatur: Vt hoc recte intelli-gas, conſule naturam ſimplicem veram, iuſto tramite incedentem, nihil enim ſimile ſibi procreat, niſi in ſua natura, in quam nihil pe-regrini introduces, neq; puluerem, neque aliud quid, inæqualia e-nim & multifaria noſtrum lapidem non corrigunt: nihil illi etiam additur niſi id, ex quo ortum ſuum deduxit: nam ſi quid externè illi additur, ſtatim corrumpitur, nec reddit quod quæſitum eſt. Quare neceſſe eſt, ex illis rebus, quæ ad corpora aptæ ſunt, me-dicinis corporum applicare, illa enim debent eis in natura conſo-nare & æquiparari, & maximè in profunditate adhærere, quodli-bet minus perfectum complere, mercurio etiam ante corrupte iam admiſceri: ſed nullum corpus quod in ſua natura manet, coagu-

lare

lare Mercurium, neque fumiter ei agglutinari potest: Neq; sanat Mercurius (intellige Philosophicus) per se imperfecta corpora, sed separatur ab eis per calorem ignis, crassa enim simplicibus non benè conueniunt, neq; simplicia crassis: Quare opus est, vt hæc medicina subtilioris substantiæ, & facilioris fusionis sit.

Non immeritò igitur quæritur, ex quibus rebus nostra medicina extrahatur. Responsio: Ex illis extrahitur, in quibus est: Æquè inuenis in corporibus æquè in argento viuo, considerando quodlibet in sua natura: in corporibus quidem difficilius, sed in argento viuo propius, quia hoc accedit Regem & Reginã combinandi, & in matrimonium verum Philosophicum perducendi: Arrige aures Philosophe: Qui absque argento viuo audet tingere, cæcus rem aggreditur, velut asinus ad lyram & pabulum: aurum enim dat aureum, argentum argenteum colorem, qui iam argentum viuum cum Sole & Luna coniungere potest, ille vult tingere, peruenit etiam ad arcanum quod nominatur album sulphur, optimum ad argentum illud sulphur si efficiatur rubeum, tunc est homogeneum sulphur ad aurum, quare ex his corporibus nostrum album & rubeum sulphur extrahitur, in quibus est purissima sulphuris substantia: Ad mentem naturæ purgata, secundum opinionẽ Alberti clarius & subtilius est, in purificatione verò ars grauior est natura. Parens illius est Sol, mater Luna, ex his corporibus cum sulphure & argento viuo prẽparato extrahitur nostra medicina, sed ex illorum sulphure solo seu argento viuo præparato potest illa similiter ex corporibus extrahi. Ex argento verò viuo proximius & perfectius & facilius inuenitur, quia parens est horum luminum & radix omnium fusibilium, ex illo enim generantur omnes res, ideoq; resoluit etiam omnes res: quælibet enim natura proprium sibi magis diligit, illoq; magis gaudet quàm alieno. Quare in illo est facilitas extrahendæ subtilis substantiæ, quia substantiam iam habent præsentem. Relinquitur ergo, nostram medicinam purissimam & subtilissimam esse substantiam, quæ originem suam trahit è materia argenti viui, quia ex illa nata est: Non autem est hæc materia argenti viui in sua natura, neq; in sua tota substantia, sed est pars præteritæ, & non iam prẽsentis, si lapis noster factus est simplex, tunc est argentum viuum, sed fuit pars illius: illuminat enim

illud & præseruat à combustione, quod causſa est perfectionis. Quare cuiuscunq; generis modo sit medicina, siue in corporibus siue in argenti viui substantia, indagatur prætiosi lapidis medicina, seu materia. Consulo autem vt nunquam operaris nisi cum Mercurio & Sole, & cum Mercurio & Luna: totum enim huius artis beneficium consistit in illis solis.

Nunc esse possibile nostrum lapidem ex materia metallorũ perficere, sic probatur. Si ex prima naturæ materia, nostrũ opus, solummodo conficiendum volumus aggredi, multo esset longius, difficilius, impossibilius & imperfectius, & requireretur etiam maior & ferè infinitus sumptus, vix denique etiam lapis per artem conficeretur, sed ex materia seu natura metallorum, possibile vt supra sat est declaratum, neq; ex vno naturali corpore sufficit perficere lapidem Philosophorum sed è natura duorum corporum debet & oportet extrahi, antequam ex illo fiat perfectum Elixir: necesse etiam est Elixir magis purgatum & decoctum esse quam aurum & argentum, propterea quod habeat vim omnes res ab imperfectione in perfectionem transmutandi veluti in aurum & argentum: Hoc imperfecta planè nequeunt efficere, nam si suam perfectionem cum alio cõmunicant, manent postea imperfecta, propterea quod nequeant tingere. Fit operatio in nostro lapide ideo, vt illi de meliori materia tinctura magis quàm ante in tua erat natura daretur, & vt Elixir secundum monita & documenta sophorum componeretur, ex puris perfectis speciebus. Condimentum, antidotum, medicina & purgatio omnium corporum, sanandorum, purgandorum, transmutandorum, siue pertinentium ad verum Lunificũ siue Solificum: sed moderni operantes putant, hunc esse finem operis: Attamen tunc opus primum incipit: multi verè in hunc modum operati sunt, & opus illorum fuit natura metallorum, sed crediderunt & putarunt, se perfecisse perfectum Elixir: Quando verò proiectionem confecturi, nihil inuenerunt, ideoq; desierunt operari, & quidem eo loco, quo debebant incipere.

NOTELA PHILOSOPHICA VI.

NOTA: Quodnam primum sit opus Philosophorum, & quomodo illud intelligi debeat, illud enim scire debent Chymici omnes, sin minus cacochymici dicendi: Opus Philosophorum est dissol-

dissoluere lapidem in Mercurium, vt in primam suam naturam seu materiam inducatur, vnde Philosopus lib. 4. Meteor. Sophistas & impostores illudit, inquiens: Sciant falsi artifices Chymiæ, se species rerum nequaquam posse transmutare, quia Philosophorum scripta & dicta non imitantur, & species, in primam suam materiã nesciunt reducere, quæ materia in & ex sua radice est argentum viuum, cum tamen & est elementum primum omnium nascibiliũ, sed in aliam formam, quam ante à natura transmutatum, non sanè in vnicam speciem, sed in indiuisibiles specierum differentias: Et hæ sensibilibus operationibus subiectæ sunt, propterea quod in semetipsis conuertibiles: species naturæ subiectæ sunt, reliquæ similes sensibilibus, operationibus non sunt subiectæ, ideoque in semetipsis vt dictum.

Sequitur confirmatio artis Chymicæ per artifices, & primum de parente nostro Philosophorum antiquissimo Hermete, qui fuit Rex Græcorum Constantinopoli, &c. Hermes parens noster ita inquit: Quando corpus in aquam soluitur, dicimus eam lapidem seu permanentem aquam, quam Mercurius coagulat in perpetuam coagulationem, Mercurius est anima & spiritus, & aurum seu argentum est corpus.

Daucius inquit: Præparate corpora & soluite illa, cum hac aqua imbibite spiritus purgatos, siue ablutos, & attrahent spiritus cum corpore, & corpora cum spiritibus, fixanturque in fortem perpetuam fixationem.

Alphanus inquit: prius calcinanda corpora & purganda, tunc applicãda ablutis spiritibus vt per sublimationes reiteratas fixentur in Elixir & philosophorum lapidem, secretum, occultum & apertum.

Plato inquit: Metalla sunt instar illius quod congelascit, & omnes res aliæ sunt instar spiritus, & instar lactis, & quando metalla calcinantur & soluuntur, & cum spiritibus cõponuntur, congelatur spiritus cum illis, & fit fortis commixtio & medicina, cuius 1. pars partes mercurii coagulat, in perpetuam coagulationem medicinalem & metallicam.

Turba inquit: Corpore purgato & soluto, imbibuntur cum illo spiritus, & fit totalis commixtio, quam ignis nunquam separare potest.

Galienus inquit: præparate corpora, hoc est metalla, & purgate à nigredine, in qua est corruptio, donec candescant, postea rubescant, tunc soluite corpus & spiritum, & coagulate, & proiicite ad solutum corpus, hoc est metallum, ita euadit in aurum & argentum, multo melius quàm ex ære excoctum.

Auicenna inquit: calcinate corpora cum argento viuo, quod est lixiuium albi, quia aiunt mercurium deuorare corruptam humiditatem metallorum, & emollire omnes res innatis metallis, vtpote sulphur, spiritibus adiectis: purgantur metalla per spiritus, & spiritus per corpora, posteà tanto tutiores es, materiam posse putrescere, & corrumpi.

Alphidius inquit: hæc ars aliquot modis perficitur: alius, vt metalla soluantur spiritibus, secundus, vt soluantur spiritus, & metalla fortificentur &c.

Morienus inquit: soluite spiritus & metalla, & coagulate, & non poterit alterum ab altero separari per ignem.

Hermes inquit, mercurium vi ignis facere nostrũ Latonem, in principio verò esse opus nigrefactũ, albificate igitur azoc, hoc est mercurium, & lauate à nigredine, vt magistri dicunt: Albificate metalla, ne confundatis doctrinas vestrorum librorum, nec confundantur corda vestra.

Astanus inquit in libro turbæ: spiritus non adiungitur metallis, nisi probè sint purgata à fecibus, metallis philosophicè purgatis, inque subtile Alkohol redactis, vt sint veluti mercurius, hinc amico complexu simili suo mercurio sese coniungent.

Viceberus inquit in libro cui titulus de fontina: Quo magis metalla soluuntur cum animabus & propriis spiritibus (qui nondum satis fixi sunt) per vnitam coagulationem, eò magis augetur lapis, non solum in multitudine, sed etiam in virtute, valore, efficacia & subtilitate, vt quando tingere cupimus, plus transmutetur de metallo in aurum & argentum.

Eximidus inquit: sciatis, ex nulla re tincturam nostram seu medicinam posse confici, nisi ex nostro metallo, hoc est nostro confecto seu amalgamate, hoc est ex nostro metallico, auro, vel argento & ex illorum animabus, & nostro spiritu, hoc est mercurio.

Socrates inquit in libro Turbæ: Secretum nostri lapidis & laboris est aurum, & illud conficitur à puero quodam & fœmina.

Glosa-

Glosarius inquit: Fœmina soluat virum, & vir fixit fœminam: Hic quæritur, quæ est hæc res? Respondet Calit philosophus magnus: nihil aliud esse quam quatuor elementorum compositionem, & dicitur res vnica, quãdo metallorum substantia & substantia aquæ præparantur indiuisibiliter, ne alterum ab altero possit separari, ita vt alterum sit spiritus, hoc est volatile, & alterum sit fixum, vt & alterum sit velut corpus.

Naturalis sol & mercurialis aqua duo illa composita efficiunt ex omnibus metallicis rebus verum & purum aurum, perfectum, immutabile, licet millies vratur: hæc aqua si voles fiet, & cum luna res eadem commutans metalla in veram lunam perfectam in omnibus probis iustam.

Spiritus occultus est in ventre corporis sui, inquit Geber: ille spiritus est nostra aqua, nostrum argentum viuum, & dicitur ignis noster, & spiritus ille attrahit ad se occultum spiritum, & oleum attrahit ad se occultum oleum, hæc aqua est spiritus fortis verus Philosophicus, qui attrahit sibi occultum spiritum à corpore, de corpore si parũ addis pro commistione fiet aqua materię, quę aqua in arte vtilissima est, quamuis non plane perfecta, prouenit enim ex paruo auro, vnde etiam extrahitur, estq; acidum, & acredo adhuc incerta est: sed dat regenerationem imperfectis rebus, vnde extracta est, per ignem funditus materia occiditur per aquam, corpus, vt viuificetur, per coniunctionem factam philosophicam non præstat sola aqua, neque potes efficere perfectum corpus, nisi habeas spiritum, vt initio monui, materia est lapis, & non lapis; attamen extractus est ex lapidibus. Eligere oportet naturam ex profundo lapidis quia naturæ victoria oritur ex implantatione, vt ex simili conficiatur simile: natura lætatur per associationem suæ naturæ, vt fiat tinctura ex re illa Philosophica, vnde proiectio.

Illa natura quæ omnia in se habet, antecedit omnia Elementa: verum obscurata latet in corpore; quando autem in corpus euadit, ita vt tota natura sit patiens & patiatur, denique attrahit sui simile, & fit Elixir perfectum.

Nota nunc de rei sublimatione vnica, de qua scripserunt & dixerunt oẽs Philosophi: ℞. illius lb. ß. in magnitudine nucis, & pone in Aludele, appone alembicum, destilla indè aquã in receptaculum.

lũ.

lum, quando albus ſpiritus prouenit & tranſit, remoue alembi-
cum, & Aludeli impone aliud vas æquale, obſera benè, deſtilla
fortiter, & reddit in ſublimando rubeum ſpiritum in ſuperius vi-
trum ſeu cucurbitulam, poſtea recipe quintam eſſentiam, remoue
regem contere calidum, & pone viciſſim in Aludele & laborando
operare vt prius, Deinde Recipe feces, funde & ſepara ſingularia:
Item rubeum ad rubeum. Ad rubeum pertinet Saturnus & Mars,
ad album Venus & Iupiter, album ad album.

Item res concipit corpus quod occiditur 30. diebus, in corpo-
re terræ recipit vitam 10. diebus, & tunc ſeparatur, & reſoluuntur
Elementa.

Item generatur ſerpens, qui deſignat modum, per quem ma-
teria debet fixari. Sol imbibit Mercurium, inde inuenies calorem
auri, ſi illum cohobas, redditur aurum & tranſmutatur in rubeum
Leonem.

Item extrahe quintam eſſentiam, è Re ad hunc Philoſophi-
cum modum: Recipe primo rem, & effice inde Alkohol ſeu pul-
uerem impalpabilem: Deinde accipe deſtillatum acetum opti-
mum, & impone puluerem, pone in digeſtione donec tingatur in
rubeum colorem, quem ſubtiliter effunde, ac reconde in purum
vitrum remanenti puluere aliud deſtillatum acetum affunde, &
pone in lenem ignis calorem donec tingatur acetum, hoc tanti ſper
facias donec amplius non tingatur, tunc recipe aceta ita tincta in
cucurbitam, deſtilla per alembicum & tranſit primò acetum, poſt-
ea videbis ſtupendum miraculum, nimirum per roſtrum Alembici
videbis mille venulas à benedicta rubedine, tranſire inſtar hu-
mani ſanguinis, illam benedictam humiditatem retine in vitro,
quam habes pro theſauro, cui totus mundus nequit comparari.
Ecce magnum miraculum, patefactum tibi de tanta dulcedine
re deſtillata vnica, & eſt noſtra quinta eſſentia dulcis inſtar mel-
lis, nec poteſt quid cum ea comparari. Dico tibi verè, natura hu-
mana nequit comprehendere præſtantiam quintæ eſſentiæ rei, &
crede ſanè in natura non fuiſſe quid occultius, eſt ſecretum omniũ
ſecretorum, ſanat omnia vulnera, virtus eius eſt incorruptibilis &
mirabilis & vtiliſſima, debetque 40. dies ſtare in vitro ad putrefa-
ciendum, eſtq; miraculum, poſſe de re vnica tantam dulcedinem

extra-

extrahere impossibilem, sed patefeci, notes quintam essentiam esse dulcem instar mellis vel saccari, relege omnes libros Philosophorum, & nunquam inuenies quid sit plumbum philosophorum nec inuenies veram artem quomodo laboretur ab'q; omni Mercurio viuo, quod potest laborari ex minera & fuligine in rubeum colorem, Res est mater omnium metallorum estq; plumbum Philosophorum. Iam labora satis & lauda Deum.

NOTELA PHILOSOPHICA VII.

SIc inquire lapidem secretum Philosophorum: scis & constat operationem Medicinæ sequi debere naturam, artem etiam in nulla alia re positam, & occupatam esse, quam in natura, ei enim ministra est, harum itaque combinatio necessaria, in primis methodica instituenda, perquirenda, inuestiganda, & bina copulatione philosophicè, ac mystice vnienda. Deinde etiam constat, omnem materiam resolui in id, ex quo conflatum est: Exempli gratia, ferrum quamuis metallum durissimum, resoluitur in aquam, (medio naturalis caloris vel ignis) quid causæ? ex aqua factum est, & in primo suo esse totaliter est aqua. Tali & simili modo sese habet cum lapide nostro, hic resoluit sese in aquam, siue in argentum viuum aut Mercurium per nostram artem & doctrinam: In principio enim fuit argentum viuum, & nunc redit in argentum viuum spermaticum: Hinc edocetur, naturam esse reducendam in primam radicem, vnde deuenta est: Quomodo autem id fiat & accidat scias esse opus concentrationis, ex centro ipso emanans, & requirere scientiam motus ac vicissitudinis vniuersi inter se correspondentium. Si Elementum transmutabis, vicissim in suum Elementum, hinc fiet generatio & corruptio, ac transmutatio vnius in aliud: qui hoc callet, habet quod quærit, nostrum enim opus finem alium nullum intendit, quam hunc, Elementa transmutat in frigus, calidum, humidum ac siccum: Ita tamen, vt scias media requiri, siccum non potest reduci in humidum, nisi prius fuerit frigidum, nec frigus potest reduci in calidum, nisi ante fuerit humidum, vel aereum: quare semper sunt perquirenda media, quæ terram in ignem, & aquã in aerem siue aeream substantiam transmutent. Terra non fit aer nisi prius fuerit aqua, sic ignis non fit aqua, nisi prius fuerit aer: Aqua & aer sunt media elementorum,

ignis & terra hæc circumeunt, aer proximus igni est, aqua vero terræ, & hoc facit quod aqua repugnet igni, & terra repugnet aeri: Aqua est frigida & humida, ignis calidus & siccus, terra frigida & ficca, Aer humidus & calidus. Aqua & aer habent concordantiam cum humiditate, terra & ignis habent communionem cum siccitate: Hæ concordantiæ faciunt (cum mediis) vnius in alterum indissolubilem amorem & perpetuam transmutationem. E contra aer, terra, ignis & aqua non copulantur vnione siue transmutatione, nisi ignis in aerem, & terra in aquam sint conuersa. Ex hac transmutatione ignis cum terra concordat in siccitate, hæc siccitas si mutetur in frigiditatem, in caliditatem, & caliditas viceuersa in siccitatem, tum habes Magisterium à summis Philosophis quæsitum: Quomodo autem id fiat, quo vnum elementum in aliud conuertas, quatuor tibi sunt Philosophicè perpendenda, quæ (Hæc inuicem transmutanda) sunt vera instrumenta ac media nostra, & causa si qua non. 1. est Solutio. 2. Ablutio. 3. Reductio. 4. Fixatio. Solutio est vt crassum ac crudum fiat subtile: Ablutio est separatio puri ab impuro, vel vt obscurum fiat pellucidum: Reductio, vt humidum fiat siccum: Fixatio est, vt volatile fiat fixum ac siccum. Solutio, diuidit, frangit & materiam disponit. Ablutio, humectat, destillat, calcinat: Reductio fundit, subtiliat & liquefacit instar Butyri ac ceræ: Fixatio, vnit, coagulat, & soluit in clarum, pellucidum ac perspicuum lapidem. Per primum natura transmutatur internè: Per secundum transmutatur externè: per tertium exaltatur in gradum sublimiorem: per quartum transmutatur in gradum summum & vltimum. Generatio totius artis opus est, quæ sic fit, lapidem recipe tibi notum, hunc primo in gradum ignis duc in Alkohol subtilissimum, sic purgabitur summopere eius impuritas, Deinde ignem adauge, quo fœtor omnis ab eo euanescat, Tertiò solue ac filtra & coagula in album, Quarto fixato ipsum vt fluat instar ceræ seu mellis, & primum opus tenes operatum; Hoc iam non sufficit, sed Recipe tuum fixatum lapidem, & adde ei tantundem de non fixo, & opus hoc repete vicissim de nouo vt ante, hanc operationem toties repetes, vt iam ante tibi nostra Philosophia manifestauit. Mercurius sic ait: Natura mea humida & frigida est qui Recipit de meo frigido duos gradus, & de humido meo tan-

tun-

tundem, hic Lunam habet, præstantiorem natiua, sed in petia linea in vetia exaltabor: Porrò inquit Mercurius: Parens sum omnium metallorum, & aqua viscosa, & sulphurea terra, & hac de causa perfundum terræ inhabito, & quia non potui habere meos exitus, fui coagulatus, ex quo conflarunt omnium generum metalla, prout matrix me capiebat, in qua existebam, si reuiuisco, multas scio edere operationes si sublimatus fuero operari mirabilia possum, qui me scit (Philosophice in aquam solutus) fratri meo germano, scilicet soli, coniungere item & meæ sorori, quæ est Luna, hunc beabo diuitiis perpetuis & infinitis: Si me ipsum sapienter occidero, mors me præstantiorē reuelabit, inde omnia metalla intra horam scio transmutare. Sed qua via id possit à me perfici sic tenebis, seruus sum fugitiuus, nigerrimus in igne, sed præparaui filium cæruleum, id est aurum perfectum, & hoc artis Magistris certum est, sed occultarunt, illud de me tenebis quod sim albus ac ruber lapis, non deueniens ab aqua vitæ, sed à lacte Virginis educatus, & ab igne perpetuo, in me natura omnia sua occultauit, si scires meos effectus & centum viueres annos, in perpetuum me non reprehendes, bonus cum bonis, malus cum malis: coagulatum sum fermentum, fumus compactus, pasta naturæ, Mustum boni saporis ac odoris: sed ignis & pondus sunt in hoc opere Magistri ac præceptores.

Tu, Quicunque adire cupiens es hoc nostrum Philosophicum opus, tria obseruabis tanquam summè requisita: Primò non omnia & multifaria Philosophorum tractabis verba, Ars enim hęc in sola existit perspicaci scientia, indicans operationem vnam simplicem ac veram, mysticam, quod verò obscurauerint eam multis verbis, id factum est propter impios, quare figuratiuè adhuc sic scribere cogimur. Secundò abhorrebis à multis speciebus & compositionibus ac copulationibus: sed obseruaturus eris, simile procreare sibi vicissim simile in natura, non facies coire asinum cum equo, vt diuersas coniungas species, & sic frustra labores. Tertiò non sis loquax, sed silentii Comes sic perlas non appropriabis porcis, modestus, placidus, dispositus, & ordinatus eris in tuis operationibus, finem perpende diuinum, naturalem ac pium: Hæc si obseruaueris, non reges adibis, sed te adibunt, opus tuum hono-

rantes: Omnes enim quotquot sunt qui huic operi incumbunt, vilipenduntur & dehonorantur: sed memineris etiam eius, ne mercaturam cum ea arte exerceas, sed vt accepisti, ita proximo etiam frustrà restitues & communicabis, attamen piis, fidelibus ac sapientibus. Habemus Epistolas ad nos transmissas, quæ sic sonant ex verbis: Quærimus veram substantiam & incerationem vnius materiæ, fixam, inque omne igne persistentem, quæ se permiscet omnibus rebus, habetq; naturam penetrandi omnia metalla in legitimo obseruato pondere, Estq; tinctura omnes thesauros terrestres superans: Hic opus hic labor, vt ex vnitate fiat ternarius, & ex Ternario, Binarius, ex Binario verò vnitas, labori accedat tandem patientia & instrumenta sine quibus aut error aut planè nihil. Non enim frustra dicit Geber, omnis festinatio in hoc opere, procedit à sathana, nisi quis patientiam habuerit manum auertat operi: Nam ars nostra requirit ablutionem & tempus ablutionis destinatum, expostulantur etiam vasa, sed pauca, quia fit in vno vase, in vno opere, vnica natura nullis indigens externis, nisi fermenti vel rubei vel albi ex venis metallorum desumpti, à nullo corrosiuo tacti, in cuius confectione varii extenduntur ac cernuntur colores, quare sapienter inuigilandum & opus consilio pio maturandum: Maturato facto opere, videbitis Salomonem nostrum Philosophicum coronatum corona rubea splendente Adamantica: Hic est lapis & elixir, puluisque impalpabilis, tot nominibus vocatus, quot res sunt in mundo.

FINIS.

41845